

Kyrkomötet 2013

Volym 1
Protokoll och bilagor

Innehåll i protokoll med bilagor från kyrkomötet 2013

Volym 1 Protokoll och bilagor

Protokoll

Kyrkostyrelsens skrivelser, KsSkr 2013:1–3

Motioner, Mot 2013:1–100

Volym 2 Bilagor

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Gudstjänstutskottets betänkanden, G 2013:1–9

Organisationsutskottets betänkanden, O 2013:1–14

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden, TU 2013:1–15

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkanden, EE 2013:1–7

Ekumenikutskottets betänkanden, Eu 2013:1–4

Kyrkolivsutskottets betänkanden, Kl 2013:1–17

Budgetutskottets betänkanden, B 2013:1–2

Kyrkorättsutskottets betänkanden, Kr 2013:1–7

Kyrkomötets skrivelser, KmSkr 2013:1–27

Personregister

Sakregister

*Alla dokument från kyrkomötet finns publicerade på kyrkomötets webbplats,
www.svenskakyrkan.se/kyrkomotet*

Protokoll

Kyrkomötets protokoll 2013
24–27 september och 18–20 november

Tisdagen den 24 september	11
§ 1 Kyrkomötet öppnas	11
§ 2 Anförande av ärkebiskopen	11
§ 3 Hälsningar	11
§ 4 Inkomna skriftliga hälsningar	11
§ 5 Parentation	11
§ 6 Anmälan av nya ledamöter i kyrkomötet	11
§ 7 Anmälan av inkallade ersättare	12
§ 8 Regler för debatt i procedurfrågor samt för instämmande och reservationer	12
§ 9 Val av protokolljusterare	12
§ 10 Fyllnadsval, utskottsplacering av nya ledamöter och inkallade ersättare	13
§ 11 Biskoparnas närvaro i utskotten	13
§ 12 Fyllnadsval till valberedningen	14
§ 13 Anmälan och bordläggning av inkomna ärenden	14
§ 14 Hänvisning av skrivelser, motioner och övriga ärenden till utskotten	19
§ 15 Meddelanden	19
 Fredagen den 27 september	 20
§ 16 Anmälan av betänkanden från utskotten	20
§ 17 Fastställande av debattregler	20
§ 18 Meddelanden och ajournering	20
 Måndagen den 18 november	 21
§ 19 Kyrkomötets förhandlingar återupptas	21
§ 20 Anmälan av inkallade ersättare	21
§ 21 Anmälan och bordläggning av utskottens betänkanden	22
§ 22 Meddelanden	22
§ 23 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016	22
§ 24 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012	22
§ 25 Den inomkyrkliga clearingen	23
§ 26 Verksamhetsindelningen i redovisningen	23
§ 27 Ljud i kyrkan	23
§ 28 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav	24
§ 29 Hantering av att ta kyrkor ur bruk	24
§ 30 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat	24
§ 31 Utveckling av finansiella tjänster	25
§ 32 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan	25
§ 33 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning	25
§ 34 Församlingsinstruktionen m.m.	25
§ 35 Evangelister	26
§ 36 Kontaktuppgifter till medlemmar	26
§ 37 Valperiod för förtroendevalda	26
§ 38 Behörighet som arbetsledare	26
§ 39 Benämning på befattningar som präst	27
§ 40 Demokratifrågor	27

§ 41 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan	28
§ 42 Meddelanden	28
§ 43 Antal diakoner i pastoraten	28
§ 44 Följder av lokal anställning av präster	29
§ 45 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd	29
§ 46 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar	29
§ 47 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst	29
§ 48 Ändringar i kyrkoordningen m.m.	29
§ 49 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd	30
§ 50 Församlingens grundläggande uppgift	30
§ 51 Valfrågor	30
§ 52 Kyrkliga begravningsbyråer	31
§ 53 Kyrkofullmäktiges storlek	31
§ 54 Begravningssamfälligheter	31
§ 55 Tyska Christinae församling	31
§ 56 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang	32
§ 57 Valfri församling	32
§ 58 Kyrkomötets storlek och sammansättning	33
§ 59 Direkta eller indirekta val	33
§ 60 Medlemsförslag	34
§ 61 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration	34
Tisdagen den 19 november.....	35
§ 62 Meddelanden	35
§ 63 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012, beslut	35
§ 64 Den inomkyrkliga clearingen, beslut	36
§ 65 Verksamhetsindelningen i redovisningen, beslut	36
§ 66 Ljud i kyrkan, beslut	36
§ 67 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav, beslut	36
§ 68 Hantering av att ta kyrkor ur bruk, beslut	37
§ 69 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat, beslut	37
§ 70 Utveckling av finansiella tjänster, beslut	38
§ 71 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan, beslut	38
§ 72 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning, beslut	38
§ 73 Församlingsinstruktionen m.m., beslut	38
§ 74 Evangelister, beslut	40
§ 75 Kontaktuppgifter till medlemmar, beslut	40
§ 76 Valperiod för förtroendevalda, beslut	41
§ 77 Behörighet som arbetsledare, beslut	41
§ 78 Benämning på befattningar som präst, beslut	42
§ 79 Demokratifrågor, beslut	42
§ 80 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan, beslut	43
§ 81 Antal diakoner i pastoraten, beslut	43
§ 82 Följder av lokal anställning av präster, beslut	43
§ 83 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd, beslut	44

§ 84 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, beslut	44
§ 85 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst, beslut	44
§ 86 Ändringar i kyrkoordningen m.m., beslut	44
§ 87 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd, beslut	45
§ 88 Församlingens grundläggande uppgift, beslut	45
§ 89 Valfrågor, beslut	45
§ 90 Kyrkliga begravningsbyråer, beslut	47
§ 91 Kyrkofullmäktiges storlek, beslut	48
§ 92 Begravningssamfälligheter, beslut	48
§ 93 Tyska Christinae församling, beslut	48
§ 94 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang, beslut	48
§ 95 Valfri församling, beslut	48
§ 96 Kyrkomötets storlek och sammansättning, beslut	49
§ 97 Direkta eller indirekta val, beslut	51
§ 98 Medlemsförslag, beslut	52
§ 99 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration, beslut	52
§ 100 Kyrkans sociala roll	52
§ 101 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar	53
§ 102 Svenska kyrkans utbildning	53
§ 103 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland	53
§ 104 Konfirmation	54
§ 105 Öka den vegetariska kosten	54
§ 106 Material om samlingar i kyrkan	54
§ 107 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse	55
§ 108 HBT-certifikat	55
§ 109 Svenska kyrkan på internet	56
§ 110 Eget produktionsbolag	56
§ 111 Framtidskommission	56
§ 112 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater	57
§ 113 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet	57
§ 114 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ	58
§ 115 Arbete mot prostitution och trafficking	58
§ 116 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112	59
§ 117 Kristen människosyn	59
§ 118 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop	59
§ 119 Nya sätt att ge kollekt	60
§ 120 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami	60
§ 121 Döden	60
§ 122 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel	60
§ 123 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag	61
§ 124 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen	61
§ 125 Utdelning av Svenska kyrkans kulturstipendier	61
§ 126 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen, forts.	61
§ 127 Den svenska psalmboken	62
§ 128 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet	62

§ 129 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift	63
§ 130 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet	63
§ 131 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission	64
§ 132 Ändringar i kyrkoordningen m.m.	64
§ 133 Ändringar i Arbetsordningen för kyrkomötet	64
§ 134 Minska krånglet	64
§ 135 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan	65
Onsdagen den 20 november	66
§ 136 Kyrkans sociala roll, beslut	66
§ 137 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar, beslut	66
§ 138 Svenska kyrkans utbildning, beslut	67
§ 139 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, beslut	67
§ 140 Konfirmation, beslut	68
§ 141 Öka den vegetariska kosten, beslut	68
§ 142 Material om samlingar i kyrkan, beslut	69
§ 143 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse, beslut	69
§ 144 HBT-certifikat, beslut	70
§ 145 Svenska kyrkan på internet, beslut	71
§ 146 Eget produktionsbolag, beslut	71
§ 147 Framtidskommission, beslut	71
§ 148 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater, beslut	72
§ 149 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet, beslut	73
§ 150 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ, beslut	73
§ 151 Arbete mot prostitution och trafficking, beslut	74
§ 152 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112, beslut	74
§ 153 Kristen människosyn, beslut	75
§ 154 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop, beslut	76
§ 155 Nya sätt att ge kollekt, beslut	76
§ 156 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami, beslut	76
§ 157 Döden, beslut	77
§ 158 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikedel, beslut	77
§ 159 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag, beslut	77
§ 160 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen, beslut	77
§ 161 Den svenska psalmboken, beslut	78
§ 162 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet, beslut	78
§ 163 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift, beslut	81
§ 164 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet, beslut	82
§ 165 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission, beslut	83
§ 166 Ändringar i kyrkoordningen m.m., beslut	84
§ 167 Ändringar i Arbetsordningen för kyrkomötet, beslut	84
§ 168 Minska krånglet, beslut	85

§ 169 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan, beslut	85
§ 170 Stärk barnkonsekvensanalysen	85
§ 171 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten	86
§ 172 Lag om Svenska kyrkan	86
§ 173 Stärk barnkonsekvensanalysen, beslut	87
§ 174 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten, beslut	87
§ 175 Lag om Svenska kyrkan, beslut	88
§ 176 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016, beslut	88
§ 177 Meddelanden	89
§ 178 Kyrkomötet avslutas	89
 Bilaga 1, Debattregler vid procedurfrågor.....	92
 Bilaga 2, Debattregler och blanketter	93

Kyrkomötet 2013

Tisdagen den 24 september

Kl. 15.48–17.06

Kyrkomötets ledamöter och biskoparna deltog i en mäsas i Uppsala domkyrka vid vilken biskop Per Eckerdal predikade. Därefter inleddes kyrkomötet år 2013 i Uppsala universitets aula i närvaro av H.M. Drottning Silvia och H.K.H. Kronprinsessan Victoria. Sång och musik framfördes av Anki Albertsson och Erik Månsson.

§ 1 Kyrkomötet öppnas

Ordföranden Gunnar Sibbmark höll ett inledningsanförande. Därefter förklarades kyrkomötet år 2013 öppnat.

§ 2 Anförande av ärkebiskopen

Ärkebiskop Anders Wejryd talade till kyrkomötet.

§ 3 Hälsningar

Hälsningar framfördes av Dame Mary Tanner, Kyrkornas världsråd, biskop Peter Skov-Jacobsen, Köpenhamns stift och förbundsordförande Amanda Carlshamre, Svenska Kyrkans Unga.

§ 4 Inkomna skriftliga hälsningar

Skriftlig hälsning hade inkommit till kyrkomötet från EFS årskonferens.

EFS samlad till årskonferens i Örnsköldsvik 9–12 maj, sänder sin hälsning med vårt årstema "Följ mig". Vi ber om att hela vår kyrka ska få höra Jesu röst och vara villig att följa hans inbjudan, hans vilja och hans uppbrottsorder!

Örnsköldsvik den 11 maj 2013

Anna Thorén

ordförande

Stefan Holmström

missionsföreståndare

Förhandlingarna ajournerades kl. 16.41.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.49.

§ 5 Parentation

Ordföranden *meddelade* att kyrkomötets ledamot Jan Johansson, Luleå stift, avlidit i mars månad 2013. Jan Johansson hedrades med en tyst minut.

§ 6 Anmälan av nya ledamöter i kyrkomötet

Anmälde att följande utsetts till nya ledamöter i kyrkomötet:

Johan Carlsson, Uppsala stift, blir ny ledamot efter Micael Dahlberg som avsagt sig uppdraget

Lars Haraldsson, Strängnäs stift, blir ny ledamot efter Maria Falk som avsagt sig uppdraget

Lilian Sjölund, Strängnäs stift, blir ny ledamot efter Gunilla Drotz Högberg som avsagt sig uppdraget

Jons Ingemar Larsson, Västerås stift, blir ny ledamot efter Kerstin Björk som avsagt sig uppdraget

Elly Gunnarsson, Härnösands stift, blir ny ledamot efter Henrik Åkesson som avsagt sig uppdraget

Sture Köhler, Luleå stift, blir ny ledamot efter Jan Johansson som avlidit

Ordföranden hälsade de nya ledamöterna välkomna till kyrkomötet.

§ 7 Anmälan av inkallade ersättare

Ordföranden *meddelade* att ett antal ledamöter hade anmält förhinder att delta i kyrkomötets sammanträde i september 2013 och att följande ersättare hade inkallats:

Louise Callenberg, Uppsala stift, ersätter Claes Wallin

Måns Gustafsson, Uppsala stift, ersätter Bengt-Åke Gustafsson

Gunnar Bredin, Linköpings stift, ersätter Inger Persson

Lars Edstav, Linköpings stift, ersätter Emma Thorén

Gudrun Carlsson, Skara stift, ersätter Birgit Kullingsjö

Arne Närström, Strängnäs stift, ersätter Timmy Leijen

Anneli Rosén, Västerås stift, ersätter Anders Linger

Marie Nielsén, Lunds stift, ersätter Johan Åkesson

Sven-Erik Björklund, Göteborgs stift, ersätter Daniel Tisell

Bengt Kjellgren, Göteborgs stift, ersätter Jonas Ransgård

Märta Brita Forsberg Svensson, Härnösands stift, ersätter Per-Henrik Bodin

Thelma Olsson Bylin, Härnösands stift, ersätter Torkel Selin

Thore Alm, Luleå stift, ersätter Leif Rönqvist

Teresia Derlén, Luleå stift, ersätter Olof Hasslow

Jean-Pierre Zune, Stockholms stift, ersätter Jösta Claeson

Svante Erlandsson, Stockholms stift, ersätter Bengt Säberg

Jörgen Silén, Stockholms stift, ersätter Jerry Adbo

Karin Perjus, Stockholms stift, ersätter Susanne Lindberg Elmgren

Britt-Marie Danestig, Stockholms stift, ersätter Gunilla Lindén

Anmälades att ersättare inte inkallats för Rolf Forslin, Uppsala stift, Monica Lago, Linköpings stift, Håkan Klasson, Växjö stift, Thomas Jönsson, Göteborgs stift, Marie-Helena Fjällås, Stockholms stift, och Ann-Sofie Nelstrand, Stockholms stift, på grund av sent inkommen anmälan om förhinder.

§ 8 Regler för debatt i procedurfrågor samt för instämmande och reservationer

BESLUT *Kyrkomötet* beslöt att fastställa debattregler vid procedurfrågor och i valärenden samt för instämmande och reservation enligt *bilaga 1*.

§ 9 Val av protokolljusterare

BESLUT *Kyrkomötet* beslöt i enlighet med valberedningens förslag att utse Agneta Brendt, Britt Louise Agrell och Johan Carlsson att jämte ordförandena justera kyrkomötets protokoll 2013.

§ 10 Fyllnadsval, utskottsplacering av nya ledamöter och inkallade ersättare

BESLUT Kyrkomötet beslöt i enlighet med valberedningens förslag att för återstoden av mandatperioden utse:

Anna-Karin Westerlund till ledamot i Kyrkorättsutskottet, i stället för Micael Dahlberg som avsagt sig uppdraget som ledamot i kyrkomötet

Ronny Hansson till ledamot i Tillsyns- och uppdragsutskottet, i stället för Kerstin Björk som avsagt sig uppdraget som ledamot i kyrkomötet

Helena Nordvall till ledamot i Kyrkolivsutskottet, i stället för Cecilia Brinck som avsagt sig uppdraget som ledamot i Kyrkolivsutskottet

BESLUT *Kyrkomötet* beslöt i enlighet med valberedningens förslag att de nyvalda ledamöterna under återstoden av mandatperioden skulle ingå som ersättare i följande utskott:

Johan Carlsson ersätter Anna-Karin Westerlund i Kyrkorättsutskottet

Lars Haraldsson ersätter Maria Falk i Tillsyns- och uppdragsutskottet

Lilian Sjölund ersätter Gunilla Drotz Högberg i Kyrkolivsutskottet

Jons Ingemar Larsson ersätter Ronny Hansson i Tillsyns- och uppdragsutskottet

Elly Gunnarsson ersätter Henrik Åkesson i Ekonomi- och egendomsutskottet

Sture Köhler ersätter Jan Johansson i Tillsyns- och uppdragsutskottet

BESLUT *Kyrkomötet* beslöt i enlighet med valberedningens förslag att de inkallade ersättarna skulle tjänstgöra i följande utskott:

Louise Callenberg, Kyrkorättsutskottet

Måns Gustafsson, Ekumenikutskottet

Gunnar Bredin, Kyrkorättsutskottet

Lars Edstav, Tillsyns- och uppdragsutskottet

Gudrun Carlsson, Organisationsutskottet

Arne Närström, Gudstjänstutskottet

Anneli Rosén, Kyrkorättsutskottet

Marie Nielsén, Gudstjänstutskottet

Sven-Erik Björklund, Organisationsutskottet

Bengt Kjellgren, Organisationsutskottet

Märta Brita Forsberg Svensson, Budgetutskottet

Thelma Olsson Bylin, Kyrkorättsutskottet

Thore Alm, Luleå stift, Budgetutskottet

Teresia Derlén, Ekumenikutskottet

Jean-Pierre Zune, Budgetutskottet

Svante Erlandsson, Ekonomi- och egendomsutskottet

Jörgen Silén, Kyrkorättsutskottet

Karin Perjus, Ekumenikutskottet

Britt-Marie Danestig, Gudstjänstutskottet

Inkallad ersättare inträder i utskottet som siste ersättare i sin nomineringsgrupp.

§ 11 Biskoparnas närvaro i utskotten

BESLUT *Kyrkomötet* beslöt i enlighet med valberedningens förslag att biskoparna får närvara i utskotten enligt följande:

Gudstjänstutskottet

Ragnar Persenius

Organisationsutskottet

Jan-Olof Johansson och Eva Brunne

Tillsyns- och uppdragsutskottet

Esbjörn Hagberg och Tuulikki Koivunen Bylund

Ekonomi- och egendomsutskottet

Per Eckerdal

Ekumenikutskottet

Hans-Erik Nordin

Kyrkolivsutskottet

Antje Jackelén och Åke Bonnier

Budgetutskottet

Sven-Bernhard Fast

Kyrkorättsutskottet

Thomas Söderberg och Martin Modéus

§ 12 Fyllnadsval till valberedningen

Kyrkomötet ska utse ny ledamot efter Kerstin Björk, som avsagt sig uppdraget som ledamot i kyrkomötet. Berörd nomineringsgrupps företrädare föreslog Aina Andersson att ingå i valberedningen för innevarande mandatperiod.

BESLUT *Kyrkomötet* beslöt att utse Aina Andersson till ny ledamot i valberedningen.

§ 13 Anmälan och bordläggning av inkomna ärenden

Anmäldes och *bordlades* skrivelser, motioner och övriga handlingar som inkommit till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsens skrivelser

- 2013:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2014–2016
- 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012
- 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet i Svenska kyrkan
Val av utskott till kyrkomötet
Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning
Övriga ändringar och rättelser

Motioner

- 2013:1 Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:2 Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:3 Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:4 Kyrkans grundläggande uppgift – mission
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:5 Framtidskommission
Lars-Ivar Ericson

- 2013:6 Minska krånglet
Per-Henrik Bodin m.fl.
- 2013:7 Den inomkyrkliga clearingen
Anders Novak
- 2013:8 Samlingslista i val till kyrkofullmäktige
Karl-Gunnar Svensson
- 2013:9 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan
Karl-Gunnar Svensson
- 2013:10 Ljud i kyrkan
Karl-Gunnar Svensson
- 2013:11 Logotyp på valsedlarna
Karl-Gunnar Svensson och Irene Oskarsson
- 2013:12 Stärk minoriteternas rättigheter
Soili Brunberg
- 2013:13 Kulturen som en grundläggande uppgift i kyrkan
Ylva Wahlström
- 2013:14 Stärk barnkonsekvensanalysen
Ylva Wahlström
- 2013:15 Stärk de olika språken i Svenska kyrkan
Ylva Wahlström och Anki Erdmann
- 2013:16 Möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå
Sten Elmberg
- 2013:17 Hantering av att ta kyrkor ur bruk
Sten Elmberg
- 2013:18 Prästernas utbildning
Ulla Rickardsson
- 2013:19 Evangelister
Marianne Kronbäck
- 2013:20 Arbetsgrupp för förföljda kristna
Margareta Viklund
- 2013:21 Arbete mot prostitution och trafficking
Margareta Viklund
- 2013:22 Kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar
Margareta Larsson
- 2013:23 Material om samlingar i kyrkan
Margareta Larsson
- 2013:24 Kontaktuppgifter till medlemmar
Margareta Larsson
- 2013:25 Nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll
Margareta Larsson
- 2013:26 Aktiviteter för fattigdomsbekämpning
Margareta Larsson
- 2013:27 Utveckling av finansiella tjänster
Bertil Persson m.fl.
- 2013:28 Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige
Inger Gustafsson m.fl.
- 2013:29 Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet Svenska kyrkan
Vivianne Wetterling m.fl.
- 2013:30 Nationell samordning kring konfirmation
Sofija Pedersen Videke

- 2013:31 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland
Ylva Wahlström
- 2013:32 Skogsreservat
Ylva Wahlström
- 2013:33 Valperiod för förtroendevalda
Ylva Wahlström
- 2013:34 Kristen människosyn
Nils Gårder och Erik Sjöstrand
- 2013:35 Möjlighet att bilda begravningsamfällighet inom en kommun
Staffan Holmgren
- 2013:36 Tyska Christinae församlings ställning
Bo Hanson m.fl.
- 2013:37 Behörighet som arbetsledare
Bo Hanson
- 2013:38 Policy för nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang
Carina Etander Rimborg
- 2013:39 Elektronisk kandidatregistrering
Hans-Olof Andrén och Carina Etander Rimborg
- 2013:40 Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen
Tomas Jansson m.fl.
- 2013:41 Möjlighet att välja församling
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2013:42 Församlingsherde
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2013:43 Konfirmationens betydelse
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2013:44 Folkets röst Guds Röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan
Bertil Murray och Håkan Sunnliden
- 2013:45 Distribution av valsedlar till valnämnderna
Bertil Murray
- 2013:46 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift
Bertil Murray
- 2013:47 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ
Lennart Sacrédeus och Margit Borgström
- 2013:48 Gemensamma valsedlar i kyrkovalen
Lennart Sacrédeus och Margit Borgström
- 2013:49 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet
Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson
- 2013:50 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop
Lennart Sacrédeus
- 2013:51 Jourhavande präst kvar inom larmnumret 112
Lennart Sacrédeus
- 2013:52 Redovisningens verksamhetsindelning
Hans-Olof Andrén
- 2013:53 Antalet ledamöter i kyrkomötet
Hans-Olof Andrén

- 2013:54 HBT-certifikat
Irene Gustafsson
- 2013:55 Vem är Svenska kyrkan?
Anna-Sara Walldén
- 2013:56 Öka den vegetariska kosten
Ylva Wahlström m.fl.
- 2013:57 Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet
Gunvor Torstensson m.fl.
- 2013:58 Indirekta val till stiftsfullmäktige
Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson
- 2013:59 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten
Ola Isacson och Anders Roos
- 2013:60 Ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens frågor om kyrkans
tro, religion och livsåskådning
Lars Gunnlev
- 2013:61 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan
Lars Gunnlev
- 2013:62 Val till kyrkomötets utskott
Kjell Petersson m.fl.
- 2013:63 Den prästerliga titulaturen
Kjell Petersson och Leif Nordlander
- 2013:64 Kyrkomötet och Bok & Bibliotek
Carina Etander Rimborg m.fl.
- 2013:65 Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val
Claes Björndahl
- 2013:66 Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val
Claes Björndahl
- 2013:67 Religions- och övertygelsefrihet
Britt-Marie Danestig
- 2013:68 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater
Helena Klahr Fast
- 2013:69 Minska antalet ledamöter i kyrkomötet
Arnold Boström
- 2013:70 Projekt om samtal om samverkan mellan demokrati och ämbete
Sven Kragh
- 2013:71 Antal diakoner i de nya pastoraten
Irene Gustafsson och Lena Lindström
- 2013:72 Stärk minoritetsspråkens rättigheter
Maria Lagerman och Lena Lindström
- 2013:73 Eget produktionsbolag
Anna-Karin Westerlund
- 2013:74 Nya sätt att ge kollekt
Erik Sjöstrand
- 2013:75 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission
Eva-Maria Munck m.fl.
- 2013:76 Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar
Maria Lagerman m.fl.
- 2013:77 Lag om Svenska kyrkan
Birgit Friggebo m.fl.
- 2013:78 Ekologisk odling
Jan Friheden

- 2013:79 Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige
Anna Ekström m.fl.
- 2013:80 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse
Anna Ekström m.fl.
- 2013:81 Fler kryss på valsedlarna
Bertil Olsson
- 2013:82 Samlingslista i lokala val
Bertil Olsson
- 2013:83 Inled teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami
Dan Sarkar
- 2013:84 Döden
Dan Sarkar
- 2013:85 Utred lokalanställningens följder
Dan Sarkar
- 2013:86 Begravningsbyrå i församling
Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson
- 2013:87 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel
Sten Johansson
- 2013:88 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag
Sten Johansson
- 2013:89 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet
Britt Louise Agrell och Anna Lundblad Mårtensson
- 2013:90 Allmänkyrklig debatt och frågedebatt
Dag Sandahl
- 2013:91 Församlingsherde
Per Ingvarsson
- 2013:92 Frossa i frasiga våfflor
Per Ingvarsson
- 2013:93 Diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning
Per Ingvarsson
- 2013:94 Kristus konungens dag
Per Ingvarsson
- 2013:95 Församlingsinstruktionens innehåll
Per Ingvarsson
- 2013:96 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat
Rune Wallmyr
- 2013:97 Enhetlig nomenklatur
Agneta Hyllstam
- 2013:98 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst
Sigvard Olsson
- 2013:99 Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet
Georg Lagerberg och Anna Ekström
- 2013:100 Den svenska psalmboken
Sten Johansson

Verksamhetsberättelser

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Svenska kyrkans valprovsnämnd

Svenska kyrkans överklagandenämnd

§ 14 Hänvisning av skrivelser, motioner och övriga ärenden till utskotten

Föredrogs presidiets förslag till hänvisning av skrivelser, motioner och övriga ärenden till utskotten:

Kyrkostyrelsens skrivelser

Organisationsutskottet: 3 (avsnitt: Val av utskott till kyrkomötet)

Tillsyns- och uppdragsutskottet: 3 (avsnitten: Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet i Svenska kyrkan och Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning)

Budgetutskottet: 1 och 2

Kyrkorättsutskottet: 3 (avsnitt: Övriga ändringar och rättelser)

Motioner

Gudstjänstutskottet: 34, 50, 74, 83, 84, 87, 88, 92, 94, 100

Organisationsutskottet: 1, 2, 3, 4, 8, 11, 16, 28, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 45, 48, 53, 57, 58, 65, 69, 79, 81, 82, 86, 99

Tillsyns- och uppdragsutskottet: 12, 15, 19, 24, 29, 33, 37, 42, 44, 61, 63, 70, 71, 72, 85, 91, 95, 97, 98

Ekonomi- och egendomsutskottet: 7, 10, 13, 17, 27, 32, 52, 76, 78, 96

Ekumenikutskottet: 20, 46, 49, 67, 75

Kyrkolivsutskottet: 5, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 30, 31, 43, 47, 51, 54, 55, 56, 60, 66, 68, 73, 80, 89, 93

Kyrkorättsutskottet: 6, 9, 14, 59, 62, 64, 77, 90.

Övriga ärenden

Organisationsutskottet: Verksamhetsberättelse för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Tillsyns- och uppdragsutskottet: Verksamhetsberättelser för Svenska kyrkans överklagandenämnd och Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar.

BESLUT Kyrkomötet *beslöt* att hänvisa skrivelser, motioner och övriga ärenden enligt presidiets förslag.

§ 15 Meddelanden

Meddelades när utskottsarbetet skulle vidta i de olika utskotten.

Ordföranden meddelade att en rättelse införts i motion 2013:56. Namnet på en av medmotionärerna, Celina Falk, hade fallit bort. Motionen är nu korrekt återgiven på webben. Det slutliga antalet motioner till årets kyrkomöte blev 100.

Ordföranden påminde om att namnskylten ska bäras synlig under hela sessionen.

Förhandlingarna ajournerades kl. 17.06 till fredagen den 27 september kl. 16.00.

Kyrkomötet 2013

Fredagen den 27 september

Kl. 16.00–16.09

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

§ 16 Anmälan av betänkanden från utskotten

Ordföranden *anmälde* att utskottsarbetet under veckan resulterat i 75 betänkanden och framförde ett tack till alla som på olika sätt varit involverade i detta arbete.

§ 17 Fastställande av debattregler

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att fastställa debattregler för kyrkomötet 2013 enligt *bilaga 2*.

§ 18 Meddelanden och ajournering

Ordförande *meddelade* att det införts en rättelse i motion 2013:57 där namnet på en av medmotionärerna, Carina Etander Rimborg, fallit bort. Motionen är nu korrekt återgiven på webben.

Ordförande tackade för gott arbete under kyrkomötets första session.

Kyrkomötets förhandlingar ajournerades kl. 16.09 till måndagen den 18 november 2013 kl. 09.00.

Kyrkomötet 2013

Måndagen den 18 november

Kl. 09.00–17.52

§ 19 Kyrkomötets förhandlingar återupptas

Ordföranden förklarade kyrkomötets förhandlingar återupptagna och hälsade ledamöterna välkomna.

Ordföranden vände sig särskilt till biskop Antje Jackelén i Lunds stift och gratulerade henne varmt från kyrkomötets sida till ärkebiskopsvalet. Må Gud välsigna dig och vara en ledsagare för dig nu och i din viktiga framtida uppgift som ärkebiskop i Svenska kyrkan.

Sammanträdet inleddes med en andakt ledd av Vivianne Wetterling.

§ 20 Anmälan av inkallade ersättare

Ordföranden *meddelade* att ett antal ledamöter hade anmält förhinder att delta i kyrkomötets sammanträde i november 2013 och att följande ersättare hade inkallats

Marja-Liisa Jernberg, Uppsala stift, ersätter Rolf Forslin
 Louise Callenberg, Uppsala stift, ersätter Claes Wallin
 Måns Gustafsson, Uppsala stift, ersätter Bengt-Åke Gustafsson
 Mats Ludvigsson, Linköpings stift, ersätter Monica Lago
 Gunnar Bredin, Linköpings stift, ersätter Inger Persson
 Lars Edstav, Linköpings stift, ersätter Emma Thorén
 Gudrun Carlsson, Skara stift, ersätter Birgit Kullingsjö
 Arne Närström, Strängnäs stift, ersätter Timmy Leijen
 Inger Wahlman, Västerås stift, ersätter Britt Sandström
 Anneli Rosén, Västerås stift, ersätter Anders Linger
 Marie Nielsén, Lunds stift, ersätter Johan Åkesson
 Axel W Karlsson, Göteborg stift, ersätter Patrik Ehn
 Britta Olander, Göteborgs stift, ersätter Eric Muhl
 Sven-Erik Björklund, Göteborgs stift, ersätter Daniel Tisell
 Bengt Kjellgren, Göteborgs stift, ersätter Jonas Ransgård
 Lars Risberg, Karlstads stift, ersätter Micael Åsman
 Märta Brita Forsberg Svensson, Härnösands stift, ersätter Per-Henrik Bodin
 Thelma Olsson Bylin, Härnösands stift, ersätter Torkel Selin
 Thore Alm, Luleå stift, ersätter Leif Rönqvist
 Teresia Derlén, Luleå stift, ersätter Olof Hasslow
 Christina Berglund, Stockholms stift, ersätter Roland Johansson
 Jean-Pierre Zune, Stockholms stift, ersätter Jösta Claeson
 Svante Erlandsson, Stockholms stift, ersätter Bengt Säberg
 Evy Kjellberg, Stockholms stift ersätter Ann-Sofie Persson
 Jörgen Silén, Stockholms stift, ersätter Jerry Adbo
 Karin Perjus, Stockholms stift, ersätter Susanne Lindberg Elmgren
 Britt-Marie Danestig, Stockholms stift, ersätter Gunilla Lindén

Anmälades att ersättare inte inkallats för Mikael Härdig, Lunds stift, Rolf Persson, Lunds stift och Thomas Jönsson, Göteborgs stift, på grund av sent inkommen anmälan om förhinder.

§ 21 Anmälan och bordläggning av utskottens betänkanden

Anmälades och bordlades betänkanden från utskottens arbete under kyrkomötets session i september 2013:

Gudstjänstutskottet 2013:1–9
Organisationsutskottet 2013:1–14
Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:1–15
Ekonomi- och egendomsutskottet 2013:1–7
Ekumenikutskottet 2013:1–4
Kyrkolivsutskottet 2013:1–17
Budgetutskottet 2013:1–2
Kyrkorättsutskottet 2013:1–7

§ 22 Meddelanden

Ordföranden *påminde* om regler och talartider för debatten, som beslutades under första sessionen och som då också delades i ledamotsfacken. Till ersättare som inte tjänstgjorde under den första sessionen har dessa delats i ledamotsfacken inför denna session. Dubbla talarlistor tillämpas. Det är viktigt att anföranden inleds med förslag till yrkande.

I reservationerna i Organisationsutskottets betänkande 2013:11 Kyrkomötets storlek och sammansättning har Per Lindberg felaktigt angivits som reservant. Rätt reservant ska vara Per Ingvarsson.

§ 23 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016

Förelåg Budgetutskottets betänkande B 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016.

I debatten yttrade sig

Sven Esplund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Carl-Eric Gabrielsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Leif Nordlander, som yrkade bifall av till honom under överläggningen framlagt förslag

Levi Bergström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Staffan Holmgren

Carl-Eric Gabrielsson

Levi Bergström (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 24 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

Förelåg Budgetutskottets betänkande B 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012.

I debatten yttrade sig

Sven Esplund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ingrid Smittsarve, som yrkade bifall till utskottets förslag

Niklas Grahm, som yrkade bifall till utskottets förslag samt av honom under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Carina Etander Rimborg, Marika Markovits, Per Ingvarsson, Ola Isacsson och Katarina Wedin

Christina Berglund, som yrkade bifall till av Niklas Grahm under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Marika Markovits

Sofija Pedersen Videke

I detta anförande *instämde* Carina Etander Rimborg och Bo Lindell

Ingrid Smittsarve

Niklas Grahm

Ingrid Smittsarve (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till av Niklas Grahm under överläggningen framlagt förslag.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 25 Den inomkyrkliga clearingen

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:1 Den inomkyrkliga clearingen.

I debatten yttrade sig

Birgit Friggebo, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Novak, som yrkade bifall till motion 2013:7

Anna Ekström, som yrkade bifall till motion 2013:7.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:7 av Anders Novak.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 26 Verksamhetsindelningen i redovisningen

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:2 Verksamhetsindelningen i redovisningen.

I debatten yttrade sig

Gunvor Torstensson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Hans-Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ylva Wahlström.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 27 Ljud i kyrkan

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:3 Ljud i kyrkan.

I debatten yttrade sig

Ingrid Karlsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Karl-Gunnar Svensson

I detta anförande *instämde* Margit Borgström och Anders Novak.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 28 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:4 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav.

I debatten yttrade sig

Gerd Gullberg Johnson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Maria Lagerman, som yrkade bifall till motion 2013:76

Jan Friheden, som yrkade bifall till motion 2013:78

I detta anförande *instämde* Anki Erdmann och Ylva Wahlström
Ylva Wahlström

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till motion 2013:78

Sten Persson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Camilla Widepalm Heurén

Birgit Ahlström, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Camilla Widepalm Heurén

Jan Friheden

Birgit Ahlström (replik)

Gerd Gullberg Johnson.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2013:76 av Maria Lagerman m.fl.
 - ◆ bifall till motion 2013:78 av Jan Friheden.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 29 Hantering av att ta kyrkor ur bruk

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:5 Hantering av att ta kyrkor ur bruk.

I ärendet yttrade sig

Claes Björndahl, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 30 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:6 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat.

I debatten yttrade sig

Sigvard Olsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Rune Wallmyr, som yrkade bifall till utskottets förslag

Berth Löndahl

I detta anförande *instämde* Margit Borgström

Ärkebiskop Anders Wejryd

Berth Löndahl (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 31 Utveckling av finansiella tjänster

Förelåg Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:7 Utveckling av finansiella tjänster.

Jan G Nilsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Persson

Jan G Nilsson (replik)

Peter Bernövall, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

Förste vice ordföranden övertog kl. 10.58 ledningen av förhandlingarna.

§ 32 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:1 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Bertil Olsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ärkebiskop Anders Wejryd, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 33 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:2 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning.

I ärendet yttrade sig

Hans-Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 34 Församlingsinstruktionen m.m.

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:3 Församlingsinstruktionen m.m.

I debatten yttrade sig

Biskop Esbjörn Hagberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Maria Lagerman, som yrkade bifall till motion 2013:72 punkt 1

Biskop Esbjörn Hagberg (replik)

Soili Brunberg, som yrkade bifall till motion 2013:12

Biskop Esbjörn Hagberg (replik)

Ylva Wahlström, som yrkade bifall till motion 2013:15

Vivianne Wetterling, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anki Erdmann, som yrkade bifall till motion 2013:15

Per Ingvarsson

Arnold Bostrom, som yrkade bifall till motionerna 2013:12 och 2013:72 punkterna
1 och 2

Maria Lagerman

Soili Brunberg.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:12 av Soili Brunberg
 - ♦ bifall till motion 2013:15 av Ylva Wahlström och Anki Erdmann
 - ♦ bifall till motion 2013:72 punkt 1 av Maria Lagerman och Lena Lindström
 - ♦ bifall till motion 2013:72 punkt 2 av Maria Lagerman och Lena Lindström.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 35 Evangelister

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:4 Evangelister.

I debatten yttrade sig

Biskop Tuulikki Koivunen Bylund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till motion 2013:19

I detta anförande *instämde* Margit Borgström.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:19 av Marianne Kronbäck.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 36 Kontaktuppgifter till medlemmar

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:5 Kontaktuppgifter till medlemmar.

I debatten yttrade sig

Göte Karlsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lars-Ivar Ericson

Margareta Larsson, som yrkade bifall till motion 2013:24.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:24 av Margareta Larsson.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 37 Valperiod för förtroendevalda

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:6 Valperiod för förtroendevalda.

I ärendet yttrade sig

Sven Kragh, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 38 Behörighet som arbetsledare

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:7 Behörighet som arbetsledare.

I debatten yttrade sig

Irene Gustafsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Dag Sandahl

Bertil Olsson, som yrkade avslag på utskottets förslag och bifall till reservation av Bertil Olsson

Anna-Sara Walldén, som yrkade avslag på motion 2013:37

I detta anförande *instämde* Per Ingvarsson

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Carin Åblad Lundström

Berth Löndahl, som yrkade avslag på motion 2013:37

Torbjörn Lindahl, som yrkade avslag på utskottets förslag och bifall till reservation av Bertil Olsson

Fredrik Sidenvall, som yrkade avslag på utskottets förslag att bifalla motion 2013:37

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Bengt Kjellgren.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ avslag på motion 2013:37, dvs. bifall till reservation av Bertil Olsson.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 39 Benämning på befattningar som präst

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:8 Benämning på befattningar som präst.

I debatten yttrade sig

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Louise Agrell

Staffan Holmgren (replik)

Britt Louise Agrell (replik)

Staffan Holmgren (replik)

Nils Gårder

I detta anförande *instämde* Ola Isacson

Biskop Ragnar Persenius

I detta anförande *instämde* Per Ingvarsson.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 40 Demokratifrågor

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:9 Demokratifrågor.

I debatten yttrade sig

Sven Kragh, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bertil Murray, som yrkade bifall till utskottets förslag

Per-Olof Flodström, som yrkade bifall till motion 2013:44

Bertil Murray

Sven Kragh.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:44 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 41 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:10 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Lars Gunnlev, som yrkade bifall till motion 2013:61

Axel W Karlsson, som yrkade bifall till motion 2013:61

Bertil Murray, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:61 av Lars Gunnlev.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.35.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av andre vice ordföranden.

§ 42 Meddelanden

Andre vice ordföranden påpekade att betänkandets beteckning skulle anges på instämmandeblanketten.

§ 43 Antal diakoner i pastoraten

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:11 Antal diakoner i pastoraten.

I debatten yttrade sig

Irene Gustafsson, som yrkade bifall till motion 2013:71

Lena Lindström, som yrkade bifall till motion 2013:71

I detta anförande *instämde* Inga Alm

Karl-Gunnar Svensson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Roos, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Ingrid Karlsson, Elisabeth Rydström, Kristina Backe och Thelma Olsson Bylin

Margareta Larsson

Margareta Carlenius, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lena Lindström

Margareta Carlenius (replik)

Lena Lindström (replik)

Anders Roos

Margareta Carlenius (replik)

Anders Roos (replik)

Lilian Nilsson, som yrkade bifall till motion 2013:71

I detta anförande *instämde* Alve Svensson och Margit Borgström

Elisabeth Rydström, som yrkade bifall till av Anders Roos under överläggningen framlagt förslag

Torbjörn Lindahl

Johan Blix.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:71 av Irene Gustafsson och Lena Lindström
- ♦ bifall till av Anders Roos under överläggningen framlagt förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 44 Följder av lokal anställning av präster

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:12 Följder av lokal anställning av präster.

I debatten yttrade sig

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till utskottets förslag

Dan Sarkar, som yrkade bifall till motion 2013:85

Margareta Larsson, som yrkade bifall till motion 2013:85

Dan Sarkar.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:85 av Dan Sarkar.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 45 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:13 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 46 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:14 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 47 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst

Förelåg Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:15 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst.

I debatten yttrade sig

Emma Hedlundh, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lars-Ivar Ericson.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 48 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 49 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:2 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 50 Församlingens grundläggande uppgift

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:3 Församlingens grundläggande uppgift.

I debatten yttrade sig

Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag

Berth Löndahl, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag

Leif Nordlander

Carin Åblad Lundström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Berth Löndahl

Marta Axner (replik)

Berth Löndahl (replik)

Marta Axner (replik)

Biskop Ragnar Persenius.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 51 Valfrågor

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:4 Valfrågor.

I debatten yttrade sig

Ann-Britt Åsebol, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:48

I detta anförande *instämde* Margit Borgström

Bertil Olsson

Tomas Jansson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Per Lindberg

I detta anförande *instämde* Carina Etander Rimborg, Per-Olof Flodström och Gustaf Bengtsson

Bo Hanson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Claes Björndahl

Ann-Britt Åsebol (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:48 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 52 Kyrkliga begravningsbyråer

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer.

I debatten yttrade sig

Anna Lundblad Mårtensson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Marika Markovits, som yrkade bifall till utskottets förslag

Conny Tyrberg

Karin Perers, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Kristina Backe

Britt-Marie Danestig, som yrkade bifall till motion 2013:86 punkt 4

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Marika Markovits.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:86 punkt 4 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 53 Kyrkofullmäktiges storlek

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:6 Kyrkofullmäktiges storlek.

I debatten yttrade sig

Ann-Britt Åsebol, som yrkade bifall till utskottets förslag

Inger Gustafsson.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 54 Begravningssamfälligheter

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:7 Begravningssamfälligheter.

I debatten yttrade sig

Per Lindberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Staffan Holmgren

Per Lindberg (replik)

Britt Louise Agrell

Staffan Holmgren.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 55 Tyska Christinae församling

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:8 Tyska Christinae församling.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 56 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:9 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang.

I debatten yttrade sig

Irene Oskarsson

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anna Ekström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 57 Valfri församling

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:10 Valfri församling.

I debatten yttrade sig

Anton Härder, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Ronny Hansson och Ingrid Karlsson

Irene Oskarsson, som yrkade bifall till reservation av Christer Kax Sundberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Peder Fohlin

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:41 och reservation av Christer Kax Sundberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Margit Borgström

Per Lindberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Carina Etander Rimborg

Claes Björndahl, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anna Ekström, som yrkade bifall till motion 2013:41 och reservation av Christer Kax Sundberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Mats Hagelin, som yrkade bifall till motion 2013:41 och reservation av Christer Kax Sundberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Jan Friheden

Bengt Inghammar, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till motion 2013:41 och reservation av Christer Kax Sundberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Margit Borgström och Per-Olof Flodström

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:41

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Anton Härder

Nils Gårder, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:41 av Britt Louise Agrell m.fl.
- ♦ bifall till reservation av Christer Kax Sundberg m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

Ordföranden övertog kl. 16.19 ledningen av förhandlingarna.

§ 58 Kyrkomötets storlek och sammansättning

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:11 Kyrkomötets storlek och sammansättning.

I debatten yttrade sig

Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag

Kent Kjellgren, som yrkade bifall till motion 2013:69

Irene Oskarsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Per Ingvarsson m.fl.

I detta anförande *instämde* Peder Fohlin

Bengt Kjellgren, som yrkade bifall till motion 2013:53

Arnold Boström, som yrkade bifall till motionerna 2013:53 och 2013:69

I detta anförande *instämde* Kent Kjellgren

Gunvor Torstensson, som yrkade bifall till reservation 1 av Per Ingvarsson m.fl. och motion 2013:57

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till reservation 1 av Per Ingvarsson m.fl.

I detta anförande *instämde* Torvald Johansson

Gustaf Bengtsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Per Ingvarsson m.fl.

Biskop Eva Brunne, som yrkade bifall till utskottets förslag

Mats Hagelin, som yrkade bifall till reservation 2 av Per Ingvarsson m.fl.

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till reservation 2 och motion 2013:57

Biskop Eva Brunne (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ärkebiskop Anders Wejryd

Carina Etander Rimborg

Marta Axner, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Staffan Holmgren.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:53 av Hans-Olof Andrén
- ♦ bifall till motion 2013:57 av Gunvor Torstensson m.fl.
- ♦ bifall till motion 2013:69 av Arnold Boström
- ♦ bifall till reservation 1 av Per Ingvarsson m.fl.
- ♦ bifall till reservation 2 av Per Ingvarsson m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 59 Direkta eller indirekta val

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:12 Direkta och indirekta val.

I debatten yttrade sig

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Irene Oskarsson, som yrkade bifall till motion 2013:58 och reservation 1 av Per Lindberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Peder Fohlin

Claes Björndahl, som yrkade bifall till motion 2013:65

I detta anförande *instämde* Bengt Inghammar och Britta Broman

Torgny Larsson, som yrkade avslag på motion 2013:65

Gustaf Bengtsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Per Lindberg m.fl.

Per Lindberg, som yrkade bifall till reservation 1 av Per Lindberg m.fl.

I detta anförande *instämde* Carina Etander Rimborg och Marika Markovits

Leif Nordlander, som yrkade bifall till motion 2013:65

Torgny Larsson (replik)

Berth Löndahl, som yrkade bifall till motionerna 2013:58 och 2013:65

Nils Gärder

Britta Olinder, som yrkade bifall till motion 2013:65 och reservation 2 av Carin Åblad Lundström

I detta anförande *instämde* Claes Björndahl, Britta Broman, Agneta Hyllstam, Carin Åblad Lundström, Per-Olof Flodström och Bengt Inghammar

Bo Hanson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Irene Oskarsson

Torgny Larsson.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:58 av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson
- ♦ bifall till motion 2013:65 av Claes Björndahl
- ♦ bifall till reservation 1 av Per Lindberg m.fl.
- ♦ bifall till reservation 2 av Carin Åblad Lundström.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 60 Medlemsförslag

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:13 Medlemsförslag.

I debatten yttrade sig

Carin Åblad Lundström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anton Härder, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anna Ekström, som yrkade bifall till motion 2013:79

Evy Kjellberg, som yrkade bifall till motion 2013:79

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Carin Åblad Lundström (replik)

Anton Härder.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:79 av Anna Ekström m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

§ 61 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration

Förelåg Organisationsutskottets betänkande O 2013:14 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration.

I debatten yttrade sig

Sofia Särdaqvist, som yrkade bifall till utskottets förslag

Hans-Olof Andrén, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Carina Etander Rimborg

Bertil Murray, som yrkade bifall till utskottets förslag punkt 4

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 19 november 2013)

Dagen avslutades med en andakt ledd av Stig-Göran Fransson.

Förhandlingarna ajournerades kl. 17.52.

Kyrkomötet 2013

Tisdagen den 19 november

Kl. 10.30–21.45

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Fredrik Nilsson.

§ 62 Meddelanden

Ordföranden *meddelade* att Kyrkorättsutskottet skulle samlas kl. 13.45 till en kortare överläggning.

§ 63 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Budgetutskottets betänkande B 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012 förelåg följande förslag (§ 24):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag att kyrkomötet beslutar att med anledning av KsSkr 2013:2 bilaga 2 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att fortsätta bereda kyrkomötets skrivelse 2008:21 Kyrkans undervisning, vilken inte kan anses vara slutbehandlad.

Utskottet punkt 1 och 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012.
2. att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2012.

I detta beslut deltog inte de ledamöter som har redovisningsskyldighet.

Av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Eva-Maria Muncks begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Niklas Grahn under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per Lindberg, Carina Etander Rimborg och Teresia Derlén.

§ 64 Den inomkyrkliga clearingen, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:1 Den inomkyrkliga clearingen förelåg följande förslag (§ 25):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:7 av Anders Novak.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:7 av Anders Novak,

dels om bifall till motion 2013:7,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:7 av Anders Novak om den inomkyrkliga clearingen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck.

§ 65 Verksamhetsindelningen i redovisningen, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:2 Verksamhetsindelningen i redovisningen förelåg endast utskottets förslag (§ 26).

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:52 av Hans-Olof Andrén om redovisningens verksamhetsindelning.

Utskottet punkt 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att med anledning av motion 2013:52 uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat.

Utskottet punkt 3

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:13 av Ylva Wahlström om kulturen som en grundläggande uppgift i kyrkan.

§ 66 Ljud i kyrkan, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:3 Ljud i kyrkan förelåg endast utskottets förslag (§ 27).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:10 punkterna 1, 2 och 3 av Karl-Gunnar Svensson om ljud i kyrkan.

§ 67 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:4 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav förelåg följande förslag (§ 28):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:76 av Maria Lagerman m.fl.
- ♦ bifall till motion 2013:78 av Jan Friheden.

Utskottet punkt 1 och 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:32 punkt 1 och 2 av Ylva Wahlström om skogsreservat.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:78 av Jan Friheden,

dels om bifall till motion 2013:78,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:78 av Jan Friheden om ekologisk odling.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anki Erdmann, Ylva Wahlström, Soili Brunberg och Ida Netzel.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:76 av Maria Lagerman m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:76,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:76 av Maria Lagerman m.fl. om satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Maria Lagerman och Ylva Wahlström.

Mot kyrkomötets beslut i dess helhet *reserverade* sig Celina Falk.

§ 68 Hantering av att ta kyrkor ur bruk, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:5 Hantering av att ta kyrkor ur bruk förelåg endast utskottets förslag (§ 29).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:17 av Sten Elmberg om hantering av att ta kyrkor ur bruk.

§ 69 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:6 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat förelåg endast utskottets förslag (§ 30).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:96 punkt 1 av Rune Wallmyr.

2. att avslå motion 2013:96 punkt 2 av Rune Wallmyr.

3. att med anledning av motion 2013:96 uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem, som innebär att man inom utredningens ram också ska utreda möjlighet till ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder till följd av bortfall av kyrkoavgifter.

§ 70 Utveckling av finansiella tjänster, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2013:7 Utveckling av finansiella tjänster förelåg endast utskottets förslag (§ 31).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:27 av Bertil Persson m.fl. om utveckling av finansiella tjänster.

§ 71 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:1 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan förelåg endast utskottets förslag (§ 32).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med den av utskottet föreslagna justeringen enligt *bilaga 1* i utskottets betänkande.

§ 72 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:2 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning förelåg endast utskottets förslag (§ 33).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 1* i utskottets betänkande.

§ 73 Församlingsinstruktionen m.m., beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:3 Församlingsinstruktionen m.m. förelåg följande förslag (§ 34):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:12 av Soili Brunberg
- ◆ bifall till motion 2013:15 av Ylva Wahlström och Anki Erdmann
- ◆ bifall till motion 2013:72 punkt 1 av Maria Lagerman och Lena Lindström
- ◆ bifall till motion 2013:72 punkt 2 av Maria Lagerman och Lena Lindström.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:12 punkt 1 av Soili Brunberg,

dels om bifall till motion 2013:12 punkt 1,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:12 punkt 1 av Soili Brunberg om att stärka minoriteternas ställning.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Soili Brunberg.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:12 punkt 2 av Soili Brunberg,

dels om bifall till motion 2013:12 punkt 2,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:12 punkt 2 av Soili Brunberg om att stärka minoriteternas ställning.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Soili Brunberg och Ylva Wahlström.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:15 av Ylva Wahlström och Anki Erdmann.

dels om bifall till motion 2013:15,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:15 av Ylva Wahlström och Anki Erdmann om att stärka de olika språken i Svenska kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ylva Wahlström, Anki Erdmann, Ida Netzel och Soili Brunberg.

Utskottet punkterna 4 och 5

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag
att avslå motion 2013:29 punkterna 1 och 2 av Vivianne Wetterling m.fl. om
obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för
frivilligarbetet i Svenska kyrkan

Utskottet punkt 6

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:72 punkt 1 av Maria Lagerman och Lena Lindström,

dels om bifall till motion 2013:72 punkt 1,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:72 punkt 1 av Maria Lagerman och Lena Lindström om att stärka minoritetsspråkens rättigheter.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Soili Brunberg, Lena Lindström, Maria Lagerman, Mary Österström och Arnold Boström.

Utskottet punkt 7

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:72 punkt 2 av Maria Lagerman och Lena Lindström,

dels om bifall till motion 2013:72 punkt 2,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:72 punkt 2 av Maria Lagerman och Lena Lindström om att stärka minoritetsspråkens rättigheter.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Arnold Boström

Utskottet punkt 8

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:95 av Per Ingvarsson om församlingsinstruktionens innehåll.

Mot kyrkomötets beslut i dess helhet *reserverade* sig Celina Falk.

§ 74 Evangelister, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:4 Evangelister förelåg följande förslag (§ 35):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:19 av Marianne Kronbäck

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:19 av Marianne Kronbäck,

dels om bifall till motion 2013:19,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:19 av Marianne Kronbäck om evangelister.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck.

§ 75 Kontaktuppgifter till medlemmar, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:5 Kontaktuppgifter till medlemmar förelåg följande förslag (§ 36):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:24 av Margareta Larsson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:24 av Margareta Larsson,

dels om bifall till motion 2013:24,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:24 av Margareta Larsson om kontaktuppgifter till medlemmar.

§ 76 Valperiod för förtroendevalda, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:6 Valperiod för förtroendevalda förelåg följande endast utskottets förslag (§ 37).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:33 av Ylva Wahlström om valperiod för förtroendevalda.

§ 77 Behörighet som arbetsledare, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:7 Behörighet som arbetsledare förelåg följande förslag (§ 38):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ avslag på motion 2013:37 av Bo Hanson dvs. bifall till reservation av Bertil Olsson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att bifalla motion 2013:37 av Bo Hanson,
dels om avslag på motion 2013:27,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Bertil Murrays begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:37 av Bo Hanson om behörighet som arbetsledare.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson, Anna-Sara Walldén, Ola Isacsson, Dan Sarkar, Dag Sandahl, Teresia Derlén, Marianne Kronbäck, Håkan Sunnliden, Kjell Petersson, Berth Löndahl och Berit Simonsson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Fredrik Sidenvall i en skriftlig reservation.
Reserverar mig under anslutning till den särskilda mening som i utskottet lämnats av Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Olsson, Alve Svensson och Karl-Gunnar Svensson i en skriftlig reservation.

Vi reserverar oss mot kyrkomötets beslut att bifalla motion 2013:37.

Vi anser att motion 2013:37 Behörighet som arbetsledare skulle ha avslagits.

I kyrkoordningen finns specialregler bara för kyrkoherdar. Övriga församlingspräster är komministrar. Att ställa specifika krav på vissa typer av komministertjänster, skulle innebära att det också regleras i kyrkoordningen med olika typer av komministrar, som ju föreslås i flera andra motioner, där utskottets förslag är att de ska avslås (TU 2013:8). Självklart kommer det att framgå när tjänster annonseras ut externt om det ingår arbetsledarskap i tjänsten. Men många gånger kommer det ske att en redan anställd komminister "befordras" till arbetsledare. Då sker ingen prövning av behörigheten i domkapitlet.

År 1998 infördes en bestämmelse i Kyrkolagen (som överflyttades till kyrkoordningen) att det för prästvigning och för sökande till kyrkoherdetjänster krävdes den försäkran som motionen föreslår. Under de 15 år som gått sedan dess har en stor andel av prästerna i aktiv tjänst redan avgett denna försäkran, antingen vid sin prästvigning eller då de sökt kyrkoherdetjänst.

§ 78 Benämning på befattningar som präst, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:8 Benämning på befattningar som präst förelåg endast utskottets förslag (§ 39).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:42 av Britt Louise Agrell m.fl. om församlingsherde.
2. att bifalla motion 2013:63 av Kjell Petersson och Leif Nordlander om att uppdra till kyrkostyrelsen att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas.
3. att avslå motion 2013:91 av Per Ingvarsson om församlingsherde.
4. att avslå motion 2013:97 av Agneta Hyllstam om enhetlig nomenklatur.

§ 79 Demokratifrågor, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:9 Demokratifrågor förelåg följande förslag (§ 40):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:44 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:44 punkt 1 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden,

dels om bifall till motion 2013:44 punkt 1,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:44 punkt 1 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden om folkets röst, Guds röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:44 punkt 2 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden,

dels om bifall till motion 2013:44 punkt 2,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:44 punkt 2 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden om folkets röst, Guds röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkt 3

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:70 av Sven Kragh om att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med stiftens initiera ett fördjupat samtal om demokratin i kyrkan mellan företrädare för kyrkans demokratiska organisation och kyrkans ämbete på lokal nivå.

§ 80 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:10 Stärkandet av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan förelåg följande förslag (§ 41):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:61 av Lars Gunnlev.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:61 av Lars Gunnlev,
dels om bifall till motion 2013:61,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:61 av Lars Gunnlev om stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan.

§ 81 Antal diakoner i pastoraten, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:11 Antal diakoner i pastoraten förelåg följande förslag (§ 43):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:71 av Irene Gustafsson och Lena Lindström
- ♦ bifall till av Anders Roos under överläggningen framlagt förslag om att uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå ändring i kyrkoordningen som innebär att varje pastorat bör ha minst en diakon anställd.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:71 av Irene Gustafsson och Lena Lindström,
dels om bifall till motion 2013:71,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:71 av Irene Gustafsson och Lena Lindström om antal diakoner i pastoraten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lilian Nilsson, Lena Lindström, Irene Gustafsson och Teresia Derlén.

Av Anders Roos under överläggningen framlagt förslag

Ordförande meddelade att förslaget utgår då vi inte ska ha ordet *bör* i kyrkoordningen eftersom det är ett regelverk.

§ 82 Följder av lokal anställning av präster, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:12 Följder av lokal anställning av präster förelåg följande förslag (§ 44):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:85 av Dan Sarkar.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:85 av Dan Sarkar,
dels om bifall till motion 2013:85,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:85 av Dan Sarkar om följder av lokal anställning av präster.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson och Karl-Gunnar Svensson.

§ 83 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:13 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd förelåg endast utskottets förslag (§ 45).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga Svenska kyrkans överklagandenämnds verksamhetsberättelse för 2012 till handlingarna.

§ 84 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:14 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar förelåg endast utskottets förslag (§ 46).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar verksamhetsberättelse för 2012 till handlingarna.

§ 85 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2013:15 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst förelåg endast utskottets förslag (§ 47).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:98 av Sigvard Olsson om diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst.

§ 86 Ändringar i kyrkoordningen m.m., beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m. förelåg endast utskottets förslag (§ 48).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 11 kap. 6 a §, andra stycket i kyrkoordningen med den justeringen att orden ”som ledamöter” utgår.
2. att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3).

§ 87 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:2 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd förelåg endast utskottets förslag (§ 49).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att lägga Svenska kyrkans valprovsnämnds verksamhetsberättelse för 2012 till handlingarna.

§ 88 Församlingens grundläggande uppgift, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:3 Församlingens grundläggande uppgift förelåg följande förslag (§ 50):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag att uppdraga till kyrkostyrelsen att framlägga förslag på en inledningstext i kyrkoordningen med teologisk och pastoral reflektion över de fyra aspekterna i kyrkans grundläggande uppgift.

Utskottet punkterna 1, 2, 3 och 4

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:1 av Berth Löndahl m.fl. om kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst.
2. att avslå motion 2013:2 av Berth Löndahl m.fl. om kyrkans grundläggande uppgift – undervisning.
3. att avslå motion 2013:3 av Berth Löndahl m.fl. om kyrkans grundläggande uppgift – diakoni.
4. att avslå motion 2013:4 av Berth Löndahl m.fl. om om kyrkans grundläggande uppgift – mission.

Av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Per-Olof Flodström och Marianne Kronbäck.

§ 89 Valfrågor, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:4 Valfrågor förelåg följande förslag (§ 51):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:48 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:8 av Karl-Gunnar Svensson om samlingslista i val till kyrkofullmäktige.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson.

Utskottet punkt 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:40 av Tomas Jansson m.fl. om inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:48 punkt 1 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström,

dels om bifall till motion 2013:48 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:48 punkt 1 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström om gemensamma valsedlar i kyrkovalen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:48 punkt 2 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström,

dels om bifall till motion 2013:48 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:48 punkt 2 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström om att Svenska kyrkan ansvarar för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokaler.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson.

Utskottet punkt 5

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:81 av Bertil Olsson om fler kryss på valsedlarna.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson.

Utskottet punkt 6

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:82 av Bertil Olsson om samlingslista i lokala val.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson.

Utskottet punkt 7

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:99 av Georg Lagerberg och Anna Ekström om att bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet.

§ 90 Kyrkliga begravningsbyråer, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer förelåg följande förslag (§ 52):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:86 punkt 4 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson.

Utskottet punkterna 1, 2, 3 och 4

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:16 av Sten Elmberg om möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå.
2. att avslå motion 2013:86 punkt 1 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson om begravningsbyrå i församling.
3. att avslå motion 2013:86 punkt 2 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson om begravningsbyrå i församling.
4. att avslå motion 2013:86 punkt 3 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson om begravningsbyrå i församling.

Utskottet punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:86 punkt 4 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson,

dels om bifall till motion 2013:86 punkt 4,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:86 punkt 4 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson om begravningsbyrå i församling.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

Utskottet punkterna 6 och 7

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att med anledning av motion 2013:86 punkt 1 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson, uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.
2. att med anledning av motion 2013:86 punkt 4 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson, uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

§ 91 Kyrkofullmäktiges storlek, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:6 Kyrkofullmäktiges storlek förelåg endast utskottets förslag (§ 53).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:28 punkt 1 av Inger Gustafsson m.fl.
2. att avslå motion 2013:28 punkt 2 av Inger Gustafsson m.fl.
3. att med anledning av motion 2013:28 av Inger Gustafsson m.fl., uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat.

§ 92 Begravningssamfälligheter, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:7 Begravningssamfälligheter förelåg endast utskottets förslag (§ 54).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:35 av Staffan Holmgren om möjlighet att bilda begravningsamfällighet inom en kommun.

§ 93 Tyska Christinae församling, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:8 Tyska Christinae församling förelåg endast utskottets förslag (§ 55).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:36 av Bo Hanson m.fl. om Tyska Christinae församling.

§ 94 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:9 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang förelåg endast utskottets förslag (§ 56).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:38 av Carina Etander Rimborg.
2. att med anledning av motion 2013:38 av Carina Etander Rimborg, uppdra åt till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift.

§ 95 Valfri församling, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:10 Valfri församling förelåg följande förslag (§ 57):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:41 av Britt Louise Agrell m.fl.
- ♦ bifall till reservation av Christer Kax Sundberg m.fl. som innebär bifall till motion 2013:41.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:41 av Britt Louise Agrell m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:41,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Britt Louise Agrells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Britt Louise Agrells begäran företogs rösträkning varvid 135 ledamöter röstade för utskottets förslag, 96 för motionen och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:41 av Britt Louise Agrell m.fl. om möjlighet att välja församling.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt Louise Agrell, Georg Lagerberg, Jan G Nilsson, Tomas Jansson, Gunnar Bredin, Kjell Petersson, Karl-Gunnar Svensson, Ingela Arheden, Katarina Ramnerö Ödestad, Hans G Erikson, Johan Carlsson, Ola Isacson, Hans Wallmark, Anna Ekström, Helena Nordvall, Stefan Caplan, Christer Björk, Per-Olof Flodström, Mats Hagelin, Bengt Kjellgren, Margareta Nisser-Larsson, Olle Reichenberg, Jan Olov Sundström, Sven Kerst, Annette Lundquist Larsson, Lennart Sacrédeus och Anna-Karin Westerlund.

§ 96 Kyrkomötets storlek och sammansättning, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:11 Kyrkomötets storlek och sammansättning förelåg följande förslag (§ 58):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:53 av Hans-Olof Andrén
- ♦ bifall till motion 2013:57 av Gunvor Torstensson m.fl.
- ♦ bifall till motion 2013:69 av Arnold Boström
- ♦ bifall till reservation 1 av Per Ingvarsson m.fl. som innebär bifall till motion 2013:57
- ♦ bifall till reservation 2 av Per Ingvarsson m.fl. som innebär bifall till motion 2013:53.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:53 av Hans-Olof Andrén,

dels om bifall till motion 2013:53,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Arnold Boströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Arnold Boströms begäran företogs rösträkning varvid 154 ledamöter röstade för utskottets förslag, 81 för motionen och 6 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:53 av Hans-Olof Andrén om antalet ledamöter i kyrkomötet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carina Etander Rimborg, Eva-Maria Munck, Kjell Petersson, Hans Wallmark, Anna Ekström, Marie Wojdkow, Annette Lundquist Larsson, Olle Reichenberg, Niklas Grahm, Johan Lothigius, Mats Hagelin, Bengt Kjellgren, Hans Ulfvebrand, Helena Nordvall, Per Ingvarsson, Teresia Derlén, Per Lindberg, Ragnhild Bertius, Ola Isacsson och Arnold Boström.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:57 av Gunvor Torstensson m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:57,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Carina Etanders Rimborgs begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:57 av Gunvor Torstensson m.fl. om att göra biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ola Isacsson, Kjell Petersson, Karl-Gunnar Svensson och Lennart Sacrédeus.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Carina Etander Rimborg, Gunvor Torstensson, Gustaf Bengtsson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Marie Wojdkow, Anders Roos, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Ragnhild Bertius, Per Ingvarsson, Per Lindberg, Fredrik Nilsson, Torvald Johansson, Mattias Rosenquist, Mikael Mogren, Ola Isacsson, Sofia Rosenquist, Niklas Grahm, Sofia Särndquist, Anna Lundblad Mårtensson, Christina Berglund, Teresia Derlén, Bertil Persson och Anneli Rosén i en skriftlig reservation.

Vi reserverar oss till förmån för motion 2013:57 Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet.

Det är betydelsefullt att tillvarata biskoparnas hela ledarskap. Att vara ledamot i Läronämnden och att vara ledamot i kyrkomötet är två helt olika funktioner. Det är självklart att skyddet för lärofrågor inte ska ändras även om biskoparna får rösträtt i kyrkomötet.

Alla frågor som beslutas i kyrkomötet påverkar Svenska kyrkan och därför är det viktigt att biskoparna också är med och tar ansvar för dessa frågor.

För en vanlig församlingsbo är det helt obegripligt att biskoparna i en episkopal kyrka, som Svenska kyrkan, inte har rösträtt.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:69 av Arnold Boström,

dels om bifall till motion 2013:69,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:69 av Arnold Boström om att minska antalet ledamöter i kyrkomötet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Arnold Boström.

Mot kyrkomötets beslut i dess helhet *reserverade* sig Christer Björk och Sven Kerst.

§ 97 Direkta eller indirekta val, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:12 Direkta och indirekta val förelåg följande förslag (§ 59):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:58 av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson
- ◆ bifall till motion 2013:65 av Claes Björndahl
- ◆ bifall till reservation 1 av Per Lindberg m.fl. som innebär bifall till motion 2013:58
- ◆ bifall till reservation 2 av Carin Åblad Lundström som innebär bifall till motion 2013:65.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:58 av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson,

dels om bifall till motion 2013:58,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Per Lindbergs begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:58 av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson om indirekta val till stiftsfullmäktige.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marika Markovits, Gustaf Bengtsson, Gunvor Torstensson, Teresia Derlén, Per Lindberg, Eva-Maria Munck, Ragnhild Bertius och Carina Etander Rimborg.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:65 av Claes Björndahl,

dels om bifall till motion 2013:65,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Claes Björndahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:65 av Claes Björndahl om förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Carin Åblad Lundström, Agneta Hyllstam, Gustaf Bengtsson, Karl-Gunnar Svensson och Teresia Derlén.

Mot kyrkomötets beslut i dess helhet *reserverade* sig Per-Olof Flodström.

§ 98 Medlemsförslag, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:13 Medlemsförslag förelåg följande förslag (§ 60):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:79 av Anna Ekström m.fl.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:79 av Anna Ekström m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:79,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Anna Ekströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:79 av Anna Ekström m.fl. om att införa medlemsförslag i kyrkofullmäktige.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Georg Lagerberg, Anna Ekström och Per-Olof Flodström.

§ 99 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Organisationsutskottets betänkande O 2013:14 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration förelåg endast utskottets förslag (§ 61).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:11 av Karl Gunnar Svensson och Irene Oskarsson om logotyp på valsedlarna.
2. att avslå motion 2013:39 av Hans-Olof Andrén och Carina Etander Rimborg om elektronisk kandidatförsäkring.
3. att avslå motion 2013:45 av Bertil Murray om distribution av valsedlar till valnämnderna.
4. att med anledning av motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45, uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration.

§ 100 Kyrkans sociala roll

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2013:1 Kyrkans sociala roll.

I debatten yttrade sig

Bengt A Gustavsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Arnold Boström, som yrkade bifall till motionerna 2013:25 och 2013:26.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:25 Margareta Larsson
- ♦ bifall till motion 2013:26 Margareta Larsson.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 101 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:2 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar.

I debatten yttrade sig

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Ylva Wahlström

Claes Björndahl

Axel W Karlsson, som yrkade bifall till motion 2013:66

Karin Långström Vinge

I detta anförande *instämde* Katarina Wedin, Sofija Pedersen Videke, Anki Erdmann, Christina Holmgren, Solveig Hallin, Britt-Marie Danestig, Agneta Brendt, Britas Lennart Eriksson, Nils Gårder, Georg Lagerberg, Anders Åkerlund, Ida Netzel, Margareta Carlenius, Anna-Sara Walldén och Ylva Wahlström.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:66 av Claes Björndahl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 102 Svenska kyrkans utbildning

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:3 Svenska kyrkans utbildning.

I debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ulla Rickardsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Kent Kjellgren, som yrkade bifall till motion 2013:22

Hakon Långström

I detta anförande *instämde* Marcus Bernhardsson.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till utskottets förslag punkt 3
- ◆ bifall till motion 2013:22 av Margareta Larsson.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 103 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:4 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

I debatten yttrade sig

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ylva Wahlström, som yrkade bifall till motion 2013:31

Britt Louise Agrell

Ylva Wahlström.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:31 av Ylva Wahlström.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 104 Konfirmation

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:5 Konfirmation.

I debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till utskottets förslag

Christina Berglund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Birgitta Lindén, som yrkade bifall till reservation av Birgitta Lindén m.fl.

Sofija Pedersen Videke

Britt Louise Agrell

Christina Holmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Margit Borgström

Vivianne Wetterling, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag

- ♦ bifall till reservation av Birgitta Lindén m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 105 Öka den vegetariska kosten

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:6 Öka den vegetariska kosten.

I debatten yttrade sig

Birgitta Lindén, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ylva Wahlström, som yrkade bifall till motion 2013:56

I detta anförande *instämde* Ragnhild Bertius

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till motion 2013:56

I detta anförande *instämde* Vivianne Wetterling

Celina Falk, som yrkade bifall till motion 2013:56

Anki Erdmann, som yrkade bifall till motion 2013:56

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Johan Carlsson

I detta anförande *instämde* Staffan Holmgren

Ärkebiskop Anders Wejryd

Sten Persson

I detta anförande *instämde* Inga Alm

Eva-Maria Munck (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag

- ♦ bifall till motion 2013:56 av Ylva Wahlström m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 106 Material om samlingar i kyrkan

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:7 Material om samlingar i kyrkan.

I debatten yttrade sig

Britta Broman, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britt Kjellgren, som yrkade bifall till motion 2013:23

Axel W Karlsson, som yrkade bifall till motion 2013:23.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:23 av Margareta Larsson.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 107 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:8 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse.

I debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anna Ekström, som yrkade bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag

I detta anförande *instämde* Vivianne Wetterling, Ylva Wahlström och Georg Lagerberg

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.25.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av förste vice ordföranden.

§ 108 HBT-certifikat

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:9 HBT-certifikat.

I debatten yttrade sig

Anna Ekström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Irene Gustafsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Agneta Brendt och Anki Erdmann

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till särskild mening av Berit Simonsson, Staffan Holmgren och Berth Löndahl

I detta anförande *instämde* Margit Borgström, Lilian Nilsson, Staffan Holmgren och Håkan Sunnliden

Irene Gustafsson (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Irene Gustafsson (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Kristina Sandström, som yrkade bifall till reservation 1 av Helena Nordvall m.fl.

I detta anförande *instämde* Anna-Karin Westerlund och Helena Nordvall

Linn Berglin

I detta anförande *instämde* Ronny Hansson

Berit Simonsson, som yrkade avslag på utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Margit Borgström, Marianne Kronbäck, Bertil Murray, Gustaf Bengtsson, Alve Svensson, Håkan Sunnliden, Berth Löndahl, Kjell Petersson och Staffan Holmgren

Anna Ekström (replik)

Berit Simonsson (replik)

Axel W Karlsson

Biskop Åke Bonnier, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Johan Blix, Vivianne Wetterling, Georg Lagerberg, Margareta Carlenius och Ylva Wahlström

Elisabeth Rydström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Soili Brunberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Bengt Inghammar, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Vivianne Wetterling och Claes Björndahl

Biskop Eva Brunne, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Camilla Widepalm Heurén, Britt-Marie Danestig, Vivianne Wetterling, Anna-Karin Stråle Börjesson, Birger Wernersson, Anki Erdmann, Birgitta Lindén, Agneta Brendt och Claes Björndahl

Johan Carlsson, som yrkade bifall till reservation 1 av Helena Nordvall m.fl.

Anki Erdmann.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 1 av Helena Nordvall m.fl.
- ◆ avslag på utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 109 Svenska kyrkan på internet

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2013:10 Svenska kyrkan på internet.

I debatten yttrade sig

Kekke Paulsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lars Gunnlev, som yrkade bifall till motion 2013:60

Anna-Sara Walldén.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:60 av Lars Gunnlev.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 110 Eget produktionsbolag

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2013:11 Eget produktionsbolag.

I debatten yttrade sig

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anna-Karin Westerlund

I detta anförande *instämde* Margit Borgström och Gunilla Eldebro

Per-Olof Flodström

Marta Axner.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 111 Framtidskommission

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2013:12 Framtidskommission.

I debatten yttrade sig

Marianne Kronbäck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lars-Ivar Ericson, som yrkade bifall till motion 2013:5

Berit Simonsson

I detta anförande *instämde* Håkan Sunnliden
Ärkebiskop Anders Wejryd
Lars-Ivar Ericson
Dag Sandahl

I detta anförande *instämde* Per Ingvarsson
Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Ragnhild Bertius och Per-Olof Flodström.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:5 av Lars-Ivar Ericson.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 112 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:13 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater.

I debatten yttrade sig

Kristina Sandström, som yrkade bifall till utskottets förslag
Helena Klahr Fast
Marta Axner

Biskop Esbjörn Hagberg, som yrkade bifall till utskottets förslag
Sofija Pedersen Videke

Helena Klahr Fast, som yrkade bifall till motion 2013:68

I detta anförande *instämde* Anki Erdmann.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:68 av Helena Klahr Fast.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 113 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:14 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet.

I debatten yttrade sig

Hans G Erikson, som yrkade bifall till utskottets förslag
Kent Kjellgren, som yrkade bifall till utskottets förslag
Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Kent Kjellgren.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 114 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:15 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ.

I debatten yttrade sig

Kekke Paulsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:47

I detta anförande *instämde* Karl-Gunnar Svensson

Elly Gunnarsson, som yrkade bifall till motion 2013:47

Berth Löndahl

Anna Ekström, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Anki Erdmann

Berit Simonsson, som yrkade bifall till motion 2013:47

I detta anförande *instämde* Karl-Gunnar Svensson

Margit Borgström, som yrkade bifall till motion 2013:47

Erika Hedblom, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Kristina Backe och Peter Egardt

Lennart Sacrédeus (replik)

Erika Hedblom (replik)

Lennart Sacrédeus (replik)

Erika Hedblom (replik)

Axel W Karlsson, som yrkade bifall till motion 2013:47

Katarina Wedin, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Kekke Paulsson

Elly Gunnarsson

Lennart Sacrédeus.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:47 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 115 Arbete mot prostitution och trafficking

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:16 Arbete mot prostitution och trafficking.

I debatten yttrade sig

Anna Ekström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Margareta Viklund, som yrkade bifall till motion 2013:21.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:21 av Margareta Viklund.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 116 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112

Förelåg Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:17 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112.

I debatten yttrade sig

Lennart Sacrédeus

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

Andre vice ordföranden övertog kl. 16.17 ledningen av förhandlingarna.

§ 117 Kristen människosyn

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:1 Kristen människosyn.

I debatten yttrade sig

Nils Gårder, som yrkade bifall till motion 2013:34

Anders Roos

Britt-Marie Danestig, som yrkade bifall till motion 2013:34

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Karin Långström Vinge, som yrkade bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag

Teresia Derlén, som yrkade bifall till av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag

Hans Ulfvebrand, som yrkade bifall till utskottets förslag

Berth Löndahl, som yrkade bifall till motion 2013:34

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:34

Nils Gårder, som yrkade bifall till av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag

Hans Ulfvebrand

Lennart Sacrédeus (replik)

Hans Ulfvebrand (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:34 av Nils Gårder och Erik Sjöstrand
- ♦ bifall till av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 118 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:2 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop.

I debatten yttrade sig

Alve Svensson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:50.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:50 av Lennart Sacrédeus.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 119 Nya sätt att ge kollekt

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:3 Nya sätt att ge kollekt.

I debatten yttrade sig

Ola Isacson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Erik Sjöstrand, som yrkade bifall till utskottets förslag

Mats Johansson Flygg

Bertil Persson.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 120 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:4 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami.

I debatten yttrade sig

Dan Sarkar, som yrkade bifall till motion 2013:83

Christina Holmgren, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Anki Erdmann

Dan Sarkar (replik)

Christina Holmgren (replik)

Bo Hanson

Dan Sarkar (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:83 av Dan Sarkar.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 121 Döden

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:5 Döden.

I debatten yttrade sig

Dan Sarkar

Sonja Grunselius, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Inga Alm.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 122 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:6 Kyrkohandbokens utveckling:
En tvådelad musikdel.

I debatten yttrade sig

Sten Johansson, som yrkade bifall till motion 2013:87

Torvald Johansson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:87 av Sten Johansson.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 123 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:7 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag.

I debatten yttrade sig

Torbjörn Arvidsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Sten Johansson

Leif Nordlander

Torbjörn Arvidsson (replik)

Johan Blix

Leif Nordlander (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 124 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:8 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen.

I debatten yttrade sig

Sofija Pedersen Videke, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anna-Sara Walldén, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

I detta anförande *instämde* Karl-Gunnar Svensson, Marianne Kronbäck och Per-Olof Flodström

Sofija Pedersen Videke (replik)

Tomas Jansson, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Sofija Pedersen Videke (replik)

Alve Svensson, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Sofija Pedersen Videke (replik)

Per Ingvarsson

Debatten i ärendet ajourneras kl. 17.48 och återupptas senare ikväll.

§ 125 Utdelning av Svenska kyrkans kulturstipendier

Inger Gustafsson, ordförande i Nämnden för utbildning, forskning och kultur, informerade om Svenska kyrkans kulturuppdrag och Svenska kyrkans kulturstipendier som delas ut varje år.

Kultursekreterare Erika Hedenström presenterade och samtalade med årets stipendiater och ärkebiskopen och kyrkomötets ordförande överlämnade stipendierna.

Musik framfördes från ett av fjolårets stipendieprojekt, *Har hjärtat slutat slå?* – en musikberättelse om att förlora ett barn, av Helena Andersson Bromander.

Förhandlingarna ajournerades kl. 18.35.

Förhandlingarna återupptogs kl. 19.30 under ledning av andre vice ordföranden.

§ 126 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen, forts.

I den fortsatta debatten yttrade sig

Anders Roos

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ola Isacson, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Sofija Pedersen Videke (replik)

Ola Isacsson (replik)

Sofija Pedersen Videke (replik)

Johan Carlsson, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl. punkt 1

I detta anförande *instämde* Marcus Bernhardsson

Teresia Derlén, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Sofija Pedersen Videke (replik)

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Anna-Sara Walldén

Tomas Jansson,

Per Ingvarsson, som yrkar bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Sofija Pedersen Videke,

Anna-Sara Walldén (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.
- ♦ bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl. punkt 1.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 127 Den svenska psalmboken

Förelåg Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:9 Den svenska psalmboken.

I debatten yttrade sig

Nanna Tranströmer, som yrkade bifall till utskottets förslag

Sten Johansson.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

Ordföranden övertog kl. 19.55 ledningen av förhandlingarna.

§ 128 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:1 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet.

I debatten yttrade sig

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Berth Löndahl, som yrkade bifall till av honom under överläggningen framlagt förslag

Margareta Viklund, som yrkade bifall till motion 2013:20

I detta anförande *instämde* Lilian Nilsson, Karl-Gunnar Svensson, Peder Fohlin och Margit Borgström

Britt-Marie Danestig, som yrkade bifall till motionerna 2013:67 och 2013:20

I detta anförande *instämde* Staffan Holmgren och Johan Blix

Solveig Lundström, som yrkade bifall till utskottets förslag

Kjell Petersson, som yrkade bifall till reservation av Anders Novak och Margit Borgström och till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag

Berit Simonsson, som yrkade bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag

Anki Erdmann, som yrkade bifall till motion 2013:67

Per-Olof Flodström, som yrkade bifall till motionerna 2013:20 och 2013:67

Anders Åkerlund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Britas Lennart Eriksson

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till motionerna 2013:20 och 2013:67

Christina Blomqvist

Eva-Maria Munck

Britt-Marie Danestig

Britta Olinder, som yrkade bifall till av henne under överläggningen framlagt förslag

Ärkebiskop Anders Wejryd

Margareta Viklund.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2013:20 av Margareta Viklund
 - ◆ bifall till motion 2013:67 av Britt-Marie Danestig
 - ◆ bifall till reservation av Anders Novak och Margit Borgström
 - ◆ bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag
 - ◆ bifall till av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 129 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:2 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift.

I ärendet yttrade sig

Jenny Delén, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 130 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:3 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet.

I debatten yttrade sig

Agneta Brendt, som yrkade bifall till utskottets förslag

Lennart Sacrédeus, som yrkade bifall till motion 2013:49 och reservation av Anders Novak och Margit Borgström

I detta anförande *instämde* Torbjörn Lindahl

Fredrik Sidenvall, som yrkade bifall till motion 2013:49 och till reservation av Anders Novak och Margit Borgström

Biskop Antje Jackelén

Margit Borgström, som yrkade bifall till motion 2013:49 och till reservation av Anders Novak och Margit Borgström

Britas Lennart Eriksson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson
- ◆ bifall till reservation av Anders Novak och Margit Borgström.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 131 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

Förelåg Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:4 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission.

I debatten yttrade sig

Tomas Jansson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Eva-Maria Munck, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ola Isacsson, som yrkade bifall till motion 2013:75

Tomas Jansson (replik)

Teresia Derlén, som yrkade bifall till motion 2013:75

Ärkebiskop Anders Wejryd.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:75 av Eva-Maria Munck m.fl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 132 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 133 Ändringar i Arbetsordningen för kyrkomötet

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:2 Ändringar i Arbetsordningen för kyrkomötet.

I debatten yttrade sig

Margareta Andersson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Carina Etander Rimborg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Kjell Petersson, som yrkade bifall till motion 2013:62

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Margareta Andersson (replik)

Dag Sandahl, som yrkade bifall till motion 2013:90

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström

Anders Roos.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:62 av Kjell Petersson m.fl.
- ♦ bifall till motion 2013:90 av Dag Sandahl.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 134 Minska krånglet

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:3 Minska krånglet.

I debatten yttrade sig

Louise Callenberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

Carl-Eric Gabrielsson, som yrkade bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

§ 135 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:4 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Anna-Karin Westerlund, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ingrid Smittsarve, som yrkade bifall till motion 2013:9

I detta anförande *instämde* Peder Fohlin

Karl-Gunnar Svensson, som yrkade bifall till motion 2013:9

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström och Peder Fohlin.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ◆ bifall till utskottets förslag
 - ◆ bifall till motion 2013:9 av Karl-Gunnar Svensson.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet den 20 november 2013)

Dagen avslutades med en andakt ledd av Vanja Björsson.

Förhandlingarna ajournerades kl. 21.45.

Kyrkomötet 2013

Onsdagen den 20 november

Kl. 10.00–14.27

Förhandlingarna återupptogs under ledning av ordföranden.

Dagen inleddes med en andakt ledd av Lars Rydje.

§ 136 Kyrkans sociala roll, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:1 Kyrkans sociala roll förelåg följande förslag (§ 100):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:25 av Margareta Larsson
- ♦ bifall till motion 2013:26 av Margareta Larsson.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:25 av Margareta Larsson,

dels om bifall till motion 2013:25,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:25 av Margareta Larsson om nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll.

Mot Kyrkomötets beslut *reserverade* sig Arnold Boström.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:26 av Margareta Larsson,

dels om bifall till motion 2013:26,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:26 av Margareta Larsson om aktiviteter för fattigdomsbekämpning.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Arnold Boström.

§ 137 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:2 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar förelåg följande förslag (§ 101):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:66 av Claes Björndahl.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:66 av Claes Björndahl,

dels om bifall till motion 2013:66,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:66 av Claes Björndahl om inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar.

§ 138 Svenska kyrkans utbildning, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:3 Svenska kyrkans utbildning förelåg följande förslag (§ 102):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till utskottets förslag punkt 3
- ♦ bifall till motion 2013:22 av Margareta Larsson.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:18 av Ulla Rickardsson om prästernas utbildning.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:22 av Margareta Larsson,

dels om bifall till motion 2013:22,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:22 av Margareta Larsson om kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar.

Utskottet punkt 3

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:93 av Per Ingvarsson om diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning.

§ 139 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:4 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland förelåg följande förslag (§ 103):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:31 av Ylva Wahlström.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:31 av Ylva Wahlström,

dels om bifall till motion 2013:31,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:31 av Ylva Wahlström om tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ylva Wahlström och Lilian Sjölund.

§ 140 Konfirmation, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:5 Konfirmation förelåg följande förslag (§ 104):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation av Birgitta Lindén m.fl. som innebär avslag på motion 2013:43.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:30 av Sofija Pedersen Videke om att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur nationell nivå kan stötta församlingarna kring information om konfirmation.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att bifalla motion 2013:43 av Britt Louise Agrell,

dels om avslag på motion 2013:43,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Olle Burells begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:43 av Britt Louise Agrell om att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med stiftens göra en särskild satsning för att uppmärksamma konfirmationens betydelse.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Mary Österström, Lars Johnsson och Birgitta Lindén.

§ 141 Öka den vegetariska kosten, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:6 Öka den vegetariska kosten förelåg följande förslag (§ 105):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:56 av Ylva Wahlström m.fl.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:56 punkt 1 av Ylva Wahlström m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:56 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Eva-Maria Muncks begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:56 punkt 1 av Ylva Wahlström m.fl. om att öka den vegetariska kosten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Celina Falk, Ylva Wahlström, Eva-Maria Munck, Anki Erdmann, Gustaf Bengtsson, Lilian Sjölund och Ida Netzel.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:56 punkt 2 av Ylva Wahlström m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:56 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Ylva Wahlströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:56 punkt 2 av Ylva Wahlström m.fl. om att öka den vegetariska kosten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ylva Wahlström, Eva-Maria Munck, Anki Erdmann, Gustaf Bengtsson, Lilian Sjölund och Ida Netzel.

§ 142 Material om samlingar i kyrkan, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:7 Material om samlingar i kyrkan förelåg följande förslag (§ 106):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:23 av Margareta Larsson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag avslå motion 2013:23 av Margareta Larsson,

dels om bifall till motion 2013:23,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:23 av Margareta Larsson om material om samlingar i kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Arnold Boström.

§ 143 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:8 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse förelåg följande förslag (§ 107):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag att med anledning av motion 2013:80 uppdra till kyrkostyrelsen att ytterligare bereda ärendet för att vidareutveckla jämställdhetsskrivelsen enligt motionens intention.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:80 av Anna Ekström m.fl. om att utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse.

Av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Anna Ekströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Anna Ekström under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Celina Falk, Lilian Sjölund, Georg Lagerberg och Anki Erdmann.

§ 144 HBT-certifikat, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:9 HBT-certifikat förelåg följande förslag (§ 108):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till reservation 1 av Helena Nordvall m.fl. som innebär avslag på motion 2013:54
- ◆ bifall till särskild mening av Berit Simonsson och Berth Löndahl som innebär avslag på motion 2013:54
- ◆ avslag på utskottets förslag.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att bifalla motion 2013:54 av Irene Gustafsson,
dels om avslag på motion 2013:54,
och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Fredrik Sidenvalls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs rösträkning varvid 153 ledamöter röstade för utskottets förslag, 76 för avslag på motionen och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:54 av Irene Gustafsson om att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra HBT-certifikat på arbetsplatser i Svenska kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Karl-Gunnar Svensson, Christer Björk, Arnold Boström, Berit Simonsson, Hans G Erikson, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Per Ingvarsson, Helena Nordvall, Staffan Holmgren, Leif Nordlander och Kristina Sandström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Torbjörn Arvidsson, Alve Svensson, Marianne Kronbäck, Gunvor Torstensson, Lennart Sacrédeus, Bertil Murray, Kjell Petersson, Gustaf Bengtsson, Fredrik Sidenvall, Hans Weichbrodt, Dag Sandahl, Berit Simonsson, Torbjörn Lindahl, Dan Sarkar, Håkan Sunnliden, Berth Löndahl, Peder Fohlin, Lars Haraldsson, Lilian Nilsson, Bertil Olsson, Monica

Karlsson, Anders Novak, Margareta Viklund, Margit Borgström, Gusten Rolandsson, Gunnar Pettersson och Irene Oskarsson i en skriftlig reservation.

HBT-certifiering erbjuds av RFSL.

Denna organisation har en syn på sex och samlevnad som på många punkter väsentligt skiljer sig från Svenska kyrkans tro och lära, som betonar tvåsamhet och trogna relationer.

Det är därför mycket olämpligt att ge detta uppdrag till RFSL.

Av detta skäl reserverar vi oss mot beslutet.

§ 145 Svenska kyrkan på internet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:10 Svenska kyrkan på internet förelåg följande förslag (§ 109):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:60 av Lars Gunnlev.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:55 av Anna Sara Walldén om vem Svenska kyrkan är.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:60 av Lars Gunnlev,
dels om bifall till motion 2013:60,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:60 av Lars Gunnlev om ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens frågor om kyrkans tro, religion och livsåskådning.

§ 146 Eget produktionsbolag, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:11 Eget produktionsbolag förelåg endast utskottets förslag (§ 110).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:73 av Anna-Karin Westerlund om eget produktionsbolag.

§ 147 Framtidskommission, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:12 Framtidskommission förelåg följande förslag (§ 111):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:5 av Lars-Ivar Ericson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:5 av Lars-Ivar Ericson,

dels om bifall till motion 2013:5,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:5 av Lars-Ivar Ericson om framtidskommission.

§ 148 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:13 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater förelåg följande förslag (§ 112):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:68 av Helena Klahr Fast.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:68 punkt 1 av Helena Klahr Fast,

dels om bifall till motion 2013:68 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Karl-Gunnar Svensson begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:68 punkt 1 av Helena Klahr Fast om hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:68 punkt 2 av Helena Klahr Fast,

dels om bifall till motion 2013:68 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:68 punkt 2 av Helena Klahr Fast om hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:68 punkt 3 av Helena Klahr Fast,

dels om bifall till motion 2013:68 punkt 3,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå att avslå motion 2013:68 punkt 3 av Helena Klahr Fast om hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Staffan Holmgren.

Mot kyrkomötets beslut i dess helhet *reserverade* sig Margit Borgström, Per Ingvarsson, Leif Nordlander, Gustaf Bengtsson, Marianne Kronbäck och Karl-Gunnar Svensson.

§ 149 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:14 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet förelåg endast utskottets förslag (§ 113).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att bifalla motion 2013:89 punkt 1 av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad Mårtensson om att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur nationell nivå fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet.
2. att bifalla motion 2013:89 punkt 2 av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad Mårtensson om att uppdra till kyrkostyrelsen att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

§ 150 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:15 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ förelåg följande förslag (§ 114):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:47 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:47 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström,

dels om bifall till motion 2013:47,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs rösträkning varvid 183 ledamöter röstade för utskottets förslag, 44 för motionen och 11 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:47 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström om solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Margareta Viklund, Lilian Nilsson, Margit Borgström, Bertil Olsson, Marianne Kronbäck, Alve Svensson, Karl-Gunnar Svensson, Irene Oskarsson, Arnold Boström, Berit Simonsson, Dag Sandahl, Berth Löndahl, Fredrik Sidenvall, Gustaf Bengtsson, Anders Novak, Lilian Nilsson, Gunnar Pettersson, Gusten Rolandsson, Monica Karlsson och Leif Nordlander.

§ 151 Arbete mot prostitution och trafficking, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:16 Arbete mot prostitution och trafficking förelåg följande förslag (§ 115):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:21 av Margareta Viklund.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:21 av Margareta Viklund,

dels om bifall till motion 2013:21,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Margareta Viklunds begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Marianne Kronbäcks begäran företogs rösträkning varvid 187 ledamöter röstade för utskottets förslag, 39 för motionen och 8 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:21 av Margareta Viklund om arbete mot prostitution och trafficking.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gunvor Torstensson, Monica Karlsson, Per-Olof Flodström, Anki Erdmann och Dag Sandahl.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Lars Haraldsson, Sten Johansson, Alve Svensson, Margit Borgström, Irene Oskarsson, Gusten Rolandsson, Lennart Sacrédeus, Gunnar Pettersson, Karl-Gunnar Svensson, Anders Novak, Margareta Viklund och Bertil Olsson i en skriftlig reservation.

I bakgrundsbeskrivningen i betänkandet hänvisas till att:

”Regeringen avser att vidta åtgärder för en fortsatt och utvecklad samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer på *nationell* nivå i arbetet mot prostitution och människohandel.

Regeringen avser att ge Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att fördela medel och samordna arbetet.”

Detta borde innebära att även Svenska kyrkan på *nationell* nivå är att anse som en självklar samarbetspartner.

Frågan är dock inte enbart aktuell för Stockholmsregionen utan för hela landet.

Vi reserverar oss mot beslutet till avslag på motion 2013:21 Arbete mot prostitution och trafficking.

§ 152 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkolivsutskottets betänkande Kl 2013:17 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112 förelåg endast utskottets förslag (§ 116).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:51 av Lennart Sacrédeus om jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112.

§ 153 Kristen människosyn, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:1 Kristen människosyn förelåg följande förslag (§ 117):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:34 av Nils Gårder och Erik Sjöstrand
- ♦ bifall till av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att ta fram ett webbaserat studiematerial om aktuella etiska frågor, i syfte att möjliggöra en fördjupning och ökad kunskap i dessa frågor i församlingarna.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:34 av Nils Gårder och Erik Sjöstrand,

dels om bifall till motion 2013:34,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Per-Olof Flodströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:34 av Nils Gårder och Erik Sjöstrand om kristen människosyn.

Av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag,

dels om avslag på av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Nils Gårders begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag.

På Nils Gårders begäran företogs rösträkning varvid 135 ledamöter röstade för avslag på av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag, 91 för förslaget och 13 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Karin Långström Vinge under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén, Anki Erdmann, Carina Etander Rimborg, Erik Sjöstrand, Per Lindberg, Marianne Kronbäck, Per-Olof Flodström, Karl-Gunnar Svensson, Bertil Olsson och Britt-Marie Danestig.

§ 154 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:2 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop förelåg följande förslag (§ 118):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:50 av Lennart Sacrédeus.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:50 av Lennart Sacrédeus,

dels om bifall till motion 2013:50,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:50 av Lennart Sacrédeus om familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Bertil Olsson och Karl-Gunnar Svensson.

§ 155 Nya sätt att ge kollekt, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:3 Nya sätt att ge kollekt förelåg endast utskottets förslag (§ 119).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:74 av Erik Sjöstrand om nya sätt att ge kollekt.
2. att med anledning av motion 2013:74 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter.

§ 156 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:4 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami förelåg följande förslag (§ 120):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:83 av Dan Sarkar.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:83 av Dan Sarkar,

dels om bifall till motion 2013:83,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:83 av Dan Sarkar om teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Olsson, Gustaf Bengtsson och Marianne Kronbäck.

§ 157 Döden, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:5 Döden förelåg endast utskottets förslag (§ 121).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:84 av Dan Sarkar om döden.

§ 158 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:6 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel förelåg följande förslag (§ 122):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:87 av Sten Johansson.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:87 av Sten Johansson,
dels om bifall till motion 2013:87,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:87 av Sten Johansson om kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel.

§ 159 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:7 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag förelåg endast utskottets förslag (§ 123).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:88 av Sten Johansson om att lägga till eller avsluta fadderuppdrag.

§ 160 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:8 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen förelåg följande förslag (§§ 124 och 126):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl. punkt 1 om att ändra i kyrkoordningen 28 kap. 1 § avseende *domssöndagen*, så att det istället får heta *domssöndagen eller Kristus konungens dag*
- ♦ bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl. punkt 2 om att denna bestämmelse träder i kraft den 1 januari 2014.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:92 av Per Ingvarsson om frossa i frasiga våfflor.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ida Netzel, Marianne Kronbäck, Teresia Derlén och Fredrik Nilsson.

Utskottet punkt 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:94 av Per Ingvarsson om Kristus konungens dag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Teresia Derlén och Fredrik Nilsson.

Reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.

Förslag ställdes

dels om bifall till reservation av Anna-Sara Walldén m.fl. punkt 1 att kyrkomötet beslutar att ändra i kyrkoordningen 28 kap. 1 § avseende *domssöndagen*, så att det istället får heta *domssöndagen eller Kristus konungens dag*,

dels om avslag på reservation av Anna-Sara Walldén m.fl.,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på reservationen med övervägande ja besvarat.

På Anna-Sara Walldéns begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på reservationen.

På Tomas Jansson begäran företogs rösträkning varvid 152 ledamöter röstade för avslag på reservationen, 70 för bifall till reservationen och 18 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå reservation av Anna-Sara Walldén m.fl. punkt 1.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Fredrik Nilsson, Karl-Gunnar Svensson, Tomas Jansson, Inga Alm och Per Ingvarsson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Anna-Sara Walldén i en skriftlig reservation.

Jag menar att det förslag som lades i plenum: ”att ändra i kyrkoordningen 28 kap. 1 § avseende domssöndagen, så att det istället får heta domssöndagen eller Kristus konungens dag” borde ha bifallits.

§ 161 Den svenska psalmboken, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Gudstjänstutskottets betänkande G 2013:9 Den svenska psalmboken förelåg endast utskottets förslag (§ 127).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:100 av Sten Johansson om den svenska psalmboken.

§ 162 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:1 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet förelåg följande förslag (§ 128):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:20 av Margareta Viklund
- ◆ bifall till motion 2013:67 av Britt-Marie Danestig
- ◆ bifall till reservation av Anders Novak och Margit Borgström som innebär bifall till motion 2013:20

- ♦ bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att finna en form för att uttrycka vår solidaritet med förföljda kristna i världen
- ♦ bifall till av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att intensifiera det pågående arbetet för förföljda kristna.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:20 av Margareta Viklund,

dels om bifall till motion 2013:20,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Per-Olof Flodströms begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Margareta Viklunds begäran företogs rösträkning varvid 174 ledamöter röstade för utskottets förslag, 62 för motionen och 4 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:20 av Margareta Viklund om arbetsgrupp för förföljda kristna.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Gustaf Bengtsson och Arnold Boström.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Marianne Kronbäck, Lars Haraldsson, Sten Johansson, Alve Svensson, Lennart Sacrédeus, Torbjörn Arvidsson, Margit Borgström, Karl-Gunnar Svensson, Gusten Rolandsson, Gunnar Pettersson, Irene Oskarsson, Margareta Viklund, Anders Novak, Lilian Nilsson och Bertil Olsson i en skriftlig reservation.

Vi reserverar oss mot utskottets förslag att avslå Margareta Viklunds motion 2013:20, som vi anser borde bifallas. En arbetsgrupp skulle ytterligare intensifiera arbetet med förföljda kristna.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 1 av Britt-Marie Danestig,

dels om bifall till motion 2013:67 punkt 1,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 1 av Britt-Marie Danestig om religions- och övertygelsefrihet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt-Marie Danestig.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 2 av Britt-Marie Danestig,

dels om bifall till motion 2013:67 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 2 av Britt-Marie Danestig om religions- och övertygelsefrihet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt-Marie Danestig.

Utskottet punkt 4

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 3 av Britt-Marie Danestig,

dels om bifall till motion 2013:67 punkt 3,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 3 av Britt-Marie Danestig om religions- och övertygelsefrihet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt-Marie Danestig.

Utskottet punkt 5

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 4 av Britt-Marie Danestig,

dels om bifall till motion 2013:67 punkt 4,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 4 av Britt-Marie Danestig om religions- och övertygelsefrihet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt-Marie Danestig.

Utskottet punkt 6

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 5 av Britt-Marie Danestig,

dels om bifall till motion 2013:67 punkt 5,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs rösträkning varvid 176 ledamöter röstade för utskottets förslag, 44 för motion 2013:67 punkt 5 och 19 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:67 punkt 5 av Britt-Marie Danestig om religions- och övertygelsefrihet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Britt-Marie Danestig.

Av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag ,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Berth Löndahls begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag.

På Bertil Murrays begäran företogs rösträkning varvid 134 ledamöter röstade för avslag på av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag, 87 för bifall till förslaget och 18 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Berth Löndahl under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Berth Löndahl, Arnold Boström och Anki Erdmann.

Av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

På Erik Sjöstrands begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för bifall på av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag.

På Britas Lennart Erikssons begäran företogs rösträkning varvid 95 ledamöter röstade för avslag på av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag, 140 för bifall till förslaget och 3 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla av Britta Olinder under överläggningen framlagt förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att intensifiera det pågående arbetet för förföljda kristna.

§ 163 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:2 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift förelåg endast utskottets förslag (§ 129).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:46 av Bertil Murray om rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift.

§ 164 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:3 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet förelåg följande förslag (§ 130):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson
- ♦ bifall till reservation av Anders Novak och Margit Borgström som innebär bifall till motion 2013:49.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson,

dels om bifall till motion 2013:49,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

På Lennart Sacrédeus begäran företogs rösträkning varvid 192 ledamöter röstade för utskottets förslag, 42 för motionen och 4 ledamöter avstod från att rösta.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson om kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Lennart Sacrédeus, Margareta Viklund, Anders Novak, Margit Borgström, Bertil Olsson, Marianne Kronbäck, Lilian Nilsson, Gusten Rolandsson, Gunnar Pettersson, Sten Johansson, Alve Svensson, Karl-Gunnar Svensson, Leif Nordlander, Lars Haraldsson, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Bertil Murray och Dag Sandahl i en skriftlig reservation.

Kyrkomötets majoritet tycks mena att den skada som beslutet i äktenskapsfrågan orsakat Svenska kyrkan är av ringa karaktär. Under plenardebatten inför beslutet framfördes som exempel på de fortsatt goda relationerna mellan Svenska kyrkan och Mekane Yesus-kyrkan att en hälsning sänts från denna kyrka.

Det är i sammanhanget viktigt att påpeka följande:

Hälsningen kommer inte från kyrkoledningen utan från den diakonala (Social Service) sektionen i en av synoderna (stiften). Att den synoden råkar heta the central synod, innebär inte att den ligger centralt i landet, utan i Nakemte, 30 mil väster om Addis Abeba. Det är den synod som haft allra mest med Svenska kyrkan att göra och vars Social Service Commission är den som skulle förlora ekonomiskt allra mest på avbrutna relationer. Alltså, det är ingen hälsning från Mekane Yesus huvudkontor, utan från en av synodernas Social Service Commission. Att han kallas Director som skriver under låter kanske imponerande, men om det skulle ha något slags tyngd borde det varit synodpresidenten som är styrelseordförande i the Social Service Commission. Nu är det istället en tjänsteman som förmodli-

gen skickat hälsningen med presidentens godkännande, men utan underskrift från honom.

Vi menar att den skada som beslutet i äktenskapsfrågan åsamkat Svenska kyrkan är av djup och betydande karaktär. Mekane Yesus-kyrkan kommer sannolikt inom några år att vara den största lutherska kyrkan. Att denna kyrka sett sig nödgad att allvarligt markera avstånd från kyrkomötets beslut i äktenskapsfrågan tydliggör de svåra konsekvenser för våra kyrkorelationer som beslutet medfört.

§ 165 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Ekumenikutskottets betänkande Eu 2013:4 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission förelåg följande förslag (§ 131):

- ◆ bifall till utskottets förslag
- ◆ bifall till motion 2013:75 av Eva-Maria Munck m.fl.

Utskottet punkt 1

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att bifalla motion 2013:75 punkt 1 av Eva-Maria Munck m.fl. om att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de nya dokumenten *Mission och evangelism* och *The Church* från Kyrkornas världsråd.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag avslå motion 2013:75 punkt 2 av Eva-Maria Munck m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:75 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:75 punkt 2 av Eva-Maria Munck m.fl. om Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:75 punkt 3 av Eva-Maria Munck m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:75 punkt 3,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:75 punkt 3 av Eva-Maria Munck m.fl. om Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Teresia Derlén.

§ 166 Ändringar i kyrkoordningen m.m., beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m. förelåg endast utskottets förslag (§ 132).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att antal förslag till ändringar i 8, 38, 41 och 46 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1* i utskottets betänkande.
2. att kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra att gälla.
3. att kyrkomötets beslut (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni ska upphöra att gälla.
4. att kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga att 8 § ska upphöra att gälla.

§ 167 Ändringar i Arbetsordningen för kyrkomötet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:2 Ändringar i Arbetsordningen för kyrkomötet förelåg följande förslag (§ 133):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:62 av Kjell Petersson m.fl.
- ♦ bifall till motion 2013:90 av Dag Sandahl.

Utskottet punkt 1

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:62 av Kjell Petersson m.fl.,

dels om bifall till motion 2013:62,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:62 av Kjell Petersson m.fl. om val till kyrkomötets utskott.

Utskottet punkt 2

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:64 av Carina Etander Rimborg m.fl. om kyrkomötet och Bok & Bibliotek.

Utskottet punkt 3

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:90 av Dag Sandahl,

dels om bifall till motion 2013:90,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:90 av Dag Sandahl om allmänkyrklig debatt och frågedebatt.

Utskottet punkt 4

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att anta ändring i 2 och 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt *bilaga 1* i utskottets betänkande.

§ 168 Minska krånglet, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:3 Minska krånglet förelåg endast utskottets förslag (§ 134).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att avslå motion 2013:6 av Per-Henrik Bodin m.fl.
2. att med anledning av motion 2013:6 uppdra till kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits.

§ 169 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan, beslut

Från tisdagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:4 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan förelåg följande förslag (§ 135):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:9 av Karl-Gunnar Svensson.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:9 av Karl-Gunnar Svensson om möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Margit Borgström och Marianne Kronbäck.

§ 170 Stärk barnkonsekvensanalysen

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:5 Stärk barnkonsekvensanalysen.

I debatten yttrade sig

Ylva Wahlström, som yrkade bifall till motion 2013:14 punkt 2

Leif Nordlander

I detta anförande *instämde* Torbjörn Lindahl

Ylva Wahlström (replik)

Leif Nordlander (replik)

Bo Hanson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Birger Wernersson

Margareta Andersson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Ylva Wahlström (replik)

Margareta Andersson (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:14 punkt 2 av Ylva Wahlström.

(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet senare denna dag)

§ 171 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:6 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten.

I debatten yttrade sig

Stig-Göran Fransson, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Roos, som yrkade bifall till motion 2013:59

I detta anförande *instämde* Thelma Olsson Bylin

Staffan Holmgren, som yrkade bifall till reservation av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin

Stig-Göran Fransson (replik)

Staffan Holmgren (replik)

Ola Isacsson, som yrkade bifall till reservation av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin

Bertil Persson, som yrkade bifall till reservation av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin

Nils Gårder, som yrkade bifall till reservation av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin

Britt Louise Agrell, som yrkade bifall till utskottets förslag

Anders Roos.

Överläggningen var därmed avslutad och följande förslag förelåg:

- ♦ bifall till utskottets förslag
 - ♦ bifall till motion 2013:59 av Ola Isacsson och Anders Roos
 - ♦ bifall till reservation av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin.
- (Kyrkomötet fattar beslut i ärendet senare denna dag)

§ 172 Lag om Svenska kyrkan

Förelåg Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:7 Lag om Svenska kyrkan.

I debatten yttrade sig

Biskop Thomas Söderberg, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Conny Tyrberg, Kristina Backe, Marcus Bernhardsson, Ulla Rickardsson och Vivianne Wetterling

Johan Carlsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Georg Lagerberg och Key Lundegård

Biskop Thomas Söderberg (replik)

Johan Carlsson (replik)

Anna Ekström

I detta anförande *instämde* Per-Olof Flodström, Hans Wallmark och Georg Lagerberg

Anders Roos

I detta anförande *instämde* Thelma Olsson Bylin och Christina Berglund

Birgit Friggebo

Biskop Thomas Söderberg (replik)

Birgit Friggebo (replik)

Biskop Thomas Söderberg (replik)

Dag Sandahl

Hans Wallmark

I detta anförande *instämde* Sven Kerst

Bertil Olsson

Nils Gårder, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Olle Burell, Vivianne Wetterling, Marcus Bernhardsson, Britta Broman, Claes Björndahl, Carin Åblad Lundström, Agneta Hyllstam, Ulla Rickardsson och Birger Wernersson

Torgny Larsson, som yrkade bifall till utskottets förslag

I detta anförande *instämde* Olle Burell, Birger Wernersson och Ronny Hansson

Biskop Thomas Söderberg

I detta anförande *instämde* Olle Burell, Louise Callenberg, Kristina Backe, Vivianne Wetterling och Conny Tyrberg

Johan Carlsson

Nils Gårder (replik)

Johan Carlsson (replik)

Nils Gårder (replik).

Överläggningen var därmed avslutad och förelåg endast utskottets förslag.
(Kyrkomötet fattar beslut i ärendet senare denna dag)

§ 173 Stärk barnkonsekvensanalysen, beslut

Från dagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:5 Stärk barnkonsekvensanalysen förelåg följande förslag (§ 170):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:14 punkt 2 av Ylva Wahlström.

Utskottet punkterna 1 och 3

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:14 punkterna 1 och 3 av Ylva Wahlström om att stärka barnkonsekvensanalysen.

Utskottet punkt 2

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:14 punkt 2 av Ylva Wahlström,

dels om bifall till motion 2013:14 punkt 2,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:14 punkt 2 av Ylva Wahlström om att stärka barnkonsekvensanalysen.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ida Netzel.

§ 174 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten, beslut

Från dagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:6 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten förelåg följande förslag (§ 171):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till motion 2013:59 av Ola Isacson och Anders Roos
- ♦ bifall till reservation av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin som innebär bifall till motion 2013:59.

Förslag ställdes

dels om bifall till utskottets förslag att avslå motion 2013:59 av Ola Isacsson och Anders Roos,

dels om bifall till motion 2013:59,

och förklarade ordföranden att han fann förslaget om bifall till utskottets förslag med övervägande ja besvarat.

På Anders Roos begäran företogs omröstning genom uppresning varvid ordföranden förklarade att han fann att flertalet röstat för utskottets förslag.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:59 av Ola Isacsson och Anders Roos om huvudmannaskap för begravningsverksamheten.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Ola Isacsson, Staffan Holmgren, Teresia Derlén, Carina Etander Rimborg och Monica Karlsson.

§ 175 Lag om Svenska kyrkan, beslut

Från dagens överläggning med anledning av Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2013:7 Lag om Svenska kyrkan förelåg endast utskottets förslag (§ 172).

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag att avslå motion 2013:77 av Birgit Friggebo m.fl. om lag om Svenska kyrkan

§ 176 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016, beslut

Från måndagens överläggning med anledning av Budgetutskottets betänkande B 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016 förelåg följande förslag (§ 23):

- ♦ bifall till utskottets förslag
- ♦ bifall till av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag om att uppdraga till kyrkostyrelsen att genomföra en analys av GIP- och GAS-projekten och särskilt av kyrkokansliets kompetens på området.

Utskottet punkterna 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att bifalla utskottets förslag

1. att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.
2. att fastställa kostnadsram för 2014 till 2 747 miljoner kronor.
3. att medge planeringsram för 2015 till 2 801 miljoner kronor.
4. att medge planeringsram för 2016 till 2 628 miljoner kronor.
5. att fastställa en ram på 87 miljoner kronor under åren 2014-2018 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2014-2018 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. att destinera ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor år 2014 via stiftens till pastorat och till församlingar som inte ingår i pastorat, att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar, varvid barn och ungas behov särskilt bör beaktas. Beloppet avsätts proportionerligt, utifrån antalet kyrkotillhöriga per den 1 januari 2013. Bidraget finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.
8. att avsätta 20 miljoner kronor 2014 för att stärka den nationella nivåns kapacitet i arbetet med att öka infördetakten av gemensam IT-plattform.

Detta finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

9. att uppdra åt kyrkostyrelsen att fastställa en plan för införandet av gemensamma systemlösningar i Svenska kyrkan och redovisa den för kyrkomötet senast 2015.

Av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag

Förslag ställdes

dels om bifall till av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag,
dels om avslag på av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag,
 och förklarade ordföranden att han fann förslaget om avslag på av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag med övervägande ja besvarat.

BESLUT *Kyrkomötet beslöt* att avslå av Leif Nordlander under överläggningen framlagt förslag.

Mot kyrkomötets beslut *reserverade* sig Leif Nordlander i en skriftlig reservation.

Jag reserverar mig till förmån för mitt tilläggsyrkande att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att genomföra en analys av GIP- och GAS-projekten och särskilt av kyrkokansliets kompetens på området.

Förhandlingarna ajournerades kl. 12.05.

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00 under ledning av ordföranden.

§ 177 Meddelanden

Ordföranden påminde om att lämna namnskyltarna och att detta även gällde omvalda ledamöter. Nya namnskyltar finns för dem. Aulan och ledamotsfacken töms omgående och nya namn och nummer sätts upp. Möjlighet till väskförvaring finns i sal 4.

§ 178 Kyrkomötet avslutas

Ordföranden riktade ett varmt tack till ärkebiskop Anders Wejryd, som deltog i sitt sista kyrkomöte i tjänsten. Ärkebiskopen tackade ordförande Gunnar Sibbmark för hans arbete i kyrkomötet och överlämnade en minnesgåva. Ärkebiskopen delade därefter ut Stefansmedaljen till Gunnar Sibbmark för hans respekterade och integrerande ledarskap i kyrkomötet liksom för hans förtroendeskapande företrädarskap för hela Svenska kyrkan. Gunnar Sibbmark tackade ärkebiskopen.

Ordföranden tackade kyrkomötet för gott arbete och givande debatter under mandatperioden och riktade sig särskilt till de ledamöter som lämnar kyrkomötet. De avtackades med var sitt exemplar av *Den svenska psalmboken*. Till de ledamöter som fortsätter under nästa mandatperiod önskade ordföranden ett fortsatt gott arbete för Svenska kyrkan. Ett riktigt varmt tack riktades till kyrkostyrelsen, nämndledamöterna och gruppordförandena. Ordföranden tackade också kansliet, mötesbyrån, vaktmästeriet och utskotten för gott samarbete.

Gunnar Sibbmark vände sig särskilt till Maria Lundqvist Norling, Marie Schött, Nils Warmland, Per Westberg, Birgitta Gunnarsson, Anders Lindberg, Karin Perers och Lars Rydje och överräckte blombuketter.

Förste vice ordföranden framförde ett varmt tack till ordföranden.

Birgitta Gunnarsson överlämnade en gåva från kyrkomötets kansli till ordföranden.

Förste vice ordföranden överlämnade en gåva från sin nomineringsgrupp.

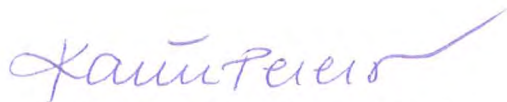
Ordföranden förklarade kl. 14.27 kyrkomötet 2013 avslutat.

Kyrkomötets ledamöter deltog därefter i en högtidsmessa i Uppsala domkyrka då ärkebiskop Anders Wejryd predikade.

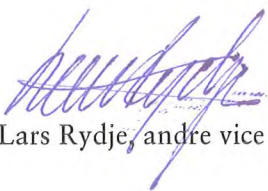
Kyrkomötets protokoll den 24–27 september och 18–20 november 2013,
fört enligt ovan, justeras.

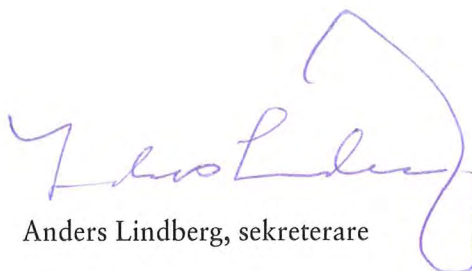
Gunnar Sibbmark, ordförande

Karin Perers, förste vice ordförande

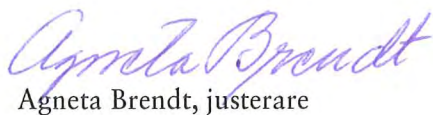
Lars Rydje, andre vice ordförande

Anders Lindberg, sekreterare

Britt Louise Agrell, justerare

Agneta Brendt, justerare

Johan Carlsson, justerare

Bilaga 1

Debattregler vid procedurfrågor

En företrädare för varje nomineringsgrupp får i sitt första anförande tala längst 5 minuter. Övriga talare får tala längst 3 minuter.

En talare som haft ordet och vill återkomma i debatten får tala längst 3 minuter. Varje talare får hålla högst två anföranden i varje ärende. Dubbla talarlistor tillämpas vilket innebär att en talare inte får ett andra anförande i ett ärende förrän alla som begärt ordet i ärendet haft sitt första anförande.

Oberoende av talarordningen får ordföranden lämna ordet till den som tidigare har yttrat sig i överläggningen för att bemöta närmast föregående talare (replik). Tiden för replik får inte överstiga 1 minut. Varje talare får avge högst två repliker på varje huvudanförande.

Den som har förbrukat sin replikrätt kan efter sista anförandet i ett replikskifte få antecknat till protokollet att han eller hon inte har rätt till någon ytterligare replik.

Blanketten *Begäran om ordet* ska alltid fyllas i. Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

Instämmande

Oberoende av talarordningen får den som har rätt att yttra sig i överläggningen instämma med närmast föregående talare utan att ange skälen. Ett instämmande betyder att man till fullo står bakom varje ord talaren sagt.

Den som vill instämma i ett anförande ska fylla i blanketten *Instämmande* och lägga den i en särskild korg framför podiet omedelbart efter det att det anförande avslutats som instämmandet avser. En blankett som inte är fullständigt ifylld eller inlämnas för sent beaktas inte.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

Reservation

En ledamot som har deltagit i beslutet i ett ärendes och som helt eller delvis vill reservera sig mot det beslut som kyrkomötet har fattat, ska anmäla reservationen genom att fylla i blanketten *Reservation*. Blanketten ska läggas i en särskild korg framför podiet innan sammanträdet i plenum har avslutats den dag som beslutet fattades. En blankett som inte är fullständigt ifylld beaktas inte.

Skriftlig reservation

Om en ledamot vill utveckla en reservation genom en skriftlig motivering ska blanketten *Reservation* fyllas i och särskild ruta på blanketten kryssas i. Den skriftliga motiveringen ska lämnas i korgen för reservationer framför podiet innan årets kyrkomöte avslutas. Observera, om inte blanketten *Reservation* är inlämnad beaktas inte den skriftliga motiveringen. Samtliga reserver på en reservation måste lämna in blanketten för att stå med på den skriftliga reservationen.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

Valärenden

I valärende som är berett av valberedningen får varje talare ett anförande som inte får överstiga 3 minuter och två repliker som inte får överstiga 1 minut. Blanketten *Begäran om ordet* ska alltid fyllas i.

Bilaga 2

Debattregler och blanketter

Begäran om ordet

Den som vill och får yttra sig i ett ärende i plenum ska om möjligt i förväg anmäla detta genom att fylla i blanketten *Begäran om ordet*.

Blanketten kan lämnas i mötesbyrån fram till en halvtimme före plenums inledande varje dag. Därefter lämnas blanketten i korgen till höger uppe på podiet.

Blanketten *Begäran om ordet* delas i 1 exemplar till varje ledamot. Fler blanketter finns att hämta i en korg framför podiet eller i mötesbyrån.

(11 kap. 9 § kyrkoordningen samt 2 kap. 4 § och 6 kap. 1 § andra stycket i Kyrkomötets arbetsordning)

Debatt vid behandlingen av utskottsbetänkanden

Förslag

Utskottsbetänkandena föredras inte i plenum, eftersom materialet sänts ut i förväg. Om inte något annat sägs anses utskottet ha föreslagit bifall till sina förslag i betänkandet.

- ◆ Annat förslag än bifall till utskottets förslag ska framställas i samband med begäran om ordet på den förtryckta baksidan på blanketten *Begäran om ordet* och tydligt framställas muntligt under överläggningen.
- ◆ Vill någon föreslå bifall till en reservation i utskottets betänkande måste detta framställas särskilt under överläggningen.
- ◆ Annat särskilt förslag ska också framställas muntligt under överläggningen.

(5 kap. 2 § i Kyrkomötets arbetsordning)

Anförande

Förhandsanmäld talare är den ledamot, biskop eller ledamot av kyrkostyrelsen som har lämnat in blanketten *Begäran om ordet* senast kl. 15.00 dagen före den dag då överläggningen i ett ärende äger rum. I ärenden som ska behandlas måndagen den 18 november 2013 ska förhandsanmälan lämnas in senast kl. 8.30 samma dag. *Observera* att den som företräder utskottet måste lämna in blanketten *Begäran om ordet* även om utskottet redan anmält företrädaren. Även företrädare för motion och reservation måste lämna in blanketten *Begäran om ordet*.

Kyrkomötets presidium skickar före novembersessionen ut en preliminär plan för ärendenas behandling i plenum som underlag för förhandsanmälan.

Förhandsanmäld talare får högst *två* anföranden i varje ärende. Dubbla talarlistor tillämpas vilket innebär att en talare inte får ett andra anförande i ett ärende förrän alla som begärt ordet i ärendet haft sitt första anförande. Följande talartider gäller:

4 minuter i första anförandet får

- ◆ utskottsordförande eller annan företrädare för utskottet
- ◆ *en* företrädare för varje reservation i utskottsbetänkandet
- ◆ *en* företrädare för en skrivelse eller motion som behandlats i utskottsbetänkandet
- ◆ *en* företrädare för varje särskilt yttrande

3 minuter i första anförandet får

- ♦ annan förhandsanmäld talare

2 minuter i andra anförandet får

- ♦ alla förhandsanmälda talare

Talare som *inte* är förhandsanmäld får **ett** anförande som inte får överstiga 3 minuter.

I talarstolen finns en klocka som visar talartiden.

(2 kap. 3 och 4 §§ i Kyrkomötets arbetsordning)

Replik

Oberoende av talarordningen får ordföranden lämna ordet till den som tidigare har yttrat sig i överläggningen för att bemöta ett (personligt) angrepp från närmast föregående talare eller för rättelse med anledning av dennes anförande (*replik*).

Vid behandling av en skrivelse från kyrkostyrelsen har kyrkostyrelsens ordförande eller annan företrädare för kyrkostyrelsen rätt till replik för att lämna en upplysning.

Varje talare får högst **två** repliker på varje anförande. Tiden för replik får inte överstiga 1 minut.

Den som har förbrukat sin replikrätt kan efter sista repliken i ett replikskifte få antecknat till protokollet att han eller hon inte har rätt till någon ytterligare replik. Anteckningen till protokollet sker på ledamotens begäran.

(2 kap. 5 § i Kyrkomötets arbetsordning)

Instämmande

Oberoende av talarordningen får den som har rätt att yttra sig i överläggningen instämma med närmast föregående talare utan att ange skälen. Ett instämmande betyder att man till fullo står bakom varje ord talaren sagt.

Den som vill instämma i ett anförande ska fylla i blanketten *Instämmande* och lägga den i en särskild korg framför podiet *omedelbart efter det att det anförande avslutats som instämmandet avser*. En blankett som inte är fullständigt ifylld eller inlämnas för sent beaktas inte.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

(2 kap. 6 § i Kyrkomötets arbetsordning)

Reservation

En ledamot som har deltagit i beslutet i ett ärende och som helt eller delvis vill reservera sig mot det beslut som kyrkomötet har fattat, ska anmäla reservationen genom att fylla i blanketten *Reservation*. Blanketten ska läggas i en särskild korg framför podiet innan sammanträdet i plenum har avslutats den dag som beslutet fattades. En blankett som inte är fullständigt ifylld eller inlämnas för sent beaktas inte.

Skriftlig reservation

Om en ledamot vill utveckla en reservation genom en skriftlig motivering ska blanketten *Reservation* fyllas i och särskild ruta på blanketten kryssas i. Den skriftliga motiveringen ska lämnas i korgen för reservationer framför podiet innan

årets kyrkomöte avslutas. *Observera*, om inte blanketten *Reservation* är inlämnad beaktas inte den skriftliga motiveringen. Samtliga reservanter på en reservation måste lämna in blanketten för att stå med på den skriftliga reservationen. En reservation som inlämnas för sent beaktas inte.

Blanketter finns att hämta i en korg framför podiet.

(3 kap. 37a § i kyrkoordningen)

Valärenden

I valärende som är berett av valberedningen får varje talare **ett** anförande som inte får överstiga 3 minuter och **två** repliker som inte får överstiga 1 minut. Blanketten *Begäran om ordet* ska alltid fyllas i.

Kyrkostyrelsens skrivelser
KsSkr 2013:1–3

Kyrkostyrelsens skrivelser

KsSkr 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016

KsSkr 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

KsSkr 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:1

**Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån
åren 2014–2016**

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 13 juni 2013

Levi Bergström

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Den nationella nivån ska varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets (STI) fastigheter och lokaler. Likaså beslutade kyrkomötet 2012 om en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar (som fått namnet *Dela tro – dela liv*).

Denna skrivelse innehåller kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning, kostnadsram 2014, planeringsramar 2015–2016 samt kostnadsramar 2014–2018 för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och STI i Jerusalem. Därutöver lämnar kyrkostyrelsen förslag till hantering av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

För kyrkomötets kännedom redovisas en preliminär fördelning av återstående medel 2014–2018 för *Dela tro – dela liv*.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
Inledning	4
1. Uppdrag och utmaningar	5
2. Verksamheten och dess inriktning.....	12
3. Ekonomi.....	32
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	35

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

KsSkr 2013:1

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2014 till 2 747 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 801 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 628 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 87 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att, med anledning av att 119 miljoner kronor enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet, ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor år 2014 destinerar via stiftens till pastorat och till församlingar som inte ingår i pastorat, att användas för församlingens grundläggande uppgift med särskilt fokus på barn och unga. Beloppet avsätts proportionerligt, utifrån antalet kyrkotillhöriga per den 1 januari 2013.
8. Kyrkomötet beslutar att, med anledning av att 119 miljoner kronor enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet, avsätta 20 miljoner kronor 2014 för att ytterligare öka införandet av gemensam IT-plattform.

Inledning

Enligt kyrkoordningen 51 kap. 4–5 §§ ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets fastigheter och lokaler. Det innebär att kyrkostyrelsen förutom förslag till ekonomiska ramar för respektive år under perioden också ska lämna förslag till omfattningen på de femåriga kostnadsramarna.

Kyrkomötet fastställde 2008 en målnivå för den nationella nivåns eget kapital och beslutade samtidigt att kyrkostyrelsen, om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger 125 procent av den indexuppräknade målnivån, ska lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras. Vid utgången av 2012 översteg eget kapital 125-procentsnivån med 119 miljoner kronor och kyrkostyrelsen lämnar därför ett separat förslag till hur detta belopp ska hanteras.

År 2012 beslutade kyrkomötet om en ram på 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 för en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar (som fått namnet *Dela tro – dela liv*). För kyrkomötets kännedom redovisas en preliminär fördelning av återstående medel 2014–2018.

Enligt kyrkoordningen 12 kap. 3 § ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. Kyrkostyrelsen har under planeringsarbetet samrått med Svenska Kyrkans Ungas förbundsstyrelse, främst avseende analysen i avsnitt 1.

Disposition av skrivelsen

Skrivelsen är indelad i tre delar.

1. *Uppdrag och utmaningar*: En beskrivning av Svenska kyrkans och den nationella nivåns uppdrag, en analys av de yttre förutsättningarna för kyrkans uppdrag i världen samt en övergripande beskrivning av konsekvenser för kyrkostyrelsens verksamhetsplanering.
2. *Verksamheten och dess inriktning*: Kyrkostyrelsens förslag till inriktning på verksamheten, sorterad i en struktur som härstammar från kyrkoordningens bestämmelser om den nationella nivåns uppgifter samt från instruktioner för kyrkostyrelse och nämnder. Här anges också kostnadsramar för respektive verksamhetsområde.
3. *Ekonomi*: Sammanfattningar och kommentarer kring ekonomin i sin helhet. Här framgår kostnadsram 2014, planeringsramar 2015–2016, kostnadsramar 2014–2018 för lokalförsörjning samt den preliminära fördelningen av återstående medel 2014–2018 för *Dela tro – dela liv*.

Tabellernas jämförelsekolumner relaterar till de planeringsramar för 2014 och 2015 som kyrkomötet beslutade om 2012. Belopp anges i miljoner kronor om inte annat framgår.

1. Uppdrag och utmaningar

Svenska kyrkans och den nationella nivåns uppdrag

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Kyrkan har sin grund i Jesus Kristus, sänd av Gud till hela världens frälsning och skapelsens återupprättelse. Jesu budskap om Guds rike och budskapet om honom, död och uppståndet för alla människors skull, ska vara centrum i allt vad kyrkan är och gör.

Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund. Den delar den reformatoriska grundsynen att kyrkan konstitueras av att evangelium förkunnas och sakramenten delas ut. På den evangelisk-lutherska bekännelsens grund har Svenska kyrkan utvecklats till en öppen och demokratisk folkkyrka som omfattar människor som på olika sätt tolkar livet i ljuset av kristen tro. Vår livssituation förändras och därför behöver kyrkans uppdrag konkretiseras på delvis nya sätt och prioriteringar göras som gör det möjligt för oss att nås av evangelium.

Målet är, som kyrkoordningen anger, att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Den nationella nivåns uppgift är att bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag genom att ta ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

De yttre förutsättningarna för kyrkans uppdrag i världen

Kyrkan finns i världen som en del av livet. Utmaningarna för framtiden är mångdimensionella – teologiska, organisatoriska, ekonomiska, politiska och pedagogiska. Med detta som utgångspunkt blir kyrkan en del av sin omvärld samtidigt som hon både påverkar och påverkas av den.

Detta avsnitt innehåller ett urval av faktorer av särskild relevans för Svenska kyrkans nationella nivå. Sammantaget ger de en bild av den mångdimensionella verklighet som vi har att förhålla oss till när vår verksamhetsinriktning ska konkretiseras.

Inledningsvis följer två övergripande globala perspektiv, och därefter ett antal specifikt nationella utmaningar. Nationella förändringar hänger intimt samman med globala och vice versa. Till exempel kan medvetenheten om den globala uppvärmningen och den rika världens särskilda ansvar för den fortsatta utvecklingen skapa en uppgivenhet hos unga människor och förstärka deras känsla av maktlöshet. Här har kyrkan ett evangelium som kan ge både hopp och kraft till handling.

Internationella perspektiv

Konflikter och fred

Fred och demokrati är grundläggande villkor för att respekten för mänskliga rättigheter ska upprätthållas. På många håll i världen finns en positiv utveckling, där kyrkorna spelar en viktig roll.

Bristen på respekt för mänskliga rättigheter är dock stor i många regioner. Människor förföljs och utsätts för frihetsbegränsningar och våld på grund av sin religiösa eller etniska tillhörighet, sin sexuella läggning eller – i stora delar av världen – för att de är kvinnor.

Antalet flyktingar och internflyktingar i världen fortsätter att öka. Idag lever cirka 50 miljoner människor som flyktingar. Större delen av dem är s.k. intern-

KsSkr 2013:1 flyktingar och befinner sig i grannländer eller inom sitt eget land. År 2010 räknade UNHCR med att det fanns 27,5 miljoner internflyktingar i världen, varav de flesta i Colombia (3,6 miljoner).

En viktig del i värnandet av mänskliga rättigheter och demokrati gäller jämställdheten mellan kvinnor och män. Kulturella och sociala normer hindrar kvinnor och flickor från att fullt ut delta som samhällsmedborgare och att få tillgång till viktiga rättigheter: utbildning, hälsovård och egendom. Jämställdhet bidrar till god samhällsutveckling.

Klimatförändringar

Den samhällsfråga som den svenska befolkningen oroar sig mest över gäller klimatförändringarna. Klimatförändringarna är orättvisa, eftersom de människor som har bidragit minst till att skapa problemet drabbas värst. Bara genom att värna skapelsen på ett ansvarsfullt sätt bevaras våra förutsättningar för goda livsvillkor för kommande generationer.

Frågorna om klimat, resursförbrukning, utveckling och rättvisa, är inte enbart naturvetenskapliga, tekniska, ekonomiska, politiska, etiska och existentiella, utan i högsta grad också teologiska. Löftet att Gud inte överger sin skapelse behöver komma till uttryck i ord och handling.

Nationella perspektiv

Sökande efter mening

Det är av avgörande betydelse för vårt psykiska välbefinnande att uppleva tillvaron som begriplig, hanterbar och meningsfull. Sammantaget ger det en känsla av sammanhang. Det behövs alltså bilder och berättelser som det egna livet kan relatera till och som kan utgöra grunden för människors handlingsförmåga i en föränderlig tid.

Den mening människan behöver för att överleva verkar i oroväckande hög grad ha gått förlorad bland många materiellt sett välmående människor i samtiden. Ungdomsstyrelsen rapporterar att den psykiska ohälsan bland unga har ökat sedan slutet av 1980-talet fram till idag. Ett allvarligt tecken i tiden är att självmord bland unga kvinnor har ökat kraftigt de senaste åren. Det förefaller rimligt att tolka detta som symtom på en djupgående existentiell kris.

En viktig yttre meningsskapande faktor för många vuxna är det sammanhang som arbetslivet utgör. I Sverige ligger arbetslösheten på drygt 8 procent. I internationellt perspektiv är detta inte anmärkningsvärt högt, men många, och allt fler, befinner sig utanför arbetsmarknaden. Särskilt ungdomar och utrikes födda har svårigheter att finna arbete.

Mångkultur och integration

Ungefär 15 procent av svenskarna är födda utomlands. Den ökade globala migrationen medför möten mellan människor med olika bakgrunder på skolor, arbetsplatser och sjukhus. Detta skapar möjligheter och berikar samtidigt som det finns problem med bristande integration, etnisk diskriminering och segregation. Kyrkorna kan bidra till gränsöverskridande gemenskaper, men kan också bli segregerade rum.

Antalet asylsökande till Sverige har ökat kraftigt både 2012 och 2013 och närmar sig nivåerna under kriget i forna Jugoslavien. 2013 är prognosen 54 000 asylsökande. De tre länder varifrån flest asylsökande kommit till Sverige de senaste åren är Afghanistan, Irak och Somalia. Sverige är också det land i EU som tar emot flest asylsökande syrier.

Allt fler asylsökande är ensamkommande barn, främst från Afghanistan och Somalia. Ett ökande antal asylsökande flyr förtryck på grund av sin sexuella läggning eller religiösa tillhörighet. Inte minst är situationen svår för kristna minoriteter i Mellanöstern, som redan tidigare har stark förankring i Sverige och därför i hög grad söker sig hit.

Vi ser även en växande grupp av "papperslösa" i Sverige, varav en del är tidigare asylsökande, andra offer för människohandel, andra har kommit hit – kanske med tillstånd – för jobb eller för en relation som sedan tagit slut. Fler papperslösa betyder större grupper med ohälsa och situationer där särskilt barn riskerar att fara illa. Många gömda familjer och individer söker sig till församlingar för stöd och hjälp vilket ökar trycket på församlingar och enskilda medarbetare i Svenska kyrkan.

Värdegemenskap

Kyrkans skatt av berättelser har bidragit till att ge människor gemensamma referenspunkter. De har bidragit till mening och livsmod, men också kunnat användas för kontroll och maktutövning. Det har gradvis skett en förskjutning från kollektiva traditioner till individuella livsstilar. Institutioner som tidigare bidrog till att skapa gemensamma erfarenheter och referenspunkter – t.ex. värnplikt, konfirmation och allmän skola – har minskat i betydelse. En underlagsrapport till Framtidskommissionen, *Framtiden och samhällets grundläggande värden*, beskriver bland annat vad som kan uppfattas som hot eller utmaningar mot samhällets gemensamma värdegrund.

Samtidigt har andra sammanhållande faktorer ökat i betydelse. Konsumismen står inte oemotsagd, men påverkar inte bara beteenden, utan också tänkesätt. Det som kan prissättas kan också jämföras och bytas ut. Frågan om vad medlemmarna får för utbyte för sin kyrkoavgift blir logisk, även om den ur teologisk synpunkt är fel ställd.

Segregation, växande klyftor, avsaknaden av gemensamma visioner, frånvaron av gemensamma berättelser och erfarenheter bidrar till att försvaga samhällets gemensamma kitt. Det stora utbudet av kommunikationskanaler leder till att det blir enklare att bara röra sig i ett kommunikationsflöde där de egna åsikterna bekräftas. Trots den ökade rörligheten och de förbättrade tekniska kommunikationsmöjligheterna finns det risk att samhället utvecklas i riktning där vi inte talar med varandra över gruppgränserna och de gemensamma kommunikationsytorna blir färre.

Det är angeläget att värna en social sammanhållning som utgör förutsättningar för demokrati och solidaritet.

Kyrkan har här en viktig uppgift grundad i tron på att varje människa är skapad till Guds avbild och till ett liv i gemenskap med andra. Vi levandegör ett arv som rymmer mångfald, men som också hålls samman av sitt centrum i evangelium. Dessutom visar forskning att det kyrkliga kulturarvet i sig självt – inte minst kyrkobyggnaderna – fungerar som ett sammanhållande kitt för ett samhälle som allt mer dras isär.

Socialt ansvar

Förändringarna inom svensk välfärd har pågått under en längre tid och har medfört en ökad otrygghet. Fler lever under knappa ekonomiska förhållanden och de ekonomiska klyftorna ökar. Det sociala skyddsnätet är mer grovmaskigt idag och risken är större att falla mellan olika myndigheters och instansers ansvarsområden. Barn drabbas ofta hårt när familj och samhälle belastas ekonomiskt och socialt.

På sikt sker stora befolkningsmässiga förändringar i Sverige, liksom i övriga västvärlden. Andelen äldre kommer att öka kraftigt samtidigt som andelen i yrkesverksam ålder minskar. Valfärden ställs inför nya utmaningar.

I denna utveckling finns en förväntan om att kyrkan och andra aktörer inom civilsamhället ska etablera sig som utförare av välfärdstjänster. En undersökning genomförd av Svenska kyrkan 2009 och 2010 visar att den diakonala verksamheten i Svenska kyrkans församlingar delvis hittar nya former.

Kyrkan möter och får del av människors livsöden och berättelser i sina verksamheter och på så sätt erfarenhet av de effekter förändringar i välfärden har i människors liv. Det finns en förväntan att Svenska kyrkan förmedlar de erfarenheterna och bevakar socialpolitiska frågor och tar ställning utifrån kyrkans grundläggande värderingar och visioner.

Demografiska förändringar

Gapet mellan de kommuner som avfolkas och de med stark befolkningstillväxt är större än någonsin. 85 procent av Sveriges befolkning lever idag i tätorter och ingenting tyder på att avfolkningen av landsbygden mattats av. Dessutom verkar befolkningsutvecklingen delvis bli mer och mer frikopplad från näringslivsutvecklingen. Studier visar att etablerandet av ny industri på en ort inte generellt är tillräckligt för att vända utvecklingen.

Utvecklingen i städerna innebär att befolkningsunderlaget blir större där. Dessutom tenderar barnfamiljer att bo kvar centralt längre än tidigare.

Att flytta innebär ofta att man förlorar kontakt med ett lokalsamhälle för att upprätta kontakt med ett annat. Eftersom Svenska kyrkan är rikstäckande finns förutsättningar att på ett mer medvetet sätt följa sina medlemmar, så att relationen består i den nya situationen på den nya orten. Detta efterfrågas särskilt av unga människor.

I glesbygd och på landsbygd är bandet till kyrkan ofta fortsatt starkt. Utmaningen är att bevara dessa band när färre personer ska ta ett större ansvar med mindre ekonomiska resurser, till exempel för det levande kulturarv som de många kyrkobyggnaderna utgör.

Förändrade kommunikationsmönster

Våra kommunikationsmönster har förändrats radikalt på bara några år. Det är idag möjligt att överföra information och kapital oberoende av rummets och tidens begränsningar. Det går lika fort att få tillgång till internationella nyhetskanaler som till den lokala tidningen. Sociala band kan vidmakthållas mer eller mindre kostnadsfritt över stora avstånd. Emigranter behöver idag inte kapa sina band till hemlandet. Virtuella gemenskaper oberoende av tidszoner, frigjorda från nationella, rumsliga, etniska och religiösa gränser, uppstår.

Fördelarna är många. Allas kommunikationsytor har expanderat, vilket innebär en demokratisering av informationsflödet. Här finns också stora möjligheter att nå ut med evangelium och att bidra till existentiell och teologisk reflektion tillsammans med andra. Till nackdelarna hör att det är möjligt och lockande att fysiskt vistas på en plats, men mentalt vara på en annan. Det kan till exempel undergräva viljan att integreras i den fysiska värld man vistas i. Man kan fly in i virtuella världar och förlora kontakten med den fysiska. Den anonymitet och frikoppling från kroppen som den virtuella världen möjliggör gynnar också framväxten av ett socialt rum befriat från de sociala konventioner och hänsyn som reglerar livet i den fysiska världen, inte sällan med brutal mobbning och otyglade personangrepp som följd.

Kyrkans ändrade ställning

Svenska kyrkan genomgår en rollförskjutning från att ha varit den självklara aktören och referenspunkten (ofta den enda) inom många områden till att bli en bland flera. Det rör sig om en förskjutning som pågått länge, men som blir allt mer påfallande. Ett uttryck för detta är ett minskat gudstjänstdeltagande, ett annat att det samlas in allt mera pengar till ideell verksamhet, men att Svenska kyrkans andel sjunker. De kyrkliga handlingarna är viktiga i många människors liv. Det finns dock allt fler aktörer som erbjuder ceremonier vid högtider och livets olika skeden. Skillnaden mellan den kristna gudstjänstens innebörd och sekulära ceremonier är inte tydlig för alla. Det finns ett ökande intresse för religion och andlighet men Svenska kyrkan uppfattas inte självklart som en relevant aktör, även när våra traditionella frågor står i fokus.

Engagemang och samhörighet

Många människor saknar idag en närmare relation till Svenska kyrkan. Det är ett skäl till att antalet medlemmar minskar och sannolikt kommer att fortsätta göra det under flera år framåt. Våra medlemmar talar om Svenska kyrkan som "de andra" och den kyrkliga tillhörigheten kommer mer sällan till uttryck än den skulle kunna göra. Delvis beror det på att många inte uppfattar sig ha tillräckliga kunskaper, även om de är konfirmerade.

Det får konsekvenser som ett vikande engagemang och en vikande förståelse för vad Svenska kyrkan är och på vilket sätt kristen tro kan ge mening och sammanhang i människors liv och vardag. Det förändrar förutsättningarna för kyrkans kontakter med skolor, offentlig sektor och beslutsfattare på alla nivåer. Det innebär också en mer ansträngd ekonomi.

Under senare år, och kanske i synnerhet sedan terrordåden den 11 september 2001, har religionskritiken fått förnyad energi, vilket påverkar samhällets inställning också till Svenska kyrkan. Men än viktigare är den bild som förmedlas av media där religion ofta likställs med fundamentalism och framställs som en reaktionär kraft. Även om enskilda företrädare för Svenska kyrkan på olika nivåer ger nyanserade bidrag till tolkningen av tro och liv sätts det inte i samband med den negativa tolkningen av religion, och därmed blir bilden av religionens olika sidor ändå inte fullständig i människors ögon.

Periferi och centrum

Svenska kyrkan håller på att få en allt tydligare skiktning mellan en inre kärna (anställda, förtroendevalda och andra ideellt engagerade) och en mer perifer grupp medlemmar. Den senare saknar regelbunden kontakt med kyrkan och förlorar därför alltmer kunskap om vad kyrkan står för, dess liturgi och teologi, och får därför svårare att bilda sig en uppfattning om vilka förväntningar den kan ställa på kyrkan. En annan konsekvens är att denna grupp riskerar att utveckla en mer negativ bild av kyrkan, förmedlad via medier, än vad de skulle få om de hade haft en tätare direktkontakt med kyrkan.

Utvecklingen har också medfört att Svenska kyrkan i allt större omfattning blivit en medelklasskyrka. Samhällets mest utsatta grupper har inte kyrkan i sitt blickfång. Det berör inte minst barn och unga, eftersom tendensen är tydlig vad gäller dop och konfirmation. Det är framför allt de socialt mest utsatta grupperna som avstår från dessa kyrkliga handlingar.

Teknikutveckling

Den tekniska utvecklingen inom naturvetenskap och medicin reser många etiska frågor och manar oss att reflektera över vår människosyn. Utvecklingen kan

förändra synen på människan, men synen på människan påverkar också vilken utveckling som prioriteras. Vad händer med vår människosyn när allas våra genetiska förutsättningar går att läsa som en bok, såväl av oss själva som av eventuella arbetsgivare?

Informationsteknologin ställer oss också inför nya etiska frågor. För inte så många år sedan blev fildelning en verklighet som kom att utmana både upphovsrättslagar och vår syn på rätt och fel. Är det stöld om det som delas fortfarande finns kvar hos "ägaren"? Med hjälp av företag som Spotify och Netflix har strömmande ljud och bild blivit självklarheter i de flestas vardag.

Den nationella nivåns prioriteringar

Det som händer i samhället utmanar kyrkan i sin helhet. Med färre medlemmar och mindre ekonomiska resurser behöver Svenska kyrkan stärka sin förmåga att visa vad kristen tro har att erbjuda för att hjälpa människor att tolka och leva sina liv. Det kräver mod till förändring, förmåga att se nya lösningar och förtröstan på att nya tider också rymmer nya möjligheter.

Församlingen är den primära enheten inom Svenska kyrkan med grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiften främjar och har tillsyn över församlingslivet medan den nationella nivån tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter och utövar sitt stöd till församlingarna i första hand via stiftet. Medvetna om vad som är respektive nivå's roll bör vi arbeta i en anda av samförstånd och gemensam kraftsamling kring kyrkans uppdrag. Uppdraget har vi gemensamt även om bidragen för att uppfylla det kan se olika ut.

Kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning för den nationella nivån de kommande åren utgår från de uppgifter som är reglerade i kyrkoordningen. Det innebär att det är mycket löpande arbete som ska genomföras, samtidigt som kyrkostyrelsen, mot bakgrund av ovanstående analys och efter samråd med stiftens styrelser, särskilt vill lyfta några specifika områden:

Analys/omvärld/forskning

- Genom forskning och analys kan den nationella nivån visa på övergripande perspektiv och utmana Svenska kyrkan i sin helhet att reflektera över sin identitet och hur uppdraget kan ta gestalt. Det innebär också att ta fram beslutsunderlag för att lokala beslutsfattare ska kunna forma en verksamhet som är relevant i just det sammanhang man befinner sig. Ett uttryck för denna prioritering är en förstärkning av analysresurser kopplade till det kultur-antropologiska området.

Administrativa stödfunktioner

- Ett fortsatt utvecklingsarbete kopplat till gemensam IT-plattform och gemensamt administrativt stöd i Svenska kyrkan gör att församlingarna kan frigöra resurser för att lägga kraften på den grundläggande uppgiften. Ett uttryck för denna prioritering är resursförstärkningar för att införandet av den gemensamma IT-plattformen ska kunna öka.

Stöd till församlingens grundläggande uppgift

- *Gudstjänsten* kan stärka vår förmåga att verka i vardagen. Arbetet med en ny kyrkohandbok syftar till att underlätta församlingarnas möjligheter att

utveckla sitt gudstjänstliv. Det gäller också det stöd som ges för att underlätta ingången i de nya lokala strukturerna, vilka tillkommit bland annat för att stärka gudstjänstgemenskapen i församlingarna. Ett uttryck för denna prioritering är teologiska kommitténs bearbetning av de centrala begreppen synd, skuld, försoning och förlåtelse; med en reflekterande antologi som ett av resultaten.

- Tillsammans med stift och församlingar genomförs en särskild satsning på kyrkans *undervisning* och *mission* för alla åldrar, med syfte att stärka församlingarna i det grundläggande uppdraget. I satsningen, som fått namnet *Dela tro – dela liv*, ligger en vision om att de människor som Svenska kyrkan står i relation till ska ha en sådan förtrogenhet med kristen tro och tradition att de kan erfara, förstå och uttrycka evangeliet om Jesus Kristus. Ett uttryck för denna prioritering är de extra resurser som kyrkomötet tidigare avsatt för åren 2013–2018.
- Genom att sätta ljus på och vara en röst för de människor som lever i utsatta situationer kan församlingarnas *diakonala* arbete stärkas och få en allt större betydelse i ett samhälle som förväntar sig det stödet från kyrkan. Det gäller såväl inom landets gränser som internationellt. Ett uttryck för denna prioritering är en ökad samordning av det internationella och nationella påverkansarbetet.
- Också i det internationella arbetet finns särskilda utmaningar i att ge stöd till kyrkor och organisationer/institutioner att vara relevanta i sina sammanhang och därmed kunna verka på ett sådant sätt att evangeliet omsätts i handling och människor i utsatta situationer får förbättrade livsmöjligheter. I samverkan med kyrkor och andra religiösa aktörer i Sverige och världen stärks den teologiska reflektionen och uppdraget att verka för *mission* och *diakoni*. Ett uttryck för denna prioritering är att anslagen från allmän utjämningsavgift till den internationella verksamheten ökar kraftigt de kommande åren.

Kommunikation

- Praktiskt och strategiskt kommunikationsstöd, inte minst kring det nya medielandskapet, gör att kyrkan kan hitta nya sätt att nå människor där de befinner sig. Kyrkan är kommunikativ till sitt väsen och behöver ständigt pröva nya vägar för att förmedla sitt budskap och delta i samhällssamtalet. Ett uttryck för denna prioritering är fortsatt och stärkt stöd för kyrkans närvaro i sociala medier.

Barn och unga

- En fortsatt inriktning på att ge barn och unga större plats och inflytande i kyrkan innebär bland annat att verka för att alla nivåer beaktar kyrkomötets beslut om att Svenska kyrkan ska verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. Ett uttryck för denna prioritering är förslaget om ett riktat församlingsbidrag att användas för församlingens grundläggande uppgift med särskilt fokus på barn och unga.

Det är mot denna bakgrund som kyrkostyrelsen planerar för den nationella nivåns verksamhet de kommande åren. I följande avsnitt redovisar kyrkostyrelsen sitt förslag till inriktning.

2. Verksamheten och dess inriktning

Kyrkostyrelsen leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter och företräder Svenska kyrkan. För samordning, planering och utveckling av vissa av den nationella nivåns uppgifter finns Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur. Enligt kyrkomötets beslut 2012 avskaffas nämnderna från och med 1 januari 2014. Under 2013 bereder kyrkostyrelsen frågan om hur en framtida rådsstruktur kan bidra till en effektiv och ändamålsenlig styrning av verksamheten.

I detta avsnitt redovisas kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning (*"Verksamheten inriktas på..."*), sorterad i en struktur som härstammar från kyrkoordningens bestämmelser om den nationella nivåns uppgifter samt från instruktioner för kyrkostyrelse och nämnder.

Den inledande tabellen är en sammanställning av totala kostnadsramar och dess finansiering. Under respektive år redovisas hur verksamhetens kostnader, knutna till kostnadsram och särskilt budgeterade kostnader (se förklaring nedan), finansieras i form av allmän utjämningsavgift¹, extern finansiering² samt finansiering från finansförvaltningen. Jämförelsekolumnerna relaterar till Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2013–2015 (beslutad av kyrkomötet). Belopp i jämförelsekolumnerna med positivt tecken innebär att kostnaderna varit lägre eller intäkterna högre i föreslagen ram jämfört med tidigare beslutad ram. På motsvarande sätt innebär negativt tecken att kostnaderna varit högre eller intäkterna lägre i föreslagen ram jämfört med tidigare beslutad ram.

Tabell 1. Kostnader och finansiering

Kostnader och finansiering	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	1 582	1 778	1 816	1 839	1 656	57	45
Allmän utjämningsavgift	848	856	874	886	897	3	-1
Finansförvaltningen (brutto)	471	250	294	307	321	35	38
Kostnads- och planeringsram	-2 576	-2 818	-2 747	-2 801	-2 628	-88	-95
Särsk. budgeterade kostnader	-12	-43	-169	-32	-24	-120	0
Nettoresultat	313	23	68	199	222	-113	-13

Jämfört med tidigare beslutad rambudget ökar kostnadsramen med 88 respektive 95 miljoner kronor för 2014 och 2015. Förändringen påverkas av ökad förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning och ökade kostnaderna för gemensamma datasystem. Kostnadsökningen reduceras av minskade generella utjämningsbidrag och lägre kostnader för stiftsbidrag. Särskilt budgeterade kostnader ökar och här återfinns fastighetsbudget, disponering av 2012 års överskott och satsningen *Dela tro – dela liv*.

1 Allmän utjämningsavgift är den del av kyrkoavgiften som finansierar verksamhet på nationell nivå. Avgiften uppgår till 7 öre per 100 kronor i avgiftsunderlag.

2 Extern finansiering består av generell utjämningsavgift, insamlade medel, erhållna bidrag, övriga intäkter och förändring av destinerade medel till den del som åtgår för att finansiera verksamheten.

Den externa finansieringen ökar både jämfört med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget främst till följd av ökad ianspråktagen kyrkoantikvarisk ersättning. Ökningen reduceras jämfört med detaljbudget av bland annat minskade bidrag från Sida och jämfört med tidigare beslutad rambudget av minskade intäkter för utjämnningssystemet (även kostnaderna minskar).

Allmän utjämningsavgift ökar jämfört med detaljbudget 2013 och ligger i nivå med tidigare beslutad rambudget. Avkastningen från finansförvaltningen förväntas öka jämfört med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget.

Omvärld och relationer

Företräderskap

En uppgift för den nationella nivån är att utöva ett aktivt företräderskap genom att upprätthålla goda kontakter med landets beslutsfattare, lämna remissyttranden samt genom talespersoner i media och på andra sätt. Detta ska förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör.

Verksamheten inriktas på att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i företräderskapet, genom att än bättre systematisera och strukturera kontakterna med landets beslutsfattare, det nationella påverkansarbetet och i samhället i övrigt. Som en del av satsningen *Dela tro – dela liv* kommer kyrkostyrelsen att arbeta för att stärka kunskapen om kristen tro och tradition hos media och andra centrala samhällsaktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Tabell 2. Företräderskap

Företräderskap	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	1	0	0	0	0	0	0
Allmän utjämningsavgift	3	4	4	4	4	0	0
Kostnader	-4	-4	-4	-4	-4	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för och finansiering av företräderskapet är i nivå med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget.

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Uppgiften är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.

Verksamheten inriktas på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel genom Lutherska världsförbundet, eller genom särskild ekumenisk överenskommelse för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilateral ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelse och samverkan. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Deltagande i ekumeniska nätverk möjliggörs för att öka utbyte och förståelse.

Exempel på insatser är fortsatt engagemang i Kyrkornas världsråd (KV), Global Christian Forum (GCF), Lutherska världsförbundet (LVF), Konferensen för europeiska kyrkor (KEK), Sveriges kristna råd (SKR) och Svenska missionsrådet (SMR). Därtill kommer insatser för ett fortsatt fördjupande av relationerna till kyrkorna som ingått i Borgågemenskapen (Porvoo), till

Evangeliska kyrkan i Tyskland (EKD) och till Svenska kyrkans partnerkyrkor i syd, samtal med ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige samt arbete för att finna former för relationen till det nya svenska samfundet Eumeniakyrkan (tidigare Gemensam Framtid).

För ytterligare information om arbetet med officiella relationer till andra kyrkor och samfund, se rubriken "Program för globala ekumeniska allianser" i avsnittet "Internationell mission och diakoni".

Kopplat till uppgiften "Officiella relationer till andra kyrkor och samfund" finns ett specifikt kyrkomötesuppdrag som ska beredas under perioden 2014–2016:

- ♦ *Firande av reformationen* (KmSkr 2011:6).

Tabell 3. *Kostnader och finansiering av officiella relationer till andra kyrkor och samfund*

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	1	2	2	2	2	0	0
Allmän utjämningsavgift	25	27	26	26	26	0	1
Kostnader	-26	-29	-28	-28	-28	0	-1
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för och finansieringen av officiella relationer till andra kyrkor och samfund är i nivå med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget.

Internationell mission och diakoni

Uppgiften är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna och med andra kyrkor och internationella organ. I uppgiften ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av missions- och diakonala insatser. Nämnden för internationell mission och diakoni har fram till 1 januari 2014 särskilt ansvar för samordning, planering och utveckling av verksamheten.

Verksamheten inriktas på policyområdena *Pastoral utveckling*, *Hälsa*, *Genusrättvisa och jämställdhet*, *Hållbar försörjning* samt *Fred och försoning*.

För åren 2014–2017 har nämnden arbetat fram en ny programstruktur för organisering/tematisering av verksamheten, med följande inriktning:

Region- och landprogram

För att nå förändringar inom de policyområden som verksamheten inriktas på samarbetar Svenska kyrkan aktivt med samarbetspartner och stödjer verksamhet i Latinamerika, Karibien, Afrika, Mellanöstern, Nordafrika och Asien. I samverkan med kyrkor och andra religiösa aktörer stärks den generella teologiska reflektionen och uppdraget att holistiskt verka för mission och diakoni.

Utvecklingssamarbetet är långsiktigt och syftar till att bidra till hållbara och inklusiva samhällen för att skapa tro på framtiden och den egna förmågan. Att arbeta med grundorsaker till orättvisor och fattigdomsproblem är väsentligt.

Svenska kyrkan kommer, liksom andra aktörer i civilsamhället, att bli en bredare utvecklingsaktör i det internationella arbetet. En viktig aspekt av detta är att aktivt initiera analyser och studier, att lära av genomförd verksamhet samt att

sätta upp mål för det gemensamma ansvaret. Långsiktiga relationer och partnerskap ger förutsättningar för att stärka kyrkor och andra aktörers roll på den lokala, nationella, regionala och globala nivån. Genom att tillsammans driva frågor om förändring av grundorsaker och rättighetskränkningar gentemot makt-havare, beslutsfattare och andra som har makt och ansvar i frågorna kan en varaktig förändring uppnås. För att påverka beslutsfattare att utforma en utvecklingspolitik som stärker människors värdighet och grundläggande rättigheter ska en kvalitativ och välgrundad *policydialog* bedrivas.

Program för globala ekumeniska allianser

Detta program relaterar även till skrivelsens avsnitt ”Officiella relationer till andra kyrkor och samfund”, men beskrivs här för att den internationella verksamheten ska redovisas i sin helhet.

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och vill vara en aktiv medlem för att stärka ekumeniska globala allianser och tillsammans med dem bidra till att kyrkor blir inklusiva och hållbara och verkar för fred, rättvisa och gemenskap.

Samarbetet med Kyrkornas världsråd (KV) och Lutherska världsförbundet (LVF) kommer under perioden att fokusera på de policyområden som anges ovan. Det gäller inte minst KV:s uppdrag som samlande kraft för medlemskyrkor för t.ex. teologisk reflektion, stärkande av kvinnors röst och ledarskap samt inter-religiös dialog för fred och försoning. KV:s och ACT-alliansens (Action by Churches Together) unika ingång i FN-systemet, bland annat genom det globala ekumeniska FN-kontoret i New York, är särskilt viktigt och bidrar till att stärka kyrkornas röst i viktiga globala rättvisefrågor.

Det gäller också LVF:s globala program för att stärka de lutherska kyrkornas teologi och utbildning, organisation samt ledarskaps- och genderfrågor. LVF har därtill en unik möjlighet att skapa ett högprofilerat lobbyarbete i mänskliga rättigheter genom att länka alternativa rapporteringar från sina lokala fältkontor till UNHCR och FN:s råd för mänskliga rättigheter.

Lokalt och nationellt samverkar Svenska kyrkan med LVF i humanitärt arbete och långsiktigt utvecklingssamarbete, med ambition att stärka kopplingen mellan dessa båda områden.

Resurser avsätts för att stärka lokala och regionala ACT-forum och ACT:s kapacitet och samordning av den globala och regionala policydialogen i frågor som rör klimatet och millenniemålen efter 2015. Vidare är det en ambition att verka för att Aprove (kyrkornas påverkansorgan gentemot EU) så smidigt som möjligt ska bli integrerat i ACT-alliansen.

Program för global policydialog

I samverkan med regionala och globala nätverk och ekumeniska organisationer bedrivs påverkansarbete i några globala frågor som på sikt är helt avgörande för effektiv fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Kombinationen av strategiska samarbeten och allianser å ena sidan och evidensbaserade studier och analyser å den andra, ökar möjligheterna att åstadkomma påverkansresultat.

I landprogrammen bedriver Svenska kyrkan tillsammans med samarbetspartner nationella och regionala policydialogfrågor. Det arbetet kompletteras av policydialog och påverkansarbete på den globala nivån, EU- och Sverigenivån för att påverka policyskapandet i viktiga globala utvecklingsfrågor som klimatfrågan och FN:s millenniemålsagenda.

Arbetet behöver underbyggas med egna analyser av den verksamhet som vi tillsammans med partner står i, men också relatera till aktuell forskning och andra

KsSkr 2013:1 aktörers erfarenheter. Det blir därför viktigt att dra nytta av de erfarenheter som görs i relation till den landprogrammerade verksamheten. Opinionsbildning är en del i förändringsarbetet för att skapa ett tryck på beslutsfattare att agera i de globala policyfrågorna och för att påverka attityder och ställningstaganden i kyrka och samhälle. Det är av vikt att arbeta med olika metoder för att få engagerade i Svenska kyrkan, inte minst unga, att aktivt delta i opinionsbildningen.

Program för humanitära insatser

Svenska kyrkan har ett mandat att rädda liv och lindra nöd i akuta humanitära situationer. Detta uppdrag utförs genom humanitära insatser som primärt samordnas inom ACT-alliansen, men även utförs i samarbete med andra partner.

Det humanitära arbetet bedrivs utifrån internationell standard och principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende i det humanitära biståndet. Alla humanitära insatser syftar till att säkerställa människors grundläggande rättigheter och upprätthålla värdighet i situationer där människor är extremt utsatta och sårbara. De humanitära principerna är inte förhandlingsbara, vilket innebär att humanitärt bistånd enbart ska ges på grundval av behov. I interna målkonflikter ska de humanitära principerna ha företräde.

Svenska kyrkan ska ha beredskap att bistå med insatser i akuta situationer, primärt i Svenska kyrkans programländer men även i särskilda fall i länder där Svenska kyrkan inte har ett tidigare samarbete. När det gäller utdragna kriser och konfliktsituationer i något av Svenska kyrkans programländer kan humanitära insatser initieras. Dessa ska då tydligt kopplas till pågående långsiktiga insatser i landet eller i regionen, samt i relevanta fall till påverkansinsatser. I händelse av sådana insatser ska det redan från start planeras för hur insatsen ska avslutas alternativt övergå i det pågående utvecklingsarbetet.

Program för kunskapsfördjupning, engagemang och vänrelationer

Detta program relaterar även till skrivelsens avsnitt ”Stöd till stift och församlingar”, men beskrivs här för att den internationella verksamheten ska redovisas i sin helhet.

Den internationella verksamheten ska utgöra ett stöd och en samordning för församlingars och stifts engagemang i internationella frågor. Under de kommande åren kommer en supportfunktion att utvecklas och arbetet med stöd, kontakt och engagemang inom Svenska kyrkan förnyas.

Det är av vikt att fortsätta arbeta för att vidmakthålla det stora engagemang för Svenska kyrkans internationella arbete som finns bland frivilliga. Samtidigt behöver kontaktytorna med anställda och förtroendevalda ökas, för att det internationella arbetet ska kunna integreras i församlingarnas och stiftens egna verksamhetsplaner, budgetar och insatser. Alla nivåer i Svenska kyrkan bär ett gemensamt ansvar för Svenska kyrkans internationella arbete. Insatser genomförs för att höja kunskapen om det internationella arbetet för alla inom Svenska kyrkan. Ett särskilt analysarbete kommer att göras med anledning av den sedan många år nedåtgående trenden i insamlingsresultatet.

Åtgärder kommer också att vidtas för att göra det möjligt för människor i Sverige och i partnerkyrkor att dela erfarenheter omkring tro och liv. En särskild stödfunktion inrättas med syfte att utveckla former för delande, rådgivning och samordning av de vänrelationer som idag bärs av nationell nivå, stiftet och församlingarna. Stödfunktionen ska agera i samverkan med stiftet och utgöra ett stöd för deras arbete med att främja internationell mission och diakoni i församlingslivet. Vidare undersöks möjligheten att omvandla en del av de projekt

som nationell nivå har ansvar för till vänprojekt som stift och församlingar kan få en tydligare relation till.

KsSkr 2013:1

Internt utvecklings- och kvalitetssäkringsarbete

Den här delen av verksamheten ingår inte i programstrukturen utan är en intern stödfunktion för hela den internationella verksamheten. Arbetet relaterar även till skrivelsens avsnitt "Ledning och administration", men beskrivs här för att den internationella verksamheten ska redovisas i sin helhet.

Det kvalitetsarbete som krävs inom kärnverksamheten i och med att Svenska kyrkans internationella arbete nu är certifierat i HAP (Humanitarian Accountability Partnership) kommer att implementeras under en femårsperiod. Genom konsultationer som genomförts i arbetet med den strategiska plan som nämnden antagit för 2014–2017 har även partner tagit emot information och deltagit i diskussioner gällande ansvar och kvalitet.

Tabell 4. Kostnader och finansiering av internationell mission och diakoni

Internationell mission och diakoni	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. Ram 2015	Plan. Ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	333	364	298	300	303	-4	-5
Varav insamlade medel	153	163	154	155	155	-10	-10
Varav erhållna bidrag	183	180	137	145	147	9	17
Varav övr. int., förändr. dest. medel	-3	21	7	0	1	-3	-12
Allmän utjämningsavgift	65	82	86	91	90	0	0
Ränta destinerade medel	2	3	1	2	2	1	0
Kostnader	-400	-449	-385	-393	-395	5	5
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna minskar med 64 miljoner kronor jämfört med detaljbudget 2013. Detta är främst en följd av en minskning av Sidafinansierad verksamhet. Omfattningen på verksamheten minskar något jämfört med tidigare beslutad rambudget. I budget ingår 10 miljoner kronor i kostnader för respektive år avseende bostadsbyggnadsprojekt på Olivberget.

Insamlade medel förväntas minska jämfört med detaljbudget 2013 och jämfört med tidigare beslutad rambudget.

År 2012 genomförde kyrkostyrelsen en beredning om vilka principer som bör vara styrande för i vilken omfattning allmän utjämningsavgift används till den internationella verksamheten. Kyrkostyrelsen har tidigare beslutat att nivån från 2015 årligen bör uppgå till 80 miljoner kronor. Finansiering från allmän utjämningsavgift (exklusive Olivberget) planeras bli 81 miljoner kronor 2015 och att den därmed ökat med 65 miljoner kronor (433 procent) sedan 2005 och 33 miljoner kronor (70 procent) sedan 2010.

Stöd till stift och församlingar

Stöd till stift och församlingar

Uppgiften är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd till stiftet utan en direkt koppling vidare till församlingsnivån.

Verksamheten inriktas på att ge stöd inom områdena *Analys/omvärldsforskning, Administrativa stödfunktioner, Församlingens grundläggande uppgift* samt *Kommunikation*. Kyrkostyrelsen har fastställt dessa områden efter samråd med stiftens styrelser, som också har uttryckt behov av att den nationella nivån utmanar stiftet, inte minst i identitetsfrågor. En bärande metod är att den nationella nivån ska erbjuda mötesplatser för erfarenhetsdelning.

Dela tro – dela liv

Som framgick av förra årets skrivelse har kyrkostyrelsen beslutat att genomföra en större satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar, med syfte att stärka församlingarna i det grundläggande uppdraget. I förlängningen innebär det att fler människor nås av evangeliet och själva i ord och handling bär det vidare. Visionen är att de människor Svenska kyrkan möter och står i relation till ska ha en sådan förtrogenhet med kristen tro och tradition att de kan erfara, förstå och uttrycka evangeliet om Jesus Kristus.

Det är kyrkostyrelsens uppfattning att Svenska kyrkan genom dialog och samspel mellan de olika nivåerna på ett för framtiden avgörande sätt kan åstadkomma en undervisning som gör att människor kan nås av evangeliet och själva i ord och handling bära det till medmänniskor i visshet om sin egen kallelse och sändning. För att kunna uttrycka evangelium behöver man kunna använda traditionens texter (även bilder, riter och handlingar) och den kunskap de uttrycker både till att levandegöra traditionen och till att tolka sitt eget liv. Den undervisning och mission som är kyrkans uppdrag handlar om att erbjuda människor redskap för livstolkning i evangeliets ljus, inte bara om att förmedla en på förhand given kunskapsmassa.

Det konkreta innehållet i satsningen (som fått namnet *Dela tro – dela liv*) utarbetas och genomförs i samarbete mellan den nationella nivån, stiftet och församlingarna. Den intensifieras från hösten 2014 för att kulminera under reformationsjubileet 2017 och fasas ut 2018. Kyrkostyrelsen avser att årligen informera kyrkomötet om hur processen fortskrider, och presentera en utvärdering av genomförande och måluppfyllelse för kyrkomötet 2019. Kyrkomötet beslutade 2012 att fastställa en ram på 60 miljoner kronor för detta ändamål under åren 2013-2018.

Riktat församlingsbidrag

Kyrkomötet har tidigare beslutat att 100 miljoner kronor ska destinerats till församlingar vardera åren 2011 och 2012 för åtgärder som leder till ökad samverkan, i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Ytterligare 100 miljoner kronor ingick i kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram 2013 som kyrkomötet beslutade om 2012. Respektive stift har ansvarat för att fördela bidraget utifrån behov och tiden för rekvisition av medel har varit två år efter utgången av respektive verksamhetsår.

Mot bakgrund av att den psykiska ohälsan bland unga ökar (se avsnitt 1) föreslår kyrkostyrelsen ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor även år 2014, i samma former som tidigare men med avsikt att användas för församlingens grundläggande uppgift med särskilt fokus på barn och unga. Bidraget finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

Kyrkostyrelsen är medveten om stiftens uttryckta behov av ytterligare resurser för arbetet med gemensam IT-plattform och administrativa stödfunktioner, men menar att det är rimligt att stiftet själva skjuter till eventuella återstående medel

för att fullfölja intentionerna med det riktade församlingsbidrag som utbetalats med 300 miljoner kronor under tre års tid.

KsSkr 2013:1

Ytterligare om stöd

För ytterligare information om arbetet med att stödja stift och församlingar, se rubriken "Program för kunskapsfördjupning, engagemang och vänrelationer" i avsnittet "Internationell mission och diakoni".

Kopplat till uppgiften "Stöd till stift och församlingar" finns ett antal specifika uppdrag från kyrkomötet som ska beredas under perioden 2014–2016:

- ♦ *De ungas kyrkomöte* (KmSkr 2008:27),
- ♦ *Kyrkoordningen och FN:s barnkonvention* (KmSkr 2009:11),
- ♦ *Den svenska psalmboken* (KmSkr 2011:10),
- ♦ *Ändringar i kyrkoordningen m.m. – den del som avser barnkonsekvensanalys* (KmSkr 2012:1).

Tabell 5. Kostnader och finansiering av stöd till stift och församlingar

Stöd till stift och församlingar	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	24	19	18	18	18	1	2
Allmän utjämningsavgift	201	39	75	57	59	-28	-58
Finansförvaltningen	127	165	39	57	55	27	51
Kostnader	-352	-223	-132	-132	-132	0	5
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för stöd till stift och församlingar minskar med 91 miljoner kronor jämfört med detaljbudget 2013. Detta är främst en nettoeffekt av att riktat församlingsbidrag ingår 2013 men inte 2014 samt andra satsningar inom bland annat kommunikationsområdet och minoritetsspråk som tillkommer 2014. Omfattningen på verksamheten ligger i nivå med tidigare beslutad rambudget.

Utöver dessa kostnader kommer kyrkostyrelsens förslag om ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor år 2014, vilket finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

Grundutbildningarna

Uppgiften är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplaner samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Utbildningarna ska uppfattas som attraktiva och hålla en hög kvalitet till en rimlig kostnad. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har fram till 1 januari 2014 särskilt ansvar för samordning, planering och utveckling av verksamheten.

Verksamheten inriktas på att förbereda och implementera den nya utbildningsorganisation som nämnden beslutat om. Ett nytt sammanhållet utbildningsinstitut ska byggas upp och bedriva utbildningsverksamhet på två orter (Uppsala och Lund) från hösten 2014. Verksamhetens fokus är att under det första halvåret förbereda för de kommande pastoralteologiska utbildningarna så att dessa får hög kvalitet och utbildningen upplevs relevant och nyskapande. Arbetet med att

anpassa utbildningsverksamheten efter såväl Svenska kyrkans behov som den nationella nivåns resurser fortsätter.

Från och med 2014 är antalet utbildningsplatser dimensionerade till 240 – 40 diakoner, 20 församlingspedagoger, 100 präster och 80 kyrkomusiker. Den behörighetsgivande utbildningen för blivande kyrkoherdar genomförs med 96 platser i samarbete med Uppsala universitet och Malmö högskola/Lunds universitet. Möjligheten att föra in denna utbildning under institutets ansvarsområde från 2014 eller 2015 kommer att prövas.

Tabell 6. *Kostnader och finansiering av de kyrkliga grundutbildningarna*

De kyrkliga grundutbildningarna	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	2	0	0	0	0	0	0
Allmän utjämningsavgift	50	52	59	52	51	6	0
Kostnader	-52	-52	-59	-52	-51	-6	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för de kyrkliga grundutbildningarna ökar 7 miljoner kronor jämfört med detaljbudget 2013 och ökar med 6 miljoner kronor jämfört med tidigare beslutad rambudget för 2014. Kostnadsökningen 2014 beror på övergångskostnader då det nya utbildningsinstitutet ersätter den tidigare utbildningsorganisationen.

Forskning

Uppgiften är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har fram till 1 januari 2014 särskilt ansvar för samordning, planering och utveckling av verksamheten.

Verksamheten inriktas på att genomföra forskning vars resultat kan utgöra underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas roll i det mångkulturella samhället. Verksamheten bedrivs både med egna forskare och i samverkan med forskare som inte är anställda på nationell nivå.

Under planeringsperioden kommer forskningen i huvudsak att ske inom tre områden: Kyrkans identiteter, Religionsmöten och Religionsdidaktik. Den religionsdidaktiska forskningen är också en del av satsningen *Dela tro – dela liv*.

Tabell 7. *Kostnader och finansiering av forskning*

Forskning	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	1	0	0	0	0	0	0
Allmän utjämningsavgift	10	10	10	10	10	0	0
Kostnader	-11	-10	-10	-10	-10	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader och finansiering av forskning är i nivå med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget.

Uppgiften är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har fram till 1 januari 2014 särskilt ansvar för samordning, planering och utveckling av verksamheten.

Verksamheten inriktas på att förtydliga Svenska kyrkans röst i kulturdebatten och att möjliggöra ökad religionskompetens i kulturlivet. Kulturstipendier och filmpriser är sätt att stödja mötet mellan kultur och kyrka och bidrar till att stärka Svenska kyrkans reflektion kring sin samtid och sitt uppdrag.

Konceptet *Se Människan* vid Bokmässan i Göteborg fortsätter utvecklas, liksom arbetet med Svenska kyrkans kulturstipendier och kulturdiallog på filmens område. En studie kommer att genomföras för att öka kännedomen om hur Svenska kyrkans medlemmar brukar och upplever kultur i kyrkan. Vidare är det en ambition att öka kunskapen om internationellt kulturteologiskt arbete, göra Svenska kyrkan mer delaktig i internationella nätverk och genomföra regelbundna kyrkomusiksymposier.

En viktig metod är möten och gemensamma processer där stiftsmedarbetare, teologer m.fl. deltar tillsammans med konstnärer, dramatiker, musiker och andra professionella utövare av kultur. Syftet är att fördjupa kontakterna mellan kyrka och kulturliv och bidra till ömsesidigt utbyte av perspektiv och kunskap.

Tabell 8. Kostnader och finansiering av kultur

Kultur	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Allmän utjämningsavgift	6	8	10	11	12	1	2
Kostnader	-6	-8	-10	-11	-12	-1	-2
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader och finansiering av kultur ökar jämfört med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget.

De kyrkliga kulturminnena

Svenska kyrkan äger 3 400 kyrkor och kapell, varav 3 000 är skyddade enligt Kulturminneslagen. Årligen får Svenska kyrkan ett bidrag från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Kyrkostyrelsen beslutar om fördelning av ersättningen och redovisar användningen till regeringen. Till och med 2014 är det årliga bidraget fastställt till 460 miljoner kronor.

Verksamheten inriktas på att genomföra och följa upp diskussionerna med staten om villkor och nivåer på den kyrkoantikvariska ersättningen från 2015. I det ingår att söka skapa en förnyad syn på det kyrkliga kulturarvet som ett levande och användbart kulturarv och en samhällsresurs för social, kulturell och ekonomisk utveckling. Det kyrkliga kulturarvet ska betraktas som en angelägenhet och tillgång för alla i samhället. Ambitionen är också att hitta nycklar för en så god fördelning av ersättningen som möjligt.

Som aviserades i förra årets skrivelse har kyrkostyrelsen tillsatt en utredning om Svenska kyrkans fastighetshantering. Det övergripande syftet med utredningen är att lägga fram förslag som effektiviserar förvaltningen av kyrkobyggnader och eventuellt andra fastigheter, såväl ekonomiskt som kompetensmässigt. I utredningens uppdrag ingår också att säkerställa ett långsiktigt hållbart, brett accepterat

KsSkr 2013:1 utjämningsystem samt överväga clearingsystemets effektivitet och möjlig inkorporering i utjämningsystemet. Utredningen, som antagit namnet "Utgjämningssystemet", ska lägga fram sina resultat för kyrkostyrelsen senast den 15 april 2015.

Tabell 9. Kostnader och finansiering av kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkoantikvarisk ersättning	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	450	600	700	700	500	100	100
Allmän utjämningsavgift	0	1	0	0	0	0	0
Kostnader	-450	-601	-700	-700	-500	-100	-100
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Den ianspråktaga kyrkoantikvariska ersättningen ökar med 100 miljoner kronor jämfört med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget. Vid 2012 års utgång finns 527 miljoner kronor i ansamlade medel. Årligen utgår 460 miljoner kronor i kyrkoantikvarisk ersättning. Med denna ökade årliga förbrukning ianspråktagas därför ansamlade medel på tre år, det vill säga till utgången av 2016.

Arbete bland svenskar i andra länder

Ansaret innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också.

Svenska kyrkan i utlandet har i snitt 900 000 besök årligen i 31 församlingar i ett 25-tal länder. Ett arbete med att anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga och kvalitetsstärka personalförsörjningen har pågått de senaste åren. Detta omställningsarbete är nu avslutat och för närvarande pågår ett analysarbete kring hur framtidens utlandskyrka ska formas, bland annat mot bakgrund av svenskarnas ändrade resmönster, som kommer att få stor vikt de kommande åren.

Verksamheten inriktas på att följa upp de förändringar som genomförts, stärka insamlings- och kommunikationsarbetet samt teckna avtal med församlingar och verksamhetsplatser.

Kopplat till uppgiften "Arbete bland svenskar i andra länder" finns ett specifikt kyrkomötesuppdrag som ska beredas under perioden 2014–2016:

- ♦ *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* (KmSkr 2011:20). Uppdraget listas även under uppgiften "De direkta valen".

Tabell 10. Kostnader och finansiering av arbete bland svenskar i andra länder

KsSkr 2013:1

Arbete bland svenskar i andra länder	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	17	14	14	14	15	-2	-2
Varav insamlade medel	9	12	9	9	9	-3	-3
Varav erhållna bidrag	3	2	2	2	2	0	0
Varav övr. int., förändr. dest. medel	5	0	3	3	4	1	1
Allmän utjämningsavgift	65	72	77	77	76	1	1
Ränta destinerade medel	0	0	1	1	1	1	1
Kostnader	-82	-86	-92	-92	-92	0	0
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för arbete bland svenskar i andra länder ökar något i jämförelse med detaljbudget 2013, men är i nivå med tidigare beslutad rambudget.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)

Institutet, som är en filial till Svenska kyrkan, ska utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen.

Verksamheten inriktas på att utveckla färdiga kurspaket samt en samordnande funktion kring kursplanering och marknadsföring. Ambitionen är att verksamheten ska fortgå med god kursbeläggning och att samarbetet med studieförbunden Sensus och Bilda samt flera svenska universitet fördjupas.

STI kan vara en resurs för Svenska kyrkans nya utbildningsinstitut och samarbetet kring aktuell teologi, omvärldsanalys och utbildning fördjupas.

För att göra STI mer känt, både för Svenska kyrkan i sin helhet och lokalt i Jerusalem, kommer en marknadsförings- och informationsstrategi att utarbetas.

Tabell 11. Kostnader och finansiering av STI

STI	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	3	5	2	2	2	-3	-3
Allmän utjämningsavgift	3	3	4	4	4	-2	-2
Ränta destinerade medel	2	1	2	2	2	1	1
Kostnader	-8	-9	-8	-8	-8	4	4
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Minskad omslutning som en följd av att filialredovisningen nettoredovisas.

Administrativ samverkan

Utjämningsystemet

Den nationella nivåns uppgift att svara för det kyrkliga utjämningsystemet innebär att administrera och fastställa nivåerna i systemet.

Utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, för att skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Systemet omfattar inkomstutjämning, utjämning av

kostnader för kyrkounderhåll och utjämning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga (generell utjämning) samt stiftsbidrag och extra utjämningsbidrag (individuella bidrag). I utjämningsystemet ingår också den allmänna utjämningsavgiften, som finansierar de individuella bidragen och delar av den nationella nivåns verksamhet.

Som aviserades i förra årets skrivelse har kyrkostyrelsen tillsatt en utredning om utjämningsystemet. Utredningen ska säkerställa ett långsiktigt hållbart, brett accepterat utjämningsystem samt överväga clearingsystemets effektivitet och möjlig inkorporering i utjämningsystemet. I utredningens uppdrag ingår också att lägga fram förslag som effektiviserar förvaltningen av kyrkobyggnader och eventuellt andra fastigheter, såväl ekonomiskt som kompetensmässigt. Utredningen, som antagit namnet "Utjämningsutredningen", ska lägga fram sina resultat för kyrkostyrelsen senast den 15 april 2015.

Allmän utjämningsavgift

Kyrkoavgiftsunderlaget följer inkomstutvecklingen i samhället enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos för skatteunderlagets utveckling. En nedjustering görs med 2 procentenheter jämfört med SKL:s prognos för hänsyn till minskande medlemstal och demografiska förändringar.

Generell utjämning

Den generella utjämningen följer av kyrkoordningens bestämmelser kring inkomstutjämning, utjämning av kostnader för kyrkounderhåll och utjämning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga. Genom att avgifter och bidrag följer varandra påverkar den generella utjämningen inte den nationella nivåns resultat.

Tabell 12. Generella utjämningsbidrag

Generella utjämningsbidrag	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	726	737	731	736	741	-35	-51
Allmän utjämningsavgift	1	0	1	1	0	1	1
Kostnader	-727	-737	-732	-737	-741	34	50
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Omslutningen på den generella utjämningen minskar bland annat som en konsekvens av minskad kyrkounderhållsavgift/bidrag och minskad kyrkotillhörigavgift/bidrag.

Individuella bidrag

Individuella bidrag består av extra utjämningsbidrag och stiftsbidrag. Den nationella nivåns kostnad för stiftsbidrag utgörs av nettot mellan det totala stiftsbidraget och den utdelning som stiftens kan tillgodogöra sig från förvaltningen av prästlönstillgångar (särskild utjämningsavgift). Kostnaden på nationell nivå varierar alltså i första hand som ett resultat av stiftens förvaltning av prästlönstillgångar.

Tabell 13. Individuella utjämningsbidrag brutto och netto

KsSkr 2013:1

Individuella bidrag	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Stiftsbidrag, brutto	-457	-457	-457	-457	-457	-7	-7
Avgår särskild utjämningsavg.	225	168	203	190	179	25	17
Stiftsbidrag, netto	-232	-289	-254	-267	-278	18	10
Extra utjämningsbidrag	0	0	0	0	0	0	0
Individuella bidrag	-232	-289	-254	-267	-278	18	10

Kostnaderna för det individuella utjämningsbidraget (stiftsbidraget) sjunker både jämfört med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget som en konsekvens av att kompensationen, för beskattningen av prästlönetillgångarna, ökar långsammare än vad som tidigare antagits.

Gemensamma datasystem

Uppgiften innebär drift, förvaltning och utveckling av bland annat kyrknätet, kyrkobokföringssystemet, organisationsregistret, val- och mandatsystem, kollekt- och betalsystem, e-post, svenskakyrkan.se och det gemensamma intranätet.

Verksamheten inriktas på att genomföra drift, förvaltning, utbildning, support och utveckling på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Verksamhetens IT-stöd är i stark förändring. Inte minst genom den konsolidering som nu sker av IT-drift genom den gemensamma IT-plattformen GIP där verksamhetens krav på leveransförmåga är mycket hög. Stiftens efterfrågan på hög utbyggnadstakt av gemensamma systemlösningar för hela Svenska kyrkan ställer krav på att den nationella nivån kan möta församlingarnas och stiftens behov. Det handlar bland annat om ett samordnat beställaransvar, en stabil leveransorganisation som kan arbeta på ett systematiskt och kvalitetssäkrat sätt där effektivitet, säkerhet och hållbarhet står i centrum. Genom den gemensamma IT-plattformen skapas nu en plattform för samordning av de administrativa systemen i Svenska kyrkan.

Kopplat till uppgiften "Gemensamma datasystem" finns ett specifikt kyrkomötesuppdrag som ska beredas under perioden 2014–2016:

- ♦ *Kontakt med dopfaddrar* (KmSkr 2012:14).

Tabell 14. Kostnader och finansiering av gemensamma datasystem

Gemensamma datasystem	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	21	35	46	62	71	4	6
Allmän utjämningsavgift	87	101	124	121	103	34	37
Kostnader	-108	-136	-170	-183	-174	-38	-43
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader för gemensamma datasystem har ökat med 34 miljoner kronor jämfört med detaljbudget 2013 och med 38 respektive 43 miljoner kronor jämfört med tidigare beslutad rambudget. Ökningen är främst en konsekvens av satsningar inom drift och förvaltning av gemensam IT-plattform (GIP) samt att intäkter

KsSkr 2013:1 kommer senare än vad som tidigare planerats genom att investeringar och uppbyggnad behöver ske i förväg. Implementeringskostnader för GIP minskar från 2015 till 2016.

Utöver dessa kostnader föreslår kyrkostyrelsen att 20 miljoner kronor avsätts år 2014 för att ytterligare öka införandet av gemensam IT-plattform. Denna resursförstärkning finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsboksåret 2012 överstiger 125 procent av målskapitalet.

Det finns en osäkerhetsfaktor med anledning av riksdagens beslut om att folkbokföring från 2016 ska ske i kommun i stället för i församling. Förändringen kan komma att medföra betydande kostnader för anpassning av Svenska kyrkans system. Samtidigt var kostnadsneutralitet en bärande pelare i överenskommelsen med staten inför relationsförändringarna 2000 och det finns därför anledning för kyrkostyrelsen att inleda diskussioner med staten om hur dessa merkostnader ska finansieras.

De direkta valen

Uppgiften avser övergripande ansvar för samtliga direkta val i hela landet genom att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter genom bland annat utarbetande av gemensamma rutiner, information och utbildning.

Verksamheten inriktas på att avsluta arbetet med 2013 års kyrkoval och förbereda valen 2017.

Kopplat till uppgiften "De direkta valen" finns ett specifikt kyrkomötesuppdrag som ska beredas under perioden 2014–2016:

- ♦ *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* (KmSkr 2011:20). Uppdraget listas även under uppgiften "Arbete bland svenskar i andra länder".

Tabell 15. Kostnader och finansiering av de direkta valen

De direkta valen	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Allmän utjämningsavgift	23	52	8	14	27	-1	8
Kostnader	-23	-52	-8	-14	-27	1	-8
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för valet minskar jämfört med detaljbudget för valåret 2013. Kostnader för nytt valsystem tillkommer 2015 jämfört med tidigare beslutad ram.

Normering, tillsyn och förvaltning

Inomkyrklig normgivning

Kyrkomötet ska i kyrkoordningen utfärda bestämmelser om kyrkans tro, bekän-nelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vigningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingar och stift samt organ på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter.

Verksamheten inriktas på att producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen.

Med anledning av att universitetshuset i Uppsala ska renoveras kommer kyrkomötet 2014 och 2015 att genomföras i andra lokaler. Beredskap finns också

för åren därefter, beroende på hur renoveringen fortlöper och de alternativa lokalerna fungerar.

KsSkr 2013:1

Tabell 16. Inomkyrklig normgivning

Inomkyrklig normgivning	Utfall	Detalj- budget	Kostn. ram	Plan. ram	Plan. ram	Jäm- förelse	Jäm- förelse
	2012	2013	2014	2015	2016	2014	2015
Extern finansiering	1	0	0	0	0	0	0
Allmän utjämningsavgift	42	54	55	59	60	1	5
Kostnader	-43	-54	-55	-59	-60	-1	-5
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för inomkyrklig normgivning ökar bland annat till följd av nya lokaler för kyrkomötet.

Tabell 17. Kostnader för förtroendemannaorganisationen

Kostnad för förtroendemanna- organisationen	Utfall	Detalj- budget	Kostn. ram	Plan. ram	Plan. ram	Jäm- förelse	Jäm- förelse
	2012	2013	2014	2015	2016	2014	2015
Ansvarsnämnd för biskopar	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Valprövningsnämnd	-0,1	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Överklagandenämnd	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	0,0	0,0
	-0,8	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1	0,0	0,0
Kyrkomötet, arrangemang	-2,1	-2,8	-4,5	-4,5	-4,5	-2,0	-2,0
Kyrkomötet, förtroendevalda	-14,6	-16,2	-14,1	-14,4	-17,7	0,0	0,0
Kyrkomötet, intendentur	-1,2	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	0,0	0,0
Kyrkostyrelsen	-2,7	-3,6	-3,9	-3,6	-3,6	0,0	0,0
	-20,6	-24,1	-24,0	-24,0	-27,3	-2,0	-2,0
Nämnden för int. mission o diakoni	-0,7	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för utb., forskn., kultur	-0,8	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Råd för Svk i utlandet	-1,0	-0,8	-0,5	-0,5	-0,5	0,0	0,0
Kapitalförvaltningsrådet	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samiska rådet	-1,2	-1,1	-1,1	-1,5	-1,9	0,0	-0,4
	-3,8	-2,8	-1,6	-2,0	-2,4	0,5	0,1
	-25,2	-28,0	-26,7	-27,1	-30,8	-1,5	-1,9

Här redovisas kostnaderna för förtroendemannaorganisationen separerat från kostnaderna för inomkyrklig normgivning på kyrkokansliet.

Ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap

Kyrkostyrelsen har ett helhetsansvar för beredskapen inom Svenska kyrkan och rätt att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur planläggning m.m. ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

En plattform för kyrkans roll i samhällets kriser kommer att utarbetas för den nationella nivån och erbjudas övriga nivåer. Inom ramen för den nationella nivån

KsSkr 2013:1 krisberedskap och krisledning ges stöd till utlandsförsamlingarnas verksamhet, den internationella verksamhetens utsända medarbetare och till kansliets personalfunktion.

Bevarande och vård av kyrkans arkiv

Kyrkostyrelsen får utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skriv- och förvaringsmedel som ska användas, hur arkiven ska vårdas, utlåning och återlämnande av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet får överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

Arbetet med gemensamt administrativt stöd i Svenska kyrkan omfattar även diarie- och arkivfrågorna. Ambitionen är att hela kyrkan ska kunna erbjudas gemensamma dokumenthanteringssystem och e-arkiv.

Tillsyn och förvaltning av prästlönетillgångar

Uppgiften innebär förutom tillsyn över stiftens förvaltning att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen, t.ex. att minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen. Kyrkostyrelsen har rätt att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Kyrkostyrelsen verkar för en ändrad lagstiftning beträffande äganderätten till egendomsmassan. Den frågan har en väsentlig betydelse för möjligheten till effektiv förvaltning framåt.

Förvaltning av nationellt kapital

Uppgiften är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att det bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, risker spridas och bästa möjliga uthålliga totalavkastning ska uppnås. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn och ett delegerat ansvar för verksamheten ligger hos Kapitalförvaltningsrådet.

Inom ramen för förvaltningen fortsätter arbetet med att påverka finansiella institut och förvaltningen i övriga delar av Svenska kyrkan i fråga om etik och förhållningssätt.

Tabell 18. Kostnader och finansiering av förvaltning av det nationella kapitalet

Förvaltning av det nationella kapitalet	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Finansförvaltningen	12	17	18	18	18	-4	-4
Kostnader	-12	-17	-18	-18	-18	4	4
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnader och finansiering av förvaltning av det nationella kapitalet harmonieras med detaljbudget 2013 och minskar därför jämfört med tidigare beslutad rambudget.

Ledning och administration

KsSkr 2013:1

Ledning och administration omfattar arbetet med administrationen av den nationella nivåns verksamhet, såsom kansliets ledning och stabsfunktioner, ekonomi- och personaladministration etc.

Arbetet med att löpande utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning fortsätter. För ytterligare information om arbetet med ledning och administration, se rubriken "Internt utvecklings- och kvalitetssäkringsarbete" i avsnittet "Internationell mission och diakoni".

Tabell 19. Kostnader och finansiering av ledning och administration

Ledning och administration	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Extern finansiering	1	1	1	1	1	0	0
Allmän utjämningsavgift	39	61	81	92	97	8	14
Kostnader	-40	-62	-82	-93	-98	-8	-14
Nettoresultat	0	0	0	0	0	0	0

Kostnaderna för ledning och administration ökar med 20 miljoner kronor jämfört med detaljbudget 2013 och med 8 respektive 14 miljoner kronor jämfört med tidiage beslutad rambudget. Här ingår bland annat satsning för arkivhantering på 5 miljoner kronor för respektive år, kostnader för förändrad organisation inom IT och fastigheter samt renovering av ärkebiskopsgården i samband med ärkebiskopsskifte.

Sammanfattande tabeller över kostnadsram och finansiering av den nationella nivåns uppgifter

Tabell 20. Extern finansiering fördelat per verksamhetsområde

Extern finansiering	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Företrädarskap	1	0	0	0	0	0	0
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	1	2	2	2	2	0	0
Internat. mission och diakoni	333	364	298	300	303	-4	-5
Stöd till stift och församlingar	24	19	18	18	18	1	2
De kyrkliga grundutbildningarna	2	0	0	0	0	0	0
Forskning	1	0	0	0	0	0	0
Kyrkoantikvarisk ersättning	450	600	700	700	500	100	100
Arbete bland svenskar i andra länder	17	14	14	14	15	-2	-2
STI	3	5	2	2	2	-3	-3
Generell utjämningsavgift	726	737	731	736	741	-35	-51
Gemensamma datasystem	21	35	46	62	71	4	6
Inomkyrklig normgivning	1	0	0	0	0	0	0
Ledning och administration	1	1	1	1	1	0	0
	1 582	1 778	1 816	1 839	1 656	57	45

Tabell 21. Allmän utjämningsavgift fördelat per verksamhetsområde

Allmän utjämningsavgift	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Företrädarskap	3	4	4	4	4	0	0
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	25	27	26	26	26	0	1
Internat. mission och diakoni	65	82	86	91	90	0	0
Stöd till stift och församlingar	201	40	75	57	59	-28	-58
De kyrkliga grundutbildningarna	50	52	59	52	51	6	0
Forskning	10	10	10	10	10	0	0
Kultur	6	8	10	11	12	1	2
Kyrkoantikvarisk ersättning	0	1	0	0	0	0	0
Arbete bland svenskar i andra länder	65	72	77	77	76	1	1
STI	3	3	4	4	4	-2	-2
Generella utjämningsbidrag	1	0	1	1	0	1	1
Individuella bidrag	232	289	254	267	278	-18	-10
Gemensamma datasystem	87	101	124	121	103	34	37
De direkta valen	23	52	8	14	27	-1	8
Inomkyrklig normgivning	42	54	55	59	60	1	5
Ledning och administration	39	61	81	92	97	8	14
	848	856	874	886	897	3	-1

Tabell 22. Kostnader fördelat per verksamhetsområde

KsSkr 2013:1

Kostnader	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Företrädarskap	-4	-4	-4	-4	-4	0	0
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-26	-29	-28	-28	-28	0	-1
Internationell mission och diakoni	-400	-449	-385	-393	-395	5	5
Stöd till stift och församlingar	-352	-223	-132	-132	-132	0	5
De kyrkliga grundutbildningarna	-52	-52	-59	-52	-51	-6	0
Forskning	-11	-10	-10	-10	-10	0	0
Kultur	-6	-8	-10	-11	-12	-1	-2
Kyrkoantikvarisk ersättning	-450	-601	-700	-700	-500	-100	-100
Arbete bland svenskar i andra länder	-82	-86	-92	-92	-92	0	0
STI	-8	-9	-8	-8	-8	4	4
Generella utjämningsbidrag	-727	-737	-732	-737	-741	34	50
Individuella bidrag	-232	-289	-254	-267	-278	18	10
Gemensamma datasystem	-108	-136	-170	-183	-174	-38	-43
De direkta valen	-23	-52	-8	-14	-27	1	-8
Inomkyrklig normgivning	-43	-54	-55	-59	-60	-1	-5
Förvaltning av det nationella kapitalet	-12	-17	-18	-18	-18	4	4
Ledning och administration	-40	-62	-82	-93	-98	-8	-14
Fastigheter	-12	-42	-36	-16	-8	0	0
Disponering 2012	0	0	-120	0	0	-120	0
Dela tro – dela liv	0	-1	-13	-16	-16	0	0
	-2 588	-2 861	-2 916	-2 833	-2 652	-208	-95

Tabell 23. Finansförvaltningen fördelat per verksamhetsområde

Finansiering från kapitalet	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Internationell mission och diakoni	2	3	1	2	2	-1	0
Stöd till stift och församlingar	127	164	39	57	55	27	51
Arbete bland svenskar i andra länder	0	0	1	1	1	1	1
STI	2	1	2	2	2	1	1
Förvaltning av det nationella kapitalet	12	17	18	18	18	-4	-4
Ledning och administration	4	0	0	0	0	0	0
Fastigheter	12	42	36	16	8	0	0
Disponering 2012	0	0	120	0	0	120	0
Dela tro – dela liv	0	1	13	16	16	0	0
	159	228	230	112	102	144	49

3. Ekonomi

Av kostnaderna på den nationella nivån utgör en övervägande del bidrag till övriga nivåer, till exempel bidrag inom ramen för utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen och de riktade församlingsbidragen. Dessa uppgår till omkring 1 700 miljoner kronor. Andra delar av budgeten avser kostnader som den nationella nivån finansierar i stället för att övriga nivåer debiteras sin andel. Dessa uppgår till omkring 150 miljoner kronor.

Från och med 2011 särredovisas kostnader för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och STI som en konsekvens av kyrkomötets beslut 2010 (femåriga kostnadsramar för finansiering).

Tabell 24. Intäkter och kostnader för verksamheten

Intäkter och kostnader	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Generell utjämningsavgift	726	737	731	736	741	-36	-51
Allmän utjämningsavgift	848	856	874	886	897	3	-1
Insamlade medel	178	186	175	176	177	-15	-14
Erhållna bidrag	643	790	846	854	656	113	121
Övriga intäkter	36	43	55	70	79	1	1
Förändr. destinerade medel	-1	22	9	3	3	-6	-12
	2 430	2 634	2 690	2 725	2 553	60	44
Finansförvaltningen (brutto)	471	250	294	307	321	35	38
Summa intäkter	2 901	2 884	2 984	3 032	2 874	95	82
Generella utjämningsbidrag	-727	-737	-732	-737	-741	35	50
Individuella utjämningsbidrag	-232	-289	-254	-267	-278	18	10
Utveckl.samarbete/bistånd	-254	-269	-220	-225	-225	4	-2
Församlingsbidrag	-241	-100	0	0	0	0	0
Kyrkoantikvarisk ersättning	-450	-600	-700	-700	-500	-100	-100
Övriga lämnade bidrag	-84	-77	-63	-58	-61	4	3
Externa kostnader	-300	-400	-409	-427	-428	-38	-35
Personalkostnader	-278	-327	-349	-366	-375	-6	-15
Avskrivningar	-10	-19	-20	-21	-20	-5	-6
Kostnadsram	-2 576	-2 818	-2 747	-2 801	-2 628	-88	-95
Fastighetsfinansiering	-12	-42	-36	-16	-8	0	0
Disponering av överskott							
2012	0	0	-120	0	0	-120	0
Dela tro – dela liv	0	-1	-13	-16	-16	0	0
Nettoresultat	313	23	68	199	222	-113	-13

Rambudget för 2014–2016 uppvisar ett positivt resultat för respektive år som en konsekvens av resultatet från finansförvaltningen. Finansförvaltningen bidrar till att intäkterna planeras vara på samma nivå för 2014 som för 2013 och att de sedan ökar 2015 och 2016. Generell utjämningsavgift är förhållandevis stabil över planeringsperioden men har en lägre omslutning än tidigare beslutad ram. Nivån på insamlade medel sjunker både jämfört med detaljbudget 2013 och jämfört med tidigare beslutad rambudget. Vad gäller erhållna bidrag ökar ianspråktagen kyrkoantikvarisk ersättning med 100 miljoner kronor per år för 2014 och 2015. Erhållna bidrag från bland annat Sida sjunker från 2013 till 2014 men planeras ändå vara högre än i tidigare beslutad rambudget.

På kostnadssidan följer generella utjämningsbidrag generell utjämningsavgift. Individuella bidrag (stiftsbidrag) planeras till en lägre nivå än både detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget. Detta beror på att kompensationen för beskattningen av prästlönetillgångar inte förväntas trappas upp lika snabbt som i den tidigare planeringen. Kostnaderna för kyrkoantikvarisk ersättning ökar samtidigt som bidrag till utvecklingssamarbete/bistånd sjunker från 2013 till 2014, vilket är knutet till lägre Sidabidrag. Externa kostnader ökar jämfört med tidigare beslutad rambudget bland annat till följd av ökad satsning på gemensam IT-plattform (GIP) och kostnader i samband med etableringen av det nya utbildningsinstitutet.

Tabell 25. Nationell fastighetsfinansiering

Nationell fastighetsfinansiering	Utfall 2012	Detalj-budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Plan. ram 2017	Plan. ram 2018	Summa ³
Svenska kyrkan i utlandet	-11	-41	-35	-15	-7	-15	-15	-87
STI	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-5

Fastighetsbudget löper vid sidan om både detaljbudget och rambudget som ett totalbelopp över en femårsperiod. I ovanstående tabell visas den planerade periodiseringen. Det största pågående projektet avser fastigheten i Paris.

Tabell 26. Satsning på undervisning och mission (Dela tro – dela liv)

	Utfall 2012	Detalj-budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Plan. ram 2017	Plan. ram 2018	Summa
Dela tro – dela liv	0	-1	-13	-16	-16	-10	-4	-60

I ovanstående tabell visas hur kostnaderna för *Dela tro – dela liv* förväntas fördela sig över planeringsperioden.

Tabell 27. Nettoresultat för verksamheten

Nettoresultat	Utfall 2012	Detalj-budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm-förelse 2014	Jäm-förelse 2015
Allmän utjämningsavgift	848	856	874	886	897	3	-1
Generell utjämningsavgift, netto	-1	0	-1	-1	0	-1	-1
Individuella bidrag	-232	-289	-254	-267	-278	18	10
Finansiering av verksamhet	-501	-632	-658	-675	-674	-47	-59
Resultat	114	-65	-39	-57	-55	-27	-51
Finansförvaltningen (netto)	454	231	276	289	303	36	40
Finansiellt stöd till förs.	-241	-100	0	0	0	0	0
Fastighetsfinansiering	-12	-42	-36	-16	-8	0	0
Disponering av överskott 2012	0	0	-120	0	0	-120	0
Satsning - Dela tro dela liv	0	-1	-13	-16	-16	0	0
Nettoresultat	313	23	68	199	222	-113	-13

I ovanstående resultaträkning visas nettoresultatet.

³ Summering avseende planeringsperioden 2014–2018.

Balansräkningen*Tabell 28. Destinerade medel⁴*

Destinerade medel	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Internationell mission och diakoni	198	103	94	91	88	94	91
Arbete bland svenskar i andra länder	34	34	34	34	34	34	34
Övriga verksamheter	8	45	45	45	45	45	45
	240	182	173	170	167	173	170

Destinerade medel sjunker då de planeras att ianspråkta främst 2014 men även 2015 och 2016. Balanserade medel för respektive år visas i ovanstående tabell.

Tabell 29. Eget kapital och målkapital⁵

Eget kapital och målkapital	Utfall 2012	Detalj- budget 2013	Kostn. ram 2014	Plan. ram 2015	Plan. ram 2016	Jäm- förelse 2014	Jäm- förelse 2015
Totalt eget kapital	5 380	5 077	5 145	5 344	5 566	-130	-143
Skillnad mot målvärde	1 171	696	676	786	917	-130	-143
Skillnad mot målvärde +25%	119	-399	-441	-354	-246	-130	-143
Målvärde	4 209	4 381	4 469	4 558	4 649	0	0
Målvärde +25%	5 261	5 476	5 586	5 698	5 812	0	0

Ovanstående tabell visar det egna kapitalet i koncernen per 31 december respektive år, målvärdet samt det spann inom vilket det egna kapitalet varierar. Budgeterat resultat för planeringsperioden medför inte att utrymmet målvärde plus 25 procent överskrids.

4 Utgående balans för respektive år.

5 Utgående balans för respektive år.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2013:1

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 13 juni 2013.

Närvarande: Levi Bergström, ordförande, ledamöterna Ingrid Smittsarve, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg, Bo Hanson och Cecilia Brinck samt tjänstgörande ersättare biskop Esbjörn Hagberg, Erik Sjöstrand, Mary Österström, Karl-Gunnar Svensson och Helena Nordvall.

Föredragande: Generalsekreteraren Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt

att lämna skrivelsen 2013:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkan på nationell nivå 2014–2016 till kyrkomötet.

Reservation

Mot beslutet att ett riktat församlingsbidrag skulle utbetalas via stiftens reserverade sig Sten Elmberg, Ingrid Smittsarve, Mats Hagelin, Cecilia Brinck, Helena Nordvall och Karl-Gunnar Svensson till förmån för Sten Elmbergs förslag.

Särskild mening av Dag Sandahl

Kyrkostyrelsen överlämnar en skrivelse till kyrkomötet som inleds med en fullkomligt abderitisk analys.¹ I några delar är den faktiskt obegriplig, i andra svårbegriplig och där analysen är begriplig är den antingen felaktig eller osammanhängande och styrd av övertalningsdefinitioner, inte av sakförhållanden. En analys av detta slag borde aldrig få nå kyrkomötets bord.

Styrelsen har för sin del inte heller förstått. När analytikerna t.ex. försökte markera att klimatfrågorna är teologiska frågor, beslöt styrelsen markera att de "också" är teologiska, vilket var att urvattna ett anspråk. Att dokumentet på inget sätt fungerat som det styrdokument som faktiskt efterfrågades och som skulle behövas, är bara alltför uppenbart.

Grundfelet är antagligen att det inte finns en grundläggande teologi, kyrkoteologi och kyrkovision för att förstå vad Svenska kyrkan nu kallas att göra och till sist fanns det ingen tid för att med nya frågor och angreppssätt omarbota den bristfälliga analysen och göra den användbar, när kyrkomötet ska fastställa vad verksamheten på nationell nivå ska gå ut på under åren 2014–2016.

¹ Anders Örne (1888–1956), socialdemokrat, riksdagsledamot, kommunikationsminister och generaldirektör i Generalpoststyrelsen översatte under pseudonymen A von der Post Christoph Martin Wielands skälmbok Abderiternas historia. Abdera är närmast att jämföra med Grönköping.

Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
år 2012**

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 13 juni 2013

Levi Bergström

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen läggs årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012 fram. Skrivelsen består av den tryckta *Årsredovisning 2012 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagorna *Resultatrapport 2012*, *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden* samt *Övrig rapportering*.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	3
Årsredovisning 2012 för Svenska kyrkans nationella nivå	3
Resultaträkningar	40
Balansräkningar	41
Kassaflödesanalyser	43
Noter för koncernen och moderföretaget	43
GRI, redovisningsprofil	60
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	67
Bilaga 1 Resultatrapport 2012	68
Bilaga 2 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden	88
Bilaga 3 Övrig rapportering från kyrkostyrelsen	104

Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012.

Årsredovisning 2012 för Svenska kyrkans nationella nivå

Trossamfundet Svenska kyrkan, organisationsnummer 252002-6135.

Är religion farligt?

Håll religionen på plats! Knappast någon säger det högt, men tankarna finns hos många. Hur förhåller vi oss som kyrkfolk till det? Kan vi stå upp för att religionen har en viktig roll i samhället?

Många tänker att ett icke-religiöst förhållningssätt är det neutrala. Man kan oroa sig för att religionsfrihet, då tänkt som trosorganisationers rättigheter, ska ta över andra grundläggande fri- och rättigheter. Och ska nykomna svenskar, som inte förstått sig på vår uppdelning av religiöst och sekulärt, komma hit och vrida utvecklingen tillbaka? Till exempel.

Under det gångna året har många av oss mött dessa frågor. Diskussionerna om skolavslutningar i kyrkan är ett exempel. Ett annat är frågan om böneutrop från en moské i Stockholm. Ett tredje exempel är vanföreställningen om att många av de väpnade konflikter som pågår primärt är religiösa konflikter. Man kan också möta den i Sverige ganska nya uppfattningen att det inte går att vara religiöst troende och seriös naturvetenskapare på samma gång. Till exempel.

Låt den goda surdegen genomsyra degen

Till sekularisering hör oftast sakralisering. Det heliga blir heligare och mer avskilt och annorlunda. När inte religionen är lika känd så växer förväntningarna, både inifrån och utifrån, på att kanten på religionen ska bli synligare och skarpare.

Detta är en utmaning för vår evangelisk-lutherska tradition. Den har betonat att det kristna livet levs i vardagslivet och inte i någon avskild församlingssamfund. Omsorgen om medmänniskan ska inte komma sig av förhoppningar på att Gud ska belöna oss, utan från insikten om att ett ansvarigt liv förutsätter ömsesidig medmänsklig tjänst. Den tjänsten görs både av troende och icke-troende, med samma konsekvenser. Vår tro är att ett liv där nådemedlen – bön, Ord, sakrament – brukas, kan ge kraft till tjänsten, inte att det innebär någon annan sorts tjänst. "Smeds kall är att smida. Prästs kall är att predika" hette det förr. Alla kan tjäna Gud i sitt vardagsliv. Vår tradition betonar också att det är centrum för en kristen livshållning, som är ojämförligt mycket viktigare än gränsen för vilka som är innanför eller utanför. Kort sagt: vår tradition stämmer inte riktigt med förväntningarna på att religion är något avgränsat och särskilt. Det är bra att vara klar över det, så att vi inte gång på gång pratar förbi varandra. Vår tradition ser tron som en god surdeg, som kan ändra hela livet utan att själva surdegen alltid syns.

Troende ateister

Vi har många troende i vårt land. Till dem hör också ateisterna. Det finns skäl för ateism. För mig har skälen för gudstron övervägt hela livet, mycket utifrån

personliga erfarenheter. Men ingen har bevisat sig vare sig ateismens eller gudstroens sanning. Det är inte så att det är vetenskapligt att vara ateist. Ateism eller gudstro är en trosfråga. Vare sig vi är gudstroende eller inte, så är vi inlåsta i vad empiri och rationalitet kan ge oss när vi ska begripa oss på det inomvärldsliga. Sedan kan vi lämna utrymme för om det finns något utanför detta område eller inte och om detta något kan sträcka sig in hit. Frågan om det finns en god makt, i vars hand allt ytterst vilar, måste besvaras i tro, både av ateisten och den troende.

Människorätt och religionsfrihet

Deklarationen om de mänskliga rättigheterna (eller med en bättre översättning: deklarationen om den allmängiltiga människorätten) växte fram i skapande samspel med religionerna och med erfarenheter av både totalitarism och frihetlighet. Det är fråga om individers rätt, inte trossystems. Varken rätten till religionsfrihet eller någon annan rättighet är överordnad de andra. Konflikter dem emellan uppstår och de måste avgöras i öppna rättsprocesser. Religionsfrihet har ofta varit en hävstång för politisk frigörelse, även för det demokratiska genombrottet i vårt land!

I ett föga observerat brev under året kritiserade den samlade svenska kristenheten – från ortodoxer och katoliker till pingströrelse – EU:s utrikeskommissionär Catherine Ashton. I brevet framfördes att hon inte såg tillräckligt till individernas religionsfrihet, utan istället till religiösa ledares och trossystems rädsla för att ifrågasättas. Grunden för brevet var alltså individernas rätt till religionsfrihet, precis som i deklarationen om den allmängiltiga människorätten. Under året skrev också alla medlemmarna i Sveriges interreligiösa råd under en deklaration, som underströk friheten till och från religion och vikten av att kunna lämna och byta religionstillhörighet. I Interreligiösa rådet finns alla världsreligionerna företrädade genom ledare i Sverige.

Undanstoppad religion kan bli vad som helst

När Skolverket säger att trosbekännelse inte får förekomma på skolv Slutningar så kan rektorerna vara lugna. Det har nog aldrig förekommit, någonsin. Däremot har rektorer och präster ofta tillsammans sökt finna det gemensamma område, på vilket skolan och kyrkan befinner sig. Skolan är allmän. Det var länge sedan den var kyrkans. I sin levande tradition förvaltar kyrkan berättelser, erfarenheter, psalmer och upplevelser som kan underlätta och fördjupa förståelsen av dessa gemensamma värden. Dessa lyfter vi upp, men tvingar dem inte på någon. Den som tror att det går att dra en klar gräns mellan religion och tradition har nog trott att både tradition och religion är något fixerat och musealt. De är istället pågående brottningar med livet, utifrån det vi fått ta över från tidigare, inklusive de bibliska berättelserna, och mötet med nutiden. Sådant kan ingen tvinga på någon i ett modernt samhälle. Bara berätta om och låta andra få smaka av och bedöma. I det öppna.

Förra året inbjöd jag till mötet Barn & Unga. Det handlade om barnets rätt till andlighet. Det överraskar många att det står om detta i barnkonventionen. I den svenska kontexten står religionsfrihet mest för frihet från religion. Det kan bli så med ett auktoritärt religiöst arv. Men rätt till andlighet betyder frihet till religion. Att tänka så kräver omorientering och eftertänksamhet, både hos statens och religionernas företrädare. Svenska kyrkan måste göra sin del.

Anders Wejryd

Ärkebiskop och ordförande i kyrkostyrelsen

Det mest omtalade beslutet på nationell nivå 2012 handlade om den lokala nivån. När kyrkomötet bestämde sig för att förändra Svenska kyrkans lokala strukturer, var det ett beslut som ger nya möjligheter för församlingar att samordna sin verksamhet. Dessutom kan det lokala engagemanget stärkas.

Närhet och samverkan hette den utredning som föregick beslutet. Genom hela beredningen fanns ambitionen att förena en fungerande lokal gemenskap med en rationell förvaltning. Uppdraget gällde att skapa bästa möjliga organisatoriska förutsättningar, för att församlingar ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

Beslutet träder i kraft 2014 och just nu pågår ett intensivt arbete för att genomföra förändringen. Vid kyrkovalet 15 september får Svenska kyrkans 6,5 miljoner medlemmar möjlighet att välja sina företrädare i den nya organisationen.

Administrativ samverkan

Kyrkomötet beslutade också att tillhandahålla ett riktat församlingsbidrag ytterligare ett år. Bidraget introducerades för några år sedan för att församlingar ska kunna genomföra förändringar, som gör det möjligt att effektivisera verksamheten. Många har använt det riktade församlingsbidraget för att finansiera anslutning till Svenska kyrkans gemensamma IT-plattform. Mer administrativ samverkan är att vänta framöver, bland annat kring ekonomi- och lönehantering.

En annan fråga som utretts länge gäller Svenska kyrkans utbildningsorganisation. Nämnden för utbildning, forskning och kultur beslutade i mars 2012 att ett utbildningsinstitut i egen regi ska starta hösten 2014. Det ska ge våra blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster en kyrklig fördjupning i det egna yrket. På utbildningsinstitutet får de fyra yrkesgrupperna ett gemensamt slutår, vilket kommer att förbättra samhörigheten.

Ja, i Svenska kyrkans interna debatter har det talats mycket om struktur och organisation på sistone. Det är egentligen inte så konstigt, när det gäller den nationella nivån. Den är i huvudsak en stödfunktion, för att stift och församlingar så effektivt som möjligt ska kunna arbeta med sin grundläggande uppgift. Kyrkostyrelsen har en löpande dialog med stiften om hur detta stöd kan utformas på bästa sätt.

Barnkonsekvensanalyser

I november 2012 antog kyrkomötet en skrivning om barnkonsekvensanalyser, som tas in i kyrkoordningen. Barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningskedet av ärenden inför beslut, på alla nivåer. Vidare ska barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys beaktas i församlingens pastorala program. Inför beslutet kom *Handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan*.

Undervisning och mission

Men i grunden handlar kyrkans uppdrag inte om administration. Lite i skymundan av de stora organisationsdiskussionerna beslutade kyrkostyrelsen att genomföra en stor satsning på kyrkans undervisning och mission. Det är en fråga som rör själva grunden för vår existens och kan därför inte skötas enbart från nationell nivå. Det är viktigt för kyrkostyrelsen att vi genomför den tillsammans i hela Svenska kyrkan.

Därför ska det konkreta innehållet utarbetas och genomföras i samarbete mellan den nationella nivån, stiftet och församlingarna. Låt oss hjälpas åt att stärka församlingarnas förmåga att levandegöra den kristna traditionen, på ett sådant sätt att de människor som kommer i kontakt med Svenska kyrkan får möjlighet att tolka sina liv i ljuset av evangeliet.

När vi gör det behöver vi hitta sätt som fungerar i ett samhälle där kunskapen om kristen tro och kyrkans uttryckssätt tunnats ut och där människor, som väl är, vill göra sina livsval på grundval av egen erfarenhet, istället för att följa uppifrån kommande direktiv. Det är en utmaning att med de förutsättningarna ge människor möjlighet att i sina liv få näring från den kristna traditionens texter, bilder och riter.

Dela liv – dela tro

Satsningen kulminerar år 2017 då vi firar att det är 500 år sedan Luther spikade upp sina teser på porten till Wittenbergs slottskyrka. Men det är naturligtvis inte en ny idé, inte heller är den bara vår. Det är ett evigt uppdrag för hela Kristi kyrka att sprida evangeliet, på ett sådant sätt att människor kan göra det till sitt.

Vi behöver dela liv. Vi behöver dela tro. Vi behöver få det att hänga ihop. I det arbetet är kyrkans anställda, ideella medarbetare och förtroendevalda nyckelpersoner. Under några år gör vi i Svenska kyrkan en särskild kraftsamling, för att tillsammans stärka vår förmåga.

Allt hänger ihop. När Svenska kyrkan förvaltar och administrerar, utbildar och organiserar, gör vi det för att så effektivt som möjligt kunna fullfölja vår grundläggande uppgift. Gemensam samverkan är att dela liv. Stödfunktioner blir viktiga när de har detta som syfte.

Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare

Hållbar utveckling

Svenska kyrkan ser det etiska perspektivet som en integrerad del i arbetet med hållbar utveckling, vilket bland annat återspeglas i vår finanspolicy. Kapitalförvaltningen är en viktig del av vårt påverkansarbete, och policyn har antagits av alla stift.

Hållbar utveckling förknippas ofta med klimatfrågan, men är mer än så. Det handlar om rättvisa ekonomiska strukturer och jordbruk som inte utarmar jorden. Etik och värderingar är väsentliga element för att utveckla nya institutioner och strukturer för politik och marknad. Detta är något vi har med oss inte minst i kontakterna med våra partner i Syd.

I februari 2013 blev Svenska kyrkan, som första svenska organisation, certifierad enligt HAP Standard 2010. Slutrevisionen ägde rum i november 2012. För att minska vår egen miljöpåverkan gör vi fortsatta satsningar på den gemensamma IT-plattformen, och vi använder oss alltmer av videokonferenser. Prioriterade utmaningar för framtiden är det fortsatta arbetet för att minska resandet och pappersanvändningen. Ytterligare en är att fortsätta det etiska arbetet inom kapitalförvaltningen genom att sprida Ethos-fonderna. Vi vill också verka för en miljömedveten kultur hos Svenska kyrkans medarbetare, både på jobbet och privat. När det gäller den strategiska inriktningen vill vi i än högre grad svara upp mot behov och förväntningar hos stift och församlingar.

Fakta om Svenska kyrkan

- ◆ Svenska kyrkan består av 1 439 församlingar och 31 utlandsförsamlingar (2012). Församlingens uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission.
- ◆ Svenska kyrkan har knappt 6,5 miljoner medlemmar, cirka 70 procent av befolkningen. I kyrkans 13 stift varierar andelen medlemmar mellan 60 och 80 procent.
- ◆ Under 2012 firades omkring 410 000 gudstjänster med nästan 16 miljoner deltagare. En tredjedel av gudstjänsterna är dop, konfirmation, vigsel och begravning.
- ◆ I omkring 5 200 körer sjunger 96 000 människor i alla åldrar.
- ◆ Antalet kyrkor och kapell som ägs av Svenska kyrkan uppgår till 3 381, av dem är 2 953 skyddade av kulturminneslagen. Av dessa är 115 uppförda efter 1940, varav 35 efter år 2000.
- ◆ Besökare i Svenska kyrkans öppna verksamhet för barn och unga 0–19 år var 1,9 miljoner under 2012.
- ◆ Närmare 31 000 ungdomar konfirmerades under året.
- ◆ Svenska kyrkans internationella arbete samlade in sammanlagt 153 miljoner kronor. Kyrkan fick utöver detta 183 miljoner kronor från främst Sida och EU för sina internationella insatser.
- ◆ Verksamheten på nationell nivå utförs till största delen vid kyrkokansliet i Uppsala med knappt 300 anställda. Utomlands arbetar drygt 100 personer.
- ◆ Det finns 22 000 anställda och 35 000 förtroendevalda i Svenska kyrkan. Därutöver engagerar sig många ideellt.
- ◆ Verksamheten i församlingarna finansieras till största delen av kyrkoavgiften. 89 procent av avgiften går till den lokala församlingen, 11 procent till stiftet och den nationella nivån.
- ◆ Det bokförda värdet på Svenska kyrkans samlade tillgångar var 2011*, 38 miljarder kronor. En del av tillgångarna, som värdepapper, ger avkastning, medan till exempel kyrkobyggnaderna medför stora kostnader. Den ekonomiska förvaltningen sker med etisk hänsyn och med krav på god avkastning.

* Uppgifter för år 2012 finns i juni 2013.

Förvaltningsberättelse

UPPDRAGET

Det evangelisk-lutherska trossamfundet Svenska kyrkan rymmer en rik mångfald av verksamhet, som uttrycker den grundläggande tro, bekännelse och lära som Svenska kyrkan står för. Den primära enheten är församlingen, vars grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Regionalt framträder Svenska kyrkan som stift med uppgift att främja och ha tillsyn över församlingslivet.

Den nationella nivån, vars verksamhet denna årsredovisning avser, tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter. Det gäller i inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

ORGANISATIONEN

Verksamheten på den nationella nivån bedrivs i det registrerade Trossamfundet Svenska kyrkan. Högsta beslutande organ är kyrkomötet, vars 251 ledamöter sammanträder varje år. Kyrkomötet utser en kyrkostyrelse för en period om fyra år. Ärkebiskopen är ordförande. Kyrkostyrelsen är Svenska kyrkans högsta ansvariga organ när kyrkomötet inte är samlat. Den leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter. Kyrkostyrelsen handlägger ärenden enligt bestämmelser i kyrkoordningen, beslutar i alla övergripande och löpande frågor på nationell nivå och företräder Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen är kyrkomötets beredande och verkställande organ. Det betyder att kyrkostyrelsen kan lägga fram förslag i olika frågor genom skrivelser till kyrkomötet. Den ska också verkställa de uppdrag som kyrkomötet ger.

Direkt utsedda av kyrkomötet är även läronämnden, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsnämnd, Svenska kyrkans överklagandenämnd, nämnden för utbildning, forskning och kultur samt nämnden för internationell mission och diakoni. Kyrkostyrelsen utser rådet för Svenska kyrkan i utlandet, kapitalförvaltningsrådet och Samiska rådet inom Svenska kyrkan för beredning inom specifika områden. Kyrkostyrelsen ansvarar för all övergripande verksamhet, men en nämnd eller ett råd kan ha avgörande inflytande i vissa specifika frågor. Kyrkokansliet i Uppsala är organiserat i sju avdelningar och två sekretariat, som genomför verksamheten på den nationella nivån. Varje del leds av en chef och verksamheten kan vara knuten till ett eller flera styrorgan (nämnder eller råd) utöver kyrkostyrelsen. Kyrkokansliets arbete leds av en generalsekreterare.

KONCERNEN

Svenska kyrkans nationella nivå utgör en koncern, som förutom moderföretaget består av Svenska kyrkans förvaltningsaktiebolag och det vilande dotterföretaget Svenska kyrkans utbildningsaktiebolag. Förvaltningsaktiebolaget äger och förvaltar fastigheten Fjärdingen 15:2 i Uppsala, som tillgodoser kyrkokansliets huvudsakliga behov av kontorslokaler. I koncernredovisningen ingår intresseföretagen Fairtrade Sverige AB och Berling Media AB.

ÅRET SOM GICK**Omvärld och relationer****Ärkebiskopens resor och officiella besök, ett urval**

26 januari	Besök av påvens sändebud nuntie Emil Paul Tscherrig
6 februari	Besök av Marockos ambassadör Yahdih Bouchaab
13 februari	Besök av biskop Thomas från koptiska kyrkan, Egypten
23 februari	Medverkan i Utrikespolitiska institutets seminarium om svensk vapenexport
12–13 mars	Nordiskt primatmöte i Köpenhamn
4 maj	Besök av generalsekreteraren i Evangelisk lutherska kyrkan i Tanzania, Erasto Kamihanda
4 juni	Besök av Sydafrikas ambassadör Mandisa Dona Marasha
13 september	Besök av kardinal Ravasi, Katolska kyrkan
5 oktober	Besök av biskop Munib Younan, Palestina
14 november	Besök av Konferensen för Europeiska kyrkors generalsekreterare Guy Liagre

4 december	Besök av en egyptisk delegation av sex parlamentariker, även besök hos regeringen	KsSkr 2013:2
18 december	Besök av Israels ambassadör Isaac Bachman	

Ny biskop

Svenska kyrkan fick en ny biskop under 2012. Den 26 augusti vigdes Åke Bonnier till biskop för Skara stift. Vigningsgudstjänsten i Uppsala domkyrka leddes av ärkebiskop Anders Wejryd, i närvaro av bland andra Västergötlands hertiginna, kronprinsessan Victoria.

Nytt biskopsbrev

I början av året kom ett nytt biskopsbrev: De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext. Ett brev från Svenska kyrkans biskopar. I ärkebiskopens förord anges förhoppningen att detta biskopsbrev må bli ett redskap för att fördjupa och underlätta möten mellan människor, liksom mellan samfund och religioner. Biskopsbrevet trycktes i 12 000 exemplar. Det finns också tillgängligt på Svenska kyrkans webbplats: www.svenskakyrkan.se/biskopsmotet

Prinsessdop

Den 22 maj 2012 döptes prinsessan Estelle av ärkebiskop Anders Wejryd, i Slottskyrkan. I sitt doptal underströk ärkebiskopen att alla människor är likställda i dopet: "Alla är ni ett i Kristus Jesus" (Gal 3:28), och Jesu löfte att vara med "alla dagar till tidens slut".

Dopet inlemmar också den som döps i en gemenskap som sträcker sig genom historien och över hela världen. Guds hjälp behövs för att hålla människovärdet starkt, förklarade ärkebiskopen, och värdet ligger inte i makt eller framgång.

– Varje dop slutar med att den som har döpts välsignas. Genom dopet kan vi lita på att vi kommer att bli bevarade av Gud vad som än händer. I livet möter vi allt möjligt svårt och ont, men välsignelsen talar om för oss att den döpte aldrig är ensam – hur livet än blir.

Ekumeniska kontakter

Reformationen

Reformationen innebar mycket mer än Luthers kritik av sin tids kyrka. Reformen vindar blåste genom hela Europa under 1500-talet. En ökad betoning av den enskilda människans religiösa myndighet, uttryckt som det allmänna prästadömet, ställde krav på läskunnighet och tillgång till undervisning för alla. Individens frihet utvecklades som ideal och levde vidare också utanför kyrkan. Under året har planeringen startat för hur Svenska kyrkan ska fira 500 år av reformation. En webbplats där alla stift kan bidra med sina aktiviteter har upprättats (<http://www.svenskakyrkan.se/reformationsjubileum2017>).

Lutherska världsförbundet

Lutherska världsförbundet (LVF) förbereder firandet av 500 år av reformation vilket kulminerar 2017. Svenska kyrkan samarbetar nära med LVF vad gäller att uppmärksamma det reformatoriska arvet i både kyrkor och samhällen. Inom europa-regionen har konsultationer och fördjupning i frågan om lokal, praktisk diakoni genomförts. Frågor som "Hur ser de diakonala behoven och förmågorna ut i de lutherska kyrkorna i Europa idag?" och "Hur kan vi inspireras av och lära av varandra?". Resultatet publiceras under 2013. Svenska kyrkan har varit aktiv och deltagit i denna process.

LVF har 147 medlemskyrkor i 79 länder med totalt 70 miljoner medlemmar. Biskop Antje Jackelén företräder Svenska kyrkan i rådsförsamlingen. Svenska kyrkan är genom sin medlemsavgift och sina anslag till LVF:s olika verksamheter – främst till det stora, internationella biståndsarbetet vilket LVF är huvudman för – en av LVF:s största finansiärer.

Mekane Yesus kyrkan

Svenska kyrkan har en långvarig relation med Mekane Yesus kyrkan i Etiopien. Den evangelisk-lutherska kyrkan i USA (ELCA) har liksom Svenska kyrkan öppnat för att präster med homosexuell läggning kan få tjänstgöra och par av samma kön kan leva samman. Våra synsätt har kritiserats som obibliska. Samtal har pågått under flera år. I januari 2013 bekräftades vid Mekane Yesus kyrkans generalförsamling att kyrkan bryter nattvardsgemenskapen med ELCA och Svenska kyrkan och säger upp partneravtalen. Detta påverkar nattvardsgemenskapen inom Lutherska Världsförbundet vilket gör att samtal nu förs mellan alla fyra parterna; Mekane Yesus, LVF, ELCA och Svenska kyrkan.

Borgågemenskapen

Borgågemenskapen, som består av lutherska kyrkor i Norden och Baltikum samt anglikanska kyrkor på de brittiska öarna, ordnade i mars en konsultation i Uppsala om migration och diasporakyrkor, det vill säga kyrkor utanför hemlandet. I september hölls en konferens i Köpenhamn med temat Sakramenten i kyrkans mission. Särskilt dopstrategierna i folkkyrkorna och konfirmationens roll visar på utmaningar för Borgågemenskapen i framtiden.

Evangeliska kyrkan i Tyskland

Inom ramen för överenskommelsen om kyrkogemenskap med Evangeliska kyrkan i Tyskland ägde en ledarkonferens rum i Uppsala i maj.

Kyrkornas världsråd

Svenska kyrkan har tagit emot två viktiga dokument som Kyrkornas världsråd (KV) har skickat till medlemskyrkorna. Ett handlar om kyrkan, Kyrkan – på väg mot en gemensam vision, det andra om mission, Tillsammans för livet: Mission och evangelisation i en värld under förändring. Medlemskyrkorna uppmanas att på olika sätt sprida och diskutera dessa skrifter, som kommer att uppmärksammas på generalförsamlingen i Busan, Sydkorea, november 2013. KV har 350 medlemskyrkor i 110 länder och samlar 500 miljoner kristna. Ärkebiskopen är ledamot i KV:s exekutivkommitté. Dokumenten översätts till svenska och kommer att finnas tillgängliga på hemsidan för Sveriges kristna råd: www.skr.org.

Sveriges kristna råd 20 år

I maj hölls i Jönköping gemensamt årsmöte för Sveriges kristna råd (SKR) och Svenska missionsrådet. SKR har firat 20-årsjubileum under året och Missionsrådet 100 år. Med anledning av SKR:s jubileum utgavs skriften Kyrkorna tillsammans. 20 år med Sveriges kristna råd. Den innehåller berättelser om rådets historia, beskrivning av dess verksamhet och personliga reflektioner om vad SKR har betytt för de olika kyrkotraditionerna.

Gemensam framtid

Under 2012 inleddes samtal med Gemensam framtid, som har bildats av Svenska missionskyrkan, Metodistkyrkan i Sverige och Svenska baptistsamfundet. Syftet

är att inventera tidigare erfarenheter av lokalekumenisk samverkan, analysera teologiska frågor och föreslå förutsättningar för fortsatt lokalekumenisk samverkan i framtiden.

Samtal med ortodoxa och orientalisk ortodoxa kyrkor

Svenska kyrkan bjuder in ortodoxa och orientalisk ortodoxa kyrkor i Sverige till årliga samtalsdagar. Det är en viktig mötesplats för samtal över traditionsgränser. I år diskuterades biskopsbrevet De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext.

Ekumeniken i kyrkoordningen

Kyrkomötet godkände under andra sessionen i november ett förslag till nytt kapitel i kyrkoordningen om Svenska kyrkans ekumeniska engagemang. Den nya 14:e avdelningen Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund består av en inledning med en teologisk motivering till detta engagemang och kapitel 59, som dels reglerar övergripande frågor, dels hänvisar till regleringen av ekumeniska frågor på andra ställen i kyrkoordningen.

Internationellt arbete – bistånd

ACT

Svenska kyrkans internationella arbete är en del av ACT-alliansen, Action by Churches Together, ett globalt samarbete mellan kyrkor och organisationer för katastrofinsatser, utvecklings- och påverkansarbete.

Stöd till klimatanpassning i Bangladesh

Bangladesh drabbas hårt av cykloner och översvämningar. Det är en del av ett extremare väder, till följd av ett förändrat klimat. Genom Svenska kyrkans partner Rangpur Dinajpur Rural Services har människor fått stöd att höja upp sina hustomter, stärka sina brunnar och latriner, odla tåligare rissorter och organisera sig i katastrofhanteringskommittéer. Under 2012 fick 2 400 familjer stöd i att anpassa sig till ett förändrat klimat.

Rabbiner för mänskliga rättigheter

Svenska kyrkan fortsatte under 2012 sitt stöd till Rabbiner för mänskliga rättigheter (RHR) och deras arbete för att ge palestinska bönder tillgång till mark. RHR arbetar dels med juridiskt stöd till palestinska landägare och dels med opinionsbildning gentemot myndigheter och den israeliska allmänheten.

Rent vatten i norra Uganda

Under kriget i Uganda mot Herrens Motståndarsarmé förstördes mängder av brunnar, både av regeringen och av rebellerna. När människor nu återvänder till sina hembyar är tillgången till rent vatten det största problemet. Det leder till upprepade utbrott av kolera och hepatit. Från 2010 till 2012 har Svenska kyrkan tillsammans med sin partner Lutherska Världsförbundet (LVF) borrar 41 brunnar som gett 11 000 människor tillgång till rent vatten. Nu fortsätter arbetet för rent vatten och god sanitet i norra Uganda. Det är en grundförutsättning för att människor ska kunna skapa sig värdiga liv.

Maskulinitetskurs i Guatemala

I Centralamerika har Svenska kyrkan genom sin partner LVF arrangerat kurser i maskulinitet. En av deltagarna Henrique Caal berättar: "Innan kursen var jag som många andra män omkring mig. Jag saknade respekt för min hustru och

KsSkr 2013:2 mina barn. Kursen har motiverat mig att skicka barnen till skolan, att hjälpa till mer hemma.” Både män och kvinnor har utbildats i rättighetsfrågor.

Humanitärt arbete

Syriska flyktingar i Jordanien

I slutet av 2012 hade omkring 200 000 människor flytt från Syrien över gränsen till Jordanien. Många av dem flydde till lägret Za’atari nära gränsen. Samtidigt närmade sig vintern och kylan gjorde tillvaron extra svår. Svenska kyrkans internationella arbete gav stöd med bland annat varma vinterkläder, skolmaterial, startpaket för nyfödda, uppvärmning och bränsle. I slutet av året utökades stödet till de jordanska samhällen, som tagit emot många flyktingar.

Flyktingarbete i Sahelregionen

Under våren 2012 eskalerade torkan och matbristen i Sahel-regionen i västra Afrika. Samtidigt drev politiska oroligheter i Mali många människor på flykt till bland annat Mauretanien och Burkina Faso. Svenska kyrkan gav på kort sikt stöd till matpaket för barn, gravida, hiv-positiva och äldre och på längre sikt stöd till grönsaksodling, bättre bevattning och självförsörjningsprojekt. FN ansvarar för flyktinglägret Mbere i Mauretanien tillsammans med ACT-alliansen. Svenska kyrkan skickade under 2012 personal, som hjälpte till att organisera flyktingarbetet på ett ansvarsfullt sätt, där flyktingarna själva blir delaktiga i arbetet.

Fortsatta konflikter i världens yngsta land Sydsudan

När Sydsudan blev självständigt 9 juli 2011 delades Afrikas största land i två. Flera frågor är fortfarande olösta – bland annat gränsdragningen, tillgången till olja, Nilens vatten och skydd för minoriteter. I flera stater pågår väpnade konflikter. Svenska kyrkan gav under 2012 stöd till långsiktigt arbete för fred, försoning och försörjning och till humanitära insatser för människor i områden särskilt drabbade av konflikterna.

Utsänd personal

Under 2012 hade Svenska kyrkan 23 långtidsutsända i bland annat Israel/Palestina, Etiopien, Tanzania, Sydafrika, Colombia och Kina. Under året gjordes även 15 kortare personalinsatser i bland annat Haiti, Mauretanien, Tchad, Sydsudan och Jordanien.

Bidrag från Sida

Under 2012 erhöll Svenska kyrkan 70 miljoner kronor i ökade anslag från Sidas anslagspost till det civila samhället. 32 miljoner av dessa kom från regeringens särskilda barn- och ungdomssatsning. Svenska kyrkan erhöll dessa extra pengar för att jobba riktat med att förbättra barns och ungas förutsättningar och livssituation, vilket gjorts i bland annat Kambodja, Djibouti och Palestina. Resterande 38 miljoner kronor var avsedda för att stärka det civila samhället och har använts bland annat till ett pilotprojekt om hälsa, genus och teologi.

Praktikantprogrammet – en möjlighet att stärka den svenska resursbasen

Det sedan länge väletablerade utbytesprogrammet Ung i den världsvida kyrkan är ett gott exempel på ömsesidiga partnerrelationer. Utbytets mål är att ge unga människor möjlighet att mötas och dela erfarenheter, reflektera över tro och kyrkans uppdrag i världen och genom sina möten synliggöra den världsvida

kyrkans gemenskap. En nyhet för 2012 var att Svenska kyrkan för första gången kunde erbjuda stift en möjlighet att sända ut praktikanter till partner i syd genom Sidas praktikantprogram för yngre personer.

Partnerkonsultationer

Den strategiska planeringen av Svenska kyrkans internationella arbete sker i nära dialog med de partner, vars arbete vi stödjer. Under 2012 ägde därför ett flertal partnerkonsultationer rum i södra Afrika, på Afrikas horn, i Centralamerika, Östasien, Sydamerika, östra Afrika och i Mellanöstern, men också med Lutherska världsförbundet och Kyrkornas världsråd. Syftet var att på ett strukturerat sätt hämta in synpunkter på Svenska kyrkans internationella arbetes inriktning, vision, uppdrag och värderingar. Konsultationerna har också varit ett led i att följa upp arbetet med ansvar och kvalitet inom den internationella verksamheten. Det är ett kvalitetsarbete som utmynnat i att Svenska kyrkan som första svenska organisation blev certifierad enligt den internationella kvalitetsstandard HAP 2010 i början av 2013. Under de sammanlagt nio konsultationerna var totalt 60 organisationer med 120 representanter involverade och sammanlagt 30 personer från Svenska kyrkan deltog.

Certifierad som ansvarsfull biståndsaktör

I november 2012 genomgick Svenska kyrkans internationella arbete en bedömning för att bli HAP-certifierad. HAP International, som står för Humanitarian Accountability Partnership International, bildades 2003 på initiativ av humanitära organisationer, som en fristående organisation för kvalitetssäkring och ansvarsfrågor. I februari 2013 meddelades att Svenska kyrkans internationella arbete, som första svenska organisation, blivit HAP-certifierad. Det innebär att arbetet lever upp till hårda krav på öppenhet, transparens, personalens kompetens och viljan att ständigt lära och förbättra. En annan viktig del handlar om att inbjuda partner och de människor som tar del av projekten till delaktighet och möjliggöra för människor att framföra klagomål på verksamheten.

Världens fest

Världens fest är Svenska kyrkans återkommande möte om internationellt arbete. I år hölls den i Malmö i september. Under Världens fest arrangerades gudstjänster, kulturprogram, publika arrangemang, föreläsningar och seminarier. Dagarna avslutades med en fredsmanifestation med 3 500 deltagare i centrala Malmö. Under mötet användes ljus som stöpts av överblivna ljusstumpar, blommor som odlats giftfritt och ekologiska oblater. Syftet med mötet var att, med Svenska kyrkans internationella arbete i fokus, manifestera Svenska kyrkans samhörighet med den världsvida kyrkan. Festen skulle synliggöra och väcka intresse för Svenska kyrkans internationella arbete, för en bred allmänhet.

Fastekampanjen

Allt för att utrota hungern var tema för fastekampanjen 2012, som hade särskilt fokus på jämställdhet och jordbruk. Projekt från Uganda och Kambodja lyftes fram som exempel från verksamheten. Insamlingsresultatet blev 37,9 miljoner kronor, och vi fick in 4 000 nya givare.

Julkampanjen 2012–2013

Ge alla barn en framtid utan våld var namnet på julkampanjen, vars tema ska gälla i tre år. För att skapa en tydligare kampanjprofil för Svenska kyrkans

KsSkr 2013:2 internationella arbete, fick julkampanjen ett nytt manér mer likt fastekampanjens. Som projektexempel från verksamheten lyftes arbete i Sydsudan och Colombia fram. Insamlingsresultatet blev 31,7 miljoner kronor, och vi fick in 7 400 nya givare.

Gåvor via sms

Vi samlade in 476 tkr via mobilt givande 2012, jämfört med 477 tkr 2011. Vi informerade sms givare om nyheter angående mobil plånbok via givartidningen och externwebben.

Under året fick vi totalt 9 800 sms-gåvor.

Stöd till stift och församlingar

Samarbete med och stöd till stiften är en prioriterad fråga för kyrkostyrelsen. Överläggningarna 2011 med stiftens styrelser om vilket stöd de efterfrågar fullföljdes 2012, genom kyrkostyrelsens beslut att följande områden ska vara i fokus för den nationella nivåns stöd till stiften de kommande åren:

- ◆ Analys/omvärld/forskning
- ◆ Administrativa stödfunktioner
- ◆ Församlingens grundläggande uppgift
- ◆ Kommunikationsstöd

En efterfrågad metod är att den nationella nivån ska erbjuda mötesplatser för erfarenhetsdelning. Stiftet har också uttryckt en tydlig förväntan om att bli utmanade av den nationella nivån, inte minst i identitetsfrågor.

I samma anda har kyrkostyrelsen också beslutat om en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Det handlar om att kraftsamla för att tillsammans stärka församlingarnas förmåga att levandegöra den kristna traditionen. Tanken är att de människor som kommer i kontakt med Svenska kyrkan ska få möjlighet att tolka sina liv i ljuset av evangeliet – i ett samhälle där kunskapen om kristen tro och kyrkans uttryckssätt tunnats ut. Satsningen ska pågå år 2014–2017 och det konkreta innehållet utarbetas och genomförs i samarbete mellan den nationella nivån, stiftet och församlingarna.

Kyrkostyrelsen och stiftet

Kyrkostyrelsen arbetar för att upprätthålla god dialog med och närma sig stiftet. I enlighet med detta har flera möten ägt rum. Kyrkostyrelsen besökte Stockholms stift i februari. Där informerade stiftsstyrelsen om aktuella frågor och styrelserna diskuterade bland annat administrativ samverkan.

I mars tog kyrkostyrelsen emot företrädare för Strängnäs stiftsstyrelse för överläggningar om den nationella nivåns uppgift och andra frågor.

Kyrkostyrelsen träffade i slutet av året Linköpings stiftsstyrelse. Kyrkostyrelsen presenterade den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar och beskrev de kommande utbildningssatsningarna.

Det genomfördes överläggningar mellan kyrkostyrelsens arbetsutskott och stiftsstyrelsernas presidier i december. Även vid detta tillfälle handlade huvudfrågan om den tidigare nämnda gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission.

Kyrkohandboken

Svenska kyrkan vill värna det levande lokala gudstjänstlivet och våra gemensamma uttryck för tro. Den pågående revideringen av Den svenska kyrkohandboken del I, som innehåller ordningar för gudstjänster, exempelvis

högmässa, dop- och begravningsgudstjänst, har lett fram till ett kyrkohandboks-förslag, som prövas sedan första söndagen i advent 2012 fram till domssöndagen 2013. Bland de utsedda remissinstanserna finns omkring 35 procent av Svenska kyrkans församlingar. Remissvaren från församlingar, stift och andra instanser kommer att ligga till grund för utarbetandet av ett slutgiltigt förslag till ny kyrkohandbok, som behandlas av kyrkomötet 2015. I samband med revideringen ägde även en workshop kring dopgudstjänsten rum, då ett tiotal personer från kyrkor i Afrika, Asien och Latinamerika samlades. Detta för att revideringen också skulle ta in synpunkter från andra kyrkors representanter.

Utbildning för framtiden

Svenska kyrkan verkar i en värld som ständigt förändras och måste rusta sig för att möta framtidens utmaningar. För att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet behövs professionella och välutbildade medarbetare. Därför beslöts 2012 om hur utbildningen för diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst ska se ut från och med hösten 2013. Beslutet handlar både om vilken universitets-, högskole- eller folkhögskoleutbildning som krävs, och om pastoralteologisk utbildning för samtliga dessa kategorier. För diakoner gäller att man ska ha en kandidatexamen med huvudområde socialt arbete, psykologi/socialpsykologi eller vårdvetenskap, församlingspedagoger ska ha en lärarutbildning, kyrkomusiker utbildas 2½ år vid folkhögskola eller 3–5 år vid musikhögskola och präster ska ha en teologie magister examen. Den pastoralteologiska utbildningen ges vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut, som startar sin verksamhet hösten 2014.

Barn och unga

Ärkebiskopens möte

Hur kan Svenska kyrkan tillsammans med andra arbeta för barns rättigheter? Det diskuterades i seminarier och estradprogram under ärkebiskopens möte på Uppsala Konsert & Kongress den 16–17 november. Ärkebiskop Anders Wejryd hade bjudit in till en kraftsamling med fokus på barn och unga och på kyrkans uppgift att ge människor möjlighet att höra om och ta ställning till evangelium. Viktiga frågor, engagerade människor och stor glädje fyllde mötet.

Medverkade gjorde bland andra barn- och äldreminister Maria Larsson; barnombudsmannen Fredrik Malmberg; Kattis Ahlström, generalsekreterare för Barnens Rätt i Samhället (BRIS), HM Drottningen och integrationsminister Erik Ullenhag. Det fanns även ett internationella programinslag där representanter från Svenska kyrkans samarbetspartner i andra länder deltog i seminarier med utgångspunkten att en förändring är möjlig. Mötet avrundade samtidigt programmet Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan som arbetat sedan 2009.

Det ekumeniska ungdomsmötet UngEk som anordnades som en del av ärkebiskopens möte samlade 25 ungdomar som i olika ekumeniska och internationella sammanhang representerat Svenska kyrkan. Under två dagar diskuterades kyrkosyn, utmaningar för Svenska kyrkan, ungdomars engagemang och inflytande. Mötet utmynnade i förändringsförslag för det ekumeniska arbetet på nationell nivå, initierande av en nätdiskussion om kyrkosyn och ekumenik på www.svenskakyrkan.se. Nästa UngEk planeras till 2014.

En kyrka i rörelse – svenska kyrkan i utlandet

Till OS och Paralympics i London 2012 gjorde Svenska kyrkan en stor satsning för att möta och finnas till hands för svenskar på plats. Mobila team rörde sig på stan, runt OS-arenorna och på de stora samlingsplatserna. I London-

församlingens lokaler erbjöds café och gemenskap. Sociala medier användes på ett strategiskt sätt. Till de mobila teamen hade medarbetare från stift och församlingar från hela Sverige rekryterats. Dessa volontärer fick en inblick i hur Svenska kyrkan i utlandet arbetar. De fick pröva ett nytt sätt att vara kyrka, som kan användas även på hemmaplan. Syftet med satsningen var att synliggöra en närvarande, öppen och hoppningivande kyrka under OS och Paralympics 2012. Arbetet skedde i ekumenisk samverkan och med ett diakonalt förhållningssätt. De mobila teamen mötte 5 000 personer och caféerna hade 1 600 besökare.

Ett annat exempel på det flexibla arbetssätt som Svenska kyrkan i utlandet ofta använder är Nattvandringarna på Cypern. Tillsammans med den svenska församlingen i Ayia Napa finns frivilliga medarbetare från Visby stift till hands mitt i vimlet för ungdomar och andra, som behöver stöd och hjälp under de mest hektiska turistmånaderna. Nattvandringarna erbjuder vatten att dricka, samtal och hjälp. Denna insats har fått stor uppmärksamhet på Cypern och kyrkan har fått ett officiellt tack från stadens borgmästare.

För Svenska kyrkan i utlandet har sammanräknat 75 personer varit utsända under 2012.

Diakonins månad

Inspirationsmaterialet för församlingarnas arbete med diakonins månad 2012 hade temat ”Brobygge – om solidaritet mellan generationerna”. Här fanns berättelser från olika sammanhang där människor byggt broar. Flera handlade om möten med äldre människor. Med berättelserna vill vi bidra till Europaårets syfte: Äldreåret ska öka medvetenheten om att äldre människors insatser är en samhällsinvestering och en tillgång. Tanken är också att öka kunskapen om aktiviteter och insatser som främjar ett aktivt åldrande. Året ska bidra till att underlätta skapandet av en kultur för aktivt åldrande i Europa där grunden är ett samhälle för alla åldrar. Viktigt för en sann brobyggare är respekten för den andres erfarenheter, kunskap och känslor. Brobygge kan vara en form av diakoni. Det handlar om socialt arbete, på Kristi uppdrag. Diakoni är uppdraget till kyrkan grundad i Kristi kärlek, att genom delaktighet, respekt och ömsesidig solidaritet möta varandra i utsatta livssituationer.

Kyrkoantikvarisk ersättning

2012 års konferens om det kyrkliga kulturarvet hölls i april. Professionell förvaltning och ideellt engagemang var temat för konferensen som arrangerades av Svenska kyrkan och Riksantikvarieämbetet i samarbete med Västerås stift. Under 2012 användes totalt 450 miljoner kronor i statlig kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) vilket var 19 miljoner kronor mer än 2011. KAE finansierar cirka en fjärdedel av kostnaden för underhåll av och investeringar i kyrkobyggnaderna. Kyrkostyrelsen beslutade under året om fördelning av 617 miljoner kronor för 2013. Under hösten påbörjades arbetet inför Kontrollstation 2014, den avstämning som sker med staten vart femte år om den kyrkoantikvariska ersättningen.

Flerspråkigt arbete

Svenska kyrkan har arbetat med att uppmärksamma romers situation och inkludering av romer i kyrkolivet. Ärkebiskopen bjöd till ett seminarium där representanter för romska grupper, Svenska kyrkan, forskare och integrationsminister samlades. En kartläggning av arbetet med romer och resande i Svenska kyrkan gjordes under hösten. Som en del i kyrkokansliets satsning på sverigefinsk kommunikation publicerades två tidningar för denna målgrupp. I

juni beslutade kyrkostyrelsen om en rad åtgärder för att främja och utveckla det flerspråkiga arbetet inom Svenska kyrkan. Detta rör särskilt arbetet på minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och det svenska teckenspråket. Under hösten 2012 gjordes en inventering i dialog med stiftet, för att identifiera utmaningar och precisera behovet av stödinsatser i det teckenspråkiga arbetet. Vidare genomfördes en förstudie i syfte att se hur tjänsten Jourhavande präst ska kunna utökas för att omfatta internet och inte bara telefon. Om nödvändiga beslut fattas kan Svenska kyrkan börja med självvård på nätet under 2014.

Projekt människovärde

Projekt Människovärde, som startade 2010, drivs i samarbete med Sensus och Svenska Kyrkans Unga. Under 2012 inleddes en större utbildningssatsning inom projektet för att utbilda "ambassadörer"; en särskilt engagerad grupp av företrädesvis unga människor som ytterligare stärks i sin tro och i sin roll att kunna vara opinionsbildare och leda bearbetning av frågor kring människovärde, främlingsfientlighet och rasism i en församling, i andra sammanhang, och i det offentliga rummet. Satsningen fortsätter 2013.

Svenska kyrkan driver sedan 1991 Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar tillsammans med Amnesty, Caritas, Rädda barnen och Svenskt frikyrkosamråd. Byrån erbjuder kostnadsfri ekonomisk rådgivning i ärenden som rör exempelvis asyl, familjeåterförening och svenskt medborgarskap. Med utgångspunkt i de enskilda ärendena granskar också byrån hur lagstiftning och internationella överenskommelser tolkas och tillämpas.

Svenska kyrkans filmpris

Svenska kyrkans filmpris om 50 000 kronor går årligen till en film som har premiär under året. Filmen ska hålla hög konstnärlig kvalitet och synliggöra existentiella, rättvise- och sociala frågor i berättelse och uttryck.

Svenska kyrkans filmpris 2012 gick till komedin *Flimmer*. Med värme och finurlighet skildrar filmen den mänskliga komedin. När mörkret blir som djupast är befrielsen nära!

Svenska kyrkans ungdomsfilmpris 2012 gick till *The Giants (Les Géants)* i regi av Bouli Lanners. Filmen handlar om tre unga killars äventyr under en sommar utan föräldrar. Juryn beskriver filmen som "en bitterljuv saga" som skapar "en smittande känsla av befrielse och tilltro till det som är värdefullt i livet".

Film utgör en viktig del av samtidskulturen. Den tar upp frågor om hur det är att vara människa och hur vi orienterar oss i tillvaron. Svenska kyrkan deltar i samtalet om vår tids livsfrågor genom filmpriser, medverkan på filmfestivaler, och genom filmarbete i församlingarna.

Nordiskt kyrkomusiksymposium 2012

Nordiskt kyrkomusiksymposium hölls i Reykjavik på Island i september 2012. Symposiet hade 500 deltagare varav hälften från Sverige. Temat för symposiet var Gudstjänst i det nya århundradet.

Kommunikation

Nyckeln belönad med Svenska Publishing-priset

Publikationen *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2011*, belönades under hösten 2012 med Svenska Publishing-priset, i kategorin Rapporter. Publishing-priset är Sveriges mest heltäckande

KsSkr 2013:2 grafiska kommunikationstävling. Huvudman för tävlingen är AGI, Aktuell Grafisk Information.

Bok- och bibliotek i Göteborg

Svenska kyrkan är bokmässans största samarbetspartner. Under namnet Se människan arrangeras ett omfattande scenprogram. Omkring 10 500 personer besökte montern och scenprogrammen 2012. Cirka 2 000 deltog i seminarier och andra tillhörande kulturella evenemang. Den mest besökta utställningen under mässan var Se Tranströmer med 20 fotografers tolkningar av poetens verk. Svenska kyrkan vill genom sin närvaro på Bokmässan bereda utrymme för möten och skeenden inom konsten, kulturen och samhällslivet som kan bidra till nya utblickar och vidgade vyer.

Temat för 2012 var Poeter och profeter. Bland gästerna märktes bland andra Ingrid Betancour och Tomas Tranströmer. Ett 40-tal seminarier sändes i Svenska kyrkan Play.

Almedalsveckan

Huvudtema för Svenska kyrkans närvaro vid Almedalsveckan var För allas lika värde. Flera av Svenska kyrkans företrädare var med i debatter och på twitter under 2012 års Almedalsvecka. Svenska kyrkan stod bakom 20 seminarier och arrangemang som samlade 1 400 personer. Nikodemussamtalen i Visby domkyrka var välbesökta. Ledande representanter för riksdagspartierna kom till samtalen i domkyrkan.

Exempel på seminarier:

Viskningar och rop – Hur ska barnets röst bli hörd? Hur kan vuxenvärlden lyssna till barn och unga på ett strukturerat sätt som kan leda vidare? Hur kan föräldrar, skola, organisationer och myndigheter hitta kanaler för att kunna lyssna till barnets berättelse? Romer från Balkan – andra klassens asylsökande? Amnestys studie 2011 visar att romer utsätts för generaliserande bedömningar med stora brister.

Administrativ samverkan

Gemensamma system och administrativt stöd

Tillsammans med stiftens tar den nationella nivån ett ökande ansvar för att administrativa samordningslösningar utvecklas och etableras. Den utveckling som nu sker innebär att Gemensam IT-plattform, (GIP), nu genomförs i 12 av stiftens. Vid utgången av 2012 var drygt 3 700 användare anslutna till GIP och under 2013 och 2014 beräknas ytterligare 4 000 användare per år anslutas till GIP. Detta innebär att GIP omfattar närmare 12 000 användare vid utgången av 2014.

Under 2012 har också utvecklingen av den gemensamma telefoniplattformen (GTP) fortsatt. GTP implementeras nu med framgång i allt fler stift. Den utveckling som sker av såväl GIP som GTP möjliggörs genom det samverkansarbete som Riktat församlingsbidrag skapat förutsättningar för.

Projektet Gemensamt administrativt stöd (GAS) inleddes under första kvartalet 2012 och har till syfte att ge förutsättningar för ökad och utvecklad administrativ samverkan i Svenska kyrkan. Detta sker genom att vi gör mer lika, använder samma applikationsstöd och utför de administrativa processerna strukturerat och samordnat. Målet är att projektet ska bidra till att frigöra ökat resursutrymme för Svenska kyrkans grundläggande uppgift.

Projektets tidsplan innebär att den första etapp, som handlar om ekonomi- och löneadministration, ska vara avslutad och att en rapport med förslag ska vara klar i juni 2013.

Projektet bedrivs i nära samverkan med stiftet och i Skara, Stockholms och Luleå stift förbereds eller pågår redan pilotprojekt i anslutning till GAS.

Nya system och register

I januari 2013 kom Svenska kyrkans kyrkobyggnadsregister, KBR, i en ny version och i ett nytt utseende. I juni togs det nationella inventarieregistret Sacer i drift.

Det administrativa systemet Kyrksams första etapp lanserades i maj 2012 och ska ersätta Organisationsregistret och verksamhetsregistret i Kbok under 2014. I en samordnad upphandling för hela Svenska kyrkan har kyrkostyrelsen sedan sommaren 2012 samarbetat med Metria för att tillhandahålla digitala kartor över Sverige.

Normering, tillsyn och förvaltning

Kyrkomötet

Kyrkomötet, som är Svenska kyrkans högsta beslutande organ, samlades i Uppsala under två höstsessioner. I närvaro av bland andra kungaparet öppnades årets kyrkomöte den 25 september av ordförande Gunnar Sibbmark. Till kyrkomötet hade 62 motioner lämnats in av ledamöter och fem skrivelser från kyrkostyrelsen. Bland ärendena uppmärksammades framför allt frågan om Svenska kyrkans framtida struktur.

Utredningar och remissvar

I serien Svenska kyrkans utredningar har följande tillkommit under året:

2012:1 2011 års kollektutredning

2012:2 Förslag Kyrkohandbok för Svenska kyrkan (Förslag del 1, Förklaringar till förslag del 1 och Musikvolym del 1)

Kyrkostyrelsen har svarat på följande remisser under året:

- ◆ Delbetänkande *På jakt efter den goda affären – analys och erfarenheter av den offentliga upphandlingen* (SOU 2011:73), från Socialdepartementet.
- ◆ Departementspromemorian *Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd*, från Socialdepartementet.
- ◆ *Utredningen om allemansrätt*, från Naturvårdsverket.
- ◆ *Förslag till föreskrifter avseende verkställigheten av 4 kap. lagen (1988:959) om kulturminnen m.m.* från Riksantikvarieämbetet.
- ◆ *Förslag till reform av Den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013*, från Landsbygdsdepartementet.
- ◆ Promemorian *Ny hantering av begravnings- och kyrkoavgifter*, från Finansdepartementet.
- ◆ Rapporten *Upphävande av behövlig ledningsrätt (LM-rapport 2011:4)*, från Justitiedepartementet.
- ◆ *Förslag till EU-förordning om stadga för europeiska stiftelser*, från Justitiedepartementet.
- ◆ Betänkandet *Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott* (SOU 2012:44), från Justitiedepartementet.
- ◆ Betänkandet *Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap* (SOU 2012:35), från Justitiedepartementet.

- ◆ Betänkandet *Internationellt stöd vid kriser* (SOU 2012:29), från Försvarsdepartementet.
- ◆ Kulturmiljöutredningens betänkande *Kulturmiljöarbete i en ny tid* (SOU 2012:37), från Kulturdepartementet.
- ◆ *Förslag till kapitel 11 och kapitel 12 om finansiella instrument (K3)*, från Bokföringsnämnden.
- ◆ *Förslag till nytt allmänt råd med tillhörande utlåtande om byte mellan K-regelverk*, från Bokföringsnämnden.

Svenska kyrkans påverkansarbete

Att påverka bolag som aktieägare

Utifrån alla människors lika värde och rätt vill Svenska kyrkan aktivt ta ställning i frågor som rör hållbar utveckling, fred, demokrati och mänskliga rättigheter. Svenska kyrkans internationella påverkansarbete riktar sig gentemot ekonomiska och politiska beslutsfattare i Sverige, EU och FN och syftar till långsiktig hållbar förändring.

Den nationella nivån i Svenska kyrkan har genom sin finanspolicy en tydlig hållbarhetsinriktning på sin förvaltning. Denna väg har valts både av etiska skäl och för att vi tror att det är välmotiverat ur ett finansiellt perspektiv. Vi väljer bort bolag som till exempel tillverkar vapen och tobak, och som bryter mot internationella normer.

Svenska kyrkan äger aktier i flera telekombolag vars produkter och tjänster har stor möjlighet att bidra till demokrati och utveckling. Dessvärre missbrukas tekniken ibland av förtryckande regimer som försöker kontrollera medborgare och tysta frihetssträvanden med hjälp av övervakning och censur. 2011 valde Svenska kyrkan att bli medlem i flerpartsinitiativet The Global Network Initiative (GNI), där företag, investerare, forskare och människorättsorganisationer gemensamt verkar för rätten till integritet och yttrandefrihet.

Under 2012 har kraftig kritik riktats mot TeliaSonera, när det gäller bolagets verksamheter i Centralasien. Kritiken gäller inte bara yttrandefrihet och integritet, utan också anklagelser om korruption bland annat när bolaget etablerade sig i Uzbekistan 2007. Vid årsskiftet pågick fortfarande en förundersökning om fallet. På grund av bristande förtroende för bolaget, efter en längre tids dialog, valde Svenska kyrkans nationella nivå i februari 2013 att sälja aktierna i bolaget i väntan på att ny vd och styrelse klargör hur de kommer att hantera historiska och framtida risker.

Under 2012 fick Svenska kyrkan också information om dataföretaget Hewlett-Packards kopplingar till vägspärrar och bosättningar på palestinsk ockuperad mark. Då företaget varken gett Svenska kyrkan tillräcklig information eller visat intresse för en dialog i frågan beslöt man under slutet av året att avyttra innehavet.

Läs mer om arbetet med ansvarsfulla investeringar på
www.svenskakyrkan.se/ansvarsfullainvesteringar

Internationell vapenhandel

Tillsammans med över 60 kyrkor och organisationer deltar Svenska kyrkan i Kyrkornas världsråds kampanj för ett bärkraftigt internationellt vapenavtal, Arms Trade Treaty (ATT). Svenska kyrkan anser att kriterier bör finnas som bland annat förbjuder överföringar, om det finns en allvarlig risk att vapnen kommer att användas för kränkningar av mänskliga rättigheter. I juli 2012 deltog Svenska kyrkan vid förhandlingskonferensen i FN i New York. Delegationen träffade en rad olika länder och framförde sitt budskap.

I början av 2010 bestämdes att Svenska kyrkan särskilt skulle lyfta frågan om sociala trygghetssystem. Syftet är att bland annat påverka Sveriges inställning och därmed agerande som biståndsgivare och aktör i internationella diskussioner. Arbetet är långsiktigt och förankras i aktuell forskning, vilken publicerades i vår publikation *Pengar i handen* – en antologi om sociala trygghetssystem som medel för att bekämpa fattigdom och hunger. Som komplement till antologin har även en illustrerad kortversion publicerats. Under 2012 har metoden uppmärksamats av såväl UD- som Sida-tjänstemän samt av riksdagspartier. *Pengar i handen* belönades med 2012 års FUF-pris (Föreningen för Utvecklingsfrågor).

Krissamordning

Under 2012 har riktlinjer för krisberedskap vid stora arrangemang tagits fram. Vidare slöts ett avtal med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap angående Svenska kyrkans deltagande i den nationella Stödstyrkan, där 18 präster ingår i personalpoolen. Krissamordningen har initierat frågor om Svenska kyrkans begravningsansvar, kapacitet och samverkan vid katastrofer. Samtal har inletts med Svenska kyrkans nationella nivå, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, begravningsrådet samt Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund.

Prästlönetillgångar

Kyrkostyrelsens uppgift att ha tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångar innebär även att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. I detta ligger att minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen. Kyrkostyrelsen har också rätt att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen. I oktober 2012 genomfördes ett samråd. Vindkraftens förutsättningar, hållbart skogsbruk och onoterade innehav var ämnen som togs upp under dagen. Under året utfärdade kyrkostyrelsen sin första bestämmelse rörande prästlönetillgångarnas förvaltning. Denna bestämmelse tar sikte på att realiserade vinster i förvaltningen inte ska äventyras genom återinvestering i nya, riskfyllda placeringar.

Svenska kyrkans framtida struktur

Som ett resultat av utredningen *Närhet och samverkan* (2011:2), beslutade kyrkomötet 2012 om ny lokal organisation från 2014:

- ◆ På den lokala nivån ska det finnas församlingar med egen ekonomi och ansvar för alla församlingens uppgifter.
- ◆ Alternativt kan församlingar bilda ett gemensamt pastorat med ansvar för ekonomi, personal, fastighetsförvaltning och begravningsverksamhet samt övergripande ansvar för församlingarnas grundläggande uppgift.
- ◆ Beslutande organ i pastorat och i församlingar, som inte ingår i ett pastorat, är kyrkofullmäktige, som utses i direkta val.
- ◆ Styrelse i pastorat och i församlingar, som inte ingår i ett pastorat, är kyrkorådet, som väljs av kyrkofullmäktige.
- ◆ För församlingar som ingår i ett pastorat ska pastoratets kyrkofullmäktige också välja ett församlingsråd. Inför valet ska ett nomineringsmöte hållas med församlingens röstberättigade medlemmar.
- ◆ Församlingsrådet ansvarar för gudstjänstlivets utformning och utveckling i församlingen, men kyrkorådet kan också delegera andra uppgifter till församlingsrådet.

- ◆ Det ska finnas en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat. Där redovisas hur ansvaret för den grundläggande uppgiften fördelas mellan församlingarna och pastoratet.

Publikationer i urval

- ◆ *Svenska kyrkans öppna verksamhet för barn 0–3 år* är en skrift som tar upp Svenska kyrkans arbete med de små barnen med bland annat tabeller, siffror och diagram. Den öppna verksamheten för barn 0–3 år och deras föräldrar har under det senaste decenniet varit en av Svenska kyrkans snabbast växande verksamheter räknat i antal deltagare. Mellan åren 2001 och 2011 har den öppna verksamheten ökat med 30 procent.
- ◆ *Svenska kyrkans möte med barnet 0–6 år* är ett dokument som bland annat vänder sig till politiker och andra beslutsfattare inom svensk barnomsorg. Skriften anger en riktning för församlingens möten med barnet. Den anger även vad föräldrar och barn kan förvänta sig i mötet med Svenska kyrkan. Utgångspunkten är att barnet har en särställning i kristen tro och i dokumentet presenteras en sammanhållen syn på teologi, pedagogik och arbetssätt.
- ◆ *En tid fylld av mening – En studie av konfirmandtiden som meningsbärare bland dagens unga*. I denna studie har vi gjort en genomgång av ungdomsgenerationernas förändrade livssituation, som han sett i förhållande till Svenska kyrkans konfirmandarbete. Han beskriver rekryteringen och vilka som konfirmeras, liksom vilka som inte gör det. Boken tar upp konfirmationens betydelse och ställning, som bärare av mening bland dagens unga.
- ◆ *Handbok för barnkonsekvensanalyser*. Kyrkomötet 2012 beslutade att en skrivning om barnkonsekvensanalyser skulle införas i kyrkoordningen att gälla från 1 januari 2013. Det är angeläget att barnkonsekvensanalyser blir en naturlig del i det beredande och beslutande arbetet i Svenska kyrkan på alla nivåer. Som en hjälp i det arbetet har skriften *Handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan* tagits fram. Handboken innehåller texter om FNs barnkonvention och hur barnkonsekvensanalyser kan göras liksom handfasta råd kring arbetet.
- ◆ *Att predika en tradition. Om tro och teologisk literacy*. För att en tradition ska förbli levande måste den användas. Vi använder det tekniska begreppet ”literacy” för att belysa hur Svenska kyrkans tro formuleras idag. Med ”literacy” menas mer än att kunna läsa, det innefattar att kunna uppfatta, tolka och kommunicera meningen med vad som sägs. Eftersom tro och tradition inte är något en gång för alla givet, behöver vi teologisk literacy. Boken handlar om hur dagens präster utvecklar och kommunicerar Svenska kyrkans tradition.
- ◆ *Medlem 2010. En teologisk kommentar*. I den analyseras de fritt formulerade svaren, som gavs i undersökningen *Medlem 2010*. Vad sägs om relationen mellan att bevara traditionen och förändra den? Hur kan enkätsvaren tolkas utifrån Luthersk tradition och människosyn? Vad är det att vara folkkyrka i Sverige idag? Är det möjligt att betrakta kristen tradition som en struktur för ”erkännande”, något som enligt några nutida tänkare är nödvändigt för att kunna utveckla en samhällsgemenskap?
- ◆ *Exploring a Heritage. Evangelical Lutheran Churches in the North*. Ett första resultat från en studie av luthersk kyrkoidentitet runt om i världen har

publicerats. I boken diskuterar ett antal forskare från Danmark, Norge, Island och Sverige luthersk identitet, vad som är de största utmaningarna för folkkyrkorna just nu, kvinnors situation samt hur folkkyrkorna påverkas av den evangelikala och karismatiska expansionen runt om i världen.

- ◆ *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2012*. Denna årligen utkommande skrift presenterar ett kunskapsunderlag, som kan vara ett stöd vid beslut och kan bidra till vidare reflektion bland kyrkans frivilliga, förtroendevalda och anställd.
- ◆ *Folkmordet på Armenier – sett med svenska ögon*. Boken besvarar frågan om vad man visste i Sverige vid tiden för folkmordet på armenier 1915–16. Materialet i de svenska arkiven lyfts fram genom brev, rapporter och böcker från diplomater, missionärer, resenärer och författare. Det är en tydlig bild som växer fram om ett folkmord på armenier och andra kristna grupper i det osmanska riket.

Hållbarhetsbokslut 2012

Om Svenska kyrkans hållbarhetsbokslut

Arbetet för en mer hållbar utveckling är centralt för Svenska kyrkans uppdrag och verksamhet. Det är kanske särskilt framträdande inom den internationella verksamheten, det sociala arbetet och den etiska kapitalförvaltningen. Svenska kyrkans hållbarhetsarbete vilar på två principer, som är grundläggande för kristen tro och etik. Principerna uttrycker dels att alla människor är lika mycket värda och dels att människan som förvaltare av Guds gåvor har ett ansvar, både gentemot andra människor och gentemot skapelsen i stort. Den egna verksamheten bidrar dock till bland annat utsläpp av växthusgaser. Eftersom Svenska kyrkan stödjer projekt i samhällen med utbredd fattigdom och svaga kontrollsystem, föreligger även risk för korruption och förskingring. Svenska kyrkan måste därför alltid agera proaktivt samt följa upp och syna den egna verksamhetens påverkan på miljö och människor. Som ett led i detta arbete upprättar den nationella nivån för tredje året i följd en hållbarhetsredovisning enligt GRI:s redovisningsramverk* (se sida 61 för GRI-index).

2011 års hållbarhetsredovisning benämndes som Grönt bokslut. För att tydliggöra att Svenska kyrkans hållbarhetsbegrepp innefattar såväl miljömässiga som sociala och ekonomiska aspekter, har vi valt att kalla 2012 års redovisning för Hållbarhetsbokslut. Redovisningen fokuserar på hur den nationella nivån arbetar för att minimera den egna verksamhetens potentiellt negativa inverkan på en hållbar utveckling.

Styrning av hållbarhetsarbetet

Det är kyrkostyrelsen som ansvarar för Svenska kyrkans hållbarhetsarbete på nationell nivå, och för att ett hållbarhetsperspektiv ska genomsyra hela verksamheten. Det innebär att nationell nivå:

- ◆ tillhandahåller stöd till stiftens i deras arbete med hållbar utveckling,

* Global Reporting Initiative (GRI) är en nätverksbaserad organisation, som har utvecklat ett ramverk för hållbarhetsredovisning. Det vill säga ett sätt för företag och organisationer att redovisa sin ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan. Ramverket är internationellt erkänt och är det mest tillämpade på området. Det finns tre möjliga redovisningsnivåer: A, B och C, där C är den lägsta nivån. Mer information finns på www.globalreporting.org/Home.

- ◆ stödjer biståndprojekt som bidrar till ett hållbart samhälle,
- ◆ bidrar till människors förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet,
- ◆ arbetar för att alla medarbetare ska känna engagemang för ett hållbart samhälle,
- ◆ satsar på medarbetares hälsa och balans i livet,
- ◆ arbetar för att våra leverantörer ska leva upp till våra riktlinjer
- ◆ samt kontrollerar att våra kapitalplaceringar sker utifrån hållbar utveckling och etisk hänsyn.

Hållbar utveckling ska vara en integrerad del i verksamhetsstyrningen. Inom den internationella verksamheten kommer detta till uttryck genom att:

- ◆ Svenska kyrkan och våra partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser.
- ◆ Svenska kyrkan och våra partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen.

Det strategiska arbetet syftar till att utveckla verksamhetsinriktningen utifrån de övergripande målen. Målen och de strategiska planerna konkretiseras i treårsplanering, budget och nyckeltal – vilket medför att konkreta aktiviteter för att främja hållbar utveckling planeras, genomförs och följs upp. Policys och det interna regelverket är en väsentlig del av styrningen.

Intern uppförandekod

Svenska kyrkan på nationell nivå har en uppförandekod som medarbetarna ska följa. Koden är fastställd av generalsekreteraren och innehåller information om Svenska kyrkans ställningstagande vad gäller lagkrav, maktutövning, korruption och pornografi. Medarbetare ska följa svensk lagstiftning. För medarbetare som befinner sig utomlands ska svensk lagstiftning vara vägledande, samtidigt som lokala lagar, internationella konventioner och regelverk ska följas. Koden slår vidare fast att Svenska kyrkans medarbetare aldrig får utnyttja sin maktposition på ett otillåtet sätt och får inte under några omständigheter medverka till korruption genom att ge eller ta emot mutor. Arbetsplatsen och all teknisk utrustning ska vara fri från pornografiskt material.

Uppförandekoden kommuniceras till medarbetarna via intranätet.

Finanspolicy för en etisk kapitalförvaltning

Den nationella nivåns finanspolicy följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investment, PRI). Det innebär att våra placeringar ska präglas av hänsyn till och respekt för miljö, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden, men även god bolagsstyrning. Se Svenska kyrkans *Rapport om ansvarsfulla investeringar*, för mer information om förvaltningen av Svenska kyrkans kapital. Det finns även information att tillgå på www.svenskakyrkan.se (Om Svenska kyrkan/Ekonomi och finans).

Policy mot korruption och förskingring

Svenska kyrkans internationella verksamhet måste kunna hantera risk för korruption och förskingring, även under svåra omständigheter. Svenska kyrkan har en nolltoleranspolicy mot korruption och förskingring. Vi har utvecklat en praktisk antikorrupptionsguide, som gjorts känd för våra medarbetare och för partner.

Under tiden som Svenska kyrkan stödjer ett projekt har våra internationella handläggare tät kontakt med den aktuella partnern. Det underlättar för upptäckten av oegentligheter och brister i administrationen. Kontroller sker fortlöpande, och vi tar alltid del av partners redovisning av projekt och samlad ekonomi.

Vid tecken på korruption påbörjar Svenska kyrkan en utredning. Om misstanken som föreligger är allvarlig, kan fortsatta utbetalningar omedelbart stoppas. Svenska kyrkan informerar även samarbetspartner i projektet och andra svenska finansiärer (Sida), samt inleder samtal med den aktuella partnern.

I de fall där en misstanke om korruption eller allvarliga administrativa brister kan bekräftas, inleder Svenska kyrkan samtal om återbetalning av utbetalade medel. Svenska kyrkan kan även i sin tur bli tvungen att återbetala medel, som inte gått till utlovat ändamål.

Klimaträttvisa

Svenska kyrkans hållning är att klimatfrågan är en global rättvisefråga. Det är industriländerna som har släppt ut den absoluta merparten av de växthusgaser som värmer klimatet idag. Fattiga människor i utvecklingsländerna bidrar minst till de globala utsläppen, men drabbas hårdast av klimatförändringens negativa effekter.

Idag finns det en rad organisationer och företag som erbjuder olika former av klimatkompensation. Den vanligaste modellen går ut på att köparen kvittar sina koldioxidutsläpp mot investeringar i till exempel energibesparande teknik eller trädplanteringar i utvecklingsländer. Tanken är att utsläppen på så vis ska neutraliseras. Det är dock svårt och förknippat med höga kostnader att fastställa den exakta mängden minskade koldioxidutsläpp som klimatkompensationsprojekten faktiskt uppnår. Därtill riskerar compensationstanken att fördröja en nödvändig livsstilsförändring, då den ger en illusion av att det är acceptabelt att exempelvis flyga, så länge var och en betalar för sig.

Svenska kyrkan har utvecklat verktyget Klimaträttvisa, som ett alternativ till sådan klimatkompensation. Klimaträttvisa utlovar inte att utsläppen neutraliseras genom att en tredje part minskar sina utsläpp. Istället uppmanar initiativet Klimaträttvisa till att man både ska betala för sina utsläpp, genom att stödja människor som drabbas av klimatförändringarna, och därtill minska sina egna utsläpp. Priset på ett kilo koldioxid är satt så pass högt att det ska påskynda en livsstilsförändring. Svenska kyrkan har satt priset på ett kilo koldioxid till 1 kr, vilket motsvarar Sveriges koldioxidskatt. För varje krona går 50 öre till klimatprojekt, inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete. Dessa klimatprojekt leder ibland till utsläppsminskningar, men fokus ligger oftast på att bidra till klimatanpassningen. Resterande 50 öre ska användas till att minska den egna verksamhetens miljöpåverkan. Det vill säga till att stimulera ett ändrat beteende.

På www.svenskakyrkan.se/klimatrattvisa erbjuds individer en möjlighet att dels beräkna sina egna utsläpp, och dels att bidra till Klimaträttvisa.

Upphandlingspolicy

Svenska kyrkans arbete för en hållbar och rättvis utveckling ställer höga krav på de företag, som vi ingår avtal med. Den nationella nivåns upphandlingspolicy slår fast att all upphandling ska ske utifrån tre principer: affärsmässighet, människors lika värde och gott förvaltarskap. I praktiken innebär det att kyrkan enbart ska upphandla och sluta avtal med företag som uppträder ansvarsfullt mot sina anställda, samhälle och miljö. Företagen ska också följa internationella avtal med syfte att skydda människor och miljö.

Resepolicy

Den nationella nivåns resepolicy säger att våra tjänsteresor ska ske med hänsyn till miljömässig och social påverkan, samt på ett kostnadseffektivt sätt. I praktiken betyder det att våra medarbetare alltid ska överväga möjligheten att resa med tåg eller buss framför flyg, men med hänsyn till tid och avstånd. Allmänna kommunikationsmedel ska om möjligt alltid nyttjas framför taxi och bil.

Externa policys och Svenska kyrkans medlemskap i HAP

Svenska kyrkans nationella nivå följer Röda korsets och ACT-alliansens uppförandekoder. ACT-alliansens medarbetare har ett särskilt etiskt ansvar gentemot de människor som tar del av ACT:s humanitära program och utvecklingsprogram. I humanitära krissituationer är den drabbade befolkningen ofta beroende av de humanitära organisationerna för sina grundläggande behov. ACT-alliansens uppförandekod ska hjälpa organisationens medarbetare att förstå vilket etiskt ansvar de har, och hur de ska uppträda för att förhindra sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, alla former av trakasserier, bedrägeri och korruption, överträdelser av säkerhetsföreskrifter och oetiska affärsmetoder. Uppförandekoden ska undertecknas av Svenska kyrkans medarbetare vars arbete på ett eller annat sätt berör den internationella verksamheten.

Sedan den 1 januari 2011 är Svenska kyrkan medlem i HAP International (Humanitarian Accountability Partnership International). HAP är biståndssektorns första självreglerande organ och organisationen ställer höga krav på sina medlemmars trovärdighet och styrning. Medlemskapet innebär att den internationella verksamheten har åtagit sig att följa HAP:s principer om ansvarstagande och ansvarsutkrävande gentemot våra partner, målgrupper och övriga intressenter. I februari 2013 blev Svenska kyrkan, som första svenska organisation certifierad, enligt HAP Standard 2010. Förberedelserna inför detta har pågått sedan 2011, men arbetet intensifierades under 2012 och slutrevisionen ägde rum i november. Certifieringen innebär att Svenska kyrkan lever upp till HAP:s riktlinjer för transparens, personalkompetens och uppföljning. Det betyder också att Svenska kyrkan inbjuder till deltagande i lärandeprocesser samt möjliggör för människor att framföra sina synpunkter på verksamheten. Mer information om Svenska kyrkans klagomålshanteringssystem finns att tillgå på webben: www.svenskakyrkan.se (Internationellt arbete, sök på "klagomål").

Det klimatsmarta kontoret*El och uppvärmning*

En betydande del av den totala energiförbrukningen i Sverige sker i byggnader. Det gäller även för Svenska kyrkans nationella nivå. Frågor som rör uppvärmning och el är således centrala för verksamhetens hållbarhetsarbete. Sedan 2011 köper den nationella nivån el, som bär Naturskyddsföreningens märkning "Bra miljöval". Märkningen innebär att all el är baserad på förnybara energikällor (i vårt fall 100 % vattenkraft), har en låg miljöpåverkan och tar hänsyn till biologisk mångfald.

Klimatkompenserat papper och minskade utskrifter

Sedan 2011 använder Svenska kyrkans nationella nivå klimatkompenserat papper. Det betyder att det i priset på det papper som vi köper ingår en avgift, som oavkortat går till plantering av träd i södra Afrika. Om den nationella nivån istället skulle ha köpt in icke klimatkompenserat papper skulle pappers-

förbrukningen under 2012 ha genererat cirka 1 136 kg CO₂. Se sida 60 för beräkningsgrunder.

KsSkr 2013:2

För att minska den nationella nivåns pappersförbrukning infördes under hösten 2012 ett system med "follow me print-utskrifter". Det innebär att samtliga utskrifter skickas till en gemensam kö. Personen som skriver ut måste logga in på en valfri nätverksskrivare för att få sin utskrift. Efter en övergångsperiod kommer möjligheten till direktutskrifter helt att upphöra.

Som ytterligare en åtgärd för att spara energi och papper har den nationella nivåns skrivare dubbelsidiga utskrifter som standardinställning. Sedan 2011 använder bl. a. kyrkostyrelsens arbetsutskott läsplattor.

Grön IT

IT har potentiellt både en positiv och en negativ miljöpåverkan. IT-lösningar kan ersätta miljökrävande processer såsom resor, men produktion och användning av IT- och telekomprodukter ger upphov till cirka 2 procent av världens totala koldioxidutsläpp. För att minska energiförbrukningen arbetar Svenska kyrkans nationella nivå tillsammans med stiftens för att implementera en Gemensam IT-plattform, GIP. Lösningen innebär att många av våra användare inte kommer att behöva en dator. Istället kommer programvaran att finnas på en central server, som nås via en så kallad tunn klient. En tunn klient har längre livstid än en traditionell dator och förbrukar avsevärt mindre energi.

I samband med implementeringen av GIP har drygt 70 procent av Svenska kyrkans ekonomiska enheter IT-inventerats. Analysen av det sammanställda materialet tyder på att församlingar och samfälligheter kan minska sin elförbrukning från IT med uppemot 50 procent. Under 2012 anslöt sig 71 enheter och vid årsskiftet var 119 enheter med 3 400 användare anslutna.

2011 genomfördes en kartläggning av våra IT-leverantörer, i syfte att undersöka hur dessa arbetar med miljö och mänskliga rättigheter. Under 2012 har samtal förts med dem med fortsatt fokus på miljö och mänskliga rättigheter.

För att minska den nationella nivåns totala koldioxidutsläpp uppmuntrar vi användningen av videokonferenser. Under 2012 ökade antalet möten med vårt videokonferenssystem med nästan 28 procent. Inom Svenska kyrkan finns för närvarande 38 installationer av videokonferenssystemet.

Miljösmart resande

Sedan 2011 betalar Svenska kyrkans nationella nivå en klimatavgift om en krona per utsläppt kilo CO₂. För varje krona går 50 öre till klimatprojekt inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete. Resterande 50 öre används till att minska den egna verksamhetens miljöpåverkan. Mer information om Svenska kyrkans syn på klimatkompensation och klimaträttvisa finns på sida 25 och på svenskakyrkan.se/klimatrattvisa.

För 2012 års klimatpengar har två videokonferenssystem köpts in. Svenska kyrkans nationella nivå har sedan tidigare två system. De nya installationerna sker i två större konferensrum. På så vis kan ännu fler deltagare vara med i konferenserna.

Under 2012 ökade resandet med nästan 14 procent. Vi är en organisation som är verksam i många länder, vilket fordrar ett visst resande. Vi fortsätter att styra för att minska resandet, och för att fler av våra medarbetare ska välja videokonferenser när det är möjligt. Ett minskat resande kräver att en beteendeförändring kommer till stånd, vilket kan ta lite tid.

KsSkr 2013:2	El och uppvärmning (Sverige)	2012	2011
	Ägda fastigheter		
	El till verksamhet och fastighet (kWh/m ²)	79	83
	Fjärrvärme (kWh/m ²)	60	61
	CO ² till luft (kg/m ²) på grund av fjärrvärme*	10,2	12
	Hyrda fastigheter		
	El till verksamhet och fastighet (kWh/m ²)	43	51
	* Se sida 60 för beräkningsgrunder		
	Papper	2012	2011
	Kopieringspapper (kg/person)	27	35
	Returpapper wellpapp (kg/person)	13	–
	Resor	2012	2011
	Tågresor (km/person)	2 572	2 210
	CO ² till luft på grund av tågresor, totalt (kg) *	1 372	1 231
	* Se sida 60 för beräkningsgrunder		

FÖRSAMLINGSNIVÅ

Firar gudstjänst, bedriver undervisning samt utövar diakoni och mission.

KYRKOVAL

DIREKTA VAL TILL ALLA NIVÅER I SVENSKA KYRKAN VART FJÄRDE ÅR.

SAMFÄLLDA KYRKOFULLMÄKTIGE

HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN I SAMFÄLLIGHETEN. EN SAMFÄLLIGHET ÄR EN SAMVERKAN MELLAN FÖRSAMLINGAR, MED GEMENSAM EKONOMI OCH ADMINISTRATION.

KYRKOFULLMÄKTIGE*

HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN I FÖRSAMLINGEN.

KYRKONÄMND

VERKSTÄLLANDE ORGAN.

KYRKORÅD

VERKSTÄLLANDE ORGAN.

* I en församling som ingår i en samfällighet kan valet i stället gälla direktvalt kyrkoråd.

STIFTSNIVÅ

Främjar och har tillsyn över församlingarna. Samordnar verksamhet i stiftet.

KYRKOVAL

DIREKTA VAL TILL ALLA NIVÅER I SVENSKA KYRKAN VART FJÄRDE ÅR.

STIFTSFULLMÄKTIGE

HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN I STIFTET.

DOMKAPITEL

PRÖVAR BEHÖRIGHET FÖR PRÄSTER OCH DIAKONER SAMT BESLUT SOM ÖVERKLAGAS. BISKOPEN ÄR ORDFÖRANDE.

STIFTSSTYRELSE

STIFTETS FÖRVALTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN. BISKOPEN ÄR ORDFÖRANDE.

NATIONELL NIVÅ

Ansvarar för Svenska kyrkans gemensamma angelägenheter och företräder kyrkan nationellt och internationellt.

KYRKOVAL

DIREKTA VAL TILL ALLA NIVÅER I SVENSKA KYRKAN VART FJÄRDE ÅR.

KYRKOMÖTET

SVENSKA KYRKANS HÖGSTA BESLUTANDE ORGAN.

BISKOPSMÖTET

BISKOPARNA SAMRÅDER OM GEMENSAMMA FRÅGOR.

KYRKOSTYRELSEN

LEDER OCH SAMORDNAR DEN NATIONELLA NIVÅNS UPPGIFTER. ÄRKEBISKOPEN ÄR ORDFÖRANDE.

DE KYRKLIGA NÄMNDERNA

Svenska kyrkans struktur kommer att förändras fr o m 2014.

Stiften i Svenska kyrkan

SVENSKA KYRKAN BESTOD 2012 AV 13 STIFT INDELADE I TOTALT 1 439 FÖRSAMLINGAR I SVERIGE OCH 31 FÖRSAMLINGAR UTOMLANDS. NÄRMARE 70 % AV SVERIGES BEFOLKNING VAR MEDLEMMAR I SVENSKA KYRKAN. HÄR NEDAN SYNS SVERIGES 14 BISKOPAR.

1. UPPSALA STIFT
741 873 INVÅNARE (11/12)
71 % MEDLEMMAR
135 FÖRSAMLINGAR
ÄRKEBISKOP: ANDERS WEJRYD
BISKOP: RAGNAR PERSENIUS

2. LINKÖPINGS STIFT
544 651 INVÅNARE
72 % MEDLEMMAR
108 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: MARTIN MODÉUS

3. SKARA STIFT
544 892 INVÅNARE
72 % MEDLEMMAR
124 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ÅKE BONNIER

4. STRÄNGNÄS STIFT
619 304 INVÅNARE
64 % MEDLEMMAR
73 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: HANS-ERIK NORDIN

5. VÄSTERÅS STIFT
577 950 INVÅNARE
72 % MEDLEMMAR
76 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: THOMAS SÖDERBERG

6. VÄXJÖ STIFT
632 492 INVÅNARE
72 % MEDLEMMAR
192 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: JAN-OLOF JOHANSSON

7. LUNDS STIFT
1 415 403 INVÅNARE
66 % MEDLEMMAR
185 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ANTJE JACKELÉN

8. GÖTEBORGS STIFT
1 327 747 INVÅNARE
65 % MEDLEMMAR
195 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: PER ECKERDAL

9. KARLSTADS STIFT
360 825 INVÅNARE
78 % MEDLEMMAR
87 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: ESBJÖRN HAGBERG

10. HÄRNÖSANDS STIFT
368 182 INVÅNARE
78 % MEDLEMMAR
104 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: TUULIKKI KOIVUNEN BYLUND

11. LULEÅ STIFT
508 854 INVÅNARE
78 % MEDLEMMAR
57 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: HANS STIGLUND

12. VISBY STIFT
57 241 INVÅNARE
74 % MEDLEMMAR
39 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: SVEN-BERNHARD FAST

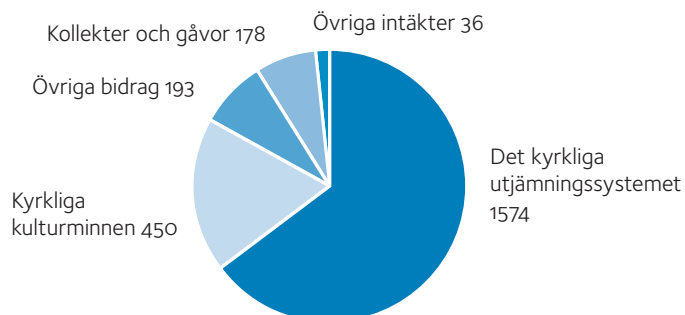
13. STOCKHOLMS STIFT
1 856 479 INVÅNARE
57 % MEDLEMMAR
64 FÖRSAMLINGAR
BISKOP: EVA BRUNNE

Totala intäkter och kostnader

Det ekonomiska utfallet i koncernen uppgår till 316 (föregående år -201) miljoner kronor och är främst en följd av det positiva resultatet i kapitalförvaltningen uppgående till 412 miljoner kronor. De totala intäkterna före förändring av destinerade medel uppgår till 2 844 (föregående år 2 228) miljoner kronor, inklusive resultatet av finansförvaltningen. Den största intäktsposten är utjämningsavgiften. Den omfördelas till största delen i det kyrkliga utjämningsystemet i form av utjämningsbidrag. Den näst största intäktsposten är erhållna bidrag, främst den kyrkoantikvariska ersättningen, som intäktsförs i den utsträckning som den används. Ännu inte använda medel skuldförs i balansräkningen. Övriga bidrag kommer bland annat från Sida, EU och olika stiftelser och används främst i den internationella verksamheten. Kollektor och gåvor är en annan betydelsefull intäkt, inte minst för den internationella verksamheten.

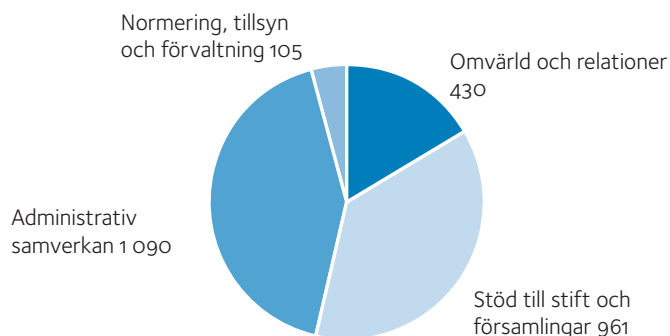
Diagram 1: Intäkter* 2012 (miljoner kronor)

*exklusive finansförvaltningen.

Inriktningen på verksamheten utgår från kyrkoordningen och från de beslut som kyrkomötet och kyrkostyrelsen fattar. De totala kostnaderna före förändring av destinerade medel uppgår till 2 587 (föregående år 2 452) miljoner kronor. Den ekonomiska omfattningen av de huvudsakliga uppgifterna framgår i nedanstående diagram.

Diagram 2: Kostnader 2012 (miljoner kronor)

Omvärld och relationer

Företrädarskap

En uppgift för den nationella nivån är att lämna remissyttranden, att upprätthålla goda kontakter med landets beslutsfattare samt genom talespersoner i media och på andra sätt utöva ett aktivt företrädarskap. Detta ska förmedla

bilden av vad Svenska kyrkan är och gör. Verksamheten inriktas på att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i företrädarskapet. Detta genom att än bättre systematisera och strukturera kontakterna, påverkansarbetet och företrädarskapet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 4 (föregående år 3) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

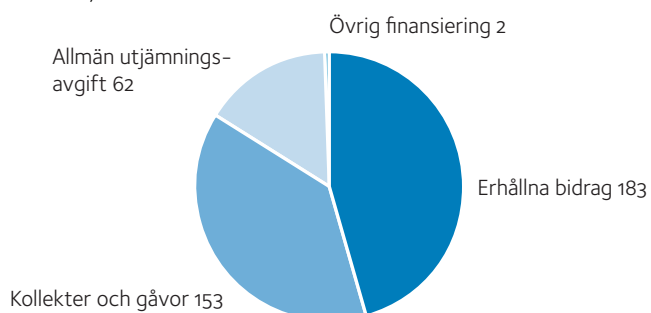
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Uppgiften är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund. Verksamheten är inriktad på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel genom Lutherska världsförbundet, eller genom särskild ekumenisk överenskommelse för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilateral ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelse och samverkan. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Deltagande i ekumeniska nätverk möjliggörs för att öka utbyte och förståelse. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 26 (föregående år 25) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

Internationell mission och diakoni

Uppgiften är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna och med andra kyrkor och internationella organ. I uppgiften ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av missions- och diakonala insatser. Verksamhetens finansiering framgår i nedanstående diagram. Kostnaderna uppgår till 400 (föregående år 351) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av erhållna bidrag, kollekter och gåvor och allmän utjämningsavgift. Ökningen i verksamhetens omfattning jämfört med föregående år är främst en konsekvens av ökade Sidabidrag.

Diagram 3: Finansiering av internationell mission och diakoni 2012 (miljoner kronor)

Svenska kyrkan står under tillsyn av Svensk insamlingskontroll och upprättar kodrapport enligt styrande riktlinjer från Frivilligorganisationernas insamlingsråds kvalitetskod.

Stöd till stift och församlingar

Uppgiften är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd till stiftet utan en direkt koppling vidare till församlingsnivån. Efter samråd med stiftet har kyrkostyrelsen beslutat att stödet ska fokusera på analys/omvärld/forsk-

ning, administrativa stödfunktioner, församlingens grundläggande uppgift samt kommunikationsstöd. Den nationella nivån ska utmana stiftens, inte minst i identitetsfrågor, och erbjuda mötesplatser för att dela erfarenheter. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 352 (föregående år 305) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift och från avkastningen på kapitalet. I kostnaderna ingår 241 miljoner kronor i finansiellt stöd till församlingarna, en post som ökat med 41 miljoner kronor jämfört med föregående år.

De kyrkliga grundutbildningarna

Uppgiften är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplaner samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Utbildningarna ska uppfattas som attraktiva och hålla en hög kvalitet till en rimlig kostnad. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 52 (föregående år 54) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

Forskning

Uppgiften är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 11 (föregående år 11) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

Kulturliv för dialog

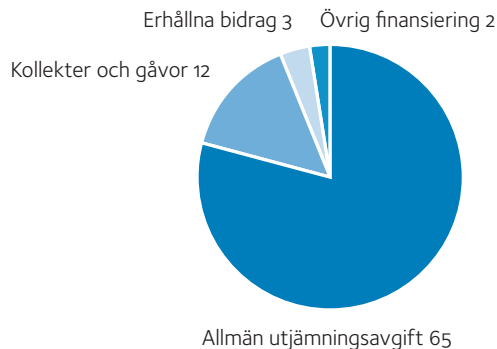
Uppgiften är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 6 (föregående år 6) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

Kyrkoantikvarisk ersättning

Svenska kyrkan erhåller årligen ett bidrag om 460 miljoner kronor från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Kyrkostyrelsen beslutar om fördelning av ersättningen och redovisar årets utfall till regeringen. Den årliga användningen av dessa medel har ökat med 18 miljoner kronor jämfört med föregående år till 450 miljoner kronor. Mellanskillnaden skuldförs i balansräkningen tills den används.

Arbetet bland svenskar i andra länder

Ansvaret innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också. Verksamheten omfattar 31 utlandsförsamlingar varav 6 är filialer till trossamfundet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 82 (föregående år 96) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift, kollekter och gåvor. Verksamhetens finansiering framgår i nedanstående diagram.

Diagram 4: Finansiering av arbete bland svenskar i andra länder 2012 (miljoner kronor)**Svenska teologiska institutet i jerusalem**

Institutet, som är en filial till Svenska kyrkan, ska utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 8 (föregående år 7) miljoner kronor och finansieras dels av allmän utjämningsavgift och dels externt.

Administrativ samverkan**Det kyrkliga utjämningsystemet**

Nationell nivå ansvarar för att förmedla kyrkoavgifter till stift och församlingar. Under 2012 förmedlades 13,9 miljarder kronor i kyrkoavgifter. Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, och därigenom skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Den nationella nivåns uppgift är att svara för det kyrkliga utjämningsystemet. Utjämningsystemet består av generell utjämning av intäkter och kostnader mellan församlingarna, samt allmän utjämning som finansierar verksamheten på nationell nivå och stiftsbidraget. En annan uppgift i anslutning till detta är förmedling av begravningsavgifter. Bidraget från nationell nivå till stiftet har ökat jämfört med föregående år till följd av en motsvarande minskad utdelning från förvaltningen av prästlönetillgångarna till stiftet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 959 (föregående år 944) miljoner kronor och finansieras genom generell och allmän utjämningsavgift.

Gemensamma datasystem

Uppgiften innebär drift, förvaltning och utveckling av bland annat kyrknätet, kyrkobokföringssystemet, organisationsregistret, val- och mandatsystemet, kollekt- och betalsystemet, e-post-systemet, svenskakyrkan.se och det gemensamma intranätet. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 108 (föregående år 103) miljoner kronor och finansieras av allmän utjämningsavgift och extern fakturering.

De direkta valen

Uppgiften avser övergripande ansvar för samtliga direkta val i hela landet. I detta ligger att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter genom bland annat utarbetande av gemensamma rutiner, information och utbildning. Under året har insatser intensifierats för att förbereda 2013 års direkta val. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 23 (föregående år 4) miljoner kronor och finansieras av allmän utjämningsavgift.

Inomkyrklig normgivning

Uppgiften är att kyrkomötet i kyrkoordningen ska utfärda bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vinningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingarna och stiftet samt organen på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter. Verksamheten är inriktad på att utifrån initiativ från kyrkomötet eller kyrkostyrelsen producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om eventuella förändringar i kyrkoordningen. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 43 (föregående år 36) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift.

Ledning och samordning av svenska kyrkans samlade beredskap

Uppgiften innebär att kyrkostyrelsen har ett helhetsansvar för beredskapen inom Svenska kyrkan och inom ramen för detta ansvar rätt att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur planläggning m.m. ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

Bevarande och vård av kyrkans arkiv

Uppgiften innebär att kyrkostyrelsen får utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skrivmedel och förvaringsmedel som ska användas, hur arkiven ska vårdas, återlämnande och utlåning av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet får överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

Tillsyn av förvaltningen av prästlönetillgångar

Uppgiften innebär förutom tillsyn över stiftens förvaltning att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. I detta ligger bland annat att minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen och rätten att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Förvaltning av nationellt kapital

Uppgiften är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att det bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, risker spridas och bästa möjliga uthålliga totalavkastning ska uppnås. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn. Inom ramen för det etiska arbetet finns Ethosfonderna som även är tillgängliga för hela kyrkan. Innehaven redovisas i sin helhet på svenskakyrkan.se.

Svenska kyrkan anlitar externa förvaltare för merparten av det förvaltade kapitalet. Totalavkastningen för 2012 uppgick till 9,1 procent vilket är 6,2 procentenheter högre än det reala avkastningsmålet (KPI + 3 procent). Marknadsvärdet på placeringstillgångarna i kapitalförvaltningen var per den 31 december 4 935 miljoner kronor. Enligt not 24 uppgår marknadsvärde tillika bokfört värde till 5 195 miljoner kronor, på det långfristiga värdepappersinnehavet. Däri ingår bl. a. även verksamhetsdestinerade medel. Inflationen, mätt som KPI, var -0,1 procent under 2012. Resultatet inkl. bank- och förvaltningsarvoden för perioden januari–december blev 412 miljoner kronor. Etisk screening av portföljen utförs av GES Investment Services och MSCI (RiskMetrics). I en

KsSkr 2013:2 separat rapport, Ansvarsfulla investeringar 2012, finns mer information om förvaltningen. Kostnaderna för verksamhetsområdet uppgår till 12 (föregående år 24) miljoner kronor och finansieras av avkastningen på kapitalet.

Tabell 1: Portföljens fördelning per förvaltare och tillgångsslag 2012 (miljoner kronor)

Alla belopp i mnkr	Marknads- värde 2012	Andel 2012	Marknads- värde 2011	Andel 2011	Normal- portfölj 2012
DNB koncis	337,5	7%	287,7	6%	
Ethos aktiefond	403,2	8%	340,7	8%	
Nordea Swedish Stars	237,0	5%	200,5	4%	
Rest Catella avslutat	-	-	3,9	0,1%	
Svenska aktier	977,7	20%	832,8	18%	20%
Ethos global	486,2	10%	445,0	10%	
Generation Global	574,6	12%	518,0	12%	
DNB Miljöinvest	71,8	1%	75,7	2%	
First State World	195,6	4%	-	-	
Globala aktier	1 328,2	27%	1 038,7	23%	20%
First State EM	314,1	6%	251,9	6%	
Generation Asia	108,3	2%	92,7	2%	
Emerging Markets	422,4	8%	344,6	8%	10%
Total aktieportfölj	2 728,3	55%	2 216,1	49%	50%
Alfred Berg	634,3	13%	679,5	15%	
Nordea räntemandat	671,3	14%	644,9	14%	
Ethos räntefond	634,4	13%	708,2	16%	
Räntebärande värdepapper	1 940,0	40%	2 032,6	45%	35%
Företagsobligationer	-	-	-	-	5%
Total ränteportfölj	1 940,0	40%	2 032,6	45%	40%
Excalibur	109,8	2%	101,0	2%	
SEB Credit Opportunity III	110,4	2%	-	-	
Domestica Bostäder	45,7	1%	-	-	
Alternativa placeringar	265,9	5%	101,0	2%	10%
Likvida medel	0,3	0%	171,3	4%	
Totala portföljen	4 934,5	100%	4 521,0	100%	100%

Tabell 2: Portföljens avkastning per tillgångsslag 2012 (miljoner kronor)

KsSkr 2013:2

Förvaltare	Resultat, mnkr	2012		2011	
		Portfölj, %	Index, % ⁷	Portfölj, %	Index, %
DNB koncis	49,2	17	17	-22	-14
Ethos aktiefond	62,4	18	17	-17	-14
Nordea Swedish Stars	36,5	18	17	0	0
Rest Catella avslutat ¹	-0,4	-12	11	-49	-14
Svenska aktier	147,7	18	17	-21	-14
Ethos global	41,2	9	9	-7	-6
Generation Global	56,7	11	9	-6	-6
DNB Miljöinvest ²	-3,9	-5	9	-31	-6
First State World ³	-4,5	-2	-2	-	-
Globala aktier	89,5	9	9	-9	-6
First State EM	62,2	25	12	-12	-17
Generation Asia ⁴	15,5	17	12	-8	-12
Emerging Markets	77,7	23	12	-13	-17
Alfred Berg	23,3	4	3	8	8
Nordea räntemandat	26,0	4	3	9	8
Ethos räntefond	26,1	4	3	8	8
Räntebärande värdepapper	75,4	4	3	8	8
Företags-obligationer	-	-	15	-	3
Excalibur	8,7	9	3	1	1
SEB Credit Opportunity III ⁵	10,4	10	3	-	-
Domestica Bostäder ⁶	0,0	0	1	-	-
Alternativa placeringar	19,2	11	3	1	1
Totalt	411,9	9	9	-5	-3

1 Förvaltningen startade 2011-10-31. Index 2011 är för samma period.

2 Fonden jämför sig mot Wilderhill Ne Energy index som backad med -9,4 % under 2012.

3 Förvaltningen startade 2012-12-19. Index 2012 är för samma period.

4 Förvaltningen startade 2011-07-01. In des 2011 är för samma period.

5 Förvaltningen startade 2012-03-01. Index 2012 är för samma period.

6 Förvaltningen startade i december 2012. Index redovisas för samma period.

7 Svenska aktier SIX RX, Globala aktier DJSI, Emerging markets MSCI EM, Svenska räntor OMRX Bond, Globala räntor Merrill Lynch EMU, Alternativa placeringar KPI + 3 %.

Styrning och administration

Styrning och administration omfattar arbetet med administration av den nationella nivåns verksamhet, såsom kansliets ledning och stabsfunktioner, ekonomi- och personaladministration etc. Kostnaderna för verksamheten uppgår till 37 (föregående år 43) miljoner kronor och finansieras huvudsakligen av allmän utjämningsavgift. Utöver detta disponeras medel för fastighetsunderhåll 12 (föregående år 20) miljoner kronor.

Risker

Väsentliga riskområden för Svenska kyrkans nationella nivå är risk för skadat förtroende, aktivitetsrelaterade risker, risker inom finansförvaltningen och omvärldsrisker.

Svenska kyrkan är beroende av människors förtroende. Därför läggs stor vikt vid uppdatering av och utbildning kring exempelvis uppförandekod, policy mot korruption och förskingring, policy mot kränkande särbehandling och riktlinjer kring förebyggande av sexuella övergrepp.

Aktivitetsrelaterade risker uppkommer bland annat då medarbetare reser till eller bor i miljöer med dålig trafiksäkerhet eller andra säkerhetsrisker. För att hantera detta finns riktlinjer som all utsänd personal utbildas i. Andra aktivitetsrelaterade risker handlar om kritiska system vilka hanteras inom ramen för fastställd IT-policy.

Riskhantering inom finansförvaltningen syftar till att säkerställa att förvaltningen av de finansiella tillgångarna sker på ett tillfredsställande sätt. Metoden för att uppnå detta är att löpande bevaka, utvärdera och kontrollera de finansiella riskerna. Utformningen av denna verksamhet ska säkerställa att förvaltningen följer beslutade strategier och riktlinjer. Riskerna hanteras genom god intern kontroll exempelvis vad gäller en säker hantering av transaktioner, klart definierade och avgränsade ansvarsområden samt dokumenterade rutinbeskrivningar.

Till omvärldsriskerna räknas makroekonomiska faktorer som konjunktur, sysselsättning, räntor mm. Den nationella nivån har därför omvärldsbevakning som följer och analyserar utvecklingen på dessa områden fortlöpande.

Stiftelser

Svenska kyrkan på nationell nivå förvaltar 86 (föregående år 86) stiftelser med anknuten förvaltning. Stiftelserna är egna juridiska personer och ingår därför inte i balans- och resultaträkningen för Svenska kyrkan på nationell nivå. Eget kapital i stiftelserna är vid årsskiftet 163 (föregående år 147) miljoner kronor. Avkastningen från stiftelserna tillförs till stor del den verksamhet som bedrivs inom Svenska kyrkan på nationell nivå.

Destinerade medel

Under året är nettoförändringen av destinerade medel 1 (föregående år 22) miljoner kronor. Det innebär att reserverade medel ökat liksom föregående år.

Eget kapital

Målnivån för eget kapital för Svenska kyrkan på nationell nivå bestämdes av kyrkomötet 2008 till 4 000 miljoner kronor, med en årlig uppräkningsindex enligt konsumentprisindex. När eget kapital överstiger målnivån med 25 procent ska kyrkostyrelsen kommentera detta till kyrkomötet. Genom utvecklingen inom finansförvaltningen har den övre gränsen för målskapitalet överskridits med 119 miljoner kronor vid utgången av 2012. Mer information om eget kapital framgår av not 1 och 16.

Övrigt

KsSkr 2013:2

Inga väsentliga händelser finns att notera efter balansdagen. Framtida utveckling behandlas i bland annat den årliga skriften *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi*.

Resultat och ställning

Resultatet av verksamheten samt ställningen vid räkenskapsårets utgång framgår i övrigt av efterföljande resultat- och balansräkningar med noter.

Koncernen 5 år i sammandrag

Belopp i miljoner kronor

Resultaträkning	2012	2011	2010	2009	2008
<i>Intäkter</i>					
Utjämningsavgifter	1 574	1 567	1 553	1 502	1 440
Kollekter och gåvor	178	195	190	190	213
Kapitalförvaltning	412	-256	429	763	-786
Övriga intäkter	680	722	471	510	475
Summa intäkter	2 844	2 228	2 643	2 965	1 342
<i>Kostnader</i>					
Utjämningsbidrag	-1 001	-944	-921	-953	-839
Övriga kostnader	-1 586	-1 508	-1 418	-1 515	-1 378
Summa kostnader	-2 587	-2 452	-2 339	-2 468	-2 217
Övriga resultatposter	60	45	13	7	32
Förändring destinerade medel	-1	-22	37	62	19
Årets resultat	316	-201	354	566	-824
Balansräkning					
Tillgångar	9 190	8 612	8 815	8 130	7 530
Eget kapital	5 380	5 064	5 265	4 911	4 345
Skulder, avsättningar och destinerade medel	3 810	3 548	3 550	3 219	3 184
Soliditet*	59%	59%	60%	60%	58%
Personal					
Medeltal anställda					
Sverige	298	286	307	325	315
Utland	99	115	138	154	164

*) Eget kapital i procent av totala tillgångar.

Resultaträkningar

Belopp i tkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2012	2011	2012	2011
	1				
Intäkter					
Utjämningsavgifter	2	1 574 198	1 567 225	1 574 198	1 567 225
Kollekter och gåvor	3	177 863	194 940	177 863	194 940
Erhållna bidrag	4	642 555	570 162	642 555	570 162
Resultat av ideella placeringar	5	1 722	1 235	687	673
Resultat av likviditetsförvaltning	6	393	534	1 192	1 175
Resultat av kapitalförvaltning	7	411 838	-256 072	411 838	-256 072
Övriga intäkter	8	35 509	150 107	36 004	150 604
Summa		2 844 078	2 228 131	2 844 337	2 228 707
Kostnader					
Utjämningsbidrag	2	-1 000 627	-943 946	-1 000 627	-943 946
Lämnade bidrag	9	-981 601	-909 558	-981 601	-909 558
Övriga externa kostnader	8	-314 382	-301 057	-317 804	-304 482
Personalkostnader	10, 11, 12	-277 799	-284 867	-277 799	-284 867
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	13	-12 236	-12 923	-10 033	-10 634
Summa		-2 586 645	-2 452 351	-2 587 864	-2 453 487
Resultat före förändring av destinerade medel		257 433	-224 220	256 473	-224 780
Förändring destinerade medel	14	-627	-21 850	-627	-21 850
Resultat efter förändring av destinerade medel		256 806	-246 070	255 846	-246 630
<i>Andel i intresseföretagens resultat</i>		5 169	3 256	-	-
Resultat före finansiella poster		261 975	-242 814	255 846	-246 630
<i>Finansiella poster</i>	15				
Finansiella intäkter		65 516	45 581	65 516	45 581
Finansiella kostnader		-8 366	-2 922	-8 366	-2 922
Summa		57 150	42 659	57 150	42 659
Resultat efter finansiella poster		319 125	-200 155	312 996	-203 971
<i>Bokslutsdispositioner</i>		-258	-140	-	-
Koncernföretagens skatt		-2 409	-1 013	-	-
Årets resultat	16	316 458	-201 308	312 996	-203 971

Balansräkningar

KsSkr 2013:2

Belopp i tkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR	1				
<i>Anläggningstillgångar</i>					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>					
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	17	20 144	13 998	20 144	13 998
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Byggnader och mark	18	136 214	142 518	68 470	72 789
Inventarier	19	14 484	11 510	13 709	10 634
Summa		150 698	154 028	82 179	83 423
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Andelar i koncernföretag	20	-	-	55 774	55 774
Långfristiga fordringar i koncernföretag	21	-	-	30 000	30 000
Andelar i intresseföretag	22	55 931	52 860	42 295	42 295
Ideella placeringar	23	40 996	40 505	34 412	34 387
Andra långfristiga värdepappersinnehav	24	5 195 264	4 595 271	5 195 264	4 595 271
Övriga långfristiga fordringar		434	185	434	185
Summa		5 292 625	4 688 821	5 358 179	4 757 912
Summa anläggningstillgångar		5 463 467	4 856 847	5 460 502	4 855 333
<i>Omsättningstillgångar</i>					
Varulager		1 948	2 307	1 948	2 307
<i>Kortfristiga fordringar</i>					
Kortfristiga fordringar		20 432	143 376	20 432	143 332
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25	63 484	49 389	63 484	49 389
Summa		83 916	192 765	83 916	192 721
<i>Kortfristiga placeringar</i>	26	2 430 420	2 152 532	2 430 420	2 152 532
<i>Kassa och bank</i>	27	1 210 697	1 407 983	1 210 697	1 407 983
Summa omsättningstillgångar		3 726 981	3 755 587	3 726 981	3 755 543
SUMMA TILLGÅNGAR		9 190 448	8 612 434	9 187 483	8 610 876

forts. Balansräkningar

Belopp i tkr	Not	Koncernen	Moderföretaget		
		2012-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2011-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
<i>Eget kapital</i>	16				
Eget kapital vid årets början		5 064 034	5 265 342	5 056 343	5 260 314
Årets resultat		316 458	–201 308	312 996	–203 971
Summa		5 380 492	5 064 034	5 369 339	5 056 343
<i>Destinerade medel</i>	14	239 522	238 895	239 522	238 895
<i>Avsättningar för pensioner</i>	28	63 567	71 827	63 567	71 827
<i>Övriga avsättningar</i>	29	175 965	123 351	175 965	123 351
<i>Kortfristiga skulder</i>					
Leverantörsskulder		75 842	55 407	75 164	53 870
Skulder till koncernföretag				8 999	7 682
Övriga kortfristiga skulder	27	3 203 321	3 006 837	3 203 188	3 006 825
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30	51 739	52 083	51 739	52 083
Summa		3 330 902	3 114 327	3 339 090	3 120 460
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		9 190 448	8 612 434	9 187 483	8 610 876
<i>Ställda säkerheter</i>	31	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>Ansvarsförbindelser</i>	32	-	-	-	-

Kassaflödesanalyser

KsSkr 2013:2

Belopp i tkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2012	2011	2012	2011
<i>Den löpande verksamheten</i>					
Inbetalningar från verksamheten exkl finansförvaltning		2 573 448	2 407 177	2 570 522	2 404 173
Utbetalningar av bidrag samt till leverantörer och anställda		-2 478 595	-2 400 970	-2 478 929	-2 400 885
Netto räntor och utdelningar		163 582	209 569	164 223	210 210
Nettoförändring i ideella placeringar	5/23	1 010	538	-25	-24
Nettoförändring i likviditetsförvaltning *		-249 147	-376 942	-249 147	-376 942
Förändring av Kyrkkontot *		87 116	-189 878	87 116	-189 878
Nettoförändring i kapitalförvaltning		-324 002	217 979	-320 465	220 644
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-226 588	-132 527	-226 705	-132 702
<i>Investeringsverksamheten</i>					
Investering i materiella och immateriella anläggningstillgångar		-15 052	-14 728	-14 935	-14 553
<i>Finansieringsverksamheten</i>					
Ökning/minskning av skulder		44 354	95 886	44 354	95 886
Årets kassaflöde		-197 286	-51 369	-197 286	-51 369
Likvida medel vid årets början		1 407 983	1 459 352	1 407 983	1 459 352
Likvida medel vid årets slut		1 210 697	1 407 983	1 210 697	1 407 983

*) I likviditetsförvaltningen ingår även placeringar av kyrkkontomedel.

Noter för koncernen och moderföretaget

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Alla belopp är angivna i tusental kronor (tkr) om inte annat anges.

Årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens (BFN) allmänna råd med undantag för BFNAR 2002:10 samt resultaträkningens uppställningsform. Uttalande om redovisning av gåvor för ideella föreningar och registrerade trossamfund där Svenska kyrkan beträffande redovisning av destinerade medel (gåvor) tillämpar riktlinjer fastställda av Svenska kyrkans redovisningskommitté (Kred), Redovisning av ändamålsbestämda gåvor. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Destinerade medel

I vissa fall är intäkter förenade med villkor som innebär att medlen ska användas för viss angiven verksamhet (verksamhetsdestinerade medel) eller visst angivet ändamål inom en verksamhet (ändamålsdestinerade medel). För Svenska kyrkan är det angeläget att gentemot givare tydligt visa att erhållna destinerade medel hålls åtskilda från övriga medel och ej är möjliga att använda för andra ändamål. För att uppnå en rättvisande bild avsätts medlen i de fall intäkten inte

KsSkr 2013:2 kunnat användas för den angivna verksamheten eller ändamålet under året som förändring av destinerade medel i resultaträkningen och som destinerade medel i balansräkningen. När utbetalning sker till den angivna verksamheten eller ändamålet ianspråk tas destinerade medel och intäktsredovisas för att möta kostnaden.

Koncernredovisning

Koncernredovisning har upprättats med tillämpning av förvärvsmetoden och med vägledning av Redovisningsrådets rekommendation (RR1:00). I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av rösterna.

Intresseföretagsredovisning

Som intresseföretag betraktas de företag där koncernen har ett långsiktigt ägarintresse och där moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 20 procent av rösterna för samtliga aktier. Andelar i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. I noten 22 redovisas samtliga intresseföretag. Intresseföretagsinnehav av ideell karaktär redovisas i balansräkningen under rubriken ideella placeringar.

Intäktsredovisning

Svenska kyrkans nationella nivå ansvarar för förmedlingen av de kyrkoavgifter som Skatteverket uppbär för Svenska kyrkans räkning. Den del av kyrkoavgifterna som överförs till församlingar, samfälligheter och stift redovisas endast över balansräkningen.

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Kollektor och gåvor samt erhållna bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd.

Kollekter och gåvor

Med kollektor och gåvor avses i huvudsak insamlade medel från allmänheten som ställs till Svenska kyrkans förfogande. Gåvor och testamenten som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärde vid gåvotillfället. Aktier erhållna genom gåva eller testamente värderas till marknadsvärde vid tidpunkten för överföring till Svenska kyrkans depå. I det fall tillgången avyttras i nära anslutning till gåvotillfället värderas tillgången till faktiskt erhållen likvid.

Erhållna bidrag

Med begreppet bidrag avses medel som erhållits från externa bidragsgivare och där bidraget grundas på avtal eller liknande handling samt där återrapporteringsskyldighet föreligger samt utdelning från förvaldade stiftelser och stiftelseliknande rättssubjekt.

Bidrag från svenska staten avseende kyrkoantikvarisk ersättning redovisas liksom bidrag från Sida i enlighet med BFNAR 2002:11 Uttalande om redovisning av bidrag av likvida medel till ideella föreningar och registrerade trossamfund från offentligrättsliga organ, och skuldförs till dess att de kostnader som bidraget ska täcka uppkommit varvid intäktsföring sker.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, redovisas som hyresavtal (operationella leasingavtal).

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

KsSkr 2013:2

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Fastigheter redovisas dock till historisk anskaffningskurs.

Fordringar

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Utgifter för utvecklingsarbeten av datorprogram kostnadsförs vanligtvis löpande när de uppkommer. Vissa större utvecklingsprojekt som har ansetts vara av väsentligt värde under kommande år har aktiverats i balansräkningen som balanserade utgifter för utvecklingsarbeten. Kostnader direkt hänförliga till utveckling av tillgången har ökat tillgångens redovisade värde. Datorprogram som ej är egenutvecklade kostnadsförs vid anskaffningen.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Utgifter för förbättringar av tillgångars prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används. Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	10–50 år
Installationer	10 år
Kontorsmöbler	10 år
Kontorsmaskiner	5 år
Datorprogram	4–5 år
Datorer	4 år från och med 2010
Övrig datautrustning	3 år

I de fall en tillgångs redovisade värde överstiger dess verkliga värde skrivs tillgången ner till verkligt värde.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas till verkligt värde enligt ÅRL 4 kap 14 § a–g. För ideella placeringar sker dock annan bedömning, se nedan.

Affärsdagsredovisning

Transaktioner på de finansiella marknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdagen. Affärsdagen är den tidpunkt då de väsentliga rättigheterna och därmed riskerna övergår mellan parterna.

Ideella placeringar

Med ideella placeringar avses placeringar där såväl ekonomisk som social avkastning legat till grund för placeringsbeslutet. I balansräkningen redovisas samtliga ideella placeringar under denna rubrik, trots att vissa innehav uppfyller kriteriet för intresseföretag. Därmed kommer rubriken intresseföretag i balansräkningen endast att redovisa intresseföretag som inte är av ideell karaktär. Värdering av ideella placeringar sker individuellt för varje enskilt innehav till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde om inte annat anges.

Kapital- och likviditetsförvaltning

Inom kapitalförvaltningen förvaltas den nationella nivåns långfristiga värdepapper. Förvaltningen strävar efter att uppnå bästa möjliga uthålliga totalavkastning med beaktande av kyrkans grundläggande värderingar.

Inom likviditetsförvaltningen förvaltas överlikviditeten från Kyrkkontot huvudsakligen genom placeringar i kortfristiga värdepapper.

Värdepapper i kapitalförvaltningen redovisas, med stöd av Fars RedR 5 som anläggningstillgång då förvaltningen är av långsiktig karaktär. Likviditetsförvaltningens tillgångar redovisas som kortfristiga placeringar.

– Aktier och andelar

Värdering av noterade aktier och andelar sker till verkligt värde baserat på senaste betalkurs under årets sista handelsdag.

– Obligationer och andra räntebärande tillgångar

Obligationer och andra räntebärande tillgångar värderas till verkligt värde. Verkligt värde beräknas utifrån balansdagens officiella marknadsnotering (oftast mid-kurs). Innehav som inte har officiell marknadsnotering värderas till noterade priser observerbara i en aktiv marknad. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva.

Nettoresultatet utgörs av skillnaden mellan genomsnittligt upplupet anskaffningsvärde och försäljningsvärde/verkligt värde. Det upplupna anskaffningsvärdet utgörs av den effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Detta innebär att förvärvade över- och undervärden periodiseras under återstående löptid till nästa räntejusteringstillfälle. Över- och undervärdena redovisas som räntetäkt.

Eget kapital

Enligt 51 kap i kyrkoordningen ska den nationella nivåns kapital förvaltas på ett sådant sätt att kapitalet bevaras till sin reella nivå mätt över rullande tioårsperioder. Målnivån är 4 miljarder kronor. Från och med 2009 sker en årlig indexuppräknings enligt konsumentprisindex.

I not 16 redovisas hur eget kapital förhåller sig till den målsatta värdesäkrade nivån.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller tidpunkt då de ska infrias. Värdering av avsättningar har skett till det belopp som beräknas komma att betalas.

Not 2 Utjämningsavgifter och utjämningsbidrag

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Regler om ekonomisk utjämning återfinns i 44 kap. i kyrkoordningen.		
<i>Utgjämningsavgifter</i>		
Allmän utjämningsavgift*	847 712	845 784
Inkomstutjämningsavgift	318 799	314 474
Kostnadsutjämningsavgift för		
- Kyrkounderhåll	86 914	81 434
- Kostnadsutjämningskonstant	116 245	113 467
- Andel medlemmar	204 528	212 066
	407 687	406 967
Summa utjämningsavgifter	1 574 198	1 567 225
<i>Utgjämningsbidrag</i>		
Inkomstutjämningsbidrag	-318 804	-314 483
Kostnadsutjämningsbidrag för		
- Kyrkounderhåll	-90 658	-84 742
- Kostnadsutjämningskonstant	-115 259	-112 505
- Andel medlemmar	-202 726	-211 536
- Övrigt församlingsbidrag	-40 990	-
	-449 633	-408 783
Stiftsbidrag	-232 190	-220 680
Summa utjämningsbidrag	-1 000 627	-943 946

*) Församlingarna betalar en allmän utjämningsavgift som uppgår till 7 öre per 100 kronor av avgiftsunderlaget.

Not 3 Kollektor och gåvor

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
<i>Kollekter</i>		
Rikskollekter	41 700	43 143
Stiftskollekter	1 415	1 575
Församlingskollektor	14 265	19 226
	57 380	63 944
<i>Gåvor*</i>		
Testamenten	34 961	42 245
Övriga gåvor	85 522	88 751
	120 483	130 996
Summa kollektor och gåvor	177 863	194 940

Antal inkomna testamentsärenden **70** 69

* Kodrapport enligt Frivilligorganisationernas insamlingsråds kvalitetskod har upprättats för år 2012.

Not 4 Erhållna bidrag

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Sidabidrag för		
- Utvecklingssamarbete	126 358	76 179
- Katastrofbistånd	22 171	21 356
- Administration	12 803	7 674
- Information och opinionsbildning	3 879	3 676
- Övriga anslag	874	-
	166 085	108 885
Kyrkoantikvarisk ersättning	450 345	431 601
Stiftelser		
- Förvaltade av Svenska kyrkan på nationell nivå	2 980	4 424
- Övriga stiftelser	1 384	1 936
	4 364	6 360
Övriga organisationer och företag	13 712	11 234
Radiohjälpen	3 511	5 480
Europeiska Unionen	4 538	6 602
Summa erhållna bidrag	642 555	570 162

Not 5 Resultat av ideella placeringar

	Koncernen		Modersföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Räntor och utdelningar	687	687	687	687
Resultatandel ideella intresseföretag	1 035	562	-	-
Nedskrivning ideella placeringar	-	-14	-	-14
Resultat av ideella placeringar	1 722	1 235	687	673

Not 6 Resultat av likviditetsförvaltning

	Koncernen		Modersföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Realisationsresultat vid försäljning	180	-1 596	180	-1 596
Orealiserat resultat kortfristiga placeringar	28 561	-3 871	28 561	-3 871
Ränteintäkter	151 054	130 178	150 935	130 083
Räntekostnader	-98 989	-106 116	-98 071	-105 380
Resultat av likviditetsförvaltning före avsättning	80 806	18 595	81 605	19 236
<i>Avsättningar</i>				
Avsättning för utbetalning nästkommande år	-80 413	-18 061	-80 413	-18 061
Resultat av likviditetsförvaltningen efter avsättning	393	534	1 192	1 175

Not 7 Resultat av kapitalförvaltning

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
<i>Aktier och fondandelar</i>		
- Utdelningar	39 437	69 311
- Realiserat resultat	2 306	-37 285
- Orealiserat resultat	275 095	-433 716
	316 838	-401 690
<i>Räntevärdepapper</i>		
- Utdelningar	43 568	51 973
- Räntenetto	49 001	51 499
- Realiserat resultat	17 111	-23 014
- Orealiserat resultat	-11 568	77 992
	98 112	158 450
<i>Provisionskostnader</i>		
- Förvaltningsarvoden	-3 034	-12 485
- Bankkostnader	-78	-347
	-3 112	-12 832
Resultat av kapitalförvaltning	411 838	-256 072

Not 8 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Moderföretaget	2012	2011
Av moderföretagets omsättning avser försäljning till andra koncernföretag	597	598
Av moderföretagets inköp avser inköp från andra koncernföretag	-7 430	-7 430

Not 9 Lämnade bidrag

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Utvecklingssamarbete, katastrof-bistånd och kyrkosamverkan i utlandet	-251 971	-198 325
Svenska församlingar i utlandet	-6 788	-10 031
Tillfälligt församlingsbidrag	-100 000	-100 000
Riktat församlingsbidrag	-100 000	-100 000
Kyrkoantikvarisk ersättning	-443 233	-426 069
Verksamhet i Sverige	-79 609	-75 133
Summa lämnade bidrag	-981 601	-909 558

Not 10 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Koncernen och moderföretaget	Löner och andra ersättn. 2012	Sociala kostn. 2012	(varav pens.-kostn.) 2012	Löner och andra ersättn. 2011	Sociala kostn. 2011	(varav pens.-kostn.) 2011
Styrelser, generalsekreterare och verkställande direktör*	-2 635	-1 751	-921	-2 215	-1 373	-676
Förtroendevalda som inte ingår i styrelsen	-4 862	-1 528	-	-5 260	-1 653	-
Övriga anställda	-175 621	-78 180	-27 663	-171 601	-82 349	-31 803
Summa	-183 118	-81 459	-28 584	-179 076	-85 375	-32 479

*) Inga avtal om avgångsvederlag eller om pensionsavgång föreligger med ledande befattningshavare.

Not 11 Könsfördelning bland ledande befattningshavare *

Koncernen	2012		2011	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Styrelseledamöter	52%	48%	52%	48%
Generalsekreterare, verkställande direktör		100%		100%

Moderföretaget	2012		2011	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Styrelseledamöter	67%	33%	67%	33%
Generalsekreterare		100%		100%

*) Fördelningen avser förhållandet på balansdagen

Not 12 Medelantalet anställda per land

Koncernen och moderföretaget	2012			2011		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Afrika</i>						
Etiopien	1	1	2	1	2	3
Kenya	2		2	2		2
Liberia					1	1
Sydafrika	1	1	2	1	1	2
Tanzania	1	2	3	2	1	3
Uganda				1		1
Zimbabwe	1		1	1		1
<i>Asien</i>						
Burma	1		1			
Filippinerna				1		1
Kina	3	3	6	3	3	6
Singapore	1	1	2	1	1	2
Thailand	2	1	3	2	1	3
<i>Australien</i>	3	2	5	2	2	4
<i>Europa</i>						
Belgien	2	2	4	3	2	5
Cypern	1	1	2	1	1	2
Danmark		1	1	1	1	2
Finland		1	1		1	1
Frankrike	5	1	6	3	3	6
Grekland	1	1	2	1	1	2
Italien	1	1	2	1	1	2
Nederländerna	2	1	3	2	1	3
Norge	1	1	2		1	1
Schweiz	1	2	3	2	2	4
Spanien	7	6	13	10	8	18
Storbritannien	2	3	5	3	4	7
Tyskland	4	1	5	5	3	8
Österrike	1	1	2	2	1	3

Koncernen och moderföretaget	2012			2011		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
<i>Latinamerika</i>						
Brasilien	1		1	2		2
Colombia		1	1		1	1
Costa Rica		1	1	1	1	2
<i>Mellanöstern</i>						
Förenade Arabemiraten	1	1	2	1	1	2
Israel	2	3	5	2	3	5
<i>Nordamerika</i>						
USA	7	3	10	6	3	9
Korttidsanställda *		1	1		1	1
<i>Summa utland</i>	55	44	99	63	52	115
Sverige	199	99	298	188	98	286
Summa	254	143	397	251	150	401

*) Avser personer utsända för katastrofinsatser och specialinsatser.

Not 13 Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Modersföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Datorprogram	-3 561	-4 267	-3 561	-4 267
Byggnader	-4 386	-4 388	-2 393	-2 395
Inventarier*	-4 289	-4 268	-4 079	-3 972
Summa	-12 236	-12 923	-10 033	-10 634

*) Varav filialer -235 (-223)

Not 14 Destinerade medel

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Medel vid årets ingång	238 895	217 045
Förändring från årets verksamhet	627	21 850
Belopp vid årets utgång	239 522	238 895
<i>Fördelning per verksamhet vid årets utgång</i>		
Svenska kyrkans internationella arbete	163 218	160 996
Svenska kyrkan i utlandet	33 856	35 380
Övriga verksamheter	42 448	42 519
Summa fördelning vid årets utgång	239 522	238 895
<i>Svenska kyrkans internationella arbete</i>		
Medel vid årets ingång	160 996	138 186
Förändring från årets verksamhet	2 222	22 810
Belopp vid årets utgång	163 218	160 996
Varav använt för ideella placeringar	33 048	33 048
Varav övriga intecknade medel	6 430	6 604
Varav ändamålsdestinerade medel	6 141	13 488
Återstår ej intecknade medel	117 599	107 856
	163 218	160 996
<i>Svenska kyrkan i utlandet</i>		
Medel vid årets ingång	35 380	33 585
Förändring från årets verksamhet, filialer	-2 310	891
Förändring från årets verksamhet, övrigt	786	904
Belopp vid årets utgång	33 856	35 380
Varav medel filialer	5 438	7 748
Varav övriga intecknade medel	28 418	27 632
	33 856	35 380
<i>Övriga verksamheter</i>		
Medel vid årets ingång	42 519	45 274
Förändring från årets verksamhet, övrigt	-71	-2 755
Belopp vid årets utgång	42 448	42 519

Not 15 Finansiella intäkter och kostnader

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
<i>Finansiella intäkter</i>		
Ränteintäkter	61 870	40 230
Övriga finansiella intäkter	3 646	5 351
	65 516	45 581
<i>Finansiella kostnader</i>		
Räntekostnader	-431	-491
Övriga finansiella kostnader	-7 930	-2 431
	8 366	-2 922
Summa finansiella intäkter och kostnader	57 150	42 659

Not 16 Eget kapital

	Koncernen		Modersföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Eget kapital vid årets ingång	5 064 034	5 265 342	5 056 343	5 260 314
Årets resultat	316 458	-201 308	312 996	-203 971
Belopp vid årets utgång	5 380 492	5 064 034	5 369 339	5 056 343
<i>Eget kapital i förhållande till målnivån</i>		31 dec	31 dec	31 dec
Enhet (mnkr)		2012	2011	2010
Modersföretaget		5 369	5 056	5 260
Koncernen		5 380	5 064	5 265
Målnivå*		4 209	4 211	4 130
Över/under mål för koncernen		1 172	853	1 135
Över/under 125% av målnivån		119	-200	102
<i>Koncernens konsolidering**</i>		128%	120%	127%

*) Målnivån för Svenska kyrkans nationella nivå bestämdes av kyrkomötet 2008 till 4 miljarder kronor, med en årlig indexuppräknings enligt konsumentprisindex.

**) Koncernens konsolidering är beräknad som eget kapital dividerat med eget kapital enligt målnivån. En hög konsolidering uttrycker en förmåga att möta tillfälliga resultatsvängningar.

Not 17 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Ingående anskaffningsvärden	59 782	50 695
Årets balanserade utgifter	9 707	9 087
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	69 489	59 782
Ingående avskrivningar	-45 345	-41 517
Årets avskrivningar	-3 561	-4 267
Utgående ackumulerade avskrivningar	-49 345	-45 784
Utgående bokfört värde enligt plan	20 144	13 998

Not 18 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Ingående anskaffningsvärden	190 257	190 257	91 048	91 049
Investeringar	–	–	–8	–1
Försäljning mark	–1 918	–	–1 918	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	188 339	190 257	89 122	91 048
Ingående avskrivningar	–47 739	–43 351	–18 259	–15 864
Årets avskrivningar	–4 386	–4 388	–2 393	–2 395
Utgående ackumulerade avskrivningar	–52 125	–47 749	–20 652	–18 259
Utgående bokfört värde	136 214	142 518	68 470	72 789
<i>Bokförda värden i koncernen och moderföretaget</i>				
<i>Koncernföretag</i>				
Kyrkans hus, Fjärdingen 15:2, Uppsala			67 744	69 729
<i>Moderföretaget</i>				
Svenska teologiska institutet i Jerusalem			25 080	25 758
Fastigheten Svenska kyrkan i Paris			6 778	6 962
Ärkebiskopsgården, Fjärdingen 21:1, Uppsala			9 643	10 442
Kyrkobyggnad inklusive mark, Bryssel			22 526	24 968
Lägenhet, San Agustin			1 335	1 368
Prästgård, Torre Vieja			2 754	2 839
Ekermanska huset, Uppsala			354	414
Hyrd kyrka i Torre Vieja			–	38
Summa moderföretaget			68 470	72 789
Summa koncernen			136 214	142 518

Not 19 Inventarier

KsSkr 2013:2

	Koncernen		Moderföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Ingående anskaffningsvärden	36 035	30 882	33 657	28 678
Inköp	7 005	5 545	6 896	5 371
Försäljningar och utrangeringar	-1 286	-392	-1 286	-392
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	41 754	36 035	39 267	33 657
Ingående avskrivningar	-25 193	-21 507	-23 691	-20 301
Årets avskrivningar	-4 054	-4 045	-3 844	-3 749
Försäljningar och utrangeringar	1 286	359	1 286	359
Utgående ackumulerade avskrivningar	-27 961	-25 193	-26 249	-23 691
Filialers bokförda värde	691	668	691	668
Utgående bokfört värde	14 484	11 510	13 709	10 634

Not 20 Andelar i koncernföretag

Moderföretaget	Org nr	Säte	Kapital- andel %	Antal aktier	Bokfört värde 2012	Bokfört värde 2011
Svenska kyrkans förvaltnings AB	556047-5773	Uppsala	100	1 000	55 654	55 654
Svenska kyrkans utbildning AB	556427-5823	Uppsala	100	100	120	120
Summa					55 774	55 774
					2011	2011
Ingående anskaffningsvärde						58 130
Utgående anskaffningsvärde						58 130
Ingående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående nedskrivning					-2 356	-2 356
Utgående bokfört värde					55 774	55 774

Not 21 Långfristiga fordringar i koncernföretag

Moderföretaget	Bokfört värde 2012	Bokfört värde 2011
Ingående fordran	30 000	30 000
Utgående ackumulerad fordran	30 000	30 000
Utgående bokfört värde	30 000	30 000

Not 22 Andelar i intresseföretag

Koncernen och moderföretaget

	Org nr	Säte	Kapital andel %	Antal aktier	Koncernen		Modorföretaget	
					Bokfört värde 2012	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2012	Bokfört värde 2011
<i>Intresseföretag som ej är ideella placeringar</i>								
Berling Media AB	556191-0521	Sthlm	41	512 436	55 931	52 860	42 295	42 295
Summa					55 931	52 860	42 295	42 295
<i>Intresseföretag som är ideella placeringar</i>								
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Sthlm	50	2 000	6 584	6 118	–	–
Summa					6 584	6 118	–	–
<i>Avgår: Intresseföretag som är ideella placeringar</i>								
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Sthlm	50	2 000	–6 854	–6 118	–	–
Summa intresseföretag					55 931	52 860	42 295	42 295
					Koncernen		Modorföretaget	
					2012	2011	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde					58 978	56 276	58 452	58 415
Anskaffningar under året					–	37	–	37
Årets resultatandel intresseföretag som ej är ideella placeringar					3 071	2 354	–	–
Årets resultatandel ideella intresseföretag					466	311	–	–
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde					62 515	58 978	58 452	58 452
Ingående nedskrivningar							–16 157	–16 157
Årets nedskrivningar								
Utgående ackumulerade nedskrivningar							–16 157	–16 157
<i>Avgår: Intresseföretag som är ideella placeringar</i>								
Fairtrade Sverige AB	556554-0415	Sthlm	50	2 000	–6 584	–6 118	–	–
Utgående bokfört värde					55 931	52 860	42 295	42 295

Not 23 Ideella placeringar

KsSkr 2013:2

	Koncernen		Moderföretaget	
	2012	2011	2012	2011
Ingående anskaffningsvärde	46 442	46 107	41 075	41 051
Investering under året	25	24	25	24
Resultatandel ideella intresseföretag	466	311	–	–
Utgående anskaffningsvärde	46 933	46 442	41 100	41 075
Ingående nedskrivning	–5 937	–5 923	–6 688	–6 674
Årets nedskrivning	–	–14	–	–14
Utgående nedskrivning	–5 937	–5 937	–6 688	–6 688
Utgående bokfört värde	40 996	40 505	34 412	34 387
	Bokfört värde 2012	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2012	Bokfört värde 2011
<i>Ideella intresseföretag</i>				
Fairtrade Sverige AB	6 584	6 118	–	–
Summa	6 584	6 118	–	–
<i>Övriga ideella placeringar</i>				
Oikocredit	26 312	26 287	26 312	26 287
Revers Stiftelsen Kyrkornas U-fond	8 100	8 100	8 100	8 100
Biosensor Applications Sweden AB	0	–	0	–
Summa	34 412	34 387	34 412	34 387
Summa ideella placeringar	40 996	40 505	34 412	34 387

Not 24 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Koncernen och moderföretaget		2012	2011
Värdepapper			
Aktier och andelar	a)	2 733 498	2 217 275
Räntevärdepapper	b)	2 461 766	2 377 996
Summa bokfört värde		5 195 264	4 595 271
a) Aktier		2012	2011
Aktier i svensk förvaltning		982 918	834 033
Aktier i global förvaltning		1 750 580	1 383 242
Summa bokfört värde		2 733 498	2 217 275
b) Räntevärdepapper		2012	2011
Emittenter		Bokfört värde	Portfölj-andel %
Staten		323 316	13,1
Kommuner		51 773	2,1
Bostäder		779 457	31,7
Företag		58 943	2,4
Banker		65 227	2,6
Andel av ränteportföljen		1 278 716	51,9
Andelar i räntefonder		1 137 303	46,2
Övriga räntebärande värdepapper		45 747	1,9
Summa bokfört värde		2 461 766	100,0

Not 25 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Upplupna ränteintäkter	31 765	36 806
Övriga upplupna intäkter	7 147	6 173
Övriga förutbetalda kostnader	24 572	6 410
Summa	63 484	49 389

Not 26 Kortfristiga placeringar

Koncernen och moderföretaget	2012		2011	
<i>Värdepapper</i>	Bokfört värde	Portföljandel %	Bokfört värde	Portföljandel %
Löptid upp till 1 år	1 562 767	64,3	1 209 968	56,2
Löptid 1–3 år	380 380	15,7	433 377	20,1
Löptid över 3 år	487 273	20,0	509 187	23,7
Summa bokfört värde	2 430 420	100,0	2 152 532	100,0
Duration	0,5 år		0,7 år	
<i>Emittenter</i>	Bokfört värde	Portföljandel %	Bokfört värde	Portföljandel %
Bank	1 339 991	55,1	916 070	42,6
Bostäder	225 462	9,3	321 069	14,9
Företag	748 850	30,8	651 104	30,2
Kommuner	–	–	148 771	6,9
Världsbanken	32 629	1,3	32 083	1,5
Europeiska Inv.banken	83 488	3,4	83 435	3,9
Summa bokfört värde	2 430 420	100,0	2 152 532	100,0
Fem största innehav	Bokfört värde	Portföljandel %		
Nordea FRN 16/11	103 675	4,3		
Swedbank FRN 16/01	103 327	4,3		
Swedbank FRN 15/04	101 331	4,2		
Nordea FRN 16/05	100 583	4,1		
SBAB FRN 130308	100 081	4,0		
<i>Andel av den kortfristiga portföljen</i>	508 996	20,9		
Övrig del av kortfristig portfölj	1 921 424	79,1		
Summa bokfört värde	2 430 420	100,0		

Not 27 Kassa och bank, kortfristiga skulder

Koncernen och moderföretaget

Moderföretaget innehar ett koncernkonto i Swedbank, Kyrkkontot, som samtliga ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan är anslutna till och som bl.a. används för utbetalning av kyrkoavgiften. Svenska kyrkan har en beviljad kredit på 50 000 (50 000). Per 2012-12-31 var inget (inget) utnyttjat.

På balansdagen finns en nettoskuld till underkontohavare på 2 433 999 (2 346 883).

Not 28 Avsättningar för pensioner

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Pensioner enligt övergångsbestämmelser*	56 544	64 998
Förmånsbestämd ålderspension**	7 023	6 829
Summa	63 567	71 827

*) Avser i huvudsak åtaganden för präster och andra anställda avseende intjänad pensionsrätt och avgångsförmåner som enligt övergångsregler har statliga eller kyrkokommunala pensionsvillkor.

**) Enligt kyrkans tjänstepensionsavtal har anställda rätt till förmånsbestämd tjänstepension vid inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. Enligt tidigare avtal var pensionsrätten inte försäkringsbar förrän vid pensionsavgång.

Not 29 Övriga avsättningar

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Ingående avsättning	34 061	25 854
Utbetalt under året	-18 061	-9 854
Avsatt under året*	-	18 061**
Riktat församlingsbidrag	158 746	88 073
Klimatkompensation	1 219	1 217
Utgående avsättning	175 965	123 351

*) Stifts, samfälligheters och församlingars andel av resultatet från likviditetsförvaltningen inom Kyrkkontot. Resultatet avsätts i avvaktan på beslut om utdelning.

**) Resultatet avsätts i avvaktan på beslut om utdelning. 2012 års överskott 52 861 finns under kortfristiga skulder.

Not 30 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Konsultarvoden	4 056	9 099
Upplupna semesterlöner	17 796	15 356
Upplupna sociala avgifter	6 386	5 983
Övriga upplupna kostnader	22 068	20 655
Förutbetalda intäkter	1 433	990
Summa	51 739	52 083

Not 31 Ställda säkerheter

Koncernen och moderföretaget	2012	2011
Pantsatt penningmarknadsdepå avseende kredit i koncernkontot	50 000	50 000

Not 32 Ansvarsförbindelser

Koncernen och moderföretaget har inga ansvarsförbindelser.

GRI, redovisningsprofil

Global Reporting Initiative är en nätverksbaserad organisation som har utvecklat ett ramverk för hållbarhetsredovisning. Ramverket innehåller riktlinjer för redovisning av ekonomisk, miljömässig och social påverkan.

Läs mer på www.globalreporting.org/Home.

Urval av områden

De uppgifter och nyckeltal som redovisas har bedömts som mest väsentliga med hänsyn till organisationens uppdrag och verksamhet. Med väsentlighet avses områden, som enligt GRI:s egen definition speglar organisationens betydande ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan samt kan komma att påverka intressenternas bedömningar och beslut.

Intressenter

Som Sveriges största trossamfund har Svenska kyrkan en särskild roll i det svenska samhället. Därför är samhället i stort att betrakta som en intressent. Svenska kyrkan har även ett särskilt ansvar gentemot organisationens medlemmar, medarbetare, bidragsgivare, samt dotter- och intresseföretag. Även andra trossamfund, beslutsfattare, myndigheter, leverantörer, Svenska kyrkans stift, församlingar och samfälligheter samt organisationer som Svenska kyrkan är medlem i eller på annat vis utövar inflytande över har identifierats som intressenter.

Beräkningsgrunder

Våra reseuppgifter erhåller vi från vår resebyrå. Underlagets värden är baserade på schabloner från Nätverket för transporter och miljön (NTM)*.

Flyg, interkontinental	140g CO ₂ /person km
Flyg, inhemsk	226g CO ₂ /person km
Flyg, internationell	110g CO ₂ /person km
Tåg	0,0021g CO ₂ /person km

Leverantören av klimatkompenserat papper tittar först på koldioxidutsläppet från massatillverkningen och från pappersbruket där det aktuella pappret tillverkas. Ett normalt värde i branschen är cirka 1 ton CO₂ per ton papper. Därefter beräknar leverantören vilka utsläpp tillverkarens inköpta el förorsakar. Slutligen läggs utsläppen från transporterna till och från det egna centrallagret i Jordbro till.

För att beräkna CO₂-utsläpp till luft på grund av fjärrvärme har vi använt oss av uppgifter från Vattenfall. 2012 gav varje kWh levererad fjärrvärme utsläpp av 170 gram CO₂ till luft. För 2011 var motsvarande siffra 200 gram CO₂ till luft.

Tillämpad redovisningsnivå

Svenska kyrkans nationella nivå redovisar sitt hållbarhetsarbete enligt GRI:s redovisningsnivå C, men med ambitionen att i framtiden kunna redovisa enligt redovisningsnivå B. GRI-indexet anger på vilken sida som informationen finns att tillgå.

		c	c+	b	b+	a	a+
Obligatoriskt	Egen bedömning		Redovisningen besyrt av utomstående		Redovisningen besyrt av utomstående		Redovisningen besyrt av utomstående
	Uttalande från tredje part						
	Granskat av GRI						
Frivilligt							

GRI-index

1	Strategi och analys	Sida
1.1	Uttalande från generalsekreteraren	8
2	Organisation	
2.1	Organisationens namn	10
2.2	De viktigaste varumärkena, produkterna och tjänsterna	10
2.3	Organisationsstruktur	10
2.4	Lokalisering av organisationens huvudkontor	10
2.5	Länder där organisationen är verksam	14, 43
2.6	Ägarstruktur och företagsform	10
2.7	Marknader	43
2.8	Organisationens storlek	9
2.9	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden	-
2.10	Utmärkelser och priser under räkenskapsåret	19
3	Redovisningsparametrar	
3.1	Redovisningsperiod	Kalenderår
3.2	Senaste redovisningen	Föregående kalenderår
3.3	Redovisningscykel	Ettårig
3.4	Kontaktperson	53
3.5	Process för att definiera redovisningens innehåll	52
3.6	Redovisningens avgränsningar	24, 52
3.7	Särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsning	-
3.8	Redovisningsprinciper för hyrda anläggningar med mera	27
3.9	Mätmetoder och beräkningsunderlag	52
3.10	Förklaring till korrigeringar från tidigare rapporter	-
3.11	Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning med mera, jämfört med tidigare rapporter	24
3.12	GRI-index	52
3.13	Extern bestyrkande av hållbarhetsbokslutet	Nej
4	Styrning, åtaganden och intressentrelationer	
4.1	Styrningsstruktur	10
4.2	Styrelseordförandens roll	10, 54
4.3	Styrelseledamöter	55
4.4	Möjligheter att lämna förslag till högsta beslutande organ	20
4.5	Koppling mellan ersättning och resultat	Ej bonus
4.7	Process för krav på styrelsemedlemmarnas kvalifikationer	10, 54
4.8	Värderingar, uppförandekoder etc.	25, 26,
4.12	Externa stadgor, principer och initiativ	26

KsSkr 2013:2	4.13	Medlemskap i organisationer	12, 26
	4.14	Identifierade intressentgrupper	52
	4.15	Identifiering och urval av intressenter	52
	4.16	Tillvägagångssätt för kommunikation med intressenter	16, 19, 20, 21
	4.17	Viktiga områden som har kommunicerats till intressenter	16, 19, 21
5	Ekonomiska indikatorer		
ec1	Skapa och levererat ekonomiskt värde	36	
ec3	Omfattning av organisationens förmånsbestämda åtaganden	51	
ec4	Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	30, 41	
6	Miljöindikatorer		
en1	Materialanvändning i vikt eller volym	27	
en3	Direkt energianvändning per primär energikälla	27	
en4	Indirekt energianvändning per primär energikälla	27	
en7	Initiativ för att minska indirekt energianvändning	26, 27	
en16	Totala och indirekta utsläpp av växthusgaser	27	
en17	Andra relevanta indirekta utsläpp av växthusgaser, i vikt	27	
en18	Initiativ för att minska utsläppen växthusgaser	27	
en29	Väsentlig miljöpåverkan genom transport av arbetskraft	27	
7	Sociala indikatorer		
	Anställningsförhållanden och arbetsvillkor		
la1	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform och region	43	
la4	Procent av arbetsstyrkan som omfattas av kollektivavtal	100 %	
la13	Sammansättning av styrelse och ledning nedbruten på kön och åldersgrupp	42	
	Mänskliga rättigheter		
hr1	Procentuell andel betydande investeringsbeslut som krav gällande mänskliga rättigheter	100 %	
	Organisationen i samhället		
so5	Politiska ställningstaganden och delaktighet i politiska beslutsprocesser och lobbying	19, 21	

Kontakt: Lina Lilja, lina.lilja@svenskakyrkan.se

Kyrkokansliet i Uppsala, tfn 018-16 95 00

Adress: Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala

Kyrkostyrelsen

Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt. Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ men får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

Kyrkomötet utser en kyrkostyrelse som leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter enligt bestämmelser i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen företräder trossamfundet Svenska kyrkan, t.ex. genom remissvar, uttalanden och officiella kontakter. I teologiska och ekumeniska frågor samråder kyrkostyrelsen med biskopsmötet. Andra vanliga ärenden rör kyrkorätt, information och ekonomi.

Kyrkostyrelsen verkställer de uppdrag som kyrkomötet ger och kan lämna skrivelser till kyrkomötet med olika förslag. Varje år lämnar kyrkostyrelsen verksamhetsplan och årsredovisning för den nationella nivån till kyrkomötet.

Enligt kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen eller något annat organ som kyrkomötet bestämmer;

- ◆ stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet,
- ◆ ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder,
- ◆ svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund,
- ◆ samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni,
- ◆ ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning
- ◆ svara för det kyrkliga utjämningsystemet,
- ◆ ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem,
- ◆ främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan och
- ◆ verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv, som främjar dialog kring religion och livstolkning.

Kyrkostyrelsen består av ärkebiskopen och fjorton ledamöter med lika många ersättare, som väljs för en period på fyra år. Dessutom väljs en annan biskop som ersättare för ärkebiskopen. Kyrkostyrelsens ordförande är ärkebiskopen, och därtill finns två vice ordförande. Det dagliga arbetet på kyrkostyrelsens kansli leds av generalsekreteraren, som utses av kyrkostyrelsen.

Svenska kyrkans kyrkostyrelse 2010–2013

Ordförande ärkebiskop Anders Wejryd

1 vice ordförande Levi Bergström (S), Luleå stift

2 vice ordförande Ingrid Smittsarve (C), Visby stift.

Irene Pierazzi, Stockholms stift (S)

Lars Johnsson, Strängnäs stift (S)

Birgitta Halvarsson, Karlstads stift (S)

Olle Burell, Stockholms stift (S)

Mats Hagelin, Lunds stift (M)

Annette Lundquist Larsson, Stockholms stift (M)

Cecilia Brinck, Stockholms stift (M)

Sten Elmberg, Strängnäs stift (C)

Anna Lundblad Mårtensson, Linköpings stift (POSK)

Nils Gärder, Lunds stift (POSK)

Lennart Sacrédeus, Västerås stift (KR)

Bo Hanson, Göteborgs stift (ÖKA)

Ersättare

Esbjörn Hagberg, ersättare för ärkebiskopen

Mary Österström, Göteborgs stift (S)

Birger Wernersson, Lunds stift (S)

Marta Axner, Uppsala stift (S)

Uhlf Skoglund, Skara stift (S)

Dag Sandahl, Växjö stift (FK)

Helena Nordvall, Luleå stift (M)

Anders Björkman, Linköpings stift (M)

KsSkr 2013:2 Britt Louise Agrell, Uppsala stift (FiSK)
 Ulla Rickardsson, Göteborgs stift (C)
 Per-Henrik Bodin, Härnösands stift (C)
 Erik Sjöstrand, Uppsala stift (POSK)
 Bertil Persson, Stockholms stift (POSK)
 Bertil Olsson, Växjö stift (KR)
 Celina Falk, Luleå stift (MPSK)

UPPSALA DEN 23 APRIL 2013

ANDERS WEJRYD
ORDFÖRANDE

LEVI BERGSTRÖM

IRÈNE PIERAZZI

LARS JOHNSSON

MATS HAGELIN

BO HANSON

INGRID SMITTSARVE

NILS GÄRDER

LENNART SACRÉDEUS

OLLE BURELL

CECILIA BRINCK

ANNA LUNDBLAD MÅRTENSSON

ANNETTE LUNDQUIST LARSSON

BIRGITTA HALVARSSON

STEN ELMBERG

VÅR REVISIONSBERÄTTELSE HAR LÄMNATS

UPPSALA DEN 25 APRIL 2013

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE

GÖTE KARLSSON

STEFAN NORELL

AUKTORISERAD REVISOR, GRANT THORNTON

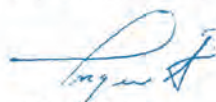
BARBRO INGVALL

ULLA DAHLBERG

KARL-ERIK IVARSSON

INGEMAR ÅHS

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Vi har reviderat årsredovisningen för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2012 med undantag för sidorna 4–9 och 24–29.

Kyrkostyrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som kyrkostyrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Auktoriserade revisorn har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Övriga revisorer har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa

beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur trossamfundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i trossamfundets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i kyrkostyrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och koncernredovisningen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRORDNINGAR SAMT KYRKOORDNINGEN

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat kyrkostyrelsens förvaltning för Trossamfundet Svenska kyrkan för år 2012.

Kyrkostyrelsens ansvar

Det är kyrkostyrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt kyrkoordningen.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige och med iakttagande av särskilda föreskrifter i kyrkoordningen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i trossamfundet för att kunna bedöma om någon ledamot av kyrkostyrelsen har handlat i strid med kyrkoordningen eller årsredovisningslagen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Vi tillstyrker att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

UPPSALA DEN 25 APRIL 2013

STAFFAN HOLMGREN
ORDFÖRANDE FÖR REVISIONEN

GÖTE KARLSSON

BARBRO INGVALL

KARL-ERIK IVARSSON

ULLA DAHLBERG

INGEMAR ÅHS

STEFAN NORELL
AUKTORISERAD REVISOR

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2013:2

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 13 juni 2013.

Närvarande: Levi Bergström ordförande, ledamöterna, Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Irène Pierazzi, Nils Gårder, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg, Bo Hanson och Cecilia Brinck samt tjänstgörande ersättare biskop Esbjörn Hagberg, Mary Österström, Karl-Gunnar Svensson och Helena Nordvall.

Föredragande: Generalsekreteraren Helén Ottosson Lovén

Kyrkostyrelsen beslöt

att lämna skrivelse 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2012 till kyrkomötet.

Bilaga 1

Resultatrapport 2012

Som del av Svenska kyrkan delar den nationella nivån målet om Guds rikes förverkligande och skapelsens återupprättelse. Med utgångspunkt i kyrkoordningens beskrivning blir uppgiften att bidra till att Svenska kyrkan kan fullgöra sitt uppdrag genom att ta ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om inomkyrklig normgivning, överprövning av beslut, gemensam information, utbildning, samråd samt ekumeniska relationer, internationell diakoni och mission. Till uppgiften hör också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

I det följande redovisas ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till den nationella nivåns uppgifter enligt kyrkoordningen och den verksamhetsinriktning som kyrkomötet beslutat om. Kostnader 2012 ställs i relation till utfall 2011 och detaljbudget 2012, dessutom finns förändring mot rambudget 2012 angiven.

Under utfall i nedanstående tabell redovisas verksamhetens kostnader, knutna till kostnadsram och fastighetsbudget. Belopp i avvikelsekolumnerna med positivt tecken innebär att kostnaderna varit lägre eller intäkterna högre i utfallet jämfört med plan. På motsvarande sätt innebär negativt tecken att kostnaderna varit högre eller intäkterna lägre i utfallet jämfört med plan.

Tabell 1. Kostnader

Kostnader	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Kostnadsram	-2 444	-2 574	114	81
Fastighetsbudget	-20	-12	14	14

Kostnadsram och fastighetsbudget finns sammanställd i ovanstående tabell. Jämfört med 2011 ökar kostnaderna bl.a. till följd av ökad omfattning på den internationella verksamheten, ökat finansiellt stöd till stift och församlingar samt ökad användning av kyrkoantikvarisk ersättning. I jämförelse med budget är kostnaderna lägre till följd av mindre omfattning på den internationella verksamheten än budgeterat, att reserver för omställning inte har behövt ianspråktagas och att kostnader för IT är lägre än budgeterat. Sammantaget ökar kostnaderna med 122 miljoner kronor jämfört med 2011, men är samtidigt 128 miljoner kronor lägre än budget för 2012, varav fastighetsdelen svarar för 14 miljoner kronor.

Omvärld och relationer

Företräderskap

En uppgift för den nationella nivån är att utöva ett aktivt företräderskap genom att upprätthålla goda kontakter med beslutsfattare, lämna remissyttranden samt genom talespersoner i media och på andra sätt. Detta ska förmedla bilden av vad Svenska kyrkan är och gör. Verksamheten inriktas på att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet genom att än bättre systematisera och strukturera kontakterna, påverkansarbetet och företräderskapet.

Insatser och resultat

KsSkr 2013:2
Bilaga 1

Kyrkostyrelsen har svarat på följande remisser under året:

- ◆ Delbetänkande *På jakt efter den goda affären – analys och erfarenheter av den offentliga upphandlingen* (SOU 2011:73), inkommen från Socialdepartementet.
- ◆ *Utredningen om allemansrätt*, inkommen från Naturvårdsverket.
- ◆ *Förslag till föreskrifter avseende verkställigheten av 4 kap. lagen (1988:959) om kulturminnen m.m.*, inkommen från Riksantikvarieämbetet.
- ◆ Förslag till reform av *Den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2013*, inkommen från Landsbygdsdepartementet.
- ◆ Promemorian *Ny hantering av begravnings- och kyrkoavgifter*, inkommen från Finansdepartementet.
- ◆ Rapporten *Upphävande av behövlig ledningsrätt (LM-rapport 2011:4)*, inkommen från Justitiedepartementet.
- ◆ *Förslag till EU-förordning om stadga för europeiska stiftelser*, inkommen från Justitiedepartementet.
- ◆ Betänkandet *Internationellt stöd vid kriser* (SOU 2012:29), inkommen från Försvarsdepartementet.
- ◆ Kulturmiljöutredningens betänkande *Kulturmiljöarbete i en ny tid* (SOU 2012:37), inkommen från Kulturdepartementet.
- ◆ Betänkandet *Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott* (SOU 2012:44), inkommen från Justitiedepartementet.
- ◆ Betänkandet *Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap* (SOU 2012:35), inkommen från Justitiedepartementet.
- ◆ Förslag till *kapitel 11 och kapitel 12 om finansiella instrument (K3)*, inkommen från Bokföringsnämnden.
- ◆ Departementspromemorian *Hälsa- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd*, inkommen från Socialdepartementet.
- ◆ Förslag till nytt *allmänt råd med tillhörande utlåtande om byte mellan K-regelverk*, inkommen från Bokföringsnämnden.

Att upprätthålla goda kontakter med beslutsfattare är ett ständigt pågående arbete. Bl.a. inbjöd under året ärkebiskopen, i samarbete med Sigtunastiftelsen, representanter från regeringskansli, trossamfund och myndigheter till en samtalsdag om religionsfrihet. I samband med *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012* fördes samtal med företrädare för regering och myndigheter om barn och ungas rätt till andlig utveckling.

Därutöver har en rad uttalanden gjorts i media och i andra forum. Bl.a. undertecknade samtliga biskopar ett uttalande om religion som grund för asyl i Sverige. Uttalandet förbereddes av Sveriges Kristna Råd.

Tabell 2. Företräderskap

Företräderskap	Utfall	Utfall	Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-3	-4	0	0

Kostnader för företräderskapet har som planerat ökat något jämfört med föregående år och ligger i linje med budget.

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Uppgiften är att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund. Verksamheten är inriktad på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, t.ex. genom Lutherska världsförbundet, eller genom särskild ekumenisk överenskommelse för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilateral ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelse och samverkan. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Deltagande i ekumeniska nätverk möjliggörs för att öka utbyte och förståelse.

Insatser och resultat

Efter remissbehandling och bearbetning i kyrkostyrelsen beslutade kyrkomötet 2012 om ett nytt kapitel i kyrkoordningen om ekumenik. Därigenom förtydligas vilka principer och riktlinjer som gäller för Svenska kyrkans ekumeniska arbete.

Inom ramen för engagemanget i Kyrkornas världsråd, där ärkebiskopen är ledamot i exekutivkommittén, har stor vikt lagts på att förbereda generalförsamlingen i Busan 2013. Det gäller såväl deltagandet som arbete med olika innehållsfrågor kopplade till barnperspektiv, vattenfrågor, urfolk, kyrkosyn och mission. Även Konferensen för europeiska kyrkors generalförsamling 2013 har förberetts.

Det rådslag som kallats *Ekumenik i Norden* lades ner under året. Istället kommer nya former för nordisk ekumenisk samverkan att sökas.

En dialog med det nybildade samfundet Equmeniakyrkan (f.d. *Gemensam framtid*) har inletts, med fokus på att skapa förutsättningar för lokal ekumenisk samverkan. Samtalen har i huvudsak handlat om dopsyn.

Det pågår många aktiviteter för att främja kyrkorelationerna i syd. Däribland kan nämnas samtal med Ugandas kristna råd kring lagstiftning mot homosexuella, parttermöten med Mekane Yesuskyrkan i Etiopien och Tanzaniska kyrkan, rundabordsamtal med det teologiska institutet CIEETS i Nicaragua och mottagande av en delegation från kyrkan i Pakistan. En mitterminsutvärdering av Mastersprojektet om teologi och hiv/aids i Latinamerika har inletts i syfte att formulera en ny fas av projektet.

I samband med *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012* fick ungdomar som varit utsända i ekumeniska och internationella sammanhang dela med sig av sina erfarenheter från möten med andra kyrkor och av hur detta tagits tillvara av kyrkan.

Tabell 3. Kostnader för officiella relationer till andra kyrkor och samfund

Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	Utfall	Utfall	Skillnad detaljbudget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-25	-26	2	1

Kostnader för officiella relationer till andra kyrkor och samfund har som planerat ökat något jämfört med föregående år, men är något lägre än budget. Detta är bl.a. en konsekvens av att viss personal flyttats till den internationella verksamheten.

Uppgiften är att samordna, planera och utveckla Svenska kyrkans och dess församlingars arbete, engagemang och finansiering för internationell mission och diakoni. Verksamheten formas utifrån en nära, målmedveten och strategisk samverkan med församlingarna och med andra kyrkor och internationella organ. I uppgiften ligger att verka för internationellt och ekumeniskt samordnad planering av missions- och diakonala insatser.

Insatser och resultat

Under perioden 2010–2012 har verksamheten genomförts i fem tematiska program. Nämnden för internationell mission och diakoni har fastställt en rapport för hela perioden. Programperioden har förlängts över 2013 då en ny programstruktur för 2014 och framåt arbetas fram.

Nedan följer en förteckning över programmen, dess övergripande mål och exempel på planerade och genomförda insatser 2012.

◆ Kristen gemenskap, tro och liv

Övergripande programmål: "Svenska kyrkan och partner samarbetar för teologisk reflektion, kristen enhet och interreligiös förståelse och för att ömsesidigt dela tro och liv".

Exempel på insatser 2012: Samarbete med kyrkor och ekumeniska organ, stöd till teologisk utbildning och ledarutveckling samt främjandet av religionsmöten och dialog.

◆ Hållbar utveckling

Övergripande programmål: "Svenska kyrkan och dess partner är aktiva i det civila samhället för uthållig hushållning av naturresurser och för människors rätt till goda livsbetingelser".

Exempel på insatser 2012: Katastrofberedskap och riskhantering i det humanitära arbetet, stöd till uthålliga försörjningsmöjligheter och social utveckling bland utsatta människor, hushållning av naturresurser samt opinionsarbete för en hållbar ekonomisk utveckling.

◆ Demokrati, fred och säkerhet

Övergripande programmål: "Svenska kyrkan och dess partner är aktiva aktörer i det civila samhället för rättvisa, säkra, fredliga och demokratiska samhällen och bidrar till att människor har förmåga att kräva och försvara sina rättigheter och sin värdighet".

Exempel på insatser 2012: Konfliktförebyggande, freds- och försoningsarbete, utveckla arbetet kring mänskliga rättigheter, att verka för att hivpandemin inte sprids och att stigmatiseringen hävs.

◆ Kvalitet och lärande 1

Övergripande programmål: "Svenska kyrkan och partner är trovärdiga, kompetenta och lärande organisationer och bidrar aktivt till samordning, harmonisering och samarbete i ekumeniska fora och i det civila samhället".

Exempel på insatser 2012: Stöd till kompetensutveckling av partner, ett aktivt engagemang i utvecklingen av Action by Churches Together (ACT Alliance), relevant utbildning och träning av utsänd personal samt kvalitetscertifiering av den internationella verksamheten enligt Humanitarian Accountability Partnership (HAP).

◆ Kvalitet och lärande 2

Övergripande program mål: "Svenska kyrkans internationella arbete är integrerat i alla nivåer i kyrkan och ses av allmänheten som en trovärdig aktör".

Exempel på insatser 2012: Hos medlemmar, stift och församlingar utveckla förtroende och vilja till engagemang för insamling och opinionsbildning, utveckla formerna för lärande, reflektion och uttryck för internationell mission och diakoni, planera och genomföra insamling, ansökningar om finansiellt stöd från EU och FN samt att bjuda in förtroendevalda, anställda och frivilliga att bli väl informerade och delaktiga i ansvaret för den internationella verksamheten.

Tabell 4. Kostnader för internationell mission och diakoni

Internationell mission och diakoni	Utfall	Utfall	Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-351	-400	47	-12

Kostnaderna ökar med 49 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta är främst en följd av ökad Sidafinansierad verksamhet. Omfattningen är dock 47 miljoner kronor lägre än budget, då nivån på lämnade bidrag är lägre än planerat (18 miljoner kronor), kostnaden för utsänd personal är lägre (10 miljoner kronor), bostadsbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem inte startat (10 miljoner kronor) och viss Sidafinansierad verksamheten flyttats till 2013 (6 miljoner kronor).

Kostnadsökningar jämfört med föregående år finansieras av Sidabidrag som även väger upp en minskning av kollekter, gåvor samt övriga anslag. Finansieringen är lägre än budget till följd av förskjutningen av Sida till 2013, att projektet på Olivberget inte har behövt finansieras, att externa bidrag är lägre än budget och att kollekter och gåvor inte når upp till budget (7 miljoner kronor). Dessutom har planerad användning av destinerade medel, 14 miljoner kronor, inte används.

Stöd till stift och församlingar

Stöd till stift och församlingar

Uppgiften är att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet. Stödet till församlingar ges antingen direkt eller via stiftet, därtill lämnas stöd till stiftet utan en direkt koppling vidare till församlingsnivån. Efter samråd med stiftet har kyrkostyrelsen beslutat att stödet ska fokusera på analys/omvärld/forskning, administrativa stödfunktioner, församlingens grundläggande uppgift samt kommunikationsstöd.

Insatser och resultat

Vägledande är att den nationella nivån ska utmana stiftet, inte minst i identitetsfrågor, och erbjuda mötesplatser för erfarenhetsdelning. Ett prioriteringsarbete har genomförts, vilket får genomslag från 2013.

Kyrkostyrelsen beslutade under året att genomföra en gemensam satsning på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Mot bakgrund av att kunskapen om kristen tro och kyrkans uttryckssätt har tunnats ut över tid finns det behov av särskilda insatser för att öka människors möjligheter att använda traditionens texter (även bilder, riter och handlingar) och den kunskap de

uttrycker, både till att levandegöra traditionen och till att tolka sitt eget liv i ljuset av evangeliet. Det är kyrkostyrelsens uppfattning att dialog och samspel mellan de olika nivåerna i Svenska kyrkan kan skapa större förutsättningar för att åstadkomma detta. Kyrkomötet beslutade, efter styrelsens förslag, att för ändamålet tillföra 60 miljoner kronor under åren 2013–2018.

Det konkreta innehållet i satsningen ska utarbetas och genomföras i samarbete mellan den nationella nivån, stiftet och församlingarna. Den nationella nivåns insats blir att samordna processen genom att tillhandahålla resurser och mötesplatser samt bidra med omvärldsanalys, forskning och kommunikation. Projektet befann sig vid årsskiftet i en introduktionsfas där fortsatt samråd mellan nationell nivå och stiftet stod i centrum.

Under året avslutades det fleråriga programmet *Barn och unga 0–18 år*. Det manifesterades genom ärkebiskopens möte med samma tema, där barns och ungas livsvillkor stod i centrum och ett antal skrifter presenterades som arbetats fram inom ramen för programmet. Kyrkomötet, som sammanträdde i anslutning till mötet, beslutade att i kyrkoordningen införa krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar och samfälligheter som på stift och nationell nivå.

Inom ramen för arbetet med att revidera kyrkohandboken genomförs sedan Första advent 2012 ett remissförfarande som innebär att de framtagna försöksordningarna provas av omkring en tredjedel av landets församlingar.

I övrigt har liksom tidigare ett arbete bedrivits inom områden som teologisk reflektion, diakonalt utvecklingsarbete, flerspråkighet, kommunikation, statistikredovisning, omvärldsanalys samt ekonomisk och juridisk rådgivning.

Merparten av den verksamhet som redovisas under andra rubriker i denna rapport utgör också stöd till stift och församlingar. Det är en huvuduppgift för den nationella nivån.

Tabell 5. Kostnader för stöd till stift och församlingar

Stöd till stift och församlingar	Utfall	Utfall	Skillnad	Skillnad
	2011	2012	detalj- budget 2012	ram 2012
Kostnader	-305	-352	-5	-1

Kostnader för stöd till stift och församlingar ökar med 47 miljoner kronor jämfört med föregående år. Detta är främst en konsekvens av det beslutade stödet till församlingar avseende premiekapning av pensioner (41 miljoner kronor) samt ökat stöd inom bl.a. kommunikation. Kostnaderna överstiger även budget med 5 miljoner kronor, vilket främst är hänförligt till kommunikationsområdet. I utfallet ingår kostnader för generellt och riktat församlingsbidrag om sammanlagt 200 miljoner kronor.

Grundutbildningarna

Uppgiften är att ange villkor för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna, bestämma utbildningsplaner samt se till att utbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Utbildningarna ska uppfattas som attraktiva och hålla en hög kvalitet till en rimlig kostnad.

Insatser och resultat

Under året har insatser genomförts för att förvalta och genomföra utbildningar av diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst. Därtill har stöd för rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning lämnats.

Översynen av utbildningsorganisationen gick in i en ny fas i samband med att Nämnden för utbildning, forskning och kultur beslutade om innehåll och organisation av Svenska kyrkans utbildningar i framtiden. Den nya ordningen gäller från hösten 2013, och i beslutet ingår att utbildningarnas slutår/sluttermin ska organiseras i Svenska kyrkans egen regi och bedrivas av ett institut som ska vara en del av den nationella nivån och starta sin verksamhet hösten 2014. Arbetet har därefter varit inriktat på att förbereda för den nya ordningen.

Antalet examinerade studenter från diakonutbildningen var 52 (föregående år 55), från församlingspedagogutbildningen 28 (f.å. 9), från kyrkomusikerutbildningen 44 (f.å. 53) och från prästutbildningen 83 (f.å. 100).

Den behörighetsgivande utbildningen för blivande kyrkoherdar genomfördes 2012 med fem kurser och 120 deltagare. Därmed har uppdraget från kyrkomötet fullgjorts och frågan om hur denna utbildning påverkas av den nya utbildningsorganisationen utreds vidare.

Tabell 6. Kostnader för de kyrkliga grundutbildningarna

Kyrkliga grundutbildningar	Utfall	Utfall	Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-54	-52	4	3

Kostnader för de kyrkliga grundutbildningarna är 2 miljoner kronor lägre än föregående år och 4 miljoner kronor lägre än budget. De lägre kostnaderna är en konsekvens av vakanser och av att kyrkomusikerutbildningen inte genomförts i planerad omfattning på grund av brist på studenter.

Forskning

Uppgiften är att främja forskning inom det teologiska forskningsområdet och andra för kyrkans liv och verksamhet väsentliga områden.

Insatser och resultat

Verksamheten har genomförts enligt plan och resultatet presenterats, dels via publikationer eller föreläsningar, dels genom att forskarna funnits i en akademisk kontext där forskning av relevans för Svenska kyrkan bedrivits. En samling för disputerade anställda i stift och församlingar i södra Sverige har genomförts och ett nätverk bildats, i syfte att tillvarata den resurs som dessa personer utgör.

Forskningsprojekt om teologisk literacy, om nordiska folkkyrkor och om folkmordet på armenierna har slutförts. Pågående forskningsprojekt är luthersk teologi och etik; luthersk kyrkoidentitet idag; historiegrafiskt projekt om kyrka och historiebruk; om prästers trostolkning; teologi i och för glesbygd samt om pietismens betydelse och utmaning på gränsen till det moderna.

Som ett led i strävan att öka finansieringen från externa källor och för att möjliggöra en ökad volym på forskning, har samarbete initierats med två olika konstellationer av forskare för att tillsammans med dem söka medel för två

större satsningar: om kyrkligt historiebruk samt om teologi och politisk konflikt.

KsSkr 2013:2
Bilaga 1

Arbetet med att utveckla kommunikation av forskningsresultat har inneburit en förnyelse av de delar av webbplatsen svenskakyrkan.se som handlar om forskning.

Tabell 7. Kostnader för forskning

Forskning	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Kostnader	-11	-11	0	0

Kostnader för forskning ligger i nivå med föregående år och med budget.

Kultur

Uppgiften är att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning.

Insatser och resultat

De främsta uttrycken för den nationella nivåns kulturfrämjande arbete är Svenska kyrkans deltagande och arrangemang vid Bok & Bibliotek i Göteborg. Det sker i huvudsak genom seminarier och författarmöten på den egna scenen Se Människan. Vidare de filmpriser och kulturstipendier som delas ut varje år.

2012 års stipendier delades ut i samband med kyrkomötet till Teresa Glad för den animerade kortfilmen Ängelen, Svenska kyrkan i Umeå för kyrkoperan Hjärtats nycklar, Helena Andersson Bromander för den musikaliska föreställningen Har hjärtat slutat slå om att förlora ett barn, Ulrika Kärnborg för romanen Elisabeth Nietzsche och Katarina Löfström för bildkonstprojektet Meditationer.

Filmpriset gick till Patrik Eklund för långfilmen Flimmer och ungdomsfilmpriset till The Giants i regi av Bouli Lanners.

Tabell 8. Kostnader för kultur

Kultur	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Kostnader	-6	-6	2	2

Kostnaderna är i nivå med föregående år men 2 miljoner kronor lägre än budget och är en följd av lägre personalkostnader än budgeterat.

De kyrkliga kulturminnena

Svenska kyrkan äger 3 400 kyrkor och kapell, varav 3 000 är skyddade enligt Kulturminneslagen. Årligen får Svenska kyrkan ett bidrag om 460 miljoner kronor från staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Kyrkostyrelsen beslutar om fördelning av ersättningen och redovisar användningen till regeringen.

Insatser och resultat

Förutom genomförande av de årligen återkommande uppgifterna har en plan för arbetet inför kontrollstation 2014, avstämningen mellan kyrkan och staten om vården av de kyrkliga kulturminnena och den kyrkoantikvariska ersättningen, lagts fast i samråd med Kulturdepartementet och Riksantikvarieämbetet. Kyrkostyrelsen fastställde under hösten reviderade villkor för ersättningen och ett nytt, webbaserat, redskap för inventarieförteckningar erbjöds församlingarna. Arbetet med att analysera hur kulturvärdena tydligare kan utgöra grund för förvaltningen har fortgått.

Särskilda insatser har genomförts för att kommunicera betydelsen av att öka förbrukningen av bidraget från staten, förbättra administration och uppföljning samt att hålla en god kvalitet i planering och genomförande av projekt.

Tabell 9. Kostnader för kyrkoantikvarisk ersättning

Kyrkoantikvarisk ersättning	Utfall	Utfall	Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-432	-450	10	10

Användningen av kyrkoantikvarisk ersättning har ökat med 18 miljoner kronor och ligger nu 10 miljoner kronor under budget, som även motsvarar den årliga finansieringen från staten. Vid årsskiftet finns 527 miljoner kronor som ännu inte utbetalats.

Arbete bland svenskar i andra länder

Ansvaret innebär att verka för att det finns kyrklig verksamhet för svenskar som vistas utomlands. I detta ligger att hålla kontakt med annan kyrklig verksamhet bland svenskar i andra länder och samverka med nordiska och internationella organ samt främja ekumeniskt samarbete. Rekrytering och utbildning av medarbetare och utlandsplacerad personal ingår också.

Insatser och resultat

Svenska kyrkan i utlandet har i snitt 900 000 besök årligen i ett 30-tal församlingar i ett 25-tal länder. Sex av församlingarna är filialer till trossamfundet. Arbetet med att anpassa verksamhetens omfattning utifrån nationell och lokal försörjningsförmåga och kvalitetssäkra personalförsörjningen har fortgått. Det stora omställningsarbetet är avslutat och därför har samtal initierats om hur framtidens utlandskyrka ska formas. Det analysarbetet kommer att få stor vikt de kommande åren.

I samband med OS och Paralympics i London genomfördes en stor satsning för att möta så många svenskar som möjligt. Svenska kyrkan har funnits på plats under de Olympiska spelen sedan år 2000, och det som präglade aktiviteterna i London var mobila team och användandet av sociala medier. Medarbetare från olika delar av landet rekryterades till teamen.

2012 var det första året med renodlade diakontjänster. Vidare har beslut fattats om att fortsättningsvis integrera sjömanskyrkoverksamheten i ordinarie verksamhet.

Undersökningar har genomförts som visar att nio av tio svenskar känner till att Svenska kyrkan bedriver arbete bland svenskar utomlands och att kontakten upplevs som mycket positiv.

Tabell 10. Kostnader för arbete bland svenskar i andra länder

Arbete bland svenskar i andra länder			Skillnad	Skillnad ram 2012
	Utfall	Utfall	detalj- budget	
	2011	2012	2012	
Kostnader	-96	-82	4	5

Kostnader för arbete bland svenskar i andra länder är 14 miljoner kronor lägre jämfört med föregående år och 4 miljoner kronor lägre än budget. Minskningen jämfört med föregående år är en följd av den anpassning som gjorts av verksamheten. Lägre kostnader än budget beror främst på vakanser bland utsänd personal. Kollektor och gåvor är något lägre än föregående år, men överstiger budget.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)

Institutet, som är en filial till Svenska kyrkan, ska utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen.

Insatser och resultat

Under året arrangerade STI 15 kurser med cirka 240 deltagare. Kursverksamheten blev större än förväntat, trots att första delen av verksamhetsåret ägnades åt att starta om verksamheten efter föregående års renovering.

Under året genomfördes två utredningar av STI:s verksamhet. Den första ägnades åt kursverksamheten och den andra åt arbetsformer, styrning och organisation. Utredningarnas rekommendationer ligger som grund för ett förbättringsarbete som kommer att genomföras under 2013–2014.

Tabell 11. Kostnader för STI

STI			Skillnad	Skillnad ram 2012
	Utfall	Utfall	detalj- budget	
	2011	2012	2012	
Kostnader	-7	-8	1	1

Kostnader för STI ligger i nivå med föregående år och med budget.

Administrativ samverkan

Utjämningsystemet

Det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, för att skapa förutsättningar för verksamhet över hela landet. Systemet omfattar inkomstutjämning, utjämning av kostnader för kyrkunderhåll och utjämning av kostnader med anledning av andelen kyrkotillhöriga (generell utjämning) samt stiftsbidrag och extra utjämningsbidrag (individuella bidrag).

Den nationella nivåns uppgift att svara för det kyrkliga utjämningsystemet innebär att administrera och fastställa nivåerna i systemet.

Insatser och resultat

Under 2012 förmedlades 13,9 miljarder kronor i kyrkoavgifter. Bidraget från nationell nivå till stiftens har ökat jämfört med föregående år till följd av en motsvarande minskad utdelning från förvaltningen av prästlönetillgångar till stiftet.

Tabell 12. Generella utjämningsbidrag

Generella utjämningsbidrag	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Kostnader	-723	-727	3	-5

Tabell 13. Individuella utjämningsbidrag brutto och netto

Individuella bidrag	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Stiftsbidrag, brutto	-450	-457	-7	-7
Avgår särskild utjämningsavgift	229	225	5	49
Stiftsbidrag, netto	-221	-232	-2	42
Extra utjämningsbidrag	0	0	0	0
Individuella bidrag	-221	-232	-2	42

Omslutningen på den generella utjämningsbidraget ökar med 4 miljoner kronor jämfört med föregående år men är 3 miljoner kronor lägre än budget, sammantaget små förändringar. Kostnader för stiftsbidraget ökar med 11 miljoner kronor jämfört med föregående år och med 2 miljoner kronor jämfört med budget.

Gemensamma datasystem

Uppgiften innebär drift, förvaltning och utveckling av bl.a. kyrknätet, kyrkobokföringssystemet, organisationsregistret, val- och mandatsystem, kollekt- och betalsystem, e-post, svenskakyrkan.se och det gemensamma intranätet.

Insatser och resultat

Verksamhetens IT-stöd är i stark förändring. Under året har flera nya datasystem eller delar av system tagits i drift efter utveckling. Ett nytt indelningssystem stöder handläggning av indelningsändringar både i stiftskanslier och hos kyrkostyrelsen. Systemet har också anpassats till kyrkomötets beslut om förändrade kyrkliga strukturer.

Den första versionen av Kyrksam har tagits i drift, ett system med kontaktuppgifter till kyrkans enheter och förtroendevalda. Systemet ersätter under 2014 organisationsregistret.

Nya lösningar har tagits i bruk för att registrera folkbokföringsändringar och för kommunikation med kyrkobokförings- och behörighetssystemen.

Genom Svenska kyrkans IT-plattform (GIP) skapas en plattform för samordning av de administrativa systemen i kyrkan. Stiftens efterfrågan och krav på leveransförmåga från den nationella nivån är hög, som en konsekvens av uttryckta behov i församlingar. Under året har 3 700 användare fått tillgång till

GIP. Vidare har ett projekt påbörjats för att genomlysas behoven av gemensamt administrativt stöd (GAS) samt fortsatt arbete med den gemensamma telefoni-plattformen (GTP).

KsSkr 2013:2
Bilaga 1

Tabell 14. Kostnader för gemensamma datasystem

Gemensamma datasystem			Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	Utfall 2011	Utfall 2012	2012	2012
Kostnader	-103	-108	14	-8

Kostnader för gemensamma datasystem har ökat med 5 miljoner kronor jämfört med föregående år, men är 14 miljoner kronor lägre än budget. Ökningen jämfört med föregående år är främst en konsekvens av satsningar inom IT, telefoni och administrativt stöd. Kostnaderna för GIP är dock lägre än budgeterat (9 miljoner kronor) bl.a. till följd av effektivare införandeprocesser. Kostnaderna för GAS är däremot högre än budgeterat genom intensifierat projektarbete i stiftet (5 miljoner kronor). Kostnader för gemensamma system i övrigt (t.ex. kyrknät, kollekt- och betalsystem) är cirka 10 miljoner lägre än budgeterat, genom lägre utvecklingskostnader än planerat.

De direkta valen

Uppgiften avser övergripande ansvar för samtliga direkta val i hela landet genom att på olika sätt biträda stiftsstyrelserna i deras uppgifter (t.ex. utarbetande av rutiner, information och utbildning).

Insatser och resultat

Under året har ett valkansli inför 2013 års kyrkoval upprättats och förberedelsearbete pågått. Informations- och utbildningsmaterial har tagits fram och anpassats till beslutet om förändrad struktur i kyrkan. Datastöd har säkrats med avseende på nya strukturer och kontroller har genomförts så att det fungerar tillsammans med angränsande system och arbetsprocesser i kyrkovalet.

Tabell 15. Kostnader för de direkta valen

Direkta val			Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	Utfall 2011	Utfall 2012	2012	2012
Kostnader	-4	-23	0	-1

Kostnaderna för valet ökar som planerat med 19 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Normering, tillsyn och förvaltning

Inomkyrklig normgivning

Kyrkomötet ska i kyrkoordningen utfärda bestämmelser om kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörigheten till kyrkan, kyrkans vinningstjänst, den kyrkliga organisationen och de regler efter vilka församlingar och stift samt organ på den

nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter. Verksamheten är inriktad på att producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen.

Insatser och resultat

Arbetet med föreslagna och beslutade regeländringar har varit mycket omfattande. 21 stycken *Svenska kyrkans bestämmelser* har utfärdats varav flertalet är en följd av kyrkomötesbeslut. Kyrkomötets beslut om ändrade strukturer på lokal nivå har föranlett en mängd regeländringar som kommer att träda i kraft den 1 januari 2014. Även besluten från kyrkomötet 2011 om revision och granskning av Svenska kyrkans verksamhet har medfört ett antal regeländringar. Kyrkomötet beslutade också att ett särskilt valsammanträde ska hållas före årsskiftet de år det är kyrkoval, för att valresultatet ska kunna få snabbare genomslag på nationell nivå.

2012 upphörde den av kyrkomötet valda Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet och övergick till att vara ett råd direkt underställt kyrkostyrelsen. Förutom en närmare relation till kyrkostyrelsen innebär förändringen att representationen från utlandsförsamlingar stärkts. För att förtydliga ansvarsförhållanden beslutade kyrkomötet att Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur upphör från och med 2014.

Tabell 16. Inomkyrklig normgivning

Inomkyrklig normgivning	Utfall	Utfall	Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-36	-43	12	10

Tabell 17. Kostnader för förtroendemannaorganisationen

KsSkr 2013:2
Bilaga 1

Kostnad för förtroendemannaorganisationen	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Ansvarsnämnd för biskopar	-0,1	-0,1	0,1	0,1
Valprovsnämnd	-0,1	-0,1	0,1	0,1
Överklagandenämnd	-0,6	-0,6	-0,1	-0,1
	-0,9	-0,8	0,1	0,1
Kyrkomötet, arrangemang	-2,4	-2,1	0,3	1,1
Kyrkomötet, förtroendevalda	-12,7	-14,6	0,1	-1,6
Kyrkomötet, intendentur	-1,5	-1,2	0,2	0,2
Kyrkostyrelsen	-2,5	-2,7	0,9	0,5
	-19,1	-20,6	1,5	0,2
Nämnden för int. mission o diakoni	-0,6	-0,7	0,2	0,2
Nämnden för utb., forskn., kultur	-0,6	-0,8	-0,3	-0,3
Råd för Svk i utlandet	-0,8	-1,0	-0,5	-0,5
Kapitalförvaltningsrådet	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Samiska rådet	-0,9	-1,2	-0,1	-0,1
Delegationen finskspråkigt arbete	-0,3	-0,3	0,3	0,3
	-3,3	-4,1	-0,4	-0,4
	-23,3	-25,6	1,2	-0,1

Kostnader för inomkyrklig normgivning är 7 miljoner kronor högre än föregående år men 12 miljoner kronor lägre än budget. Ökningen jämfört med föregående år beror bl.a. på ökat mandatstöd (3 miljoner kronor) och ianspråktagande av förfogandemedel (3 miljoner kronor). Minskningen jämfört med budget beror på att förfogandemedel inte har behövt tas i anspråk (7 miljoner kronor) och lägre kostnader för förtroendemannaorganisationen.

Ledning och samordning av Svenska kyrkans samlade beredskap

Kyrkostyrelsen har ett helhetsansvar för beredskapen inom Svenska kyrkan och rätt att genom råd och anvisningar ge riktlinjer för hur planläggning m.m. ska bedrivas inom Svenska kyrkan.

Insatser och resultat

Flera krisövningar har hållits på nationell nivå, såväl generella övningar som övningar inför specifika aktiviteter där risken för incidenter bedömts vara hög. Vid några tillfällen har också särskild krisberedskap upprättats, t.ex. i samband med OS i London. En genomgripande uppdatering av utlandsförsamlingarnas krisplaner har genomförts, liksom för Svenska teologiska institutet i Jerusalem. Säkerhetsrutiner vid utrikesresor för personal och för utsända har tagits fram.

Samlingar med stiftens beredskapshandläggare och med präster i stödstyrkan har genomförts. Till stödstyrkan har sju nya präster rekryterats. Kostnader för och finansiering av uppgiften ingår i kostnaderna för ledning och administration (tabell 19).

Bevarande och vård av kyrkans arkiv

Kyrkostyrelsen får utfärda regler om vård av handlingar i kyrkans arkiv i fråga om vilka skriv- och förvaringsmedel som ska användas, hur arkiven ska vårdas, utlåning och återlämnande av handlingar, överlämnande av handlingar för tillsyn och överprövning samt när och hur handlingar ska gallras. I ansvaret ligger också att arkivhandlingar som inte längre behövs i kyrkans verksamhet får överlämnas till kyrkostyrelsen för förvaring i Svenska kyrkans gemensamma arkiv.

Insatser och resultat

Förutom löpande arkivhantering har ett större arbete för att upprätta dokumentplaner för den nationella nivån arkiv genomförts, en upphandling av nytt dokumenthanteringssystem förberetts och en workshop med stiftshandläggare om framtida gemensamma arkivfrågor arrangerats. Kostnader för och finansiering av uppgiften ingår i kostnaderna för ledning och administration (tabell 19).

Tillsyn och förvaltning av prästlönetillgångar

Uppgiften innebär förutom tillsyn över stiftens förvaltning att ge råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen, t.ex. att minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiftet för samråd om förvaltningen. Kyrkostyrelsen har rätt att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen.

Insatser och resultat

Det årliga samrådet med företrädare för stiftet har genomförts med överläggningar kring vindkraftens förutsättningar, hållbart skogsbruk och onoterade innehav. Under året utfärdade kyrkostyrelsen sin första bestämmelse rörande prästlönetillgångarnas förvaltning, om att realiserade vinster i förvaltningen inte får återinvesteras i nya placeringar som innebär risk.

Kyrkostyrelsen lämnade 2012 en rapport till kyrkomötet med anledning av förvaltningen i Västerås stift, där skogsinvesteringar skett i Mocambique.

Genom ett beslut i Högsta domstolen har den civilrättsliga regleringen av prästlönetillgångar aktualiserats genom den komplikation som beslutet innebär i skattehänseende. Med anledning av detta har kyrkostyrelsen formellt begärt hos regeringen att tillgångarna måtte övergå med äganderätt till Svenska kyrkan. Kostnader för och finansiering av uppgiften ingår i kostnader för ledning och administration (tabell 19).

Förvaltning av nationellt kapital

Uppgiften är att förvalta det nationella kapitalet på ett sådant sätt att det bevaras till sin reella (värdesäkrade) nivå mätt över rullande tioårsperioder. Kapitalet ska förvaltas effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, risker spridas och bästa möjliga uthålliga totalavkastning ska uppnås. Styrande för verksamheten är den av kyrkostyrelsen beslutade finanspolicyn och ett delegerat ansvar för verksamheten ligger hos Kapitalförvaltningsrådet. Inneheten redovisas i sin helhet på svenskakyrkan.se. En särskild rapport "Ansvarsfulla investeringar 2012" redovisar fördjupat arbetet med kapitalförvaltningen.

Inom ramen för det etiska arbetet finns Ethosfonder med svenska och globala aktier samt räntebärande papper tillgängliga för hela kyrkan.

Insatser och resultat

Svenska kyrkan anlitar externa förvaltare för merparten av det förvaltade kapitalet. Den totala nominella avkastningen under de senaste tio åren är 85 procent. Det är 21 procentenheter högre än avkastningsmålet. Den reala årliga snittavkastningen har varit 5 procent för totalportföljen.

Marknadsvärdet på placeringstillgångarna var per den 31 december 2012 4 935 miljoner kronor¹. Totalavkastningen för 2012 uppgick till 9,1 procent vilket är 6,2 procentenheter högre än det reala avkastningsmålet (KPI +3 procentenheter). Inflationen, mätt som konsumentprisindex (KPI), var -0,1 procent under 2012. Resultatet inklusive bank- och förvaltningsarvoden blev 412 miljoner kronor.

Tabell 18. Kostnader för förvaltning av det nationella kapitalet

Förvaltning av nationellt kapital	Utfall	Utfall	Skillnad detalj- budget	Skillnad ram
	2011	2012	2012	2012
Kostnader	-24	-12	1	10

Kostnader för förvaltning av nationellt kapital följer plan. Jämfört med 2011 redovisas vissa förvaltningskostnader direkt mot avkastningen och den totala kostnaden ligger totalt sett på motsvarande nivå som för 2011.

Ledning och administration

Arbetet med administration av den nationella nivåns verksamhet, såsom kansliets ledning och stabsfunktioner, ekonomi- och personaladministration redovisas här.

Insatser och resultat

Ett ettårigt utvecklingsprogram för kyrkokansliets chefer slutfördes under året. Det har lagt en gemensam grund och en sammanhållen referensram för chefskollegiet. Som en följd av programmet tillsatte generalsekreteraren tre kansliövergripande projekt för att stärka synergier mellan kansliets delar, samordna kontakter med stift och församlingar samt öka kvaliteten och effektiviteten i kansliets arbetsprocesser. Projekten kommer att lämna sina rapporter under 2013.

Även 2012 har vakanser på chefspositioner påverkat den samlade lednings- och företrädarkapaciteten på kyrkokansliet. Efter årsskiftet har ledningen stärkts med en ny kommunikationschef. Rekrytering av ekonomi- och finanschef samt personalchef har slutförts under maj 2013.

Medelantalet anställda på kyrkokansliet var 2012 298 (föregående år 286), varav 67 (66) procent kvinnor, sjukfrånvaron 2,1 (2,2) procent och personalomsättningen 7,6 (12,3) procent.

¹ Enligt not 24 i årsredovisningen uppgår marknadsvärde tillika bokfört värde till 5 195 miljoner kronor. Däri ingår bl.a. även verksamhetsdestinerade medel.

Tabell 19. Kostnader för ledning och administration

Ledning och administration	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Kostnader	-43	-36	23	26

Kostnader för ledning och administration är 7 miljoner kronor lägre än föregående år och 23 miljoner kronor lägre än budget. Huvuddelen av besparingen återfinns inom fastigheter och service. Vidare har vakanser medfört lägre kostnader. Omställnings- och kostnadsreserver har inte behövt tas i anspråk.

Sammanfattande tabell över kostnader

Tabell 20. Kostnader fördelade per verksamhetsområde

Kostnader	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Företrädarskap	-3	-4	0	0
Officiella relationer till andra kyrkor och samfund	-25	-26	2	1
Internationell mission och diakoni	-351	-400	47	-12
Stöd till stift och församlingar	-305	-352	-5	-1
Kyrkliga grundutbildningar	-54	-52	4	3
Forskning	-11	-11	0	0
Kultur	-6	-6	2	2
Kyrkoantikvarisk ersättning	-432	-450	10	10
Arbete bland svenskar i andra länder	-96	-82	4	5
STI	-7	-8	1	1
Generella utjämningsbidrag	-723	-727	3	-5
Individuella bidrag	-221	-232	-2	42
Gemensamma datasystem	-103	-108	14	-8
Direkta val	-4	-23	0	-1
Inomkyrklig normgivning	-36	-43	12	10
Förvaltning av nationellt kapital	-24	-12	1	10
Ledning och administration	-43	-36	23	26
Fastighetsfinansiering	-20	-12	14	14
Övrigt	0	-2	-2	-2
	-2 464	-2 586	128	95

Ekonomi

KsSkr 2013:2
Bilaga 1

Av kostnaderna på den nationella nivån utgör en övervägande del bidrag till övriga nivåer, t.ex. bidrag inom ramen för utjämningsystemet, den kyrkoantikvariska ersättningen och de riktade församlingsbidragen. Dessa uppgår till omkring 1 700 miljoner kronor. Andra delar av budgeten avser kostnader som den nationella nivån finansierar i stället för att övriga nivåer debiteras sin andel. Dessa uppgår till omkring 150 miljoner kronor.

Från och med 2011 särredovisas kostnader för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och Svenska teologiska institutet, STI, som en konsekvens av kyrkomötets beslut 2010 (femåriga kostnadsramar för finansiering).

Tabell 21. Intäkter och kostnader för verksamheten

Intäkter och kostnader	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Generell utjämningsavgift	721	726	-3	4
Allmän utjämningsavgift	846	848	2	2
Insamlade medel	195	178	-8	-14
Erhållna bidrag	570	643	-18	51
Övriga intäkter	151	36	0	10
Förändr. destinerade medel	-22	-1	-14	-16
	2 461	2 430	-41	37
Finansförvaltningen (brutto)	-201	471	236	207
Summa intäkter	2 260	2 901	195	244
Generella utjämningsbidrag	-723	-727	2	-5
Individuella utjämningsbidrag	-221	-232	-2	42
Utveckl.samarbete/bistånd	-198	-254	34	-31
Församlingsbidrag	-200	-241	0	0
Kyrkoantikvarisk ersättning	-432	-450	10	10
Övriga lämnade bidrag	-85	-84	5	-7
Externa kostnader	-289	-300	22	36
Personalkostnader	-285	-278	39	31
Avskrivningar	-11	-10	4	5
Kostnadsram	-2 444	-2 576	114	81
Fastighetsfinansiering	-20	-12	14	14
Nettoresultat	-204	313	323	339

Verksamhetens intäkter och kostnader finns sammanställd i ovanstående tabell. Jämfört med föregående år har intäkterna ökat med 641 miljoner kronor. Detta förklaras främst av ökning inom finansförvaltningen (672 miljoner), ökning av Sidabidrag (57 miljoner kronor) och ökad användning av kyrkoantikvarisk ersättning (18 miljoner kronor). Bland övriga intäkter 2011 fanns en engångspost på 117 miljoner kronor avseende återbetald särskild löneskatt, vilket reducerar skillnaden mellan åren. Jämfört med budget är intäkterna 195 miljoner kronor högre. Här reduceras en positiv avvikelse inom finansförvaltningen (236 miljoner kronor) av ansamling av destinerade medel (14 miljoner kronor) enligt nedanstående tabell, lägre användning av kyrko-

antikvarisk ersättning (10 miljoner kronor), lägre insamlade medel (8 miljoner kronor) och senareläggning av Sidafinansiering till 2013 (6 miljoner).

Kostnaderna (exklusive fastighetsfinansiering) är 132 miljoner kronor högre än föregående år. Stora poster är ökade bidrag inom ramen för det internationella arbetet (52 miljoner kronor), det finansiella bidraget till församlingar avseende premiekapning av pensioner (41 miljoner kronor), ökad användning av kyrkoantikvarisk ersättning (18 miljoner kronor) och ökade stiftsbidrag (11 miljoner kronor). Summan av externa kostnader och personalkostnader är stabil mellan åren. Jämfört med budget är kostnaderna 114 miljoner kronor lägre. Det internationella arbetet står för 46 miljoner kronor av detta. Dessutom bidrar bibehållna förfogandemedel och omställningsreserver (22 miljoner kronor), lägre IT-kostnader (14 miljoner kronor), lägre användning av kyrkoantikvarisk ersättning (10 miljoner kronor) samt lägre fastighets- (4 miljoner kronor) och utbildningskostnader (4 miljoner kronor).

Tabell 22. Nationell fastighetsfinansiering

	Utfall 2011	Utfall 2012	2013	2014	5-årig fastighetsbudget			Summa
					2015	2016	2017	
Svenska kyrkan i utlandet	-8	-11	-41	-35	-15	-15	-15	-121
STI	-12	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-4

Fastighetsbudget löper vid sidan om både detaljbudget och rambudget som ett totalbelopp över en femårsperiod. I ovanstående tabell visas den planerade användningen. Fastighetskostnaden är 8 miljoner kronor lägre än föregående år och 14 miljoner kronor lägre än budget, vilket helt beror på förskjutning i tiden. Det största pågående projektet avser fastigheten i Paris.

Tabell 23. Resultat från allmän utjämning och nettoresultat för verksamheten

Nettoresultat	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Allmän utjämningsavgift	846	848	-1	2
Generell utjämning, netto	-2	-1	-1	-1
Individuella bidrag	-221	-232	-2	42
Nationell finansiering	-499	-501	76	73
Resultat	124	114	72	116
Finansförvaltning (netto)	-227	454	239	211
Finansiellt stöd till församlingar	-200	-241	0	0
Fastighetsfinansiering	-20	-12	14	14
Övrigt	119	-2	-2	-2
Nettoresultat	-204	313	323	339

Resultatet före finansförvaltning, finansiellt stöd till församlingar och fastighetsfinansiering är 114 miljoner kronor. Det är 10 miljoner kronor lägre än föregående år och, som en konsekvens av lägre egenfinansierade kostnader, 72 miljoner kronor högre än budget. I resultatet ingår tillfälligt ökade kostnader för kyrkovalet. Genom det positiva nettoresultatet från finansförvaltningen blir årets nettoresultat 313 miljoner kronor efter att finansiellt stöd till stift och församlingar samt fastighetsfinansiering kostnadsförts.

Balansräkningen

KsSkr 2013:2
Bilaga 1

Tabell 24. Destinerade medel

Destinerade medel	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Internationell mission och diakoni	196	198	15	17
Arbete bland svenskar i andra länder	35	34	-1	-1
Övriga verksamheter	8	8	0	0
	239	240	14	16

Tabell 25. Eget kapital och målkapital

Eget kapital och målkapital	Utfall 2011	Utfall 2012	Skillnad detalj- budget 2012	Skillnad ram 2012
Totalt eget kapital	5 064	5 380	326	342
Skillnad mot målvärde	853	1 171	412	428
Skillnad mot målvärde +25%	-200	119	434	450
Målvärde	4 211	4 209	-86	-86
Målvärde +25%	5 264	5 261	-108	-108

Ovanstående tabell visar det egna kapitalet i koncernen per 31 december respektive år, målvärdet samt det spann inom vilket det egna kapitalet varierar. Årets resultat för 2013 medför att målvärde plus 25 procent överskrids med 119 miljoner kronor. Det kan noteras att målvärdet plus 25 procent är 108 miljoner kronor lägre än budget som baserades på en ökning av föregående års målvärde med 2 procent.

Bilaga 2

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden

Kyrkostyrelsen lämnar i det följande en redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden. Alla fortfarande öppna ärenden samt ärenden som avslutats till den 30 juni 2013 redovisas. Detta är ett uttryck för kyrkostyrelsens övergripande ansvar för verksamheten på Svenska kyrkans nationella nivå och avser att skapa en samlad överblick.

För varje ärende redovisas kyrkomötets uppdrag i sammanfattning, vad som skett eller planerats i ärendets handläggning samt om skrivelsen fortfarande är under behandling eller avslutats sedan föregående redogörelse lämnades.

Följande är vägledande för när en skrivelse anges som slutbehandlad eller inte. En skrivelse är i första hand slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och i förekommande fall lagts fram för kyrkomötet. Exempel på detta är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska återkomma med ett utarbetat förslag i någon fråga. Skrivelsen är slutbehandlad när kyrkostyrelsens förslag läggs fram för kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen betraktar även en skrivelse som slutbehandlad när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Ett exempel är när kyrkomötet begär att kyrkostyrelsen ska tillsätta en utredning i en viss fråga. Skrivelsen anses slutbehandlad i och med att utredningen tillsatts. Kyrkomötet kommer då i en framtid att få ta del av utredningens betänkande samt av eventuella förslag från kyrkostyrelsen med anledning av den.

Skrivelser där kyrkomötet ger kyrkostyrelsen något till känna är i regel avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till aktuell avdelning på den nationella nivån. Eftersom denna typ av skrivelser inte innebär något uttalat uppdrag och de konsekvenser som de kan medföra inte är budgetprövade i kyrkomötets budgetutskott måste kyrkostyrelsen anses ha frihet att själv prioritera bland uppdragen. Däremot kan en sådan skrivelse återspeglas i den årliga redovisningen eller andra skrivelser till kyrkomötet.

Programmet Barn och unga 0–18 år

Kyrkomötets uppdrag som hanterats i programmet Barn och unga 0–18 år är avslutade i och med genomförandet av *Barn och unga – Ärkebiskopens möte 2012*.

Kyrkans undervisning och mission för alla åldrar

Kyrkomötets uppdrag som bereds inom ramen för den pågående satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar redovisas nu som avslutade. Det gäller uppdragen KmSkr 2012:9, 2011:5, 2010:10 och 2009:17. Kyrkostyrelsen avser att återkommande rapportera till kyrkomötet om hur processen fortskrider och presentera en utvärdering av genomförande och måluppfyllelse till kyrkomötet 2019.

Skrivelser från kyrkomötet år 2012

KsSkr 2013:2
Bilaga 2

Kyrkomötets skrivelse 2012:1 med

Organisationsutskottets betänkande 2012:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

(Barnkonsekvensanalys, Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet, Beslut om namnändringar, Valsammanträde i kyrkomötet, Avskaffande av nämnder och Rättelse i valbestämmelserna) (Ks 2012/1073)

Kyrkomötet har beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i utskottets bilaga 1–6, samt att bifall ett av Staffan Holmgren under överläggningen framlagt förslag om att i 52 kap. 1 § i kyrkoordningen tillägga: ”Uppdraget för de tidigare valda revisorerna avser dock verksamheten för hela mandatperioden.”

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2012:5–10 och 2012:13 har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2013. Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2012:11 och 12 har utfärdats och träder i kraft den 1 januari 2014.

I enlighet med kyrkomötets beslut om ändringar av kyrkoordningen ska barnkonsekvensanalyser genomföras inför alla beslut på kyrkans samtliga nivåer. Implementeringsarbetet har påbörjats genom informations- och utbildningsinsatser. Den försöksverksamhet med barnkonsekvensanalyser som genomförts i några stift och församlingar kommer att utvärderas hösten 2013. Förslag till arbetsmetoder lyftes fram vid ärkebiskopens möte om barn och unga 2012 och en handbok för barnkonsekvensanalyser har distribuerats till samtliga stift. Efterfrågan på utbildning har framförts från flera stift och nationella konferenser är inbokade under 2013. Flera insatser planeras och kommer att prioriteras inom detta område under 2013.

Skrivelsen är *i den del* som avser implementering av barnkonsekvensanalyser inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:2 med

Organisationsutskottets betänkande 2012:2 Strukturfrågor (Ks 2012/1074)

Kyrkomötet har beslutat att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt utskottets bilaga 1A, samt med anledning av en motion beslutat att punkten 3 i övergångsbestämmelserna ska ha en lydelse enligt utskottets bilaga 1B, som innebär att Göteborgs kyrkliga samfällighet får finnas kvar till den 31 december 2017.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2012:14 har utfärdats och träder i kraft den 1 januari 2014 med undantag för ändringen i 38 kap. som trädde ikraft den 1 januari 2013.

Ett upplysningsmaterial, *Strukturförändring 2014*, bereds tillsammans med Arbetsgivarorganisationen. Materialet publiceras fortlöpande på webben under fliken Organisation med start i april 2013. Här beskrivs vilka förändringar som sker inom områden som ekonomi, styrning, personal och fastigheter med anledning av strukturförändringen. Vissa frågor berör också indelningsändringar.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:3 med

Organisationsutskottets betänkande 2012:6 Verksamhetsberättelse år 2011 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd (Ks 2012/1075)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2012:4 med
Budgetutskottets betänkande 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans
nationella nivå år 2011 (Ks 2012/1076)**

Kyrkomötet har beslutat att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011 och att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2011.

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2012:5 med
Ekumenikutskottets betänkande 2012:1 Ekumeniken i kyrkordningen
(Ks 2012/1077)**

Kyrkomötet har beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap. i kyrkoordningen, med de av utskottet föreslagna justeringarna enligt utskottets bilaga 1.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2012: 15 har utfärdats och trädde ikraft den 1 januari 2013.

Skrivelsen är slutbehandlad.

**Kyrkomötets skrivelse 2012:6 med
Ekumenikutskottets betänkande 2012:2 Kairosdokumentet och Israel-
Palestinafrågan (Ks 2012/1078)**

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att sända Kairosdokumentet och internationella nämndens svar till kyrkomötets ledamöter.

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta sina ansträngningar att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza och i att rekommendera församlingarna att följa uppmaningarna i Kairos Palestina-dokumentet att avbryta investeringar, införa sanktioner och bojkotta företag och produkter från de israeliska bosättningarna på de ockuperade palestinska områdena, Västbanken och Östra Jerusalem samt i att stödja de krafter i Gaza som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter och kräva att den pågående israeliska blockaden av Gazaremsan hävs.

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att kräva ett slut på den israeliska ockupationen av Västbanken, Östra Jerusalem och Gaza.

Kyrkomötet har beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana den svenska regeringen att verka för att Palestina upptas som fullvärdig medlemsstat i FN.

Kyrkomötet har vidare, med bifall till ett under överläggningen framlagt förslag, beslutat att 1) uppdra till kyrkostyrelsen att fortsätta att aktivt verka för en fredlig och rättvis lösning på konflikten Israel-Palestina. 2) uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på den israeliska ockupationen och att en palestinsk stat etableras sida vid sida med staten Israel i enlighet med FN-resolutioner utifrån förhandlingar mellan parterna. Svenska kyrkan stöder fullt ut Israel som en suverän stat inom internationellt erkända gränser liksom vi fullt ut stöder en suverän palestinsk stat i Gaza, på Västbanken, inklusive Östra Jerusalem. Det innebär en tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser. 3) uppdra till kyrkostyrelsen att uttala att Svenska kyrkan kräver ett slut på både palestinskt och israeliskt våld mot civila och att mänskliga rättigheter och internationell lag efterlevs av båda sidorna i konflikten.

Under våren 2013 har samtliga kyrkomötets ledamöter tillsänts de två dokument som nämns i motion 2012:49, *Ett sannings ögonblick* (det så kallade Kairosdokumentet) samt Svenska kyrkans svar på dokumentet. Tillsammans med detta dokument skickades även *Position för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina för Svenska kyrkans internationella arbete*, som fastställdes av Nämnden för internationell mission och diakoni i november 2012. I positionen tydliggörs Svenska kyrkans internationella arbetes position för en långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina och samtliga de sakfrågeaspekter av frågan som nämns i motionerna adresseras. Positionen ger förtydliganden och ramar för det påverkansarbete för en rättvis fred, som pågått sedan länge, samt stakar ut en riktning för framtida påverkansarbete.

Extra personalresurser har också tillförts för att ta fram en handlingsplan och bedriva ett arbete utifrån Svenska kyrkans svar på Kairosdokumentet. Denna handlingsplan är ett långsiktigt pågående påverkans- och opinionsarbete i samarbete med ekumeniska partner. Här planeras bland annat ett studiematerial baserat på bibelteologisk reflektion om land, folk och identitet.

De påverkansinsatser som har genomförts under första delen av 2013 har bland annat fokuserat på frågan om bosättningar och handeln med produkter och tjänster som produceras i bosättningar. Tillsammans med europeiska nätverksorganisationer har Svenska kyrkan tagit fram rapporten *Trading Away Peace* som belyser problematiken med handel med bosättningsprodukter. En uppdatering av skriften *Med vilken rätt?* (utgivning Svenska kyrkan, Diakonia, Bilda och Sensus) har skett och beräknas vara klar i juni 2013.

I ett informationssamarbete med Strängnäs stift har en medarbetare från kyrkokansliet medverkat i olika samlingar i stift och församlingar och bidragit till ökad kunskap och engagemang om Kairosdokumentet och Svenska kyrkans projekt och partner i Mellanöstern.

I det fortsatta kontinuerliga arbetet planeras seminarier, uppvaktningar av politiker, framtagande av rapporter och debattartiklar. Under 2013 förbereds bland annat, tillsammans med Diakonia och Sveriges kristna råd, ett uttalande och uppvaktningar mot Israels beslut att bygga en mur i Cremisandalen utanför Betlehem, som skulle innebära att man innesluter och avskiljer ett av de få återstående grönområdena för palestinerna där.

Svenska kyrkan stöder fortsatt Kyrkornas världsråds arbete med bland annat insatser som Palestine-Israel Ecumenical Platform (PIEF), som förbereder seminarier till Kyrkornas världsråds generalförsamling i Busan om *Jerusalem, Displacement och Pilgrimage in transformation*. Stöd ges också till det Ekumeniska följeslagarprogrammet (EAPPI) och Jerusalem Inter-Church Center (JIC), genom vilket vi knyter an till ett gemensamt arbete inom den världsvida kyrkan för en rättvis och hållbar fred till exempel genom *Christian Week for Peace in Israel Palestine*. Aproveds Mellanösternarbetsgrupp utgör ett fortsatt ett nav för påverkansarbetet mot EU:s institutioner gällande EU:s roll i fredsprocessen och i regionen. Sammantaget bidrar alla dessa bitar till ett fortsatt fokuserat påverkansarbete för en rättvis fred i regionen.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:7 med

Ekumenikutskottets betänkande 2012:4 Uppföljning av lyssnarkonferensen i Lund 2007 (Ks 2012/1079)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga lämpliga former för att ge spridning åt dokumentation från ekumeniska konferenser.

Detta uppdrag kan relateras till det pågående arbetet på Ekumenikenheten med att förbättra kommunikation om ekumeniken. Planen är att publicera dokument på nya ekumeniksidan www.svenskakyrkan.se/ekumenik, att puffa för dem på intranätet, samt blogg och Svenska kyrkans facebook-sida. Ekumenikenheten kommer att samla viktiga dokument på hemsidan så att de är lättillgängliga. Det ska också finnas länkar till olika ekumeniska organisationers hemsidor där en del av dokumentationen finns så att man kan se dem i deras ursprungliga kontext. Dessutom kommer kommunikationsplaner att utarbetas i samband med större ekumeniska händelser (generalförsamlingar, konferenser, konsultationer, avslutningar på dialoger och så vidare), och då kan det förekomma särskilda riktade kommunikationsinsatser till olika sammanhang i Svenska kyrkan. Ekumenikenheten kommer att erbjuda stiftens medverkan i samband med kurser och konferenser där det kan vara lämpligt med ekumenisk belysning, och i samband med sådana samlingar kan information om specifika dokument, beroende på sammanhangets sakfråga, förmedlas. För att kunna öka kommunikationsfrekvensen på både hemsida, intranät och blogg behövs kompetens på kommunikationsområdet samt personella resurser.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:8 med

Ekumenikutskottets betänkande 2012:5 Gömda och glömda flyktingar i Sverige (Ks 2012/1080)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästa år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande.

Flykting-, asyl-, migrations- och integrationsfrågor tar en allt större plats i Svenska kyrkans församlingars arbete. Den nationella nivån fortsätter att driva opinion, och både stödja och vara ett språkrör för verksamheten ute i stift och församlingar. Kyrkostyrelsen vill stödja ett samordnat arbete i dessa frågor och gör det genom sitt engagemang i Rådgivningsbyrån för asyl- och flyktingfrågor. Rådgivningsbyrån arbetar bl.a. med rikstäckande juridisk rådgivning, utbildningssatsning i asyrrätt och gemensam europeisk reflektion inför mötet med flyktingen och främlingen. I den föreslagna ramen i Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkan på nationell nivå 2014–2016 (KsSkr 2013:1) finns utrymme för en resursförstärkning inom detta område som kommer att preciseras i verksamhetsplanen för 2014.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:9 med

Gudstjänstutskottets betänkande 2012:2 Program för "Kyrkliga handlingar i fokus" (Ks 2012/1081)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna.

Uppdraget hanteras inom ramen för den gemensamma strategin och konkretiseringen av strategin fortgår i samarbete med stiftet och ett prioriterat fokus är kyrkliga handlingar.

I kyrkostyrelsens överläggningar med stiftsstyrelserna den 21 mars 2013 identifierades ett antal områden för konkretisering av arbetet: kartläggning, fortbildning och metoder. De kyrkliga handlingarna är en särskilt viktig mötesplats för samtal om tro och liv, där det är möjligt att öka kunskapen om kristen tro. Under hösten 2013 går satsningen in i en gemensam förberedelsefas med representanter från församlingar och stift samt med stöd från nationell nivå. Grupperna får olika inriktningar i linje med de prioriteringar stiftet identifierat, planerar det fortsatta arbetet och preciserar målen inom satsningen.

I uppdraget till en av grupperna kommer att ingå att särskilt beakta kyrkomötets beslut. Detta kan göras på olika sätt. Genom samtal och undervisning om dop, konfirmation, vigsel och begravning väcks frågor om liv och död, glädje och sorg, kärlek och ansvar. Existentiella frågor i människors liv kopplas ihop med evangeliet om Jesus Kristus, människors livsberättelser med evangeliernas berättelser. De kyrkliga handlingarna öppnar för trons många språk, exempelvis musiken, de personliga samtalen, förkunnelsen, kyrkorummet. I samband med de kyrkliga handlingarna kan många bära tron, bland andra kyrkvaktmästare, kyrkvärdar, husmödrar, församlingspedagoger. Se vidare redovisningen av KmSkr 2011:5.

Kyrkostyrelsen avser att informera kyrkomötet om hur arbetet fortskrider (se KsSkr 2013:1, avsnittet Stöd till stift och församlingar).

Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:10 med

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:4 Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling (Ks 2012/1082)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutar uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar vad som gäller för kyrkoherdar i Sverige.

Promemorian *Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan* har utarbetats inom kyrkokansliet. Promemorian har skickats på remiss till stiftet, ett urval av domkyrkoförsamlingar och övriga församlingar samt alla utlandsförsamlingar. Kyrkostyrelsens förslag om att kyrkoherdar i utlandsförsamlingarna får pröva frågor om kyrkotillhörighet behandlas i skrivelsen *Ändringar i kyrkoordningen m.m.*, som överlämnas till årets kyrkomöte.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:11 med

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:8 Verksamhetsberättelse 2011 för Svenska kyrkans överklagandenämnd (Ks 2012/1083)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed avslutad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:12 med

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2012:9 Verksamhetsberättelse 2011 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Ks 2012/1084)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed avslutad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:13 med

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:1 Särskild utjämningsavgift (Ks 2012/1085)

Kyrkomötet har beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 44 kap. 4 § i kyrkoordningen.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2012:16 har utfärdats och trädde i kraft den 1 januari 2013.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:14 med

Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:3 Kontakt med dopfaddrar (Ks 2012/1086)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet.

Möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet undersöks. Arbetet har påbörjats inom kyrkokansliet för eventuell remittering under hösten 2013. Ärendet återkommer till 2014 års kyrkomöte antingen med förslag till ändring i kyrkoordningen eller som en återrapportering tillsammans med årsredovisningen.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:15 med

Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan (Ks 2012/1087)

Skrivelsen är lagd till handlingarna och därmed avslutad.

Kyrkomötets skrivelse 2016:16 med

Kyrkorättsutskottets betänkande 2012:1 Ny ersättningsstadga (Ks 2012/1088)

Kyrkomötet har beslutat anta kyrkomötets presidiums förslag till ersättningsstadga, *enligt utskottets bilaga 1*, samt att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvodena.

Svenska kyrkans bestämmelser SvKB 2012:17 har utfärdats och träder i kraft den 1 januari 2014.

Överläggningar har ägt rum mellan kyrkomötets presidium och företrädare för nomineringsgrupperna samt i kyrkostyrelsens arbetsutskott om tillsättningen av ett särskilt organ som ska se över arvodena. Ärendet bereds så att kyrkomötet 2015 kan tillsätta ett organ som kan återkomma till kyrkomötet med förslag till ny ersättningsstadga inför nästkommande mandatperiod.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2012:17 med

Budgetutskottets betänkande 2012:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2013–2015 (Ks 2012/1089)

Kyrkomötet har med bifall till utskottets förslag punkterna 1,2 och 5–8 beslutat att fastställa inriktning och kostnadsramar för verksamheten på nationell nivå för åren 2013-2015, samt med bifall till en reservation beslutat att medge planeringsramar för åren 2014-2015.

Verksamhet och detaljbudget för 2013 har fastställts av kyrkostyrelsen i enlighet med kyrkomötets beslut.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2011

KsSkr 2013:2
Bilaga 2

Kyrkomötets skrivelse 2011:3 med

EE 2011:3 Ersättning för kyrkliga handlingar (Dnr ks 2011/912)

Kyrkomötet har beslutat att en utvärdering om ersättning för kyrkliga handlingar sker skyndsamt av kyrkostyrelsen, att kyrkostyrelsen lämnar förslag till ändring i kyrkoordningen om det är motiverat och att en utvärdering av clearingsystemet bör ske snarast.

Till 2012 års kyrkomöte rapporterades att en utvärdering av ersättning för kyrkliga handlingar hade genomförts och att den inte gav stöd för att några mer genomgripande förändringar av nu gällande reglering behövdes. Skrivelsen rapporterades i denna del som slutbehandlad.

En utvärdering av clearingsystemet i dess helhet återstår att göra. Clearingsystemet ingår nu som en del i den pågående *Utredningen om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem*.

Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:5 med

Kl 2011:6 Undervisning för barn upp till arton år

(Dnr ks 2011/915, ks 2012/345)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att i samband med planerad satsning på undervisning i kristen tro särskilt fokusera på undervisning för barn upp till arton år.

Kyrkostyrelsen beslutade i juni 2012 om en gemensam satsning på undervisning och mission för alla åldrar. Satsningen innebär att initiera en gemensam process för kyrkans alla nivåer med fokus på församlingarnas arbete, stiftens främjande och den nationella nivåns stödjande uppgift.

Syftet är att stärka församlingarna i det grundläggande uppdraget. Satsningen ska genomföras från 2013 och ingick i skrivelsen Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkan på nationell nivå 2013-2015. Två tidigare kyrkomötesuppdrag ingår i satsningen: Öka kunskapen om kristen tro (KmSkr 2010:10) och Kristen tro i en ny situation (KmSkr 2009:17). Dessutom finns ett nära samband med Kyrkans undervisning (KmSkr 2008:21) och Kommunikation kring dopet och medlemskapet (KmSkr 2009:14). Se vidare redovisningen av KmSkr 2012:9.

Kyrkostyrelsen avser att informera kyrkomötet om hur arbetet fortskrider (se KsSkr 2013:1, avsnittet Stöd till stift och församlingar).

Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:6 med

Kl 2011:8 Firande av reformationen (Dnr ks 2011/916)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka och planera ett firande inför reformationens 500-årsjubileum 2017.

Avsikten är att dels låta firandet präglade återkommande arrangemang (forskar-dagar, teologifestival m.m.), dels ta initiativ till särskilda satsningar och firanden. Firandet ska ha folkbildande karaktär och genomföras på ett ekumeniskt lyhört sätt.

En webbplats har skapats, www.svenskakyrkan.se/reformationsjubileum2017. Där samlas information om vad som förbereds inför reformationsjubileet inom både kyrka och samhälle. En revision och komplettering av Carl Axel Aurelius bok om tidigare reformationsjubileer i Sverige med titeln *Luther i Sverige* (1994) kommer också att publiceras. Kontakter hålls med Lutherska världsförbundet och Sveriges kristna råd inför firandet.

Avstämningar har gjorts med kyrkostyrelsen och biskopsmötet om firandets omfattning i tid och aktiviteter.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:10 med

G 2011:4 Den svenska psalmboken (Dnr ks 2011/920)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida och med bifall till en annan motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att under denna mandatperiod initiera ett projekt i vilket användandet av den nuvarande psalmboken undersöks.

Arbetet med att göra psalmboken tillgänglig på nätet fortsätter och relateras till förnyelsen av avtalet mellan Verbum och Svenska kyrkan. En pilotstudie har genomförts om psalmanvändningen i Svenska kyrkan.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:14 med

TU 2011:10 Diakonernas ställning och uppgifter (Dnr ks 2011/924)

Kyrkomötet har med anledning av Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att vid överläggningar med stiftens aktualisera behovet att bearbeta frågor om diakonatets ställning m.m. i enlighet med vad utskottet framfört.

Biskop Per Eckerdal redogjorde för frågan vid stiftsstyrelseöverläggningen den 21 mars 2013 med utgångspunkt från arbetet med det kommande biskopsbrevet om diakoni.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:19 med

O 2011:1 Ansvar för fristående kyrkliga stiftelser (Dnr ks 2011/931)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att förutsättningslöst belysa de frågeställningar, samt vid behov föreslå ändringar i kyrkoordningen, som kan uppstå när församlingsverksamhet i Svenska kyrkans namn bedrivs av föreningar, stiftelser eller i andra associationsformer.

Frågan har utretts och en promemoria, Utredning med anledning av kyrkomötets beslut § 171 om Ansvar för fristående stiftelser, har utarbetats. I promemorian görs en åtskillnad mellan å ena sidan sådan verksamhet som fullgörs av en församling, eller av församlingen tillsammans med någon annan, och å andra sidan sådan verksamhet som till sin karaktär är kyrklig och som bedrivs inom församlingens territorium av en fristående organisation men utan samverkan med någon församling. Det är bara den förstnämnda verksamheten som betecknas som församlingsverksamhet. Den andra betecknas i promemorian som "främmande verksamhet".

I promemorian noteras inledningsvis att frågan om möjliga former för en församling att bedriva sin verksamhet i redan tidigare har varit föremål för kyrkomötets behandling (se skrivelsen *Arbetsformer i förändring*, KsSkr 2010:7). I fråga om näringsverksamhet i bolagsform hänvisar utredaren därför helt till denna tidigare behandling.

Som utgångspunkt beskriver utredaren de rättsliga förutsättningarna för församlingsverksamhetens bedrivande enligt lag och kyrkoordning. Bland annat redogörs för vad som gäller enligt kyrkoordningen i fråga om verksamhetens

innehåll, församlingens styrning och ledning samt stiftets tillsyn över församlingsverksamheten. Därefter görs en genomgång av de alternativa former för bedrivande av församlingsverksamhet som kan förekomma om verksamheten inte bedrivs helt i egen regi. Utredaren belyser hur dessa alternativa former förhåller sig till kyrkoordningens bestämmelser och vilka problem som kan uppkomma i relation till styrning, ledning och tillsyn. Utredaren konstaterar bl.a. följande.

Om en församling väljer att bedriva verksamhet i *samverkan* med någon annan församling eller organisation kan detta regleras i ett avtal. I sådana fall kommer avtalets innehåll att delvis avgöra i vilken utsträckning som församlingen kan ha fortsatt kontroll och styrning över verksamheten och hur stiftets tillsynsfunktion kan fullgöras. Särskilt när det gäller samverkan med en utomstående organisation kan följden bli begränsad kontroll, styrning och ledning och en försvagad tillsyn.

Om församlingen väljer att bedriva verksamhet i en *stiftelse* kommer verksamheten att finnas i en fristående juridisk och lagreglerad form. Församlingen förlorar då det direkta inflytandet men kan, om församlingen själv är stiftare, tillförsäkra sig ett visst indirekt inflytande genom stiftelseförordnandet. Stiftets tillsyn över verksamheten kommer dock att vara begränsad och försvagad eftersom kyrkoordningens bestämmelser inte gäller för stiftelsens verksamhet. Däremot får biskop och domkapitel utöva tillsyn över den präst eller diakon som kan vara anställd eller sysselsatt i stiftelsen. Utredaren hänvisar också till det som uttalades om nackdelarna med stiftelseformen i kyrkostyrelsens tidigare nämnda skivelse till 2009 års kyrkomöte och konstaterar att det får anses mindre lämpligt att använda stiftelseformen för församlingsverksamhet.

Inte heller *föreningsformen* ger samma möjligheter för församlingen och stiftet att utöva kontroll och styrning respektive tillsyn över den verksamhet som bedrivs där. Såväl en ekonomisk som en ideell förening är egna juridiska personer som regleras av sina stadgar. De ska i princip vara öppna för alla som vill bli medlemmar. Även i dessa fall gäller att stiftets tillsyn blir begränsad och försvagad. Däremot får även här biskop och domkapitel utöva tillsyn över den präst eller diakon som kan vara anställd eller sysselsatt i föreningen.

Utredaren konstaterar att den egna formen som en församling verkar i, som en del av det registrerade trossamfundet, ger de bästa förutsättningarna för att bedriva församlingsverksamhet. Verksamhet bedriven i exempelvis stiftelse- eller föreningsform medför trots allt en svagare ställning för församling och stift när det gäller ledning och kontroll samt tillsyn och främjande.

Den s.k. främmande verksamheten, som till sin karaktär är ”kyrklig” men som saknar koppling till någon församling anses, som tidigare har nämnts, inte vara församlingsverksamhet. För sådan verksamhet gäller inte kyrkoordningens bestämmelser om ansvar och tillsyn. Utredaren konstaterar dock att det kan ligga i församlingens och stiftets intresse att vara uppmärksam på annan kyrklig verksamhet som bedrivs inom det egna territoriet.

Mot denna bakgrund finns det enligt utredaren inte behov av att införa nya bestämmelser eller göra andra ändringar i kyrkoordningen på grund av att en församling väljer att bedriva församlingsverksamhet i förenings- eller stiftelseform eller i andra associationsformer.

Kyrkostyrelsen har i den tidigare nämnda skrivelsen till 2009 års kyrkomöte bl.a. uttalat att även om det finns flera tänkbara associationsformer, exempelvis stiftelse och förening, ekonomisk eller ideell, så är bolagsformen den som ligger närmast till hands att använda för näringsverksamhet (KsSkr 2010:7 s. 9). Vidare har kyrkostyrelsen i de *Råd vid bedrivande av näringsverksamhet i*

församling som styrelsen beslutade om den 22 december 2011 uttalat att även om det inte finns något formellt hinder för en församling att bedriva verksamhet i någon annan form är det dock bara näringsverksamhet, dvs. sådan verksamhet som finansieras på annat sätt än med kyrkoavgift eller begravningsavgift, som kan komma ifråga att skötas i annan form än i församlingen.

Den nu genomförda utredningen ger, enligt kyrkostyrelsen, inte skäl för något annat ställningstagande. Utredaren har i promemorian pekat på de problem i fråga om styrning, ledning och tillsyn som kan uppkomma inom andra associationsformer såsom stiftelser och föreningar av olika slag. Församlingsverksamhet som inte är näringsverksamhet ska därför, enligt kyrkostyrelsen, bedrivas av församlingen i egen regi. I likhet med promemorian anser kyrkostyrelsen att det inte föreligger behov av ändra kyrkoordningen med anledning av det som nu har framkommit.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2011:20 med

Eu 2011:1 Svenska kyrkan i utlandet—struktur och delaktighet (Dnr ks 2011/932)

Kyrkomötet har uppdragit åt kyrkostyrelsen att så snart som möjligt återkomma med förslag om rättsäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet. (Övriga delar i uppdraget i skrivelsen 2011:20 slutrapporterades till kyrkomötet 2012.)

Beredningen av frågan om rättsäkra direkta val har påbörjats och en återrapporering kommer att ske till 2014 års kyrkomöte.

Skrivelsen är i denna del inte slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2010

Kyrkomötets skrivelse 2010:8 med

Kl 2010:2 Utbildning i hbt-frågor (Dnr Ks 2010:916)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra stiftens att starta utbildningar i hbt-frågor för anställda, ideella och förtroendevalda.

Kyrkokansliet har genomfört en inventering av utbildnings- och informationsmaterial som finns inom hbtq-området samt av de utbildningar som stiftens genomför. En nationell tredagars pilotutbildning med plats för två representanter från varje stift genomfördes i oktober 2012. Därefter har stiftens delat information om det utvecklingsarbete som påbörjats i respektive stift och om de utbildningar som genomförts och de som planeras efter det att pilotutbildningen genomfördes.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2010:9 med

Kl 2010:8 Svenska kyrkans arbete med samhällsaktörer och i arbetslivet (Dnr Ks 2010:917)

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsens att göra en inventering av Svenska kyrkans "närvaroarbete" hos samhällsaktörer, i arbetslivet och på institutioner.

En förstudie genomfördes 2011 i samarbete med arbetsgruppen för kyrka och arbetsliv i samverkan och med samordnarna för de verksamhetsområden som nämns i Kl 2010:8. I valet mellan att göra en heltäckande inventering eller

en mindre studie valde kyrkokansliet det senare, eftersom en större studie bedömts ta alltför stora resurser i anspråk. Ambitionen har istället varit att ta fram ett material som stimulerar fler att utvidga församlingens närvaro på arenor som inte utgör kyrkans egna.

En studie genomfördes därför i tio församlingar som bedriver samverkan med andra samhällsaktörer. Den gjordes genom observationer och intervjuer, inte minst med företrädare för de organisationer Svenska kyrkan samverkar med. Insikterna från studien finns presenterat i det digitala materialet *På andra arenor – ögonblicksbilder av Svenska kyrkans närvaro bland andra samhällsaktörer*. Materialet är tänkt att fungera som ett bidrag till reflektion över församlingarnas prioriteringar och arbetsätt, samt till inspiration för medarbetare i Svenska kyrkan.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2010:10 med

Kl 2010:10 Öka kunskapen om kristen tro

(Dnr Ks 2010:918)

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda formerna för en satsning på kunskapsförmedling av kristen tro och då i första hand innebörden av varför vi firar jul och påsk i vårt land.

Kyrkomötets skrivelse 2010:10 och kyrkomötets skrivelse 2009:17 Kristen tro i en ny situation behandlas av kyrkostyrelsen som relaterande till varandra och bereds inom ramen för den gemensamma strategin för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Uppdraget redovisas med KmSkr 2011:5.

Kyrkostyrelsen avser att informera kyrkomötet om hur arbetet fortskrider (se KsSkr 2013:1, avsnittet Stöd till stift och församlingar).

Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2010:14 med

Kr 2010:7 Elektronisk röstning vid val inom kyrkomötet

(Dnr Ks 2010:922)

Kyrkomötet har med anledning av Kyrkorättsutskottets förslag beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda alternativa valmetoder, företrädesvis elektronisk röstning, vid val inom kyrkomötet.

En undersökning visar att det visserligen skulle vara tekniskt möjligt att genomföra elektronisk röstning vid personval men utan större tidsvinst i jämförelse med nuvarande röstningsförfarande. Kyrkostyrelsen har därför, efter hörande med kyrkomötets presidium och företrädare för nomineringsgrupperna, beslutat att inte lägga fram något förslag om elektronisk röstning vid personval inom kyrkomötet.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2009

Kyrkomötets skrivelse 2009:11 med

TU 2009:7 Kyrkoordningen och FN:s barnkonvention

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda frågor om barns och ungdomars dop och kyrkotillhörighet i enlighet med vad utskottet har anfört.

Uppdraget har behandlats tillsammans med KmSkr 2009:18 inom ramen för programmet barn och unga 0–18 år. Genom biskopsbrevet *Leva i dopet* samt genom informationsinsatser har frågan om Svenska kyrkans kommunikation

med ungdomar som på 18-årsdagen inte tillhör Svenska kyrkan behandlats. En revidering av de brev som församlingar erbjuds att använda i sin kommunikation med föräldrar och barn har gjorts. En revidering av de brev som församlingar erbjuds att använda i sin kommunikation med föräldrar och barn har gjorts. En sammanställning av de olika insatser som gjorts kommer att presenteras för kyrkostyrelsen. De rättsliga förutsättningarna ska utredas under året för eventuell remittering till stift och församlingar under hösten 2013. Ärendet återkommer till 2014 års kyrkomöte med förslag till ändring i kyrkoordningen eller som en återrapportering tillsammans med årsredovisningen.

Skivelsen är inte slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:14 med

KI 2009:1 Kommunikation kring dopet och medlemskapet

Kyrkomötet har med bifall till en motion uppdragit till kyrkostyrelsen att finna former för hur Svenska kyrkan på den nationella nivån kan lägga fokus på dopet.

Tillsammans med stiftens har teologisk reflektion samt kommunikations- och metodutveckling genomförts. Inom ramen för programmet barn och unga 0–18 år har överläggningar skett med samtliga stifts kansliledningar utifrån frågan om dop och kommunikation, i flera stift vid ett flertal tillfällen. Utifrån den omvärldsanalys som genomförts i stiftens har flera stiftsprojekt inlett omkring frågan om dop. Kyrkokansliet bygger upp en portal om dopet och gör länkar till olika regionala och lokala initiativ, t.ex. till webbplatsen *Dopsajten* som utvecklats av Lunds stift. Samarbete sker med de kyrkliga grundutbildningarna och utbildningsdagar har erbjudits och genomförts för verksamma lärare vid samtliga utbildningar för tjänst i Svenska kyrkan. Biskopsbrevet om dopet är ett viktigt bidrag för kyrkans kommunikation om dop och medlemskap. Texterna på www.svenskakyrkan.se om dopet uppdateras kontinuerligt och en sökordsoptimering är genomförd. Svenska kyrkan har gjort en anmälan av företag som går ut med vilseledande information om utträden hos reklamombudsmannen. Uppdraget avslutades i samband med programmets avslutning i december 2012.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:15 med

KI 2009:2 Svenska kyrkans närvaro på internet

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att skyndsamt införa en öppen, interaktiv mötesplats som Svenska kyrkan erbjuder och tar ansvar för. Vidare har kyrkomötet beslutat uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer alternativt policy för att utveckla, stimulera och öka Svenska kyrkans närvaro online.

Svenska kyrkans intranät introducerades 2009. Det är en stor interaktiv mötesplats för anställda, förtroendevalda och frivilliga. I så kallade samverkansrum underlättas det dagliga arbetet. En satsning på att öka inomkyrklig användning av sociala medier genomfördes under 2010 och 2011. Genom utbildning, strategier och en policy för användning av sociala medier, främst Facebook och Twitter, kyrkans närvaro på nätet fått stöd. Via sociala medier och andra applikationer på webben skapas moderna mötesplatser, inte minst för den yngre generationen. Hittills har principen för arbetet varit att Svenska kyrkan ska vara närvarande där människor finns, även på nätet.

2011 beslutade kyrkostyrelsen om en ny kommunikationsstrategi för Svenska kyrkans nationella nivå. Den första delstrategi som nu ska arbetas fram avser Svenska kyrkans närvaro på internet och inkluderar en tydlig strategi för digital kommunikation och närvaro. Förankringen och arbetet med att ta fram en sådan har pågått under hela 2011 och 2012 och fattades beslut om i kyrkostyrelsens sammanträde den 5 mars 2013. Ett fortsatt omfattande förankringsarbete och dialog med representanter för stift och församlingar och andra intressenter i Svenska kyrkan är nödvändig för att en sådan strategi ska kunna gynna vårt framtida digitala kommunikationsarbete och kyrkans närvaro på nätet. Strategin kommer på sikt att förändra och modernisera Svenska kyrkans kommunikationsarbete.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:17 med

Kl 2009:4 Kristen tro i en ny situation

Kyrkomötet har med anledning av en motion beslutat att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att planera och genomföra en satsning kring vuxnas väg till tro.

Kyrkomötets skrivelse 2009:17 och kyrkomötets skrivelse 2010:10 Öka kunskapen om kristen tro behandlas av kyrkostyrelsen som relaterande till varandra och bereds inom ramen för den gemensamma strategin för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Uppdraget redovisas med KmSkr 2011:5.

Kyrkostyrelsen avser att informera kyrkomötet om hur arbetet fortskrider (se KsSkr 2013:1, avsnittet Stöd till stift och församlingar).

Skrivelsen är därmed slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2009:18 med

Kl 2009:6 Barnkonsekvensanalys

Kyrkomötet har med bifall till ett par motioner beslutat att uppdraga åt kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen, samt att utarbeta ett arbetssätt så att det görs barnkonsekvensanalys inför beslut.

Kyrkomötet 2012 beslutade om ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2012:3). Beslutet innebär att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Vidare beslutades att en bestämmelse om att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastorala program. (Jämför återrapporteringen av KmSkr 2012:1)

En *Handbok för barnkonsekvensanalys i Svenska kyrkan* har utarbetats och har distribuerats till samtliga stift. Några stift och församlingar har erbjudits att vara med i försöksverksamhet och har erbjudits särskild utbildning i barnkonventionen och barnkonsekvensanalys. Hösten 2013 utvärderas arbetet med barnkonsekvensanalys i de stift och församlingar som ingått i försöksverksamheten.

Ett webbaserat utbildningsverktyg för medarbetare i stift och församlingar håller på att utarbetas, som bidrag till fortsatt implementering av kyrkomötes beslut om att barnkonsekvensanalyser ska genomföras på samtliga nivåer. Utbildningen kommer att baseras på den handbok som tidigare distribuerats till stift.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Skrivelser från kyrkomötet år 2008

Kyrkomötets skrivelse 2008:21 med

KI 2008: 11 Kyrkans undervisning

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att anta en nationell handlingsplan med utvärderingsbara kvalitativa och kvantitativa mål för Svenska kyrkans konfirmandarbete.

Utgångspunkterna för arbetet har bland annat varit materialet i den stora konfirmandenkät som kyrkokansliet samordnar för stiftens räkning under några år och en större europeisk konfirmandundersökning från 2010. En ytterligare utgångspunkt är de förstärkta insatser som stiftens konfirmandansvariga kunnat medverka till genom de av kyrkostyrelsen och samtliga domkapitel antagna riktlinjerna för Svenska kyrkans konfirmandarbete.

Ett arbete med grundläggande strategier har genomförts och i maj 2013 publicerades ett material i digital form med detta innehåll. Utgångspunkterna är reflektion kring jämlikhet bland konfirmander, bättre kommunikation med barn och unga, exempel på framgångsrika konfirmandformer och inbjudan till konfirmation för ungdomar över 15 år.

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2008:25 med

KI 2008:15 Nationell samordning av kommunikation

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan kan starta och sända regelbunden webb-TV.

I enlighet med kyrkomötets beslut KmSkr 2008:25 **Nationell samordning av kommunikation** och KmSkr 2009:15 **Svenska kyrkans närvaro på internet** har kyrkokansliet genomfört ett tidsbegränsat försök kallat Svenska kyrkan Play. Syftet har varit att pröva möjligheterna för kyrkan att producera och sända rörliga bilder på internet. Svenska kyrkan har en lång erfarenhet av att producera film men inte för internet.

En kort förstudie och utredning *Ökad närvaro och interaktivitet på internet* har genomförts. I utredningen föreslås pilotverksamhet inom rörlig bild på nätet inom ramen för befintlig budget 2011. Kyrkostyrelsens beviljade i maj 2011 500 tkr från förfogandemedlen.

Försöksperioden har sträckt sig från september 2011 till 15 april 2012. Under projektet har olika typer av material – magasinsprogram, instruktionsfilmer, evenemangsdokumentation, gudstjänster med mera – producerats och lagts ut på webbplatsen <http://play.svenskakyrkan.se>. För produktionen har såväl nationell nivå som stift och församlingar samt externa leverantörer och Berling Press svarat.

Ett antal utvärderingar har genomförts under och efter projektet och många samtal har förts om Svenska kyrkan som producent av digitala, rörliga bilder. Det entydiga svaret är att Svenska kyrkan bör arbeta med rörlig bild som en del av verksamheten och öka närvaron på internet. Ansvarfördelningen mellan de olika nivåerna bör följa den antagna kommunikationsstrategin. Den nationella nivån erbjuder en teknisk plattform, ger stöd till stift och producerar övergripande material samt sänder från till exempel bokmässan, forskardagar och Årkebiskopens möte. Stift och församlingar producerar det de behöver. Utvärderingen visar att pilotperioden var för kort för att involvera många stift och församlingar. Slutrapporten presenterades för kyrkostyrelsen i juni 2012.

I verksamhetsplanen för 2013 fortsätter arbetet med rörlig bild. Vid Svenska kyrkans kommunikationsdagar 24 april 2013 anordnades en workshop med ett 60-tal deltagare för att samtala om arbetsformer och adekvat stöd till stift och

församlingar. På intranätet finns en verktygslåda med tips för produktioner utifrån ett kommunikativt, tekniskt och juridiskt perspektiv.

KsSkr 2013:2
Bilaga 2

Skrivelsen är slutbehandlad.

Kyrkomötets skrivelse 2008:27 med

Kr 2008: 6 De ungas kyrkomöte

Kyrkomötet har med bifall till en motion beslutat att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2010 föreslå former för ungas ökade delaktighet i Svenska kyrkan på nationell nivå t.ex. i anslutning till kyrkomötet.

Kyrkostyrelsen har mottagit en rapport om ungas ökade delaktighet på nationell nivå, som tagits fram i samverkan med Svenska kyrkans unga. Med anledning av rapporten vände sig styrelsen till presidiet för att initiera en diskussion med gruppledarna och presidiet om nomineringsgruppernas möjligheter att värva yngre ledamöter och mål för arbetet.

Svenska Kyrkans Unga har tillfrågats om uppdraget att i samarbete med kyrkokansliet utveckla former för ett Ungas kyrkomöte, vars uppdrag är att bl.a. bearbeta motioner och skrivelser som ska behandlas på kyrkomötet. I uppdraget ingår att involvera andra ungdomar som relaterar till Svenska kyrkan t. ex unga konfirmandledare, de teckenspråkigas ungdomsråd, unga i Kyrkosångsförbundet, den samiska ungdomsorganisationen *Saminuorra* och barn och unga som ännu inte är organiserade i en rörelse i Svenska kyrkan.

Svenska Kyrkans Unga arrangerade i juni 2012 en demokratikonferens och uppdraget har sedan dess beretts vidare.

Skrivelsen är inte slutbehandlad.

Bilaga 3

Övrig rapportering från kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen lämnar i denna bilaga information om ärenden som inte är återrapportering av direkta uppdrag från kyrkomötet, utan ärenden som kyrkostyrelsen särskilt vill redovisa till kyrkomötet.

Rapport om relationen mellan Svenska kyrkan och Mekane Yesus kyrkan i Etiopien

Relationen mellan kyrkan i Sverige och evangeliska kristna i Etiopien har en lång historia som går tillbaka till missionärer utsända av EFS i slutet av 1800-talet. EFS har engagerat sig sedan dess, men efterhand har Svenska kyrkan funnits med på flera sätt genom Lutherhjälpen och SKM och sedan inom ramen för den internationella verksamheten. Det har funnits ett partneravtal sedan 2004. Samarbetet har genom åren handlat om stöd till diakonala projekt, om generella anslag till kyrkans kapacitetsutveckling och om teologisk utbildning. Svenska kyrkan har haft utsänd personal som har arbetat med olika diakonala frågor, med undervisning och i kyrkans administration. Det har byggts upp goda och långvariga relationer mellan individer och församlingar i båda länderna. Svenska kyrkan har också gett bidrag till två av LVF:s departement Mission and Development och World Service som har använts till både projekt och programarbete som berört Etiopien.

Välsignelseakt m.m.

I samband med att Svenska kyrkan 2006 införde en välsignelseakt över borgerligt ingånget partnerskap mellan par av samma kön kritiserade Mekane Yesus kyrkan beslutet och tog avstånd från synen på homosexualitet i Svenska kyrkan. Denna oenighet kom också till uttryck i arbetet med *Letter of Understanding* mellan kyrkorna som fick avbrytas när man inte kunde komma överens om hur man skulle uttrycka sig kring denna fråga. Trots detta fortsatte det nära samarbetet i olika projekt. När sedan beslutet om att vidga äktenskap till att omfatta par av samma kön fattades av riksdagen, och kyrkomötet tog beslutet 2009 att införa könsneutral vigsel, blev reaktionen från Mekane Yesus kyrkan negativ. Dess råd (council) beslutade i juli 2010 att skicka ett brev till Svenska kyrkan (och till Evangelisk lutherska kyrkan i Amerika som hade beslutat att homosexuella som levde i stadigvarande relationer kunde prästvigas) vilket betecknade beslutet som obibliskt och felaktigt. Brevet uppmanade till att ändra beslutet med en tidsfrist på ett år, annars skulle relationen mellan kyrkorna påverkas. Svenska kyrkan fick brevet först i januari 2011. Årkebiskopen skickade ett svar som betonade hur viktig relationen till Mekane Yesus är historiskt och idag, men klargjorde att beslutet inte skulle ändras. Önskan om fortsatt samtal uttrycktes.

Konsekvenser av beslut

I ljuset av detta svar fattade Mekane Yesus kyrkans råd i juli 2012 ett beslut om vilka konsekvenser detta skulle ha för Svenska kyrkan (och Evangeliska lutherska kyrkan i Amerika som inte heller ändrade sitt beslut). Beslutets innebörd meddelades dock inte. Under denna period fanns täta kontakter mellan Svenska kyrkan och olika delar av Mekane Yesus, både genom utsänd personal och handläggare i Sverige, även om man avböjde officiella kontakter på ledningsnivån. I januari 2013 bekräftade Mekane Yesus kyrkans general-

församling (som träffas vart fjärde år och är dess högsta beslutande organ) det beslut som rådet hade fattat. Beslutets innebörd kommunicerades muntligt till Svenska kyrkan och Evangelisk lutherska kyrkan i Amerika vid ett partnermöte direkt efter generalförsamlingen och sedan skriftligt i mars.

Beslutet innebär att Mekane Yesus bryter nattvards- och predikstols-gemenskap med de två kyrkorna och säger upp partneravtalen. Projektsamarbetet måste fasas ut. Generalförsamlingen gav kyrkans styrelse i uppdrag att implementera beslutet i relation till den tidsplan som de två andra kyrkorna behövde eller ville ha för utfasning.

Tre av de största medlemskyrkorna i LVF har nu inte längre kyrkogemenskap med varandra, vilket är utomordentligt besvärligt för LVF eftersom en av de fem aspekter som enligt konstitutionen karaktäriserar LVF är just nattvards- och predikstols-gemenskap. Vid LVF:s rådsmöte i Colombia i juli 2012 bekräftades dessutom av medlemskyrkorna att oenighet i frågor om sexualitet inte ska vara grund för splittring inom förbundet. Detta måste LVF:s ledning hantera och en samtalsprocess har inletts.

Svenska kyrkan arbetar med hur utfasningen av projektsamarbete ska implementeras på kort och lång sikt, beroende på olika typer av avtalsförpliktelser. Den grundläggande hållningen är att denna förändring måste genomföras så ansvarsfullt som möjligt för att minimera de negativa effekterna på dem som projekten ska hjälpa. Vi vill inte stänga dörrar. Svenska kyrkan har också uttryckt förhoppningar om att relationen till Mekane Yesus kyrkan kan förnyas i framtiden, om förutsättningar finns. Så långa och djupa personliga förbindelser låter sig knappast brytas.

I samband med LVF:s rådsmöte i Genève i juni 2013 kommer ett nytt partnermöte att äga rum mellan de tre kyrkorna och LVF. Ärkebiskop Anders Wejryd deltar för Svenska kyrkans räkning.

Samverkansformer för begravningsverksamheten m.m.

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) till 2012 års kyrkomöte angav kyrkostyrelsen att den avsåg att utreda frågan om olika samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten och att återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte.

Utredning om samverkansformer för begravningsverksamhet

I september 2012 beslutade kyrkostyrelsen direktiv till en utredning om samverkansformer för begravningsverksamheten. Utredningen gavs en mycket kort utredningstid för att det skulle vara möjligt för styrelsen att, efter remiss-behandling, återkomma i frågan till årets kyrkomöte. Ett av skälen till att saken kunde anses brådska något var att flerpastoratssamfälligheter som eventuellt skulle vilja dela upp sig i flera pastorat den 1 januari 2014 kunde få svårigheter att göra det om inte begravningsverksamheten fortsatt kunde samordnas. Särskilt uppmärksammades situationen för Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Utredningen överlämnades till kyrkostyrelsen i mitten av februari 2013. Betänkandet, *Samverkansformer för begravningsverksamheten*, SKU 2013:2, finns tillgängligt på Svenska kyrkans webbplats. Utredaren föreslår att en obligatorisk partiell flerpastoratssamfällighet ska bildas av begravnings-huvudmännen för varje kommun (eller ett par kommuner). Ett av huvudskälen till valet av just denna samverkansform är enligt utredaren att den kan åstadkomma en utjämning av begravningsavgiften. Med hänsyn till att det krävs vissa ändringar i den kyrkliga indelningen och möjligen också kommer att

krävas vissa lagändringar och kontakter med berörda myndigheter för att förslagen ska kunna genomföras, föreslår utredaren att förslaget ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Lagrådsremiss

Kort tid efter att utredningen hade överlämnats till kyrkostyrelsen beslutade regeringen en lagrådsremiss, *Folkbokföringen i framtiden*. I lagrådsremissen föreslogs bl.a. att folkbokföring inte längre ska ske i Svenska kyrkans församlingar. Som en följd av detta behandlades också frågan om hur uppboordshjälpen av begravningsavgifterna ska kunna fungera i den nya situationen. För att lösa den frågan föreslogs att det ska införas en enhetlig begravningsavgift för alla kyrkliga huvudmän. Beträffande de kommunala huvudmän som finns idag, Stockholms kommun och Tranås kommun, skulle dessa inte ingå i systemet med gemensam avgift. Däremot uttalade regeringen att den avsåg att utreda frågan om hur dessa kommuner kan inlemmas i systemet. Ändringarna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2016.

Därefter har en proposition beslutats av regeringen som i allt väsentligt föreslår detsamma som lagrådsremissen (prop. 2012/13:120, *Folkbokföringen i framtiden*). Riksdagen beslutade den 29 maj 2013 att bifalla propositionen.

Kyrkostyrelsens handläggning

Kyrkostyrelsen har i brev till Socialdepartementet, med anledning av propositionen, betonat att det bör vara en förutsättning för genomförandet av den föreslagna nya hanteringen av begravningsavgifterna att även de kommunala huvudmännen kommer med i utjämnningen. Kyrkostyrelsen har också framfört att en alternativ lösning bör tas fram om det visar sig omöjligt att inlemma de kommunala huvudmännen i det föreslagna systemet. Som exempel nämner styrelsen att en genomsnittlig avgift istället skulle kunna räknas fram per kommun av Kammarkollegiet.

Mot denna bakgrund kan kyrkostyrelsen konstatera att förutsättningarna för förslagen i utredningen om samverkansformer för begravningsverksamheten har ändrats genom den proposition som nu har beslutats av riksdagen. Även när det gäller det inomkyrkliga perspektivet har förutsättningarna ändrats. Efter de indelningsbeslut som har fattats av stiftens står det klart att det inte kommer att ske några sådana ändringar som redan 2014, när den nya lokala strukturen börjar gälla, omedelbart påverkar begravningsverksamhetens organisering. Mot denna bakgrund beslöt kyrkostyrelsen att inte då remittera utredningen om samverkansformer utan att beredningen av ärendet ska fortsätta.

Prästlönetillgångar

Kyrkostyrelsen har från och med 2010 enligt 46 kap. § 5a i kyrkoordningen tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångar. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltningen. Ett stift är enligt § 5b skyldigt att på begäran tillhandahålla handlingar och annat material som rör förvaltningen, samt att ge kyrkostyrelsen de upplysningar som behövs för tillsynen. Vid uppmärksammande av allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångar, ska kyrkostyrelsen enligt § 5c avlämna skrivelse till kyrkomötet med förslag på åtgärder som föranleds av stiftets agerande.

Mot bakgrund av kyrkostyrelsens tillsynsansvar lämnades redan förra året information om förvaltningen i Västerås stift. I år att kyrkostyrelsen också funnit anledning att informera om förvaltningen av prästlönetillgångar i Växjö stift.

Prästlönetillgångar i Västerås stift

Prästlönetillgångar i Västerås stift är moderföretag till det helägda bolaget Västerås stift Skog AB (VSSAB), (bokfört värde 38,5 mnkr 121231 efter en nedskrivning på 10 mnkr motsvarande aktieutdelning till PLT på samma belopp). Bolaget Global Solidarity Fund International AB (GSFI) ägs till drygt 54 procent (bokfört värde 4,6 mnkr 121231). Vidare ägs 5 procent av Global Solidarity Forest Fund AB (GSFF) (bokfört värde 4,3 mnkr 121231). Innehaven i GSFI och GSFF har under året skrivits ner med 18 mnkr på grund av osäkerheter i bedömningen av tillgångar i Mocambique.

Prästlönetillgångar i Västerås stift har ett långsiktigt avtal om att investera 6 miljoner USD i Global Solidarity Forest Fund AB, varav hittills 4,5 miljoner USD (f.å. 3,6 miljoner USD) investerats. Skogsfonden GSFF har etablerat flera investeringar i Mocambique, bl.a. i bolaget Chikweti Forests of Niassa, SARL. Bolaget planterar skog, tall och eukalyptus, på avbeskogade områden i Niassaprovinnsen i Mocambique. Investeringarna i Afrika har under flera år underpresterat, varför ännu ingen avkastning erhållits. I media har framförts kritik för bristande etik i verksamheten och det lämpliga i att plantera tall och eukalyptus i Mocambique.

Prästlönetillgångar i Västerås stift inkom med sin årsrapportering för 2012 till kyrkostyrelsen i juni, varför styrelsen för närvarande endast kan ge en rapport på övergripande nivå.

Tillkommande information 2013-09-05

Den auktoriserade revisorn noterar i revisionsberättelserna för Global Solidarity Fund International AB och Global Solidarity Forest Fund AB att uttalande inte kan göras om huruvida årsredovisningarna upprättats i enlighet med årsredovisningslagen, eller om de i alla avseenden ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Detta till följd av att man inte kunnat verifiera värdet på biologiska tillgångar och övriga materiella anläggningstillgångar. Som en följd av detta kan revisorn varken till- eller avstyrka fastställande av resultat- och balansräkningar. Förslagen till vinstdisposition (GSFF) respektive förlusthantering (GSFI) kan heller varken till- eller avstyrkas. Däremot tillstyrks att årsstämman beviljar styrelseledamöterna ansvarsfrihet.

Beträffande Global Solidarity Fund International AB anmärker revisorn att det på grund av osäkerhet i värdet av andelar i koncernföretag kan föreligga risk för att bolagets egna kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet och att det som en följd därav kan föreligga en skyldighet att upprätta kontroll-balansräkning.

Kyrkostyrelsen kommer i oktober att tillsammans med Västerås stift besöka Mocambique för att på plats orientera sig om situationen. Kyrkostyrelsen har vidare kallat företrädare för Västerås stift till samtal i november 2013.

Prästlönetillgångar i Växjö stift

Prästlönetillgångar i Växjö stift har, i stiftsfullmäktige den 28 november 2012, beslutat om en extra utdelning om 64,8 mnkr att genomföras i december 2012. Motivet till beslutet var att den övre gräns för hur stort kapital som får kvarhållas i förvaltningen, det s.k. konsolideringstaket, inte skulle överskridas efter utdelning den 30 juni 2013. Mot bakgrund av de ändrade bestämmelserna i 44 kap 4 § i kyrkoordningen torde den genomförda extrautdelningen kunna ses som ett kringgående av de nya reglerna. Genom förfarandet betalas inte den överskjutande särskilda utjämningsavgiften till det nationella utjämningsystemet utan kvarstannar i Växjö stift.

Det saknas formella regler kring frågan om extrautdelning från prästlönetillgångar. Vägledning inför alla beslut som fattas av stiftsfullmäktige i frågor kring ekonomi och egendom inom Svenska kyrkan bör hämtas från den övergripande skrivningen kring bl.a. solidaritet, ansvar och klokskap som inleder den elfte avdelningen i kyrkoordningen. Mot denna bakgrund anser kyrkostyrelsen att utdelningen i december 2012 till församlingar och stift betraktas som en förskottsutbetalning på den utdelning som utgår för 2012 och utbetalas senast den 30 juni 2013. Stöd för denna uppfattning kan också hämtas från Skatteverkets rättstillämpning och begreppet *genomsyn*, som på senare år blivit allt vanligare i rättstillämpningen och som kyrkostyrelsen en gång tidigare tillämpat på förvaltningen i Västerås stift, då beträffande bolagsbildning. Kyrkostyrelsen har anmodat Växjö stift att betala in den del av särskild utjämningsavgift som överskrider stiftsbidrag brutto 2013 till Svenska kyrkan på nationell nivå.

Kyrkostyrelsen har för avsikt att vid det årliga samrådet med stiftet om förvaltningen av prästlönetillgångar hösten 2013 ånyo behandla frågan om onoterade innehav. Det kan också finnas behov av att kyrkostyrelsen utfärdar kompletterande bestämmelser om förvaltningen.

Riktat församlingsbidrag

Allmänt

Därutöver infördes genom kyrkomötets beslut 2009, ett *riktat församlingsbidrag* (RFb) om 100 miljoner kronor årligen destinerat till församlingar år 2011 respektive 2012 att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Beloppet avsattes proportionerligt till stiftet, utifrån antalet kyrkotillhöriga i varje stift per den 1 januari 2010. Respektive stift ansvarar för att fördela bidraget utifrån de behov stiftet bedömer finns och de kriterier stiftet definierar samt att åt församlingarna rekvirera medel från den nationella nivån.

Kyrkostyrelsen har uppdragit till generalsekreteraren att fastställa instruktioner för stiftens rekvisition av det riktade församlingsbidraget. Som villkor vid rekvisition av det riktade församlingsbidraget gäller att den nationella nivån projekthanteringssystem ska användas för dokumentation och rekvisition av bidrag. I övrigt gäller följande för rekvisition av det riktade församlingsbidraget:

- ◆ Stiftets beslut om prioriterade områden för bidrag.
- ◆ Stiftets beslut om fördelning av bidrag.
- ◆ Ansökan om bidrag sker på den för stiftet gemensamma blanketten.
- ◆ För respektive projekt eller åtgärd finns projektplan med budget och plan för utvärdering samt beslut om tilldelning.
- ◆ Rekvisition av medel kan ske löpande under perioden i takt med att projekt bereds och stiftet fattar beslut om att bevilja medel.
- ◆ Stiftet har möjlighet att under perioden fatta nya fördelningsbeslut genom att ta i anspråk tidigare fördelade medel som ej förbrukats.
- ◆ Stiftet ska årligen skriftligt återrapportera hur erhållet bidrag använts och hur det övergripande målet med bidraget har nåtts. I samband med att kyrkostyrelsen i juni 2011 behandlade rapporten om stiftens fördelning och användning av riktat församlingsbidrag beslutades om en förlängd tid för stiftens rekvisition av bidraget vilket innebär att riktat församlingsbidrag 2011 kan rekquiras intill utgången av 2013 och riktat församlingsbidrag 2012 intill utgången av 2014. Detta innebär samtidigt att den sammanlagda

period som bidraget för respektive år är tillgängligt kan sträcka sig som längst över tre år, dvs. 2011-2013 respektive 2012-2014.

Efter förslag från kyrkostyrelsen beslutade kyrkomötet 2012 om riktat församlingsbidrag också för år 2013 med samma omfattning och på samma grunder som för bidragsåren 2011 och 2012. Beslutet innebär också att samma tid och ordning för stiftens rekvisition gäller för RFb 2013 som för de båda tidigare bidragsåren. Utskottet anförde i sitt yttrande till kyrkomötet följande.

Budgetutskottet är mycket positivt inställt till den samverkan som nu pågår inom Svenska kyrkan i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Det är utskottets uppfattning att tidigare beslut om riktat församlingsbidrag för 2011 och 2012 varit en viktig faktor för att få till stånd denna samverkan. Behovet av omställning och effektivisering är fortfarande stort och därför välkomnar utskottet att kyrkostyrelsen i sitt förslag till kostnadsram för 2013 avsatt ytterligare 100 miljoner kronor i riktat församlingsbidrag. Det är ännu för tidigt att utvärdera effekterna av det riktade församlingsbidraget, men till nästa års beslut om ekonomiska ramar förväntar sig Budgetutskottet att kyrkostyrelsen redovisar ett tydligt underlag om hur de ser på en eventuell förlängning eller förändring av det riktade församlingsbidraget och hur den nationella nivån kan svara upp mot den efterfrågan som skapas.”

Verksamhetskostnader, medlemmar och ekonomi

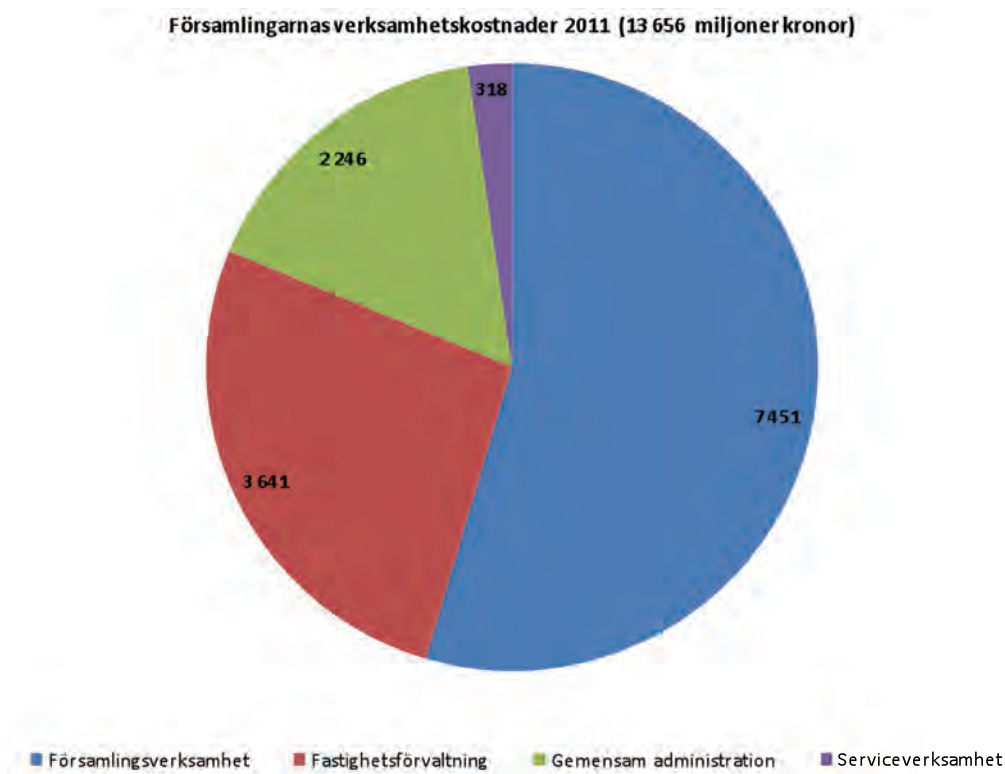
Kyrkomötets beslut om det riktade församlingsbidraget innebär att utrymme ges för åtgärder som leder till ökad samverkan i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Bidraget beskrivs i utskottets betänkande som en form av omställningsbidrag.

Ökad samverkan inom Svenska kyrkan sker inom områden som gemensam IT-plattform (GIP)², gemensam telefoniplattform (GTP)³ eller samordnade och gemensamma systemlösningar för lön, personaladministration och ekonomi tillsammans med samverkan inom fastighetsområdet och kring den grundläggande uppgiften. Detta är också de verksamhetsområden som främst berörs av aktiviteter inom ramen för det riktade församlingsbidraget.

2 Gemensam IT-plattform (GIP) inom Svenska kyrkan, innebär att den infrastruktur som behövs för tillgång till – och drift av – olika former av IT-baserade lösningar är gemensam för anslutna enheter.

3 Gemensam telefoniplattform (GTP) inom Svenska kyrkan innebär att Telia Centrex är den systemlösning som används. Strukturen blir därmed lika för en gemensam telefonilösning för anslutna församlingar.

Diagrammet nedan visar hur församlingarnas kostnader fördelar sig mellan olika verksamhetsområden (exklusive begravningsverksamheten).

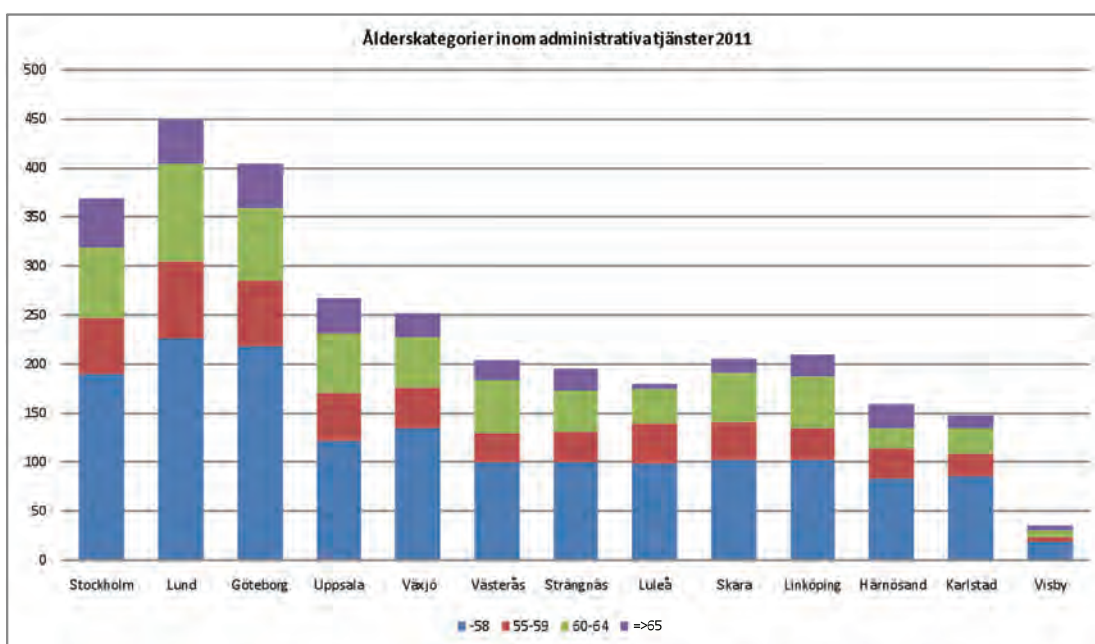
Den samlade kostnaden för verksamheten uppgick 2011 till 13 656 miljoner kronor. I den summan ingår inte begravningsverksamheten eftersom denna finansieras genom begravningsavgiften och inte heller kostnader för inomkyrklig utjämning. De tre största verksamhetsformernas procentuella andel av den samlade kostnaden utgör 55 procent för församlingsverksamhet, 27 procent för fastighetsförvaltning och 16 procent för gemensam administration. Även små procentuella effektivitetsvinster kan bidra med stora besparingar i kronor räknat. En årlig besparing av kostnaden för gemensam administration (effekten per kyrkotillhörig anges inom parantes) med 3 procent skulle innebära 67 miljoner kronor (10 kr/kth) medan 5 procent innebär 112 miljoner (17 kr/kth) och 10 procent 225 miljoner kronor (34 kr/kth).

Prognosen för Svenska kyrkans medlemsutveckling och hur detta påverkar den kyrkliga ekonomin visar att antalet medlemmar kommer att vara ca 860 000 färre 2019 än 2009. Det innebär att den samlade kyrkliga ekonomin kraftfullt påverkas genom att den årliga kyrkoavgiftsintäkten 2019 kommer att vara närmare 2 miljarder kronor lägre. Den påverkan som detta i sin tur innebär för församlingar och pastorat är olika och har redan på många håll börjat bli synlig och kännbar. Mycket talar för att skillnader i ekonomiska resurser och därmed olika förutsättningar för den kyrkliga verksamheten kommer att bli än tydligare.

En faktor som också har inverkan på de kyrkliga verksamhetsförutsättningarna är den påverkan och omställning som blir följden av den generationsväxling hos Svenska kyrkans anställda som sker jämsides med processen som beskrivits ovan. Den innebär att ca 40 procent av kyrkans anställda kan beräknas gå i pension under perioden fram till 2019. Bland dessa finns också en stor andel anställda med administrativa uppgifter och tillgängliga data visar att av de drygt 3 000 anställda med administrativa arbetsuppgifter i Svenska kyrkan, är

hälften äldre än 55 år och kommer att lämna sina befattningar med pension under den kommande 10-årsperioden.

KsSkr 2013:2
Bilaga 3

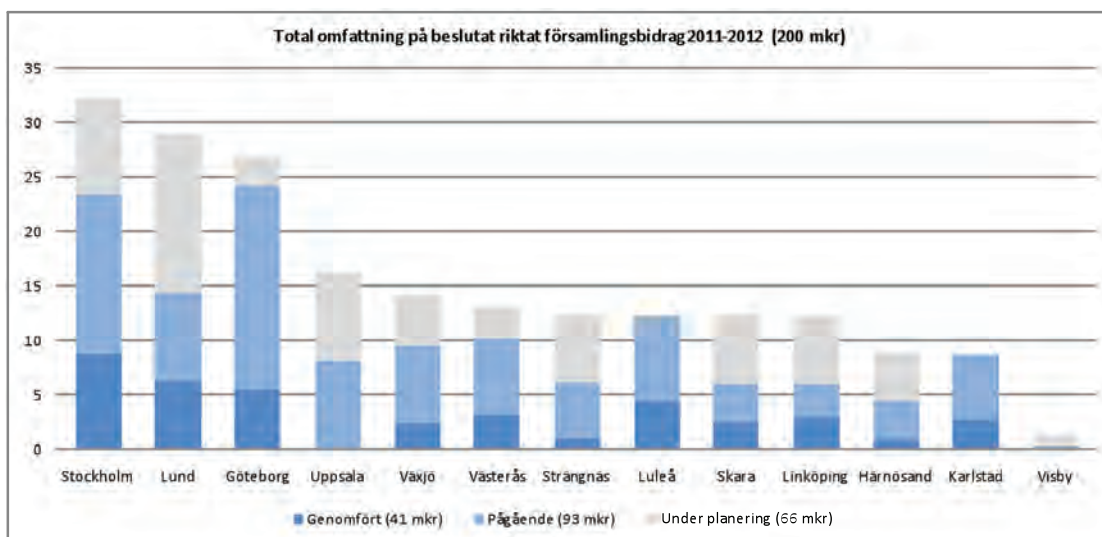

Som arbetsgivare möter Svenska kyrkan samma utmaningar som andra arbetsgivare när det gäller möjligheter och förutsättningar att rekrytera till olika befattningar, däribland sådana med administrativ profil. Bland dessa utmaningar finns en hårdnande konkurrens om den arbetskraft som är tillgänglig, de stora tätorternas och städernas attraktionskraft samt möjligheterna till sysselsättning för båda parter i en familj. Många av Svenska kyrkans arbetsgivare är också små enheter med färre än 25 anställda, en omständighet som har betydelse för möjligheter till rekrytering av exempelvis kvalificerad administrativ kompetens.

Bidragets syfte - genomförda och pågående projekt

Kyrkomötets beslut om det riktade församlingsbidraget innebär att resurser avsatts för åtgärder som ska främja och stödja en ökad samverkan i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering. Bidraget beskrivs som en form av omställningsbidrag. Vid fördelningen av riktat församlingsbidrag för respektive bidragsår är antalet kyrkotillhöriga i respektive stift fördelningsgrund.

Den totala omfattningen av riktat församlingsbidrag för 2011–2012 uppgår till 200 miljoner kronor och kan delas upp i kategorierna genomfört, pågående och under planering (av stiftet ännu ej fördelade medel). Sammanlagt har 21 procent av den möjliga volymen genomförts, 46 procent är pågående och 33 procent är under planering. Det kan konstateras att Luleå och Karlstad stift har förbrukat sitt planeringsutrymme, medan övriga stift har visst planeringsutrymme kvar.

Samverkansprojekt som stiften har valt att huvudsakligen prioritera – gemensam IT-plattform – är både omfattande och i tid utsträckta. Det innebär också att tillgängliga RFb-medel tas i anspråk under en längre tid, en omständighet som påverkar andelen genomförda projekt för RFb 2011-2012. En faktor som påverkar utbetalningstakten är också i vilken takt de lokala enheterna fattar sina beslut om att påbörja sitt deltagande i processen genom avsiktsförklaring, inventering av befintlig miljö och sedermera beslut om att avtala om anslutning till GIP.

I enkät till stiften har efterfrågats dels i vilken utsträckning stiften fullt ut beslutat om fördelningen av RFb 2011-2012, dels om eventuell orsak till att sådan fördelning ännu inte skett fullt ut. Av stiftens svar framgår att sju av 13 stift, fullt ut fattat beslut om fördelning av RFb-medel för 2011 och 2012. I de fall man inte gjort detta är orsakerna främst, dels att man valt att successivt fatta beslut om medlens prioritering och användning, dels GIP-processens utsträckning i tid i kombination med att implementeringsarbetet sker med olika tempo i stiftet samt att några stift inlett sin process jämförelsevis sent.

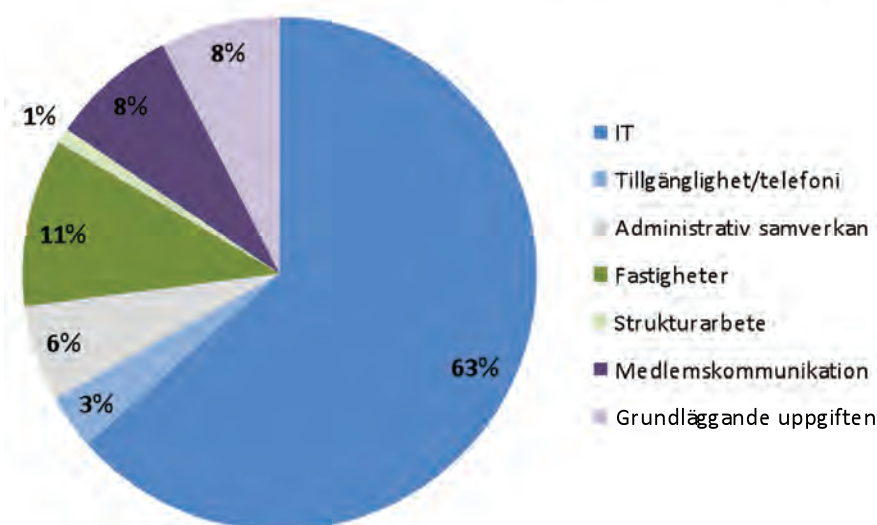
Den huvudsakliga inriktningen för **genomförda projekt** är IT följt av fastigheter och administrativ samverkan.

Den huvudsakliga inriktningen för **pågående projekt** är IT följt av fastigheter och medlemskommunikation samt den grundläggande uppgiften.

Av planeringsutrymme för RFb 2011 återstod vid årsskiftet 2012/13 20 procent och av det planeringsutrymme som utgörs av riktat församlingsbidrag 2012 hade vid samma tidpunkt ianspråktagits 55 procent.

I fördelningen per inriktning framgår att IT och fastighetsfrågor är fortsatt dominerande med IT som mycket prioriterat område. För GIP-projekten är tiden från information och inventering till införande och drift ca två år och beslutet 2011 om förlängd rekvisitionstid för riktat församlingsbidrag har därför gett stiftet bättre planeringsmöjligheter. En faktor som också har betydelse för GIP-projektens längd, är i vilken utsträckning som den nationella nivåns resurser ger möjligheter att kunna ta emot och införa enheter och användare i den takt som efterfrågas.

Fördelning av pågående och genomförda projekt per inriktning

Stiften har också tillfrågats om för vilken typ av insatser som ännu inte fördelat RFb 2011 och 2012 ska användas. Av svaren framgår att det främst är IT, som står i förgrunden följt av prioritering i nämnd ordning av fastigheter, administrativ samverkan, strukturarbetet och tillgänglighet/telefoni. I ett stift avser man också att arbeta med insatser och åtgärder som kan bidra till och underlätta kommunikation mellan församlingar och pastorat.

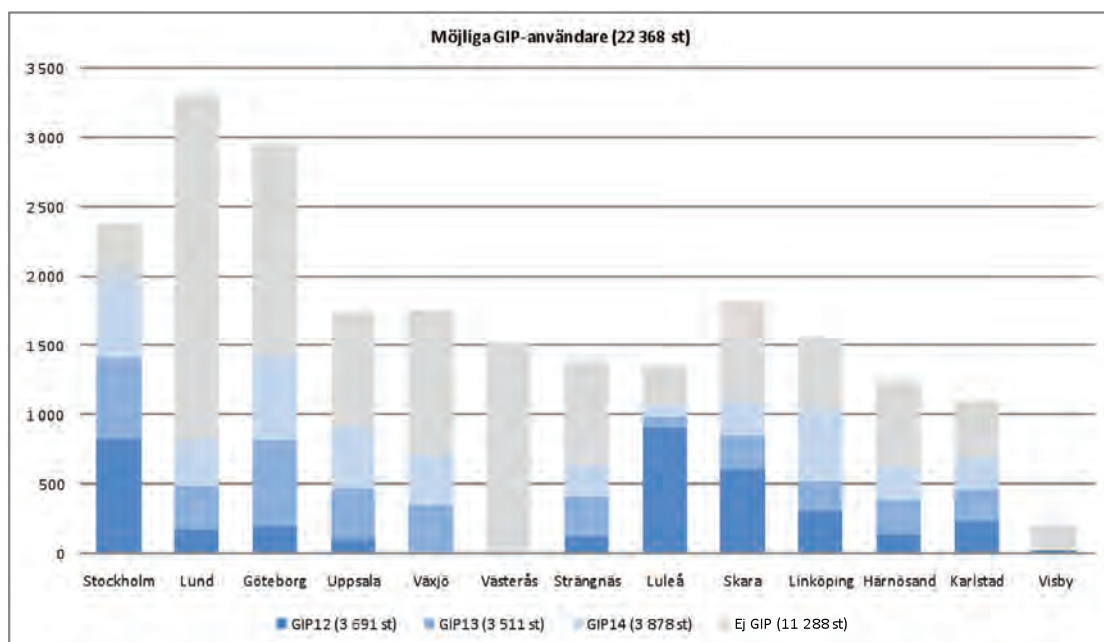
Stiften har även tillfrågats om hur man bedömer möjligheten att hinna fördela och rekvirera de för respektive stift tilldelade RFb-beloppen för 2011 och 2012. Frågan har ställts bl.a. mot bakgrund av att det dels kan konstateras att stiften är olika långt komna i planering och genomförande av RFb-projekten, dels eftersom tillgänglig statistik visar att tillgängligt RFb-utrymme inte ännu fullt ut tagits i anspråk genom fördelningsbeslut.

Svaren visar att en tydlig majoritet av stiften gör bedömningen att man kommer att hinna såväl fatta beslut om fördelning som rekvisition av tillgängliga RFb-belopp för 2011 och 2012 – i båda fallen 11 av 13 stift. För de stift som uttrycker tveksamhet eller i något fall svarar nej på frågan, är orsakerna främst att man hyser oro för att implementeringen av GIP ska kunna ske i sådan takt att tillgängliga RFb-medel fullt ut kommer att hinna tas i anspråk. Man noterar då också att man i jämförelse med övriga stift haft en i tiden mer utsträckt process innan man kunnat komma igång med sina GIP-projekt, dels att den kapacitet som finns på nationell nivå för att möta stiftens planering och önskemål om införande i GIP, kan behöva ökas. Det ska samtidigt noteras att i de stift som uttrycker tveksamhet beträffande möjligheter att hinna rekvirera sina RFb-medel också finns överväganden om alternativ planering mellan projektåren vilket skulle möjliggöra att RFb-medlen kan tas i anspråk för de prioriteringar man från stiften bedömer angelägna men i en reviderad tidsordning.

Resultat och effekter

I mars 2013 uppgår antalet medarbetare med tillgång till den gemensamma IT-plattformen (GIP) till närmare 4 000. Det planerade införandet av GIP är

närmare 4 000 användare per år för 2013 och 2014. Detta innebär att antalet användare förväntas vara drygt 11 000 vid utgången av 2014.

Den ungefärliga och genomsnittliga kostnaden per användare för införandet är 5 000 kronor på lokal nivå och ca 5 000 kronor på nationell nivå. Därtill kommer kostnad för IT-kartläggningen som föregår ett eventuellt införande samt kostnader som stiftet har för planering och genomförande av de stiftsvisa IT-projekten. Sammanlagt innebär detta en kostnad hittills på 20 miljoner kronor på nationell nivå och 20 miljoner kronor på lokal nivå för införandet hos 4 000 användare. Den genomsnittliga införandekostnaden på lokal nivå kan beräknas ligga kvar på nivån 5 000 kronor per användare medan anslutningskostnaden per användare på nationell nivå beräknas bli lägre än tidigare som en effekt av både de erfarenheter som vunnits i den hittillsvarande processen och den utveckling av anslutningsprocessen som kunnat ske tillsammans med de standardiserade ordningar och rutiner som successivt utvecklats för anslutning.

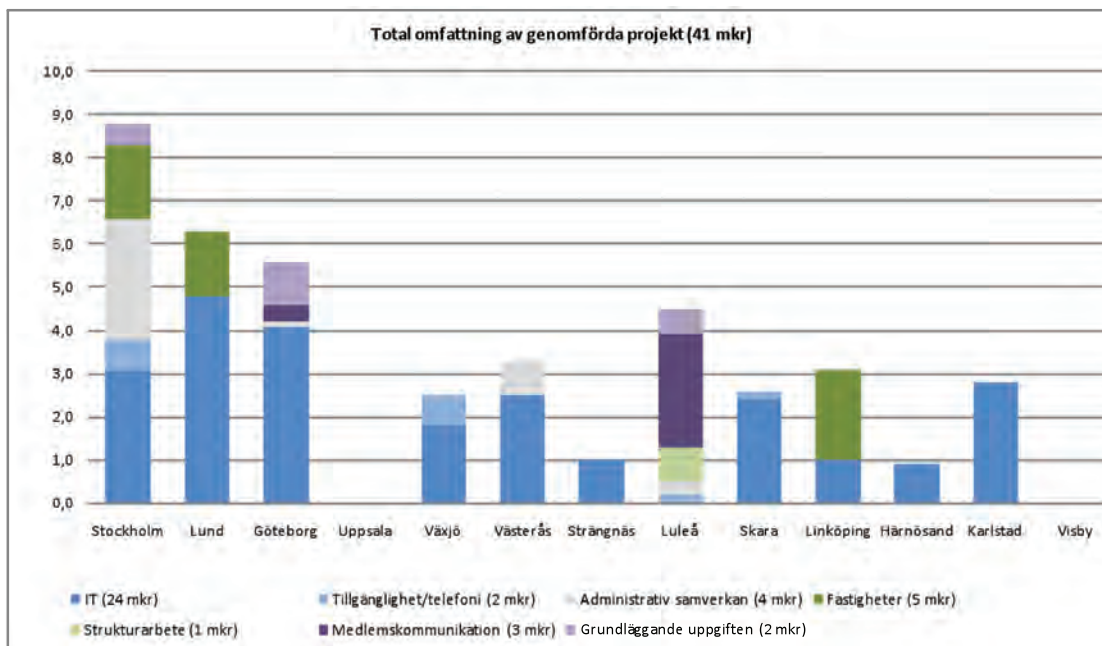
Den process som nu planeras vad gäller fortsatta GIP-införanden t.o.m. 2014 kan översiktligt beräknas att i stiftet kosta ca 40 miljoner kronor för de lokala enheternas anslutning.

I samma takt som intresse och engagemang i stiftet ökat för anslutning till GIP har också behovet av och möjligheterna till en utvecklad samordning och samverkan inom det administrativa området vuxit. Under 2012 har därför projektet *Gemensamt administrativt stöd* (GAS) getts uppdraget att arbeta med frågorna om förutsättningar och möjligheter liksom organisationsformer och möjliga systemlösningar för en utvecklad och samordnad administrativ samverkan inom Svenska kyrkan. Under sommaren 2013 kommer projektet att lämna rapport med slutsatser och förslag.

Genomförda projekt och upplevda resultat

KsSkr 2013:2
Bilaga 3

Fram till den sista december 2012 har projekt till en kostnad av 41 miljoner kronor hunnit genomföras, vilket motsvarar 20 procent av det totala riktade församlingsbidraget för 2011 och 2012. Hur dessa projekt kostnadsmässigt är fördelade på stift och verksamhet framgår av följande diagram.

I syfte att få en bild av projektens resultat har stiftens fått redovisa verksamhetseffektiviseringar som kan utläsas av slutrapporterna för dessa projekt. Redovisningen är inte fullständig men bidrar med exempel på resultat av projekten.

IT-projekt

Vad gäller IT är som tidigare sagts, dessa projektprocesser både mer omfattande och utdragna i tid än många av de övriga projekt som genomförs med stöd av Rfb. Det skiljer också mellan stiftens i hur projekt inom IT-området är uppdelade mellan respektive bidragsår. Det medför att man inte självklart betraktar projekten som avgränsade och möjliga att redovisa enbart i förhållande till ett bidragsår. Vid utgången av april månad 2012 var IT-projekt med målsättningen att etablera den gemensamma IT-plattformen (GIP) igångsatta i 9 stift och utöver det också i Västerås stift som valt att erbjuda egen lösning.

Vid årsskiftet 2012/13 arbetade samtliga stift med stöd av Rfb-medel med implementering av IT-projekt. För 12 av dessa stift handlar projekten om GIP och vid årsskiftet var 3 717 användare i 146 enheter anslutna till GIP. Därutöver tillkommer Västerås stift med 30 anslutna enheter och cirka 900 användare. I samtliga stift förutom Luleå, är Rfb den resurs som används till IT-processen. I Luleå stift används Rfb för andra ändamål, främst medlemskommunikation, eftersom stiftets arbete med GIP har finansierats på annat sätt.

Övrigt

I fråga om *administrativ samverkan* har i ett stift en gemensam ekonomi- och personaladministration för sex församlingar inrättats och dessutom har en förstudie om administrativ samverkan mellan församlingarna i en kommun genomförts.

För en utvecklad *medlemskommunikation* har kompetensutveckling genomförts för 24 församlingar som resulterat i förbättrade förutsättningar för församlingarnas kommunikation med medlemmarna.

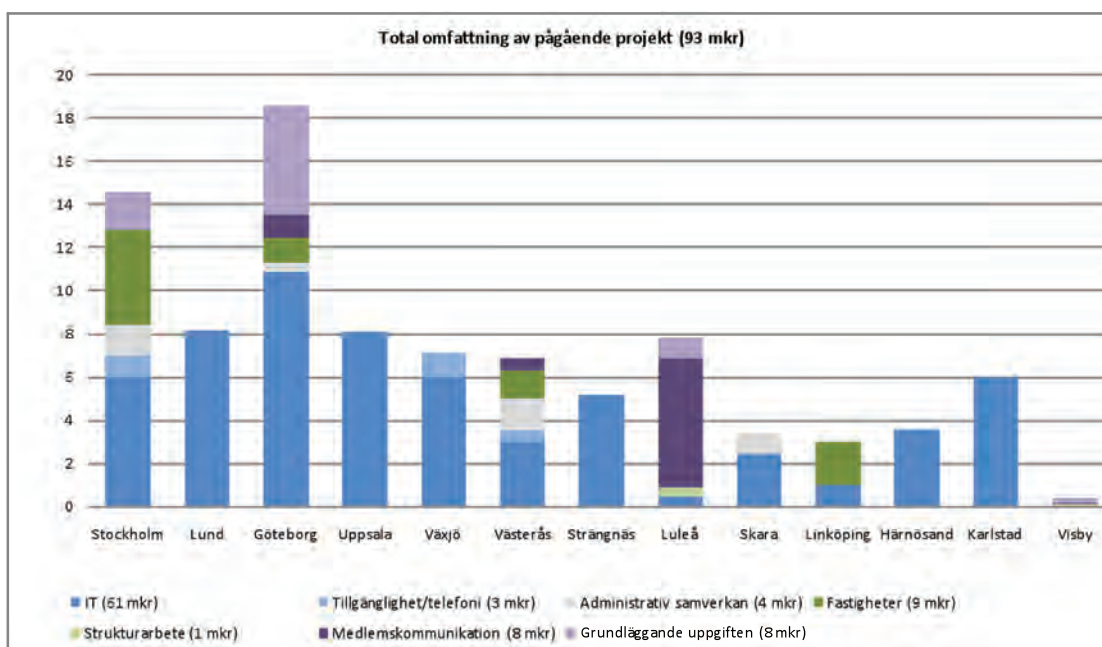
Kopplat till *den grundläggande uppgiften* handlar det om samordning av konfirmandundervisningen för tre pastorat, samordning av lägerverksamhet för barn bland ett antal församlingar (som på grund av strukturförändring nu ska ingå i samma pastorat) och samverkan om en Gudstjänstfestival mellan ett kontrakts församlingar.

Vad gäller *strukturarbetet* har ett par underlag för beslut om nya pastorat arbetats fram som på sikt förväntas resultera i en ökad samordning och ett effektivare resursutnyttjande.

Exempel på andra insatser är en förstudie om utvecklad ärendehantering. Det har resulterat i att en försöksverksamhet med digital distribution av handlingar till förtroendevalda i stift och församling har initierats. En annan förstudie innebär att utreda och skapa förutsättningar för ett tydligt gemensamt ansvarstagande för en sjukhuskyrka och har resulterat i en modell för detta. Det som överlag lyfts fram som positivt med de genomförda projekten är samverkan i sig, det erfarenhetsutbyte och den ökade förståelse över församlingsgränserna som samverkan innebär och samnyttjandet av resurser i genomförandet. Flera av de genomförda projekten förväntas leda till ett effektivare användande av resurser på sikt.

Förväntade resultat

Den första januari 2013 pågick projekt till en planerad kostnad av 93 miljoner kronor vilket motsvarar 47 procent av det totala riktade församlingsbidraget för 2011 och 2012. Hur pågående projekt kostnadsmissigt är fördelade på stift och verksamhet framgår av följande diagram.

För att få en uppfattning om förväntade resultat har stiftens fått redovisa vilka förväntade verksamhetseffektiviseringar som kan utläsas av projektplanerna för pågående projekt.

Grundtanken med den *gemensamma IT-plattformen* beskrivs som att man i samverkan med anslutna församlingar och den nationella nivån bygger upp ett

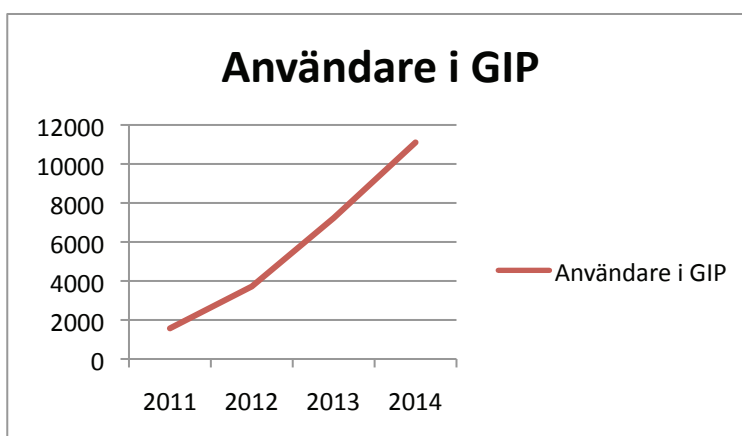
kostnadseffektivt, säkert och uppdaterat IT-system. Genom anslutning till GIP och den *gemensamma telefonplattformen*, GTP, får församlingarna tillgång till kompetens, högre säkerhet och minskade kostnader samtidigt som det möjliggör en bredare samverkan på det administrativa området. Därtill kan den samordning och dokumentation som är en del i genomförandet vara till stor hjälp vid de indelningsändringar som görs. Administrativ samverkan förväntas i sin tur leda till ökad kostnadseffektivitet, ökad kvalitet och minskad sårbarhet (med bibehållen servicenivå) och möjliggör att resurser kan överföras till arbetet med den grundläggande uppgiften. Möjligheter till verksamhetseffektiveringar, i form av lägre kostnader med bibehållen eller högre kvalitet ses som stora men uppskattas i de flesta fall komma på några års sikt.

Samverkan i *fastighets- och energifrågor* mellan de lokala enheterna beskrivs bidra till kompetensutveckling och byggande av kollegiala nätverk. Det skapar förutsättningar för respektive lokal enhet att överblicka behov av akuta och framtida åtgärder på fastighetssidan på ett bättre sätt.

Det pågår också samverkansprojekt i fråga om *medlemkommunikation*. I ett stift bildar ett antal församlingar tillsammans ett geografiskt försöksområde där en modell för mötet med turismen ska utvecklas. Om projektet faller väl ut kan modellen även användas i andra delar av stiftet och på sikt eventuellt vara en modell för andra delar av Svenska kyrkan. Ett annat projekt är att man mellan församlingarna i ett kontrakt tar fram en gemensam informationsstrategi för att bli mer mottagarorienterade och stärka namnet Svenska kyrkan inom kommunen. På så sätt åstadkommes en informationsmodell med bättre kvalitet och synlighet till ett lägre pris. Ett tredje exempel är ett antal samverkande församlingar och samfälligheter som använder pilgrimsleder och vandringar för att söka nå människor som inte är församlingsaktiva.

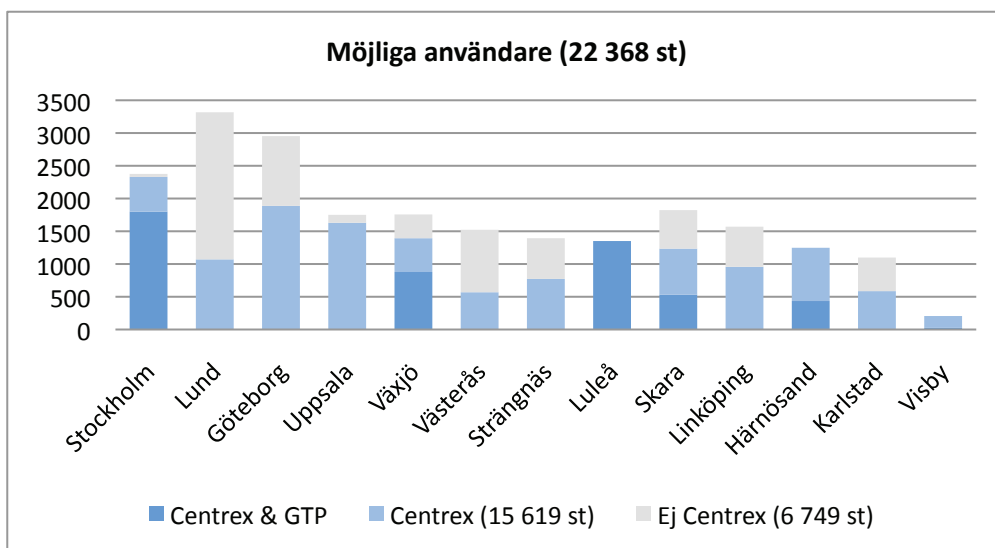
Exempel på projekt kopplade till *den grundläggande uppgiften* är församlingarnas samverkan inom ett kontrakt kring ett sommarläger för ungdomar och ett projekt med ungdomar i fokus som ska bekräfta och stärka ungdomarnas förmåga till empati och engagemang för mångfald och demokrati. I ett stift sker en samverkan mellan stiftet och församlingarna i syfte att ta fram verktyg för ett konsultativt arbetssätt gällande församlingsutveckling.

Den utveckling för GIP som nu kan förutses med ledning av de besked som stiftet ger och som nu ligger till grund för planeringen fram till och med utgången av 2014 innebär att antalet anslutna användare vid utgången av 2013 kommer att uppgå till drygt 7 200 i 303 enheter. Vid utgången av 2014 är den planerade anslutningsgraden drygt 11 100 användare i 475 enheter. Planerad utveckling framgår grafiskt av nedanstående diagram.

Beträffande Rfb-projekt inom området tillgänglighet och telefoni framgår av diagrammet nedan dels att det f.n. är sju stift som arbetar med Rfb-projekt inom detta område. Sex stift har valt att arbeta med GTP (Gemensamma telefoni-plattformen) och ett stift med egen telefoniplattform som projektområde. Utvecklingen inom GTP har i likhet med GIP varit stark och när stiftens årliga rapporter om Rfb förelåg vid utgången av februari månad 2013 kunde konstateras att den tekniska plattform – Centrex – som är bas för GTP omfattar

15 619 användare och av dessa är f.n. mer än 5 000 användare i drygt 150 enheter anslutna till den form av telefonisamverkan som innebär att anslutna enheter, utöver den tekniska samverkan som en Centrexlösning innebär, valt att också ha en funktionell samverkan i form av möjligheter till gemensamt svarsställe, stöd och support, utbildning och samverkan vid exempelvis vakanser som stiftens erbjuder inom GTP. På motsvarande sätt erbjuds telefonisamverkan inom Västerås stift.

År 2013 och framåt

Stiftens prioriteringar

Kyrkomötet har beslutat om Rfb också för 2013 och med samma omfattning och inriktning som Rfb 2011 och 2012. I syfte att få en bild av stiftens planering för hur Rfb 2013 kommer att användas, har en fråga om detta ställts till stiftens i samband med att stiftens årliga rapport om Rfb inhämtats. Stiftens har ombetts att ange en ungefärlig fördelning på ett antal alternativ med möjlighet att också ange andra alternativ. Samtliga stift har svarat och av dessa anger ett flertal stift att man redan nu har en uppfattning om för vilka typer av insatser som man avser att fördela Rfb 2013. För övriga stift som inte besvarat frågan jakande beror detta bl.a. på att förslag om prioritering och fördelning av Rfb ännu inte behandlats av stiftsstyrelsen.

Stiftens har vidare fått dels ange sina prioriteringar vid fördelning av Rfb 2013, dels att göra detta genom att ange hur stor andel av Rfb som avsätts för respektive ändamål. Sammanställda svar från nio av stiftens visar att prioritering av IT-projekt fortfarande ligger främst samtidigt som nu också området administrativ samverkan prioriteras tydligare än förut. Detta sammanhänger bl.a. med att i samma takt som antalet GIP-anslutna enheter ökar, växer också intresset för de möjligheter till utvecklad samverkan inom det administrativa området som GIP ger. Stiftens anger här ett växande intresse för de förslag inom

ekonomi- och löneområdet som projektet *Gemensamt administrativt stöd*, GAS, arbetar med. Stiftens svar visar också att stift som kommit längre än övriga i sina GIP-projekt och alltså har ett relativt stort antal enheter anslutna till GIP, i växande utsträckning väljer att nu prioritera den process som man bedömer kommer att bli aktuell som en följd av GAS-projektet.

Stiftens bedömningar av i vilken utsträckning man kommer att hinna fördela och rekvirera RFb 2013 inom den period under vilken bidraget kan disponeras, visar att flertalet stift redan nu gör bedömningen att det är möjligt. Som viktiga och påverkande faktorer pekar man här bl.a. på att implementeringstakten för GIP spelar en viktig roll och att därvid kapaciteten på den nationella nivån att ta emot nya enheter och användare är viktig.

RFb 2011, 2012 och 2013 – Behov av förändringar av hur och med vilken inriktning bidragen får användas

Stiften har getts möjlighet att reflektera över och besvara frågan om det finns behov av förändringar av hur och med vilken inriktning RFb får användas. Frågan har också ställts vid tidigare årliga rapporttillfällen. Frågan har besvarats av 12 av stiften och visar att 10 av dessa inte anser att det finns behov av förändringar. I jämförelse med tidigare år indikerar detta att de anpassningar som skett med bl.a. förlängd tid för rekvisition av bidrag tillsammans med att rutiner och arbetssätt med RFb etablerats, positivt har bidragit till att man upplever att arbetet med RFb fungerar bra.

Samtidigt påpekas att en ökad flexibilitet för stiften att använda RFb-resurser för stiftskostnader i samband med planering och implementering av exempelvis GAS-projektet inom stiftet vore värdefullt. Vidare att ytterligare medel skulle behöva sättas in i RFb-systemet med tanke på att möjligheter behöver finnas för samtliga enheter inom ett stift att ansluta sig till gemensamma GAS-lösningar, en möjlighet som med den anslutningstakt som nu gäller och de resurser som står till förfogande, är osäker för enheter som fattar beslut mot slutet av den nuvarande samlade RFb-perioden.

Avslutande reflektion och förslag till fortsatt hantering

Kyrkans uppdrag är att möta människor med evangeliet om Jesus Kristus i gudstjänst, genom undervisning, i diakoni och mission. När Svenska kyrkan nu möter utmaningar i form av andra ekonomiska förutsättningar än tidigare, ökar behovet av samverkan.

Genom samverkan kan resurser användas gemensamt och klokt och skapa ekonomiskt utrymme så att kyrkans möjligheter stärks att fullgöra sitt grundläggande uppdrag. Då kan kraft, förmåga och uthållighet i uppdraget upprätthållas och utvecklas. Det är viktigt att kyrkan använder sina resurser effektivt. Det ger förutsättningar för att klara uppgiften och utmaningen att nå människor med evangelium – att vara en öppen folkkyrka med lokal närvaro.

Det riktade församlingsbidraget bidrar tydligt till att skapa förutsättningar för att planera och genomföra gemensamma projekt som är inriktade mot ökad samverkan och gemensamma lösningar. Erfarenheterna av RFb visar att ett riktat bidrag för ett specifikt syfte – att åstadkomma en ökad samverkan – verksamt bidrar till att det också sker, inte minst genom det fokus som getts ambitionen att utveckla och implementera en gemensam IT-plattform som infrastruktur och grund för att bygga gemensamma lösningar för att nå de effektiviseringar bidraget är avsett att främja.

De redovisningar stiften ger av såväl hur man avser använda det planeringsutrymme som kan återstå av RFb 2011–2012 som hur man ser på använd-

ningen av RFb 2013, visar att resurserna kommer att behövas för att de projekt som nu pågår i stiftens ska kunna fullföljas, vilket inte minst gäller för IT-projekten. Vidare att stiftens också alltmer ser vikten av att kunna planera och stödja genomförandet av projekt som rör utveckling av gemensamt administrativt stöd (GAS) genom samordnade lösningar och gemensamma arbetssätt. En sådan utveckling blir möjlig genom den allt bredare anslutningen till den gemensamma IT-plattformen (GIP) och intresset för och viljan att ta vara på de möjligheter som ett gemensamt administrativt stöd kan erbjuda.

Den nuvarande planeringen vad gäller GIP från stiftens sida bygger på de förutsättningar som hittills gällt för RFb-medel och tillgänglighet till dessa. Det innebär att någon planering, ännu inte kunnat ske för tiden därefter. Kyrkomötets beslut om RFb 2013 innebär möjlighet att påbörja sådan planering. Om det antagandet görs att målet ska vara att antalet användare av GIP i Svenska kyrkan ska vara detsamma som antalet anställda, dvs. 22 000, innebär det att ytterligare cirka 10 000 användare efter 2014 behöver anslutas. Anslutningskostnaden i stiftens för en fortsatt utbyggnad är i princip oförändrad. Den sammanlagda kostnaden för hela GIP-processen skulle då komma att uppgå till ca 200 miljoner kronor. Detta är en ur alla perspektiv stor sammanlagd kostnad som samtidigt är av engångskaraktär. Den ger hela organisationen tillgång till den fördel det innebär med en gemensam infrastruktur för IT och med de möjligheter detta i sin tur innebär för samverkan med gemensamma system och lösningar på det administrativa området. Kostnaden kan också jämföras med de årliga kostnader om minst 100 miljoner kronor som idag finns inom Svenska kyrkan för de IT-lösningar av varierande slag som genom åren byggts upp lokalt och regionalt. Möjligheterna till besparingar genom gemensamma och rationella lösningar är stora.

Behovet av och intresset för att använda gemensamma system och lösningar med GIP som infrastruktur växer och allt fler efterfrågar sådana förslag och möjligheter inom det administrativa området. Samtidigt som de samlade ekonomiska resurserna minskar kommer också många av administratörerna och därmed viktig kompetens inom Svenska kyrkan, att lämna sina tjänster med pension. En rimlig bedömning är att detta i sin helhet inte kommer att vara möjligt att ersätta genom nyrekrytering och genom att vakanta tjänster återbesätts. En översyn och omställning blir nödvändig av hur Svenska kyrkan som organisation kan tillgodose behovet av en väl fungerande administration till stöd för den grundläggande uppgiften. Stiftens betonar här med stor tydlighet vikten av att gemensamma lösningar utvecklas och blir tillgängliga inom i första hand löne- och ekonomiområdena men pekar också på vikten av att gemensamma och samordnade arbetssätt och systemlösningar blir nödvändiga inom fastighetssidan. Detsamma gäller också diarie-, arkiv- och dokumenthantering och att också system som har direkt relation till stöd för församlingsverksamheten, exempelvis bokningssystem behöver finnas och erbjudas i gemensamma lösningar. Gemensamt administrativt stöd (GAS) efterfrågas och kan ses som den självklara och naturliga möjlighet som GIP ger förutsättningar för.

RFb har verksamt bidragit till och möjliggjort den process med inriktning på ökad samverkan som nu pågår inom flera områden med fokus främst på ökad samverkan inom det administrativa området och då särskilt genom den kraftfulla utbyggnaden av GIP. RFb fungerar därvid som ett omställningsbidrag som möjliggör förändringar och minskar tröskelkostnader som annars skulle göra det svårt eller helt omöjligt för en enhet att ansluta sig. På motsvarande sätt kommer omställning att behöva ske inom andra områden och inte minst inom det administrativa området. För att möjliggöra detta och ge utrymme för de

åtgärder och insatser som blir nödvändiga kommer resurser som möjliggör omställning att behövas. Ambitionen i den process som pågår mot ökad samverkan och gemensamma lösningar bör vara att det ska vara en möjlighet för alla församlingar och pastorat att med stöd av stiftens kunna ansluta sig till gemensamma lösningar. En sådan ambition innebär både att sådana resurser som kan fungera som stöd för omställning, i likhet med vad RFb nu gör, behöver finnas och att resurserna behöver vara tillgängliga och dimensionerade så att de processer och projekt som behövs kan genomföras planerat och med den tid som krävs. Stiftens uttrycker att ekonomiska resurser motsvarande nuvarande RFb behöver avsättas för ytterligare ett par perioder. Vidare att det är önskvärt att den möjliga planerings- och implementeringsperioden för sådana medel har samma utformning som för nuvarande RFb.

Den fördelningsgrund som används vid fördelningen av riktat församlingsbidrag – antalet kyrkotillhöriga i respektive stift – tar inte hänsyn till vare sig att kostnader för stora samverkansprojekt i stor utsträckning kan vara lika mellan stiftens eller att möjligheterna för stiftens att kunna motsvara intresse och förväntningar från församlingarnas sida om stöd för samverkansprojekt blir olika. Detta innebär att stiftens förutsättningar och tillgängliga resurser för att kunna initiera, leda och implementera de omfattande samverkansprojekt som RFb stimulerar till, är olika. Detta har också betydelse för hur stor andel av RFb som tagits i anspråk vid olika faser i processerna men också delvis den takt i vilken projekt kan genomföras. Det innebär att stiftens möjligheter att stödja önskvärda samverkans- och samordningsprocesser av samma slag blir olika mellan stiftens och att de stift vars bidrag är stora som en följd av att stiftens är stora, också får större möjligheter att initiera och stödja flera projekt samtidigt. Vissa stift uttrycker därför behov av att få ansöka om medel utöver den grundläggande fördelningen.

Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 23 maj 2013

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen, som är uppdelad i fyra separata avsnitt, föreslås i huvudsak följande ändringar i kyrkoordningen:

- Kyrkoherdar i utlandet ges befogenhet att jämte kyrkostyrelsen pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan för personer som inte är folkbokförda i Sverige, men som är eller får vara medlemmar i en utlandsförsamling.
- Val av kyrkomötets utskott senareläggs till att genomföras vid den nya mandatperiodens första kyrkomötessession.
- Det införs ett uttryckligt krav på samråd när domprostvikarie ska utses för tid längre än tre månader samt innan ansökan om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § i kyrkoordningen görs inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost.
- Övriga ändringar och rättelser.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
1 Inledning	3
2 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan	4
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	4
Ändringar i kyrkoordningen.....	4
Kyrkostyrelsens förslag.....	5
2.1 Bakgrund.....	5
2.2 Kyrkostyrelsens överväganden	6
3 Val av utskott till kyrkomötet	9
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	9
Ändringar i kyrkoordningen.....	9
Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet	9
Kyrkostyrelsens förslag.....	10
3.1 Bakgrund.....	10
3.2 Kyrkostyrelsens överväganden	11
4 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning.....	12
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	12
Ändringar i kyrkoordningen.....	12
Kyrkostyrelsens förslag.....	14
4.1 Bakgrund.....	14
4.2 Kyrkostyrelsens överväganden	15
5 Övriga ändringar och rättelser	19
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	19
Ändringar i kyrkoordningen.....	19
Ändringar i Ersättningsstadgan	20
Kyrkostyrelsens förslag.....	21
5.1 Kyrkostyrelsens överväganden	21
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	23

1 Inledning

KsSkr 2013:3

Skrivelsen innehåller ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen, en ändring i Arbetsordning för kyrkomötet, en ändring i Ersättningsstadgan samt upphävande av Instruktionerna för Nämnden för internationell mission och diakoni och Nämnden för utbildning, forskning och kultur.

Förslaget om ändringar avseende utlandskyrkoherdars beslutsbefogenhet i vissa tillhörighetsfrågor har utarbetats på uppdrag av 2012 års kyrkomöte genom en promemoria som upprättats inom kyrkokansliet. Förslaget har remitterats till samtliga stift och utlandsförsamlingar samt utvalda församlingar i Sverige.

Förslaget om ändringar avseende val till kyrkomötets utskott har utarbetats på uppdrag av nomineringsgrupperna genom en promemoria som upprättats inom kyrkokansliet. Förslaget har inte varit föremål för remissbehandling, men har behandlats vid nomineringsgruppernas gruppledaröverläggning i Uppsala den 18 mars 2013.

Förslaget om ändringar avseende domprostens ställning har utarbetats på uppdrag av 2012 års kyrkomöte genom betänkandet *Domprostens ställning, uppgifter och tillsättning* (SKU 2013:1). Förslaget har remitterats till bland annat samtliga stift och utvalda församlingar.

Förslag gällande övriga ändringar och rättelser har sin grund i behov av ändringar som kyrkostyrelsen har uppmärksammat sedan 2012 års kyrkomöte.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014 med undantag för bestämmelserna om val av kyrkomötets utskott som föreslås träda i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

2 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 29 kap. 6 § ska ha följande lydelse¹.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap. Kyrkotillhörighet

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill och har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling prövas sådana frågor av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen.

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden för den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor om upptagande i kyrkan av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i församlingen eller pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen. *Även kyrkoherden för en utlandsförsamling får pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan för den som inte är folkbokförd i Sverige men är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen.*

Kyrkoherden får utse en annan präst som är verksam inom kyrkoherdens ansvarsområde att pröva sådana frågor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkoherden i en församling i Svenska kyrkan i utlandet ges rätt att parallellt med kyrkostyrelsen fatta beslut om inträde i och utträde ur Svenska kyrkan för personer som inte är folkbokförda i Sverige, förutsatt att det är fråga om personer som är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen.

Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Ändrad paragraf: 29 kap. 6 § i kyrkoordningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt promemorians förslag.

Domkapitlet i Visby stift har betonat att det är viktigt att en administrativt enkel tillämpning av de nya bestämmelserna är möjlig och att präster som anställs för tjänst i utlandsförsamling får den utbildning och det stöd som behövs. Domkapitlet har även betonat att det är ett problem att medlemskap i en utlandsförsamling och tillhörighet till Trossamfundet Svenska kyrkan inte alltid sammanfaller, att kraven i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen är en kvarleva från tiden då Svenska kyrkan hade en nära relation till staten men är främmande för en kristen kyrka och att det föreligger ett behov av översyn av 29 kap. i kyrkoordningen i dess helhet. *Stiftsstyrelsen i Skara stift m.fl.* har anfört att den föreslagna ändringen är ett naturligt steg i den anpassning av regelverket kring utlandskyrkan till de bestämmelser som gäller för hur kyrkan är organiserad inom landet. Stiftsstyrelsen har även påtalat behovet av en översyn av hela 29 kap. i kyrkoordningen. *Svenska kyrkans utlandsförsamling i Paris* har bl.a. anfört att förändringen är ett steg i rätt riktning men att den föreslagna delegationsmöjligheten är onödig eftersom få utlandsförsamlingar har mer än en präst anställd. *Domkapitlet i Göteborgs stift* har påpekat att det är bra om kyrkostyrelsen kan utgöra ett stöd för utlandsförsamlingarna och att handläggningen av frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan görs så smidig som möjligt. *Västerås domkyrkoförsamling* har bl.a. anfört att ett inträde i en församling i många fall föregås av ett samtal och andra kontakter med den sökande, vilket ger kyrkoherden en kunskap som kyrkostyrelsen, eller en tjänsteman på kyrkokansliet, inte kan skaffa sig varför prövning av inträde lämpligen ska göras av en präst då medlemskap är kopplat till dop.

2.1 Bakgrund

2.1.1 Uppdraget från kyrkomötet

2012 års kyrkomöte beslutade med anledning av motion 2012:35, på förslag av Tillsyns- och uppdragsutskottet, att uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar vad som gäller för kyrkoherdar i Sverige. Motionärerna menade att det finns en uttalad oro hos många personer som aktivt har sökt sig till och erhållit medlemskap i en utlandsförsamling för att man i en svensk församling eller av en svensk kyrkoherde kan nekas kyrkliga handlingar för att man av skilda administrativa skäl inte återfinns i kyrkoböckerna eller i kyrkobokföringen. Det anfördes vidare vara opraktiskt, svårt att förstå och i många fall ogörligt att som medlem i en utlandsförsamling vara tvungen att skriva till kyrkostyrelsen för att begära beslut om kyrkotillhörighet samt att en bättre ordning istället vore att kyrkoherdarna i

utlandsförsamlingar bemyndigas att fastställa kyrkotillhörigheten på samma sätt som kyrkoherdar i territoriella och icke-territoriella församlingar i Sverige. Tillsyns- och uppdragsutskottet anslöt sig i sak till motionärernas önskemål men föreslog att kyrkostyrelsen skulle ges ett mer öppet uppdrag att ta fram ett förslag som skulle leda till det önskade resultatet. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2.1.2 Gällande bestämmelser

Enligt huvudregeln om kyrkotillhörighet i 29 kap. 1 § första stycket i kyrkoordningen får endast den som är svensk medborgare eller utländsk medborgare bosatt i Sverige tillhöra Svenska kyrkan. Undantag enligt andra stycket samma bestämmelse beslutas av kyrkostyrelsen. Enligt motiven till bestämmelsen (CsSkr 1999:3, s. 2–209) träffar undantaget närmast vissa utländska medborgare som av släktskäl eller på grund av delaktighet i Svenska kyrkans utlandsverksamhet önskar tillhöra Svenska kyrkan.

Av 29 kap. 2 § i kyrkoordningen framgår att dopet är huvudvägen in i Svenska kyrkan. Inträde kan också ske genom meddelande från vårdnadshavare enligt 29 kap. 3 § i kyrkoordningen när det gäller barn under 18 år och efter anmälan enligt 29 kap. 4 § i kyrkoordningen när det gäller vuxna personer som inte blir medlemmar genom dop.

Oavsett på vilket sätt en person vill bli tillhörig Svenska kyrkan krävs dock att de grundläggande förutsättningarna i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen är uppfyllda. För en utländsk medborgare som inte är bosatt i Sverige eller som vistas i Sverige utan att anses bosatt här (t.ex. asylsökande) krävs alltså att kyrkostyrelsen ger dispens för att kyrkotillhörighet ska kunna beviljas.

Den som tillhör Svenska kyrkan kan enligt 29 kap. 5 § i kyrkoordningen utträda ur kyrkan, antingen genom anmälan som görs personligen till kyrkoherden eller genom en egenhändigt undertecknad handling. Den som har fyllt 12 år måste själv samtycka till utträdet.

För den som är folkbokförd i Sverige är det kyrkoherden i den församling där personen är folkbokförd som enligt 29 kap. 6 § i kyrkoordningen prövar frågor om medlemskap i kyrkan. Om vissa förutsättningar är uppfyllda prövas frågan istället av kyrkoherden i en icke-territoriell församling. Utträde prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör. Kyrkoherden kan delegera uppgiften till annan präst i församlingen.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur Svenska kyrkan av kyrkostyrelsen. Befogenheten att pröva dessa frågor är i sin tur delegerad till en tjänsteman på kyrkokansliet.

2.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Enligt den ordning som gäller för tillhörighet till Svenska kyrkan är en grundläggande förutsättning att man uppfyller kriterierna i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen. Detta innebär att man antingen ska vara bosatt i Sverige, vara svensk medborgare eller ha beviljats dispens av kyrkostyrelsen. Några remissinstanser har ställt sig kritiska till denna ordning. *Domkapitlet i Visby stift* har påtalat att kraven finns kvar sedan Svenska kyrkan hade en nära relation till staten men är främmande för en kristen kyrka. *Västerås domkyrkoförsamling* har anfört att ett inträde i en församling i många fall föregås av ett samtal och andra kontakter med den sökande, vilket ger kyrkoherden en kunskap som kyrkostyrelsen aldrig kan skaffa sig.

Frågan om en förändring av de grundläggande bestämmelserna för tillhörighet till Svenska kyrkan har inte varit föremål för närmare utredning i promemorian och torde kräva en djupare belysning än vad som har rymts i det nu aktuella uppdraget. Den prövning som kyrkostyrelsen gör i dispensfrågor är inte endast en formell prövning mot fastställda kriterier, utan en lämplighetsbedömning som avser personer som av släktskap, delaktighet i en utlandsförsamlings arbete eller på någon annan grund vill tillhöra Svenska kyrkan. Eftersom det saknas bestämmelser mot vilka ett beslut i ett ärende om dispens från bosättnings- eller medborgarskapskravet kan prövas kan det inte heller överklagas. Kyrkostyrelsen menar därför, i enlighet med vad som anförts i promemorian, att det av dessa skäl är viktigt att prövningen sker på ett och samma ställe för samtliga sökande i syfte att upprätthålla en enhetlig praxis. Mot denna bakgrund, och då inte kyrkoherdar i församlingarna i Sverige har rätt att ge dispens från medborgarskaps- och bosättningskravet, bör inte heller kyrkoherdar i utlandsförsamlingarna ges en sådan befogenhet. Däremot, för personer som uppfyller de grundläggande villkor som krävs men som inte är folkbokförda i Sverige, bör kyrkoherdar i utlandsförsamlingar kunna ges rätt att besluta i frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar den prövning en kyrkoherde i en församling i Sverige kan göra.

För kyrkoherdar i församlingar i Sverige avgränsas respektive kyrkoherdes befogenhet att pröva tillhörighetsfrågor till att avse personer inom den egna församlingen. Även när det gäller utlandskyrkoherdarnas befogenhet kan det vara rimligt att på något sätt avgränsa vad som ska vara respektive utlandskyrkoherdes "område" för beslut. Det är dock inte möjligt att på samma sätt i utlandsverksamheten avgränsa vad som är det "egna" området. För icke-territoriella församlingar i Sverige gäller att personen i fråga ska vilja och ha rätt att tillhöra den församlingen för att kyrkoherden där ska få pröva frågan om tillhörighet. Kyrkostyrelsen anser att det är lämpligt att på motsvarande sätt när det gäller den nu aktuella frågan knyta an till den församling eller det område som utlandskyrkoherden ansvarar för. Befogenheten föreslås därför vara begränsad på så sätt att rätten att pröva frågor ska gälla den som är eller får vara medlem i den eller de utlandsförsamlingar som kyrkoherden ansvarar för.

Kyrkostyrelsen föreslår vidare, i likhet med promemorian, att kyrkoherden i en utlandsförsamling, på samma sätt som kyrkoherden i en församling i Sverige, ska kunna delegera uppgiften att besluta om tillhörighet till en annan präst inom utlandsförsamlingen (eller inom det område för vilket kyrkoherden ansvarar). *Svenska kyrkans utlandsförsamling i Paris* har anfört att delegationsmöjligheten synes överflödigt eftersom det finns ett begränsat antal komministrar inom Svenska kyrkan i utlandet. Kyrkostyrelsen konstaterar att det visserligen förekommer att komministrar arbetar i samma församling som kyrkoherden, men även att en kyrkoherde är kyrkoherde för ett par församlingar och stationerad i en av dem, medan det i den andra finns en komminister stationerad. Det är inte ovanligt att det föreligger stora avstånd mellan församlingarna och att kyrkoherdarna i dessa fall redan i hög utsträckning har delegerat många uppgifter till komministrarna. Det är därför, enligt kyrkostyrelsens mening, nödvändigt för att regelverket ska fungera ändamålsenligt att kyrkoherden ges rätt att delegera sin beslutsbefogenhet till en annan präst inom det område för vilket kyrkoherden ansvarar, i de fall där möjligheten finns. I enlighet med vad som föreslås i promemorian ska denna delegationsmöjlighet självklart vara begränsad till att avse en präst i Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans i utlandet organisation är på många sätt inte jämförbar med kyrkans organisation i Sverige. Det är kyrkostyrelsen som enligt 2 kap. 16 § i

kyrkoordningen beslutar om vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas. I exempelvis Dubai och Singapore har Svenska kyrkan i utlandet ingen egen församling, men väl en verksamhetsort i en samarbetsförsamling med norska kyrkan, vilket innebär att det finns utsända komministrar men ingen svensk kyrkoherde. I Thailand finns en kyrkoherde, men ingen församling eftersom det inte är tillåtet enligt thailändsk lag. Detta medför att kyrkoherden i Thailand och komministrarna i Dubai och Singapore inte med stöd av den förändring som här föreslås kommer att kunna få beslutsbefogenheter i tillhörighetsfrågor. Kyrkostyrelsens förslag innebär dock som tidigare har redovisats att kyrkostyrelsen, parallellt med utlandsförsamlingarnas kyrkoherdar, behåller rätten att pröva frågor om tillhörighet enligt 29 kap. 6 § i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen kommer därför att, på det sätt som sker idag, kunna delegera sin beslutsbefogenhet till en tjänsteman anställd vid kyrkokansliet. Enligt 34 kap. 3 a § i kyrkoordningen är Svenska kyrkan på nationell nivå arbetsgivare för all utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet. Dit hör med några få undantag samtliga präster i Svenska kyrkan i utlandet. Av 34 kap. 12 a § i kyrkoordningen framgår att det är kyrkostyrelsen som tillsätter befattningar som präst i Svenska kyrkan i utlandet med anställning på nationell nivå. De särskilda villkoren i 34 kap. 9 § i kyrkoordningen för att få en tjänst som kyrkoherde gäller även för kyrkoherdar i Svenska kyrkan i utlandet. Detta innebär sammantaget att det är möjligt för kyrkostyrelsen att delegera beslutsbefogenheten i tillhörighetsfrågor till de kyrkoherdar och komministrar som är verksamma i utlandet men som inte kommer att omfattas av den föreslagna bestämmelsen.

Trots de föreslagna förändringarna finns det alltså grupper av personer som inte är folkbokförda i Sverige, men som inte kommer att kunna få sin behörighet prövad av en utlandskyrkoherde. Det gäller de som är bosatta utomlands, men som inte är eller får vara medlem i en utlandsförsamling och personer som vistas i Sverige utan att kunna anses bosatta här. För dessa grupper innebär kyrkostyrelsens förslag ingen förändring utan prövning av tillhörighetsfrågor i sådana fall ska alltså även fortsättningsvis göras av kyrkostyrelsen.

Om kyrkostyrelsens förslag antas av kyrkomötet bör följdändringar göras i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2010:1) med närmare bestämmelser om församlingsordning för utlandsförsamlingar, i enlighet med det exempel som promemorian redovisat. Det kan också behöva göras en översyn av den administrativa hanteringen och de rutiner som finns, bl.a. när det gäller hur utlandskyrkoherdarnas beslut i tillhörighetsfrågor ska meddelas kyrkostyrelsen.

3 Val av utskott till kyrkomötet

KsSkr 2013:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 11 kap. 6 a § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

Val till uppdrag som ledamöter i utskott ska dock i stället ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

2 § Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Ett tillägg görs till 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen som innebär att val till kyrkomötets utskott ska ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod. Förslaget innebär även en justering i kyrkomötets arbetsordning av längden på utskottens mandatperiod.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Ändrade paragrafer: 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen samt 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Ärendet har inte varit föremål för remissbehandling, men har föredragits vid nomineringsgruppernas gruppleddaröverläggning i Uppsala den 18 mars 2013.

3.1 Bakgrund

I samband med 2001 års kyrkomöte väcktes frågan om ett extra sammanträde med kyrkomötet året efter valåret för att kyrkomötet skulle kunna förrätta de val som kyrkomötet har att göra. Organisationsutskottet (O 2001:10) anförde att ett snabbare genomslag av valresultatet vore att föredra och förutsatte att frågan skulle belysas i samband med utvärderingen av kyrkovalet år 2001. Frågan kom dock aldrig att behandlas i denna utvärdering.

Vid 2006 års kyrkomöte beslutades att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att se över frågan om ett eventuellt extra kyrkomöte för att förrätta val. I Organisationsutskottets betänkande (O 2006:4) angavs att det var otillfredsställande att den nya mandatfördelningen efter ett val fick genomslag i kyrkostyrelsens och nämndernas sammansättning först ett år efter valet. Kyrkostyrelsen överlämnade uppdraget till den pågående utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan.

I skrivelsen till 2009 års kyrkomöte *Styrning och ledning m.m.* (KsSkr 2009:5), som hade sin grund i betänkandet *Styra och leda* (SKU 2008:1), följde kyrkostyrelsen utredningens förslag att mandatperioden för kyrkomötet skulle sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val. Detta blev också kyrkomötets beslut. Även om det fanns skäl som talade för att införa ett extra valsammanträde genomfördes inte detta på grund av kostnadsskäl.

I en överläggning i mars 2011 mellan kyrkomötets ordförande och kyrkostyrelsen diskuterades frågan om möjliga kostnadsbesparingar avseende kyrkomötet. Kyrkostyrelsens ledamöter föreslog vid överläggningen att det skulle utredas om det var möjligt att kalla in det nyvalda kyrkomötet till ett särskilt valsammanträde redan under valåret. Sammanträdet föreslogs ligga i direkt anslutning till kyrkomötets andra session.

Frågan kom att behandlas i kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* (KsSkr 2012:3). Kyrkostyrelsens förslag innebar sammanfattningsvis att samtliga val till såväl verkställande som beredande organ ska ske i december under valåret bl.a. för att ge ett snabbare genomslag av valresultatet. Förslaget tillstyrktes av organisationsutskottet och beslutades av 2012 års kyrkomöte. Bestämmelsen infördes i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen och trädde i kraft den 1 januari 2013. Den nya bestämmelsen innebär att det nyvalda kyrkomötet vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska välja

personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret. I samma ärende ändrades även kyrkomötets arbetsordning på så vis att mandatperioden för utskotten uttryckligen motsvarade kyrkomötets, dvs. fyra år räknat från den 1 januari året efter ett kyrkovalsår.

Den nya bestämmelsen i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen öppnar inte för några undantag och det förutsätts att kyrkomötet vid ett valsammanträde under valåret ska välja till ”de uppdrag som avser tiden efter valåret”. Av motiven i kyrkostyrelsens skrivelse framgår att man särskilt har avsett att även val till kyrkomötets utskott skulle omfattas av bestämmelsen. Bestämmelsen om valsammanträdet hör inte heller till de bestämmelser som, på förslag av kyrkomötets ordförande, går att avvika från med stöd av ett särskilt kyrkomötesbeslut.

Frågan om en förändring av den ordning för val till kyrkomötets utskott som kyrkomötet beslutade år 2012 har aktualiserats efter önskemål från flera nomineringsgrupper. Nomineringsgrupperna har önskat att möjlighet ska ges att välja kyrkomötets utskott vid den första kyrkomötessessionen efter ett valår, istället för vid det extra valsammanträde som enligt den nya ordningen ska hållas i direkt anslutning till innevarande mandatperiods sista kyrkomöte.

3.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Kyrkostyrelsen finner det angeläget att formerna för val till kyrkomötets utskott är ändamålsenliga och i enlighet med de önskemål som framställts från nomineringsgrupperna. De bestämmelser som 2012 års kyrkomöte beslutade om, och som har beskrivits ovan, kan inte frångås genom tillfälliga beslut på förslag av kyrkomötets ordförande. Några andra möjligheter att tillfälligt frångå reglerna finns inte.

Bakom den förändring som kyrkomötet beslutade om år 2012 fanns två huvudsakliga skäl; att uppnå ett snabbare valgenomslag och samtidigt en kostnadsbesparing för kyrkomötet. Eftersom val till övriga funktioner ska genomföras i samband med det extra valsammanträdet och då kyrkomötets utskott inte sammanträder förrän i samband med den nya mandatperiodens första kyrkomöte, innebär en sådan förändring som nomineringsgrupperna önskat i praktiken att valgenomslaget inte försenas. För det fall det skulle bli aktuellt med ett extra kyrkomötessammanträde skulle det fortfarande vara möjligt att välja utskott vid detta första sammanträde under mandatperioden. Det behöver alltså inte röra sig om ett ordinarie sammanträde. I och med att val till övriga organ förrättats vid det extra valsammanträdet skapas goda förutsättningar för nomineringsgrupperna att noga förbereda fördelningen av utskottsplatserna. Det saknas därför anledning att anta att en extra sammanträdesdag är nödvändig för att förrätta val till utskotten vilket innebär att den eftersträlvade kostnadsbesparingen uppnås även om utskottsvalet flyttas. Kyrkostyrelsen föreslår därför att val till kyrkomötets utskott ska särregleras genom att ett nytt stycke införs i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen. Den föreslagna ändringen medför även behov av en konsekvensändring i 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet som innebär att utskottens mandatperiod kommer att utgå från utskottsvalen och pågå till den 31 december valåret.

4 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 5 kap. 4 § och 34 kap. 12 § samt rubriken närmast före 34 kap. 12 § ska ha följande lydelse¹.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

5 kap. Kyrkoherden

3 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning församlingens övriga präster ska träda in som vikarie-
rande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster som enligt kyrkorådets, kyrkonämndens eller pastoratsnämndens beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.

Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet, kyrkonämnden eller pastoratsnämnden vikarie.

För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet, kyrkonämnden eller pastoratsnämnden vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen.

Föreslagen lydelse

4 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning övriga präster i församlingen eller pastoratet ska träda in som vikarierande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster, som enligt kyrkorådets beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.

Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet vikarie.

För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen *efter samråd med kyrkorådet*.

34 kap. Kyrkans anställda

Tillsättning av domprost

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens

Tillsättning av domprost *m.m.*

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett flerförsamlingspastorat utser i stället kyrkonämnden eller, om en sådan finns, pastoratsnämnden tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet i en församling ska tillämpas på tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 20 § om beslutsföret,
- 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv, och
- 4 kap. 23 § om ärendenas avgörande och protokoll.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på pastoratets anslagstavla.

kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat utser i stället pastoratets kyrkoråd tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet ska i tillämpliga delar gälla för tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 15 § om beslutsföret,
- 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, och
- 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på domkyrkoförsamlingens eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets anslagstavla.

Inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost ska, innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 §, kyrkorådet samråda med stiftsstyrelsen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Det införs ett uttryckligt krav på samråd när domprostvikarie ska utses för längre tid än tre månader samt innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost. Vad gäller vikariat längre än tre månader för domprost ska stiftsstyrelsen utse vikarie efter samråd med kyrkorådet. Inför beslut om arbetsrättsliga åtgärder rörande domprost ska kyrkorådet samråda med stiftsstyrelsen innan ansökan om befogenhetsprövning görs.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Ändrade paragrafer: 5 kap. 4 § och 34 kap. 12 § i kyrkoordningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i stort sett med kyrkostyrelsens förslag i dessa delar. För samtliga förslag i utredningen redogörs nedan.

Remissinstanserna

Av de 133 remissinstanser som har inbjudits att lämna synpunkter på utredningens förslag genom s.k. EasyResearch har 87 stycken, 65 procent, valt att lämna svar. För remissutfallet redogörs under respektive fråga nedan.

4.1 Bakgrund

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) noterades att de föreslagna strukturförändringarna kan komma att leda till att det kommer att finnas betydligt fler större pastorat på den lokala nivån än vad som nu är fallet. Kyrkostyrelsen menade vidare att skrivelsens förslag om strukturförändringar också kunde komma att påverka domprostens ställning och uppgifter, särskilt i de fall domkyrkoförsamlingar ingår i flerpastoratssamfälligheter. Bland annat mot den bakgrunden uttalade kyrkostyrelsen i skrivelsen att det borde ske en översyn av domprostens ställning, uppgifter och tillsättning. Kyrkomötet beslöt om strukturförändringarna i november 2012. Flertalet av bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsen beslöt i september 2012 att tillsätta en utredning angående domprostens ställning, uppgifter och tillsättning. Utredaren överlämnade sina förslag, *Domprostens ställning, uppgifter och tillsättning* (SKU 2013:1), till kyrkostyrelsen den 15 februari 2013. Utredningen remitterades. För förslagen i utredningen redogörs nedan.

4.1.1 Gällande bestämmelser¹

Enligt 5 kap. 2 § i kyrkoordningen är domprosten kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Domprosten omfattas givetvis av de regler som berör kyrkoherdar i allmänhet.

Vissa specialregler gäller dock för domprosten. Bland annat ska enligt 34 kap. 12 § en befattning som domprost tillsättas av en tillsättningsnämnd, där biskopen är ordförande. Stiftsstyrelsen och domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter var i nämnden. (Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett flerpastorat utser i stället kyrkonämnden, eller i förekommande fall

¹ En rad förändringar av kyrkoordningen med ikraftträdande den 1 januari 2014 är redan beslutade av kyrkomötet (SvKB 2012:14). Här redogörs dock för den ordning som gäller idag.

pastoratsnämnden, församlingens tre ledamöter.) För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot. Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Om det är frågan om längre vikariat än tre månader utser stiftsstyrelsen vikarie för domprost (se 5 kap. 3 § tredje stycket i kyrkoordningen). Enligt 5 kap. 3 a § i kyrkoordningen ska en sådan vikarie under vikariatet även fullgöra domprostens uppgifter enligt 7, 9, 26 och 40 kap. i kyrkoordningen.

Enligt 7 kap. 12 § i kyrkoordningen är domprosten biskopens ersättare som ledamot i stiftsstyrelsen. Vidare är domprosten vice ordförande i domkapitlet och för biskopen och domprosten som ledamot i domkapitlet utses en gemensam ersättare som ska vara präst (9 kap. 1 § i kyrkoordningen). Enligt 33 kap. 7 § i kyrkoordningen är den som har en anställning som domprost inte valbar till uppdrag som förtroendevald på stiftsnivå.

När en biskop har vigts och tillträtt sin tjänst ska biskopen så snart som möjligt mottagas i en gudstjänst i stiftets domkyrka. Mottagandet ska ledas av domprosten, men om denne är förhindrad ska mottagandet ledas av den präst som domkapitlet utser (se 26 kap. 2 § i kyrkoordningen).

4.2 Kyrkostyrelsens överväganden

4.2.1 Domprosten som kyrkoherde

Utredningen föreslår att domprosten även fortsättningsvis ska vara kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen.

En klar majoritet, nära 90 procent, av remissinstanserna delar utredningens slutsats. Kyrkostyrelsen anser inte att de särskilda stiftsuppgifter som nu tillkommer domprosten ska frikopplas från rollen som kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen (se även tidigare uttalanden i kyrkostyrelsens skrivelse *Styrning och ledning m.m.*, KsSkr 2009:5 s. 49). I nämnda skrivelse instämmer också kyrkostyrelsen i den tveksamhet som dåvarande Centralstyrelsen uttryckte till införandet av en tjänst som s.k. stiftsdomprost som skulle sakna anknytning till domkyrkoförsamlingen. Dessa skäl är alltså bärande och kyrkostyrelsen delar, i likhet med majoriteten av remissinstanserna, utredningens bedömning i denna del.

Några remissinstanser, däribland *Lunds kyrkliga samfällighet* och *Karlstads kyrkliga samfällighet*, anser dock att uppdragen som kyrkoherde och domprost ska hållas isär, inte minst eftersom arbetsbördan annars blir för stor i de stora domkyrkopastoraten. Kyrkostyrelsen vill i detta sammanhang betona att det är upp till kyrkoherden att använda sig av den möjlighet att delegera uppgifter som kyrkoordningen ger, i den utsträckning som det behövs för att han eller hon ska kunna bära sitt ledningsansvar. Kyrkostyrelsen har tidigare understrukt vikten av att kyrkoherden, så snart behov finns, delegerar ledningsuppgiften och att detta sker på ett för alla tydligt sätt (se *Styrning och ledning m.m.*, KsSkr 2009:5 s. 35).

Utredningen har föreslagit en förändring av bestämmelsen i 5 kap. 3 § genom att lägga till att domprosten är kyrkoherde för den församling *eller det pastorat* där stiftets domkyrka är belägen. Kyrkostyrelsen ställer sig tveksam till om ett sådant tillägg är nödvändigt då en kyrkoherde alltid är kyrkoherde för en eller flera församlingar. Vidare framgår det av 34 kap. 2 § i kyrkoordningen enligt den lydelse som träder i kraft den 1 januari 2014 att församlingar som ingår i ett pastorat har en gemensam kyrkoherde. Mot denna bakgrund föreslås ingen sådan ändring.

4.2.2 Biträdande kyrkoherde

Utredningen föreslår att domkyrkoförsamlingens kyrkoråd eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets kyrkoråd, ska få en i kyrkoordningen reglerad möjlighet att tillsätta en biträdande kyrkoherde. För denna befattning menar utredningen att samma behörighetskrav ska gälla som för kyrkoherde i 34 kap. 9 § i kyrkoordningen.

Mindre än en tredjedel av remissinstanserna säger ja till förslaget ifråga. Remissinstanserna lyfter en rad problem med förslaget. *Stiftsstyrelsen i Skara stift* och *domprost Karin Burstrand* m.fl. anför att detta inte behöver kyrkoordningsregleras då avlastning för domprosten kan ske genom vanlig delegation. Vidare menar man att frågan om inrättandet av en mellannivå, här kallad biträdande kyrkoherde, inte bör specialregleras för domkyrkoförsamlingarna/-pastoraten utan vara en möjlighet för alla stora pastorat (se bl.a. *domprost Peter Lundborg* och *Landeryds församling*). Vissa remissinstanser, däribland *Linköpings Ryds församling* anför att antalet biträdande kyrkoherdar inte ska begränsas till en.

Kyrkostyrelsen delar dessa synpunkter från remissinstanserna. Arbetsbördan för kyrkoherdarna i domkyrkopastoraten torde inte nödvändigtvis bli större än för kyrkoherdar i andra pastorat. Som redan har anförts kan och bör kyrkoherden, så snart behov finns, delegera ledningsuppgiften. Det finns dock ett antal beslut beträffande gudstjänstlivet där det är oklart om delegation är möjlig enligt kyrkoordningens bestämmelser. Utredningen föreslår dock ingen utvidgning av vilka beslut som kan delegeras. Utredningens förslag skulle därför inte innebära någon skillnad jämfört med de möjligheter för kyrkoherden att delegera som finns idag och som även kommer att gälla från år 2014. Mot denna bakgrund anser inte kyrkostyrelsen att en möjlighet att inrätta en biträdande kyrkoherde i domkyrkoförsamlingar/-pastorat ska kyrkoordningsregleras.

Några remissinstanser, däribland *biskop Per Eckerdal*, menar att frågan påvisar ett behov av att utreda möjligheter till en differentiering av tjänster och ansvar med särskild hänsyn till stora pastorat. Kyrkostyrelsen har för avsikt att följa utvecklingen på området och att vid behov återkomma till den frågan.

4.2.3 Domkyrkokaplan

Utredningen föreslår att det i varje domkyrkoförsamling, som biträde till domprosten, ska finnas en domkyrkokaplan som svarar för domkyrkans gudstjänstliv och funktion som stiftskatedral.

Enligt vad kyrkostyrelsen erfar finns det redan idag domkyrkokaplaner i alla domkyrkoförsamlingar och den ordningen fungerar väl. Kyrkostyrelsen delar därför den åsikt som har framförts av bl.a. *biskop Sven-Bernhard Fast* och *Lunds domkyrkoförsamling*, att domkyrkokaplanstjänsten inte behöver kyrkoordningsregleras. Till skillnad från utredningen föreslår kyrkostyrelsen därför inte någon sådan bestämmelse.

4.2.4 Tillsättningsnämndens sammansättning

Utredningen föreslår vissa förändringar av tillsättningsnämnden. Till att börja med föreslås att det i tillsättningsnämnden ska ingå fyra ledamöter från domkyrkoförsamlingens kyrkoråd (eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets kyrkoråd), till skillnad från dagens tre ledamöter. Vidare föreslår utredningen att en ledamot från domkyrkoförsamlingen/-pastoratet ska vara präst och att kyrkorådet utser den ledamoten.

Utredningen hänvisar bl.a. till kritik från lokal nivå vad gäller tillsättningen som grund för förslaget. Kritiken kommer i viss mån till uttryck även i

remissvaren, där en rad remissinstanser på lokal nivå välkomnar förslaget om utökning av antalet ledamöter som församlingen/pastoratet utser i nämnden (se bl.a. *Växjö kyrkliga samfällighet*). Stiften är generellt sett negativa till en förändring av antalet ledamöter i nämnden. Bland annat anføres att det är en inskränkning i synen på biskopsämbetet att se biskopen som en partsföreträdare för stiftsnivån (se *Domkapitlet i Göteborgs stift* m.fl.).

Remissinstanserna, oavsett inställning till antalet ledamöter från stifts- respektive församlingshåll, ställer sig negativa till att lotten skulle komma att avgöra vem som får tjänsten som domprost.

Det förslag till prästledamot som utredningen framfört får också det ett blandat mottagande. Framför allt från stiftet, se bl.a. *biskop Tuulikki Koivunen Bylund*, har det ställts frågor kring varför det inte lika gärna skulle kunna vara fråga om en diakon, då dessa också är representanter för vinningstjänsten.

Den nu gällande ordningen med tillsättningsnämnd tillkom för att öka den lokala nivåns inflytande över domprosttillsättningarna. Remissutfallet visar att det råder delade meningar om huruvida ordningen är välfungerande eller ej. Kyrkostyrelsen konstaterar att bestämmelserna beslöts av 2009 års kyrkomöte och trädde i kraft så sent som den 1 januari 2010. Mot denna bakgrund anser kyrkostyrelsen att tillsättningsnämndens sammansättning bör kunna bestå ännu en tid innan några eventuella förändringar görs.

Vad gäller förslaget om att en av församlingens/pastoratets ledamöter i nämnden ska vara präst konstaterar kyrkostyrelsen att vinningstjänsten redan är representerad i tillsättningsnämnden genom biskopen. Därtill kan det enligt kyrkostyrelsen ifrågasättas om det är lämpligt att man som präst-/diakonledamot då skulle vara med och besluta om tillsättning av sin egen kyrkoherde/chef. Inte heller på denna punkt föreslår kyrkostyrelsen därför någon ändring.

4.2.5 Domprostvikarie

Utredningen föreslår att stiftsstyrelsen även fortsatt ska utse vikarie för domprost för längre vikariat än tre månader, men att detta ska ske först efter hörande av kyrkorådet.

En tydlig majoritet, två tredjedelar, av remissinstanserna säger ja till förslaget. Däremot anser ett flertal remissinstanser, däribland *Domkapitlet i Luleå stift* och *Karlstads domkyrkoförsamling*, att skrivningen ”efter hörande” ska ändras till antingen ”i samråd med” eller ”efter samråd med”. *Domkapitlet i Visby* m.fl. anser inte att samråd ska regleras i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsen finner det lämpligt att införa en bestämmelse om samråd med kyrkorådet då domprostvikarie för längre vikariat ska utses. På så sätt markeras att domprosten är av stor betydelse både för stift och för församling. Kyrkostyrelsen anser dock att utredningens förslag bör justeras något, så att stiftsstyrelsen *efter samråd med* kyrkorådet ska utse vikarien. Kyrkostyrelsen noterar i sammanhanget att olika former av reglerat samråd redan finns i kyrkoordningen och får anses fylla sitt syfte.

4.2.6 Arbetsrättsliga åtgärder

Utredningen föreslår att kyrkorådet ska samråda med stiftsstyrelsen inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost. Samrådet ska ske innan ansökan görs om befogenhetsprövning.

En tydlig majoritet av remissinstanserna är för att kyrkorådet ska samråda med stiftsstyrelsen inför det att ansökan görs om befogenhetsprövning.

KsSkr 2013:3 Kyrkostyrelsen ansluter sig till utredningens förslag. I och med att tillsättning av domprost sker i samverkan mellan stift och församling är det rimligt att samråd också ska ske när eventuella arbetsrättsliga åtgärder är aktuella. På så sätt markeras också, i likhet med vad som har sagts när det gäller längre vikariat, att domprosten är av stor betydelse både för församling och för stift. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det i kyrkoordningen ska införas ett krav på samråd innan ansökan om befogenhetsprövning görs avseende domprost.

5 Övriga ändringar och rättelser

KsSkr 2013:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) *dels* att 8 kap. 23 a § och 41 kap. 3 a och 7 §§ ska ha följande lydelse, *dels* att 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra att gälla.
3. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni ska upphöra att gälla.
4. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga att 8 § ska upphöra att gälla.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. Biskopen

23 a § För varje församling i *utlandskyrkan* ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektorerna som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

23 a § För varje församling i *Svenska kyrkan i utlandet* ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektorerna som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

Vid valet av elektorerna gäller bestämmelserna i 18, 19 och 22 §§ samt i 23 § andra stycket.

38 kap. Direkta val

68 § *Om det sedan ersättare har utsetts enligt 67 § visar sig att det för en ledamot eller ledamöter i en nomineringsgrupp som har fått ett eller två mandat bara har utsetts en ersättare ska, i enlighet med 3 kap. 53 §, ytterligare en ersättare utses. I det fall nomineringsgruppen har fått mandat i två valkretsar ska ersättaren i första hand utses för den ledamot som har det största personliga röstetalet och i andra hand för ledamoten i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.*

41 kap. Upplåtelse av kyrka¹

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–9 §§ i stället för samlingsrådet.

7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen.

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–6, 8 och 9 §§ i stället för samlingsrådet.

7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i församlingsrådet, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

14 § *Biskopsgårdar som ägs av trosamfundet Svenska kyrkan ska skötas av det stift där de är belägna.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Ändringar i Ersättningsstadgan

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

8 § *Till ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till vice ordföranden i dessa organ ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Bestämmelsen i 41 kap. 3 a §, under rubriken nuvarande lydelse, avser den av kyrkomötet beslutade lydelsen som träder ikraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14).

Kyrkostyrelsens förslag:

- Benämningen ”utlandskyrkan” i 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen rättas till att istället lyda ”Svenska kyrkan i utlandet”.
- En ändring av lydelsen i 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen görs till följd av ett förbiseende i samband med kyrkomötets beslut om strukturfrågor.
- 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § i kyrkoordningen upphävs.
- Kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni upphävs.
- 8 § i kyrkomötets beslut (2012:17) om Ersättningsstadga upphävs.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Ändrade paragrafer: 8 kap. 23 a § samt 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen.

Upphävda paragrafer: 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § i kyrkoordningen samt 8 § i SvKB 2012:17.

Upphävda beslut: SvKB 2005:11 samt SvKB 2009:7.

5.1 Kyrkostyrelsens överväganden

5.1.1 Ändringar i 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen

Vid 2011 års kyrkomöte beslutades att benämningen ”utlandskyrkan” skulle ersättas av benämningen ”Svenska kyrkan i utlandet”. Av förbiseende ändrades dock inte benämningen i alla bestämmelser i kyrkoordningen. I kyrkomötets beslut år 2012 om strukturfrågor rättades benämningen i vissa bestämmelser, men inte i 8 kap. 23 a §. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker.

5.1.2 Ändringar i 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen

Enligt den nuvarande ordningen finns i varje församling ett kyrkoråd, oavsett om församlingen tillhör ett flerbeforsamlingspastorat eller inte. Vid 2012 års kyrkomöte beslutades med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) om förändringar av den lokala strukturen som innebär att det efter den 1 januari 2014 istället för kyrkoråd finns församlingsråd i de församlingar som ingår i ett pastorat. Kyrkoherden kan inte utse en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet. Kyrkoherden kan dock sätta en annan präst i sitt ställe i ett församlingsråd. Det innebär att 7 § endast ska avse situationen när kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i församlingsrådet. Det innebär vidare att hänvisningen till 7 §, som införts i 3 a §, blir överflödig. Detta uppmärksammades inte i samband med kyrkomötets beslut år 2012. Kyrkostyrelsen föreslår därför att en ändring nu sker.

5.1.3 Upphävande av 38 kap. 68 § i kyrkoordningen

Vid 2011 års kyrkomöte beslutades om en återgång till tidigare bestämmelser om antal ersättare i samfällda kyrkofullmäktige vilket innebar att antalet ersättare skulle utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får. Samtidigt beslutades att bestämmelsen i 38 kap. 68 § i kyrkoordningen, som reglerar hur ersättare utses i samfällda kyrkofullmäktige, skulle återinföras. Detta beslut trädde i kraft den 1 januari 2013. Vid 2012 års kyrkomöte fattades beslut om en mängd ändringar i kyrkoordningen med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5). De av dessa ändringar som avsåg 38 kap. i kyrkoordningen trädde i kraft den 1 januari 2013.

KsSkr 2013:3 En av de ändringar som beslutades var att det inte längre ska ske något val till samfälliga kyrkofullmäktige utan att samtliga lokala val ska ske till kyrkofullmäktige och att varje lokalt valområde ska bestå av endast en valkrets. I och med detta blev 38 kap. 67 § i kyrkoordningen obsolet och upphävdes. Rätteligen borde då 38 kap. 68 § i kyrkoordningen också ha upphävts men av förbiseende kom så inte att ske. Kyrkostyrelsen föreslår därför att 38 kap. 68 § i kyrkoordningen nu upphävs.

5.1.4 Upphävande av 46 kap. 14 § i kyrkoordningen

Vid relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan föreskrevs i lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan att biskopsgårdarna skulle ägas av Trossamfundet Svenska kyrkan. Mot denna bakgrund infördes i kyrkoordningen bestämmelsen i 46 kap. 14 § i kyrkoordningen. Trossamfundet Svenska kyrkan har sedan dess överlåtit äganderätten av biskopsgårdarna till respektive stift vilket innebär att bestämmelsen i 46 kap. 14 § i kyrkoordningen har blivit obsolet. Kyrkostyrelsen föreslår därför att paragrafen upphävs. Det kan i sammanhanget noteras att ärkebiskopsgården i Uppsala ägs och sköts av Trossamfundet Svenska kyrkan.

5.1.5 Upphävande av kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni

Vid 2012 års kyrkomöte beslutades att nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån skulle avskaffas från och med den 1 januari 2014. Av förbiseende fattades dock inget beslut om upphävande av nämndernas instruktioner. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker.

5.1.6 Upphävande av 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga

Enligt beslut av 2012 års kyrkomöte ska nämnderna för samordning, planering och utveckling på nationell nivå avskaffas från och med den 1 januari 2014. I konsekvens härmed bör 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga, som reglerar ersättning till ordförandena och vice ordföranden i de bägge nämnderna, upphävas. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2013:3

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 23 maj 2013.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Ulla Rickardsson, Erik Sjöstrand, Karl-Gunnar Svensson, Mary Österström, Celina Falk och Helena Nordvall.

Föredragande: Rättschefen Maria Lundqvist Norling

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Motioner
Mot 2013:1–100

Motioner

- 2013:1 Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:2 Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:3 Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:4 Kyrkans grundläggande uppgift – mission
Berth Löndahl m.fl.
- 2013:5 Framtidskommission
Lars-Ivar Ericson
- 2013:6 Minska krånglet
Per-Henrik Bodin m.fl.
- 2013:7 Den inomkyrkliga clearingen
Anders Novak
- 2013:8 Samlingslista i val till kyrkofullmäktige
Karl-Gunnar Svensson
- 2013:9 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan
Karl-Gunnar Svensson
- 2013:10 Ljud i kyrkan
Karl-Gunnar Svensson
- 2013:11 Logotyp på valsedlarna
Karl-Gunnar Svensson och Irene Oskarsson
- 2013:12 Stärk minoriteternas rättigheter
Soili Brunberg
- 2013:13 Kulturen som en grundläggande uppgift i kyrkan
Ylva Wahlström
- 2013:14 Stärk barnkonsekvensanalysen
Ylva Wahlström
- 2013:15 Stärk de olika språken i Svenska kyrkan
Ylva Wahlström och Anki Erdmann
- 2013:16 Möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå
Sten Elmberg
- 2013:17 Hantering av att ta kyrkor ur bruk
Sten Elmberg
- 2013:18 Prästernas utbildning
Ulla Rickardsson
- 2013:19 Evangelister
Marianne Kronbäck
- 2013:20 Arbetsgrupp för förföljda kristna
Margareta Viklund
- 2013:21 Arbete mot prostitution och trafficking
Margareta Viklund
- 2013:22 Kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar
Margareta Larsson
- 2013:23 Material om samlingar i kyrkan
Margareta Larsson
- 2013:24 Kontaktuppgifter till medlemmar
Margareta Larsson

- 2013:25 Nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll
Margareta Larsson
- 2013:26 Aktiviteter för fattigdomsbekämpning
Margareta Larsson
- 2013:27 Utveckling av finansiella tjänster
Bertil Persson m.fl.
- 2013:28 Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige
Inger Gustafsson m.fl.
- 2013:29 Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma
riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan
Vivianne Wetterling m.fl.
- 2013:30 Nationell samordning kring konfirmation
Sofija Pedersen Videke
- 2013:31 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland
Ylva Wahlström
- 2013:32 Skogsreservat
Ylva Wahlström
- 2013:33 Valperiod för förtroendevalda
Ylva Wahlström
- 2013:34 Kristen människosyn
Nils Gårder och Erik Sjöstrand
- 2013:35 Möjlighet att bilda begravningsamfällighet inom en kommun
Staffan Holmgren
- 2013:36 Tyska Christinae församlings ställning
Bo Hanson m.fl.
- 2013:37 Behörighet som arbetsledare
Bo Hanson
- 2013:38 Policy för nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga
arrangemang
Carina Etander Rimborg
- 2013:39 Elektronisk kandidatregistrering
Hans-Olof Andrén och Carina Etander Rimborg
- 2013:40 Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen
Tomas Jansson m.fl.
- 2013:41 Möjlighet att välja församling
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2013:42 Församlingsherde
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2013:43 Konfirmationens betydelse
Britt Louise Agrell m.fl.
- 2013:44 Folkets röst Guds Röst, en problematisering av demokratifrågan i
Svenska kyrkan
Bertil Murray och Håkan Sunnliden
- 2013:45 Distribution av valsedlar till valnämnderna
Bertil Murray
- 2013:46 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrk-
liga val och att betala kyrkoavgift
Bertil Murray

- 2013:47 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ
Lennart Sacrédeus och Margit Borgström
- 2013:48 Gemensamma valsedlar i kyrkovalen
Lennart Sacrédeus och Margit Borgström
- 2013:49 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet
Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson
- 2013:50 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop
Lennart Sacrédeus
- 2013:51 Jourhavande präst kvar inom larmnumret 112
Lennart Sacrédeus
- 2013:52 Redovisningens verksamhetsindelning
Hans-Olof Andrén
- 2013:53 Antalet ledamöter i kyrkomötet
Hans-Olof Andrén
- 2013:54 HBT-certifikat
Irene Gustafsson
- 2013:55 Vem är Svenska kyrkan?
Anna-Sara Walldén
- 2013:56 Öka den vegetariska kosten
Ylva Wahlström m.fl.
- 2013:57 Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet
Gunnvor Torstensson m.fl.
- 2013:58 Indirekta val till stiftsfullmäktige
Gunnvor Torstensson och Gustaf Bengtsson
- 2013:59 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten
Ola Isacson och Anders Roos
- 2013:60 Ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens frågor om kyrkans tro, religion och livsåskådning
Lars Gunnlev
- 2013:61 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan
Lars Gunnlev
- 2013:62 Val till kyrkomötets utskott
Kjell Petersson m.fl.
- 2013:63 Den prästerliga titulaturen
Kjell Petersson och Leif Nordlander
- 2013:64 Kyrkomötet och Bok & Bibliotek
Carina Etander Rimborg m.fl.
- 2013:65 Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val
Claes Björndahl
- 2013:66 Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val
Claes Björndahl
- 2013:67 Religions- och övertygelsefrihet
Britt-Marie Danestig
- 2013:68 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater
Helena Klahr Fast
- 2013:69 Minska antalet ledamöter i kyrkomötet
Arnold Boström
- 2013:70 Projekt om samtal om samverkan mellan demokrati och ämbete
Sven Kragh

- 2013:71 Antal diakoner i de nya pastoraten
Irene Gustafsson och Lena Lindström
- 2013:72 Stärk minoritetsspråkens rättigheter
Maria Lagerman och Lena Lindström
- 2013:73 Eget produktionsbolag
Anna-Karin Westerlund
- 2013:74 Nya sätt att ge kollekt
Erik Sjöstrand
- 2013:75 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission
Eva-Maria Munck m.fl.
- 2013:76 Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar
Maria Lagerman m.fl.
- 2013:77 Lag om Svenska kyrkan
Birgit Friggebo m.fl.
- 2013:78 Ekologisk odling
Jan Friheden
- 2013:79 Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige
Anna Ekström m.fl.
- 2013:80 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse
Anna Ekström m.fl.
- 2013:81 Fler kryss på valsedlarna
Bertil Olsson
- 2013:82 Samlingslista i lokala val
Bertil Olsson
- 2013:83 Inled teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami
Dan Sarkar
- 2013:84 Döden
Dan Sarkar
- 2013:85 Utred lokalanställningens följder
Dan Sarkar
- 2013:86 Begravningsbyrå i församling
Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson
- 2013:87 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel
Sten Johansson
- 2013:88 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag
Sten Johansson
- 2013:89 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet
Britt Louise Agrell och Anna Lundblad Mårtensson
- 2013:90 Allmänkyrklig debatt och frågedebatt
Dag Sandahl
- 2013:91 Församlingsherde
Per Ingvarsson
- 2013:92 Frossa i frasiga våfflor
Per Ingvarsson
- 2013:93 Diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning
Per Ingvarsson
- 2013:94 Kristus konungens dag
Per Ingvarsson

- 2013:95 Församlingsinstruktionens innehåll
 Per Ingvarsson
- 2013:96 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygds-
 pastorat
 Rune Wallmyr
- 2013:97 Enhetlig nomenklatur
 Agneta Hyllstam
- 2013:98 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst
 Sigvard Olsson
- 2013:99 Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom
 minskade kostnader för kyrkovalet
 Georg Lagerberg och Anna Ekström
- 2013:100 Den svenska psalmboken
 Sten Johansson

Kyrkomötet
Motion 2013:1
av Berth Löndahl m.fl.

Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, gudstjänst, enligt följande lydelse:

Gudstjänst

Gudstjänsten är församlingens grundläggande kallelse. I gudstjänsten samlas församlingen för att under tillbedjan och lovsång ta emot Gud, Fadern och Sonen och den helige Ande, då han kommer till oss i Ordet och sakramenten. Församlingen har att leva så att den söndagliga mässan är hennes centrum. Kring den kan kompletterande gudstjänster olika till karaktären växa. Exempel på sådana gudstjänster kan vara veckomässor, familje-, musik-, tema-, vardagsgudstjänster. Arbetet med gudstjänstlivets fördjupning och vitalisering ska vara en fortgående process i samverkan mellan präster och lekmän.

Mål för församlingens gudstjänster är därför

- att gudstjänsterna ska vara hela församlingens gudstjänst
- att gudstjänsterna ska vara både förnyande och ha sina rötter i kyrkans liturgiska erfarenhet
- att gudstjänsterna ska uttrycka tillbedjan av den Treenige med en kristocentrisk och bibliskt förankrad förkunnelse
- att vidga engagemanget och de mångas ansvarstagande men också öppna för den mottagande stillheten
- att öka antalet såväl regelbundna som mer tillfälliga gudstjänstfirare
- att gudstjänsten ska firas så att den är en sändning för församlingens uppdrag i diakoni, undervisning och mission.

Detta betyder

Om högmässan:

Grundregeln är att högmässa firas varje söndag och helgdag (dock inte på långfredagen). Högmässan firas i enlighet med Kyrkohandboken enligt de alternativ som har arbetats fram i samråd mellan präster och medarbetare. Högmässan leds av präst i förkunnelse och sakramentsförvaltning och med mångas delaktighet i olika uppgifter.

Om övriga gudstjänster:

Församlingens hela verksamhet ska i möjligaste mån integreras och ta sin utgångspunkt i gudstjänsten. Gudstjänstlivet bör därför vara varierat med kompletterande gudstjänster under veckan.

Om gudstjänsten och kyrkomusiken:

Musiken fyller en viktig funktion i kyrkans liv. Dess främsta uppgift är att vara gudstjänstmusik inriktad mot den söndagliga mässan men kan kompletteras på ett varierat sätt.

Om kyrkliga handlingarnas gudstjänster:

Dop-, vigsel- och begravningsgudstjänst ska genomföras så att de både är förankrade i Kristi kyrkas tro och tradition och har ett personligt tilltal för de berörda.

Motivering

I kyrkoordningen anges som kyrkans grundläggande uppgift ”att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission”. Av dessa fyra aspekter på uppgiften finns endast i fråga om gudstjänsten en utförligare beskrivning.

Då varken undervisningen, diakonin eller missionen har en förklarande text riskerar detta att leda till en oklar förståelse av uppgiften. Som komplement har vi därför i tre andra motioner föreslagit detta. I analogi med de förslagen till tillägg i kyrkoordningen menar vi att därför även lydelsen i fråga om den grundläggande uppgiften, gudstjänst, behöver förtydligas och kompletteras.

Bunkeflo, Malmö, den 3 april 2013

Berth Löndahl (FK)

Bertil Murray (FK)

Leif Nordlander (FK)

Mikael Grenstedt (FK)

Dag Sandahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Dan Sarkar (FK)

Berit Simonsson (FK)

Hans Weichbrodt (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Kjell Petersson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:2
av Berth Löndahl m.fl.

Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, undervisning, enligt följande lydelse:

Undervisning

Undervisningen hämtar sin inspiration i församlingens gudstjänst med dess läsning av Guds Ord och förkunnelse. Den har sin förebild i Jesu undervisning av lärjungarna och dem Han mötte. Undervisningen har att lyfta fram kyrkans bekännelse till Jesus Kristus såsom Guds Son, vår Herre. Undervisningen ska vara öppen och tydlig, enkel och fördjupande, känna Guds Ords svar på människans livsfrågor och vara lyhörd för hennes längtan och sökande. Undervisningen ska ske i respekt för den enskildes integritet och i iver för att lära alla vad Jesus Kristus har befallt.

I detta arbete har församlingens ämbetsbärare, förtroendevalda och anställda ett särskilt ansvar men kallelsen att undervisa om kristen tro gäller alla, var och en i sitt sammanhang och efter sin förmåga.

Mål för församlingens undervisning är därför

- att vara en miljö där människor i alla åldrar ges möjlighet till undervisning i former som svarar både mot sökarens undran och mot ett behov av fördjupning för den som under lång tid har delat kyrkans tro och liv.
- att befrämja undervisning med stor bredd, förankrad i biblisk och apostolisk tro likaväl som samtidsorienterad och samhällsmedveten.
- att uppmuntra och inspirera föräldrar och andra att i sina hem vara förebilder och förebedjare för barnen så att de tillsammans med församlingen leder dem på trons väg genom livet.

Detta betyder

Om undervisningen i gudstjänsten

All undervisning i församlingen utgår från söndagens mässa med dess förkunnelse i ord och liturgi. Församlingens präster har därför ett särskilt ansvar att förkunna i trohet mot Guds Ord och så väcka längtan till fördjupad kunskap om Kristi kyrkas tro, bekännelse och lära och till personlig omvändelse, tro och bekännelse till Jesus Kristus som Herre.

Om undervisningen av barn och ungdomar

Församlingen ska erbjuda undervisning för barn och ungdomar. Den har också att erbjuda undervisning av barn om nattvarden. Församlingens gudstjänster ska om möjligt formas så, att där också ges undervisning för barn och ungdomar.

Om konfirmandundervisningen

Församlingen erbjuder konfirmationsundervisning enligt Svenska kyrkans riktlinjer. I undervisningen ska ingå även läger och ett varierat gudstjänstfirande.

Om undervisningen av vuxna

Församlingen ska kontinuerligt erbjuda undervisning för vuxna. Sådan undervisning kan vara olika former av grundkurser i kristen tro, dop- och konfirmandundervisning för vuxna och fördjupande samtal.

Om relationen till skolor och förskolor

Församlingen ska måna om goda relationer till skolor och förskolor.

Om undervisning och kyrkomusik

Kyrkomusiken är en del i församlingens undervisning. Musiken i söndagens mässa likaväl som i musikgudstjänster och andra sammanhang ska bekräfta och stärka kyrkans tro.

Om att genom undervisning rusta lekmännen i sitt uppdrag

Undervisningen ska syfta till den enskildes personliga växande och fördjupning likaväl som till att medvetandegöra vars och ens ansvar och delaktighet i församlingens gudstjänst, diakoni, undervisning och mission. Genom detta ska undervisningen rusta till ett liv i Kristi efterföljd.

Motivering

I kyrkoordningen anges som kyrkans grundläggande uppgift ”att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission”. Av dessa fyra aspekter på uppgiften finns endast i fråga om gudstjänsten en utförligare beskrivning.

Då varken undervisningen, diakonin eller missionen har en förklarande text riskerar detta att leda till en oklar förståelse av uppgiften. Det är därför angeläget att som komplement i kyrkoordningen införa en reflektion kring, motivering för och målbeskrivning av undervisningen.

Bunkeflo, Malmö, den 3 april 2013

Berth Löndahl (FK)

Bertil Murray (FK)

Leif Nordlander (FK)

Mikael Grenstedt (FK)

Dag Sandahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Dan Sarkar (FK)

Berit Simonsson (FK)

Hans Weichbrodt (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Kjell Petersson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:3
av Berth Löndahl m.fl.

Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, diakoni, enligt följande lydelse:

Diakoni

Diakonin har sin förebild i Kristi kärlek och det är Kristi församlings kallelse att göra denna kärlek synlig i nuet och så visa att hon i varje människa känner igen Guds avbild. Den växer som en självklar konsekvens ur församlingens liturgi och är dess Guds-tjänst i vardaglig och praktisk handling och i medmänsklig omsorg. Genom diakonin har församlingen att tjäna Kristus till människors bästa (Kol. 1:7).

Församlingen har att arbeta för att detta förverkligas i det lokala sammanhanget. Arbetet ska ske i enlighet med Kristi kyrkas tro och bekännelse, i respekt för den enskildes integritet och sträcka sig till var och en som oavsett religion och etnisk tillhörighet behöver möta ett diakonalt ansvar.

När diakonin lever genom de av Kristus kallade – diakoner och lekmän – blir den även ett vittnesbörd om kyrkans bekännelse till den Treenige Guden. Arbetet med diakonins utveckling och vitalisering ska vara en fortgående process i samverkan mellan diakon, präster och lekmän.

Mål för församlingens diakonala arbete är därför

- att inom församlingen uppsöka, hjälpa och stödja dem som är i kroppslig och själslig nöd, vara ett barmhärtighetens tecken i samhället och i allt tjäna Kristus i vår nästa
- att stärka den enskilde kristne till ett diakonalt ansvarstagande i sitt dagliga sammanhang
- att anställda, medarbetare och lekmän har en diakonal uppgift, var och en inom sitt sammanhang.

Detta betyder

Om liturgi och diakoni

Diakonin utgår från söndagens mässa, i vilken diakonen för att synliggöra att diakonin är hela församlingens uppgift har att regelbundet medverka.

Om det diakonala ansvaret

Diakonin är hela församlingens ansvar. Diakonen personifierar detta ansvar och har att under kyrkoherdens ledning leda det diakonala arbetet och även verka för att det finns ett nätverk av frivilliga medarbetare, som stärker arbetet. Till ansvaret hör att kontinuerligt bedöma aktuella behov och förändringar inom församlingens

och pastoratets område. Det diakonala arbetet ska vara förankrat i den verklighet i vilken församlingen lever och formas därför lokalt. Diakonen och dennes medarbetare har att aktivt söka dem som på olika sätt lider nöd. Vid behov kan samverkan ske med samhällets olika myndigheter.

Om den världsvida diakonin

Församlingens diakoni är en del av såväl Svenska kyrkans som den världsvida Kristi kyrkas diakoni. Lokalt synliggörs detta genom opinionsbildning och medvetandegörande om utsatta grupper som hemlösa och flyktingar samt att kollekt regelbundet tas upp med diakonal inriktning lokalt och globalt.

Motivering

I kyrkoordningen anges som kyrkans grundläggande uppgift ”att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission”. Av dessa fyra aspekter på uppgiften finns endast i fråga om gudstjänsten en utförligare beskrivning.

Då varken undervisningen, diakonin eller missionen har en förklarande text riskerar detta att leda till en oklar förståelse av uppgiften. Det är därför angeläget att som komplement i kyrkoordningen införa en reflektion kring, motivering för och målbeskrivning av diakonin.

Bunkeflo, Malmö, den 3 april 2013

Berth Löndahl (FK)

Bertil Murray (FK)

Leif Nordlander (FK)

Mikael Grenstedt (FK)

Dag Sandahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Dan Sarkar (FK)

Berit Simonsson (FK)

Hans Weichbrodt (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Kjell Petersson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:4
av Berth Löndahl m.fl.

Kyrkans grundläggande uppgift – mission

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, mission, enligt följande lydelse:

Mission

Missionen växer som en konsekvens ur församlingens gudstjänst. Från mässan sänds var och en till att vara en Kristi missionär i sitt sammanhang. Liksom församlingen har att samlas till gudstjänst inför Guds ansikte, så har hon att på Hans uppdrag gå ut i världen för att där visa på sin Herre.

Därför är församlingens mission dels uppdraget att lokalt vittna om den kristna bekännelsen till Jesus Kristus som Guds Son, dels vara en del i Kristi kyrkas mission i världen. Hon har att i missionen vara tydlig och öppen om sin bekännelse, trogen det uppdrag som Herren Jesus Kristus har gett henne i missionsbefallningen.

Även om församlingens ämbetsbärare har ett ansvar också för missionen är det lekmännens kallelse att vittna om Jesus Kristus. Förtroendevalda, anställda, andra medarbetare och allt kyrkfolk har att i sina dagliga miljöer i tro och liv visa på den kristna trons livsavgörande innebörd.

Mål för församlingens mission är därför

- att i trohet mot Jesu kallelse i missionsbefallningen och i respekt för den enskilda människan vara en miljö för möten med människor så att samtal uppstår där alla, oavsett ålder, kön, ras, språk eller religion ges möjlighet att finna en väg till kristen tro
- att uppmuntra var och en som samlas till gudstjänst att i sina egna sammanhang såsom hem, arbete eller boendemiljö med sitt liv och sin bekännelse visa på kristen tro
- att arbeta för att i möjligaste mån finnas där människor möts, som t ex skola, föreningsliv och andra sammanhang
- att fira evangeliserande gudstjänster öppna för dem som söker
- att ta del i missionen i världen och erinra om att missionsuppdraget gäller lokalt och globalt. Till detta hör att medverka till att möten sker med kristna från församlingar i andra delar av världen.

Detta betyder

Om missionen och gudstjänsten

Församlingens gudstjänster ska vara sändande så att var och en som samlats erinras om missionsansvaret i sitt dagliga sammanhang. Likaväl som församlingen samlas till gudstjänst har hon att gå ut därifrån för att leva i sin kallelse i världen.

Om det öppna samtalet

Församlingen har att medverka till att öppna och förutsättningslösa möten sker och samtal kan föras. Detta kan göras genom att församlingen finns närvarande i den lokala miljön där samtal förs.

Om att uppmuntra lekmän till mission

Gudstjänster och undervisning ska stärka lekmännens identitet som Kristi vittnen och ge mod till att vara tydliga och öppna om kristen tro. Den avgörande missionen lokalt sker inte genom att församlingen inbjuder och samlar människor utan genom att den är närvarande varhelst människor kommer samman.

Om kyrkomusiken i missionen

Kyrkomusiken har del i missionsansvaret och ska med sin mångfald i stil och uttryck öppna för sökande och längtande människor.

Om information och mission

Församlingen ska ha en genomtänkt informationsstrategi, vilken regelbundet ska revideras och analyseras för bästa möjliga genomslag.

Om församlingens öppna kyrkor som mission

Församlingens kyrkor är i den lokala miljön viktiga tecken på att Gud i varje ögonblick söker varje människa och att alla kallas att söka Gud. Dessa ska därför i största möjliga utsträckning hållas öppna.

Om delaktighet i missionen i världen

Församlingen har del i Kristi kyrkas världsvida missionsansvar. Den delaktigheten kan synliggöras genom exempelvis kollekter, vänförsamlingar och möten med andra kyrkor i världen.

Motivering

I kyrkoordningen anges som kyrkans grundläggande uppgift ”att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission”. Av dessa fyra aspekter på uppgiften finns endast i fråga om gudstjänsten en utförligare beskrivning.

Då varken undervisningen, diakonin eller missionen har en förklarande text riskerar detta att leda till en oklar förståelse av uppgiften. Det är därför angeläget att som komplement i kyrkoordningen införa en reflektion kring, motivering för och målbeskrivning av missionen.

Bunkeflo, Malmö, den 3 april 2013

Berth Löndahl (FK)

Bertil Murray (FK)

Leif Nordlander (FK)

Mikael Grenstedt (FK)

Dag Sandahl (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Dan Sarkar (FK)

Berit Simonsson (FK)

Hans Weichbrodt (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Kjell Petersson (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:5
av Lars-Ivar Ericson

Framtidskommission

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en framtidskommission.

Motivering

Svenska kyrkan står inför stora utmaningar som sjunkande medlemstal, försämrad ekonomi, en åldrande befolkning, folkomflyttning från land till stad osv. Detta gör att anställda och deltagare i gudstjänstliv samt vardagsverksamhet kan känna oro och rädsla inför framtiden.

Stora utmaningar behöver inte innebära bara negativa tankar utan kan initiera ett intressant förändrings- och förnyelsearbete. Att analysera behoven för framtiden och att skapa förutsättningar för förändringar i rätt riktning bör vara huvuduppgiften för framtidskommissionen.

I framtidskommissionen kan ingå representanter från anställda, förtroendevalda, näringsliv osv.

Tyringe den 7 april 2013

Lars-Ivar Ericson (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:6
av Per-Henrik Bodin m.fl.

Minska krånglet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över kyrkoordning med flera nationella styrdokument och regelverk för att minska krånglet och förenkla arbetet för den lokala nivån.

Motivering

Svenska kyrkan har i egenskap av suverän organisation att själv besluta om sina regelverk och styrdokument. Dessa beslut fattas på nationell nivå och ligger till grund för arbetet lokalt och styr i stor utsträckning organisation och verksamhet.

Kyrkoordningen och andra styrdokument är genomgående mycket omfattande och detaljerade vilket ofta innebär att den lokala nivån rörelsefrihet starkt begränsas. Givetvis behövs ramar för verksamheten så att Svenska kyrkan upplevs som en nationell kyrka samt för att värna det demokratiska styret.

Den ”toppstyrning” eller ”onödiga detaljstyrning” som nu präglar Svenska kyrkans styrdokument riskerar att leda till flera negativa effekter. Några av dess effekter är att arbetet lokalt försvåras, tar mer tid, ökar arbetsbördan och minskar engagemanget. Ytterligare en effekt är att detaljstyrningen upplevs som onödig och delar av regelsystemet nonchaleras eller glöms bort, vilket leder till att legitimiteten för kyrkoordningen och annan reglering undergrävs. En översyn av regelverket med inriktning att minska krånglet skulle motverka detta.

Styrnäs den 28 april 2013

Per-Henrik Bodin (C)

Inga Alm (C)

Ingrid Smittsarve (C)

Carl-Eric Gabrielsson (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:7
av Anders Novak

Den inomkyrkliga clearingen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att aktualisera och utveckla anvisningarna för clearingsystemets tillämpning till domkapitlen för deras vidare information i Svenska kyrkans församlingar.

Motivering

Alltför många församlingar känner fortfarande inte till de regler om clearing som infördes den 1 januari 2012, vilket skapar problem för de kyrkotillhöriga och de präster som av dem ombeds tjänstgöra vid dop, vigslar och begravningar utan att vederbörande präst innehar tjänst i församlingen.

Vidare råder stor osäkerhet beträffande reseersättningen. Vem ska betala en tillkallad prästs resa? Församlingen där den kyrkliga handlingen äger rum eller de anhöriga? Kan församlingen, om den betalar reseräkningen, senare inkräva den av den sändande församlingen (dvs. den församling där dopbarnet/vigselparet/den avlidne är kyrkobokförd)? Eller inkräva den av de anhöriga? Frågorna söker svar. Ofta nog får prästen ingen ersättning alls på grund av den oklarhet som råder. Frågan som hänger i luften är också: ska en maxgräns sättas för hur lång en resa får vara för att ersättas av församling?

Ytterligare en omständighet som behöver belysas är att vissa församlingar tagit sig för att dra av arbetsgivaravgiften från prästens arvode. Alltså man betalar prästen enligt clearingbestämmelserna, drar skatt, samt drar även bort de sociala avgifterna. Många församlingar anser att de är i sin fulla rätt att göra så. Vad blir då kvar till den inkallade prästen? Inte mycket. Detta är kontraproduktivt för de anhörigas känsla av fair play när de ber sina familjepräster om hjälp, liksom för dessa prästers glädje i att finnas tillhands.

En utbildningsinsats behövs.

Stockholm den 21 maj 2013

Anders Novak (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:8
av Karl-Gunnar Svensson

Samlingslista i val till kyrkofullmäktige

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samlingslistor ska användas i val till kyrkofullmäktige.

Motivering

Efter kyrkomötets beslut om "Närhet och samverkan" kommer strukturen i Svenska kyrkan förändras betydligt inom loppet av några få år. Det innebär färre pastorat och därmed mindre antal förtroendevalda i valen till kyrkofullmäktige. Det här kan tyckas vara ett bra resultat eftersom det upplevs att det varit svårt att få medlemmar att ställa upp till val till kyrkofullmäktige.

Trots att antalet nomineringsgrupper i val till stiftsfullmäktige och kyrkomötet verkar öka så är tendensen att antalet nomineringsgrupper i kyrkofullmäktigevalen minskar. Detta tillsammans med det troligen fortsatt dåliga valdeltagande och med det nuvarande valsystemet ökar risken för demokratiskt underskott. Det kan bli så att vissa lokala grupper som inte har kyrkans bästa som intresse kan vinna många platser i ett kyrkofullmäktige. Det kan också bli så att risken blir stor för tomma stolar i kyrkofullmäktige. Det är inte så vi menar att den demokratiska Svenska folkkyrkan ska fungera.

När man endast kan kryssa för tre personer så är inte det demokratiska värdet så högt om det finns mer än en lista i valet till kyrkofullmäktige med ovan nämnda förutsättningar. Med dessa förutsättningar ökar det demokratiska värdet tillräckligt bra om man går samman inför val till kyrkofullmäktige och gör en lista med alla namn. Då kan man använda sig av sina tre kryss för att kryssa för de personer man önskar ska finnas med i kyrkofullmäktige. Det ger inte fler listor samma möjlighet till.

Det är nu dags att tänka om när det gäller val till kyrkofullmäktige. Det verkar som att det nu i fler församlingar och pastorat görs lokala samlingslistor. Då kan det visserligen räcka med tre kryss för att nå ett högt demokratiskt värde, men det förutsätter att det är samlingslistor i alla val till kyrkofullmäktige.

Det borde vara en fråga för hela Svenska kyrkan att bevara det demokratiska värdet i första hand lokalt, med de speciella omständigheter som föreligger lokalt. Därför borde kyrkomötet fatta beslut om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att alla val till kyrkofullmäktige sker med s.k. samlingslista.

Träslövsläge den 6 maj 2013

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:9
av Karl-Gunnar Svensson

Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, med hänvisning till lagen om Svenska kyrkan, begära hos regeringen att ta upp frågan om att möjligheten till ledighet för förtroendeuppdrag enligt Kommunallagen också ska gälla förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan.

Motivering

När Svenska kyrkan var en statlig kyrka fanns möjlighet till ledighet för förtroendeuppdrag enligt kommunallagen. Sedan år 2000 kvarstod möjligheten under en övergångsperiod. Därefter ansågs Svenska kyrkan vara som en förening och skulle därför inte ha kvar den kommunala möjligheten till ledighet för förtroendeuppdrag.

Men eftersom Svenska kyrkan har en egen lag, beslutad av riksdagen, innebär det bland annat att Svenska kyrkan inte kan besluta att till exempel inte vara en demokratisk kyrka eftersom lagen om Svenska kyrkan innebär att Svenska kyrkan enligt lag är en demokratiskt folkvald kyrka. Det är alltså staten som bestämmer det, inte Svenska kyrkan. Ordet "demokratisk" finns endast med i förskrifterna till några få kapitel i kyrkoordningen. Det måste innebära rimligheten att Svenska kyrkan, till skillnad från andra samfund och kyrkor, fortfarande delvis är statligt reglerad och därför borde det vara möjligt att återinföra möjligheten att få ledigt för förtroendeuppdrag enligt Kommunallagen.

Det kan tyckas som att det inte vore något problem att få tjänsteledigt för förtroendeuppdrag i kyrkan och att det därför inte skulle behövas införa möjligheten. Men det har visat sig vara problem speciellt vad gäller kyrkomöte, kyrkostyrelse, stiftfullmäktige och stiftstyrelse. Det har också visat sig vara svårt att göra ändringar så att det skulle underlätta. Bland annat har kyrkomötet redan försökt dra ned på antalet dagar och lagt en av sessionerna i anslutning till en helg. Samtidigt är det just helgen som många i Svenska kyrkan, också bland förtroendevalda, arbetar. Det ser nästan omöjligt ut att göra ytterligare förändringar så att kyrkomötet ska kunna ha det demokratiska värde som lagen om Svenska kyrkan kräver.

Det verkar som hur man än gör blir problemet att om vi ska ha en demokratisk folkvald kyrka med en lag om Svenska kyrkan som riksdagen fattar beslut om, måste Svenska kyrkans förtroendevalda kunna komma på möten och sammanträden utan att arbetsgivare kan hindra det.

Träslövsläge den 6 maj 2013

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:10
av Karl-Gunnar Svensson

Ljud i kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkomötet som innebär att det i kyrkoordningen säkerställs att det i varje pastorat ska finnas minst en i personalstyrkan som har tillräckligt god utbildning för att kunna klara av avancerade inställningar för ljudanläggningar och högtalarsystem.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkomötet som innebär att det i kyrkoordningen säkerställs att varje lokal i Svenska kyrkan, där behov av ljudanläggning finns, ska ha en ljudanläggning av tillräckligt god kvalitet.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkomötet som innebär att det i kyrkoordningen skrivs in att ljudanläggningarnas kvalitet och de anställda i pastoratet som använder ljudanläggningar och mikrofoner ska ingå i stiftets tillsyn.

Motivering

Eftersom det mesta av Svenska kyrkans verksamheter handlar om att höras så borde det vara självklart att mikrofonteknik och inställning av mikrofoner via ljudanläggningar alltid fungerar. Men så är det inte. Många gånger kan man komma till kyrkor och församlingshem där man inte kan eller får reglera knapparna på ljudanläggningar. Vissa knappar kan till och med vara igenklistrade så att de inte går att trycka på eller göra ändringar med.

Inställningar av ljudanläggningar och mikrofoner till olika former av ändamål måste kunna göras i närområdet. Minst en person i närområdet borde ha tillräckligt god utbildning för att kunna klara av avancerade inställningar på ljudanläggningar och högtalarsystem. Det borde vara förbjudet att klistra igen knappar på en ljudanläggning.

Samtidigt är det väsentligt att alla som kommer till kyrkans gudstjänster och verksamheter ska kunna höra vad som sker och vad som sägs. De tekniska anläggningarna måste ha sådan kvalitet att det inte ska vara problem för dem som hör sämre att kunna höra.

Att vara hörselskadad innebär inte bara att man inte kan höra någonting. De flesta hörselskadade i landet är de som hör dåligt. För dem hjälper inte teckenspråk eller att den som ska tala tror att det räcker att höja rösten. Det räcker sällan. I dagens högteknologiska tid finns möjligheter att göra det möjligt för alla att höra. Mikrofonteknik är inte så svårt att lära sig, avancerade inställningar på en ljudanläggning borde någon mer än de som installerar anläggningarna kunna lära sig. Det här är egentligen något som borde ske lokalt och genom stiftets tillsyn borde det här vara en sådan självklarhet att en motion till kyrkomötet om

detta inte skulle behöva läggas. Men så är det inte. Det görs en hel del från lokal nivå och stiftsnivå för att komma till rätta med detta. Men jag menar att det här är så viktigt att det också borde säkerställas i kyrkoordningen.

Därför bör kyrkomötet säkerställa i kyrkoordningen att den personal i pastoraten som använder mikrofoner och ljudanläggningarna ska ha en tillräckligt god utbildning i mikrofonteknik och grundläggande ljudutbildning. Det här borde särskilt gälla präster!

Kyrkomötet bör också säkerställa i kyrkoordningen att det i varje lokal finns en tillräckligt god ljudanläggning.

Eftersom så många av kyrkans verksamheter handlar om att höras bör det ligga på stiftets tillsynsuppgifter att se till att dålig hörsel inte behöver vara ett funktionshinder.

Jag föreslår därför att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet med förslag som säkerställer att alla som kommer till Svenska kyrkans verksamheter ska kunna höra så bra som möjligt. Det ska gälla både för möjligheter att höra via högtalare samt via hörselslingor. Det här är en sådan viktig del av Svenska kyrkans verksamheter att det borde ingå i stiftens tillsyn.

Träslövsläge den 6 maj 2013

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet

Motion 2013:11

av Karl-Gunnar Svensson och Irene Oskarsson

Logotyp på valsedlarna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med ett förslag till tillägg eller ändring i kyrkoordningen som gör det möjligt för nomineringsgrupper i kyrkoval att ha med en logotyp på valsedlarna i likhet med det förslag som föreligger beträffande de allmänna valen.

Motivering

Under nomineringsprocessen inför kyrkovalet 2013 framkom både svårigheter att få kandidater men också problem med marknadsföring av nomineringsgrupper. Under året uppkom också samtal om risken för förväxling av valsedlar beroende på namn. Detta är en effekt av att vi som kyrka inte vill att partipolitik ska förekomma i kyrkan varför många nomineringsgrupper har namn som inte har med partipolitiska namn att göra och därmed inte har samma igenkänning som namnen för politiska partier. Detta inte minst som många nomineringsgrupper är relativt nybildade. Det här gör att anonymiteten blir en riskfaktor i kyrkliga val.

Det har visat sig vara svårt att få upp antalet röstande i kyrkliga val vilket inte är bra för en kyrka som bygger på ett demokratiskt valsystem. När nomineringsgrupperna marknadsför sig för att få bort så mycket av anonymiteten som möjligt är ett sätt att använda sig av tydliga logotyper som gör att igenkänningen blir stor och förväxlingsrisken beroende på namn försvinner.

Därför vore det en betydande vinst för hela Svenska kyrkan, som demokratisk kyrka, att nomineringsgrupperna kan ha med logotyper på valsedlarna och inte bara namnet. Visserligen kan man välja särskilda typsnitt på namnet, men en bild säger mer än tusen ord och genom att ta med logotyperna på valsedlarna är risken minimal för medlemmarna som ska välja att råka ta "fel" valsedel.

Det här har också uppmärksammats på regeringsnivå och den av regeringen tillsatta 2011 års vallagskommitté har föreslagit att valsedlarna vid de allmänna valen ska kunna förse med partisymboler (SOU 2012:94). Enligt förslaget ska partierna själva kunna bestämma såväl grafisk utformning som färg på både namn och symbol.

Träslövsläge och Aneby den 6 juni 2013

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Irene Oskarsson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:12
av Soili Brunberg

Stärk minoriteternas rättigheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 57 kap. 5 § lägga till "nationella minoritetsspråk" före "andra språk" så att lydelsen blir följande:
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoral programmet ska särskilt behandlas dels församlingens verksamhet på nationella minoritetsspråk och andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. (SvKB 2009:4, 2010:6, 2012:5)
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att 2014 återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att det tydligare framgår hur de historiskt inhemska minoriteternas rättigheter beaktas på alla kyrkans nivåer, med särskilt beaktande av villkor och omständigheter i de språkliga förvaltningsområden som inrättats.

Motivering

Det kan tyckas som ett vällovligt syfte att kyrkoordningen inkluderar alla de språkbehov som kan föreligga i en församlingsinstruktion. Men därmed fråntar man våra historiska inhemska minoriteter den särställning som de genom lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har.

Lagens avsikt är att synliggöra minoriteternas villkor, åstadkomma ett främjande för språk- och kulturutveckling och delaktighet för minoriteterna grundad på samråd, oavsett fastställande av förvaltningsområde för finska, meänkieli eller samiska (de nationella minoritetsspråken romani chib och jiddisch omfattas inte av bestämmelser om förvaltningsområde).

Inom förvaltningsområdet för finska, samiska och meänkieli har viss myndighetsutövning delegerats till Svenska kyrkan. Detta innebär att församlingsmedlemmar har rätt att vid vigsel och begravning använda sitt modersmål.

Minoriteternas möjlighet till deltagande i kyrkolivet på minoritetsspråk bör förstärkas så att även andra kyrkliga handlingar och gudstjänster kan erbjudas på minoritetsspråk i församlingar även utanför förvaltningsområdet.

Genom en gedigen översyn av kyrkoordningen finns det troligen fler avdelningar som bör anpassas till minoriteternas rättigheter så att även Svenska kyrkan lever upp till det grundskydd för våra historiska inhemska minoriteter som är relevant för vårt arbete.

Göteborg den 24 juni 2013

Soili Brunberg (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:13
av Ylva Wahlström

Kulturen som en grundläggande uppgift i kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta in ett kulturuppdrag, för kulturen med självständigt budgetområde, i samband med den stora budgetregleringen till stift och församlingar, som träder i kraft 2014.

Motivering

Svenska kyrkan har bestämt att alla församlingar och stift ska använda sig av ett likvärdigt budgetsystem, som ska börja användas senast 2014. Utifrån detta ser vi behovet av att kulturen behöver få ett eget budgetområde, så allt inte ska tvingas in under någon av de andra fyra grundläggande uppgifterna. Dessa fyra är gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Visst kan kulturen ingå i de olika delarna, men säkras bättre med ett eget budgetområde.

Inom kristendomen har olika kulturyttringar alltid haft en framträdande roll för att tolka, gestalta och utveckla det religiösa innehållet. Musiken är en sammanhållande kraft, litteratur och bildkonst formulerar de bärande tankar som Svenska kyrkans medlemmar kan använda som ledstjärnor i sitt andliga sökande och sin utveckling.

I den lutherska kristendomen har vi alltid haft som mål att vara en utvecklande och sammanbindande kraft i samhället och att bidra till att formulera tidsandan.

Ett sätt att nå kontakt med aktuella tidsströmningar kan vara att samverka med det kulturliv där man i ord, bild, musik, teater, dans och digitala uttryck pejar de djupare förändringar som sker. Kulturkreatörer har ofta på ett intuitivt sätt fångat upp samtidens uttryck och fört en aktiv dialog med andlighet, teologi, filosofi, psykologi och kulturanthropologin.

Svenska kyrkan skulle stärkas och vitaliseras av en mer, direkt, öppen och inkluderande kontakt med kulturlivet nationellt och internationellt. På detta sätt säkrar vi kyrkans uppgift som kulturbärare. Trösklarna hålls låga och dörrarna vida för kyrkans viktiga budskap.

Lite barnkonsekvensanalys: Kultur är något av en lek inför Guds ansikte. Även vuxna behöver leken. Barnen förstår mer av drama eller ett musikstycke, än en traditionell predikan. Självklart ska barnen också få sin plats i det viktiga kulturarbetet. "Barn leker blindbock med Gud, när du ber", skrev Ulf Lundell.

Stockholm den 27 juni 2013

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:14
av Ylva Wahlström

Stärk barnkonsekvensanalysen

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att alla motioner ska innehålla något om barnkonsekvensanalys/barnkonventionen.
2. Kyrkomötet beslutar att i varje bearbetning av tjänstemän och utskotten ska även barnkonsekvensanalys/barnkonventionen finnas med.
3. Kyrkomöte beslutar att kyrkostyrelsen ska hantera sina ärenden på liknande sätt.

Motivering

Då vi redan har tagit det kloka beslutet, men ännu inte bestämt hur det ska hanteras fullt ut, behöver detta förtydligas. I alla led under kyrkomötets arbete behöver det finnas med om vi ska bevara vår trovärdighet, kring detta beslut.

Stockholm den 27 juni 2013

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:15
av Ylva Wahlström och Anki Erdmann

Stärk de olika språken i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 57 kap, 5 § lägga till orden "nationella minoritetsspråk", "svenskt teckenspråk" före "andra språk" så att lydelsen blir följande:
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoral programmet ska särskilt behandlas dels församlingens verksamhet på nationella minoritetsspråk, svenskt teckenspråk och andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. (SvKB 2009:4, 2010:6, 2012:5)

Motivering

Idag arbetar kyrkan med flera av de nationella minoritetsspråken, teckenspråk samt med nya grupper som behöver extra språk- och kulturstöd. De nationella minoritetsspråken är av stor betydelse. Om tio eller tjugo år kanske staten kommer att ge fler språk minoritetsstatus. Men kyrkan behöver inte vänta på det. Vi kan visa vägen!

I vår lutherska kyrka måste många språk kunna leva och bejakas samtidigt. Då får fler möjlighet att tala sitt hjärtas språk.

För den som är döv finns det oftast inget talat språk som man förstår. Det är det svenska teckenspråket som är begripligt för en döv och således den döves hjärtas språk. Vissa har teckenspråket som sitt hjärtas språk eller modersmål trots att de är fullt hörande. Ibland behöver vi kanske erbjuda teckenspråk på de nationella minoritetsspråken. Även andra teckenspråk kan bli aktuella i framtiden.

Språk är en rikedom och kulturbärbarare. Vi bibelns folk talar många språk och det ska få synas och märkas i vår kyrka, därför bör detta förtydliggörande in i kyrkoordningen. På detta sätt säkrar vi minoritetsspråken och det svenska teckenspråket i vår kyrka.

Lite barnkonsekvensanalys: Att vi gör dessa tillägg ökar möjligheten för många barn att få prata och sitt extra språk, med många goda kulturella och mänskliga fördelar. Barn med hörselskada eller med teckenspråkstalande föräldrar får den hjälp som barnkonventionen vill ge barn med funktionshinder.

Stockholm den 27 juni 2013

Ylva Wahlström (MPSK)

Anki Erdmann (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:16
av Sten Elmberg

Möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändring i kyrkoordningen som tydliggör att pastorat/församlingar kan bedriva begravningsbyrå.

Motivering

Ett uppdrag inom att vara välfärdsaktör.

Kyrkomötet har tidigare beslutat att Svenska kyrkans pastorat/församlingar inte ska bedriva begravningsbyråverksamhet. Några av orsakerna till detta beslut var att Svenska kyrkan inte skulle riskera att blanda ihop sitt myndighetsansvar och samtidigt ha en kommersiell verksamhet. Sedan några år har tydligheter vuxit fram då församlingen är en välfärdsaktör.

Undertecknad anser nu att det borde vara möjlighet för pastorat/församling att ha den kommersiella verksamheten som begravningsbyrå. Det finns all möjlighet för det ansvariga stiftet att sköta tillsynsansvaret så att de olika rollerna hålls isär. Likaså kommer den statliga tillsynen att utföras, särskilt som begravningsavgiften kommer att vara samma inom pastorat/församling som begravningsansvaret.

I lagen om Svenska kyrkan nämns att kyrkan ska vara rikstäckande. Det betyder att i all sin strukturförändring får inget lämnas utanför kyrkans församlingar med ansvar och omsorg.

Det senaste decenniet har urbaniseringen eskalerat och kvar på bygden är ofta äldre människor. Det är inte ovanligt i gles- och landsbygd att man måste åka milstals till närmsta redan etablerade begravningsbyrå. Urbaniseringen har lett till att redan etablerade begravningsbyrån flyttar sina kontor till större tätorter. Att redan tidigt efter dödsfall få möta människor från Svenska kyrkan ser undertecknad endast som en fördel.

Vi kan idag med hjälp av internet hantera många frågor som rör våra liv. Men när det gäller att följa sin anhöriga till sista vilan, så handlar det om personliga möten för att göra det bästa. Utan att underskatta människor runt om i Sverige så vet vi dessutom att internethanteringen saknas hos många äldre. Detta kan ses som ett välfärdsuppdrag bland de svåraste skeden i livet.

Strängnäs den 23 juni 2013

Sten Elmberg (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:17
av Sten Elmberg

Hantering av att ta kyrkor ur bruk

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att vara erfarenhetsbank och rådgivare till församling/stift i frågor som rör avsakralisering och försäljning av kyrkor.

Motivering

Stenen har börjat rulla ...

Svenska kyrkan ansvarar idag för cirka 3 700 kyrkor. De flesta är skyddade enligt kulturminneslag (1998:950).

De flesta kyrkor som byggts sedan 1940 står utan skydd, uppskattningsvis 400 stycken. I samband med strukturförändringar och en vikande ekonomi för Svenska kyrkans pastorat/församlingar aktualiseras frågan om att avsakralisera och sälja kyrkor. Detta är ett mycket samvetsgrant uppdrag, dels för församlingen och dels för stiftet. Kyrkoordningen beskriver mycket tydligt hur detta ska hanteras.

Beslut om att ta kyrkobyggnader ur bruk:

- 7 § En församling får besluta att en kyrkobyggnad inom församlingen ska tas ur bruk. Om församlingen ingår i en samfällighet, ska beslutet dock fattas av samfälligheten. Om församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får samfälligheten besluta detta endast om det finns särskilda skäl.
- 8 § Församlingens eller samfällighetens beslut om att en kyrkobyggnad ska tas ur bruk ska prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig. Stiftsstyrelsen ska fastställa ett beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Med respekt och hänsyn till att förutsättningarna för församlingar och dess kyrkors bestående skiftar över hela landet. Motiven kommer säkert att radas upp som en lång lista. Däremot ser undertecknad att ovan nämnda beskrivningar särskilda skäl och synnerliga skäl behöver samlas som en resurserfarenhet på nationell nivå. Detta kan finnas som ett stöd till församlingar och stift då frågan om avyttring av kyrka väcks.

Strängnäs den 23 juni 2013

Sten Elmberg (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:18
av Ulla Rickardsson

Prästernas utbildning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den nya kyrkliga utbildningen beakta vad som anförs i motionen.

Motivering

I kyrkoordningens text *Andra avdelningen: Församlingarna* tydliggörs samspelet vinningstjänst/förtroendevalda. Ändå är det så att detta samspel får liten eller ingen plats i prästutbildningen.

En förbättring kan eventuellt ses i den nya utbildningen där handledd praktik ska ingå. Det är dock angeläget att när nu utbildningen förnyas och förbättras att samarbetet vigda/förtroendevalda får en tydligare plats.

Kyrkans verksamhet bärs således organisatoriskt upp såväl av alla kyrkotillhöriga och särskilt de förtroendevaldas, ansvarstagande inom den demokratiska organisationen som av ansvartagandet hos dem som är vigda till uppdragen inom kyrkans vinningstjänst. Det är inte två helt skilda former av ansvar. De förtroendevalda och andra som tillhör kyrkan har tillsammans med dem som innehar vinningstjänsten del i det gemensamma uppdraget att förkunna det kristna budskapet. Tillsammans har de också ansvar för det demokratiska beslutsfattandet och för besluten. (*Kyrkoordningen, 2 kap, Inledning*)

Strukturutredningens förändringar med delvis ny organisation nödvändiggör också behovet att väl känna till varandras roller och viktiga arbete för Svenska kyrkan.

Vessigebro den 30 juni 2013

Ulla Rickardsson (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:19
av Marianne Kronbäck

Evangelister

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda behovet av evangelister.

Motivering

Svenska kyrkan kommer efter nästa årsskifte att stå inför en mycket stor utmaning när det gäller att möjliggöra för människor att komma till en levande tro.

Vi har för länge sedan haft en så kallad prästkyrka, där prästen och klockaren var de aktiva i församlingen. Efter det kom en tid med några fler som var delaktiga i församlingen och även de som intresserade sig för de ekonomiska kyrkofrågorna. På sina håll uppstod det även lekmannarörelser.

Det gäller då som nu att få människor intresserade av vad kristen tro är. Eller för att uttrycka sig på ett annat sätt: att sänka trösklarna in i kyrkan och församlingsgemenskapen. Vi har ju det bästa av glädjebudskap att förmedla!

Jag befarar att med de allt större pastoraten kommer våra kyrkoherdar och komministrar vara överhopade med arbetsuppgifter och då främst predikningar och kyrkliga handlingar. De kommer helt enkelt inte att ha tid att vara initiativtagare eller ledare för till exempel Alpha- och Betagrupper, utåtriktade och missionerande aktiviteter etc.

Med en befolkning med allt sämre psykisk hälsa går det inte heller att lägga uppdraget på de få diakoner som finns. De har arbetsuppgifter tillräckligt inom bland annat denna sfär.

En del andra samfund har evangelister och jag ser ett stort behov att även Svenska kyrkan ser positivt på detta. Under de första århundradena efter Kristus var det en självklarhet med evangelister.

I svensk studiebibels lexikon står under *Evangelist* att läsa: evangeliets tjänst tar sikte på församlingens expansion. Det betyder att vi kan möjliggöra församlingstillväxt.

Eldsberga den 24 juli 2013

Marianne Kronbäck (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:20
av Margareta Viklund

Arbetsgrupp för förföljda kristna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att undersöka och föreslå hur Svenska kyrkan kan agera för att direkt stödja dem som förföljs för sin kristna tro, framförallt i Mellanöstern men även i andra delar av världen.

Motivering

Till kyrkomötena 2010, 2011 och 2012 skrevs motionerna: Stöd till förföljda kristna (Eu 2010:01), stöd till förföljda kristna och gömda flyktingar (Eu 2011:04) samt internationell konferens för förföljda kristna (Eu 2012:06) med ungefär likalydande förslag till beslut.

Även om motionerna besvarades relativt välvilligt avlogs de. I Eu 2012:06 skriver utskottet bland annat:

Svenska kyrkan på nationell nivå har valt att arbeta med frågorna om religionsfrihet, förföljelse av kristna och migrationsfrågor i huvudsak genom internationella och nationella ekumeniska organ. Det internationella diakonala arbetet bedrivs främst genom ACT och internationellt och nationellt solidaritets- och påverkansarbete genom bl.a. Kyrkornas världsråd, Ecumenical Advocacy Alliance, Konferensen för Europeiska kyrkor och Sveriges kristna råd m.fl.

Jag återkommer med denna motion i samma ärende därför att jag anser att det mycket goda arbete som redan görs ändå inte är tillräckligt.

I början av denna mandatperiod, dvs. för cirka fyra år sedan, var det ganska tyst i massmedia och det övriga samhället om de kristnas situation i Mellanöstern, Asien, Afrika och övriga delar av världen. Men sedan dess har situationen för de förföljda av och till aktualiserats. Det har rapporterats om kyrkor som bombats och bränts ner, präster som dödats och kristna som kidnappats, torterats, våldtagits och dödats. Rapporter om någon större aktivitet från Svenska kyrkan för att stödja förföljda kristna har inte varit synliga i massmedia.

Många av de flyktingar som Sverige tagit emot under senare tid, har varit människor som flytt på grund av förföljelse för sin kristna tro. Många har fasansfulla upplevelser bakom sig.

Under den snart gångna mandatperioden har inte situationen för de kristna förbättrats. Den har istället förvärrats. Det är angeläget att Svenska kyrkan som representant för Sveriges kristenhet uppmärksammar omvärlden på den svåra situation som många kristna dagligen upplever. Och att också Svenska kyrkan tydligt visar att kristenheten i Sverige inte accepterar den förföljelse av kristna som äger rum i många länder.

Aldrig tidigare har så många människor fått lida så mycket förföljelse för sin kristna tro som idag. Det är hög tid att Svenska kyrkan tar på sig rollen att föra sina förföljda kristna systrars och bröders talan och blir ett stöd för de förföljda kristna genom att bland annat uppmärksamma svenska folket och olika myndigheter om de kristnas situation på många håll i världen. Världens förföljda kristna behöver den Svenska kyrkans stöd.

Det är hög tid att Svenska kyrkan tydligt tar tag i den här frågan och blir den megafon som även uppmärksammar svenska myndigheter och beslutande politiker, att vi idag har ett större martyrskap bland kristna än någonsin tidigare i historien.

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att undersöka och föreslå hur Svenska kyrkan kan agera för att direkt stödja dem som förföljs för sin kristna tro, framförallt i Mellanöstern men även i andra delar av världen.

Nacka den 1 juli 2013

Margareta Viklund (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:21
av Margareta Viklund

Arbete mot prostitution och trafficking

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fatta beslut om att bilda ett organ för att samordna arbetet för församlingar, stift, andra kyrkor samt myndigheter i arbetet mot prostitution och trafficking

Motivering

Till kyrkomötena 2011 och 2012 skrev jag motioner som hade rubriken: *Modell för att hjälpa prostituerade att komma bort från prostitution* (Mot 2011:8) och *Vad nationell nivå kan göra för att stödja och hjälpa stift och församlingar i arbetet mot prostitution och trafficking* (Mot 2012:07).

Motionerna behandlades relativt välvilligt med bland annat hänvisning till att arbetet för de prostituerade sker och bör ske på lokal nivå i samarbete med kvinnojourer och andra frivilliga organisationer. (Betänkandena Kl 2011:12 och Kl 2012:01.)

Självklart ska arbetet för att hjälpa prostituerade att rehabiliteras och att ge dem stöd att komma ur prostitution liksom ur verksamhet med trafficking ske i samarbete med samhällets myndigheter och organ, som har det yttersta ansvaret för uppsökande och social verksamhet. Men arbetet med prostitution och trafficking går rakt över både församlingsgränser och stiftsgränser, och därför bör nationell nivå stå för en samordning av hjälpinsatser mellan lokala församlingar, stift, kommuner, län och statliga myndigheter.

Om inte nationell nivå har denna viktiga samordningsfunktion kommer människor att falla mellan stolarna. Jag anser att det inte får ske. Här handlar det om människor som många inte ser eller vill se, därför att de av olika anledningar inte vill befatta sig med henne eller honom. Svenska kyrkan måste också ta ett ansvar på nationell nivå för dessa människor.

I flera berättelser i Bibeln berättas om hur Jesus, Guds son, i första hand vände sig till de mest föraktade i samhället, inte särskilt väl accepterade och längst ner på samhällsstegen. Han såg även till att barnen släpptes fram ur folkhoparna, som samlades omkring Honom, för att Han ville välsigna dem.

Även i vår tids samhällen finns och visas av olika anledningar förakt mot och oförståelse för vissa grupper och enskilda personer. Så gott som dagligen rapporterar massmedia om exempelvis flickor som skändats, våldtagits och mördats bara för att de är flickor. Många vågar inte gå ut, åtminstone inte ensamma, av rädsla för att bli överfallna. Många äldre människor håller sig också helst inne av rädsla för rån och överfall. Det rapporteras också om mobbning och utfrysning i skolan av både flickor och pojkar.

Andra frågor som samhället står mer eller mindre frågande och oroligt inför, är bilbränning, stenkastning mot poliser, fönsterkrossning etc. Stora vilsna ungdomsgång säger att de av olika orsaker känner sig mer eller mindre utanför samhället.

Svenska kyrkans diakonala och andliga verksamhet har många, stora och angelägna frågor att ta tag i för att i samverkan med olika samhällsorgans lagliga skyldighet att uppsöka, hjälpa och stödja, finna sina vägar och sina uppgifter.

Kanske mer än någonsin behövs en kyrka, som uppmärksammar myndigheter och andra på människors olika problem och hur de kan lösas i samverkan, samtidigt som kyrkan kan visa vägen till gemenskap i ett samhälle, där människor har plats och utrymme för varandra, oavsett vilka de är och vilken bakgrund de har. Eller med andra ord: det behövs en levande kyrka med människor, som finns mitt i samhället och som står upp för den kristna tron och dess konsekvenser i ord och gärning.

På många platser och i många församlingar vänder sig kvinnor, män och barn till kyrkan för att få hjälp med att exempelvis lämna prostitution och trafficking eller för att de behöver rehabilitering och skydd för att bli indragna i den verksamhet de inte på nytt vill bli indragna i. Det behöver göras en massiv insats för att rädda flickor/kvinnor och hjälpa dem, som, ibland kanske ordlöst, ber om hjälp. Svenska kyrkan kommer ofta i kontakt med människor, som inga andra organ eller institutioner når. Kyrkan har en enastående möjlighet att hjälpa människor i nöd, peka på olika möjligheter att bli fri, hjälpa och ge stöd. Men för att det ska kunna fungera på bästa sätt behövs ett organ på nationell nivå för att hjälpa enskilda församlingar och stift med gränsöverskridande kontakter till samverkan på plats mellan församlingar, kommunala, regionala och statliga organ, men också en ordnad samverkan mellan stift och församlingar över hela landet. Frågan och problemet är för stort också geografiskt sett för att hanteras enbart lokalt.

Nationell nivå kan till exempel erbjuda samordning mellan olika församlingar, pastorat och stift när det gäller att erbjuda någon form av övernattningslägenheter för akut drabbade. Nationell nivå skulle på ett bättre sätt kunna hjälpa till med samordning för insatser av olika befattningshavare exempelvis psykolog, läkare, präst, diakoner samt frivilliga krafter för att hjälpa och stödja med enskilda samtal. Nationell nivå skulle också på ett övergripande sätt bättre kunna samordna olika insatser för att få till stånd rehabilitering och utbildning av olika slag. Genom nationell nivåns samordning skulle det också vara möjligt att hitta gemensamma former för att inrätta särskilda rehabiliteringshem. Genom nationell nivå skulle det vara lättare att samordna det till exempel mellan flera stift och andra kyrkor och församlingar samt sociala myndigheter.

Även om mycket redan görs idag behövs mer insatser än vad lokala församlingar och stift i många fall kan hantera beträffande prostitution och trafficking. Därför behövs det en väl planerad och organiserad samordning och ett fungerande samarbete för stöd och hjälp.

En samordning av hjälpinsatser mellan lokala församlingar, kommuner, län och statliga myndigheter bör därför ligga på nationell nivå. För att Svenska kyrkan ska få ett väl fungerande arbete för att hjälpa några av dem som befinner sig längst ner på samhällstegen behöver kyrkomötet ge kyrkostyrelsen i uppdrag att fatta beslut om vad nationell nivå ska göra för att samordna arbetet för församlingar, stift och andra kyrkor samt myndigheter i arbetet mot prostitution och trafficking.

Nacka den 1 juli 2013

Margareta Viklund (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:22
av Margareta Larsson

Kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för en kompletterande prästutbildning.

Motivering

Präster är en av de yrkesgrupper som ligger i topp vad gäller sjukskrivningar, enligt Försäkringskassans statistik. Sjukskrivningarna föranleds främst av stress samt brister i den psykosociala miljön. Statistik från stiftens visar även att risken för utbrändhet hos nyvigda präster är hög.

Den höga ohälsan i yrkesgruppen medför negativa konsekvenser för de drabbade individerna samt betydande kostnader för församlingarna. Dessutom påverkas församlingens verksamhet vilket i sin tur drabbar de som deltar i, eller är beroende av, dessa verksamheter.

En bidragande orsak till de höga sjuktalen kan antas vara frånvaron av konflikt- och ledarskapsutbildning under yrkesutbildningen.

För att motverka de höga sjukskrivningstalen samt bidra till bättre psykosociala förhållanden i församlingen föreslås att ledarskap, gruppdynamik och konflikthantering tränas in löpande under utbildningen. Ett tryggt ledarskap går inte att läsa in enbart teoretiskt, utan måste även övas in praktiskt tillsammans med andra.

Stockholm den 29 juni 2013

Margareta Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:23
av Margareta Larsson

Material om samlingar i kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att skapa inspirations- och vägledningsmaterial för att underlätta opinionsbildning för samlingar i kyrkan.

Motivering

Frågan om skolavslutningar i kyrkan har på senare år diskuterats. I samband med den nya skollagen har det uppkommit diskussioner om huruvida präster får använda ordet Gud, om enbart religiöst harmlösa sommarpsalmer, utan religiöst innehåll, får sjungas och om prästen får välsigna församlingen av elever, lärare och föräldrar.

Då många upprörda röster höjts från barn och föräldrar om att skolverket och kommuners förvaltningschefer motsätter sig skolavslutningar i kyrkan anser vi att kyrkan kan bistå med opinionsarbete i hur man påverkar dessa. En styrd opinionsbildning kan kanalisera folkviljan på ett framgångsrikt sätt så att kyrkan åter tillåts vara en mötesplats för firande av traditioner.

Stockholm den 29 juni 2013

Margareta Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:24
av Margareta Larsson

Kontaktuppgifter till medlemmar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett system för lättare hantering av kontaktuppgifter till medlemmar utifrån motionens intentioner.

Motivering

Informationssamhället kräver att vi i allt större mån tvingats överta samhällets tidigare tjänster och service. Som exempelvis kan nämnas bankärenden och andra informativa tjänster där man tidigare kunde ringa ett samtal och få direkt service och besked av en mänsklig röst i andra änden av telefonen. Man kunde till och med få ut kontanter, direkt av en mänsklig kassörska, på banken.

I dag får vi alltmer sällan ett mänskligt möte med samhället. Då service-samhället i högre grad försvunnit i takt med nedskärningar och rationaliseringar ökar stressen för att hinna med det mest nödvändiga. Det finns en ständig press på alla medborgare att bli än snabbare, effektivare och mer insatta i smått som stort. Enligt min mening saknar många en mänsklig röst och närvaro som kan bistå med flexibilitet som en frist i vardagsstressen.

När det gäller stora händelser för människor i vardagen så som födsel och dödsfall agerar kyrkan tyvärr som samhället i övrigt. När kyrkan fått information om en händelse i församlingen skickas en opersonlig broschyr till brevlådan med uppmaning om att mottagaren själv ska ta kontakt om man önskar. För att få mer respons bör kyrkan istället själv bedriva uppsökande verksamhet och även ta kontakt per telefon för att, om intresse finns, bjuda in personen till kyrkans tjänster och verksamheter. Ett personligt möte och en mänsklig röst är oslagbart när det gäller att bygga relationer och en organisation kan aldrig växa utan relationer. En tydligare styrning i organisation kan vara en stor hjälp till församlingstillväxt varför församlingar kan behöva nationella riktlinjer.

I dag finns förvisso ett nationellt register och önskvärt vore att information om händelser presenterades för församlingarna på ett snabbt och användbart sätt. Telefonnummer, adress, namn, personnummer, närmast anhöriga (med kontakt-information) är exempel på information som församlingen kan behöva för att kunna verka effektivt och i god tid.

Stockholm den 29 juni 2013

Margareta Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:25
av Margareta Larsson

Nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en nationell handlingsplan och nya budgetriktlinjer för att utöka Svenska kyrkans sociala roll i det svenska samhället.

Motivering

Fattigdom i samhället

Sverige har länge betraktats som ett föregångsland när det gäller vårt väl utvecklade välfärdssystem. Skattetrycket har vid tillfällen varit högst i världen och gett fördelar i form av begränsade ojämlikheter och små inkomstskillnader. Därigenom har samtliga medborgare, alltsedan våra mor- och farföräldrar började bygga upp trygghetssystemet, varit garanterade mat för dagen och grundläggande omsorg från vaggan till graven. Fattigdomen har under en period i vår historia i praktiken hållits till ett minimum.

Bilden av Sverige som ett rikt land där vi tar hand om varandra genom skattefinansierad välfärd är dock något som allt fler ifrågasätter. Detta fenomen har tvingat fram en förändrad verklighetsbild av ett krackelerande välfärdssamhälle, där det relativt höga skattetrycket, till trots, inte längre mäktar med eller prioriterar att garantera en grundtrygghet bestående av mat, bostad och levnadskostnader.

Den ökade fattigdomen i Sverige är ett begrepp som debatterats flitigt på sistone där en märkbar skillnad finns kring vad som bör inrymmas i begreppet fattigdom. I Sverige menar vissa att fattigdom inte finns utifrån att vi har välbyggda bostäder, socialt trygghetssystem och de flesta har råd med teknisk apparatur och kläder på kroppen. Oaktat detta saknar många, såväl ensamstående som familjer, egen försörjning och det är en växande grupp. Enligt min mening är det helt egalt, det som är intressant i vårt möte med de behövande är just deras behov, inte deras socioekonomiska etikett. Mätmetoder och definitioner saknar betydelse när barn och vuxna inte har tillräckligt med mat eller pengar för att betala hyran.

Fattigdom och den enskilde

Människors armod kan uppstå på flera olika sätt och har inte alltid att göra med långvarigt missbruk eller psykisk ohälsa. Det kan handla om individer som blivit utförsäkrade men som fortfarande är arbetsoförmögna och det kan handla om skuldtyngha fäder som efter en skilsmässa inte har pengar till mat till barnen. Ensamstående mödrar är även en stor grupp med otrygga anställningsformer, arbetslöshet och sjukdom. Utifrån den rörlighet som finns på arbetsmarknaden

idag är det också mer vanligt att familj och släkt inte längre bor på samma ort. Splittrade familjer orsakade av flera anledningar bidrar till att många i vårt land är rotlösa och står utan socialt nätverk.

Som sagts ovan är det av mindre betydelse om det är absolut fattigdom eller relativ, då alltfler tvingas avstå från alla extra utgifter som kan äventyra det dagliga behovet av mat och husrum. Som exempel kan nämnas att inte kunna bjuda en vän på mat i hemmet eller att inte ha råd att hämta ut nödvändig medicin. Det ska heller inte hållas för otroligt att mat i faktisk mening saknas på bordet i många svenska hem. Familjens ekonomi kan avgöras av valet att ha tagit bussen när det regnar; en sådan liten extra utgift kan visa sig förödande och innebära att mat saknas dagen innan lön.

Skam

I Sverige finns en attityd att fattigdom är något skamligt och föraktfullt. Detta visar sig särskilt vara kännbart för barn i skolåldern, där skolpersonal inte heller alla gånger handlar insiktsfullt med tanke på skolaktiviteter och insamlingar. Skammen av att inte längre kunna tillfredställa de mest primära behoven hos sin familj, trots eventuellt försörjningsstöd, är något de flesta försöker dölja in i det sista. Att öppet visa sitt armod och att tigga på gatan är för de flesta helt otänkbart och ska inte behöva förekomma. I vår kultur finns ett förhållningssätt om att bita ihop och hålla skenet uppe. Sitt armod är inget man talar om med vem som helst, varför denna ensamma börda blir för många övermäktig. Det finns en risk att man inte söker hjälp hos släkt, vänner, staten eller kyrkan förrän det nästan är för sent.

Svenska kyrkans roll

Alltfler vänder sig till kyrkan för ekonomisk hjälp, många gånger på uppmaning av socialsekreterare vilket borde ge en vink om att något hänt i Sverige. I sig inget ovanligt i samband med ekonomiska kriser, men denna gång är det även kombinerat med en budgetpolitisk konsolidering. Min farhåga är dock att det inte är tillräckligt många som söker hjälp i tid och att Svenska kyrkan inte har kapacitet att möta behovet om det ökar.

Att hjälpbehovet markant riskerar öka måste Svenska kyrkan ta på största möjliga allvar och se som en väckarklocka. Vi bör därmed öppna för en omprioritering av vårt hjälparbete när statens resurser inte räcker till och välfärdssystemet av olika anledningar krackelerat. En prioritering bör vara att använda medlemmars avgifter till större del på hemmaplan, istället för spridda skurar av internationellt bistånd i världens alla hörn. Även inom organisationen torde det finnas en del medel som kan omfördelas.

Före den moderna statens framväxt var den sociala omvårdnaden en av kyrkans viktigaste uppgifter. Men i och med folkhemmets utbyggnad reducerades detta uppdrag och kyrkans primära syssla blev istället att ta hand om människors tro och andlighet. Vänder vi blicken utanför Sverige så ser vi att religiösa organisationer ofta fyller en social och ekonomisk funktion i flera länder i Latinamerika, Afrika och Asien. Svenska kyrkan måste återigen ta sitt ansvar som en av de största enskilda aktörerna i Sverige. Svenska kyrkan finns representerad i hela Sverige och har djupa förgreningar i samhället. Med rätt finansiering kan Svenska kyrkan på ett avgörande sätt bidra till att mildra effekterna av den ekonomiska krisen och medföljande politiska åtstramningar.

Svenska kyrkan har ett ansvar gentemot sina medlemmar, utan krav, utan hänsyn till inläsnings effekter och fördelningspolitiska slagord. Svenska kyrkan behöver inte mycket mer än Matt. 25:35-40 i tider av ekonomisk oro. Det är uppenbart att Svenska kyrkan behöver se över sina prioriteringar, vad budgetmedlen används till och hur de används.

Utifrån den nuvarande utvecklingen i landet anser vi det vara aktuellt för Svenska kyrkan att frigöra mer medel till hjälp för enskilda och familjer i ekonomiskt trångmål. Förvisso är det inte tänkt att kyrkan ska ersätta familjens, släktens eller statens ansvar, utan komplettera detta då människan står ensam eller fallit mellan stolarna. Kyrkan kan därmed fungera som en brygga när andra instanser inte kan leverera snabbt nog eller i tillräcklig utsträckning. En nationell handlingsplan för att stävja akut fattigdom i landet är en nödvändighet. Därför måste vi ge incitament och ekonomiska medel till församlingarna runt om i landet för ökad förmåga att hantera den socioekonomiska och andliga nöd som sprider sig i vårt land.

Enligt min mening måste prioriteringar nu göras för att öka förtroendet för Svenska kyrkan. En närvaro och ett engagemang i vårt eget närområde medverkar dels till att den ekonomiska och andliga nöden kan stävas, dels till att öka förtroendet för Svenska kyrkan. Det sistnämnda är en förutsättning för kyrkans framtida existens med tanke på att allt fler medlemmar väljer att lämna Svenska kyrkan. Jag ser därför anledning till att regelverket ses över till förmån för att möta de behov som gett sig till känna.

Stockholm den 29 juni 2013

Margareta Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:26
av Margareta Larsson

Aktiviteter för fattigdomsbekämpning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjlighet att frigöra medel till församlingar för aktiviteter för fattigdomsbekämpning.

Motivering

Utifrån ett dalande intresse från befolkningen för Svenska kyrkan är det viktigt att se tendenserna medan tid är och anpassa verksamheter till arbete i närområdet. I annat fall riskerar ointresset för kyrkan att öka med tilltagande medlemstapp. Detta medverkar till att kyrkan i framtiden helt kan förlora sitt existensberättigande. Att kyrkan är närvarande i människors vardag är viktigt. Mer arbete bör göras för att kartlägga församlingarnas socioekonomiska förhållanden och skräddarsy lämpliga verksamheter.

Undervisning, helande och fattigdomsbekämpning är engagemang som är centrala för Kristi efterföljare. En närvarande och pragmatisk kristendom ger livsmod, glädje och hopp för dem som hungrar efter både bröd och andlig spis. En dylik närvaro ökar också möjligheten till ökat intresse för gudstjänster, dop och konfirmation.

Då församlingarna på många håll i landet har det ekonomiskt svårt och i vissa fall stagnerat i sitt församlingsliv är det nödvändigt med stimulans från nationell nivå för att blåsa liv och nytt mod i församlingsarbetet. Vi menar att församlingar ska kunna ansöka om ekonomiska medel för att tillhandahålla verksamheter som matchar församlingarnas olika förutsättningar. Detta främst utifrån fattigdomsbekämpning, men även till hjälpmedel för glädje och verksamheter för att finna sinnesro. Svenska kyrkan borde därför vara behjälplig i att färdigställa förslag på verksamheter det går att ansöka medel för att driva. Exempel på verksamheter och teman som tjänar som hjälp till självhjälp för människor med små ekonomiska medel är:

- Matlagning för barnfamiljer
- Egenvård och barnsjukdomar
- Musikskola för barn
- Läxläsningshjälp
- Meditation
- Föredragshållare
- Grundläggande IT-kunskap
- Vardagsekonomi

Enligt min mening bör kyrkostyrelsen ta fram ett smörgåsbord, gärna efter samråd med församlingarna, med olika teman och aktiviteter som är lämpliga att

Mot 2013:26 bedriva på lokal nivå. Därutöver är det även passande att kyrkan nationellt tar fram medel för att, i vart fall, medfinansiera aktiviteterna.

Stockholm den 29 juni 2013

Margareta Larsson (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:27
av Bertil Persson m.fl.

Utveckling av finansiella tjänster

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att kyrkostyrelsen ska redovisa hur finansiella tjänster kan utvecklas för att bättre svara mot församlingars och pastorats behov.

Motivering

Till följd av utvecklingen inom den finansiella sektorn upplever många församlingar och pastorat att man hamnar i kläm. Den egna ekonomin är inte stor nog att göra församlingen intressant som kund hos bankerna. Utvecklingen i fråga om kontanthanteringen är ett tydligt exempel. Trots att det är uppenbart att Svenska kyrkan behöver banktjänster för att sköta kollekt så blir det allt färre bankkontor som vill ta emot kontanter. Bankernas kunskap om Svenska kyrkan har också minskat. Ett exempel är att en av storbankerna nyligen krävde pantbrev för att låna ut pengar till anläggande av en begravningsplats och, när detta inte visade sig vara tillåtet, krävde en mycket hög ränta, trots att rätten att utdebitera begravningsavgift rimligen borde ha utgjort fullgod säkerhet.

Utvecklingen av tjänster inom den sociala sektorn berör förvisso Svenska kyrkan. Under senare år har publicerats dels *Arbetsformer i förändring* (SKU 2009:2), dels *Råd till församlingar vid bolagsbildning* samt Råd vid bedrivande av näringsverksamhet i församling. Nyligen har också kyrkostyrelsen fastställt ett dokument *Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden – en plattform*. Men det saknas i dessa en analys av möjligheterna och villkoren för att Svenska kyrkan centralt eller via stiftet skulle kunna bidra med finansiella tjänster. Ett engagemang inom den sociala sektorn kräver i allmänhet initialt en större eller mindre kapitalinsats, och bankerna är inte alltid så villiga att låna ut pengar till sådana projekt till rimliga villkor.

Det gemensamma koncernkontot Kyrkkontot, för närvarande hos Swedbank, har en väsentlig roll i stöd i hanteringen av kyrkoavgifter och erbjuder även en begränsad möjlighet till krediter för församlingarna. Vi tror att de grundläggande funktionerna i Kyrkkontot kan utvecklas och göras tillgängliga även för enheter närstående Svenska kyrkan.

KOB, Svenska kyrkans kollekt- och betalsystem, har rationaliserat betalningsströmmarna mellan de kyrkliga enheterna. Men fortfarande sker stora penningflöden genom banksystemet, exempelvis betalning av löner och fakturor. Vi tror att det nu är dags att överväga om Svenska kyrkan i egen regi skulle kunna hantera finansiella tjänster – kapitalförsörjning, betalningsförmedling och kontanthantering.

År 2005 behandlades en motion om inrättande av Svenska kyrkans bank. Motionen vann utskottets men inte kyrkomötets bifall. Sedan dess har förutsätt-

ningarna för att driva företagsanknutna banker ändrats radikalt och allt fler organisationer ser nu möjligheter att kombinera ordinarie verksamhet med någon form av bankverksamhet och att till exempel kunna tillhandahålla kontokort. Utvecklingen i vårt eget bolag Kyrkans försäkring AB är ett lyckat exempel på riktade finansiella tjänster för enheter inom Svenska kyrkan. En idé vore att söka ett samarbete om utveckling av andra finansiella tjänster i samverkan med det bolaget.

På nationell nivå satsas redan stora resurser på en gemensam IT-plattform och gemensamt administrativt stöd för att församlingarna ska kunna frigöra resurser för den grundläggande uppgiften. Vi menar att perspektivet borde vidgas till att även avse finansiella tjänster.

Vi föreslår därför att kyrkostyrelsen får i uppdrag att redovisa på vilka sätt fler finansiella tjänster i kyrklig regi skulle kunna tillhandahållas församlingar, pastorat och andra kyrkliga enheter och kyrkan närstående organisationer.

Täby den 4 juli 2013

Bertil Persson (POSK)

Hans-Olof Andrén (POSK)

Peter Bernövall (POSK)

Ragnhild Bertius (POSK)

Gunvor Torstensson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:28
av Inger Gustafsson m.fl.

Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att följa upp hur församlingar med högst 5 000 röstberättigade har kunnat tillsätta ledamöter och ersättare till kyrkofullmäktige efter valet 2013.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med rapport till kyrkomötet 2014.

Motivering

Inför 2014 har beslut fattats (3 kap. 5 §) angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige. Beslutet innebär att antalet ledamöter i församlingar med högst 5 000 röstberättigade medlemmar ökas från 19 till 25. Beslut har också fattats angående möjlighet till så kallade öppna nomineringar. Detta sammantaget kan skapa större utmaningar än tidigare för nomineringsgrupperna genom att färre personer är villiga att på ett tidigt stadium stå med namn på vallistor.

För att följa upp vad som sker i församlingar med högst 5 000 röstberättigade och för att slå vakt om medlemmarnas inflytande vid direkta val, föreslås att kyrkostyrelsen genomför en utvärdering och uppföljning direkt efter kyrkovalet 2013 som anger om samtliga fullmäktigeplatser har kunnat tillsättas med ledamöter och ersättare.

Jönköping den 10 juli 2013

Inger Gustafsson (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Britt Louise Agrell (FiSK)

Rune Wallmyr (FiSK)

Vivianne Wetterling (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:29
av Vivianne Wetterling m.fl.

Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med ett förslag till kyrkoordningsändring om en obligatorisk uppgift i varje församlingsinstruktion om församlingens/pastoratets frivilligarbete.
2. Kyrkomötet beslutar att det ska finnas gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan ungefär som riktlinjer för konfirmandarbetet.

Motivering

Frivilligarbetare behövs i vår kyrka. Mycket av det goda arbete som görs genomförs av gratisarbetare. Vid en kartläggning av frivilligarbete i en storstadsförsamling i Göteborg skickade man ut ett frågeformulär till ideella medarbetare. De flesta som svarade på frågorna tyckte att det mesta fungerar väl då det gäller att arbeta ideellt, men att det saknas en tydlig struktur och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet. Man sa också att det är viktigt att höja statusen på det ideella arbetet.

Många församlingar och pastorat har riktlinjer och policys för ideella medarbetare, men långt ifrån alla. Status och belöning för det frivilliga arbetet varierar också en hel del från församling till församling.

I boken *Tänk frivilligt* har man i en församling arbetat med ett projekt utifrån de grundläggande frågorna: Hur organiserar man frivilliga? Vad motiverar frivilliga? Hur utbildar och vägleder man frivilliga? Hur rekryterar man frivilliga? Boken är ett utmärkt exempel på hur man kan tänka och göra i samtliga församlingar och på hur man tydliggör hur viktigt det är för Svenska kyrkan med ideella krafter, inte minst med tanke på framtiden.

Att öka antalet frivilliga i vår Svenska kyrka måste vara intentionen. Om det ska bli verklighet tror vi att insatser på flera olika områden behövs. Det ska löna sig att arbeta gratis.

Mölnadal den 10 juli 2013

Vivianne Wetterling (FiSK)

Christer Kax Sundberg (FiSK)

Britt Louise Agrell (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Rune Wallmyr (FiSK)

Tomas Jansson (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:30
av Sofija Pedersen Videke

Nationell samordning kring konfirmation

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur nationell nivå kan stötta församlingarna kring information om konfirmation.

Motivering

I dagens tidning läser jag rubriken ”Rekordfå konfirmerar sig i kyrkan”. Det kan finnas många anledningar till detta i ett multireligiöst sekulärt samhälle, men även bland våra egna medlemmar är andelen konfirmander låg. Jag tror att det är möjligt att förbättra, bland annat genom en satsning för hela Svenska kyrkan om konfirmation.

Det finns ingen nationell samordning av frågor kring konfirmation. Ansvar för konfirmanderna ligger på församlings/pastoratsnivå. Men i en komplex värld kan det finnas behov av nationell samordning av konfirmation i Svenska kyrkan.

Jonas Bromander har visat att den enskilt viktigaste faktorn för huruvida man stannar som medlem i Svenska kyrkan är konfirmationstiden. Församlingarna har många fantastiska konfirmationsgrupper men har inte alltid möjlighet att lägga energi på kampanjer och reklamfilmer m.m. även om det sker i flera storstäder.

Lunds stift gjorde för några år sedan en kraftsatsning på att få ut kyrkans egen information om dop genom en extern internetsida, Dopsajten, som numera är inordnad under svenskakyrkan.se. Vi skulle behöva en gemensam sida för Svenska kyrkans konfirmandarbete, med både allmän information om konfirmationen och möjlighet att söka bland olika alternativ. Det finns påbörjade försök, men inget är komplett.

Kanske är det dags att samla in alla församlingars konfirmationsgrupper under www.konfirmation.nu?

Det skulle underlätta för såväl blivande konfirmander, som för församlingar som försöker hitta alternativ till enskilda, när församlingens egna alternativ inte passar. Det skulle möjligen också minska avhoppet under konfirmationstiden. Det skulle också ge en helhetsbild för att se vad som saknas i konfirmationsutbudet.

Det kan givetvis finnas andra, bättre, lösningar än vad jag föreslår, så mitt förslag till beslut är ett öppet uppdrag till kyrkostyrelsen.

Rydebäck den 13 juli 2013

Sofija Pedersen Videke (S)

Kyrkomötet
Motion 2013:31
av Ylva Wahlström

Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en plan hur vi i Svenska kyrkan ska arbeta med ökad tillgänglighet, enligt den finska kyrkans modell och återkomma till kyrkomötet 2014.

Motivering

Det görs en hel del för tillgängligheten i vår kyrka, men vi har ännu inte arbetat lika välplanerat och teologiskt förankrat som vår systerkyrka i Finland gjort. Med deras omfattande arbete är vi snabbt långt framme om bara viljan finns.

Deras arbete för tillgängligheten är baserat på alla tre nivåerna i deras kyrka, så huvudansvaret bör ligga på kyrkostyrelsen hos oss. Vi vet att kyrkorna inte blir rikare, vilket gör att kloka beslut till människans tjänst blir allt viktigare.

Här är en sammanfattning av Finska kyrkans syn på tillgänglighet:

Med tillgänglighet avses att alla människor, oavsett vilka egenskaper de har, ska kunna delta och vara delaktiga. När tillgängligheten förbättras stärks jämlikheten. För kyrkan har tillgängligheten sin grund i den teologiska kärnan, i evangeliet. Tillgänglighet handlar inte om att driva någon särskild grupps intressen och är inte en uppgift för enbart vissa av kyrkans anställda som är specialiserade på dessa frågor. Det handlar om kyrkans grundläggande uppgift och om att vara denna uppgift trogen. Endast en kyrka som är öppen för alla är en trovärdig Kristi kyrka. Tillgänglighet och en omgivning fri från alla slags hinder är något som kyrkan ständigt bör arbeta för.

Även barnkonventionen tar upp funktionshindrade barns rättigheter, så med hänsyn till barnkonsekvensanalys som bör göras vid alla våra beslut, borde detta beslut vara avgörande för att förverkliga delar av barnkonventionen, inom rimlig tid.

Se mer om hela arbetet på www.ev1.fi/tillganglighet.

Stockholm den 14 juli 2013

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:32
av Ylva Wahlström

Skogsreservat

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan skapar några skogsreservat, där olika svenska skogstyper kan räddas.
2. Kyrkomötet beslutar att i de kommande reservatens utkanter kan ordnas miljönära jordbegravning med kistor.

Motivering

Det planeras mycket för våra skogar nu. Vi måste våga värna delar av skogen så att den bevaras till kommande generationer och för skogens alla arter, skapelsens mångfald.

Vi vill också gärna se miljösköna och miljömässiga jordbegravningar i porten till de kyrkliga skogsreservaten. Där kan vi ge plats och ro för en miljömässig god kistbegravning.

Av jord är du kommen till jord ska du åter bli.

Lite barnkonsekvensanalys: Skogen behöver värnas på olika sätt för allas välfärd och glädje. Vi kan inte använda upp allt nu utan behöver värna natur och plats för jordbegravningar för de kommande generationerna.

Stockholm den 14 juli 2013

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:33
av Ylva Wahlström

Valperiod för förtroendevalda

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen så att nomineringsgrupperna kan ompröva ett uppdrag vid halvtid på mandatperioderna.

Motivering

Vi behöver ha en större flexibelt i våra uppdrag. Mycket kan hända under fyra år, som mandatperioden i dag löper över. På detta sätt flyttar man ansvaret från individen till nomineringsgruppen, som får ökat ansvar att alla representanter tar sitt uppdrag på ett bra och ansvarsfullt sätt.

Lite barnkonsekvensanalys: Barn vill att ledarna i kyrkan ska vara kloka och ansvarsfulla. Om vi blir flera som är ansvariga för att allt fungerar så, kan vi få en klokare kyrka. Och någon kanske vill hoppa av för att få mer tid för sina barn eller barnbarn, vilket detta system underlättar för.

Stockholm den 14 juli 2013

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:34
av Nils Gårder och Erik Sjöstrand

Kristen människosyn

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett samtal i Svenska kyrkans församlingar om kristen människosyn.

Motivering

Vad kristen människosyn innebär är inte alltid något självklart. Det finns med säkerhet olika tolkningar av begreppet. Ändrade samhällsförhållanden leder till att nya aspekter av människovärdet aktualiseras och den tekniska utvecklingen inom naturvetenskap och medicin reser, som kyrkostyrelsen pekar på i sin skrivelse KsSkr 2013:1, etiska frågor som ger anledning för oss att reflektera över vår människosyn. Det är en av kyrkans viktigaste uppgifter att ständigt reflektera över sin människosyn och förmedla detta till det samhälle hon lever i.

Efter andra världskrigets fasor tillkom med bland andra Kyrkornas världsråd som viktig pådrivare FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Av samma ursprung är den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Dessa dokument kan ses som de kristna kyrkornas seger över fascismen och andra totalitära ideologiers människosyn. Dock kan kyrkan inte se kampen för den kristna människosynen, som kommer till uttryck i dokumenten, som avslutad eller ens som ohotad.

I den dagliga debatten uppmärksammar vi hur intressen ställs mot varandra. Det finns naturliga intressekonflikter, vilka inte kan bortförklaras som uttryck för okunnighet eller bristande förmåga till samarbete. Sådana intressekonflikter innefattar ofta att människovärde ställs mot andra värden.

Under hela mänsklighetens historia tycks det ha funnits en kamp mellan å ena sidan en människosyn som bygger på en skapelsebetingad likställdhet mellan alla människor och en uppfattning att en människas rättigheter är betingad av vilken status hon åtnjuter i ett rättsligt system. Så snart människors värde och grundläggande rättigheter tillåts vara olika föreligger en maktstruktur med över och underordning. Det är alltid de överordnade som bestämmer reglerna.

Vår utgångspunkt är att de mänskliga rättigheterna är knutna till människan som kroppslig individ och att dessa rättigheter inte får göras beroende av hennes rättsliga status eller någon annan persons vilja. Men vilka är rättigheterna? Kan någons rättighet skapa ofrihet för en annan människa? För att förklara ges här tre exempel.

- ♦ Alla barn bör ha lika rättigheter visavi sina föräldrar. Svenska kyrkans hållning var och är sannolikt fortsatt att sexualiteten hör hemma i äktenskapet. Men uttrycket måste som alltid tolkas. Med sexualitet avses fortplantning och med äktenskap en rättsligt reglerad samlevnad som ger

rättigheter och trygghet. Men principen har även betydelsen att fortplantning och kärleksrelation inte hur som helst bör åtskiljas. Vad betyder detta i vår tid? Vilka är barnets föräldrar? Är det bara den eller de rättsliga föräldrarna som avses eller avses även de genetiska föräldrarna? Gäller principen även en surrogatmoder som varken är rättslig eller genetisk förälder? Vilka av de nu nämnda människorna, barnet, de/n/ rättsliga föräldern/föräldrarna, donatorerna eller surrogatmodern anses berörd av principen? Vilket ansvar vilar på en genetisk förälder? Kan vi se ett mönster? Är det lämpligt att tillåta kommersiell handel med ägg och spermier? Är det lämpligt att direkt eller indirekt tillåta kommersiella surrogatmödraavtal? Är det klokt att medge altruistiska surrogatmödraavtal om ändrade rättsreglerna kan bli tillämpliga på de kommersiella motsvarigheterna. Ät det ansvarsfullt att lämna helas frågan oreglerad trots en existerande verksamhet? Finns ett perspektiv av över- och underordning även i det som framstår som altruistiskt? Är det rimligt att skilja mellan moder och födande kvinna? Varför finns en lång tradition att förbjuda äktenskap mellan syskon? Är det endast så kallad arvshygien? Bör vi acceptera genetisk ändring så att arvsanlag blandas från två kvinnor och barnet därmed får tre genetiska föräldrar? Vilka genetiska ändringar bör då medges? Men till frågorna hör även: Har någon rätt att ingripa i andras sätt att leva och utnyttja sina kroppsliga möjligheter? Vem vet bättre än de närmast berörda?

- ♦ Till vilken gräns ska en persons rättsliga status i det land som hon eller han vistas i vara avgörande för hur personen behandlas i sjukvården? Företrädare för fem vårdorganisationer reagerar starkt mot den särbehandling som lagen anger ska ske av papperslösa och asylsökande:

En grundbult i vårdprofessionernas yrkesetik är att behandla alla människor lika oavsett kön, ålder, härkomst eller social position. (...) Det finns endast ett kriterium för att avgöra om vård ska ges eller inte, nämligen personens behov av hälso- och sjukvård. Att särbehandla en grupp individer är inte förenligt med Hälso- och sjukvårdslagen som anger att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården. (SvD Brännpunkt den 20 maj 2013 "Vi tvingas bryta mot vår etik")

Vilken människosyn ligger bakom denna särbehandling? Vad betyder det att kompromissa med människosynen för att man inte anse sig ha tillräckligt med resurser för att agera i enlighet med sin människosyn? Kan vi överhuvudtaget kompromissa med vår människosyn eller är det kanske så att vi hela tiden tvingas till det och vad är det då som styr/bör styra vårt agerande?

- ♦ Den medicinska teknikutvecklingen har möjliggjort en utvecklad fosterdiagnostik. Exempelvis kan en ökad sannolikhet för att ett barn ska födas med Downs syndrom upptäckas tidigt genom så kallade KUB-test. Sedan KUB-test gjordes tillgängligt för alla gravida kvinnor i Danmark föds det betydligt färre barn med Downs syndrom. I Sverige ser vi en utveckling där allt fler erbjuds KUB-test och blivande föräldrar ställs inför den svåra frågan om hur de ska hantera resultatet av undersökningen. En förälder till ett barn med Downs syndrom uttrycker att "det är minst sagt en paradox att människor med Downs syndrom lever ett allt längre och friskare liv rikt på upplevelser och att det samtidigt görs så mycket för att personer med Downs syndrom inte ens ska födas." (Anförande av Marita Wengelin i seminariet om nya fosterdiagnostiska metoder, anordnat av Riksdagens Socialutskott och Statens Medicinsk

Etiska Råd den 22 oktober 2009). Vilka människosynsfrågor väcker detta? Vilka signaler om människovärde förmedlas genom att erbjuda möjligheten till KUB-test och den information som ges i samband med testen? Vad är ett uttryck för kristen människosyn i denna fråga och hur kan kyrkan stödja föräldrar som ställs inför svåra beslut?

Mot 2013:34

Svenska kyrkan måste våga diskutera sin människosyn även om frågorna ofta är svåra. Vi har i denna motion endast lyft tre exempel som ytterst handlar om människosyn. Vi är med denna motion inte ute efter centrala normerande ställningstaganden av kyrkomötet utan efter ett brett samtal om vad kristen människosyn är. Ett sådant samtal kan inte utgå ifrån färdiga svar utan de svåra frågorna måste få stå i centrum. Det är i församlingarna där ordet förkunnas och sakramenten förvaltas, som frågorna och samtalet bör inledas.

Vi lever i en pluralistisk tid. Vi kan inte förlita oss på att enhetliga moralregler och sedvänjor. Enhetssamhällets tid är förbi. Vi lever i en tid då individen alltmer utlämnas till sitt eget ställningstagande. Ibland uttrycks den förändringen med orden "from destiny to faith" dvs. att vi inte längre föds in i ett religiöst och kulturellt förhållningssätt utan måste själva av tro ta ställning. Detta gäller såväl religiösa som moraliska frågor – sammankopplade som de är. På det sättet påminner vår egen tid om fornkyrkans. Den jämförelsen kan vara till hjälp när vi brottas med frågorna. Liksom då är inte kyrkan isolerad från det omgivande samhället utan en del i det. Liksom då måste kyrkan ta ställning i aktuella samhällsfrågor. När denna ställning tas är det viktigt att identifiera vilken människosyn, som främjas.

Lund och Uppsala den 16 juli 2013

Nils Gårder (POSK)

Erik Sjöstrand (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:35
av Staffan Holmgren

Möjlighet att bilda begravnings-samfällighet inom en kommun

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen införa de bestämmelser som framgår av bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2).
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att hos regeringen initiera erforderliga ändringar i begravningslagen.

Motivering

Möjligheterna att bilda partiella samfälligheter togs bort i samband med relationsändringen. Motivet var främst att skapa enklare regler för kyrkans organisation.

Av betänkandet från utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2) framgår de behov och fördelar som föreligger för samverkan i begravningsfrågor mellan pastorat i en kommun.

Riksdagen har efter utredningens framläggande beslutat om gemensam begravningsavgift för alla kyrkliga huvudmän. Detta var ett olyckligt beslut eftersom det minskar kraven på rationalitet i verksamheten och innebär en kraftigt beskuren lokal demokrati inom begravningsområdet. Beslutet hade måhända kunnat undvikas om kyrkostyrelsen inte motsatt sig den statliga Begravningsutredningens förslag om gemensam begravningsavgift inom en kommun.

Riksdagens beslut innebär att *ett* motiv för större enheter bortfallit. Däremot kvarstår behovet av möjlig samverkan mellan pastoraten i en kommun även om många storpastorat bildas vid nästkommande årsskifte.

Utredningens huvudalternativ var en obligatorisk begravnings-samfällighet per kommun. Ett bättre alternativ är att öppna för frivillig samverkan genom partiell samfällighet (begravnings-samfällighet). Utredningen har utarbetat förslag till kyrkoordningsreglering även av detta alternativ, vilket framgår av utredningens bilaga 5. Eftersom detta förslag inte innebär något obligatorium bör kyrkomötet kunna fatta det här beslutet utan att förslaget varit föremål för remissförfarande. Det är angeläget att denna fråga får sin lösning utan ytterligare fördröjningar.

Vissa ändringar av begravningslagen kan bli nödvändiga om kyrkomötet beslutar enligt motionens förslag. Därför behöver kyrkomötet ge kyrkostyrelsen i uppdrag att initiera sådana ändringar.

Skummeslövsstrand den 15 juli 2013

Staffan Holmgren (M)

Bilaga 1

Möjlighet att bilda begravnings-samfällighet inom en kommun (bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten*, SKU 2013:2)

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Lydelse fr.o.m. 2014-01-01

Föreslagen lydelse

2 kap. Församlingens uppdrag *Begravnings-samfällighet*

- 14 § *Flera församlingar eller, om församlingar ingår i ett pastorat, flera pastorat får bilda en partiell samfällighet för alla de uppgifter som ingår i begravningsverksamheten enligt begravningslagen (1990:1144). En sådan samfällighet benämns begravnings-samfällighet.*

Begravnings-samfälligheten får också anordna och hålla krematorium samt svara för skötsel av gravar.

En begravnings-samfällighet får bildas bara om församlingarna och/eller pastoraten tillhör samma kommun eller, om församlingarna och/eller pastoraten tillhör skilda kommuner med gemensam gräns, begravnings-samfälligheten omfattar alla församlingar och/eller pastorat i kommunerna.

3 kap. Kyrkofullmäktige och begravningsdelegerade *BEGRAVNINGSDELEGERADE*

- 41 § *I en begravnings-samfällighet är begravningsdelegerade högsta beslutande organ.*

I fråga om antalet ledamöter och ersättare i begravningsdelegerade ska bestämmelserna i 5 § tillämpas.

- 42 § *Stiftsstyrelsen beslutar första gången om antalet ledamöter i begravningsdelegerade.*

- 43 § *Begravningsdelegerade bestämmer själv om antalet ledamöter i delegerade ska ändras. Ett*

sådant beslut ska fattas senast den 1 februari under det år valet ska äga rum och tillämpas vid det kommande valet. Stiftsstyrelsen ska genast underrättas om beslutet.

- 44 § *Stiftsstyrelsen beslutar hur många ledamöter som varje församling och/eller pastorat ska utse i begravningsdelegerade. Härvid ska antalet röstberättigade i varje församling och pastorat vara avgörande.*

Ett sådant beslut ska fattas senast den 30 september under det år valet ska äga rum och gälla från och med den 1 januari året därpå.

- 45 § *Val av ledamöter och ersättare i begravningsdelegerade ska hållas före november månads utgång under det år då ordinarie direkta kyrkoval hållits i hela landet.*

- 46 § *Ledamöter och ersättare i begravningsdelegerade väljs av kyrkofullmäktige i de församlingar eller/och pastorat som ingår i begravningsgemenskapen.*

Endast den som är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige kan väljas till ledamot eller ersättare i begravningsdelegerade.

- 47 § *Om valet till ett kyrkofullmäktige har upphävts och omval ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan nomineringsgrupperna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de ledamöter och ersättare i begravningsdelegerade som har valts av fullmäktige, två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats.*

När omvalet eller sammanräkningen har avslutats ska

fullmäktige förrätta nytt val av ledamöter och ersättare för återstoden av tjänstgöringstiden.

- 48 § *Om en ledamot eller ersättare avgår under valperioden utses en ny ledamot genom fyllnadsval i den församling eller det pastorat som valt den avgångna ledamoten eller ersättaren.*

Om en ledamot har utsetts genom proportionellt val inträder i stället en ersättare enligt den turordning som bestämts för ersättarna.

- 49 § *I fråga om begravningsdelegerade tillämpas bestämmelserna om kyrkofullmäktige i 3 kap. 2–3 §§ och 7–40 §§ kyrkoordningen. Då ska följande gälla:*

- 1. Bestämmelserna om kyrkofullmäktige och kyrkoråd ska gälla begravningsdelegerade och begravningsstyrelsen.*
- 2. Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på begravnings-samfällighetens anslagstavla.*
- 3. Kungörelse om sammanträdet ska, utöver vad som sägs i 3 kap. 12 § även lämnas till kyrkorådet i varje församling och/eller pastorat på lämpligt sätt.*
- 4. Rätten för kyrkoherden att enligt 3 kap. 20 § delta i överläggningarna ska avse den kyrkoherde som utsetts till ledamot i begravningsstyrelsen.*
- 5. Begravningsdelegerade ska, utöver vad som anges i 3 kap. 21 §, även besluta i ärenden som väckts av ett kyrkoråd i en församling eller ett pastorat.*
- 6. Innan begravningsdelegerade avgör ett ärende som särskilt angår en församling ska församlingens eller pastoratets kyrkoråd få tillfälle att yttra sig i ärendet. Ingår församlingen i ett pastorat ska också församlingsrådet få tillfälle att yttra sig.*
- 7. Innan begravningsdelegerade*

föreslår hur stor begravningsavgiften ska vara ska samråd äga rum med kyrkoråden i de församlingar och/eller pastorat som ingår i begravningsamfälligheten.

Mot 2013:35
Bilaga 1

4 kap. Kyrkoråd, församlingsråd och begravningsstyrelse **BEGRAVNINGSSTYRELSE**

- 28 § *Begravningsstyrelsen är begravningsamfällighetens styrelse.
I fråga om begravningsstyrelsens uppgifter tillämpas bestämmelserna i 3 och 4 §§. Det som där sägs om församlingen, kyrkofullmäktige och kyrkorådet ska i stället gälla begravningsamfälligheten, begravningsdelegerade och begravningsstyrelsen.*
- 29 § *Den kyrkoherde med ersättare som enligt 5 kap. 7 § valts därtill är ledamot respektive ersättare i begravningsstyrelsen.*
- 30 § *I fråga om begravningsstyrelsen tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i 5 § samt 8–19 §§. Vad som där sägs om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd ska i stället gälla begravningsamfälligheten, begravningsdelegerade och begravningsstyrelsen.*

5 kap. Kyrkoherden

- 7 § *I en begravningsamfällighet skall kyrkoherdarna i samfälligheten genom omröstning välja en bland dem att enligt 4 kap. 29 § vara ledamot i begravningsstyrelsen och en annan att vara hans eller hennes ersättare. Valet ska avse den tid för vilken de övriga ledamöterna i begravningsstyrelsen har valts.
Om två eller flera får lika många röster fattas beslutet genom lottning.
Begravningsdelegerade ska underrättas om beslutet.*

34 kap. Kyrkans anställda

6 § När en församling, ett pastorat eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller att säga upp kollektivavtal,
2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och
4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlemmar i någon avtalsslutande arbetstagarorganisation.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ska på motsvarande sätt företräda Svenska kyrkan som arbetsgivare för personalen i kyrkokansliet.

6 § När en församling, ett pastorat, *en begravningsamfällighet* eller ett stift är arbetsgivare ska Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

1. företräda arbetsgivaren när det gäller att ingå eller att säga upp kollektivavtal,
2. avgöra frågor om lockout eller andra stridsåtgärder vid konflikter om sådana kollektivavtal,
3. företräda arbetsgivaren i tvister om sådana kollektivavtal eller om påföljder vid konflikter om sådana avtal, och
4. i anslutning till ingångna kollektivavtal företräda arbetsgivaren i fråga om sådana arbetstagare som inte är medlemmar i någon avtalsslutande arbetstagarorganisation.

36 kap. Indelningsenheter

2 § Inom Svenska kyrkan finns också pastorat enligt 2 kap. 5 §, de icketerritoriella församlingarna som framgår av 35 kap. samt utlandskyrkan enligt 2 kap. 12 §.

2 § Inom Svenska kyrkan finns också pastorat enligt 2 kap. 5 §, *begravningsamfälligheter enligt 2 kap. 14 §*, de icketerritoriella församlingarna som framgår av 35 kap. samt utlandskyrkan enligt 2 kap. 12 §.

5 § *En begravningsamfällighet består av flera församlingar och/eller pastorat.*

5 och 6 §§ i 36 kap. numreras om till 6 och 7 §§.

37 kap. Ändringar i indelningen

BILDANDE, ÄNDRING OCH UPPLÖSNING AV BEGRAVNINGS-SAMFÄLLIGHETER

29 § *Stiftsstyrelsen beslutar om bildande, ändring och upplösning av begravningsamfälligheter.*

En begravningsamfällighet får bildas, ändras eller upplösas om begravningsverksamheten i området därmed varaktigt skulle

bli mer ändamålsenlig.

Om de församlingar eller/och pastorat som utgör en begravnings-samfällighet läggs samman till en församling eller ett pastorat, upphör begravnings-samfälligheten och dess tillgångar tillfaller den nya församlingen eller det nya pastoratet.

30 § *Ett beslut om att bilda, ändra eller upplösa en begravnings-samfällighet får inte fattas utan att berörda församlingar, pastorat, kyrkoherdar och kontraktsprostar samt domkapitlet getts tillfälle att yttra sig.*

31 § *I fråga om utredning, ekonomisk reglering och behov av ytterligare bestämmelser gäller 8–14 §§ i tillämpliga delar.*

32 § *Ett beslut om att bilda, ändra eller upplösa en begravnings-samfällighet träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.
Ett beslut enligt första stycket ska fattas senast den 31 mars året innan ändringen träder i kraft.*

INDELNINGSDELEGERADE

29 § Om stiftsstyrelsen i ett beslut om ändrad församlings- eller pastoratsindelning bestämmer att beslutanderätten ska utövas av indelningsdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller pastoratet.

34 § Om stiftsstyrelsen i ett beslut om ändrad församlings- eller pastoratsindelning eller om bildande eller ändring av en begravnings-samfällighet bestämmer att beslutanderätten ska utövas av indelningsdelegerade ska ledamöter och ersättare i delegerade utses från varje församling respektive pastorat vars område helt eller delvis ska ingå i den nya församlingen eller pastoratet *respektive den nya begravnings-samfälligheten.*

Stiftsstyrelsen ska i beslutet ange hur många ledamöter och ersättare som varje församling respektive pastorat ska utse och när valet av dessa senast ska förrättas.

Nuvarande 30–33 §§ numreras om till 35–38 §§.

BESLUTANDE OCH VERKSTÄLLANDE ORGAN VID INDELNINGS- ÄNDRING UNDER MANDATPERIOD

Nuvarande 33 § numreras om till 38 §.

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

35 § I beslut om en indelning i församlingar, pastorat och kontrakt ska stiftsstyrelsen också efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna, pastoraten respektive kontrakten.

Stiftsstyrelsen får även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet. Sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter ett det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen enligt tredje stycket.

36 § Namnet på ett kontrakt beslutas av stiftsstyrelsen efter samråd med församlingarna och pastoraten i kontraktet. Det ska ha en geografisk anknytning till det område som kontraktet omfattar.

39 § I beslut om en indelning i församlingar, pastorat, *begravnings-samfälligheter* och kontrakt ska stiftsstyrelsen också efter samråd med berörda församlingar och pastorat besluta om namn på församlingarna, pastoraten, *begravnings-samfälligheterna* respektive kontrakten.

40 § Namnet på ett kontrakt beslutas av stiftsstyrelsen efter samråd med församlingarna och pastoraten i kontraktet. Det ska ha en geografisk anknytning till det område som kontraktet omfattar.

47 kap. Ekonomisk förvaltning för församlingar och pastorat Mål för den ekonomiska förvaltningen

1 § Församlingen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Församlingen ska ha en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar.

Om en församling ingår i ett pastorat gäller det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället pastoratet.

1 § Församlingen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Församlingen ska ha en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar.

Om en församling ingår i ett pastorat gäller det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället pastoratet.

Det som sägs i detta kapitel ska också gälla en begravnings-samfällighet. Vad som då sägs om kyrkofullmäktige och kyrkorådet ska i stället gälla begravningsdelegerade och begravningsstyrelsen.

1 § Om en församling ingår i ett pastorat ska det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället gälla pastoratet.

1 § Om en församling ingår i ett pastorat ska det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället gälla pastoratet.

Det som sägs i detta kapitel ska också gälla en begravnings-samfällighet. Vad som då sägs om kyrkofullmäktige och kyrkorådet ska i stället gälla begravningsdelegerade och begravningsstyrelsen.

53 kap. Offentlighet för handlingar Överklagande

12 § Ett beslut om avslag enligt 11 § som har fattats hos en församling *eller* ett pastorat får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 11 § får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

12 § Ett beslut om avslag enligt 11 § som har fattats hos en församling, ett pastorat *eller en begravnings-samfällighet* får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i ett sådant ärende får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 11 § får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

56 kap. Kyrkobokföring och andra register Särskilda bestämmelser för uppgifter i dataregister

7 § Ett beslut om avslag enligt 5 och 6 §§ som har fattats hos en församling *eller* ett pastorat får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 5 och 6 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

7 § Ett beslut om avslag enligt 5 och 6 §§ som har fattats hos en församling, ett pastorat *eller en begravnings-samfällighet* får överklagas hos domkapitlet. Domkapitlets beslut i sådana ärenden får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Övriga beslut enligt 5 och 6 §§ får överklagas hos Svenska kyrkans överklagandenämnd. Nämndens beslut får inte överklagas.

57 kap. Tillsyn
ALLMÄNT OM TILLSYVEN
Tillsyn över församlingar och pastorat

- 1 § Stiftet ska ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar och pastorat. I tillsynen ingår
1. råd, stöd och hjälp, i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, i rättsliga frågor och i förvaltningsfrågor,
 2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §§,
 3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §,
 4. biskopens och domkapitlets granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften,
 5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vagningsstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§,
 6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och
 7. beslutsprövning enligt 8–18 §§.

Det som sägs i första stycket 1–6 gäller också svenska kyrkan i utlandet.

BESLUTSPRÖVNING
Tillämpningsområde

- 8 § Beslut av en församling prövas på begäran av den som tillhör församlingen och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. Församlingens beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om han eller hon inte tillhör församlingen.
- Beslut av ett pastorat prövas på begäran av en församling som ingår i pastoratet och på begäran av den som tillhör en sådan församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. Pastoratets beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om kyrkoherden inte tillhör

Tillsyn över församlingar, pastorat och begravningssamfälligheter

- 1 § Stiftet ska ha tillsyn över verksamheten i stiftets församlingar, pastorat och begravningssamfälligheter. I tillsynen ingår
1. råd, stöd och hjälp, i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar, i rättsliga frågor och i förvaltningsfrågor,
 2. utfärdande av församlingsinstruktion enligt 5–7 a §§,
 3. biskopens visitationer enligt 8 kap. 2 §,
 4. biskopens och domkapitlets granskning av hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften,
 5. prövning av behörighet att utöva kyrkans vagningsstjänst enligt 31 kap. 11 och 12 §§ och 32 kap. 11 och 12 §§,
 6. befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § och 32 kap. 14 §, och
 7. beslutsprövning enligt 8–18 §§.

- 8 § Beslut av en församling prövas på begäran av den som tillhör församlingen och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. Församlingens beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om han eller hon inte tillhör församlingen.
- Beslut av ett pastorat prövas på begäran av en församling som ingår i pastoratet och på begäran av den som tillhör en sådan församling och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år. Pastoratets beslut prövas också på begäran av kyrkoherden även om kyrkoherden inte tillhör

någon av församlingarna som ingår i pastoratet.

någon av församlingarna som ingår i pastoratet.

Mot 2013:35
Bilaga 1

*Beslut av en begravnings-
fällighet prövas på begäran av en
församling eller ett pastorat som
ingår i samfälligheten och på
begäran av den som tillhör en
församling inom samfälligheten
och som vid tidpunkten för
begäran har fyllt 16 år.*

Beslut av ett stift prövas på begäran av en församling i stiftet, på begäran av ett pastorat i stiftet och på begäran av den som tillhör en församling i stiftet och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Beslut av en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 § prövas på begäran av den som tillhör en församling för vilken domprosten är kyrkoherde och som vid tidpunkten för begäran har fyllt 16 år.

Prövning av beslut enligt första–fjärde styckena gäller dock inte

1. om det i lag eller annan författning eller i denna kyrkoordning finns särskilda föreskrifter om överklagande,
2. beslut av rent förberedande eller rent verkställande art,
3. beslut som har fattats av ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte enligt 4 kap. 23 §, och
4. beslut som har fattats av domkapitlet.

Hur man begär beslutsprövning

9 § Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling *eller* ett pastorat. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

En begäran om beslutsprövning ska avfattas skriftligt, egenhändigt undertecknas och ges in till prövningsinstansen. Klaganden ska därvid ange vilket beslut som ska prövas och vilka omständigheter som åberopas till stöd för prövningen.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, pastoratets respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Anslaget om protokolljusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden ska löpa ut.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit

9 § Domkapitlet avgör som första instans frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av en församling, ett pastorat *eller en begravnings-
samfällighet*. Svenska kyrkans överklagandenämnd avgör frågor om beslutsprövning när beslut har fattats av ett stift eller en tillsättningsnämnd enligt 34 kap. 12 §.

Framställningen ska ha kommit in till prövningsinstansen inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på församlingens, pastoratets, *begravnings-
samfällighetens* respektive stiftets anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.

Om framställningen före klagotidens utgång har kommit

in till församlingen, pastoratet
respektive stiftet i stället för till
prövningsinstansen, ska den
ändå prövas.

in till församlingen, pastoratet,
begravningssamfälligheten
respektive stiftet i stället för till
prövningsinstansen, ska den
ändå prövas.

Grunder för prövningen

10 § Ett prövat beslut ska upphävas,
om det

1. inte har tillkommit i rätt
ordning,
2. hänför sig till något som inte
är en angelägenhet för försam-
lingen, pastoratet respektive
stiftet,
3. har fattats av ett organ som har
överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen,
någon annan kyrklig bestäm-
melse eller någon rättsregel som
Svenska kyrkan har att följa.

10 § Ett prövat beslut ska upphävas,
om det

1. inte har tillkommit i rätt
ordning,
2. hänför sig till något som inte
är en angelägenhet för försam-
lingen, pastoratet, *begravning-
ssamfälligheten* respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har
överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen,
någon annan kyrklig bestäm-
melse eller någon rättsregel som
Svenska kyrkan har att följa.

Åtgärder när ett beslut har upphävts

20 § Om ett beslut har upphävts och
om beslutet redan har verkställts,
ska det organ som har fattat
beslutet se till att verkställigheten
rättas i den utsträckning som det
är möjligt. Ett beslut om rättelse
ska fattas så snart som möjligt.

En församling *och* ett pastorat
ska senast tre månader efter att
ett beslut har upphävts meddela
domkapitlet vilka åtgärder som
har vidtagits med anledning av
upphävandet.

20 § Om ett beslut har upphävts och
om beslutet redan har verkställts,
ska det organ som har fattat
beslutet se till att verkställigheten
rättas i den utsträckning som det
är möjligt. Ett beslut om rättelse
ska fattas så snart som möjligt.

En församling, ett pastorat
och en begravningsamfällighet
ska senast tre månader efter att
ett beslut har upphävts meddela
domkapitlet vilka åtgärder som
har vidtagits med anledning av
upphävandet.

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.
2. Om stiftsstyrelsen i Göteborgs stift beslutar om en begravningsamfällighet inom Göteborgs kommun medan Göteborgs kyrkliga samfällighet fortfarande består, ska samfällighetens kyrkofullmäktige och kyrkogårdsstyrelse fullgöra de uppgifter som annars ankommer på indelningsdelegerade och indelningsstyrelsen.

Kyrkomötet
Motion 2013:36
av Bo Hanson m.fl.

Tyska Christinae församlings ställning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet lägga förslag om sådan ändring av kyrkoordningen, att Tyska Christinae församling kan ingå i ett pastorat, om församlingen inte längre tillhör samfällighet.

Motivering

Tyska Christinae icke-territoriella församling har, genom att ingå i Göteborgs kyrkliga samfällighet, kunnat komma i åtnjutande av den ekonomiska utjämning, som varit en av samfällighetens uppgifter. Tyska Christinae församling har mellan 900 och 1 000 medlemmar. Om församlingen för sin budget skulle ha tillgång endast till medlemmarnas kyrkoavgifter, det allmänna utjämningssystemets bidrag samt vad Deutsche Stiftung och enskilda ger som stöd, riskerar församlingen att hamna i en mycket brydsam situation.

Om det område kyrkoordningen nu tillåter församlingen att rekrytera medlemmar från utvidgas, kan antalet medlemmar antas öka något, men det kommer inte att ändra bilden i stort. Däremot skulle församlingens ekonomiska situation kunna underlättas väsentligt, till exempel så att församlingen får råd att behålla sin Tyska Christinae kyrka i Göteborg, om församlingen kan ingå som en del av ett pastorat i Göteborg, som kan omfatta hela Göteborg eller en del därav.

Pjätteryd, Göteborg och Stockholm den 25 juni 2013

Bo Hanson (ÖKA)

Bengt Inghammar (ÖKA)

Soili Brunberg (MPSK)

Ylva Wahlström (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:37
av Bo Hanson

Behörighet som arbetsledare

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag till kyrkomötet om sådan ändring i kyrkoordningen att till de befattningsinnehavare, som ska ha ”förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön” (KO 34:9), även ska höra arbetsledande komministrar och arbetsledande diakoner.

Motivering

Genom de strukturförändringar, som genomförts under senare tid, har antalet befattningar som kyrkoherde minskat kraftigt, medan antalet arbetsledare på andra befattningar ökat. Det finns anledning att som en konsekvens så ändra kyrkoordningen, att behörigheten inte vidgas för befattningshavare i vighets-tjänst, som inte samarbetar med alla kollegor i vighets-tjänsten oberoende av kön.

Pjätteryd den 16 juli 2013

Bo Hanson (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2013:38
av Carina Etander Rimborg

Policy för nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en policy för nomineringsgruppernas möjlighet till deltagande vid kyrkliga arrangemang (riks och stift).

Motivering

Vart fjärde år är det kyrkoval, så länge vi har kvar det valsystemet vi har nu. Det innebär för Svenska kyrkan att vart fjärde år dras kyrkopolitikerna fram i ljuset, det ropas på demokrati och engagemang. Det förväntas att kyrkopolitikerna och nomineringsgrupperna ska deklarerat vad de står för i olika frågor så att väljarna kan rösta.

Kyrkokansliet (och valnämnderna) har som uppgift att tala om *att* det är kyrkoval – hur kyrkovalet går till, var man kan rösta och hur det rent praktiskt fungerar. Nomineringsgrupperna har till uppgift att berätta vad de står för, vilka frågor de driver och varför just deras kandidater är de bästa. Så långt kan vi säga att det fungerar.

Men det uppstår ett stort demokratiskt problem när nomineringsgrupperna gång efter annan vägras tillträde till Svenska kyrkans arrangemang (på riks- och stiftsplan) som genomförs i egen regi, till exempel Världens fest, Årkebiskopens möte för barn och unga, Utlandskyrkans möte.

Det är som om Svenska kyrkan skäms för sina kyrkopolitiker och sina nomineringsgrupper. Som att de som är demokratiskt valda är något som ska vara någon annanstans än i verksamheten.

Istället för att ge alla de som var intresserade av barn- och ungdomsfrågor (och som deltog på årkebiskopens möte i november 2012) möjlighet att ställa sina frågor till nomineringsgrupperna direkt för att höra vad de tänkte göra för barn och unga, så tilläts inga nomineringsgrupper hyra en utställningsplats. Och istället för att ge alla de som var intresserade av internationella frågor (och som deltog på Världens fest i Malmö i september 2012) möjlighet att ställa sina frågor till nomineringsgrupperna direkt för att höra vad de tänkte i de internationella frågorna, så tilläts inga nomineringsgrupper att hyra en utställningsplats.

Ursäkterna att inte släppa in nomineringsgrupperna har varit lite olika, till exempel:

- ◆ Vi har inte tillräckligt med plats.
- ◆ Alla nomineringsgrupper är inte med. Det måste vara lika för alla. (Vilket innebär att är inte alla med så får ingen vara med ...).
- ◆ Det är inte vi som bestämmer utan projektgruppen (eller stiftet – eller någon annan).

För att undvika liknande dilemma för planeringsgrupper och projektgrupper, när det gäller riks- och stiftsarrangemang, så borde det tas fram en policy som sätter någon slags minimum för nomineringsgruppernas möjlighet att medverka vid dessa arrangemang, så att det inte är godtyckligt från gång till gång.

Då blir det möjligt för de grupper som vill möta sina väljare och berätta hur de jobbar med de aktuella frågorna att göra det. Det är ett bra sätt att visa hur demokratin fungerar i Svenska kyrkan, och nomineringsgrupperna får ta ansvar och utveckla sina tankar – inte bara inför ett kyrkoval.

Sedan måste Svenska kyrkan sluta behandla sina kyrkopolitiker och nomineringsgrupper som något nödvändigt ont som man vill gömma undan så snart valet är över.

Göteborg den 16 juli 2013

Carina Etander Rimborg (POSK)

Kyrkomötet

Motion 2013:39

av Hans-Olof Andrén och Carina Etander Rimborg

Elektronisk kandidatregistrering

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda införandet av elektronisk hantering av kandidatförteckningar och kandidatförsäkran vid de kyrkliga valen.

Motivering

Registrering av kandidater vid de kyrkliga valen är en omfattande arbetsuppgift för både stiftskanslierna och nomineringsgrupperna. Hanteringen baseras på egenhändigt undertecknade kandidatförteckningar och kandidatförsäkran som sänds med post eller lämnas till stiftskanslierna. Där skrivs uppgifterna in i det elektroniska valsystemet manuellt, med risk för skrivfel. Därför krävs ytterligare en posthantering av utskrivna valsedelskorrektur.

Mycket arbete och tid skulle kunna sparas om samtliga blanketter för kandidatförteckningar och kandidatförsäkran kunde skickas in elektroniskt och signerats med e-legitimation eller bank-id. Även korrektur skulle kunna sändas ut elektroniskt. Vi föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att undersöka om detta är en möjlig förenkling som är lämplig att införa vid nästa val år 2017. Självfallet ska elektronisk hantering tills vidare vara ett alternativ till traditionell pappershantering.

Brämön och Göteborg den 11 juli 2013

Hans-Olof Andrén (POSK)

Carina Etander Rimborg (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:40
av Tomas Jansson m.fl.

Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen upphör att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar att denna ändring träder i kraft den 1 januari 2014.

Motivering

Inför årets kyrkoval trädde en nyordning in när det gäller stiftsfullmäktigevalet, nämligen att stiftens kunde välja att tillämpa inskränkt valbarhet. Innebörden är att man för att vara valbar måste vara bosatt i den valkrets där man står på valsedeln. Valkretsen överensstämmer vanligen med kontraktet.

I tidigare val har nomineringsgrupper kunnat gå fram med samma eller liknande lista/listor i flera eller alla valkretsar. Detta har mindre nomineringsgrupper ofta använt sig av då man inte haft så många kandidater. Med inskränkt valbarhet skulle dock listorna behöva vara olika för varje valkrets.

Det finns flera allvarliga invändningar att rikta mot nyordningen med inskränkt valbarhet. För det första skulle det drabba de mindre nomineringsgrupperna. Det kan vara svårt att få fram olika namn på valsedlarna i samtliga valkretsar. I vissa valkretsar kanske man inte kan få fram några namn alls. Det försämrar därmed förutsättningarna att delta i valet på lika villkor med de större grupperna. Det kan också medföra svårigheter att få in nyckelpersoner i fullmäktige. Om personen bor i en valkrets med få mandat torde dessa tillfalla de större grupperna enbart.

För det andra riskerar personröstningen att bli missvisande för väljarna. Anledningen är att nomineringsgrupperna kommer att ha få namn i många valkretsar. För att listorna inte ska se tragiskt korta ut kommer man då att fylla ut listan med namn från andra valkretsar. Detta är fullt tillåtet, men personröster på dessa ogiltigförklaras. Väljarna har svårt att avgöra vilka som är valbara och riskerar att känna sig förda bakom ljuset.

För det tredje kan man anta att inskränkt valbarhet skulle förändra stiftsfullmäktiges sammansättning. I praktiken kommer väletablerade män i övre medelåldern att kvoterats in, medan kvinnor och ungdomar underrepresenteras. Anledningen är att nomineringsgrupperna i de mindre valkretsarna bara kan hoppas på att få ett mandat därifrån till fullmäktige. De mest etablerade förtroendevalda tenderar att vara just sådana män och de översta namnen på listorna torde då domineras av dem. Ja, för mindre och medelstora nomineringsgrupper så riskerar nog denna effekt att även slå igenom i de större valkretsarna. För att inse sannolikheten av detta räcker det med att se på sammansättningen i politiska församlingar i länder med enmansvalkretsar. I den amerikanska kongressen sitter till exempel bara 20 procent kvinnor efter det senaste valet, vilket ändå är rekordmycket.

För det fjärde kommer som en önskad effekt vissa valda ledamöter att förlora sin plats under pågående mandatperiod. Det gäller de som flyttar till annat kontrakt. Med inskränkt valbarhet måste man lämna sin plats i stiftsfullmäktige samma dag som flytten går.

Inskränkt valbarhet innebär en försämring av demokratin. Det är främmande för svensk valtradition och finns inte i de sekulära politiska valen. Endast Härnösands stift har valt att tillämpa detta i kyrkovalet 2013. Även om de flesta stift verkar inse det odemokratiska i denna inskränkning så riskerar möjligheten av dess tillämpning att kunna framkalla återkommande stridigheter i stiftet inför varje val. Låt oss slippa detta genom att återvända till tidigare formulering i kyrkoordningen och stryka 38 kap. 16 a §.

Rättvik den 16 juli 2013

Tomas Jansson (FiSK)

Britt Louise Agrell (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Birgit Friggebo (FiSK)

Gerd Gabrielsson (FiSK)

Christina Holmgren (FiSK)

Georg Lagerberg (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Karin Långström Vinge (FiSK)

Christer Kax Sundberg (FiSK)

Rune Wallmyr (FiSK)

Vivianne Wetterling (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:41
av Britt Louise Agrell m.fl.

Möjlighet att välja församling

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om utjämnningssystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013 innebärande att man inom utredningens ram också ska undersöka möjligheterna till en friare församlingstillhörighet.

Motivering

Frågan om en friare församlingstillhörighet har varit uppe i kyrkomötet under en följd av år. Motioner i ämnet har alltid avslagits, ofta på grund av svårigheter att reglera kyrkoavgiften.

I och med kyrkomötets beslut 2012 att det ska vara möjligt att delta i församlingsråd i en annan församling inom ett pastorat än den man är folkbokförd i, har ett viktigt steg tagits för att ge medlemmarna möjlighet till en friare församlingstillhörighet. På detta sätt har man i viss mån kommit till rätta med det storstadsproblem som varit att man tvingats byta församling om man flyttat tvärs över församlingsgränsen. Men detta gäller bara inom ett pastorat. Fortfarande är man inte valbar till församlingsråd i ett annat pastorat och man kan inte formellt tillhöra en församling i ett annat pastorat än där man är folkbokförd.

I samband med att man nu utreder utjämnningssystemet och clearingfrågorna borde det vara lämpligt att också infoga frågan om en friare församlingstillhörighet där andra komponenter än folkbokföring kan ges betydelse för valet av församling.

Uppsala den 15 juli 2013

Britt Louise Agrell (FiSK)

Birgit Friggebo (FiSK)

Inger Gustafsson (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:42
av Britt Louise Agrell m.fl.

Församlingsherde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att 5 kap. 6 § 1 st kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

Kyrkoherden får utse en präst som arbetar i en församling att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen. Denne/denna ska benämnas församlingsherde. Förordnandet ska avse den tid för vilken övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underätta församlingsrådets ordförande om förordnandet.

Motivering

Från 1 januari 2014 kommer ett stort antal tidigare samfälligheter att övergå till att vara ett pastorat med flera församlingar. I dessa församlingar ska enligt 5 kap. i kyrkoordningen finnas församlingsråd där kyrkoherden alternativt en ersättare enligt 5 kap. 6 § ska vara ledamot. I praktiken kommer den präst som på detta sätt är kyrkoherdens ersättare vara den som leder arbetet i församlingen på kyrkoherdens uppdrag.

I de diskussioner som varit efter kyrkomötets beslut har dessa präster haft ett flertal olika benämningar som exempelvis arbetsledande komminister, ledare för församlingen och till och med har man ansett att de skulle benämnas kyrkoherde. Det sistnämnda kräver som bekant omfattande kyrkoordningsändringar och är bland annat av denna anledning inte möjligt.

I många fall har det antagligen inte någon betydelse för den enskilda prästen vad han eller hon kallas. Däremot har det med säkerhet betydelse för församlingens medlemmar att man på ett enkelt sätt kan relatera till den präst som ersätter kyrkoherden som församlingens ledare. Detta gäller i synnerhet de medlemmar som inte har en nära anknytning och kan ha svårt att förstå de organisationsförändringar som skett.

Därför är det viktigt att man bestämmer en enhetlig benämning som anknyter till vederbörandes funktion att vara ”en herde för församlingen”.

Uppsala den 15 juli 2013

Britt Louise Agrell (FiSK)

Birgit Friggebo (FiSK)

Christina Holmgren (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:43
av Britt Louise Agrell m.fl.

Konfirmationens betydelse

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med stiftens göra en särskild satsning för att uppmärksamma konfirmationens betydelse.

Motivering

I nästan alla stift pågår eller har pågått en särskild satsning för att uppmärksamma människor på betydelsen av dopet. Dopet är naturligtvis enligt kristen tro grundläggande för oss människor och oerhört viktigt att uppmärksamma särskilt i vår tid där allt fler väljer sekulära ceremonier som man ser som alternativ till dop.

Oavsett alla kyrkans försök att uppmärksamma dopet står det ändå klart att de föräldrar som väljer att döpa sina barn i första hand är sådana som själva är konfirmerade. Detta faktum har exempelvis Svenska kyrkans analyschef Jonas Bromander gång på gång poängterat på grundval av sin forskning.

Detta innebär att det är minst lika väsentligt för kyrkan att uppmärksamma konfirmationen och den betydelse denna har för ungdomar och vuxna. I de flesta av våra församlingar pågår olika försök att ge människor möjlighet att på detta sätt komma i kontakt med kyrkan och få kännedom om kristen tro. Man ordnar olika slags läger för att komma i kontakt med ungdomar med olika intressen, man har vuxenundervisning, man satsar på unga ledare etc. Trots detta sjunker konfirmerationsfrekvensen stadigt.

Den satsning på undervisning och mission i alla åldrar som kyrkostyrelsen beslutat om kan med fördel kombineras med ett landsomfattande arbete för att på olika sätt uppmärksamma konfirmationens betydelse. Det är kyrkans skyldighet att ge människor möjlighet att få ta del av kristen tro och kyrkans verksamhet och liv. Det är särskilt viktigt att vi ger våra barn och unga den möjligheten!

Uppsala den 15 juli 2013

Britt Louise Agrell (FiSK)

Christina Holmgren (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Vivianne Wetterling (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:44
av Bertil Murray och Håkan Sunnliden

Folkets röst Guds Röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett fördjupat samtal kring de utmaningar som Svenska kyrkan ställs inför när hon som en kristen kyrka ska finna goda former för demokrati och delaktighet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med konkreta förslag på en för Svenska kyrkan förändrad beslutsstruktur som bättre kan möta bland annat de utmaningar som motionen tecknar.

Motivering

På revolutionsdagen den 14 juli utropar Svenska dagbladet i sin ledare: "Det behövs mer Gud i kyrkan." Maria Ludvigsson tycks mena att Svenska kyrkan vid skiljandet från staten missade en historisk möjlighet att svara på människors längtan efter Gud.

Med den partipolitiska ordningen blev naturligt nog även politiken kvar. Svenska Kyrkan har exempelvis åsikter om miljö, socialförsäkringar [...], Israels säkerhetspolitik och biståndspolitik. Vill man däremot få veta vad samma kyrka anser om synden och förlåtelsen eller livet efter döden är det svårare.

Hon är inte ensam i sin kritik. Allt fler röster höjs mot dagens val- och beslutssystem i Svenska kyrkan. Man menar att det tillhör en förgången tid och befäster gamla maktpositioner i stället för att frigöra energi och vitalisera kyrkan. De kraftfullaste rösterna för ett bevarande av nuvarande system kommer från Svenska kyrkans egna förtroendevalda. Nästan alla inser dock att åren är räknade för besluts- och maktpapparaten sådan den är utformad i dag. En del av det uppbrott som redan sker från det partipolitiska systemet handlar sannolikt om att förbereda sig för nya och ännu okända förutsättningar.

Oavsett hur man ser på frågan om en önskvärd framtida besluts- och maktsstruktur, borde det finnas ett gemensamt intresse av en bred genomlysning av demokratins förutsättningar och tänkbara utformning i Svenska kyrkan. De olika uppfattningar som finns representerade i kyrkomötet skulle garantera en bredd i ett sådant arbete. Flera frågeställningar skulle i detta sammanhang kräva en fördjupad reflektion, till exempel följande:

Innebörden av demokrati eller folkstyre

1: démos = folket

Vilka som innefattas i "folket" har uppfattats olika genom tiderna. Varken i antikens Grekland eller i moderna demokratier har "folket" innefattat alla.

Formella inskränkningar har skett eller sker beroende på medborgarskap, kön, ålder, juridisk status, förmögenhet eller på andra sätt. I praktiken finns också sociala (klass-) och andra inskränkningar i förutsättningarna för att utöva demokratin. Möjligheten att räknas till "folket" i Svenska kyrkans demokratiska process avgörs bland annat av ålder (barn och ungdomar under 16 år saknar demokratiskt medinflytande) och bostadsort (en grupp tillhöriga till Svenska kyrkan bosatta i annat land likaså).

Hur ser vi som kristen kyrka på detta?

2: krátos = styre

Demokrati kan utövas på skilda sätt, till exempel genom direktdemokrati eller genom representativ demokrati. De båda modellerna har skilda för- och nackdelar och kombineras ofta på något sätt (så dock inte i Svenska kyrkan). Även när styret utövas på ett till formen korrekt sätt kvarstår möjligheten till missbruk när det handlar om innehållet. Varje demokratiskt styrelseskick behöver därför bedömas såväl utifrån form som innehåll. För en kristen kyrka ligger en särskild utmaning i att se till de särskilt utsattas behov, till den nedröstade minoritetens behov och, allra främst, att alla beslut fattas i lyhördhet för Guds vilja. Om de speciella förutsättningarna för kyrklig demokrati, se till exempel Ragnar Persenius i "Nådens budbärare: om den sakramentala folkkyrkan" (s. 218). Motsvarande utmaning finns i allt demokratiskt utövande (vissa värden är ej förhandlingsbara, får ej omintetgöras genom demokratiska beslut) men en alldeles särskild spänning finns inbyggd i utövandet av kyrklig demokrati.

Hur ser vi som kristen kyrka på detta?

Vox populi vox Dei (folkets röst Guds röst)

När Per Götrek som kristen kommunist år 1848 till svenska översätter och publicerar "Det kommunistiska manifestet" ersätter han uttrycket "proletärer i alla länder, förenen eder!" med orden "folkets röst är Guds röst" och griper tillbaka på ett gammalt latinskt talesätt. Han anknyter samtidigt till den ström i den kristna traditionen där härskare störtas och ringa människor upphöjs.

Samtidigt vet vi genom all vår samlade erfarenhet att också massorna/majoriteten kan fara vilse i sitt sökande. Den polske författaren Karol Irzykowski (1873–1944) uttrycker det med orden "När tusen människor säger samma sak är det antingen Guds röst eller en stor dumhet".

Från mänsklighetens samlade vishet kan såväl djupa sanningar som djupa lögnar hämtas. Efter att ha häktats säger aposteln Petrus vid förhöret inför rådet: "Man måste lyda Gud mer än människor." (Apostlagärningarna 5)

Hur ser vi som kristen kyrka på detta?

Makt korrupperar

Det är en välkänd och sorglig erfarenhet att makt korrupperar. Det måste därför ställas stora krav på makthavare. Om detta är alla demokrater överens. Jämför till exempel "Den som är väldigt stark måste också vara väldigt snäll." (Astrid Lindgren i *Känner du Pippi Långstrump?*, 1947) Jämför vidare "With great power comes great responsibility." (Stan Lee i *Spiderman*. Ursprungligen dock Voltaire 1694–1778).

För att sätta en gräns för makten (och korruptionen) sker i alla demokratier regelbundna val med möjlighet att pröva hur makten utövas. Ibland också en maximering av antalet gånger man kan väljas till sin post (särskilt efterlängtat där

maktmissbruket är starkt). Trots den extrema risken för maktmissbruk måste makt utövas.

Mot 2013:44

I boken *The man born to be king* av Dorothy L Sayers ställer Simon Petrus frågan till Jesus:

Mästare, om jag förstår dig rätt, finns det ingen väg genom vilken en människa kan vinna makt och inte samtidigt korrumpas. Men om det är så, hur ska då Guds rike kunna återupprättas?

(London 1969 s. 87, egen översättning)

Hur ser vi som kristen kyrka på detta?

Till dessa frågeställningar kan läggas en rad andra. Svenska kyrkan har nu en unik möjlighet att

- ♦ dels i ödmjukhet bidra till ett fördjupat samtal om demokrati och dess förutsättningar (ett värde som aldrig kan tas för givet utan ständigt behöver återerövas),
- ♦ dels, i lyhördhet för Guds tilltal, i öppenhet för morgondagens utmaningar och i kärlek till de maktsvaga, söka nya former för hur makt och inflytande ska utövas i Svenska kyrkan.

Frågorna bör bli föremål för en djup och bred begrundan.

Uppsala den 14 juli 2013

Bertil Murray (FK)

Håkan Sunnliden (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:45
av Bertil Murray

Distribution av valsedlar till valnämnderna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att från och med kyrkovalet 2017 låta distribuera alla valsedlar från tryckeriet direkt till respektive valnämnd.

Motivering

”Det här är ett j--la skitgöra. Rena stenåldern. Det värsta jag är med om under hela mitt liv som postutkörare. Det finns moderna tryckerier som delar upp valsedlarna och skickar allt automatiskt direkt dit de ska.”

Under förmiddagen i dag levererades 4 lastpallar med valsedlar för Frimodig kyrka för val till kyrkomöte och stiftsfullmäktige i Uppsala och Västerås stift. Omöjliga att rubba utan hjälpmedel. Med svetten rinnande men ändå med ett leende på läpparna baxar postutköraren in pallarna med valsedlar i lokalen där de ska förvaras i väntan på ompackning, adressering och ny transport till valnämnderna i pastoraten. (Uppskattningsvis en dags arbete för tiotalet ideella.)

Hur många postutkörare delar svetten och plågan med mannen i Uppsala? Hur många lastpallar transporteras runt i landet till ingen annan nytta än möjligen för oljeindustrin? Hur mycket negativ PR blir det sammantaget för en kyrka som uppfattas sakna såväl rationellt tänkande som medkännande med värkande ryggar?

Låt kyrkovalet 2013 vara sista gången då modellen med destruktiv och onödig omlastning av valsedlar äger rum. Inför från och med 2017 ordningen där valsedlarna distribueras från tryckeriet direkt till respektive valnämnd.

Uppsala den 17 juli 2013

Bertil Murray (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:46
av Bertil Murray

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som säkrar möjligheten för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land att under sin utlandstjänstgöring i förekommande fall rösta i de kyrkliga valen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheten till en ny reglering som möjliggör för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land, och som då inte kommer att tillhöra en svenskkyrklig församling att under sin utlandstjänstgöring betala kyrkoavgift i den församling från vilken de sänts ut.

Motivering

De båda förslagen till beslut härrör från två utsända medarbetare och presenterades i nedanstående insändare, införd i Kyrkans tidning våren 2013 av Kristina och Anders Göranzon, utsända medarbetare i Sydafrika.

Vi förlorade vår rösträtt i vår egen kyrka.

Den 9 januari, på Kristinas femtiotredje födelsedag, flyttade vi utomlands. Anders bosätter sig för tredje gången i Sydafrika. Kristina för andra gången. Vid dessa tillfällen har vi varit utsända av Svenska kyrkan. Eftersom vi inte behövt ansöka om medlemskap i Svenska kyrkan vid hemkomsten förmodar vi att vi varit medlemmar/tillhöriga även under utlandsvistelsen.

Under januari månad 2013 har vi fått två brev från Sverige, som vi särskilt vill nämna. Det första kom från försäkringskassan. I brevet står: "Du är fortsatt registrerad hos försäkringskassan under din utlandsvistelse. Det beror på att du arbetar åt Svenska kyrkan."

Brevet berättar sedan att alla som arbetar utomlands för svenskt trosamfund eller svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet kan fortsätta att vara registrerad hos försäkringskassan, om utlandsvistelsen beräknas vara längst fem år. Den så kallade femårsregeln.

Det andra brevet kom till vår särskilda postadress i Sverige. Från skatteverket. Brevet berättar hur vi ska göra för att fortfarande få finnas med i den allmänna röstlängden.

Men när det gäller Svenska kyrkan, som vi tillhör sedan 1960 och även är anställda av, kommer inget brev. För i samma ögonblick som vi flyttar utomlands händer två saker:

1. Vi kan inte längre bidra med kyrkoavgift. Den följer ju med skatten och vi kommer inte att betala skatt i Sverige.

2. Vi får inte rösta i kyrkovalet. Inte ens till kyrkomötet.

Så vår fråga till någon som vet, lyder: Är vi fortfarande med i Svenska kyrkan?

I så fall: Hur ska vi då kunna bidra med kyrkoavgift? Och varför får vi inte rösta? För det är väl inte så att det råder ett överskott av röster, när valsedlarna i kyrkovalet räknas ihop?

Våra förslag:

A: Någon som sitter i kyrkomötet får motionera om en ändring i kyrkoordningen, om det behövs.

B: Skriv på Svenska kyrkans hemsida att alla som bor utomlands och tillhör Svenska kyrkan kan höra av sig genom ett särskilt formulär och därefter få bli inskrivna i röstlängden. Samt att även få möjlighet att bidra med kyrkoavgift.

Det är en fråga om demokrati.

Det är en fråga om kyrkosyn.

Det är en viktig fråga.

Frågorna som artikelförfattarna lyfter upp rör i första hand dem som sänds ut inom ramen för Svenska kyrkans internationella arbete.

Att medarbetare som likt de båda författarna till debattartikeln under sin utlandstjänst kvarstår som kyrkotillhöriga i Svenska kyrkan är utom allt tvivel. De fortsatta nära banden med Svenska kyrkan är för dem synnerligen viktiga. De tar sig uttryck bland annat genom de utsändas resebrev, genom sändande församlings regelbundna förböner och genom hemkomsträffar. Men de båda punkter som artikelförfattarna berör pekar på hur relationen ur en annan synpunkt kraftigt försvagas under utlandstjänsten.

De frågor som motionen aktualiserar har redan tidigare varit föremål för bearbetning, dock utan resultat. I Utlandskyrkan – struktur och delaktigt (Svenska kyrkans utredningar 2009:1), finns på sidan 119 i betänkandet följande förslag:

Utredningens förslag: De som tillhör en utlandsförsamling och inte är folkbokförda i Sverige ska via församlingen betala en avgift till Trossamfundet Svenska kyrkan. *Även övriga kyrkotillhöriga som inte är folkbokförda i Sverige ska ges möjlighet att genom en avgift vara med och ta ett ekonomiskt ansvar för Svenska kyrkan.* [Motionärens kursivering]. Hur detta i praktiken ska hanteras blir en uppgift för kyrkostyrelsen och Rådet för utlandskyrkan att arbeta vidare med.

I skrivelsen till KM 2011, 2011:5, angav kyrkostyrelsen att man inte lämnade något förslag om kyrkoavgift för bosatta utomlands. Det fanns frågor som behövde utredas vidare och man ämnade återkomma till KM 2012. Något sådant förslag har dock, så vitt jag förstår, inte inkommit från kyrkostyrelsen.

Vad gäller frågan om rösträtt vid de allmänna kyrkliga valen kompliceras frågan möjligen av beslutet vid 2012 års kyrkomöte, om indirekt val via utlandsförsamlingarnas kyrkoråd av två ledamöter i KM. Den ordningen låter sig inte överföras till den grupp som skribenterna av debattartikeln företräder.

Det är uppenbart att det här handlar om ett mycket litet antal medarbetare, antalet utsända som skulle omfattas av en ny reglering kan för närvarande räknas i tvåsiffriga tal. Detta innebär inte att frågan kan nonchaleras. Det är ett gott och rimligt önskemål att de som i sina tjänster företräder Svenska kyrkan också ges möjlighet att uttrycka denna tillhörighet genom deltagande i de kyrkliga valen och genom att betala av kyrkan/församlingen fastställd kyrkoavgift.

Uppsala den 8 juli 2013

Bertil Murray (FK)

Kyrkomötet

Motion 2013:47

av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström

Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning för att ta fram hur Svenska kyrkan ska ge uttryck för det ofödda barnets rätt till skydd av sitt liv och hur det ska komma till uttryck, i ord och handling, i kyrkans liv och opinionsbildning.

Motivering

Femte budordet att "Du ska inte dräpa" (2 Mosebok 20:13) klargör att människan, enligt Guds vilja och lag, inte har rätt att ta någon annan människas liv, direkt, avsiktligt eller indirekt.

Det mänskliga livet ska absolut respekteras och skyddas från och med konceptionsögonblicket. Från och med det första ögonblicket av sin existens ska en mänsklig varelse få sina personliga rättigheter erkända, däribland varje oskyldig varelses okränkbara rätt till liv.

Den Heliga Skrift talar nämligen uttryckligen om det ofödda barnet vid flera tillfällen:

Förrän jag danade dig i moderlivet utvalde jag dig, och förrän du lämnade modersskötet, helgade jag dig. (Jeremia 1:5)

Benen i min kropp var inte gömda för dig. När jag bereddes i det fördolda, när jag bildades i jordens djup. (Psaltaren 139:15)

Även enligt den svenska statliga utredningen om det ofödda barnet (SOU 1989:51) framhålls kvinnan och fostret som två individer som är skyddsvärda, där fostret inte enbart är som en del av moderns kropp utan en egen person med egna rättigheter.

Varje oskyldig mänsklig individs oförytterliga rätt till liv utgör en grundläggande beståndsdel i samhället och dess lagstiftning om den ska vara förenlig med femte budordet och FN-stadgan om de mänskliga rättigheternas artikel 3: "Var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet."

Eftersom fostret ska betraktas som person från och med konceptionen ska dess integritet försvaras. Det ska omhändertas som alla andra människor och ha rätt till sjukvård, vård och omhändertagande. Rättsligt beskydd ska därför ges.

Barnets utveckling från befruktning till födsel visar på att ingen av oss blivit människa utan att genomgå en rad olika utvecklingsstadier allt sedan befruktningen och där varje skede och skeende utgör en förutsättning för de påföljande. Det går med andra ord inte att säga att det ofödda barnet är skyddsvärt och ska

värnas först från en senare tidpunkt – i och med att den tidiga utvecklingen är själva förutsättningen för att ha nått till detta senare stadium.

Talet om att fostret är ”ett liv i vardande”, vilket angivits i media (bland annat Dagen Debatt 2013-07-18) som en position från kyrkokansliet i samtal om abort med organisationen MRO, Människorätt för ofödda, är ohållbart då det går emot det uppenbara biologiska faktum att det mänskliga livet redan börjat.

Befruktningen

Varje mänsklig varelse börjar som en enda cell som formas när pappans spermie smälter samman med mammans ägg. När befruktningen ägt rum har en helt unik individ uppstått som äger förmåga att utvecklas vidare. Eftersom föräldrarna är människor av arten *Homo sapiens* är den nya varelsen också en människa. All information som formar individen genetiskt finns lagrad i den första cellen.

1 vecka

Det befruktade ägget delar sig kontinuerligt i celler och efter bara 3–4 dagar bildar cellerna en så kallad morula. Endast 0,15 mm stor rör sig morulan genom äggledaren mot livmodern.

2 veckor

Åtta dagar efter befruktningen ”landar” morulan i livmodern stannar där. Detta kallas implantation. Egentligen borde mammans kropp stöta bort inkräktaren eftersom den är en främmande kropp som kommer för att ta plats i kvinnan. För att detta inte ska ske producerar embryot hormonämnen som signalerar ”stopp – jag är en egen individ men stöt inte bort mig”.

3 veckor

Embryot växer och efter 3 veckor är det 3 mm långt och tre så kallade ”groddblad” har utvecklats. Bara några dagar senare blir huvud, hjärna, bröstkorg och ryggrad synliga.

4 veckor

Hjärtat börjar slå och det slår normalt ungefär 113 gånger per minut. Smärtkänselfkroppar börjar bildas runt munnen på embryot.

5 veckor

Efter 30 dagar, bara två veckor efter utebliven menstruation, är embryot cirka 5 mm långt och har en hjärna med mänskliga proportioner, ögon, öron, mun, njurar, lever, en kroppspulsåder och ett hjärta som pumpar blod som det själv producerat. 10 000 nervceller bildas varje minut. Ögonen finns synliga hos embryot efter cirka 30 dagar. Ögonen sluts när fostret är tolv veckor och öppnas inte igen förrän i 20:e veckan.

6 veckor

Små fingrar börjar framträda och bara någon vecka senare bildas de individuella fingeravtrycken. Om man snuddar vid embryots mun drar det reflexmässigt tillbaka huvudet.

7 veckor

Från fjärde till åttonde veckan växer embryot från 5 mm till 40 mm. Efter 40 dagar kan hjärnvågor mätas med EEG. Barnets skelett är komplett men består

av brosk som nu börjar förvandlas till ben. Hickningar har observerats vid den sjunde veckan.

Mot 2013:47

8 veckor

Kroppen är nu i allt väsentligt färdig. Alla organ finns där även om de inte är färdigutvecklade än. Vid den här tiden börjar barnet att röra sig men det dröjer flera veckor till innan rörelserna är så starka att de kan uppfattas av mamman. Beröring av embryot framkallar käkrörelser, griprörelser och pekanden med tårna. Vid den åttonde veckan uppvisar 75 procent av embryona högerhandsdominans. Trots att det inte finns någon luft i livmodern uppvisar embryot oregelbundna andningsrörelser vid den åttonde veckan. Embryot har nu mer än 90 procent av de delar som vuxna personer har och kallas från och med nu för foster.

9 veckor

Fostrets fötter är omkring 2 mm långa. Musklerna börjar ta form. Fostret börjar suga på tummen och kan svälja fostervatten. Även stämbanden har börjat bildas.

10 veckor

Mellan den nionde och tionde veckan ökar fostrets kroppsvikt med 75 procent. Man kan ana början till mjölkttänder. Fostret gäspar och öppnar och stänger munnen ofta. Unika fingeravtryck framträder med mönster som kan användas för identifiering genom hela livet.

11 veckor

Man kan nu se skillnad på de yttre könsdelarna. Näsan och läpparna är helt utvecklade.

12–16 veckor

Mellan den elfte och tolfte veckan ökar fostrets vikt med nästan 60 procent. Fostrets mun är täckt av smaklökar. Fostret rör sig spontant och vrider på huvudet och rör på fingrarna. Snuddar man nu vid fostrets mun vänds huvudet mot retningen på grund av den så kallade sugreflexen. Flickfoster uppvisar oftare käkrörelser än pojkfoster. Fostret börjar vända sig spontant i livmodern. Det första håret syns. Hjärtat pumpar 28 liter blod/dygn.

16–20 veckor

Bronkialträdet i andningssystemet är nu nästan fullständigt. Ett skyddande vitt ämne, som kallas vernix caseosa, täcker nu fostret. Vernix skyddar huden från att bli irriterad av fostervattnet. Från den 19:e veckan börjar fostrets rörelser, andning och hjärtrytm följa regelbundna cykler. Nu kan man börja känna att fostret rör sig. Barnet kan särskilja olika smaker i fostervattnet och de flesta föredrar söta smaker.

20–24 veckor

Mellan vecka 21 och 22 efter befruktningen börjar lungorna få förmåga att andas luft. Detta anses vara gränsen för livsduglighet eftersom det blir möjligt att överleva utanför livmodern för vissa foster. Nu väger barnet omkring 450 gram och lägger på sig ungefär 80 gram i veckan. Man kan fastställa födelsedatum med en veckas felmarginal åt vart håll. Barnet hickar ofta och mamman kan känna ett rytmiskt dunkande som håller på en stund. Både huvudhår och ögonbryn är tydliga. Barnet kan höra från och med den 20:e veckan. Innerörat är helt färdigt

och fostret hör ljud från moderns kropp såsom hjärta och mage. Men utöver det hör fostret sin mammas röst och lär sig att känna igen den.

24–28 veckor

Vecka 24 öppnas ögonen igen och fostret reagerar på plötsliga, höga ljud med att blinka. Denna reaktion utvecklas vanligen tidigare hos flickfoster. Många forskare hävdar att om man utsätter fostret för höga ljud under en längre period kan det försämra fostrets hälsa. Vid vecka 26 producerar ögonen tårar. Barnet har nu förmåga att känna doft. Pupiller reagerar på ljus och barnet gör ofta kullerbyttor i magen.

28–32 veckor

Alla sinnen är nu utvecklade och barnet reagerar på skarpa ljud och ljus utifrån. Det väger cirka ett kilo och är omkring 35 cm långt. Barnet kan röra sig med sådan kraft att mamman kan "tappa andan" när barnet får in en fullträff. I vecka 30 förekommer andningsrörelser hos fostret cirka 30–40 procent av tiden. Barnet kan även skilja på högfrekventa och lågfrekventa ljud och det reagerar olika på olika sorters musik.

32–36 veckor

De smakämnen som fostret utsatts för under graviditeten verkar påverka vad det tycker om efter födsel. Till exempel så tyckte barn till mödrar som åt lakrits om lakrits medan de som inte utsatts för smaken ogillade lakrits. Vid vecka 32 börjar riktiga alveoler bildas i lungorna och vid vecka 35 kan barnet gripa ordentligt. Barnets längd är nu omkring 40 cm och det väger från 1,7 till 2,2 kilo. Barnet reagerar olika på olika röster. Ett barn som föds efter vecka 34 brukar enligt erfarenheten kunna överleva utan komplikationer.

36 veckor fram till födsel

Barnet börjar nu lägga sig till rätta i förlossningsställning. Det kan komma förvärkar som modern kan använda för att öva inför förlossningen. Kroppsfettet fortsätter att utvecklas men barnet är nu färdigt att möta världen. Fostret sätter igång värkar genom att frigöra stora mängder av ett hormon kallat östrogen. Värkarna är kraftiga sammandragningar i livmodern, vilket resulterar i förlossningen. Barnet föds.

(Fakta är hämtade från Lennart Nilssons *Ett barn blir till*, 1990. *How you began* (SPUC) London. *Incitament* nr 2/99 Eriksson & Gradin. www.ehd.org)

Kamp mot orättvisor och hunger, mot dödsstraff – men för livet och skapelsen som Guds goda gåvor – tillhör områden som Svenska kyrkan prioriterar i sitt samhälls- och opinionsarbete nationellt och internationellt.

Kampen mot den orättvisa det innebär att livet släcks för ofödda barn, i Sveriges fall runt 38 000 gånger per år eller totalt för runt en miljon ofödda barn sedan nuvarande abortlagstiftning infördes 1974, är en naturlig och integrerad del i det solidaritetsarbete för livet som Svenska kyrkan redan bedriver.

Detta behöver komma till ett tydligare uttryck.

Vi lever dessutom i ett land, där det i stort sett inte finns några adoptioner av svenska barn, fast det finns så många svenska föräldrapar som inte vill något högre.

På olika sätt kan alltså stift, församlingar och grupper av enskilda medlemmar runtom i vår kyrka delta i det grundläggande kristna solidaritetsarbete, i enlighet

med femte budordet och andra delar av den Heliga Skrift samt FN-stadgan om de mänskliga rättigheternas artikel 3, till skydd för livet, livets okränkbarhet och helighet – när det är som skörast och mest försvarslöst.

Mot 2013:47

Mora och Uppsala den 19 juli 2013

Lennart Sacrédeus (KR)

Margit Borgström (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:48
av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström

Gemensamma valsedlar i kyrkovalen

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen om att ändra det kyrkliga valsystemet så att samtliga nominerade kandidater vid val till kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomöte förs upp på en gemensam valsedel.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att Svenska kyrkan ansvarar för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokalerna.

Motivering

I arbetet för att få mer levande och aktiva församlingar inom Svenska kyrkan behövs även en förändring av valsystemet så att församlingsborna inte röstar uteslutande på listor från nomineringsgrupper, utan enbart på personer.

Med renodlade personval kan väljarna stödja goda kandidater oavsett bakgrund och varifrån de nominerats, detta till skillnad från i dag då kyrkovalen innebär att medlemmarna måste ta en valsedel med företrädare för en viss nomineringsgrupp.

Det skulle innebära att samtliga nominerade kandidater förs upp på en gemensam valsedel, ett uttryck för att vi alla tillhör samma kristna kyrka, varefter väljaren får markera de tre kandidater han eller hon vill stödja, oavsett vilken nomineringsgrupp de eventuellt skulle tillhöra. Inget hindrar nämligen att den enskilde kandidaten anger sin tillhörighet till en specifik nomineringsgrupp genom att markera dess förkortning inom parentes efter sitt namn.

Ekumeniskt är det synnerligen svårt att finna stöd för att vår kyrka baserar sina val av förtroendevalda renodlat på nomineringsgrupper och att väljaren därför måste acceptera ett helt paket – i stället för att kunna rösta på flera personer hämtade från olika nomineringsgrupper. Rätten att personrösta på tre personer är knutet till valsedeln och därmed också i praktiken till samma nomineringsgrupp.

Det går ju inte heller att frigöra sig ifrån det mindre smickrande faktum i ett ekumeniskt perspektiv att tre av dagens nomineringsgrupper ytterst styrs av en sekulär partistyrelse, som i fallen S, C och SD.

Det ger Stefan Löfven (S), Annie Lööf (C) och Jimmie Åkesson (SD) tillika rollen som uppenbarligen högsta teologisk auktoritet, något som veterligt inte uttryckligen ingick i kompetensbeskrivningen vid deras ordförandeval.

Varken i ett nationellt eller i ett internationellt kyrkligt perspektiv är detta ett system som imponerar eller baseras på respekt för teologisk kunskap.

Den tiden borde alltså vara förbi när den förtroendevalde kan hänvisa till sin nomineringsgrupp och inte stå för sitt personliga ställningstagande och ansvar vid ett beslut. I arbetet att främja gudstjänstlivet som församlingens centrum, en tydligare familjesatsning i kyrkan, stärkt diakoni samt i att finna former för hur frivilliginsatser kan uppmuntras mer är det alltså av stor vikt hur valsystemet ser ut.

Med gemensamma valsedlar kan därmed också antalet tryckta valsedlar fortsätta att minska och det högst väsentligt, en verklig miljöförbättring. Redan 2013 års kyrkoval medför en reducering från 147 miljoner tryckta valsedlar ned till 111 miljoner, detta i ett kyrkoval med färre än en miljon deltagare per val.

Dessutom borde tiden vara mogen för Svenska kyrkan själv, inte nomineringsgrupper eller enskilda kandidater, att ta ansvar för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokalerna.

Samtliga, inte en del, av Svenska kyrkans förtroendevalda, borde med andra ord väljas, utifrån ett personligt förtroende som kristen och församlingsbo, i form av renodlade personval. Det skulle sluta låsa in oss väljare att uteslutande rösta på en viss nomineringsgrupp, utan ge oss rätten att rösta på goda kandidater från olika nomineringsgrupper – och det samtidigt i ett och samma val.

Mora och Uppsala den 19 juli 2013

Lennart Sacrédeus (KR)

Margit Borgström (KR)

Kyrkomötet

Motion 2013:49

av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson

Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att redovisa vad 2009 års kyrkomötesbeslut i äktenskapsfrågan lett till för konsekvenser för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning nationellt och internationellt, inklusive den splittring den medfört inom Lutherska världsförbundet.

Motivering

Vikten av ekumenik, samverkan med och närheten till andra kristna trossamfund, förtjänar att få en framskjuten plats som ett synnerligen angeläget ämne i kyrkovalet den 15 september. Hur vill vi att Svenska kyrkan ska agera och framträda i förhållande till andra kyrkor och trossamfund – hemma i Sverige och internationellt, lokalt i församlingen likväl som inom organ som inte minst Sveriges Kristna Råd, Lutherska världsförbundet och Kyrkornas världsråd?

Ekumeniken handlar om gemenskap mellan oss kristna, att vi har en gemensam Herre och Gud, att vi är syskon i Kristus utifrån en delad tro och gudstillit. I ett vidare perspektiv berör också ekumeniken en nyttig, och vill jag påstå, nödvändig, påminnelse om att varje kyrka och samfund är insatt i ett större teologiskt trosmässigt sammanhang. Därför kan ingen kyrka vara sig själv nog, utan hänsynstagande till andra kristna samfund.

Den ödmjukheten saknade bevisligen majoriteten hösten 2009 i kyrkomötet – främst företrädd av nomineringsgrupperna S, C, M (numera Borgerligt alternativ), ÖKA, POSK samt MPSK och ViSK – som låg bakom beslutet att gå ifrån den allmänkyrkligt förankrade teologiska synen, som kyrkan alltid tidigare burit, om äktenskapet som en unik förening mellan en kvinna och en man för inbördes kärlek, barnens trygghet och samhällets fortbestånd, allt med en grund i den bibliska synen på skapelsen och skapelseordningen.

Att Svenska kyrkan avvikit från denna teologiska hållning, och nu deklarerat att ett bröllop i luthersk kristen mening ska omdefinieras könsneutralt, liksom riksdagen gjorde tidigare samma år, har lett till att hon medverkat till att trasa sönder och splittra den världsvida lutherska kyrkofamiljen i Lutherska världsförbundet, LVF. Den växande Mekane Yesuskyrkan i Etiopien, en gång grundad av svenska EFS-missionärer, har efter kyrkomötets oekumeniska beslut 2009 nu förklarat att man inte längre delar kyrkogemenskap med Svenska kyrkan och Evangelical Lutheran Church in America, ELCA, det största lutherska kyrkosamfundet i USA och inom vars led den svenskamerikanska Augustanasynoden (1860–1960) inleddes.

Den skarpa markeringen, att upphöra att se varandra som systerkyrkor, har den etiopiska lutherska kyrkan fattat efter det att kyrkomötet i Sverige och ELCA intagit liknande ställningstagande, det vill säga att inte längre hävda den unika relationen mellan man och kvinna som det bibliska äktenskapets grund.

Mekane Yesuskyrkan, snart LVF:s största medlemskyrka då hon till skillnad från Svenska kyrkan får fler och fler medlemmar, hade under ett antal år innan kyrkomötesbeslutet 2009 varnat för en sådan utveckling inom den världsvida lutherdomen då man, på goda grunder, ser och inser äktenskapets grundläggande roll för kyrka och samhälle.

Den etiopiska systerkyrkan vädjade därför inom LVF för en tankepaus, teologisk reflektion samt att inget beslut skulle fattas inom ett antal år för att ge tillfälle till att ömsesidigt mer lyssna till varandra. Just detta ekumeniska perspektiv och hänsynstagande internationellt, och även här hemma i Sverige, i förhållande till andra kristna trossamfund utgjorde grunden för den motion som skrevs till kyrkomötet i äktenskapsfrågan 2009 för nomineringsgruppen Kristdemokrater i Svenska kyrkan (KR).

Mora och Varberg den 19 juli 2013

Lennart Sacrédeus (KR)

Karl-Gunnar Svensson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:50
av Lennart Sacrédeus

Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att underställa samtliga kyrkliga beslut på nationell nivå ett familjeperspektiv.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en genomgång och utvärdering av på vilket sätt familjeperspektivet och familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn kommer till uttryck i kyrkoordningen.

Motivering

Inom Svenska kyrkan är normalt sett barndopet vägen in i kyrkans gemenskap och som grund för medlemskapet. Det innebär att för hem och familj och församling är det en uppgift att ta ansvar för att det döpta barnet får växa upp i en kristen trosmiljö samt i ord och handling får kunskap om den kristna läran och det kristna livet.

Församlingen kan alltså inte ensam bära detta ansvar, men har enligt Bibeln och kyrkoordningen en oavvislig plikt och ansvar för att skapa förutsättningar för det döpta barnet att leva i dopet och bistå med att kunna utveckla en tillit till Gud, så att dopet personligen kan bekräftas i konfirmationen i 15-årsåldern.

Detta sker genom en rad olika verksamhetsformer och gudstjänstliv i församlingarna, men måste hela tiden rymma ett familjeperspektiv för att ge barnet stöd att leva som kristen i hemmets miljö och föräldrarna verktyg att hjälpa barnet att upptäcka och uppleva den kristna trons rikedom och sanning.

Det döpta barnets föräldrar har alltså en mycket viktig uppgift att fylla för denna vandring. Församlingens ansvar är att stödja föräldrarna, modern och fadern, att ge sitt döpta barn trons redskap för att bekräfta dopet.

I själva folkkyrkotanken ligger att en stor del av folket, och därmed också de enskilda familjerna och hemmen, tillhör en och samma kyrka – och därmed delar en gemensam religiös tro och andlig erfarenhet.

I hemmet och genom föräldrarna, även inom släkten, binds ofta de andliga banden samman i en trosförmedling och trosöverföring från generation till generation. Så har den evangelisk-lutherska folkkyrkan i Sverige sett den kristna tron förmedlas vidare fram till idag med fler än två tredjedelar av de svenska medborgarna tillhöriga trossamfundet Svenska kyrkan.

I kyrkans uppgift ligger att utrusta och underlätta för föräldrarna att utveckla ett familjens eget andakts- och böneliv, ge barnen en kristen fostran och underlätta trosöverföringen och trosförmedlingen från föräldragenerationen till de döpta barnen.

Familjeperspektivet behöver därför tydligare komma in i kyrkans verksamhet och inriktning, så även på den nationella nivån och dess framtidssatsningar/analyser,

Mot 2013:50 särskilt i ljuset av att barndopet är för de allra flesta den vanliga och naturliga vägen in i Svenska kyrkan som tillhörig och en del av vår kyrkas gemenskap.

Mora den 20 juli 2013

Lennart Sacrédeus (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:51
av Lennart Sacrédeus

Jourhavande präst kvar inom larmnumret 112

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uttala sitt stöd för att Jourhavande präst ska vara kvar inom larmnumret 112.

Motivering

Jourhavande präst får varje natt fem till sex samtal som handlar om självmord, där någon mår så dåligt i själen att denne inte vill leva längre. I juli månad föreslog dock regeringens utredare kring SOS Alarm, Marie Hafström, att möjligheten att nå jourhavande präst direkt via larmnumret 112 ska tas bort.

Hennes motivering till denna slutsats är syftet att, vad man kallar, ”renodla” 112-numret till att gälla utlarmningstjänster som ambulans och brandkår. Därmed skulle tjänster som utredaren ser är av ”servicekaraktär”, som Jourhavande präst och Giftinformation, tas bort från larmnumret.

På goda grunder anser samordnaren för Jourhavande präst, prästen Monica Eckerdal i Göteborg, att ifall förslaget blir verklighet skulle det innebära ”en katastrof för samhällets mest utsatta”. Hon ser det inträffade som en oroande utveckling och varnar för att samhället och Jourhavande präst kommer att missa människor i verklig nöd. Dessutom kan verkligt fattiga, utan telefonabonnemang, bara ringa 112.

Till bilden hör också att Jourhavande präst kom till för att vara självmordsförebyggande. Att ta bort denna funktion från alarmnumret 112 rimmar därmed illa med regeringens nollvision för självmord.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har redan lämnat in sitt remissvar och är där kritiska till förslaget att jourtelefonen flyttas. De påpekar att det är av stor vikt att människor i kris snabbt kan få tillgång till stöd och att man inte ska överskatta människors förmåga att i pressade situationer komma ihåg olika telefonnummer.

Svenska kyrkans remissvar väntas gå i samma riktning och skulle kunna få en extra förstärkning genom att hela kyrkomötet, som kyrkans högsta beslutande organ, uttalade sig i frågan – till stöd för att Jourhavande präst ska vara kvar inom larmnumret 112.

Mora den 21 juli 2013

Lennart Sacrédeus (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:52
av Hans-Olof Andrén

Redovisningens verksamhetsindelning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en redovisningsmodell för församlingar och pastorat som överensstämmer med Svenska kyrkans förståelse av den grundläggande uppgiften.

Motivering

Kyrkans redovisningskommitté (KRED) har beslutat att samtliga ekonomiska enheter på lokal nivå senast från och med verksamhetsåret 2014 ska redovisa sin verksamhet enligt en ny modell, "Modell för verksamhetsindelning 2011". Församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission ska enligt den nya redovisningsmodellen få genomslag på så vis att all verksamhet delas upp i dessa fyra delar. Detta är möjligen en intressant teoretisk tankelek som dock bygger på en missuppfattning. De fyra "delarna" är aspekter på församlingens verksamhet, inte verksamhetsgrenar i sig själva, och en mängd verksamheter kan ses ur flera av dessa aspekter.

Ett enda exempel: "Våga sjunga-körer", det vill säga kyrkokörer för personer som inte vågat eller trott sig kunna sjunga men gärna skulle vilja. Bokförs som gudstjänst? Självklart, kören sjunger uteslutande i gudstjänsten. Bokförs som undervisning? Tveklöst, människor som aldrig sjungit förut lär sig att sjunga i kör och lär sig mer om den kristna tron. Bokförs som diakoni? Absolut, många får ett nytt socialt sammanhang och kanske ett stärkt självförtroende. Bokförs som mission? Självfallet, kören lockar många med en svag relation till kyrkan och för dem in i gudstjänstsammanhanget. Kanske vill till och med personer delta som inte är medlemmar i Svenska kyrkan eller något annat kyrkosamfund.

Den största bristen med dagens redovisning är inte verksamhetskategorierna (musik, barn, ungdom, konfirmander etc.) utan att personalkostnaderna inte fördelas ut på kategorierna. Om detta åtgärdas behöver inte dagens system förändras i grunden. Den beslutade nya verksamhetsindelningen kommer med säkerhet att leda till en kaotisk flora av lokalt konstruerade konstlade verksamhetsuppdelningar. I många fall kommer det att bli svårt att få en samlad bild av pastoratets kostnader för till exempel musik eller ungdomsverksamhet. Under många år kommer det också att bli omöjligt att jämföra kostnader för till exempel gudstjänster och diakoni mellan olika ekonomiska enheter. Jag anser därför att det är dags för kyrkostyrelsen att ingripa, och jag föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utarbeta en redovisningsmodell för församlingar och pastorat som överensstämmer med Svenska kyrkans förståelse av den grundläggande uppgiften.

Brämön den 16 juli 2013

Hans-Olof Andrén (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:53
av Hans-Olof Andrén

Antalet ledamöter i kyrkomötet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga konsekvenserna av en minskning av antalet kyrkomötesledamöter till 201.

Motivering

Svenska kyrkan har ett jämförelsevis stort högsta beslutande organ med 251 ledamöter och 14 biskopar. Den norska kyrkans kyrkomöte har 116 ledamöter, och den finska evangeliskt lutherska kyrkans kyrkomöte har 109 ledamöter. En så stor kyrka som den engelska anglikanska kyrkan har 469 ledamöter, varav 226 i lekmannahuset.

Kyrkomötets storlek har debatterats många gånger. Svenska kyrkans demokratiutredning tog upp frågan, dock utan att enighet om en ändring kunde uppnås. Utredningen lade därför inget förslag i frågan. Frågan aktualiseras nu igen av de problem som kyrkomötets storlek innebär för möjligheten att hitta alternativa lokaler under den tid universitetsbyggnaden i Uppsala ska renoveras.

Argumenten för och emot en minskning av kyrkomötet är välkända. Argumenten för en minskning har framför allt varit minskade kostnader och möjligheten att ta till vara alla ledamöters kunskap och kompetens (ibland lite nedlåtande uttryckt som bereda "meningsfull sysselsättning" åt ledamöterna, som om det vore ledamöterna som behövde kyrkomötet, inte tvärt om). Argumenten mot en minskning har framför allt varit minskad representation, vilket ibland har förutsagts gå ut över andelen unga ledamöter och också förmodats öka andelen män i kyrkomötet.

När kyrkomötet fick sin nuvarande organisation år 1983 var det trossamfundet Svenska kyrkans högsta beslutande organ men samtidigt en statlig myndighet, och organisationen var i mycket utformad med riksdagen som modell. Sedan år 2000 har kyrkomötets status som myndighet upphört. Härtill kommer att Svenska kyrkan inte har samma storlek som när den nuvarande organisationen infördes år 1983. Det året hade kyrkan 7,687 miljoner medlemmar, år 2012 var antalet 6,447 miljoner, en minskning om 16 procent. Räknat i andelen tillhöriga av befolkningen är förstås minskningen mycket större, 27 procent (från 92,0 procent till 67,5 procent). Mot bakgrund av denna utveckling och de besparingar på alla nivåer i kyrkan som detta framtvingar är det inte orimligt att också kostnaderna för kyrkomötet ses över. Kyrkomötet kan inte gärna vara fredat när församlingar, pastorat och stift måste spara.

Det har tidigare föreslagits att kyrkomötet ska minskas till 151 ledamöter. Detta förefaller vara en omotiverat kraftig minskning. Men en minskning med 20 procent, till 201 ledamöter, borde kunna vara hanterlig för nomineringsgrupperna

Mot 2013:53 och får troligen inte några besvärande konsekvenser för kyrkomötets arbetskapacitet. Jag föreslår därför att kyrkostyrelsen får i uppdrag att närmare granska vad en sådan minskning skulle få för arbetsmässiga konsekvenser för kyrkomötet och vilka kostnadsbesparingar som kan förväntas.

Brämön den 11 juli 2013

Hans-Olof Andrén (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:54
av Irene Gustafsson

HBT-certifikat

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra HBT-certifikat på arbetsplatser i Svenska kyrkan.

Motivering

Många organisationer har HBT-certifierat sina arbetsplatser, till exempel många arbetsplatser inom sjukvården. Det innebär att arbetsplatserna arbetar strategiskt i syfte att erbjuda en god arbetsmiljö för anställda och ett respektfullt bemötande av människor från ett HBT-perspektiv. Oavsett åsikt i denna fråga så bör man som anställd välja sina ord utan att sära någon. Det är bra om även Svenska kyrkan kan ta i denna fråga och vara banbrytande och ett föredöme. Det är en fråga som är viktig och bör vara lättare att genomföra eftersom pastoraten blir större och bärkraftiga.

Boden den 15 juli 2013

Irene Gustafsson (S)

Kyrkomötet
Motion 2013:55
av Anna-Sara Walldén

Vem är Svenska kyrkan?

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån motionens frågeställningar formulera en policy, gällande nationell nivå, för hur Svenska kyrkans namn används på nätet.

Motivering

Internet och sociala medier är en allt viktigare del av många svenskars liv. Därför är det naturligt att Svenska kyrkan också finns där.

På olika sätt till exempel på Facebook, Instagram, Twitter och via webben kan jag komma i kontakt med Svenska kyrkan. Svenska kyrkan kan dessutom framföra åsikter och tankar, svara på frågor och framföra budskap rörande bibeltexter, politik, enskilda människor och nästan vad som helst. Men vem är denna Svenska kyrkan? Vem är det jag möter? Vem talar hon ifrån och vem talar hon till? På vems uppmaning, med vilket mandat talar hon? Vem står bakom hennes tankar och åsikter, vem har rätt att formulera hennes budskap?

Svenska kyrkan är i grunden sina medlemmar, sina församlingar och stift. Svenska kyrkan är i grunden också relationer mellan människor och mellan Gud och människor.

I kyrkoordningen anges att Svenska kyrkan främst framträder som sina lokala församlingar, att församlingarna är en gemenskap av de människor som tillhör Svenska kyrkan som bor inom församlingens område. Vidare sägs att församlingen är självstyrande och att de också ingår i det större sammanhanget av stift och trossamfundet Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan är alltså främst församlingar och stift men på nätet är det kyrkokansliet i Uppsala som är Svenska kyrkan.

Hur hanterar vi denna diskrepans?

Spelar den någon roll, är den ofrånkomlig eller borde det vara på något annat sätt?

Är det bra att den enhet i Svenska kyrkans organisationsstruktur som har som sin främsta uppgift att samordna och att främja stift och församlingars arbete plötsligt har en egen roll som kommunikatör och, som på den arena som sociala medier och internet är, på många sätt får monopol på att tala för "Svenska kyrkan"?

Ett sätt att möta en del av problematiken skulle kunna vara att det, när Svenska kyrkan kommunicerar, alltid tydligt framgår vem det är som kommunicerar. På hemsidan kunde detta lösas exempelvis genom att ha namn på artikelförfattaren. Om man finner det nödvändigt med ett twitterkonto som inte är kopplat till en person skulle man kunna lägga till: Svenska kyrkan kyrko-

Mot 2013:55 kansliet o.s.v. Allra viktigast blir naturligtvis detta förhållningssätt på ”snabba” medier som exempelvis Twitter. Även om det står i bakgrundsinformationen vilka som är avsändare blir det för den som läser en officiell röst av hela ”Svenska kyrkan”.

Med denna motion vill jag framför allt lyfta fram behovet av reflektion kring dessa frågor. Det vi gör och inte gör, det vi kommunicerar och inte kommunicerar spelar roll och måste vara väl genomtänkt. Därför menar jag att kyrkostyrelsen bör få detta i sin hand.

Lycksele den 20 juli 2013

Anna-Sara Walldén (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:56
av Ylva Wahlström m.fl.

Öka den vegetariska kosten

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att det vid Svenska kyrkans riksarrangemang i första hand serveras vegetarisk mat, annan kost kan anmälas vid behov.
2. Kyrkomötet beslutar att inför fastan 2014 uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana alla församlingar att välja vegetariskt alternativ, som den allmänna hållningen för det man serverar, främst under fastan.

Motivering

Att äta mer vegetariskt är gott av många skäl. Den personliga hälsan och de miljöskäl som också indirekt påverkar din hälsa. Det är också en viktig solidarisk handling, eftersom jordens resurser kan räcka till fler om maten inte främst ska gå via djurhållning.

Ärkebiskopens möte om barn och unga 2012 tog ett modigt och stort steg i att öka den vegetariska kosten i Svenska kyrkan. Deltagarna vid mötet fick anmäla om de önskade annan kost än vegetarisk. Bland annat vid riksarrangemang finns det stora miljövinster i att låta den huvudsakliga kosten vara vegetarisk.

Vegetarisk kosthållning under fastan, att avstå från kött och fisk, ligger i linje med vår kyrkas tradition. Den allmänkyrkliga regeln var under lång tid att avstå från kött vid onsdagar och fredagar förutom mellan påsk och pingst.

Att öka den vegetariska kosten blir ett tydligt ställningstagande för att som kyrka minska både de koldioxidutsläpp som köttproduktion innebär och vårt utnyttjande av storskaligt fiske från haven.

Lite barnkonsekvensanalys: Globalt behöver vi minska vårt kött- och fisk-ätande för att säkerställa kommande generationers mat. Vad vi väljer i dag och vad vi vänjer våra barn med har stor betydelse för framtiden. Att få äta av en egen liten skörd är en viktig lärdom för framtiden. Att därför äta god vegetarisk mat i kyrkan under fastan och vid framtida riksarrangemang kommer av flera skäl bli något mycket positivt för unga och gamla.

Stockholm och Rangoon den 19 juli 2013

Ylva Wahlström (MPSK) Celina Falk (MPSK)

Eva-Maria Munck (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:57
av Gunvor Torstensson m.fl.

Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte återkomma med ett förslag som gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet.

Motivering

Det är märkligt att biskoparna inte har rösträtt i kyrkomötet, Svenska kyrkans högsta beslutande organ!

Svenska kyrkan är evangelisk-luthersk kyrka och är som sådan en episkopal kyrka med en episkopal ordning där biskopen har en ledande funktion och roll.

Svenska kyrkan uttrycker den episkopala ordningen med den så kallade dubbla ansvarslinjen, men i kyrkomötet är den dubbla ansvarslinjen numera avskaffad. Kyrkomötet väljs utan kategoridelnings i allmänna val och kyrkans ämbetslinje har därmed ingen egen representation. Den dubbla ansvarslinjen skulle bli tydligare om biskoparna hade rösträtt i kyrkomötet.

Ibland rör motioner och förslag i kyrkomötet ansvarsområden som ingår i prästernas vagningsansvar. Då är det en brist och svaghet att biskoparna inte har rösträtt, eftersom de har tillsynsansvar för prästerna. Biskoparna ingår i Läro-nämnden som avger yttrande i dessa frågor, men varje biskop måste förhålla sig till beslut som han/hon inte ens kan reservera sig mot. Biskoparna borde vara fullvärdiga medlemmar i kyrkomötet för att kunna stå bakom de beslut som fattats.

Järpås den 17 juli 2013

Gunvor Torstensson (POSK)

Gustaf Bengtsson (POSK)

Carina Etander Rimborg (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:58
av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram former för indirekt val till stiftsfullmäktige för tillämpning i valet 2017.

Motivering

Stiftsfullmäktige behandlar framför allt frågor som rör församlingar, inte medlemmar. Satsningen på Gemensam IT-plattform (GIP) och Gemensamt administrativt system (GAS) för församlingarna, är ett exempel på detta. Därför behöver ledamöter i stiftsfullmäktige ha en tydlig församlingsförankring. Ett indirekt valsystem skulle garantera detta och Svenska kyrkan skulle minska valkostnaderna betydligt.

Efter strukturreformens genomförande 2014 blir pastoraten i många fall större och därmed färre och då blir det också färre kyrkofullmäktigen. Detta öppnar nya möjligheter för indirekta val till stiftsfullmäktige. Genom att respektive kyrkofullmäktige i ett stift väljer antal representanter till stiftsfullmäktige efter storleken på pastoratet, skulle dessa representanter gemensamt utgöra ett stiftsfullmäktige med det antal ledamöter som är beslutat.

Exakta former för detta måste naturligtvis utredas av kyrkostyrelsen.

Järpås den 17 juli 2013

Gunvor Torstensson (POSK)

Gustaf Bengtsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:59
av Ola Isacsson och Anders Roos

Huvudmannaskap för begravningsverksamheten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av ett förändrat huvudmannaskap för begravningsverksamheten.

Motivering

När riksdagen i maj 2013 beslutade om gemensam begravningsavgift för hela riket var detta beslut anmärkningsvärt på två sätt: Dels att beslutet gick emot Svenska kyrkans uppfattning, som förordat gemensam begravningsavgift i varje kommun, men framförallt för att beslutet undantog de två kommunala huvudmännen för begravningsväsendet Tranås och Stockholm. Genom att Stockholms kommun undantas blir begravningsavgiften i riket högre än den annars skulle ha blivit. Stockholms kommun har 6,5 öre/100 kronor i begravningsavgift. De kyrkliga huvudmännen har i genomsnitt 24 öre/100 kronor.

En annan förändring som kommer att påverka Svenska kyrkan är regeringens förslag att ta bort begreppet församling ur folkbokföringen och att folkbokföring istället kommer att ske i kommun. Visserligen kommer Svenska kyrkan att genom Lantmäteriet kunna få tillgång till uppgifter om vilka fastigheter som tillhör vilken församling. Men det kommer, till skillnad från idag, innebära kostnader för Svenska kyrkan.

Vi menar att staten genom dessa förändringar avlägsnar sig från den samsyn som rådde vid relationsförändringen 2000. När det gäller folkbokföring påförs Svenska kyrkan avgifter för att kunna upprätthålla den indelning som förutsätts i Lagen om Svenska kyrkan, att församlingsindelningen, med få undantag, är territoriell. När det gäller beslutet om begravningsavgift har det tagits helt och hållet över huvudet på Svenska kyrkan, då gemensam begravningsavgift ska omfatta de 731 kyrkliga huvudmännen, medan man inte förmår inlemma de två kommunala huvudmännen i systemet. "Allt är lätt för den som inte ska göra det" är det ordspråk som faller i tanken.

Av hävd är det visserligen så att kyrklig församling och ansvaret att begrava de döda hört samman under överskådlig tid. Vidare är det närmast universellt att religiös tillhörighet och formerna för begravningsverksamheten hör samman. Vi menar dock att detta inte med nödvändighet innebär att Svenska kyrkan även är huvudman för begravningsverksamheten.

Växjö och Sollentuna den 21 juli 2013

Ola Isacsson (POSK)

Anders Roos (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:60
av Lars Gunnlev

Ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens frågor om kyrkans tro, religion och livsåskådning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en instans för besvarande av frågor från allmänheten inom Svenska kyrkans kompetensområde.

Motivering

Varje människa har funderingar kring existentiella frågor. Församlingsprästerna har en stor arbetsbörda och räcker ofta inte till för att besvara dessa "enkla" frågor som inte direkt rör själavård.

Med de tekniska möjligheter som numera finns anser jag att det vore önskvärt med en rikstäckande verksamhet på området. Kanske vore det lämpligt med en underavdelning till Läronämnden? En möjlighet till kommunikation och att dra uppmärksamhet till kyrkan.

Katrineholm den 21 juli 2013

Lars Gunnlev (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:61
av Lars Gunnlev

Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkomedlemmars och anställdas inflytande kan ökas i rättssäkerhetens intresse.

Motivering

Det framhålls ofta att Svenska kyrkan med sina över sex miljoner medlemmar är Sveriges största organisation. En sådan institution har naturligtvis stor makt. Med makt följer ansvar inte minst för att brister i rättssäkerheten rättas till. En domare sa att kyrkan numera är som vilken förening som helst. Jag förstod hans yttrande som att han delar min uppfattning om att rättssäkerheten inte är tillfredsställande.

En biskop har i kraft av sitt ämbete möjligheter att verka informellt. Han/hon är också ordförande i domkapitlet och stiftsstyrelsen. Biskopen kan alltså utöva ett dominerande inflytande på ett ärendes behandling med risk för att det blir fel.

I både Ansvarsnämnden för biskopar och i Överklagandenämnden kan endast den som är "berörd" föra talan.

I och med Svenska kyrkans skiljande från staten försvann möjligheten att vända sig till JO.

Ovan nämnda omständigheter visar att en "visselblåsare" har små möjligheter att göra sig hörd inom Svenska kyrkan. Det finns behov av en institution, ny eller grundande sig på existerande instanser, till vilken kyrkans medlemmar och anställda kan vända sig. En sådan inrättning skulle kunna minska antalet ärenden som hamnar i Arbetsdomstolen. Den skulle också vara ännu en väg till den kommunikation som kyrkan söker med omvärlden.

Svenska kyrkan är i sin nya fria ställning toppstyrd. Jag anser att en justering av maktförhållandena nu är möjlig och nödvändig och föreslår därför en utredning om hur detta bäst kan ske.

Katrineholm den 21 juli 2013

Lars Gunnlev (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:62
av Kjell Petersson m.fl.

Val till kyrkomötets utskott

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att i kyrkomötets arbetsordning införa bestämmelsen att ingen kyrkomötesledamot kan väljas till mer än ett utskott.

Motivering

Kyrkomötet har åtta utskott. Varje utskott ska ha femton fasta ledamöter och lika många ersättare. Vid valen till utskott vid kyrkomötet 2010 valdes några ledamöter till mer än ett utskott. Eftersom utskotten sammanträder samtidigt kan ingen ledamot rent fysiskt arbeta i mer än ett utskott. Denna avgörande omständighet bör få genomslag vid val av ledamöter till utskotten.

Det kan betyda att antalet tillgängliga kyrkomötesledamöter inte kan fylla alla 240 platserna i utskotten. Ett antal kyrkomötesledamöter sitter i kyrkostyrelsen och andra centrala organ och är därmed inte valbara till utskotten. Därför måste bestämmelsen om ett fast antal ersättare mjukas upp. Mitt förslag till ändring är att utskotten ska bestå av femton ordinarie ledamöter. I händelse av att alla valbara ledamöter har plats i något utskott bör det vara möjligt att i något eller några utskott ha färre än femton suppleanter. Det blir då valberedningens uppgift att föreslå hur många ersättare varje utskott ska ha.

Stockholm, Luleå och Vara den 22 juli 2013

Kjell Petersson (FK)

Torbjörn Lindahl (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:63
av Kjell Peterson och Leif Nordlander

Den prästerliga titulaturen

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas.

Motivering

Enligt kyrkoordningen finns en *kyrkoherde* i varje pastorat. Vid sidan av denne kan det finnas en eller flera *komministrar*. Ibland missiveras en *pastorsadjunkt* till pastoratet. I varje kontrakt finns en *kontraktsprost*, ibland även en *kontraktsadjunkt* och i domkyrkoförsamlingarna finns *domprostar*. En förtjänt präst kan utses till *prost* över egen församling. En biskop kan ha en *kaplan*, och på stiftskansliet finns ibland *stiftsprostar* och *stiftsadjunkter*.

Man kan tycka att det räcker med prästerliga tjänstetitlar. Men så är tydligen icke fallet. I den omfattande omstrukturering som pågår skapar kreativa tillsättningsorgan nya titlar. I annonser i kyrklig press kan man i stort uppslagna annonser läsa att man söker präster som tituleras *pastoralchefer*, *församlingsherdar*, *distriktschefer*, *arbetsledande komministrar* och *biträdande kyrkoherdar*.

Det är möjligt att det behövs ytterligare en kyrklig tjänstetitel i pastoraten utöver kyrkoherde och komminister. Denna titel bör i så fall vara densamma i alla pastorat. När olika pastorat uppfinner sina egna titlar skapar det osäkerhet och förvirring, både bland anställda och bland medlemmar. Hur skiljer man för övrigt en församlingsherde från en kyrkoherde, eller en pastoralchef från en arbetsledande komminister?

Därför bör kyrkostyrelsen efter beredning sända ut anvisningar till stift och pastorat om vilka prästerliga titlar som bör användas för tjänster inom kyrkan.

Stockholm och Vara den 22 juli 2013

Kjell Petersson (FK)

Leif Nordlander (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:64
av Carina Etander Rimborg m.fl.

Kyrkomötet och Bok & Bibliotek

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att planera kyrkomötet så att det inte ska äga rum samtidigt som Bok- & Biblioteksmässan i Göteborg.

Motivering

Kyrkomötet har under många år ägt rum vecka 39 (september) och vecka 43 (oktober). Sedan två år tillbaka äger numera kyrkomötet rum vecka 39 (september) och vecka 47 (november).

Vecka 39 infaller de allra flesta gångerna under sista helgen i september, det vill säga lönehelgen, och den helgen som bokmässan i Göteborg infaller.

Under Bok- & Biblioteksmässan (B&B) är Svenska kyrkan bokmässans största samarbetspartner. Årligen träffar Svenska kyrkan flera tusen besökare i sin monter där det erbjuds författarseminarier och diskussioner samt bildvisning. Detta är Svenska kyrkans största publika arrangemang under året.

Eftersom bokmässan är det största evenemang som Svenska kyrkan medverkar i, utanför sina egna arenor, är det många i kyrkomötet, såväl ledamöter, biskopar som funktionärer, som vill vara också på Bok- & Biblioteksmässan. Mässan varar fyra dagar (torsdag till söndag), varav de två första dagarna överlappar kyrkomötets två sista dagar.

Det tydligaste exemplet på att flera som är med på kyrkomötet tvingas göra svåra val mellan Bok- och Biblioteksmässan och kyrkomötet visas av biskoparna. Flera av biskoparna är med rätta engagerade i programmen under B&B. Det är därför vanligt att biskoparna brukar försvinna från kyrkomötet under torsdag förmiddag – trots att kyrkomötet inte är slut.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ och biskoparna har närvaroplikt. De är också mycket värdefulla deltagare i utskotten. Därför blir det extra besvärligt när biskoparna försvinner mitt under kyrkomötets arbetsvecka, liksom det är om ledamöter eller andra tvingas prioritera en stor kontaktyta utåt.

Vårt förslag är att kyrkomötet planeras så att det inte inträffar samtidigt med B&B i Göteborg. Det är fullt möjligt att göra detta eftersom B&B alltid infaller under lönehelgen i september.

På det viset kan biskoparna vara med under hela kyrkomötet och personalen på kyrkokansliet behöver inte splittra sig på stora arrangemang.

Länkar

Svenska kyrkan kultursamverkan – Bok & Bibliotek

<http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=644674>

Bok & Bibliotek

<http://www.bokmassan.se>

Göteborg, Rydebäck och Lund den 12 juli 2013

Carina Etander Rimborg (POSK)

Sofija Pedersen Videke (S)

Ann-Sofie Persson (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:65
av Claes Björndahl

Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att val till församlingsråd ändras från nuvarande indirekta val till att istället vara direkta.

Motivering

Församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. I församlingen firas gudstjänst och där bedrivs undervisning, mission och diakoni. Därför borde det vara självklart att alla kyrkotillhöriga i församlingen har möjlighet att i direkta val välja sina förtroendevalda. Nu gällande kyrkoordning brister i konsekvens och har ett demokratiskt underskott eftersom den inte föreskriver direkta val till Svenska kyrkans grundläggande enhet – församlingen – utan endast till högre nivåer. Kyrkomötet bör därför besluta om en ändring av kyrkoordningen på denna punkt.

Lidköping den 20 juli 2013

Claes Björndahl (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2013:66
av Claes Björndahl

Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till en inventering av det arbete som bedrivs av Svenska kyrkans församlingar för och bland papperslösa flyktingar.

Motivering

Svenska kyrkan har en god tradition när det gäller att värna flyktingars rätt till asyl och ett värdigt bemötande av det svenska samhället. En särskilt utsatt grupp är de så kallade papperslösa flyktingarna som vistas i Sverige under många gånger svåra omständigheter. Många av Svenska kyrkans församlingar kommer på olika sätt i kontakt med dessa personer inte minst genom sitt diakonala arbete. Detta är ett många gånger svårt och komplicerat arbete bland annat beroende på att den enskilda församlingen ofta står ensam i beslutet om hur man eventuellt ska hjälpa och stödja. Man har ingen annan instans – varken i Svenska kyrkan eller i samhället i stort att rådfråga eller diskutera med. Många diakoner och andra som står i detta viktiga arbete efterlyser därför mer av gemensamma råd och riktlinjer från Svenska kyrkan på nationell nivå i denna fråga.

Här skulle kyrkomötet kunna göra en insats för att hjälpa Svenska kyrkans församlingar i bemötande av så kallade papperslösa flyktingar genom att besluta om att en inventering och utvärdering av de olika insatser som görs av församlingar runt om i landet. Denna inventering och utvärdering kan sedan spridas till exempel på internet och på andra sätt så att enskilda församlingar kan dra nytta av andras erfarenheter i detta så viktiga arbete.

Lidköping den 20 juli 2013

Claes Björndahl (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2013:67
av Britt-Marie Danestig

Religions- och övertygelsefrihet

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att konstruktivt och kraftfullt arbeta för religions- och övertygelsefrihet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på olika sätt synliggöra våldet och trakasserierna mot religiösa grupper och oliktankande.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att använda sitt kontaktnät med andra kyrkor, både nationellt och internationellt, i syfte att motverka våld och förföljelse av religiösa grupper.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge aktivt stöd och hjälp till personer som utsätts för diskriminering, trakasserier och våld på grund av sin kristna tro.
5. Kyrkomötet beslutar att regelbundet ta upp förföljda kristna i förbönen.

Motivering

Återkommande, och systematiska trakasserier och även våld är idag en smärtsam verklighet för omkring 200 miljoner kristna i cirka 50 länder, vilket innebär att 75 procent av all religionsförföljelse riktas mot kristna. Ärkebiskop Silvano Tomasi sade i FN:s säkerhetsråd att trovärdig forskning uppskattar att 100 000 kristna dödas varje år på grund av sin tro. Dessa brott mot religionsfriheten och andra mänskliga rättigheter begås av stater och av extremistiska grupper och i länder som har både kristen, muslimsk, hinduisk och buddhistisk majoritet. I nästan alla länder där kristna förföljs, förföljs även andra religiösa grupper, inklusive minoritetsgrupper inom majoritetsreligionen och även oliktankare som humanister och ateister. Förföljelsen av kristna är alltså en del av en mycket bredare problematik och har sin grund i majoritetens strävan efter kontroll och begränsning av olikheter som betraktas som ett hot mot rådande normsystem. Rädslan finns inte enbart i muslimska samhällen, utan också i det högerpopulistiska Ungern, vars nya religionslagar utgör ett tydligt exempel på detta. Man kan också se uttryck för rädslan i hur kristna behandlas i Ryssland och hur kristna och muslimer bemöts i Indien.

Sollentuna den 21 juli 2013

Britt-Marie Danestig (ViSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:68
av Helena Klahr Fast

Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera antagningsenheterna i stiften att minska väntetiden efter avslag till nästa möjlighet att bli antagen som präst- och diakonkandidat från fem till tre år.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera antagningsenheterna i stiften att meddelandet om avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sammanställa skriftligt instruktioner för hur antagnings- och urvalsprocessen går till, så att både kandidater och kyrkans anställda kan veta vad som gäller.

Motivering

För en präst- och diakonkandidat, som inte godkänns i samband med en antagningskonferens, är standard för närvarande att personen ifråga inte får söka på nytt på fem år, varken i det aktuella stiftet eller i något annat stift i Sverige. Fem år är en lång tid att vänta, med litet hopp om ett annorlunda beslut vid nästa ansökan. En rimligare väntetid borde vara två till tre år. Det är en lagom tid att bearbeta det första avslaget, öka på förkunskaper, samt vid behov skaffa sig mer relevant erfarenhet.

Ytterligare en aspekt som skulle må bra av att förbättras, är hur avslagsbeskedet lämnas. I samband med beskedet om avslag borde det vara naturligt med ett längre personligt samtal, där orsakerna kan klargöras ordentligt, framtiden dryftas, samt som helhet visas pastoral omsorg om de personer som fått avslag.

Att få ett avslag efter ofta flera års inriktning på att bli präst eller diakon och att få tjäna kyrkan kan ge upphov till mycket starka och svårhanterade känslor. Att då även plötsligt få vetskap om att man är utestängd från en ny ansökan i fem år både i det aktuella stiftet och i alla andra stift kan lägga sten på bördan i en redan svår situation. För närvarande är det en ojämn nivå på den information som lämnas till olika kandidater i förväg. Det finns därför ett behov av klar och tydlig skriftlig information, så att samtliga kandidater är fullt införstådda i förväg med vad som gäller.

För att jämföra med hur en av våra systerkyrkor ser på saken, kan nämnas att den anglikanska kyrkan i England för några år sedan (2010) genomförde en del förändringar just i bemötandet av kandidater som fått avslag i samband med en antagningskonferens. Med motiveringen att behandlingen dessförinnan varit onödigt hårdhänt och omänsklig (*harsh and inhumane*), så mildrades väntetiden från fyra år till två år. Efter ett avslag kan man återkomma med en ny ansökan efter två år, med totalt högst tre ansökningstillfällen. Att döma av information

Mot 2013:68 från anglikanska kyrkan är det relativt få som återkommer efter två år, men av dem som gör det, så blir de allra flesta antagna. Med hänvisning till kyrkans ansvar att ha omsorg om dem som nekas antagning, infördes 2010 även obligatoriska samtal i samband med avslaget. Detta med motiveringen att det är viktigt med ordentlig uppföljning, att man får skälen förklarade, samt att man får råd om hur man eventuellt kan förbättra det som saknades.

Lindveden den 21 juli 2013

Helena Klahr Fast (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:69
av Arnold Boström

Minska antalet ledamöter i kyrkomötet

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att 11 kap. 1 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:
Kyrkomötet består av tvåhundraen valda ledamöter.
2. Kyrkomötet beslutar att 11 kap. 2 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:
Etthundranittionio av kyrkomötets ledamöter väljs av de röstberättigade i hela landet.
3. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 17 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:
De direkta valen till kyrkomötet avser 180 fasta valkretsmandat och 19 utjämningsmandat.

Motivering

Genom att minska antalet ledamöter reduceras kostnaden för kyrkomötet betydligt samtidigt som det blir organisatoriskt och administrativt mer effektivt. Antalet ledamöter är fortsatt tillräckligt stort för att god representation från stift och nomineringsgrupper ska uppnås.

Huddinge den 22 juli 2013

Arnold Boström (SD)

Kyrkomötet
Motion 2013:70
av Sven Kragh

Projekt om samtal om samverkan mellan demokrati och ämbete

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med stiftens initiera ett fördjupat samtal om demokratin i kyrkan mellan företrädare för kyrkans demokratiska organisation och kyrkans ämbete på lokal nivå.

Motivering

I Lagen om Svenska kyrkan beskrivs i 2 § Svenska kyrkan som en öppen folkkyrka, vilken i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet.

Gång på gång visar det sig bland annat att press och media kan beskriva hur dåligt denna samverkan fungerar. Förtroendevalda tappar sugen och ämbetsföreträdare köps ut för resurser, som församlingstillhöriga bidragit med. Dessa resurser skulle egentligen användas till evangeliets spridande.

En demokratisk organisation är inte först och främst en organisationsskiss, utan ett förhållningssätt att närma sig uppgifter. Förvisso har Svenska kyrkan en demokratisk organisation, men förhållningssättet i en sådan och i samverkan med ämbetslinjen kräver ett fördjupat samtal.

Därför föreslår jag att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att tillsammans med stiftens under nästa mandatperiod, initiera ett fördjupat samtal om demokrati i samverkan mellan kyrkans demokratiska organisation och företrädare för kyrkans ämbetsföreträdare på lokal nivå.

Demokrati är ingen självklarhet, den måste ständigt återerövas.

Karlstad den 22 juli 2013

Sven Kragh (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:71
av Irene Gustafsson och Lena Lindström

Antal diakoner i de nya pastoraten

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå ändring i kyrkoordningen som innebär att varje pastorat ska ha minst en diakon anställd.

Motivering

Kyrkoordningen säger om församlingarnas uppdrag att: "Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission".

Pastoratet har som pastoralt område det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande uppgift.

Kyrkans vigningstjänst innefattar biskopar, präster och diakoner. I många församlingar råder kraftig obalans vad gäller antalet präster i förhållande till antalet diakoner. I ett antal församlingar finns ingen diakon anställd. Idag ser vi en utveckling där även församlingar med god ekonomi drar in diakontjänster. Många diakoner går inom de närmaste åren i pension och kyrkan riskerar då att tappa diakonal kompetens.

Kyrkans diakoni är en omistlig del av att vara kyrka. Det är kristen tro omsatt i handling. Diakonin har också stor betydelse för människors bild och uppfattning av kyrkan. Vi måste kunna visa att vi är en kyrka med hjärta som har omsorg om människor i livets alla skeden, värnar om medmänniskan och håller människovärdet högt. Det är diakonens uppgift att se behoven, gripa in och inspirera andra att ta sitt ansvar.

Vi anser därför att det behöver fastställas en miniminivå för antal diakoner i pastoraten.

Boden den 21 juli 2013

Irene Gustafsson (S)

Lena Lindström (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:72
av Maria Lagerman och Lena Lindström

Stärk minoritetsspråkens rättigheter

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 57 kap, 5 § lägga till ”nationella minoritetsspråk och” före ”de andra språk” så att lydelsen blir följande:
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoral programmet ska särskilt behandlas dels församlingens verksamhet på *nationella minoritetsspråk och* de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. (SvKB 2009:4, 2010:6, 2012:5)
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att det tydligare framgår hur de nationella minoriteternas rättigheter ska beaktas i församlingar, stift och på nationellt plan, med särskilt tanke på villkor och omständigheter i de språkliga förvaltningsområden som inrättats för finska, meänkieli eller samiska.

Motivering

Det kan tyckas som ett vällovligt syfte att kyrkoordningen inkluderar alla de språkbehov som kan föreligga i en församlingsinstruktion. Men därmed fråntar man våra historiska och inhemska minoriteter den särställning som de genom lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har.

Lagens avsikt är att synliggöra minoriteternas villkor, åstadkomma ett främjande för språk- och kulturutveckling och delaktighet för minoriteterna grundad på samråd, oavsett fastställande av förvaltningsområde för finska, meänkieli eller samiska (de nationella minoritetsspråken romani chib och jiddisch omfattas inte av bestämmelser om förvaltningsområde).

Inom förvaltningsområdet för finska, samiska och meänkieli har viss myndighetsutövning delegerats till Svenska kyrkan. Detta innebär att församlingsmedlemmar har rätt att vid vigsel och begravning använda sitt modersmål. (36 kap, 7 § i kyrkoordningen ”Kyrkliga organ ska i vissa fall ta emot och besvara skriftliga framställningar på finska, meänkieli respektive samiska”)

Det är inte vår avsikt att kyrkostyrelsens uppdrag innebär att lagen ska implementeras i kyrkoordningen eller föreslå någon självpåtagen roll som frivilligt förvaltningsområde. Genom en gedigen översyn av kyrkoordningen uppdragas sannolikt fler formuleringar i kyrkoordningen som bör anpassas till våra minoritetsspråks rättigheter, så att även Svenska kyrkan lever upp till det grundskydd för våra historiska inhemska minoriteter som är relevant för vårt arbete, med ett

Mot 2013:72 särskilt beaktande av de förändringar som kan behövas för vårt arbete inom språkliga förvaltningsområden och minoritetsspråken som helhet.

Ramsberg och Boden den 22 juli 2013

Maria Lagerman (S)

Lena Lindström (C)

Kyrkomötet
Motion 2013:73
av Anna-Karin Westerlund

Eget produktionsbolag

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att inrätta ett eget produktionsbolag.

Motivering

Svenska kyrkan bör få ett större utrymme i vårt samhälle. Kunskapen om kristendomen blir allt sämre och snart vet man ingenting om vad den innebär. Samtidigt ökar intresset för religion och då är det viktigt för svenska kyrkan att höras och synas och att komma ut med sitt budskap.

Andelen äldre i vårt samhälle ökar och de får svårare att ta sig till kyrkobyggnaderna. TV och annan media upptar allt mer tid och utrymme för de flesta och då är det viktigt för svenska kyrkan att finnas där människorna finns. SVT:s ovilja att sända Svenska kyrkans program kommer inte att minska och eftersom vi inte längre är en statskyrka så har vi behov av en balanserad religions-TV med tanke på vårt pluralistiska samhälle. Utred alltså möjligheten att snarast inrätta ett eget produktionsbolag för Svenska kyrkan.

Uppsala den 23 juli 2013

Anna-Karin Westerlund (M)

Kyrkomötet
Motion 2013:74
av Erik Sjöstrand

Nya sätt att ge kollekt

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten.

Motivering

Vi blir allt vanare vid att kunna betala, även små summor, på andra sätt än med kontanter. Förutom användningen av olika former av kort använder vi i allt högre grad våra mobiltelefoner för betalningar i vardagen. Detta urholkar för många vanan att alltid se till att det finns kontanter i plånboken. Så när kollektändamålet har presenterats, viljan att ge finns, och kollekthåven närmar sig är vi många som gräver i plånboken och inser att det inte finns så mycket kontanter där. I skriften *Dagens kollekt går till ... – en småskrift om kollektens mening* visar Biörn Fjärstedt på kollektens plats och roll i gudstjänsten idag och genom traditionen. Att ha möjlighet att ge kollekt i gudstjänsten är viktigt för många människor och en naturlig del av vår tradition. Detta är ett skäl till att vi behöver finna nya möjligheter för människor att ge sin kollekt.

Ett ytterligare skäl till varför det behövs nya sätt att ge kollekt är att många församlingar vittnar om problem kopplade till kontanthantering. Dessa problem handlar dels om att finna någon som är beredd att åta sig att ta hand om kontanterna. Det handlar också om att hanteringen av kontanter har blivit förknippad med höga kostnader, något som även styrelsen för Sveriges kyrkokamerala förening påpekat (skrivelse till kyrkostyrelsen angående dyr hantering av kollekt, undertecknad 29 januari 2013).

I 2011 års kollektutredning (SKU 2012:1 s. 22) konstateras att:

Under vår utredning har vi flera gånger kommit att tala om de nya krav och utmaningar som Svenska kyrkan ställs inför genom att vi går mot ett allt mer kontantlöst samhälle. Samtidigt som kollekten är en viktig del av gudstjänsten och även en viktig inkomstkälla för Svenska kyrkan i allmänhet och för kyrkan närstående organisationer blir det allt svårare att hantera de kontanter som samlas in. [...] Vi måste ställa oss frågan om det kan finnas andra sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Eftersom detta är en fråga som varken rymts inom utredningens uppdrag eller inom den tid som vi har haft till vårt förfogande vill vi föreslå kyrkostyrelsen att arbeta vidare med den.

Runt om i landet tas lokala initiativ för att finna nya former för insamlandet av kollekten. Om alternativa sätt, som exempelvis någon form av mobil betalning, ska kunna få större spridning bör det dock vara mer resurseffektivt att söka en gemensam lösning på detta problem som kan erbjudas församlingarna. Jag

Mot 2013:74 föreslår därför att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheterna till alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. En utgångspunkt i detta arbete bör vara kollekten som ett viktigt moment inom ramen för själva gudstjänsten.

Uppsala den 2 juli 2013

Erik Sjöstrand (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:75
av Eva-Maria Munck m.fl.

Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de nya dokumenten *Mission och evangelism* och *The Church* från Kyrkornas världsråd.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta samtalsunderlag kring dokumenten som underlättar diskussion i församlingar och stift.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkomötets presidium att förmedla dokumenten till kyrkomötets ledamöter.

Motivering

Kyrkornas världsråd har nyligen lanserat två viktiga dokument som ger nya perspektiv på kyrka och mission. Det ena dokumentet har titeln *Together Towards Life: Mission and Evangelism in Changing Landscapes* och det andra *The Church: Towards a Common Vision*. Dessa två högaktuella dokument spinner vidare på teman i tidigare dokument från Kyrkornas världsråd och är centrala i det pågående samtalet om kyrka och mission. Det finns en styrka i att protestanter, ortodoxa, anglikaner, evangelikala, katoliker och ursprungskyrkor ligger bakom dokumenten som tagit många år att färdigställa.

Missionsdokumentet *Together Towards Life: Mission and Evangelism in Changing Landscapes* visar en riktningsförändring i missionen och har omtalats som radikalt och förnyande. En stor del av de 112 punkterna handlar om att missionen bör byta perspektiv. Kyrkans tidning skriver om dokumentet i november 2012:

– Tidigare handlade det om mission till de marginaliserade och utsatta och då ofta på andra kontinenter. Nu bör det handla om mission från de marginaliserade. Det finns en stark önskan om ömsesidighet i missionen, säger Olle Kristenson på Sveriges Kristna Råd som talar om ett paradigmskifte.

På Svenska kyrkans webbplats kan man i skrivande stund läsa följande om dokumentet om kyrkan *The Church: Towards a Common Vision*:

Kyrkornas världsråds kommission Faith and Order har kommit med sitt andra så kallade konvergensdokument efter *Baptism, eucharist, ministry*, BEM, som publicerades 1982.

”BEM löste en del knutar och öppnade exempelvis upp för troende av olika traditioner att fira nattvard tillsammans. Men det nya dokumentet är ännu mer omvälvande. Det talar inte bara om enskilda delar av tron, utan är ett försök att

säga: det här är kyrkan”, säger Kristin Molander, handläggare på ekumenikenheten i Uppsala.

I december 2015 ska Svenska kyrkan lämna ett officiellt svar på dokumentet om kyrkan. Innan dess är vår förhoppning att utbildning och samtal kring dokumenten kan underlättas på alla nivåer i vår kyrka och i Sveriges ekumeniska landskap.

Ytterligare skäl till att det är särskilt angeläget att dokumenten blir kända i Svenska kyrkan är vårt arv när det gäller den världsvida ekumeniken, till exempel ekumeniska mötet i Stockholm 1925, Svenska kyrkans roll när Lutherska världsförbundet bildades i Lund 1947 och vår kyrkas insatser när Borgågemenskapen bildades 1992. För att Svenska kyrkans engagemang i de ekumeniska frågorna inte ska stanna vid att vara ett historiskt arv eller enbart röra kyrkor inom Sveriges gränser är det angeläget att aktuella ekumeniska dokument översätts till svenska och blir föremål för samtal inom Svenska kyrkan.

Rangoon, Fehmarn och Sollentuna den 24 juli 2013

Eva-Maria Munck (POSK)

Ola Isacsson (POSK)

Anders Roos (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:76
av Maria Lagerman m.fl.

Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med arbetsgivarorganisationen bidra till enklare möjligheter att starta projekt för ökad biologisk mångfald på kyrkogårdsjordarna vid kyrkor, församlingshem och begravningsplatser.

Motivering

Det finns begravningsplatser som är mycket goda förebilder i arbetet för väl utvecklade strategier som ökar den biologiska mångfalden. Särskilt de riktigt gamla kyrkogårdarna rymmer ofta i sig själva goda förutsättningar då de långliga tider varit välvårdade av människor som värnat växter och djurs förutsättningar. Bara en sådan unik biotop som alla kyrkogårdsmurar med sin särskilda växtlighet!

Men det finns också begravningsplatser som allt mer liknar en välansad golfgreen, där gravplanteringarna mer synes vara tillkomna av rationella skäl med identiska blommor på rader, snarare än estetiska variationer som därtill främjar insekter, fjärilar och fåglar.

En ökad mångfald rymmer en ekonomisk nyttoaspekt genom att delar av kyrkogården med stora grönytor skulle kunna dra ner på skötselgraden när de inte behöver så mycket gräsklippningar per år. Det genererar därmed dubbla vinster istället för som nu, med krympande ekonomier, att anlägga alternativ med naturliga grönytor som ger mångfald för flora och fauna.

Eftersom verksamheten ligger lite "vid sidan om" församlingens grundläggande uppdrag blir initiativen ofta beroende av enskilda anställdas intresse på området.

Separationen mellan begravningsväsende och församlingsverksamhet och de bidragssystem som är "objektbundna" (där varje enskild begravningsplats är ett eget objekt även för en församling med flera kyrkogårdar) bidrar inte till en helhetssyn på Svenska kyrkans ansvar för skapelsen på de marker som ändå ligger oss allra närmast rent fysiskt att vårda just utifrån en helhetssyn.

I ett slags ingenmansland hamnar därtill de marker kring kyrkor och församlingshem som församlingsverksamheten har ansvar för, men där all sakkunskap finns inom begravningsverksamheten.

Ramsberg, Rydebäck och Falkenberg den 23 juli 2013

Maria Lagerman (S)

Sofija Pedersen Videke (S)

Göran Karlsson (S)

Kyrkomötet
Motion 2013:77
av Birgit Friggebo m.fl.

Lag om Svenska kyrkan

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Lag om Svenska kyrkan (1998:1591) upphör och att tillämpliga delar överflyttas till Lag om trossamfund (1998:1593) och till Svenska kyrkans kyrkoordning.

Motivering

Det är dags att Svenska kyrkan får stå på egna ben och ha en egen beslutanderätt i inomkyrkliga frågor. Genom Lag om Svenska kyrkan har staten fortfarande ett stort formellt inflytande över Svenska kyrkan.

I lagen bestäms att Svenska kyrkan är ett evangeliskt-lutherskt trossamfund vars organisatoriska struktur är församlingar och stift. Dessutom finns det nationella organ. Verksamheten ska vara rikstäckande. Det föreskrivs om bostadsband, man måste tillhöra den församling man är mantalsskriven i. Även församlingens fyra grundläggande uppgifter är reglerade. Stiftets grundläggande uppgift anges och det föreskrivs att det ska finnas en biskop. Det stipuleras att kyrkomötet inte får besluta i frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i. Det regleras att en medlem ska betala både lokal och regional kyrkoavgift.

Viktiga frågor för kyrkan rörande kyrkoantikvarisk ersättning och uppbörd av kyrkoavgift regleras i andra lagar än Lag om Svenska kyrkan.

I en internationell miljö där frågor om den sekulära staten och trossamfunden är livsavgörande ter sig den svenska statens reglering av den tidigare statskyrkan otidsenlig. Det handlar om en viktig principiell fråga.

Har lagen någon praktisk betydelse? Om kyrkomötet skulle besluta om en friare församlingstillhörighet måste man fråga riksdagen först. En motion i ett tidigare kyrkomöte om att självavård skulle bli en femte grundläggande uppgift för församlingen besvarades med att kyrkomötet inte ensidigt kunde besluta om det.

Svenska kyrkan bör verka för att trossamfunden behandlas lika med beaktande av Svenska kyrkans historiskt betingade särställning.

Stockholm den 20 juli 2013

Birgit Friggebo (FiSK)

Georg Lagerberg (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:78
av Jan Friheden

Ekologisk odling

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att stödja stiftens i deras förvaltning av skapelsen på ett hållbart och resursbevarande sätt genom att öka kunskapen om ekologiskt jordbruk, genom ökad kursverksamhet.

Motivering

Enligt en kartläggning av stiftens förhållande till ekologiskt jordbruk framgår att det behövs mera kunskap om ett jordbruk som inte använder kemiska bekämpningsmedel och inte tär på andra delar av jordklotet för sin verksamhet. Den ekologiska odlingen baseras på biologiska kunskaper som bidrar till ett kretsloppstänkande och hållbart förvaltande av den gemensamma skapelsen och gynnande av biologisk mångfald.

Röddinge den 23 juli 2013

Jan Friheden (MPSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:79
av Anna Ekström m.fl.

Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att medlemmar i en församling ska kunna väcka förslag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag) under en mandatperiod.

Motivering

Frågan om att införa möjligheten för medlemmar i en församling att väcka förslag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag) har tidigare varit uppe i kyrkomötet. Förslaget har avslagits med motiveringen att det redan idag finns församlingar som har varianter på detta som förslagslådor med mera.

Svenska kyrkan ska dock fortsätta vara en föregångsorganisation då det gäller att öppna upp för delaktighet. Vi har sänkt åldersgränsen för rösträtt till 16 år. Vi har möjlighet att sänka tröskeln till delaktighet ännu mer, inte minst under mandatperioden. Det gäller för Svenska kyrkan inte bara göra det möjligt för församlingar att införa förslagslådor eller frågestunder i kyrkofullmäktige utan att införa möjligheten att väcka förslag.

Formen för hur och när dessa förslag ska kunna väckas är upp till kyrkostyrelsen att besluta. Det kan ske under en viss period utav en mandatperiod eller vara öppet under hela, dock ska möjligheten finnas där.

Möjligheten för medlemmar att väcka förslag kan vara en energiinjektion som ett kyrkofullmäktige behöver. Kontakten mellan medlemmar och förtroendevalda ska vara levande och att kunna väcka förslag är ett av de verktyg som kan behövas.

Medlemmar idag kan uppleva att det enda sättet de kan kritisera eller visa att de har en annan åsikt i en fråga än församlingen är att säga upp sitt medlemskap. Detta är beklagligt och Svenska kyrkan bör göra utrymme för den enskilde medlemmen att göra sin röst hörd.

Dessutom möjliggör det för barn och ungdomar som ännu inte uppnått 16 år att göra sin röst hörd och väcka ärenden.

Karlskrona den 21 juli 2013

Anna Ekström (FiSK)

Georg Lagerberg (FiSK)

Ulla Littgren (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:80
av Anna Ekström m.fl.

Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse.

Motivering

Den 1 januari 2009 infördes en ny diskrimineringslag i Sverige. Till följd av den nya samlade diskrimineringslagstiftningen bör även kyrkostyrelsen förändra sin skrivelse och utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse.

Sedan 1995 har det i början av varje mandatperiod presenterats en redogörelse över jämställdhetssituationen och jämställdhetsarbetet i Svenska kyrkan. I en skrivelse från SFRV:s styrelse (StSkr 1998:505) föreslogs att en rapport över jämställdhetssituationen i fortsättningen skulle lämnas i sådan tid att den skulle kunna få ”betydelse för nomineringarna inför nästa kyrkoval”. Skrivelser om jämställdheten i Svenska kyrkan har sedan lämnats av kyrkostyrelsen till kyrkomötena 2000, 2004, 2008 och 2012.

I sitt betänkande (Kl 2012:5) skriver Kyrkolivsutskottet att

Utskottet uppskattar den återkommande redovisningen av jämställdhetssituationen inom Svenska kyrkan. Den gör det möjligt att studera utvecklingen sedan den föregående mätningen och på längre sikt.

och

Utskottet anser att det är bekymmersamt att brister som borde gå att åtgärda, som löneskillnader bland anställda och snedfördelning bland förtroendevalda på ordförandeposter, finns kvar i mätning efter mätning. Utskottet ser också allvarligt på de höga sjukskrivningstalen bland kvinnliga präster. Det är viktigt att kyrkostyrelsen följer upp utvecklingen och fortsätter att söka lösningar i samarbete med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Till beslutet av 2012 års skrivelse från kyrkostyrelsen (KsSkr 2012:4) lämnades en särskild mening

Skrivelsen behöver ta in fler faktorer och gå från en jämställdhetsskrivelse till en mångfaldsskrivelse. Idag är det mindre intressant att få reda på att en styrelse eller annan sammansatt grupp innehåller X procent män och X procent kvinnor. Vi behöver ha in fler faktorer (ursprung etc.) och därmed sätta in jämställdheten i ett större sammanhang.

Detta större sammanhang kan i enlighet med den nya diskrimineringslagen vara att utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse som tar in de idag

Mot 2013:80 sju befintliga diskrimineringsgrunderna. Genom att ta in inte bara en utan alla idag befintliga diskrimineringsgrunder får en skrivelse större relevans.

Karlskrona den 21 juli 2013

Anna Ekström (FiSK) *Georg Lagerberg (FiSK)* *Ulla Littgren (FiSK)*

Kyrkomötet
Motion 2013:81
av Bertil Olsson

Fler kryss på valsedlarna

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva frågan om fler kryss på valsedlarna.

Motivering

I många mindre pastorat är det vanligt att det bara finns en eller två valsedlar. Finns det då några ”starka namn” på valsedeln är det inte ovanligt att dessa får nästan alla kryss. Vilka övriga som väljs avgörs då inte av väljarna utan av det ofta fåtal personer som sätter samman listan. Genom att ge möjlighet till fler kryss ges väljarna större möjlighet att påverka vilka som blir valda. Intresset för valet skulle kunna bli större, när väljaren kan se att mina val påverkar.

Lammhult den 18 juli 2013

Bertil Olsson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:82
av Bertil Olsson

Samlingslista i lokala val

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för obligatoriska samlingslistor i valen till kyrkofullmäktige.

Motivering

I samband med stiftsstyrelsernas fastställande av kandidatlistor har de skyldighet att kontrollera att det finns tillräckligt med anmälda kandidater. Om inte ges möjligheter att anmäla fler inom en månad. Detta garanterar inte att det kan utses tillräckligt med ledamöter och ersättare i kyrkofullmäktige, eftersom ingen i förväg kan veta hur många röster varje nomineringsgrupp får. En nomineringsgrupp med ett eller två namn på valsedeln kan erhålla många fler mandat, medan en annan nomineringsgrupp med många namn på valsedeln bara får ett fåtal mandat. Om däremot samtliga anmälda kandidater förs upp på en gemensam valsedel är risken väsentligt mindre att det blir tomma stolar i kyrkofullmäktige. I kombination med ett utökat antal kryss kan väljarna avgöra vilka som blir valda. Inget hindrar att den kandidat som så vill anger sin tillhörighet till en viss nomineringsgrupp genom nomineringsgruppens förkortning efter namnet.

Pastoratets valnämnd skulle kunna få uppdraget att anmäla alla nominerade kandidater och lämna in medgivandeblanketterna.

Antalet valsedlar som trycks skulle också bli väsentligt lägre.

Lammhult den 18 juli 2013

Bertil Olsson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:83
av Dan Sarkar

Inled teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami.

Motivering

Samhällets syn på äktenskap och samlevnad är inne i en snabb förändringsfas. Former för samlevnad som inte varit aktuella sedan Sverige kristnades diskuteras nu öppet i det politiska samtalet, i olika media och på lunchraster.

Det senaste exemplet är centerpartiets förslag till idéprogram, vilket – som bekant – väckte stor uppmärksamhet när det visade sig innehålla en öppning för polygami. Förslaget avvisades, men med tanke på dels hur snabbt utvecklingen går, dels att minst ett politiskt ungdomsförbund verkar för polygami och dels att tendensen i samhället är att staten så lite som möjligt ska ha synpunkter på vilka samlevnadsformer människor väljer att leva i, måste vi räkna med att frågan kommer att återkomma på den politiska agendan inom överskådlig tid.

Därför anser jag att det är av största vikt att kyrkan agerar nu och inte blir tagen på sängen den dagen frågan landar på riksdagens bord.

Eftersom Svenska kyrkans sätt att hantera det nya äktenskapsbegreppet var under all kritik, med sällsynt svag teologisk bearbetning och i det närmaste obefintligt ekumeniskt samråd, måste vi vara ödmjuka nog att lära av vår egen historia. Vi måste ha genomfört både en grundlig teologisk bearbetning av och haft ett brett ekumeniskt samråd kring frågan om hur kyrkan bör förhålla sig till polyamorösa äktenskap innan frågan blir aktuell att lagstifta om.

Endast om den teologiska bearbetningen görs i förväg kan Svenska kyrkan tillföra något i samhällsdebatten nästa gång frågan uppmärksammas.

Och endast om samtalet förankras brett inom i första hand Borgågemenskapen, men även inom Lutherska världsförbundets och Kyrkornas världsråds medlemskyrkor kan Svenska kyrkan rädda det lilla uns av ekumeniskt anseende som fortfarande (?) finns kvar.

Broby den 11 juli 2013

Dan Sarkar (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:84
av Dan Sarkar

Döden

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda ett arbete om döden.

Motivering

Kristen tro är en tro på Kristi uppståndelse. Graven är tom, dödsrikets portar har sparkats upp inifrån, döden läcker – och en dag ska döden själv dö efter att den lämnat från sig sina fångar till Livets Herre på Uppståndelsens dag. Kristen tro är en tro på att utveckling kan vända.

Begravningsgudstjänsten en viktig del av kyrkans liv: den döptes kropp är den helige Andes tempel och ska därför behandlas med tillbörlig respekt och vördnad samt återlämnas till Gud i väntan på de dödas uppståndelse. Alltsedan Sveriges kristnande har kyrkan lyckats väl med att förmedla budskapet om livet, evighetsallvaret och den stora glädjen just i samband med döden.

Seden att begravas i kyrkan är den sista av de stora folkligt förankrade förrättningararna. Döpet är i praktiken en minoritetshandling, konfirmationen berör bara en tredjedel av ungdomarna och bröllop är sedan flera år tillbaka inte vad majoriteten av svenska folket väljer att fira kyrkligt. Men än så länge vill de flesta vigas till den sista vilan i kyrkan. Själaringningen, tacksägelsen på söndagen efter dödsfallet, ljusständande i kyrkor och Allhelgonahelgens gudstjänster och olika riter är för många viktiga redskap i bearbetningen av sorgen. När det handlar om större katastrofer är kyrkan den naturliga samlingsplatsen. Vid olyckor räknar allmänheten, media och myndigheter självklart med att kyrkan kopplas in.

Det finns i folkdjupet ett stort förtroende för Svenska kyrkan när det handlar om livets slut. I samband med döden gör folkkyrkan fortfarande skäl för sitt namn.

Emellertid börjar siffrorna dala också vid begravningar. Det betyder att fler och fler anhängare inte får höra om Jesu seger över döden ens när det är som mest aktuellt i deras liv att reflektera över sin egen död.

Vad kan vi göra för att vända utvecklingen? Mycket, för här finns mycket att bygga på. Svenska kyrkan kan återvinna mark utifrån en situation som de flesta svenskar har förtroende för henne i. Vi kan verka för att bevara begravningen som en kristen sed i Sverige. Vi kan stärka reflektionen kring de existentiella frågor som begravningar i regel aktualiserar. Vi kan öka kunskapen om evangeliets hopp inför livets slut. Vi kan hjälpa människor få ännu rikare språk, symboler och handlingar i sorgearbetet. Vi kan visa på den tro som övervinner döden.

Vi skulle nog behöva formulera en strategi för vårt arbete kring döden. Därför önskar jag se kyrkostyrelsen ta initiativ till att stärka kyrkans syn på döden i Sverige.

Broby den 24 juli 2013

Dan Sarkar (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:85
av Dan Sarkar

Utred lokalanställningens följder

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda följderna av prästernas lokalanställning.

Motivering

Den tragiska konflikten i Skanör-Falsterbo ser ut att börja närma sig sitt slut. Fallet är unikt – men vad kan vi göra för att det ska förbli unikt? Vad kan vi lära av det för att undvika att hamna i en liknande situation framöver?

Kritik har riktats mot att stiftet visserligen har velat gott, men handlat för lite och för sent. Det är inte konstigt. Stiftet har engagerat sig starkt i konflikten, men har samtidigt:

- ♦ ansetts tandlöst i sitt agerande gentemot församlingen, eftersom man i praktiken har få åtgärder att ta till mellan ”ingenting” och ”sammanläggning”.
- ♦ haft svårt att agera gentemot en krånglande präst, eftersom lokalanställningen av präster medför att stiftet har få åtgärder att ta till mellan ”ingenting” och ”avkragning”.
- ♦ haft svårt ge kraftfullt stöd till en präst som fått tongivande delar av sin arbetsgivare mot sig, eftersom man överhuvudtaget inte kan gå in i rena arbetsgivarfrågor.

Vi har nu levt med kyrkoordningen i över 13 år. Det är dags att utvärdera en av de största förändringarna som följde på ordningens införande, nämligen lokalanställningen. Orsakar den otrygghet för präster i sin anställning? Ger den trilsande präster alltför stor handlingsfrihet? Saknar präster i praktiken stöd från stift och biskop när det skär sig i församlingen av olika orsaker? Hur många präster har köpts ut – och vad borde alternativen kunna vara? Vad kan stiftet överhuvudtaget göra i de fall strukturförändringarna redan har medfört sammanläggningar? Skulle stiftet behöva ha fler åtgärder att kunna ta till för att minska gapet mellan att göra ingenting och att göra för mycket? Hur kan biskopens roll som herdarnas herde stärkas?

Många församlingar är utomordentliga arbetsgivare. Och i många fall av konflikter hjälper det med samtal mellan parterna. I fall där parterna har en god vilja att lösa konflikten räcker det ofta med att respektive parts ansvar tydliggörs. Kyrkoordningen har idag en sådan tydlighet.

Men när god vilja inte längre räcker till måste regelverket vara tillräckligt precist och kraftfullt för att tvinga fram en hantering av konflikten. Kyrkoordningen saknar idag den precisionen och kraftfullheten.

Mot 2013:85

En förutsättningslös utvärdering av och utredning kring lokalanställningens följder är nödvändig för att visa präster, församlingar och allmänhet att Svenska kyrkan har för bestämd avsikt att låta Skanör-Falsterbo-fallet förbli enbart ett unikt undantag.

Broby den 24 juli 2013

Dan Sarkar (FK)

Kyrkomötet

Motion 2013:86

av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson

Begravningsbyrå i församling

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till definition som tydliggör gränsdragning mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet med begravningsbyråverksamhet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till kvalitetssystem för församlingsdriven begravningsbyrå avseende bland annat struktur, arbetsprocess, resultat och kompetensutveckling.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till modell för Svenska kyrkans tillsyn över församlingsdriven begravningsbyråverksamhet.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förmedla inspirerande exempel på hur församlingarna inom ramen för sina grundläggande uppgifter kan stärka och utveckla Svenska kyrkans tillgänglighet för, bemötande av och medverkan bland människor som drabbas av sorg genom dödsfall.

Motivering

Kyrkan har under hela vår kristna historia svarat för väsentliga delar av samhällsbyggandet. Särskilt har kyrkan utöver själavård varit engagerad i fattigvård, sjukvård och utbildning. Tidigare generationer har genom gåvor och donationer gett stöd till denna verksamhet, lika självklart som till kyrkobyggen, prästlöner och församlingsverksamhet. Genom sekler har kyrkan tagit ständigt nya initiativ för att motsvara sina församlingsbors behov av både andlig och praktiskt art. I den andan verkar Svenska kyrkan även i dag.

Svenska kyrkan träder fram som församlingar och stift i en öppen folkkyrka med rikstäckande verksamhet. Dessa grundprinciper förutsätter att Svenska kyrkans organ på nationell nivå har tillit till församlingarna och förtroende för att de, som där är valda och anställda, verkar enligt kyrkans tro och lära och i god dialog med de kyrkotillhöriga. Olika lokala förutsättningar kan leda till att församlingarna drar olika slutsatser och tar olika initiativ. Respekten för och hänsynen till att "det ser så olika ut" har också varit bärande för utredningar, beredningar och kyrkomötesbeslut.

Flera församlingar i Svenska kyrkan har efter önskemål av kyrkotillhöriga, kyrkoråd och anställda i kyrkan startat begravningsbyråer. De är mycket uppskattade och fungerar väl. Flera drivs i form av aktiebolag, helägt av församling och med ekonomin noga skild från församlingsverksamheten.

Svenska kyrkan har, i alla kommuner utom två, svenska statens uppdrag att vara huvudman för begravningsverksamheten och därmed hålla allmänna begravningsplatser för alla.

De flesta begravingarna i Sverige sker enligt Svenska kyrkans ordning, vilket ger kyrkan kontakt med sina tillhöriga och deras närmaste under alla livets skeden.

Det stora förtroendet för Svenska kyrkan motiverar församlingar att i egen regi driva begravningsbyrå. Många människor finner trygghet i det, vilket visar sig i det stora gensvaret för initiativen till kyrkliga begravningsbyråer.

Svenska kyrkan på nationell nivå har under de senaste tio åren fattat flera beslut som rör frågan om kyrkliga begravningsbyråer. Tid och sammanhang har skiftat och besluten kan ses som motstridiga.

År 2004 avtog kyrkomötet en motion med förslag ”att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna till skapandet av en för Svenska kyrkan riks-täckande begravningsbyrå”. Tre år senare, 2007, gav kyrkomötet kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda hur församlingar i Svenska kyrkan bör förhålla sig till verksamheter, som inte självklart ligger inom församlingens grundläggande uppgifter, och här nämndes uttryckligen begravningsbyråer. Som utredare engagerades Per Eckerdal, som fann att det inte finns några hinder i den gällande konkurrenslagstiftningen eller skattelagstiftning för Svenska kyrkan att bedriva begravningsbyråer. Utredaren menade också att just begravningsbyråer mycket väl passar in i kyrkans verksamhet utifrån församlingens diakonala uppdrag och föreslog bland annat att ett system för kvalitetssäkring införs och att kyrkostyrelsen ska ge tillstånd till församling att starta begravningsbyrå. År 2010 beslutade kyrkomötet att i kyrkoordningen införa möjligheten för församlingarna att bedriva näringsverksamhet: ”Församlingen får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.”

Kvar som referens finns samtidigt ett beslut 2007 i Svenska kyrkans överklagandenämnd, som då ansåg ”att det inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet, vare sig självständigt eller tillsammans med en annan, och att det klandrade beslutet således är oförenligt med regleringen i kyrkoordningen”. Som stöd för sitt beslut åberopade nämnden behandlingen av ovan nämnda motion till 2004 års kyrkomöte. Överklagandenämndens beslut fattades således med stöd av ett kyrkomötesbeslut i annan sakfråga än den om *församlingars* möjlighet att bedriva begravningsbyråer och före kyrkomötets beslut om församlingars möjlighet att bedriva näringsverksamhet. År 2012 i ärende som även det gäller församlingars start av begravningsbyrå ”finner Överklagandenämnden inte anledning att nu göra ett annat ställningstagande än vad som gjordes i beslut 22/07, innebärande att det inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet”.

I en kyrkostyrelseskrivelse till kyrkomötet 2010 finns, när frågan om begravningsbyråverksamhet berörs, önskan om en djupare reflektion av frågan och ett uttalande att den föreslagna lydelsen av 2 kap. 1 § i kyrkoordningen inte är avsedd att ändra rättsläget. Kyrkomötets organisationsutskott instämde i synen att det behövs en djupare reflektion kring den komplexa frågan.

I skrivelse till kyrkomötet 2012 angav kyrkostyrelsen att den vid sammanträde i april samma år hade beslutat ”att begravningsbyråer i kyrklig regi inte heller i fortsättningen ska vara tillåtna” och detta främst av ”omsorg om huvudmannaskapet för begravningsverksamheten”.

I kyrkomötets beslut och därmed i gällande kyrkoordning (2 kap. 1 § femte stycket) finns dock inga undantag som begränsar församlingars möjlighet att

”bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.”

Mot 2013:86

Många år har gått, och med tiden har en rad av Svenska kyrkans församlingar berikats med erfarenheter av att bedriva begravningsbyråverksamhet. Arbetet med att stärka och utveckla Svenska kyrkans roll i civilsamhället och som aktör för välfärd står högt på dagordningen.

Mot bakgrund av allmänhetens och de kyrkotillhörigas höga förväntningar på Svenska kyrkans aktiva roll i förhållande till människor i utsatta livssituationer, kyrkans nya möjligheter att bidra till positiv välfärdsutveckling och det tilltagande intresset för den ideella sektorns roll i välfärden har kyrkostyrelsen format en plattform med grundläggande principer för Svenska kyrkan som aktör i välfärden.

Frågan om församlingsdrivna begravningsbyråer har här sin givna aktualitet.

Folkärna och Medevi den 24 juli 2013

Karin Perers (C)

Anna Lundblad Mårtensson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:87
av Sten Johansson

Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i det fortsatta arbetet med kyrkohandboken ta till vara de synpunkter som motionen avser.

Motivering

För att underlätta arbetet vid brukandet av kyrkohandbokens musikdel föreslås att denna blir tvådelad enligt följande:

Del 1

En "kärndel" bestående av några få melodier, de allra mest använda för tillfället. Denna del bör uppdateras då och då så den håller sig aktuell med verkligheten.

Denna del är nödvändig för att de som utbildar sig till yrket har den lätt tillgänglig och behärskar en, för alla gemensamt – ett grundmaterial. Denna del fungerar också som en gemensam nämnare för alla församlingar i Svenska kyrkan.

Här kan man också garantera att "arvet från förr" förs vidare till kommande generationer. För närvarande finns det en risk att tilltron till nyskrivet skulle vara bättre än "gammalt", men det som är nytt idag är gammalt imorgon och innan man vet vilka delar av det nya kommer att hålla i längden har det gått några decennier. Kastar man bort de melodierna som redan hållit i ett antal (hundratals) år lär det vara svårt att få tillbaka dem.

De nyskrivna melodierna som kommer att visa sig hålla i längden och bli flitigt använda flyttas hit från Del 2 i samband med uppdatering.

Del 2

En webbank där man har tillgång till material, från den tidiga kyrkans musik till det nyskrivna. En granskningsgrupp ser över materialet innan det införs.

I en levande kyrka ska kreativiteten ha plats att blomstra. Mångfalden blad musikstilarna bör kunna bejakas utifrån de behov och förutsättningar som råder. Till exempel kan det ibland vara aktuellt att föra in melodier från andra kristna/religiösa traditioner. Såväl populärmusiken som de olika etniska spåren kan vara relevanta, likaså nyskapandet.

För att det ska vara tillåtet och praktiskt enkelt att använda, hade ett moln-baserat notarkiv, som har möjlighet att kontinuerligt ta in nytt utan att behöva byta ut något som redan finns där, vara en optimal lösning.

På detta sätt lever kyrkohandbokens musikdel hand i hand med tiden och omfattar stora mängder material som blir tillgängligt för alla.

Teckomatorp den 23 juli 2013

Sten Johansson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:88
av Sten Johansson

Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förbättra och förtydliga informationen om fadderuppdraget och, särskilt mot bakgrund av i motionen angiven problematik, skapa ett tydligt och enkelt sätt att avsluta ett fadderuppdrag där förtroendet förverkats men också öppna vägar för att lägga till faddrar efter att själva dophandlingen skett.

Motivering

Under senare år har allt fler samtal inkommit till församlingsexpeditionen med frågor om att ta bort eller stryka en fadder. Vid samtliga tillfällen frågan ställts har både expeditionspersonal och präster känt sig gediget okunniga. Kyrkoordningens paragrafer nämner inget om hur, eller om, ett fadderuppdrag kan avslutas. Av det kan ju dras slutsatsen att det är möjligt. Men handläggningen av ett antal sådana framställningar om att avsluta fadderuppdraget visar att det inte är så enkelt som det synes.

I biskopsbrevet *Leva i dopet* (sidan 82) nämns att borttagande av fadderskapet i vissa fall endast kan ske i en överenskommelse mellan de olika deltagarna utan officiella anteckningar.

Det borde vara möjligt för vårdnadshavaren eller den nu myndige döpte att på ett enkelt sätt återkalla eller avsluta ett fadderuppdrag. Fadderuppdrag är ett (ett kristligt) förtroendeuppdrag som just kräver förtroende hos uppdragsgivaren. Vem är nu uppdragsgivaren? Är det kyrkan som utfärdar fadderbrev och som reglerar fadderskapet? Är det föräldrarna som ger förslag (eller beslutar) om vem som ska vara fadder?

Vad är ett fadderskap? När tar det slut? Vid konfirmationen? Aldrig? Vem får besluta om att stryka faddrar?

När enskilda idag frågar eller begär att fadderuppdraget ska avslutas finner jag att även en präst blir svarslös. Jag känner med dem som hamnat i så svåra konflikter med sina faddrar att de vill avsluta uppdraget. Jag är också övertygad om att det behövs mer och tydlig information såväl inom kyrkan som till föräldrar om vilka regler om faddrar som finns utan att vara kodifierade i kyrkoordningen. Om inte präster och stiftsjurister kan svara på frågor om fadderskap så är behovet av förtydligande uppenbart. Även om det inte är önskvärt, för kyrkans del, att göra förändringar av vem som är fadder, i det enskilda fallet så är det pastoralt hopplöst att neka att avsluta ett fadderuppdrag som förverkat allt förtroende. På vilket sätt ett sådant avslutande antecknas är en teknisk fråga som inte ska få hindra att ett avslut av uppdraget kan genomföras. Det är i *nuet* uppdrag bör kunna avslutas det är inte en begäran om att utplåna att de en gång varit faddrar.

Teckomatorp den 23 juli 2013

Sten Johansson (KR)

Kyrkomötet
Motion 2013:89
av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad
Mårtensson

Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur nationell nivå fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

Motivering

År 2003 färdigställdes en utredning på uppdrag av kyrkostyrelsen som fick namnet *Kyrkan mitt i musiklivet*, SKU 2003:3. I denna utredning deltog förutom en representant för kyrkostyrelsen, experter på kyrkomusik samt flera ledande företrädare för samhällets musikliv. Utredningen konstaterade bland annat att Svenska kyrkan var den enskilt största konsertarrangören i Sverige och att kyrkan därför har ett stort ansvar för hela samhällets musikliv. Samtidigt betonades vikten av att samhället och kyrkan gemensamt tar ansvar för att människor också i fortsättningen ska ha möjlighet att få ta del av musik i kyrkorummet. Av denna anledning föreslogs bland annat att man skulle etablera samråd mellan Svenska kyrkan, Musikaliska akademien, dåvarande Rikskonserter och Statens kulturråd. Utredningen ville också förstärka den kyrkomusikaliska kompetensen på riksnivå.

Utredningen togs mycket positivt emot men har inte fått det genomslag som många hade förväntat. Den faktiska utvecklingen har i stället delvis gått i motsatt riktning mot utredningens förslag. Något samråd mellan Svenska kyrkan och samhällets musikliv har inte etablerats och på nationell nivå finns idag bara en person med inriktning på utbildningsfrågor men inte en kontinuerlig verksamhet inriktad på utveckling och samordning av kyrkomusik.

Inom ramen för det kyrkliga kulturarvet betonar både regering och kyrkostyrelse att kyrkomusiken är en verksamhet som förenar kyrka och samhälle. Trots detta saknar alltså nationell nivå former för att stödja, samordna och säkerställa denna verksamhet och därmed också möjligheten att vara en tydlig samtalspartner med samhällets aktörer för ett gemensamt ansvar. Nationell nivå har ett utåtriktat kulturarbete kring exempelvis film och litteratur men inte med kyrkomusiken som är den mest naturliga mötesplatsen mellan kyrka och samhälle.

De enskilda församlingarnas kyrkomusik och det fortbildnings- och utvecklingsarbete som sker på stiftsnivå är på många håll omfattande. Sveriges kyrkosångsförbund har en betydande verksamhet och Kyrkomusikernas riksförbund arbetar för att utveckla och stärka kyrkomusikens ställning. Denna verksamhet

kan dock inte ersätta nationell nivåns ansvar att med nödvändiga resurser och kompetens möjliggöra att Svenska kyrkans musikliv också i fortsättningen kan förvalta ett levande kulturarv med bredd, djup och kvalitet.

Den traditionella kyrkomusiken framförs allt oftare i konsertsalar i stället för i kyrkor och förlorar därmed sin förankring i gudstjänstliv, fromhet och teologi, en utveckling som försvagar både musiklivet och kyrkan. Svenska kyrkans resurser minskar. Genom kyrkomusiken förvaltar Svenska kyrkan unika kulturhistoriska värden, både vad gäller instrument och kunskap att bruka dem. Kyrkomusiken präglas dock idag av stor osäkerhet inför framtiden både när det gäller finansiering och möjligheter att förverkliga ambitionen att upprätthålla ett levande musikliv som en uppskattad och gränsöverskridande verksamhet mellan kyrka och samhälle. Ansvaret för den kyrkomusikaliska delen av det kyrkliga kulturarvet måste bli synliggjort och klarlagt. Det är Svenska kyrkan på nationell nivåns uppgift; att stödja, samordna och utveckla kyrkans musik samt föra dialog med myndigheter och kulturlivets företrädare kring kyrkomusikens roll i samhället. Kyrkomötet bör uppdraga åt kyrkostyrelsen att utarbeta en handlingsplan för hur Svenska kyrkan i framtiden tar sitt ansvar för kyrkomusiken som kulturarv, annars riskerar vi människors möjligheter att även i framtiden få uppleva musik i ”de rum där änglar viskar”, en upplevelse som för många är ett sätt att närma sig kyrkan och kristen tro.

Härnösand och Linköping den 24 juli 2013

Britt Louise Agrell (FiSK)

Anna Lundblad Mårtensson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:90
av Dag Sandahl

Allmänkyrklig debatt och frågedebatt

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att återkomma med förslag till ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet som innebär att det vid kyrkomötessessioner ska föras allmänkyrklig debatt och frågedebatt.

Motivering

I arbetet med kyrkoordningen var det viktigt att det skulle finnas en motsvarighet till den allmänpolitiska debatten i kyrkomötet och möjlighet till frågedebatt. Alltså infördes en kyrkomötets allmänkyrkliga debatt och ett frågeinstitut. Av detta återstår endast något som kan liknas vid en dechargedebatt, när kyrkostyrelsens verksamhet behandlas – men debatten har, i den mån den alls förekommit, ägt rum i utskottet eller möjligtvis i grupperna.

I en demokrati är debatten livsluft. Den allmänkyrkliga debatten blev inte vad som avsetts eftersom motionärer passade på tillfället att också i denna debatt ta upp frågor de motionerat om vid samma kyrkomöte.

Frågestunden kom, som jag förstår saken, närmast att uppfattas som ett besvärande inslag i kyrkomötets arbete. Det betyder att kyrkomötet inte har plats för den friare debatten och de snabbare frågorna. Men nog måste man uppfatta att kyrkomötets ledamöter besitter en kompetens att föra en både kyrklig och kyrkopolitisk debatt, att kyrkomötet måste få vara just ett forum för en sådan debatt och inte bara en tröskplats för motionsbehandling och att ledamöterna kan ålägga sig den disciplin som arbetsformen kräver?

Att finna formerna för en allmänkyrklig debatt och ett frågeinstitut och upprätt hålla dem, måste vara en fråga för kyrkomötets presidium. Man kan tänka sig både en friare debatt eller en debatt kring ett specifikt ämne. Huvudsaken är att debatten med de goda argumenten förs både när det gäller samtids- och framtidsfrågorna.

En gång ställdes frågan ”hur fattar ni beslut inom kyrkan” till biskop Gottfrid Billing och han svarade: ”Vi övertygar varandra med goda argument.” Detta är, syns det mig, ett gott argument för att ge form åt vitala debatter och väsentliga frågor i kyrkomötet.

Högby den 24 juli 2013

Dag Sandahl (FK)

Kyrkomötet
Motion 2013:91
av Per Ingvarsson

Församlingsherde

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen som innebär att begreppet församlingsherde införs som titel på den komminister som på kyrkoherdens uppdrag sitter i församlingsrådet.

Motivering

I förslaget till domprostens ställning i den nya organisationen så föreslås att domprosten till sin hjälp skulle ha en *domkyrkokaplan* och en *biträdande kyrkoherde*. Jag tycker att ordet *biträdande kyrkoherde* är olyckligt och kan lätt sprida sig (som jag också ryktesvägen hört) till andra stora pastorat som en titel på "hjälpkyrkoherdar". Överhuvudtaget är det en djungel av olika titlar som nu i dessa tider ser dagens ljus. Detta är mycket förvirrande.

Den *biträdande kyrkoherden* bör ha ett namn som inte kan förväxlas med något annat, till exempel "domkyrkoherde"(!) som klart visar var denna präst är stationerad.

För andra komministrar med särskilt ansvar för en församling (eller två) föreslår jag titeln *församlingsherde*. Det säger precis vad det är, en herde som har ett särskilt ansvar för en konkret församling. Jag tror att den lokala församlingen också på detta sätt får en högre status.

Detta ger också möjlighet till fler "karriärsteg" inom prästyrket som vad jag har förstått också gillas av KyrkA.

Linköping den 24 juli 2013

Per Ingvarsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:92
av Per Ingvarsson

Frossa i frasiga våfflor

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att ändra i 28 kap. i kyrkoordningen avseende *jungfru Marie bebådelsedag* enligt följande.

Nuvarande lydelse

... den söndag som infaller under tiden den 22–28 mars. (Om denna söndag är palmsöndagen eller påskdagen flyttas jungfru Marie bebådelsedag till söndagen närmast före palmsöndagen.)

Föreslagen lydelse

... den 25 mars. (Om denna dag infaller under stilla veckan, påskdagen och annandag påsk firas den lördagen före palm-söndagen.)

Motivering

Läst i en reklamfolder den 20 mars 2013 (skrivet efter det att vi i kyrkan redan firat Marie bebådelsedag)

Frossa i frasiga våfflor

Tema: Den 25 mars är det våffeldagen. Bjud på en härlig våffelstund med goda, frasiga våfflor och massor av spännande tillbehör.

Unna dig en våffla eller två och ställ till med våffelkalas. Vårens våffelätande har sin förklaring i att det förr i tiden fanns gott om både ägg och mjölk när solen återvände efter vinterns mörker och kyla. Våffeldagen infaller den 25 mars och är en återkommande högtid för våfflentusiaster. Men att just den 25 mars har blivit våfflans högtidsdag ska vara en ren tillfällighet och sägs bero på ett hörfel. Jungfru Maria som gett namn åt dagen den 25 mars brukade nämligen även kallas för "Vår Fru" och jungfru Marie bebådelsedag blev då Vårfrudagen, vilket om man säger det fort och snabbt ska ha låtit som våffeldagen. Prova själv att säga "vårfrudagen" tre gånger snabbt och högt för dig själv. Hur låter det?

Huruvida historien om vårfruar och våfflor är sann eller inte är svårt att säga säkert, men att våfflor är gott är de flesta överens om. Bjud in till en härlig våffelstund med frasiga våfflor och smaskiga tillbehör.

Den här motionen var uppe 2006 och vad jag förstod från den gången så var det faktiskt flera i utskottet som gillade motionen. Gör därför ett nytt försök nu när frågan "mognat" till sig.

Sedan 600-talet har man firat jungfru Marie bebådelsedag eller vårfrudagen den 25 mars. Det är nio månader före Jesus födelse i december. År 1684 infördes traditionen att, när 25 mars infaller i stilla veckan, firas jungfru Maria bebådelsedag på lördagen före palmsöndagen eller på tredjedag påsk. Den traditionen fortlever i den katolska kyrkan, även i anglikanska kyrkan så firas denna dag just den 25 mars. Men 1953 ändrade Svenska kyrkan denna ordning, och dagen firas numera alltid på söndagen som infaller 22–28 mars, om inte palmsöndagen infaller under denna period eller tidigare.

Firandet av Marie bebådelsedag den 25 mars är så förankrat bland allmänheten att jag är övertygad om att väldigt få vet när vi i Svenska kyrkan firar denna dag. Däremot vet nästan alla att den 25 mars är våffeldagen och tittar vi i våra almanackor så står det numera Marie bebådelsedag denna dag. Så varför firar vi då inte denna dag i Svenska kyrkan?

Låt oss fira Marie bebådelsedag när svenska folket gör det, *dvs. alltid den 25 mars*. Ja kanske till och med även när det sammanfaller med långfredagen? Så gör man i ortodoxa kyrkan. I katolska kyrkan firas den alltid den 25 mars om detta inte är en söndag då den istället firas lördag eller måndag. Infaller Marie bebådelsedag under stilla veckan firas den tisdagen efter påsk (tredjedag påsk)!

Med detta förslag skulle man inte heller missa midfastosöndagen eller passionsöndagen (5 söndagen i fastan), vilket tyvärr händer väldigt ofta. Detta är tråkigt då man på detta sätt missar viktiga söndagar. (*Tredje årgångens texter för 5 söndagen i fastan lästes bara en enda gång under hela förra evangeliebokens tid.*)

Dessutom skulle detta förslag till ändring mycket mer anpassas till de seder och bruk som finns bland allmänheten i dag och som faktiskt också vår almanacka ger uttryck för.

I år har vi någorlunda tur då Marie bebådelsedag inföll den 17 mars. Men 2008 inföll 25 mars tisdagen *efter* påsk vilket innebar att Marie bebådelsedag firades redan den 9 mars det året. 2016 kommer Marie bebådelsedag firas den 13 mars. Som vårt kyrkoår numera är upplagt så innebär det att Marie bebådelsedag väldigt ofta firas på helt fel dag och ibland långt innan den 25 mars. Detta är olyckligt.

Mitt förslag innebär att vi ofta kommer att fira helgdagen på en vardag. Det finns många fördelar med detta. Vi har till exempel i vår kyrka alltid sjungit in julen den 21 december (det är Tomasdagen som förr var den dag då julfriden pålystes), oavsett veckodag. Denna dag är idag så förankrad att vi inte ens skulle behöva annonsera. Alla vet att det alltid är den 21 december som julen sjungs in. Allt fler har svårt att få tid på helgerna, men att till exempel en vardagskväll få fira en festlig Mariafest skulle säkert tilltala väldigt många.

Skulle man kunna tänka sig att alltid fira Marie bebådelsedag den 25 mars dock senast lördagen före palmsöndagen? Detta skulle kunna förena gammal svensk tradition med ny.

Inför 1986 års evangeliebok framförde biskop Sven Silén redan 1975 en motion om att man skulle ta en samlad översyn av kyrkoåret. Då föreslog han bland annat att Marie bebådelsedag skulle firas den 25 mars. Om denna dag inföll under stilla veckan borde firandet förläggas till lördagen före palmsöndagen. Jag tycker att detta är ett alldeles utmärkt förslag. (Dessutom går detta tillbaka på en gammal tradition från 1684 då det infördes att, när 25 mars infaller i stilla veckan, jungfru Maria bebådelsedag firas på lördagen före palmsöndagen eller på tredjedag påsk.) Att förslaget inte gick igenom 1975 var av rädsla för att dagen skulle förlora i betydelse. Nu är det ju faktiskt så att alla vet att Marie bebådelse är den 25 mars och har snarare ökat i betydelse men utan att då få en kyrklig ”sanktion”.

Jag gjorde en enkel undersökning på stiftskansliet i Linköping där jag arbetar och frågade:

Mot 2013:92

1. När infaller våffeldagen?
2. När firar vi jungfru Marie bebådelsedag i kyrkan?

På fråga 1 visste 92 procent när våffeldagen infaller. På fråga 2 visste bara 8 procent när vi firar jungfru Marie bebådelsedag i Svenska kyrkan. Det styrker min tes att nästan alla vet när våffeldagen är men väldigt få vet när vi firar denna dag i Svenska kyrkan.

Föreslår därför att kyrkomötet beslutar att ändra i kyrkoordningens 28 kap. Kyrkoåret avseende Marie bebådelsedag, så att denna dag alltid firas den 25 mars (om denna dag infaller under stilla veckan, påskdagen och annandag påsk så firas den lördagen före palmsöndagen¹).

Observera att förslaget inte påverkar evangelieboken, utan bara kyrkoordningens 28 kap. 1 § där det regleras när de olika söndagarna och helgdagarna infaller under året.

Linköping den 30 juni 2013

Per Ingvarsson (POSK)

¹ Kommer att hända 2016, 2024, 2027, 2035, 2043 och 2046 (har inte kollat efter 2050).

Kyrkomötet
Motion 2013:93
av Per Ingvarsson

Diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att möjliggöra för kyrkligt anställda att komplettera sin utbildning så att de också kan bli församlingsassistenter eller diakoniassistenter.

Motivering

Jag vet att dessa utbildningar inte finns idag men jag tror att de skulle kunna behövas i framtiden.

I och med att förslaget till ny struktur i Svenska kyrkan träder i kraft 2014 så innebär det att vi kommer att få allt fler stora pastorat, med många församlingar. Jag har i mitt arbete som stiftsadjunkt i Linköpings stift sett att man då också frestas att plötsligt tänka "storkoncern" där anställda skickas runt i hela det nya pastoratet. Det är ju inte alls så det är tänkt. Utredningen hette *Samverkan och närhet* där tyvärr väldigt många glömmer bort närhetsprincipen.

I vissa nya pastorat finns det bara en diakon eller församlingspedagog som plötsligt får ett mycket stort ansvar över ett mycket stort område. Detta blir inte bra. Om man värnar om närhetsprincipen så vore det bra om fler hade en diakonal eller pedagogisk kompetens. Kanske att man i en liten församling (i ett stort pastorat) har en musiker som i stället för att behöva åka runt i hela pastoratet för att få en heltid genom en kompletterande utbildning med handledning av en diakon/församlingspedagog skulle kunna utföra vissa diakonala/pedagogiska uppgifter i församlingen.

Jag föreslår därför att kyrkomötet beslutar att möjliggöra för kyrkligt anställda att komplettera sin utbildning så att de också kan bli församlingsassistenter eller diakoniassistenter.

Linköping den 30 juni 2013

Per Ingvarsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:94
av Per Ingvarsson

Kristus konungens dag

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att ändra i kyrkoordningen 28 kap. 1 § avseende *domsöndagen* så att den istället får heta *Kristus konungens dag*.

Motivering

Ordet dom i Bibeln kan både vara ett positivt och negativt laddat ord. I Psaltaren kunde det stå "Då ska alla träd i skogen jubla inför Herren ty han kommer för att döma jorden". Det är i denna psalm ett positivt laddat ord, medan Bibel 2000 istället använder ordet "råda" eftersom ordet dom i dagens språkbruk nästan enbart är negativt laddat. Därför är det mycket olyckligt att en av våra fina söndagar har ett namn med så negativ klang (Obs: dagen heter inte domsöndagen utan domssöndagen).

Låt oss istället använda ett mer internationellt namn: "Kristus konungens dag". Texterna kan vara precis desamma. Den liturgiska färgen blir mer självklart vit. Och visst låter det både vackrare och mäktigare. Är det inte också detta som predikan handlar om på denna dag där temat är: *Kristi återkomst*.

I Finska kyrkan kallar man denna dag för *Kristi Konungaväldets söndag* och i Norge heter den *Domssöndagen/Kristi Kongedag*.

Denna motion var uppe i samband med att vi tog den nya Evangelieboken 2002 och fick i plenum ett stort stöd, bland annat av dåvarande ärkebiskopen KG Hammar. I omröstningen glömdes dock debatten bort och som vanligt gick man på utskottets förslag.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att kyrkomötet beslutar att vi ändrar i kyrkoordningens 28 kap. 1 § avseende *domssöndagen* så att dagen istället får heta *Kristus konungens dag*. (Alternativt domssöndagen/Kristus konungens dag)

Linköping den 30 juni 2013

Per Ingvarsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:95
av Per Ingvarsson

Församlingsinstruktionens innehåll

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att 57 kap. 5 § i kyrkoordningen ändras enligt följande.

Nuvarande lydelse

5 § ... ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingar i pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap 19 § i huvudsak disponeras.

Föreslagen lydelse

5 § ... ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingar i pastorat även redovisas hur *man i pastoratet samarbetar om verksamheten utifrån församlingens grundläggande uppgift*. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap 19 § i huvudsak disponeras.

Motivering

Det är ordet *fördela* som krånglar till det i texten. Jag menar att den grundläggande uppgiften inte går att fördela utan måste finnas i alla församlingar, även i pastorat. Det är det som så att säga konstituerar en församling. Däremot kan det finnas i olika mycket grad.

Jag vet att det inte är detta som sägs eftersom huvudordet är *ansvaret* och inte ordet *fördela* (det tog mig ett år att se). Men det är mycket lätt att läsa fel och för att inte fler än jag ska läsa fel så bör man förtydliga denna del i texten.

Linköping den 30 juni 2013

Per Ingvarsson (POSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:96
av Rune Wallmyr

Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem, som tillsatts den 5 mars 2013, innebärande att man inom utredningens ram också ska utreda möjlighet till ekonomisk kompensation till pastorat i nordiska gränsbygder för bortfall av begravnings- och kyrkoavgifter.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om ekonomisk kompensation till pastorat i nordiska gränsbygder, vilka drabbas av begravnings- och kyrkoavgiftsbortfall.

Motivering

De ekonomiska frågorna är en viktig del av Svenska kyrkans arbete för att kunna fullgöra sitt uppdrag och sin grundläggande uppgift.

Inom många områden har Svenska kyrkan inrättat system för utjämnning i syfte att ta hänsyn till och försöka kompensera församlingar och pastorat, som till följd av de varierande grundstrukturer som finns, har olika ekonomiska förutsättningar när det gäller att kunna fullgöra sitt uppdrag på ett så bra sätt som möjligt, oavsett verksamhetsort.

Ett sådant system finns när det gäller våra kommuner, där kommuner med lägre inkomst per capita kompenseras av staten för att kunna upprätthålla den service som medborgarna är berättigade till. Något sådant system finns inte inom Svenska kyrkan, enligt uppgift från ekonomiavdelningen på kyrkokansliet.

Bakgrund

Motionens syfte är att vi inom Svenska kyrkan ska finna en lösning för att kunna skapa ett liknande kompensationssystem som det mellan staten och kommunerna. Det förhåller sig nämligen så att medborgare som bor i Sverige men jobbar i en kommun innanför gränskommun i grannlandet, till 100 procent beskattas i grannlandet. I Sverige är de därför nolltaxerare och kommunerna får ingen skatt av dessa sina medborgare. På samma sätt är det när det gäller begravnings- och kyrkoavgift. Dessa medborgare bidrar inte heller med någon begravningsavgift i Sverige och ifall man är kyrkotillhörig, ej heller med någon kyrkoavgift där man är bosatt och folkbokförd men tar del av kyrkans tjänster och service. Samtidigt utgör dock dessa medlemmar underlag för uträkning och utdebitering av förekommande kostnader som pastorat och församlingar är medansvariga för, exempelvis sjukhuskyrka och kontraktsgemensam verksamhet etc.

Mot 2013:96

I samband med att man nu utreder utjämnningssystemet och clearingfrågorna borde det vara lämpligt att även utreda denna viktiga fråga som i praktiken innebär betydande inkomstbortfall för Svenska kyrkans gränspastorat och församlingar. Om så inte kan ske anser jag att kyrkostyrelsen bör utreda frågan separat.

Holmedal den 24 juli 2013

Rune Wallmyr (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:97
av Agneta Hyllstam

Enhetlig nomenklatur

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av behovet av nya titlar för arbetsledande komministrar så att det förblir en enhetlig nomenklatur i Svenska kyrkan.

Motivering

I och med många organisationsförändringar visar det sig uppstå en rad nya titlar för gruppen arbetsledande komministrar. Hur ska man skilja en komminister med arbetsledaransvar för tre personer från en komminister med arbetsledaransvar för 30 personer? Fantasin tycks oändlig när det gäller nya titlar för denna grupp. Biträdande kyrkoherde, församlingsherde, distriktsansvarig, verksamhetschef, pastoral ledare, platschef med flera titlar existerar för närvarande parallellt. Eftersom det visat sig snabbt växa fram olika praxis kring titlarna i de olika stiftet, är det bråttom att se över frågan så att nomenklaturen förblir enhetlig i Svenska kyrkan.

Lund den 23 juli 2013

Agneta Hyllstam (ÖKA)

Kyrkomötet
Motion 2013:98
av Sigvard Olsson

Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten för diakon att förrätta begravningsgudstjänst.

Motivering

Om ovan nämnda utredning kommer till stånd är sannolikheten stor att det medför fördelar för kyrkans verksamhet. För många upplevs närheten till kyrkligt anställd personal viktig när dödsfall inträffar. Ett nära förhållande har många gånger varit med annan företrädare än präst, till exempel diakoner. Diakonen har i flera fall varit den stöttande kyrkliga personen inte minst vid eventuell sjukdomstid som föregått dödsfallet. Det skulle vid många dödsfall vara en tillgång att vigd diakon har möjligheten att ansvara för och leda begravningsgudstjänst. Såväl begravningslagen som begravningsleden har förändrats under senare år. Detta anser undertecknad motionär vara ett tungt vägande skäl för ovan nämnda förslag. Samtidigt som man tillgodoser eventuellt sörjandes önskemål så har kyrkan en större tillgång till flera behöriga begravningsförrättare.

Rimforsa den 24 juli 2013

Sigvard Olsson (S)

Kyrkomötet
Motion 2013:99
av Georg Lagerberg och Anna Ekström

Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 förlängs mandatperioden till fem år.

Motivering

Svenska kyrkan pressas alltmer ekonomiskt. Behovet av kyrkans verksamhet minskar inte men andelen av befolkningen som kvarstår som tillhörig och är villig att betala för kyrkan sjunker. Därför är det inte konstigt att även de kyrkopolitiska strukturerna i vår demokratiskt uppbyggda kyrka hela tiden måste ses över och effektiviseras.

Under den senaste tiden har kyrkomötet genomfört flera förändringar för att spara och effektivisera. Dagsarvodet till kyrkomötets ledamöter har till exempel sänkts från 4 procent till 3 procent av ett prisbasbelopp. (Låt vara att ledamöterna även fått rätt till förlorad arbetsförtjänst.) Antalet sammanträdesdagar för kyrkomötet har minskats. Färre sammanträdesdagar innebär dock ökad risk för debatter till långt in på småtimmarna och ju längre mötet pågår ju färre ledamöter finns det kvar i kammaren. Frågan är vad det då blir för kvalitet på det kyrkopolitiska arbetet? Därutöver har antalet seminarier minskats och gruppmöten förväntas i större utsträckning ske utanför sammanträdesdagarna. Till slut når vi en nivå där vi måste fråga oss hur mycket mer vi kan dra in utan att på allvar radera grunden för det demokratiska inslaget i vår kyrka?

Vill vi verkligen ha ett fungerande kyrkopolitiskt arbete, som involverar många olika grupper, måste sammanträdena bedrivas under sådana former att grupperna kan locka till sig nya kandidater. Demokrati måste få ta tid och en del resurser i anspråk. I stället för att fortsätta försämma villkor och arbetssätt för det kyrkopolitiska arbetet menar vi att det är dags att överväga att förlänga mandatperioderna. En förändring av dessa från fyra till fem år skulle i ett slag kraftfullt minska kostnaden för de kyrkliga valen. Kostnaden för varje val kan då fördelas ut på fem år i stället för som nu fyra. Besparingen som görs är betydande och möjliggör att vi kan bevara goda arbetsförhållanden och förutsättningar i övrigt för det kyrkopolitiska arbetet under mandatperioderna.

Stockholm och Karlskrona den 23 juli 2013

Georg Lagerberg (FiSK)

Anna Ekström (FiSK)

Kyrkomötet
Motion 2013:100
av Sten Johansson

Den svenska psalmboken

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra det av kyrkomötet för två år sedan fattade beslutet att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida.

Motivering

Motion till kyrkomötet om ökad tillgänglighet till Den svenska psalmboken bifölls enhälligt av 2011 års kyrkomöte.

Kyrkostyrelsen har därefter på olika sätt försökt nå fram till ett förslag, bland annat:

1. En pilotstudie har genomförts. Resultatet är ännu ej redovisat.
2. Hänvisning till förnyelse av avtalet mellan Verbum och Svenska kyrkan.

Ökad tillgänglighet till Den svenska psalmboken är viktig för kyrkans närhet till människorna och vårt evangelisationsansvar.

Kyrkomötets beslut får inte längre fördröjas och kyrkostyrelsen bör skyndsamt effektuera kyrkomötets beslut. Ingen ytterligare fördröjning kan godtas.

Teckomatorp den 23 juli 2013

Sten Johansson (KR)

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelser

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar**Verksamhetsberättelse år 2012**

1 Ansvarsnämndens organisation och sammansättning**1.1 Ansvarsnämndens uppgifter**

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar är enligt 10 kap. 8 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vinningstjänst. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om ansvarsnämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 14 kap. kyrkoordningen. Ansvarsnämnden har att utifrån bestämmelserna i 8 kap. 8 § kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval. Ansvarsnämnden ska vidare, enligt 30 kap. 7 § kyrkoordningen, pröva frågor om biskopars rätt att utöva kyrkans vinningstjänst. Ansvarsnämnden fastställde i inledningen av sin verksamhet en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Ansvarsnämndens ledamöter och ersättare

Ansvarsnämnden ska enligt 14 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och antingen har varit ledamot i ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet och en ledamot som är lekman och antingen har varit ledamot av ett domkapitel eller har annan motsvarande erfarenhet. För var och en av ledamöterna ska det finnas en personlig ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot.

Ansvarsnämnden har under år 2012 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

Lagmannen Robert Schött, ordförande, kyrkoherden Ingemar Söderström, domkyrkokaplan teol. dr Thomas Stoor och kurssekreteraren Monica Andréasson.

Ersättare

Lagmannen Fredrik von Arnold för Robert Schött, f.d. sjukhusprästen Astrid Andersson Wretmark för Ingemar Söderström, stiftsadjunkten Karl-Gustav Sjögren för Thomas Stoor och fil. dr Elisabeth Engberg för Monica Andréasson.

Sekreterare

Hovrättsrådet Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under år 2012 har nämnden sammanträtt fyra gånger, varav tre har varit telefonsammanträden. Sammanträdena har ägt rum den 7 februari och den 8 juni per telefon, den 21 augusti i Uppsala samt den 14 september per telefon.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 14 kap. 2 § fjärde stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Ansvarsnämnden är en jurist som utses av nämnden. Sekreteraren anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Ansvarsnämndens ordförande – fastställer ersättning för sekreterarens arbete.

Ansvarsnämnden, som inte avses bedriva någon egen löpande tillsyns- eller utredningsverksamhet, har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Ansvarsnämndens verksamhet har för budgetåret 2012 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämndens sekreterare biträtt av avdelningssekreteraren Karin Bohlin, kyrkorättsavdelningen.

Ansvarsnämnden har en egen hemsida, (<http://www.svenskakyrkan.se/ansvarsnamnden>), som uppdateras genom kyrkokansliets försorg.

2 Ansvarsnämndens inriktning och effektmål

Ansvarsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödig tidsutdräkt. Inriktningen är att medianåldern för avgjorda ärenden inte bör överstiga fyra månader för tillsynsärenden och två månader för ärenden om behörighetsprövning inför biskopsval.

3 Inkomna och avgjorda ärenden

Under året inkom 13 ärenden. Sex av de dessa avsåg anmälningar mot biskopar, ett avsåg behörighetsprövning inför biskopsval och sex var av administrativ karaktär. Nämnden avgjorde under året samtliga inkomna ärenden.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Antalet inkommande ärenden var fler än under år 2011. Det finns skäl anta att antalet ärenden under år 2013 kommer att vara oförändrat i förhållande till antalet ärenden år 2012.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Ansvarsnämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 12 juni 2013

Robert Schött
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd**Verksamhetsberättelse år 2012**

Valprovsningsnämndens organisation och sammansättning**1.1 Valprovsningsnämndens uppgifter**

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Valprovsningsnämndens sammansättning, beslutsförhet och omröstningsregler finns i 15 kap. kyrkoordningen.

Av 38 kap. 90 § kyrkoordningen framgår att direkta val får överklagas till Valprovsningsnämnden. I samma bestämmelse regleras vilka administrativa valbeslut som får överklagas särskilt och vilka som får överklagas endast i samband med det val beslutet gäller. Även anda val enligt kyrkoordningen får överklagas till Valprovsningsnämnden, t.ex. biskopsval (jfr 8 kap. 38 § kyrkoordningen).

Valprovsningsnämnden fastställde den 26 oktober 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Valprovsningsnämndens ledamöter och ersättare m.fl.

Valprovsningsnämnden har under året bestått av följande ledamöter, ersättare och sekreterare.

Ledamöter

F.d. justitierådet Staffan Magnusson, ordförande, Sigvard Olsson, Birgit Friggebo, Stig-Göran Fransson, Anders Linger, Margareta Viklund och Soili Brunnberg.

Ersättare

Justitierådet Per Virdesten, ersättare för ordföranden from den 21 november 2012, Lars-Ola Dahlqvist, Key Lundegård, Lennart Kjellin, Per Lindeberg, Bertil Olsson och Torbjörn Lindahl.

Sekreterare

Hovrättsrådet Gun Lombach och biträdande sekreteraren hovrättsrådet Stefan Nyman, from den 5 december 2012.

Sammanträden

Under år 2012 har nämnden sammanträtt fem gånger; den 9 mars, 27 april, 14 maj, 28 augusti och 5 december. Besluten har fattats per capsulam. Endast ett av ärendena har avsett ett överklagande. Övriga avser remissvar (två ärenden), förordnande av biträdande sekreterare samt beslut om verksamhetsberättelse för år 2011.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Valprovsnämnden har inte något självständigt budgetansvar och ingen egen internbudget. Kostnaderna för Valprovsnämndens verksamhet har för budgetåret 2012 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål har fullgjorts av planeringssekreteraren Karin Bohlin vid kyrkokansliets kyrkorättsavdelning.

På Valprovsnämndens webbplats publiceras bl.a. referat av nämndens beslut i avidentifierat skick, både i kortform och i fulltext (<http://www.svenskakyrkan.se/valprovsnamnden>).

2. Inkomna överklaganden

Under år 2012 har det inte kommit in något överklagande av val till Valprovsnämnden

Stockholm den 18 juni 2013

Staffan Magnusson
Ordförande

Gun Lombach
Sekreterare

I beslutet har deltagit Staffan Magnusson, ordförande, Sigvard Olsson, Birgit Friggebo, Stig-Göran Fransson, Per Lindeberg och Bertil Olsson

Övriga närvarande: Lars-Ola Dahlqvist och Key Lundegård.

Svenska kyrkans överklagandenämnd**Verksamhetsberättelse år 2012**

1 Överklagandenämndens organisation och sammansättning**1.1 Överklagandenämndens uppgifter**

Enligt 13 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan ska beslut som avser att någon inte får ta del av Svenska kyrkans handlingar överprövas på det sätt som Svenska kyrkan bestämmer. I den utsträckning Svenska kyrkan bestämmer får också andra beslut överprövas. För att inom Svenska kyrkan ytterst pröva sådana frågor ska enligt lagen om Svenska kyrkan inrättas ett särskilt organ. Ordföranden i detta organ ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Svenska kyrkans överklagandenämnd är enligt 10 kap. 10 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan. Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Överklagandenämndens sammansättning, beslutförhet och omröstningsregler finns i 16 kap. kyrkoordningen. Utöver särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om överklagande till Överklagandenämnden anges i 58 kap. 18 § kyrkoordningen att det är Överklagandenämnden som prövar frågor om omprövning, dvs. motsvarande resning och återställande av försutten tid. Därutöver kan Överklagandenämnden med stöd av 58 kap. 1 § andra stycket kyrkoordningen pröva överklaganden av sådana arbetsgivares beslut som enligt ett kollektivavtal mellan Svenska kyrkan som arbetsgivare och en eller flera arbetstagarorganisationer särskilt får överklagas på detta sätt. Överklagandenämnden fastställde den 12 april 2000 en arbetsordning vari bl.a. regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare.

1.2 Överklagandenämndens ledamöter och ersättare

Överklagandenämnden ska enligt 16 kap. 2 § kyrkoordningen bestå av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, en ledamot som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen, en ledamot som är präst och har dokumenterad kunskap och erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, en ledamot som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen, samt en övrig ledamot. Ledamöterna ska ha god kännedom om Svenska kyrkans verksamhet. För ordföranden ska det finnas en personlig ersättare medan det för var och en av de övriga fyra ledamöterna ska finnas två personliga ersättare, som uppfyller de kvalifikationskrav som ställs för respektive ledamot. Överklagandenämnden har under år 2012 bestått av följande ledamöter och ersättare.

Ledamöter

F.d. kammarrättspresidenten Elisabeth Palm, ordförande, teol. dr Kenneth Nordgren, f.d. domprosten teol. lic. Hans-Olof Hansson, rådmannen Catharina Månsson t.o.m. den 29 maj 2012, f.d. stiftssekreteraren jur. kand. Torgny Werger fr.o.m. den 28 september 2012 och lantbrukaren Karl Erik Olsson.

Ersättare

Lagmannen Ingvar Paulsson för Elisabeth Palm, teol. dr Catharina Segerbank och teol. dr och fil. kand. Kjell Kallenberg för Kenneth Nordgren, teol. lic. biskop em. Caroline Krook och kontraktsprosten teol. kand., fil. mag. Lars Viper för Hans-Olof Hansson, f.d. stiftssekreteraren jur. kand. Torgny Werger t.o.m. den 27 september 2012 och docenten i processrätt Eric Bylander fr.o.m. den 28 september 2012 samt f.d. stiftssekreteraren jur. kand. Gunnar Samuelsson för Catharina Månsson respektive Torgny Werger, leg. tandläkaren Bengt Peterson och jur. kand., fil. kand. Ann-Sofie Nelstrand för Karl Erik Olsson.

Sekreterare

Lagmannen Lars Bjurstam och hovrättsrådet Maria Wetterstrand Hagström.

Sammanträden

Under år 2012 har nämnden sammanträtt sju gånger. Sammanträdena har ägt rum den 10 februari i Uppsala, 16 mars i Göteborg, den 27 april i Stockholm, den 1 juni i Göteborg, den 31 augusti i Stockholm, den 14 december i Göteborg och den 20 december per telefon.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Av 16 kap. 2 § fjärde stycket kyrkoordningen framgår att sekreterare och föredragande i Överklagandenämnden är jurister som utses av nämnden. Sekreterarna anställs dock av kyrkokansliet som också – efter samråd med Överklagandenämndens ordförande – fastställer ersättningen för sekreterarnas arbete.

Överklagandenämnden har inte något självständigt budgetansvar eller egen internbudget. Kostnaderna för Överklagandenämndens verksamhet har för budgetåret 2011 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål fullgörs av personal vid kyrkokansliet. Under året har nämndens sekreterare biträtt av avdelningssekreteraren Karin Bohlin, kyrkorättsavdelningen.

Överklagandenämndens avgöranden publiceras på Svenska kyrkans hemsida, www.svenskakyrkan.se/overklagandenamnden. Hemsidan uppdateras genom kyrkokansliets försorg.

2 Överklagandenämndens inriktningsmål och effektmål

Överklagandenämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att nämndens ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt samt effektmålet att medianåldern för ärenden som avgörs genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Nämnda mål anser sig Överklagandenämnden väsentligen ha uppfyllt under år 2012.

3 Överklagandenämndens ärenden

3.1 Inkomna ärenden

Från	Överklaganden/ Begäran om omprövning eller beslutsprövning				Övriga ärenden			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Överklagandenämnden	0	0	0	7	1	3	1	1
Kyrkomötet	0	0	0	0	0	0	0	0
Kyrkostyrelsen	0	0	0	1	3	1	3	2
Stiftsstyrelsen	0	0	2	4	0	0	0	0
Domkapitlet i Uppsala stift	0	1	0	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Linköpings stift	4	1	5	2	0	0	1	0
Domkapitlet i Skara stift	1	1	1	1	0	0	0	0
Domkapitlet i Strängnäs stift	7	2	2	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Västerås stift	2	3	6	2	0	0	0	0
Domkapitlet i Växjö stift	2	3	6	4	0	0	0	0
Domkapitlet i Lunds stift	2	10	5	5	0	0	0	0
Domkapitlet i Göteborgs stift	7	11	6	3	0	0	0	0
Domkapitlet i Karlstads stift	1	2	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Härnösands stift	2	0	3	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Luleå stift	4	1	5	4	0	0	0	0
Domkapitlet i Visby stift	0	0	0	0	0	0	0	0
Domkapitlet i Stockholms stift	10	6	2	3	0	0	0	0
Annan	6	6	1	3	0	2	3	2
Summa	47	47	44	42	4	6	5	5

3.2 Avgjorda ärenden

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Administrativt ärende	1	5	1	2	6	0	0	6
Remisser	3	2	3	2	0	0	0	0
Utlämnande av kyrklig handling	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 DK beslut om kyrkotillhörighet	0	1	1	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 29 KS beslut om kyrkotillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Behörighetsprövning – präst	3	0	2	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – präst	5	5	3	5	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 31 Befogenhetsprövning – präst	0	1	2	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Behörighetsprövning – diakon	0	0	1	0	0	0	0	0

Ärendetyp	Nämndbeslut				Ordförandebeslut			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Överklagande enligt KO 32 Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst – diakon	0	1	1	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 32 Befogenhetsprövning – diakon	0	1	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 34 Behörighetsprövning till tjänst som kyrkoherde/komminister	1	1	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 DK beslut om församlings- tillhörighet	0	0	0	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 35 Kyrkostyrelsens beslut om församlingstillhörighet	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 DK beslut om utlämnande av handling	3	2	2	1	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 53 Annat beslut om utlämnande av handling	1	1	1	4	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 56 Uppgifter i dataregister	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Beslutsprövning – församling eller samfällighet	8	17	13	16	0	0	0	0
Beslutsprövning enligt KO 57 – stift, tillsättningsnämnd	6	1	4	3	0	0	0	0
Överklagande enligt KO 57 Verkställighetsförbud	1	1	3	0	0	1	0	0
Beslut enligt KO 58:14 Verkställighetsförbud	0	0	0	0	0	0	0	0
Omprövning enligt KO 58:18	2	4	3	6	0	0	0	0
Avvisning	3	5	10	5	0	0	0	0
Summa	37	48	50	46	6	0	0	6

Av de 52 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattat under år 2012 har utgången i sju beslut innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts eller helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. För de 50 slutliga beslut som Överklagandenämnden fattade år 2011 var motsvarande siffra åtta.

3.3 Prognos om ärendeutvecklingen

Av redovisningen i avsnitt 3.1 framgår att antalet ärenden som underställts Överklagandenämndens prövning under år 2012 varit ungefär detsamma som antalet ärenden under år 2011. Någon större förändring av antalet ärenden under år 2013 jämfört med år 2012 torde inte kunna förväntas.

4 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

Överklagandenämnden ser, utifrån nämndens perspektiv, för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen. Det kan dock finnas anledning att se över nämndens hemsida när det gäller publiceringen av beslut, framför allt beträffande möjligheterna att söka efter tidigare avgöranden.

Uppsala den 24 juni 2013

Elisabeth Palm
Ordförande

Maria Wetterstrand Hagström
Sekreterare

Gudstjänstutskottets betänkanden
G 2013:1–9

Gudstjänstutskottets betänkanden

- G 2013:1 Kristen människosyn
- G 2013:2 Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop
- G 2013:3 Nya sätt att ge kollekt
- G 2013:4 Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami
- G 2013:5 Döden
- G 2013:6 Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel
- G 2013:7 Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag
- G 2013:8 Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen
- G 2013:9 Den svenska psalmboken

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:1

Kristen människosyn

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:34, där motionärerna föreslår som ett uppdrag till kyrkostyrelsen att initiera ett samtal i Svenska kyrkans församlingar om kristen människosyn. Gudstjänstutskottet delar motionärernas syn att detta är ett grundläggande och viktigt tema för samtal. Dock menar utskottet, dels att sådana samtal redan förs i församlingarna, dels att ett sådant uppdrag inte är rätt väg att gå för att initiera ytterligare samtal. Utskottet konstaterar också att material av olika slag finns att tillgå. Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2013:34.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:34.

Motionens förslag

Motion 2013:34 av Nils Gårder och Erik Sjöstrand, Kristen människosyn

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett samtal i Svenska kyrkans församlingar om kristen människosyn.

Bakgrund

Motionen

Motionärerna beskriver som exempel tre frågeområden ”som ytterst handlar om människosyn”. De påtalar att det är viktigt att kyrkan finns med i samtal om sådana frågor och vågar ”diskutera sin människosyn även om frågorna ofta är svåra”. Med sin motion vill de initiera ”ett brett samtal om vad kristen människosyn är” och konstaterar att det är ”i församlingarna ... som frågorna och samtalet bör inledas”.

Den nationella nivån

I KsSkr 2013:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* redogör kyrkostyrelsen bland annat för vad man ser som Svenska kyrkans uppdrag och utmaningar framöver. Under rubriker som till exempel *Socialt ansvar*, *Teknikutveckling*, *Värdegemenskap*, *Sökande efter mening*, inryms frågeställningar likt de som motionärerna presenterar.

I avsnittet *Den nationella nivåns prioriteringar* nämns bland annat satsningen *Dela tro – dela liv*, som är ett svar på kyrkomötets tidigare beslut om en särskild satsning på undervisning om kristen tro för alla åldrar.

Kyrkokansliet har i uppdrag att bedriva kyrkorelevant forskning till stöd för arbetet i stift och församlingar. Med anledning av en rapport från Statens Medicinsk-etiska råd (SMER) om assisterad befruktning uppstod under våren 2013 en debatt om surrogatmoderskap. Frågan behandlades i kyrkostyrelsen och biskopsmötet och behovet av fördjupad, intern bearbetning uttalades. Under verksamhetsåret 2013–14 anordnar kyrkokansliet en seminarieserie kring assisterad befruktning, till vilken kyrkostyrelsen och biskopsmötet inbjuds.

Ärkebiskopen inbjöd i november 2012 till mötet *Barn och unga*. Där berördes många frågeställningar kring barns och ungas livssituation utifrån aspekten kristen människosyn.

Projekt Människovärde drivs sedan 2010 av Svenska kyrkan, Svenska Kyrkans Unga och Sensus. Syftet med projektet är att rusta Svenska kyrkan och Svenska Kyrkans Unga teologiskt och metodiskt för att agera för människovärde och mot främlingsfientlighet och rasism. Inom projektet har antologin *Där främlingskapet bryts kan en ny värld bryta fram* och metodmaterialet *Paulus brev till svenskarna* tagits fram. Under 2013 genomförs utbildningar runt om i landet. Projektet kommer att utvärderas i början av 2014.

I anslutning till kyrkomötets behandling av samlevnadsfrågorna fick Teologiska kommittén i uppdrag att ta fram dokumentet *Homosexuella i kyrkan – ett samtalsdokument för Svenska kyrkan*, som ett stöd för fördjupande samtal i församlingarna. Dokumentet lades fram i kyrkostyrelsens skrivelse, KsSkr 2002:5, *Kyrkan och homosexualiteten* till kyrkomötet 2002. I KsSkr 2005:9 *Samlevnadsfrågor* återrapporterades den samtalsprocess som initierades genom kyrkomötets beslut 2002.

För närvarande arbetar Teologiska kommittén bland annat med uppdraget att bearbeta frågor kring synd, skuld och förlåtelse, vilket också kommer att resultera i en bok.

Församlingarna

I församlingarnas verksamheter behandlas kristen människosyn och dess konsekvenser på olika sätt för grupper i alla åldrar.

Konfirmandriktlinjerna fastslår att de generella målen för konfirmandarbetet är att visa på Svenska kyrkans tro och liv genom att erbjuda konfirmanderna bland annat ”kunskap om och erfarenhet av att kristen tro och kyrkans liv handlar om de livsfrågor vi människor bär på” samt ”möjlighet att gestalta kyrkans budskap och närvaro i samhället och i världen”.

Sveriges Kristna Råd

Kyrkorna inom Sveriges Kristna Råd (SKR) har lyft fram två huvudområden för verksamheten, *Ekumenisk teologi* och *Ekumenisk diakoni/kyrka – samhälle*. Inom det senare området bearbetas frågor i anslutning till det tema som motionen berör. Det sker genom projekt, praktisk samordning av kyrkornas engagemang i skilda frågor, framtagande av rapporter och litteratur etc. I början av 2013 lanserades skriften *Värna den jord som Gud älskar*, där frågor om global utveckling och global rättvisa bearbetas utifrån olika teologiska traditioner. Diakonins månad 2013 har temat *Hållbart liv* och handlar om socialt arbete på Kristi uppdrag. Till detta finns ett inspirationsmaterial med samma rubrik.

Runt om i världen, i kyrkor, samhällsinstitutioner, gemenskaper av alla slag ställs och bearbetas frågor om människosyn och människovärde.

Bland de sammanhang där Svenska kyrkan är delaktig kan nämnas Lutherska världsförbundet, som under rubriken *Global Advocacy Priorities* nämner bland annat religionsfrihet, flyktingar, jämställdhet, klimat och ekonomisk rättvisa. LVF har deltagit i en dialog med UNHCR (FN:s flyktingkommissariat) som resulterat i en rekommendation om en uppförandekod för religiösa ledare i relation till flyktingar, *Welcoming the stranger – Affirmations for faith leaders*.

Kyrkornas världsråd arbetar på motsvarande sätt inom sex olika programområden, som alla också innehåller dimensioner av människosynsfrågor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:34.

Det är inför Gud som vi är de vi verkligen är. Gud ser djupt. Och Gud har gett varje människa samma värde, ett värde i sig, faktiskt oberoende av nytthet och duglighet. Människan är helig. Hon har värde i sig.

...

Men sådana här uppfattningar – tål de konfrontation med en tuff värld? Tål de konfrontation med kamp om mat, mark, jobb, heder, när människorna blir fler och klimatet förändras? Tål de konfrontation med ideologier som vill inskräpa i oss att det faktiskt är skillnad mellan människor, att var och en ska hålla sig kvar på sin plats, att vi inte kan dela, att vi måste tänka på oss själva i första hand och sträva efter att vara eniga i allt i vår egen grupp?

Ärkebiskopens inledningsanförande vid kyrkomötet 2013 handlade om människosyn och människovärde, och i vilken mån kyrkan och specifikt Svenska kyrkan har ett särskilt ansvar därvidlag. ”Om inte vi ger skäl för människors värde och värdighet utifrån Jesu liv, vem gör det då?”

Viktiga samtal

Gudstjänstutskottet konstaterar att motionärerna pekar på ett mycket viktigt, grundläggande och mångfacetterat, tema för samtal. Ämnesområdet kristen människosyn rymmer många delfrågor och kan anknytas till olika frågeområden. Det handlar om övergripande, principiella ställningstaganden, men också om avvägningar och beslut i konkreta situationer.

I kristen tro handlar människosyn om vad en människa är, hur människa och Gud relaterar till varandra och vad den kristna tron får för konsekvenser. Samtal om människosyn gäller mer än frågor om etik och etiska bedömningar. Det handlar i grunden om att dela tro och dela liv.

Samtal i församlingarna

Samtal och bearbetning av människosynsfrågorna behöver ske, och sker, på olika sätt i församlingarna och i många andra sammanhang. I de vardagliga mötena, i samband med kyrkliga handlingar och i samtalsgrupper, för att nämna några exempel, berörs sådana frågor. När särskilda situationer uppstår eller ojämlika förhållanden uppmärksammas, då frågor om människosyn och människovärde

ställs på sin spets, kan församlingen dock behöva stöd såväl för att kunna hantera den praktiska situationen som för att förstå innebörden i det som händer.

Den nationella nivån

Gudstjänstutskottet menar att motionärernas förslag om ett uppdrag till kyrkostyrelsen, att initiera samtal i församlingarna, inte är rätt väg att gå. Många projekt och andra uppdrag som handläggs på nationell nivå har sådant innehåll att det kan ge inspiration till samtal i församlingarna, inte minst satsningen *Dela tro – dela liv*. Att ge ytterligare uppdrag som ytterst sett handlar om verksamhet som ska komma till stånd i församlingarna riskerar att endast upplevas som en pålaga, i stället för den inspiration som motionärerna hoppas på.

Utskottet menar dock att stöd och inspiration, till exempel i form av pedagogiskt och metodiskt genomarbetade samtalsunderlag, kan vara till stor nytta i församlingarna. I bakgrundsbeskrivningen nämns en del av sådana material som redan finns. Det finns också många aktörer som deltar och bidrar till viktiga samtal av den karaktär motionen efterfrågar. Att frågorna är svåra ska inte leda till att de undviks. Enkla svar finns sällan, men öppna och ärliga samtal bidrar till möjligheten att leva med frågorna.

Gudstjänstutskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2013:34.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Margareta Viklund, Christina Holmgren och Bengt Inghammar.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson och Gerd Gabrielsson.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Jag delar utskottets uppfattning i stort, men känner oro över att samhället har liten kulturell beredskap för att hantera konsekvenserna av den snabbt ökande kunskapen och utvecklingen inom genetiken och reproduktionstekniken.

Flera av de frågor som motionärerna ställer omfattas visserligen av den utredning som regeringen nyligen tillsatt. Men dessa och andra aktuella medicinetiska frågor är komplexa till sin natur och berör livets innersta kärna, vår existens.

Jag menar därför att det finns ett fortsatt behov av en fördjupad, intern bearbetning inom Svenska kyrkan. Jag ser därför gärna att motion 2013:34 bifalls.

Britt-Marie Danestig

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:2

Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:50 om ett familjeperspektiv i Svenska kyrkan. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att underställa samtliga kyrkliga beslut på nationell nivå ett familjeperspektiv samt att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en genomgång och utvärdering av på vilket sätt familjeperspektivet och familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn kommer till uttryck i kyrkoordningen. Gudstjänstutskottet ser den stora vikten av kyrkans arbete med familjer och påtalar att familjebildningar kan se olika ut. Utskottet påminner om att kyrkomötet 2012 tog beslut om barnkonsekvensanalyser och menar att dessa delvis kan fylla den funktion motionären efterlyser. Utskottet konstaterar att familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn inte är en fråga som regleras i kyrkoordningen.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:50.

Motionens förslag

Motion 2013:50 av Lennart Sacrédeus, Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att underställa samtliga kyrkliga beslut på nationell nivå ett familjeperspektiv.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en genomgång och utvärdering av på vilket sätt familjeperspektivet och familjens kristna trosöverföring till sina döpta barn kommer till uttryck i kyrkoordningen.

Bakgrund

Alltsedan den första kristna tiden har familjen varit viktig i den kristna kyrkan. Barn har döpts i förvisningen om att barnets kristna fostran har blivit tillgodosedd i såväl församling som familj. Under lång tid var "husfadern" ansvarig för den kristna fostran för dem som fanns på gården, senare har föräldrar tagit ansvaret tillsammans med den äldre generationen, ytterligare senare har framförallt kvinnor tagit ansvaret för kristen fostran som den som ofta ensam har varit hemma med barnen. Med start vid reformationen och med ett hastigt förlopp sedan 1960-talet har dock ansvaret mer och mer glidit över på församlingen. (*Dopet i fokus*, Svärd, Sjölin, Thaning). Med insikt i detta bedriver Svenska kyrkan bl.a. därför ett omfattande barn- och ungdomsarbete på dopets grund genom sina

församlingar. Vilket också slås fast i 19 kap. 6 § i kyrkoordningen ”Församlingen ska erbjuda dopundervisning till dem som är bosatta i församlingen och tillhör Svenska kyrkan”. Som ett led i att fördjupa Svenska kyrkans dopundervisning i en bred mening har programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan* pågått sedan 2009. Programmet avrundades i november 2012 genom ärkebiskopens möte om barn och unga.

Utvecklingen mot att kunskapen om kristen tro och liv i allt högre grad ges genom församlingen och inte längre i samma utsträckning sker i en växelverkan mellan hem/familj och församling uppmärksammas bland annat i biskopsbrevet om dop, *Leva i dopet*, där biskoparna pekar på vikten av att ansvaret också ligger på föräldrarna och att det är av vikt att församlingarna söker hitta vägar för att hjälpa och möjliggöra detta uppdrag för föräldrarna.

På olika sätt har Svenska kyrkans församlingar sökt finna vägar in i ett familjearbete för att på så sätt kunna ge redskap till familjer och stödja dem på ett generellt plan såväl som i trosfrågor. Inte minst har familjegudstjänster varit – och är alltjämt – en viktig brygga in till familjen. Många församlingar ordnar också familjeläger och speciella ”föräldra- eller äktenskapsskolor” för att på så sätt kunna arbeta med frågor som rör, familj, äktenskap och relationer. För många församlingar är även den öppna verksamheten i form av t.ex. ”öppen förskola” något som främst relaterar till församlingens familjearbete, snarare än att vara en renodlad barnverksamhet.

Ett sätt att söka ta ett större grepp om frågan om kristen tro och liv i vid mening – där trosöverföring eller trosförmedling ingår som komponenter – är genom satsningen *Dela tro – dela liv*. I kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* (KsSkr 2013:1) skriver kyrkostyrelsen om den gemensamma satsningen på undervisning och mission, *Dela tro – dela liv*. Satsningen som omfattar 60 miljoner kronor under åren 2013–2018 beslutades av kyrkomötet 2012 och är en gemensam satsning med uppgift att styrka församlingarna i det grundläggande uppdraget. Kyrkostyrelsen skriver:

Visionen är att de människor Svenska kyrkan möter och står i relation till ska ha en sådan förtrogenhet med kristen tro och tradition att de kan erfara, förstå och uttrycka evangeliet om Jesus Kristus. Det är kyrkostyrelsens uppfattning att Svenska kyrkan genom dialog och samspel mellan de olika nivåerna på ett för framtiden avgörande sätt kan åstadkomma en undervisning som gör att människor kan nås av evangeliet och själva i ord och handling bära det till medmänniskor i visshet om sin egen kallelse och sändning.

Än så länge är satsningen i sin uppbyggnadsfas för att sedan processas vidare i samverkan mellan nationell nivå, stift och församlingar.

Motionären vill med motionen bl.a. att samtliga beslut på nationell nivå ska underställas ett familjeperspektiv. Vid kyrkomötet 2012 tog kyrkomötet beslut om att barnkonsekvensanalyser ska göras av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Som stöd och hjälp i detta har Svenska kyrkan gett ut en *Handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan* (2012).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:50.

Kyrkan har en kontinuerligt pågående och viktig uppgift att underlätta för och hjälpa vuxna och barn att leva i sitt dop. Detta sker framförallt på ett pastoralt plan i församlingar. Där söker man på olika sätt hantera detta och ge redskap till

familjer så att de gemensamt med församlingen ska kunna ansvara för barnens kristna fostran. Inte minst är familjegudstjänster och familjemässor en viktig del i detta. Gudstjänstutskottet menar att det är av stor vikt att kyrkan i all sin verksamhet tar i beaktande att familjer ser olika ut. Kyrkan ska utföra sitt uppdrag så att alla upplever sig vara lika välkomna oavsett familjekonstellation.

Utskottet menar också att en formell reglering om ett familjeperspektiv vid beslutsfattande inte är rätt väg att gå. Formella regler och förordningar bör användas sparsamt. Utskottet påpekar att vid kyrkomötet 2012 beslutades att barnkonsekvensanalyser ska göras av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Utskottet menar att barnkonsekvensanalyser utförda på ett konstruktivt och ingående sätt i många avseenden kan rymma det som motionären eftersöker. En väl genomförd barnkonsekvensanalys kommer, menar utskottet, att också ta ett familjeperspektiv i beaktande genom att, bland annat, belysa barnets närvärld och det den rymmer. Utskottet förutsätter också att handhavandet av barnkonsekvensanalyser kommer att utvärderas och att det då finns möjlighet till analys och utveckling av hur arbetet med dessa har fungerat.

Utskottet påpekar att frågor om dop och dopuppföljning inte i första hand regleras i kyrkoordningen utan snarare i dokument som kyrkohandbok och församlingsinstruktion.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår utskottet att motion 2013:50 avslås.

Uppsala den 27 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:3

Nya sätt att ge kollekt

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:74 om alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Gudstjänstutskottet ser den stora betydelsen av kollekten såväl teologiskt som liturgiskt och praktiskt och påtalar vikten av insikten att samhället förändras snabbt, inte minst när det gäller kontanthantering. Utskottet ser också det värdefulla i att Svenska kyrkan kan erbjuda sina församlingar kostnadseffektiva system för kollekthantering.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet dels att avslå motionen, dels att ge ett uppdrag till kyrkostyrelsen i enlighet med utskottets punkt 2 nedan.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:74.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:74 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter.

Motionens förslag

Motion 2013:74 av Erik Sjöstrand, Nya sätt att ge kollekt

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till alternativa sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten.

Yttrande från andra utskott

Ekonomi och egendomsutskottet har yttrat sig över motion 2013:74 i EE 2013:2y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Tanken kring kollekt – att ge till det gemensamma – är gammal och finns med i olika kulturtraditioner. I Gamla testamentet är tiondet viktigt och ordentligt reglerat, medan Nya testamentet inte nämner det. Detta fick till följd att kyrkofäderna hade olika uppfattningar. Vissa såg tiondet som tillräckligt medan andra menade att generositeten var för liten. Men alla var, med andra ord, ense om den stora vikten av givandet. Kontentan är att sedan den allra tidigaste tiden har givandet till det allmänna varit en viktig beståndsdel i den kristna tron och i gudstjänsten. Genom den i gudstjänsten insamlade kollekten skapas sammanhåll-

ning mellan människor och varje människa får ge något tillbaka till Gud. Bön och konkret handling sammanflätas.

Svenska kyrkan har på senare år i olika sammanhang arbetat med frågor kopplade till kollekt och andra typer av givande. Genom utvecklingen av kyrkans kollekt- och betalssystem (KOB) har administrationen av kollekt förenklat. Under 2010 registrerades totalt 100 miljoner kronor i kollekt i systemet. Givande till Svenska kyrkans internationella arbete har möjliggjorts via sms.

Kyrkomötet beslutade år 2004, i enlighet med betänkande EE 2004:4, att uppdraga åt kyrkostyrelsen att producera en skrift om kollektens roll i gudstjänsten. Den skrevs av biskop em. Biörn Fjärstedt och fick namnet *Dagens kollekt går till...*, (2005). Skriften beskriver kortfattat kollektens historia och teologi. År 2011 beslutade kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning med uppdraget att se över principerna för fördelning av rikskollekt, vilket resulterade i betänkandet *2011 års kollektutredning*, (SKU 2012:1). Mot slutet av texten skriver utredarna – som motionären också påpekar:

Vi måste ställa oss frågan om det kan finnas andra sätt att ta upp kollekten i gudstjänsten. Eftersom detta är en fråga som varken rymts inom utredningens uppdrag eller inom den tid som vi har haft till vårt förfogande vill vi föreslå kyrkostyrelsen att arbeta vidare med den. (s. 22)

År 2011 behandlade Ekonomi och egendomsutskottet motion 2011:43 *Framtida modell för kollektupptagning*. I betänkandet EE 2011:6 skriver utskottet:

Kontanthantering i samhället minskar över tid. Utskottet delar motionärens uppfattning att framväxten av nya betalningsformer ställer nya krav på Svenska kyrkan. Kollekten är en viktig del av gudstjänsten och även en viktig intäktskälla för Svenska kyrkan i allmänhet och för kyrkans närstående organisationer i synnerhet. Rent administrativt är kontanthantering förenad med kostnader och andra svårigheter. Utskottet kan konstatera att kollekt- och betalssystemet (KOB) har bidragit till att minska kollektadministrationen. Trots detta är dock hanteringen fortsatt kostsam. Ett tydligt tecken på att det finns en kyrklig beredskap för att möta nya betalningsformer är den möjlighet som nu finns att lämna gåvor via SMS. För att ”framtidssäkra” kollekterna, och därmed möjliggöra kollekt i annan form än kontanter, är det enligt utskottet viktigt att frågan beaktas inom ramen för arbetet med kyrkohandboken.

I förklaringsvolymen *Förklaringar till förslag Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del 1* berörs kollekten kortfattat under rubriken Den allmänna gudstjänsten, kollekt och meddelandet. Kollekten som solidaritetshandling nämns samt vikten av att finna former för att under gudstjänsten bära fram – i alla fall symboliskt – den del av kollekten som tagits upp på annat sätt under veckan, genom kollektomat eller liknande.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:74.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:74 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter.

Kollekten är en viktig del av gudstjänsten. Så har det varit historiskt och gudstjänstutskottet menar att det är av vikt att den fortsätter att vara det. Den rymmer centrala teologiska tankar om delande och solidaritet mellan människor, men också tankar om en relation mellan människa och Gud där den enskilde lämnar tillbaka delar av det Gud gett. I kollekten möter människans jordiska behov Guds kärlek, synliggjort genom kyrkans arbete. Utskottet tycker sig se tendenser till att kollekten förlorar i betydelse och menar att kyrkan måste slå vakt om och utveckla kollekten, såväl teologiskt som liturgiskt och praktiskt. Kollekten bör inte enbart förknippas med söndagens huvudgudstjänst, kollektens teologi är något som kan ge perspektiv på liv, ansvar och Gud. Kollekt är därför något som med fördel kan tas upp även vid andra tillfällen.

Gudstjänstutskottet ser den snabba utveckling som sker i samhället i relation till hur kontanter används. Utskottet menar därför att det är viktigt med fler sätt att ge kollekt.

Kontanthantering har av hävd varit det vanligaste för kollekter. Idag kan många vittna om problem i samband med detta. Ibland är det så stora kostnader för bankhantering att dessa överstiger själva kollektsumman. Gudstjänstutskottet menar att detta är orimligt och att det är av stor betydelse att Svenska kyrkan kan erbjuda sina församlingar kostnadseffektiva system för kollekthantering.

Utskottet pekar på att det kan finnas lösningar på frågan hos andra kyrkor, samfund och ideella organisationer.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår utskottet att motion 2013:74 avslås.

Med anledning av motion 2013:74 föreslår utskottet att kyrkomötet ger ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter, i enlighet med utskottets förslag, punkt 2. Härmed menar utskottet att det har tillgodosett Ekonomi- och egendomsutskottets intentioner.

Uppsala den 27 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2013:2

Nya sätt att ge kollekt

Till Gudstjänstutskottet

Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande över motion 2013:74

Utskottet tillstyrker förslaget i motionen och anser i likhet med motionären att kyrkostyrelsen bör utreda frågan. Utskottet lämnade ett liknande förslag i betänkande EE 2011:6 och förutsatte då att Handbokskommittén skulle behandla frågan i sitt förslag till ny handbok. Utskottet konstaterar nu att denna förhoppning inte har infriats.

I övrigt hänvisar utskottet till nämnda betänkande.

Uppsala den 25 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:4

Teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:83 om polygami. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami. Gudstjänstutskottet påtalar att kyrkan nyligen avslutat ett mångårigt arbete om äktenskap och relationer och att kyrkans uppfattning där står fast. Kyrkan värnar monogami och avfärdar polygami.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:83.

Motionens förslag

Motion 2013:83 av Dan Sarkar, Inled teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami.

Bakgrund

Äktenskapet är viktigt inom kristen tro. Så har det varit från den tidigaste kristna tiden och är så alltså idag. Vid kyrkomötet 2009 fattades beslut om att förändra äktenskapsbegreppet till att också omfatta personer av samma kön. Beslutet föregicks av samtal, debatter, seminarier och diskussioner på olika nivåer inom Svenska kyrkan som på olika sätt bidrog till att belysa äktenskap och samlevnad på ett brett sätt.

År 1998 uppdrog Centralstyrelsen åt Teologiska kommittén att bearbeta principiella frågor om kyrka och homosexualitet. Några år senare – 2002 – breddade kyrkostyrelsen uppdraget till att gälla samlevnad i vidare mening. De frågor som skulle behandlas rörde äktenskapets teologi, kärlekens "sakramentalitet", samlevnadsformernas förändring och lagstiftningen. År 2004 anordnade Teologiska kommittén en offentlig hearing om kärlek, samlevnad och äktenskap, där ett 20-tal personer med olika bakgrund medverkade. Hearingen kom sedan att publiceras under namnet, *Kärlek, samlevnad och äktenskap*, (Svenska kyrkans utredningar 2005:1). Mot bakgrund av det som hearingen gav utarbetade kyrkostyrelsen år 2005 direktiv kring vilka frågor det framtida arbetet kring samlevnadsfrågorna skulle behandla. De rubriker som anges i direktiven är följande:

1. Samlevnad och barn i vår tid. 2. Grundläggande begrepp och teologiska förutsättningar. 3. Äktenskapet; a) äktenskapets historiska utveckling, b) äktenskapets olika funktioner, c) precisering av äktenskapet, d) skilsmässa, e) kyrkans

roll vid ingående av äktenskap. 4. Samkönade relationer, a) historik, b) vilka viktiga funktioner bör en samkönad relation fylla i vår tid?, c) reglering av samkönade relationer, d) ekumeniska aspekter, e) kyrkans roll vid ingående av partnerskap/äktenskap. 5. Slutsatser av teologisk bearbetning.

Resultatet kom att bli böckerna *Uppdrag samliv* (Red. Lindfelt, M. & Gustafsson Lundberg, J., 2007) samt *Kärlekens förändrade landskap* (Red. Lindfelt, M. & Gustafsson Lundberg, J., 2009). I varje bok medverkar ett tiotal skribenter och böckernas artiklar behandlar och belyser på ett brett sätt ämnen som relaterar till kärlek, samlevnad och kristen tro.

I kyrkostyrelsens skrivelse *Vigsel och äktenskap* (KsSkr 2009:6) som främst behandlar Svenska kyrkans vigselrätt samt vigsel av par av samma kön behandlas också, mot slutet av skrivelsen, begreppet polygami. Under rubriken Finns det någon gräns för hur äktenskapet kan förändras? nämner kyrkostyrelsen hur de exempel på polygami som förekommer i Gamla testamentet ifrågasätts i Nya testamentet. Vidare skriver man att polygami medför ett accepterande av ojämlika över- och underordningar som kristen tro ständigt kämpat emot. Som avslutning skriver kyrkostyrelsen att samhällets ordningar alltid har ett syfte och ett viktigt sådant syfte med äktenskapet är att värna det svaga. Och "[d]et är svårt att föreställa sig att polygami skulle tjäna ett sådant syfte."

I Läronämndens yttrande 2009:12y om vigsel och äktenskap skriver Läronämnden: "Det är två personers val av varandra som unik livspartner som är centralt för äktenskapet."

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:83.

Utskottet inledde behandlingen av motionen med en föredragning av ekumenik-chef Christopher Meakin där han gav en överblick av det ekumeniska läget i frågan.

Polygami är en äktenskapsform som innebär att fler än två personer är gifta med varandra. Den är inte tillåten i svensk lagstiftning men aktualiseras då och då i samhällsdebatten.

Utskottet menar att Svenska kyrkan genom det arbete som gjorts under många år inför den nya äktenskapslagstiftningen visat att monogami är det som kyrkan värnar och därför avfärdar polygami som äktenskapsform. Utskottet är medvetet om att nya samlevnadsformer växer fram och att kyrkan därför behöver fortsätta bearbetningen av frågor kring relationer och kyrkans värderingar. Det behöver ske i ett internationellt och ekumeniskt perspektiv.

Utskottet vill understryka att alla människor är välkomna i kyrkan oavsett vilken samlevnadsform som de själva lever i och kyrkans principiella ställningstagande till den.

Med hänvisning till ovan förda resonemang föreslår utskottet att motion 2013:83 avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

G 2013:04

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Arne Närström, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:5

Döden

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:84 om att inleda ett arbete om döden. Gudstjänstutskottet ser den stora betydelsen av att kyrkan reflekterar kring existentiella frågor, inte minst kring döden, men menar att detta är en pastoral fråga i församlingarna och något som pågår.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:84.

Motionens förslag

Motion 2013:84 av Dan Sarkar, Döden

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inleda ett arbete om döden.

Bakgrund

Som motionären skriver minskar de kyrkliga handlingarna numerärt över lag. Vad gäller döpta i procent av antalet födda döptes 80,6 procent år 1970 mot 51,0 procent år 2012. När det gäller konfirmerade i procent av alla 15-åringar konfirmerades 80,7 procent år 1970 mot 31,3 procent år 2012. När det gäller vigslar i Svenska kyrkans ordning i procent av alla vigslar vigdes 79,3 procent år 1970 i Svenska kyrkans ordning mot 34,9 procent år 2012. Och slutligen, när det gäller begravingar enligt Svenska kyrkans ordning i procent av alla avlidna så begravdes 95,5 procent enligt svenska kyrkans ordning år 1970 mot 78,8 procent år 2012. I jämförelse mellan de olika kyrkliga handlingarna har alltså seden att begravas i Svenska kyrkans ordning hållit sig mer stabil än de övriga kyrkliga handlingarna. Cirka 8 procent använder sig av en borgerlig begravning och några procent har ingen akt alls. Detta är dock en trend som sakta ökar.

Att Svenska kyrkan har ett stort förtroende vid död och begravning blir tydligt inte bara vid en översyn av begravningsstatistik. Också statistik om sorgegrupper visar på detsamma. Under de år mätningar genomförts (2008–2012) har antalet sorgegrupper legat runt 1 000 och antalet deltagare runt 6 000, med någon ökning av antal grupper och deltagare varje år. Den av Rådet för begravningsfrågor beställda undersökningen *Begravning 2011* visar att frågor kring död och begravning är mycket viktiga för de allra flesta människor och att det finns ett intresse av att vara delaktig i det som sker. I boken *Griftetalet mellan trostolkning och livstydning: En Pastoralteologisk studie* (2003) visar också Jan-Olof Aggedal på vikten av och möjligheten för den kristna tron att vara ett redskap för sorgebearbetning och för att finna hopp och vägar framåt när man befinner sig i dödens närhet.

År 2006 publicerade Svenska kyrkans biskopar *Begravningen – ett brev från Svenska kyrkans biskopar*. Målet med biskopsbrevet var bland annat att uppmuntra till ett generellt samtal i församlingar om död, begravning, tro och kyrka för att på ett relevant sätt möjliggöra ett fortsatt gott möte mellan sörjande och kyrka. I förordet skriver Ärkebiskop Anders Wejryd att Svenska kyrkan har ett stort förtroende bland människor när det gäller begravning och i samband med dödsfall, vilket också syns på statistiken, när det gäller begravningar hållna i Svenska kyrkans ordning. Han skriver vidare:

Svenska kyrkan vill att livet och avskedet från livet skall bäras och tolkas i ljuset av Jesu liv, död och uppståndelse. Därför finns både fasta former och öppenhet för människors önskemål i kyrkans förhållande till död och begravning. Biskopsmötet vill stimulera till mer reflektion kring vårt sätt att handla i samband med dödsfall och begravning och hur alla de som på olika sätt är delaktiga kan förhålla sig.

På ett generellt plan relaterar motionen till den gemensamma satsningen på undervisning och mission, *Dela tro – dela liv*. I kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* (KsSkr 2013:1) beskriver kyrkostyrelsen satsningen med orden:

Visionen är att de människor Svenska kyrkan möter och står i relation till ska ha en sådan förtrogenhet med kristen tro och tradition att de kan erfara, förstå och uttrycka evangeliet om Jesus Kristus.

Vidare skriver man:

För att kunna uttrycka evangelium behöver man kunna använda traditionens texter (även bilder, riter och handlingar) och den kunskap de uttrycker både till att levandegöra traditionen och till att tolka sitt eget liv. Den undervisning och mission som är kyrkans uppdrag handlar om att erbjuda människor redskap för livstolkning i evangeliets ljus, inte bara om att förmedla en på förhand given kunskapsmassa.

Satsningen är nu i sin uppbyggnadsfas för att sedan processas vidare i samverkan mellan nationell nivå, stift och församlingar.

Också det pågående arbetet med en revision av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan relaterar till motionen genom sin genomarbetning av begravningsgudstjänsten och genom sin förståelse av begravningen som, ”... det sammanhang som sträcker sig från dödsfall till gravsättning och avsked, samt minnesstund och uppföljning.” (Förslag Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del 1, begravning, anvisningar). Arbetet med Kyrkohandboken är nu inne i en fas av försöksverksamhet i församlingar. Försöksverksamheten avslutas på domssöndagen 2013.

Gudstjänstutskottet har tidigare behandlat frågor som rör de kyrkliga handlingarna. I ett yttrande år 2005 skriver utskottet ”utskottet vill framhålla värdet av arbetet med samtliga kyrkliga handlingar”. Också i ett yttrande år 2007, G 2007:1y gör man en liknande skrivning. I betänkandet G 2012:2 behandlar utskottet motion 2012:13 Motionen pekar på det goda resultat som uppnåtts genom programmet *Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan* och vill att en motsvarande satsning ska göras i anslutning till kyrkohandboksarbetet. Fokus bör ligga på utvecklingsarbete kring de kyrkliga handlingarna, menar motionärerna. Utskottet skriver i sitt betänkande att Gudstjänstutskottet vid tidigare kyrkomöten har poängterat vikten av de kyrkliga handlingarna. I kyrkostyrelsens arbete med *Gemensam strategi för undervisning och mission för alla åldrar* är de kyrkliga handlingarna en viktig del. Utskottet är positivt till motionärernas intention, men

menar att förslaget till viss del redan är uppfyllt. Mycket gott arbete görs redan. En satsning på de kyrkliga handlingarna kan bli värdefull som komplement till arbetet med kyrkohandboken. Utskottet föreslår därför kyrkomötet dels att avslå motionen, dels att, med anledning av motionen, besluta att uppdraga åt kyrkostyrelsen att i anslutning till *Gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar* särskilt bevaka betydelsen av arbetet med de kyrkliga handlingarna. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkostyrelsen gav år 2012 uppdrag till Teologiska kommittén att bearbeta frågor om den kristna försoningsläran – där begrepp som synd, skuld och förlåtelse är viktiga – även detta arbete relaterar till motionen genom att lyfta ämnen som ofta aktualiseras vid sorg och dödsfall.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:84.

Gudstjänstutskottet delar motionärens uppfattning att det är av stor betydelse att kyrkan ständigt reflekterar kring de existentiella frågor som såväl enskilda som hela samhället bär. Döden är en sådan viktig existentiell fråga som också ofta aktualiserar många följdfrågor där kyrkan konstruktivt, förtroendeingivande och tröstande kan bidra med sin tro och tradition. Firandet av Allhelgonahelgen, som vuxit på senare år, är ett exempel där kyrka och folklig fromhet ofta möts på ett gott sätt.

Utskottet vill också peka på det som redan gjorts och som nu görs. Relativt nyligen kom, till exempel, ett biskopsbrev (2006) om begravning som behandlar frågor med relation till döden och nu planeras satsningen *Dela tro – dela liv*. Visionen för den är att människor ska ha en förtrogenhet med kristen tro och tradition för att själva kunna erfara, förstå och uttrycka evangeliet om Jesus Kristus. Genom *Dela tro – dela liv* samt arbetet med *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan* kommer även de kyrkliga handlingarna att bearbetas.

Utskottet menar att det är viktigt att se att uppdraget framförallt ligger i församlingens pastorala handlande. Det som motionären efterlyser är något som fortlöpande pågår som ett centralt arbetsfält inom kyrkans församlingar. Utskottet pekar särskilt på allt det goda som görs i form av samtal inför och efter begravningar, sorgegrupper och allmän själavård.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2013:84.

Uppsala den 27 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:6

Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:87 där kyrkohandbokens musikdel föreslås bli tvådelad. Gudstjänstutskottet konstaterar inledningsvis att kyrkohandboksarbetet kommit så långt att det nu inte är lämpligt att tillföra nya premisser för arbetet. Utskottet delar motionärens önskan om flexibilitet och ett brett urval av texter och musik i gudstjänsterna. Samtidigt konstaterar utskottet att dessa önskemål är tillgodosedda, dels genom att vara inbyggda i kyrkohandboksförslaget, dels genom den sedan tidigare gällande ordningen att församlingen kan anhålla om undantag hos domkapitlet. Läronämnden har yttrat sig över motionen.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2013:87.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:87.

Motionens förslag

Motion 2013:87 av Sten Johansson, Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i det fortsatta arbetet med kyrkohandboken ta till vara de synpunkter som motionen avser.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:87 i Ln 2013:1y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Den 23 maj 2012 antog kyrkostyrelsen det förslag till kyrkohandbok som för närvarande provas i församlingar runt om i Svenska kyrkan. Försöksperioden sträcker sig från första söndagen i advent 2012 till domssöndagen 2013. Kyrkomötet 2011 beslutade i enlighet med gudstjänstutskottets förslag i G 2011:1 *Kyrkoordningen och försöksverksamhet avseende kyrkohandboken* att anta de förändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslog för att möjliggöra försöksverksamheten.

Efter avslutad försöksperiod och remissbehandling kommer, enligt gällande tidplan, förslag till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan* att presenteras i en skrivelse från kyrkostyrelsen till kyrkomötet hösten 2015.

Motionen

Motionären föreslår att kyrkohandbokens musikdel i fortsättningen blir tvådelad. Förslaget innebär att det finns en ”kärndel” bestående av de mest använda melodierna, som ska vara några få. En andra del ska vara i form av en webbank med tillgång till såväl gammalt som nyskrivet material. Båda delarna ska uppdateras kontinuerligt och material från del två, som använts flitigt, kan då flyttas till kärndelen.

Förslag till ny kyrkohandbok

Det material som sänts till församlingar för att prövas under försöksperioden innehåller utöver text- och musikvolymerna också en förklaringsvolym. I denna beskrivs arbetet; uppdrag, arbetssätt och principiella ställningstaganden. Under rubriken *Musikaliska ställningstaganden* beskrivs de förutsättningar och behov, avseende musik, som tydliggjorts under arbetet:

Förhållningssättet i kyrkohandboksrevisionens arbete med gudstjänst-musiken kan sammanfattas enligt följande:

- Vägledande såväl för gudstjänstens musik som för det talade ordet är den evangelisk-lutherska principen att evangelium ska räckas på folkspråket.
- I linje med principen om musik på folkspråket eftersträvas att nutida musikaliska genrer och uttryck kan komma till uttryck i gudstjänsten.
- Den traditionella musiken behöver kompletteras med musik i andra genrer. Denna princip kan innebära att den traditionella musiken minskas något.
- Uppgiften att finna ett mer inkluderande språk med det förhållningssätt som utvecklas ovan omfattar även de sjungna momenten i gudstjänsten.
- Till viss del innebär ny liturgisk musik att ny liturgisk text skapas. Den traditionella liturgiska texten har ofta en ålderdomlig karaktär som kan vara svårt att kombinera med ett nyare musikaliskt uttryck.
- En eftersträvad genrebredd innebär att kyrkohandboken kan inspirera till en bredare instrumentering i gudstjänsten. Orgelns unika kvaliteter tas samtidigt till vara.
- En möjlighet är att kyrkohandboken kan innehålla ett antal musikserier i olika genrer, samtidigt som annan musik kan användas som alternativ.
- För musiken vid de kyrkliga handlingarna eftersträvas att den integreras mer i dessa gudstjänster.

I förslaget till ny kyrkohandbok presenteras fem olika musikserier.

Kyrkoordningen

Kyrkohandbokens betydelse och funktion inom Svenska kyrkan regleras i 25 kap. 1 § i kyrkoordningen. Där nämns vilka Svenska kyrkans gudstjänstböcker är, samt att dessa, som uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, ska antas av kyrkomötet.

Läronämnden påtalar i sitt yttrande att kyrkohandboken är en sammanhållen helhet och att det ur läromässig synvinkel är viktigt att inte särskilja olika delar i den.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:87.

Gudstjänstutskottet konstaterar att arbetet med en ny kyrkohandbok för Svenska kyrkan redan hunnit till den andra halvan av försöksperioden. Många har börjat förbereda sig för att skriva sina remissyttranden över de förslag som prövats. Att i det skedet föreslå nya premisser för kyrkohandbokens innehåll och upplägg menar utskottet inte är lämpligt.

Det råder inget tvivel om att musiken har stor betydelse, inte heller att det finns många olika önskemål avseende musik. I gudstjänsten är musiken en viktig del av gestaltningen. Musiken som språk har läroimplikationer och det har ett särskilt värde att använda också olika musikaliska språk i gudstjänsterna. I kyrkohandboksförslaget tydliggörs mässmusikens plats och värde i gudstjänsterna. Vilken mässmusik som ska användas i högmässan är fastlagt, medan förslagets tonsättningar är fakultativa i andra mässor och gudstjänster.

Läronämnden poängterar i sitt yttrande att kyrkohandboken är en sammanhållen helhet samt att det av läromässig synvinkel är viktigt att inte särskilja olika delar i denna. Läronämnden påminner också om att det redan idag finns möjlighet att använda annan text och musik än den som ingår i kyrkohandboken.

Gudstjänstutskottet delar motionärens önskan om flexibilitet och tillgång till ett brett urval av musik och texter i gudstjänstsammanhang. Liksom när det gäller psalmer finns ofta önskemål om att använda annan mässmusik utöver den som finns i kyrkohandboken. Utskottet konstaterar dock, liksom Läronämnden, att möjligheterna redan finns samt att detta också varit ett av de grundläggande kriterierna för arbetet med kyrkohandboksförslaget. För den församling som så önskar finns möjligheten att hos domkapitlet anhålla om undantag från gällande ordning.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2013:87.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Arne Närström, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:1y

Kyrkohandbokens musikdel

Läronämndens yttrande över motion 2013:87

I Läronämndens yttrande Ln 1998:9 anför:

Kyrkohandboken med dess regleringar av gudstjänstens utformning är uttryck för kyrkans tro, bekännelse och lära, och binder därmed samman församlingarna. På så sätt markeras gränser för mångfalden, och enhet och samhörighet församlingarna emellan understryks.

Kyrkohandboken är en sammanhållen helhet av text och musik. Ur läromässig synvinkel är det viktigt att inte särskilja olika delar i kyrkohandboken och att den i sin helhet antas av kyrkomötet. Redan idag finns möjligheter att använda annan text och musik än den som ingår i kyrkohandboken.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:7

Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet motion 2013:88 om fadderuppdraget vid dop. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förbättra och förtydliga informationen om fadderuppdraget och, särskilt mot bakgrund av i motionen angiven problematik, skapa ett tydligt och enkelt sätt att avsluta ett fadderuppdrag där förtroendet förverkats men också öppna vägar för att lägga till faddrar efter att själva dophandlingen skett. Gudstjänstutskottet påtar vikten av fadderskapet vid dop men pekar också på att instruktioner om hur faddrar vid ett senare tillfälle kan läggas till eller dras ifrån redan finns.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:88.

Motionens förslag

Motion 2013:88 av Sten Johansson, Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förbättra och förtydliga informationen om fadderuppdraget och, särskilt mot bakgrund av i motionen angiven problematik, skapa ett tydligt och enkelt sätt att avsluta ett fadderuppdrag där förtroendet förverkats men också öppna vägar för att lägga till faddrar efter att själva dophandlingen skett.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:88 i Ln 2013:2y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Inför tillkomsten av kyrkoordningen konstaterade Centralstyrelsen i skrivelsen CsSkr 1999:3 del 2 i avsnitt 8.5.3 att de regler om faddrar, som funnits sedan 1686 års kyrkolag, upphörde att gälla med tillkomsten av kyrkolagen 1992. Därmed fanns inte längre några föreskrifter om faddrar. När 1994 års kyrkomöte beslutade om nya föreskrifter om kyrkotillhörigheten med giltighet från den 1 januari 1996 utfärdades också en kyrklig kungörelse (SKFS 1994:9) om dopet. I det sammanhanget behandlades inte heller frågan om faddrar.

Idag regleras fadderskapet i 19 kap. i kyrkoordningen. I inledningen står att faddrar kan utses för att tillsammans med de närstående ta ett särskilt ansvar för den döptes fostran till människa och kristen. I 19 kap. 7 § står att som fadder kan någon antecknas som är döpt och är villig att dela ansvaret för den döpta

personens kristna fostran. Vilka uppgifter som ska registreras i ministerialbokens dopdel framgår av kyrkostyrelsens utfärdade bestämmelser i SvKB 2009:9, om kyrkobokföring i Svenska kyrkan. Kyrkoherden ansvarar för att registrering sker enligt bestämmelserna.

I ministerialbokens dopdel ska för varje dop i Svenska kyrkans ordning registreras:

1. dopdatum,
2. tillhörighet till Svenska kyrkan för den som döpts,
3. den döptes personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum,
4. namn, postadress och folkbokföringsadress för den som döpts,
5. dopprästens namn och det pastorat där han eller hon är anställd eller, för präst som saknar anställning eller inte är anställd i ett pastorat, den församling där prästen är folkbokförd,
6. den församling och den plats där dopet har ägt rum,
7. faddrarnas namn,
8. vårdnadshavares personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum och namn, och
9. vårdnadshavares tillhörighet till Svenska kyrkan.

Gudstjänstutskottet har tidigare behandlat frågor om fadderskap, bl.a. i G 2011:5 *Inför konfirmation som villkor för fadderskap*. Utskottet har då uttalat fadderskapets centrala roll samt vikten av en ”generös” attityd från kyrkans sida när det gäller personer som inte är möjliga att anteckna som faddrar i kyrklig mening. Det kan då handla om att ianspråkta ”dopvittnet” eller den ”sociala faddern” vid doptillfället men låta regleringen ske som en muntlig överenskommelse mellan dopfamilj och fadder. Utskottet skriver:

Utskottet uppfattar uppdraget att vara fadder som viktigt och centralt vid dop och menar att det uppdraget innehåller flera olika delar, såväl religiösa som sociala. En fadder delar ansvaret för den döptes kristna fostran. En fadder är en förebedjare, men också en förebild, dvs. en person som dopkandidaten och dopkandidatens familj känner förtroende för och som därför kan få en central plats i deras liv. Ibland är det inte möjligt att anteckna i kyrklig mening en person som dopfamiljen önskat att vara fadder. Det kan handla om att den tilltänkte faddern inte själv är döpt eller tillhör en annan trostradition. Det är då viktigt att framhålla att det från kyrkans sida inte är fel att låta denna person vara, vad man kan kalla, dopvittne, medvandrare eller ”social” fadder. Han eller hon kan vid doptillfället bli i anspråkstagen med olika uppgifter och på så sätt bli bekräftad i det uppdrag som familjen gett. Det är av vikt att kyrkan bejakar och bekräftar alla dessa olika aspekter av fadderskapet.

I biskopsbrevet om dop, *Leva i dopet* (2011), skriver biskoparna under rubriken Vanliga frågor. Kan man senare ta bort eller lägga till faddrar?:

Faddrarna knyts till dopkandidaten vid dopet. Det är inte önskvärt att faddrar vare sig läggs till eller dras ifrån. Detta är dock inte reglerat i kyrkoordningen. Om tilliten mellan parterna eller viljan från någon sida att ställa upp inte längre finns, fyller inte fadderskapet längre sin funktion. Situationen löses lämpligen genom samtal mellan de olika berörda. Även detta att lägga till en fadder bör kunna vara möjligt. Det är en komplikation att både dopet och faddrarna ibland finns i register där det inte längre går att göra formella förändringar. Tillägg eller borttagande av fadder måste i sådana fall ske i en överenskommelse enbart mellan de olika deltagarna utan officiella anteckningar.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:88.

Gudstjänstutskottet ser uppdraget att vara dopfadder som värdefullt och understryker vikten av att kyrkan såväl bejakar som bekräftar de olika roller som fadderskapet kan innebära, vilket utskottet tidigare diskuterat i sitt betänkande G 2011:5 *Inför konfirmation som villkor för fadderskap*. Det handlar i första hand om att faddrar i kyrklig mening, men också dopvittnen, medvandrare och ”sociala” faddrar, uppmuntras och synliggörs i sina uppdrag. Utskottet ser också positivt på att kyrkan uppmuntrar till att faddrar utses även vid senare tillfällen än vid själva dopet.

Utskottet ser dock – liksom motionären – att problem ibland kan uppkomma i relation till fadderskap. Inte minst kan det uppkomma om förtroendet mellan fadder och föräldrar eller den döpte själv av någon anledning förverkats senare i livet. Utskottet menar att problemet som då uppkommer i grunden är tvådelat: pastoralt och kyrkobokföringstekniskt. Framförallt är det av betydelse att ärendet handhas med pastoral klokhet från alla inblandade, menar utskottet, men pekar också på vikten av fungerande praktiska lösningar när någon part vill upplösa ett fadderskap. Utskottet konstaterar att det sedan ett par år finns instruktioner på Svenska kyrkans intranät för hur en sådan praktisk lösning skulle kunna se ut. I dessa instruktioner påpekas att ändringar inte görs i dopboken, eftersom det som antecknats där speglar det som skedde vid doptillfället. Däremot kan en anteckning om ett avslutat fadderskap göras på lämpligt sätt i församlingen. En sådan anteckning kan också ges till berörda parter som ett synligt tecken på ändrade förhållanden.

Motsvarande kan också göras när någon senare vill lägga till en ny fadder. En anteckning kan göras om detta i församlingen som också kan skriva ut ett nytt dopbevis.

Utskottet menar att det som motionären efterfrågar därför är uppfyllt. Däremot menar utskottet att informationen om möjligheten att göra en anteckning i församlingen om att ta bort eller lägga till faddrar skulle vara tydligare.

Utskottet konstaterar att det enligt läronämndens yttrande saknas läromässiga hinder för att avsluta eller lägga till fadderskap.

Uppsala den 27 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:2y

Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag

Läronämndens yttrande över motion 2013:88

I Läronämndens yttrande Ln 2011:1y anför:

Att vara fadder innebär att ha ansvar för att den som döps får lära känna den tro till vilken vi döpts. I dopordningen framhålls att faddern ska vara förebild, förebedjare och tillsammans med församlingen leda den döpta på trons väg genom livet.

Ett fadderskap förutsätter relationer och ett ömsesidigt förtroende. Det finns inga läromässiga hinder mot att lägga till eller avsluta ett fadderskap.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:8

Jungfru Marie bebådelsedag och domssöndagen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas två motioner med förslag till förändringar i kyrkoordningen avseende kyrkoåret. Förslagen innebär dels att *jungfru Marie bebådelsedag* firas den 25 mars, dels att *domssöndagen* i stället benämns *Kristus konungens dag*. Läronämnden och Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motionerna.

Gudstjänstutskottet menar avseende *jungfru Marie bebådelsedag* att det finns flera fördelar med att denna firas på en söndag. Det blir ett tydligare firande och ger dubbla tillfällen till uppmärksamhet kring Maria. Utskottet befarar också att det kyrkliga firandet av dagen kan försvagas om det inte ligger på en söndag.

När det gäller *domssöndagen* menar utskottet att den numera är en högtid där vi firar Kristi återkomst, som inte i huvudsak är förknippad med skuld och skam, och att det är viktigt att domen som tema får finnas kvar. Utskottet pekar också på att en förändring av benämningen får konsekvenser för *söndagen före domssöndagen*.

Gudstjänstutskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionerna.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:92.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:94.

Motionernas förslag

Motion 2013:92 av Per Ingvarsson, Frossa i frasiga våfflor

Kyrkomötet beslutar att ändra i 28 kap. i kyrkoordningen avseende *jungfru Marie bebådelsedag* enligt följande.

Nuvarande lydelse

... den söndag som infaller under tiden den 22–28 mars. (Om denna söndag är palmsöndagen eller påskdagen flyttas jungfru Marie bebådelsedag till söndagen närmast före palmsöndagen.)

Föreslagen lydelse

... den 25 mars. (Om denna dag infaller under Stilla veckan, Påskdagen och Annandag påsk firas den lördagen före Palmsöndagen.)

Motion 2013:94 av Per Ingvarsson, Kristus konungens dag

Kyrkomötet beslutar att ändra i kyrkoordningen 28 kap. 1 § avseende *domssöndagen* så att den istället får heta *Kristus konungens dag*.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:92 och motion 2013:94 i Ln 2013:3y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:92 och motion 2013:94 i Kr 2013:10y, *bilaga 2*.

Bakgrund

2002 beslutade kyrkomötet att anta den evangeliebok som idag gäller för Svenska kyrkan. Bland de motioner som hade väckts med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2002:4 *Den svenska evangelieboken* fanns två motioner med förslag till förändringar som i huvudsak var desamma som dem kyrkomötet nu har att ta ställning till.

Jungfru Marie bebådelsedag

2002 poängterade Läronämnden i Ln 2002:1y, angående förslaget om *jungfru Marie bebådelsedag*, vikten av att bevara kyrkoårets särskilda rytm enligt den allmänkyrkliga ordningen. Såväl 2004 som 2006 återkom motionären med sitt förslag avseende *jungfru Marie bebådelsedag*. Kyrkomötet avlog motionerna.

Behovet av att förlägga en kyrklig högtidsdag till en dag som inte är allmän helgdag behandlades i kyrkomötet 2005. Riksdagen hade beslutat att *nationaldagen* från och med 2005 blev allmän helgdag medan *annandag pingst* inte längre var en sådan. Kyrkostyrelsen föreslog och kyrkomötet beslutade att *annandag pingst* från den 1 januari 2006 övergick till att i kyrkoåret bli kyrklig högtidsdag utan att vara helgdag.

Domssöndagen

Förslaget att *domssöndagen* istället ska benämnas *Kristus konungens dag* behandlades också i anslutning till 2002 års beslut om *Den svenska evangelieboken*. Läronämnden bejakade då att *domssöndagen* också skulle kunna ha namnet *Kristus konungens dag*. Gudstjänstutskottet motsatte sig dock förslaget och kyrkomötet avlog motionen.

Utskottets överväganden**Jungfru Marie bebådelsedag**

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:92.

Gudstjänstutskottet konstaterar inledningsvis att den ordning som innebär att firande av viktiga högtider flyttats till helgdagar delas med andra stora kyrkor.

Utskottet ser flera fördelar med att det kyrkliga firandet av jungfru Marie bebådelse ligger kvar på en söndag. Till att börja med ger det dubbla tillfällen för

att uppmärksamma Maria. Såväl i söndagens gudstjänst som i vardagsverksamheten blir hon dagens ämne för samtal, predikan och andra aktiviteter. Det har också ett särskilt värde att viktiga firningsdagar får en egen söndag. Till detta kommer att temat kan få prägla en viss tid, kyrkan kan tala om "vårfrudagstid".

Utskottet befarar dessutom att firandet minskar, kanske till och med försvinner, om *jungfru Marie bebådelsedag* inte längre förläggs till en söndag i kyrkans kalender. Erfarenheten av i vilken utsträckning *Annandag pingst* uppmärksammas i församlingarna numera bidrar till den bedömningen.

Gudstjänstutskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2013:92.

Domssöndagen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:94.

Gudstjänstutskottet konstaterar att motionären föreslår att kyrkoordningen ändras så att *domssöndagen* i stället får heta *Kristus konungens dag*, medan Läronämnden i sitt yttrande till kyrkomötet 2002 bejakade att dagen skulle kunna ha båda namnen.

Benämningen *domssöndagen* finns som officiellt namn sedan 1921, men den yttersta tiden har varit i fokus på kyrkoårets sista söndag åtminstone sedan 1600-talet.

Upplevelsen av och känslorna inför namnet *domssöndagen* är i huvudsak av två olika karaktärer. Domen kan förknippas med kontroll och rädsla. Men domen kan också innebära att det är någon som frågar efter dig. Att frukta Gud kan betyda att vara rädd för att förlora Gud. Ytterligare perspektiv kan läggas på domen, till exempel benådning. Utskottet menar att *domssöndagen* numera är en högtid där vi firar Kristi återkomst, som inte huvudsakligen är förknippad med skuld och skam, och att det finns ett värde i att begreppet dom får finnas kvar.

Motionärens förslag innebär ett byte till namnet *Kristus konungens dag*. I utskottet presenterades ett förslag om att båda namnen skulle finnas parallellt, *domssöndagen/Kristus konungens dag*, i likhet med *Heliga trefaldighets dag* eller *missionsdagen*. Detta förslag fick inte majoritetens stöd i utskottet.

Utskottet pekade också på att en förändring skulle få konsekvenser avseende namnet på *söndagen före domssöndagen*.

Gudstjänstutskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2013:94.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacson, Alve Svensson, Margareta Viklund, Christina Holmgren och Bengt Inghammar.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson och Gerd Gabrielsson.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Det blir allt vanligare att domssöndagens dubbla motiv lyfts fram i gudstjänsten, såväl allvaret som glädjen får ta plats i domssöndagens gudstjänster. Därför föreslår vi att dessa dubbla sidor av Kristi återkomst får återspeglas i söndagens namn. Vi menar att tillägget *Kristus konungens dag* på ett fint sätt kompletterar *domssöndagen* som rubrik för kyrkoårets sista dag.

Vi reserverar därför oss till förmån för följande förslag till kyrkomötesbeslut:

1. Kyrkomötet beslutar att ändra i kyrkoordningen 28 kap. 1 § avseende *domssöndagen*, så att det istället får heta *domssöndagen eller Kristus konungens dag*
2. Kyrkomötet beslutar att denna bestämmelse träder i kraft den 1 januari 2014.

Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson och Alve Svensson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:3y

Kyrkoårsfrågor

Läronämndens yttrande över motionerna 2013:92 och 94

I Läronämndens yttrande 2012:1y anför:

Liksom i tidigare yttranden, Ln 1994:506 och Ln 1995:510, konstaterar Läronämnden att kyrkoårets grundstruktur tillhör det allmänkyrkliga arvet. Samtidigt som det inte finns någon given utformning av kyrkoåret och det har undergått förändringar, är det inte likgiltigt hur det utformas.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:10y

Jungfru Marie Bebådelsedag och domssöndagen

Till Gudstjänstutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motionerna 2013:92 och 2013:94

I motionerna föreslås dels att jungfru Marie Bebådelsedag flyttas från den söndag som infaller under tiden den 22–28 mars till den 25 mars dels att benämningen i 28 kap. 1 § i kyrkoordningen ändras från *domssöndagen* till *Kristus konungens dag*.

Flyttningen av jungfru Marie Bebådelsedag skulle enligt förslaget innebära vissa i motionen angivna förändringar i de fall denna dag infaller under stilla veckan, påskdagen och annandag påsk.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot förslagen.

Kyrkorättsutskottet konstaterar dock att det i båda motionerna saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2013:9

Den svenska psalmboken

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas en motion med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra beslutet att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida. Gudstjänstutskottet delar den otålighet som motionären ger uttryck för. Utskottet har dock i ett samtal med kyrkosekreteraren fått svar på flera frågor samt en tidsangivelse för när publiceringen kommer att påbörjas. Utskottet föreslår, med hänvisning till att arbetet pågår, kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:100.

Motionens förslag

Motion 2013:100 av Sten Johansson, Den svenska psalmboken

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra det av kyrkomötet för två år sedan fattade beslutet att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida.

Bakgrund

Kyrkomötet 2011 biföll två motioner (Mot 2011:17 och 93) som Gudstjänstutskottet behandlade i sitt betänkande G 2011:4 *Den svenska psalmboken*. Beslutet innebar dels ett uppdrag till kyrkostyrelsen att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida, dels ett uppdrag att under denna mandatperiod initiera ett projekt i vilken användandet av den nuvarande psalmboken undersöks.

Den svenska psalmboken på webben

Angående uppdraget att göra psalmboken tillgänglig på hemsidan konstaterade Gudstjänstutskottet:

Det är mycket viktigt att Svenska kyrkan på ett lättillgängligt sätt kan erbjuda människor tillgång till psalmerna. Skälen är många, såväl själavårdande och pastorala som undervisande och kompetenshöjande.

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2013:2 sägs angående detta uppdrag:

Arbetet med att göra psalmboken tillgänglig på nätet fortsätter och relateras till förnyelsen av avtalet mellan Verbum och Svenska kyrkan.

Psalmbokens användande

Den andra delen av kyrkomötets beslut 2011 gällde en undersökning avseende psalmbokens användning. Gudstjänstutskottet menade att:

Målsättningen för en undersökning bör vara såväl att reflektera över framtiden och hur psalmboken kan och bör förändras som att spegla psalmerna som en del av kulturarvet.

En förstudie om psalmbokens användande har på kyrkostyrelsens uppdrag genomförts av teol. dr Anna J Evertsson och presenterats för kyrkostyrelsen och biskopsmötet. I rapporten behandlas *Psalmbokens användning i gudstjänst*, *Psalmbokens användning i ett vidare sammanhang*, *Psalmsångens betydelse*, *Psalmens och psalmsångens funktion*, *Främjande av psalmen och psalmsången* samt *Fördjupning av kunskap*.

Förstudien visar på ett glapp mellan kyrkans höga värdering av psalmerna och deras folkliga förankring. De tidigare självklara sätten att komma i kontakt med psalm – genom skola och konfirmandundervisning – är tillgängliga för allt färre.

Den genomförda förstudien aktualiserar många frågor om förutsättningarna för en eventuell kommande revision av psalmboken. En reflektionsfas av samma typ som i arbetet med kyrkohandboken kan övervägas. Det blir också tydligt att frågan om hur nyskapande på psalmområdet kan tas till vara behöver ytterligare belysning.

Angelägenhetsgraden för den till detta uppdrag nära relaterade uppgiften ”att verka för att den svenska psalmskatten görs tillgänglig på Svenska kyrkans hemsida” kan anses stärkt av förstudiens resultat. Arbetet med detta pågår, men har visat sig vara förknippat med problem som har att göra dels med det angelägna i att upprätthålla en tydlig gräns mellan de psalmer som antagits av kyrkomötet (1–700) och andra tillägg och volymer, vilket nu har lösts, dels med de upphovsrättsliga frågornas komplexitet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:100.
--

Gudstjänstutskottet har i ett samtal med kyrkosekreterare Cristina Grenholm fått en genomgång av det arbete som fortfarande pågår kring webbpubliceringen av psalmer. Frågorna om upphovsrätten är komplicerade och krävande. Till varje enskild psalm kan det finnas många upphovsmän och -kvinnor. Det handlar om textförfattare, kompositörer samt personer som bearbetat texten och/eller musiken. Varje ny revidering medför förnyade upphovsrättigheter.

Psalmerna nummer ett till och med 700 finns i en statlig utredning, vilket innebär att det skulle vara möjligt att publicera dessa och betala lagstadgad ersättning för upphovsrätten. Kyrkostyrelsen har dock valt att söka en annan lösning för avtal med upphovsrättsinnehavarna.

En annan frågeställning handlar om formen för digitalisering. På kort tid har många nya tekniska lösningar utvecklats. Viktigt är att finna den form som både ger störst användbarhet för Svenska kyrkan som innehavare av materialet och är generös och tillgänglig för alla intresserade. Här finns också avvägningen av vad som ska finnas på den allmänna webben och vad som förbehålls intranätet.

I samarbetet med Verbum har en plattform för webbpublicering presenterats. Denna innehåller den nu gällande kyrkohandboken, kyrkohandboksförslaget, psalmerna och evangelieboken.

Verbum har uttalat att det första materialet kommer att publiceras under våren 2014.

Gudstjänstutskottet delar den otålighet som motionären ger uttryck för. Efterfrågan på webbpubliceringen av, i första hand, psalmerna är inte ny. Förklaringarna till att det dröjt har inte heller alltid varit så tydliga.

Utskottet har dock i samtalet med kyrkosekreteraren fått svar på flera frågor och en tidsangivelse för när webbpubliceringen kommer att påbörjas.

I det pågående kyrkohandboksarbetet har webben och det särskilda webbverktyget fungerat väl. Fortsättningsvis, när en ny handbok antagits, är det mycket angeläget att man kan arbeta elektroniskt med materialet, till exempel när församlingens gudstjänstordningar tas fram.

Utskottet konstaterar att i andra kyrkor, till exempel i Danska folkekirken och i Finlands evangelisk-lutherska kyrka, har man publicerat psalmer på webben utan att ha fullständig tillgång till alla psalmer. Det är också en möjlighet man bör överväga, att publicera det material man har rättigheterna till i en första fas.

Gudstjänstutskottet har tagit del av den förstudie om psalmbokens användande som omnämns i bakgrundsbeskrivningen. Denna tillstyrker också behovet av att psalmerna finns tillgängliga på webben.

Med hänvisning till att arbetet pågår och till ovan förda resonemang föreslår gudstjänstutskottet kyrkomötet att avslå motion 2013:100.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Arne Närström, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Organisationsutskottets betänkanden
O 2013:1–14

Organisationsutskottets betänkanden

- O 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
- O 2013:2 Verksamhetsberättelse 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd
- O 2013:3 Församlingens grundläggande uppgift
- O 2013:4 Valfrågor
- O 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer
- O 2013:6 Kyrkofullmäktiges storlek
- O 2013:7 Begravningssamfälligheter
- O 2013:8 Tyska Christinae församling
- O 2013:9 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang
- O 2013:10 Valfri församling
- O 2013:11 Kyrkomötets storlek och sammansättning
- O 2013:12 Direkta eller indirekta val
- O 2013:13 Medlemsförslag
- O 2013:14 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Sammanfattning

Kyrkostyrelsen har föreslagit ändringar i kyrkoordningen och Arbetsordning för kyrkomötet som innebär att kyrkomötets utskott ska väljas först vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Utskottet konstaterar att det råder en bred enighet bland nomineringsgrupperna i frågan och föreslår bifall till skrivelsen med viss justering efter påpekande från Kyrkorättsutskottet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 11 kap. 6 a §, andra stycket i kyrkoordningen med den justeringen att orden "som ledamöter" utgår.
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3).

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt tre, Val av utskott till kyrkomötet

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 11 kap. 6 a § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

Val till uppdrag som ledamöter i utskott ska dock i stället ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

2 § Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över skrivelsen i Kr 2013:2y, bilaga 1.

Bakgrund

Kyrkomötet har att förrätta ett antal val. Det gäller kyrkomötets presidium bestående av ordförande och två vice ordförande och kyrkomötets beredningsorgan – valberedning, utskott och valda ledamöter i Läronämnden. Man ska också utse en sekreterare för kyrkomötet. Vidare ska kyrkomötet välja ledamöter och ersättare i kyrkostyrelsen, ledamöter och ersättare i de tre specialnämnderna, dvs. Ansvarsnämnden för biskopar, Valprovsnämnden och Överklagandenämnden, en ledamot och en ersättare till Domkapitlet i Visby stift samt revisorer för granskning av verksamheten på nationell nivå.

Fram till den 31 december 2012 gällde enligt kyrkoordningen att dessa val skulle förrättas vid kyrkomötets första sammanträdessession under en mandatperiod. Valen gällde från valet till dess att kyrkomötet hade hållit ett nytt val under påföljande mandatperiod. Frågan om snabbare genomslag av valresultatet hade dock under hela 2000-talet varit föremål för upprepade diskussioner i kyrkomötet och 2012 fattade kyrkomötet beslut om en ändring i kyrkoordningen och i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) så att kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Under detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Valen avser tiden efter valåret. I samband med ändringarna i kyrkoordningen ändrades även kyrkomötets arbetsordning på så vis att mandatperioden för utskotten uttryckligen motsvarade kyrkomötets, dvs. fyra år räknat från den 1 januari året efter ett kyrkovalsår.

Flera nomineringsgrupper har efter kyrkomötets beslut framfört önskemål om att det ska vara möjligt att välja kyrkomötets utskott först vid den första kyrkomötessessionen efter ett valår.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 11 kap. 6a §, andra stycket i kyrkoordningen med den justeringen att orden "som ledamöter" utgår samt att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottet konstaterar att det råder en bred enighet bland nomineringsgrupperna om att valen till kyrkomötets utskott bör ske först vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod. Den föreslagna kyrkoordningsbestämmelsen bör dock justeras i enlighet med vad Kyrkorättsutskottet yttrat.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:2y

Val av utskott till kyrkomötet

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2013:3 i den del den berör val av utskott till kyrkomötet.

I skrivelsen föreslås att det görs ett tillägg med ett andra stycke i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen som innebär att val till uppdrag som ledamöter i utskott i kyrkomötet ska ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod i stället för vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret.

Vidare föreslås att det görs en ändring i 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet så att valet av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret.

Ändringarna i såväl kyrkoordningen som Arbetsordning för kyrkomötet föreslås träda i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut.

I den föreslagna bestämmelsen i kyrkoordningen saknas en reglering av val till uppdrag som ersättare, varför formuleringen i 11 kap 6 a § 2 s föreslås inledas med "Val till uppdrag i utskott ...". Med en sådan ändring täcks även val av ersättare in under bestämmelsen.

Enligt 4 kap. 13 § 3 st i Arbetsordning för kyrkomötet får Kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats för att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen. Detta blir med den föreslagna ändringen inte möjligt första året under en ny mandatperiod.

Utöver ovan nämnda påpekanden har Kyrkorättsutskottet inget att erinra mot de föreslagna ändringarna.

Kyrkorättsutskottet finner det naturligt att ändringarna träder i kraft omedelbart för att få genomslag redan vid årets val av utskott.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:2

Verksamhetsberättelse 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar lägga verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i 10 kap. 9 § i kyrkoordningen. Den självständiga ställning som uttrycks i 10 kap. 9 § andra stycket innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i Valprovsningsnämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av Valprovsningsnämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen. Någon granskning av hur Valprovsningsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 7 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning anges att Organisationsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Under år 2012 har Valprovsningsnämnden sammanträtt fem gånger per capsulam.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Valprovsningsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån verksamhetsberättelsen.

Kyrkomötet föreslås lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Ingela Arheden, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:3

Församlingens grundläggande uppgift

Sammanfattning

I motion 2013:1-4 föreslås att det i kyrkoordningen ska införas en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift. Förslagen innebär att varje aspekt av den grundläggande uppgiften; gudstjänst, undervisning, diakoni och mission ska tillföras en förklaring. Utskottet anför att motionernas detaljerade beskrivning av de fyra aspekterna på den grundläggande uppgiften riskerar att omöjliggöra mångfalden av lokala gestaltningar och står därför i strid med kyrkoordningsregleringens syfte och funktion. Utskottet anser vidare att texterna riskerar att allvarligt undergräva den mångfald och variation i kyrkosyn, människosyn och kunskapssyn som ryms i kyrkan idag. Utskottet menar också att om de föreslagna texterna infördes i kyrkoordningen skulle detta kunna ge intryck av att den grundläggande uppgiften är fyra klart särskiljbara uppgifter. Slutligen anför utskottet att det är uteslutet att anta de i motionerna framlagda textförslagen utan omfattande beredning och förankringsprocess. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:3.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:4.

Motionernas förslag

Motion 2013:1, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, gudstjänst, enligt följande lydelse:

Gudstjänst

Gudstjänsten är församlingens grundläggande kallelse. I gudstjänsten samlas församlingen för att under tillbedjan och lovsång ta emot Gud, Fadern och Sonen och den helige Ande, då han kommer till oss i Ordet och sakramenten. Församlingen har att leva så att den söndagliga mässan är hennes centrum. Kring den kan kompletterande gudstjänster olika till karaktären växa. Exempel på sådana gudstjänster kan vara veckomässor, familje-, musik-, tema-, vardagsgudstjänster. Arbetet med gudstjänstlivets fördjupning och vitalisering ska vara en fortgående process i samverkan mellan präster och lekmän.

Mål för församlingens gudstjänster är därför

- att gudstjänsterna ska vara hela församlingens gudstjänst

- att gudstjänsterna ska vara både förnyande och ha sina rötter i kyrkans liturgiska erfarenhet
- att gudstjänsterna ska uttrycka tillbedjan av den Treenige med en kristocentrisk och bibliskt förankrad förkunnelse
- att vidga engagemanget och de mångas ansvarstagande men också öppna för den mottagande stillheten
- att öka antalet såväl regelbundna som mer tillfälliga gudstjänstfirare
- att gudstjänsten ska firas så att den är en sändning för församlingens uppdrag i diakoni, undervisning och mission.

Detta betyder

Om högmässan:

Grundregeln är att högmässa firas varje söndag och helgdag (dock inte på långfredagen). Högmässan firas i enlighet med Kyrkohandboken enligt de alternativ som har arbetats fram i samråd mellan präster och medarbetare. Högmässan leds av präst i förkunnelse och sakramentsförvaltning och med mångas delaktighet i olika uppgifter.

Om övriga gudstjänster:

Församlingens hela verksamhet ska i möjligaste mån integreras och ta sin utgångspunkt i gudstjänsten. Gudstjänstlivet bör därför vara varierat med kompletterande gudstjänster under veckan.

Om gudstjänsten och kyrkomusiken:

Musiken fyller en viktig funktion i kyrkans liv. Dess främsta uppgift är att vara gudstjänstmusik inriktad mot den söndagliga mässan men kan kompletteras på ett varierat sätt.

Om kyrkliga handlingarnas gudstjänster:

Dop-, vigsel- och begravningsgudstjänst ska genomföras så att de både är förankrade i Kristi kyrkas tro och tradition och har ett personligt tilltal för de berörda.

Motion 2013:2, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, undervisning, enligt följande lydelse:

Undervisning

Undervisningen hämtar sin inspiration i församlingens gudstjänst med dess läsning av Guds Ord och förkunnelse. Den har sin förebild i Jesu undervisning av lärjungarna och dem Han mötte. Undervisningen har att lyfta fram kyrkans bekännelse till Jesus Kristus såsom Guds Son, vår Herre. Undervisningen ska vara öppen och tydlig, enkel och fördjupande, känna Guds Ords svar på människans livsfrågor och vara lyhörd för hennes längtan och sökande. Undervisningen ska ske i respekt för den enskildes integritet och i iver för att lära alla vad Jesus Kristus har befallt.

I detta arbete har församlingens ämbetsbärare, förtroendevalda och anställda ett särskilt ansvar men kallelsen att undervisa om kristen tro gäller alla, var och en i sitt sammanhang och efter sin förmåga.

Mål för församlingens undervisning är därför

- att vara en miljö där människor i alla åldrar ges möjlighet till undervisning i former som svarar både mot sökarens undran och mot ett behov av fördjupning för den som under lång tid har delat kyrkans tro och liv

- att befrämja undervisning med stor bredd, förankrad i biblisk och apostolisk tro likaväl som samtidsorienterad och samhällsmedveten
- att uppmuntra och inspirera föräldrar och andra att i sina hem vara förebilder och förebedjare för barnen så att de tillsammans med församlingen leder dem på trons väg genom livet.

Detta betyder

Om undervisningen i gudstjänsten

All undervisning i församlingen utgår från söndagens mässa med dess förkunnelse i ord och liturgi. Församlingens präster har därför ett särskilt ansvar att förkunna i trohet mot Guds Ord och så väcka längtan till fördjupad kunskap om Kristi kyrkas tro, bekännelse och lära och till personlig omvändelse, tro och bekännelse till Jesus Kristus som Herre.

Om undervisningen av barn och ungdomar

Församlingen ska erbjuda undervisning för barn och ungdomar. Den har också att erbjuda undervisning av barn om nattvarden. Församlingens gudstjänster ska om möjligt formas så, att där också ges undervisning för barn och ungdomar.

Om konfirmandundervisningen

Församlingen erbjuder konfirmationsundervisning enligt Svenska kyrkans riktlinjer. I undervisningen ska ingå även läger och ett varierat gudstjänstfirande.

Om undervisningen av vuxna

Församlingen ska kontinuerligt erbjuda undervisning för vuxna. Sådan undervisning kan vara olika former av grundkurser i kristen tro, dop- och konfirmandundervisning för vuxna och fördjupande samtal.

Om relationen till skolor och förskolor

Församlingen ska måna om goda relationer till skolor och förskolor.

Om undervisning och kyrkomusik

Kyrkomusiken är en del i församlingens undervisning. Musiken i söndagens mässa likaväl som i musikgudstjänster och andra sammanhang ska bekräfta och stärka kyrkans tro.

Om att genom undervisning rusta lekmännen i sitt uppdrag

Undervisningen ska syfta till den enskildes personliga växande och fördjupning likaväl som till att medvetandegöra vars och ens ansvar och delaktighet i församlingens gudstjänst, diakoni, undervisning och mission. Genom detta ska undervisningen rusta till ett liv i Kristi efterföljd.

Motion 2013:3, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, diakoni, enligt följande lydelse:

Diakoni

Diakonin har sin förebild i Kristi kärlek och det är Kristi församlings kallelse att göra denna kärlek synlig i nuet och så visa att hon i varje människa känner igen Guds avbild. Den växer som en självklar konsekvens ur församlingens liturgi och är dess Guds-tjänst i vardaglig och praktisk handling och i medmänsklig omsorg. Genom diakonin har församlingen att tjäna Kristus till människors bästa (Kol. 1:7).

Församlingen har att arbeta för att detta förverkligas i det lokala sammanhanget. Arbetet ska ske i enlighet med Kristi kyrkas tro och bekännelse, i respekt

för den enskildes integritet och sträcka sig till var och en som oavsett religion och etnisk tillhörighet behöver möta ett diakonalt ansvar.

När diakonin lever genom de av Kristus kallade – diakoner och lekmän – blir den även ett vittnesbörd om kyrkans bekännelse till den Treenige Guden. Arbetet med diakonins utveckling och vitalisering ska vara en fortgående process i samverkan mellan diakon, präster och lekmän.

Mål för församlingens diakonala arbete är därför

- att inom församlingen uppsöka, hjälpa och stödja dem som är i kroppslig och själslig nöd, vara ett barmhärtighetens tecken i samhället och i allt tjäna Kristus i vår nästa
- att stärka den enskilde kristne till ett diakonalt ansvarstagande i sitt dagliga sammanhang
- att anställda, medarbetare och lekmän har en diakonal uppgift, var och en inom sitt sammanhang.

Detta betyder

Om liturgi och diakoni

Diakonin utgår från söndagens mässa, i vilken diakonen för att synliggöra att diakonin är hela församlingens uppgift har att regelbundet medverka.

Om det diakonala ansvaret

Diakonin är hela församlingens ansvar. Diakonen personifierar detta ansvar och har att under kyrkoherdens ledning leda det diakonala arbetet och även verka för att det finns ett nätverk av frivilliga medarbetare, som stärker arbetet. Till ansvaret hör att kontinuerligt bedöma aktuella behov och förändringar inom församlingens och pastoratets område. Det diakonala arbetet ska vara förankrat i den verklighet i vilken församlingen lever och formas därför lokalt. Diakonen och dennes medarbetare har att aktivt söka dem som på olika sätt lider nöd. Vid behov kan samverkan ske med samhällets olika myndigheter.

Om den världsvida diakonin

Församlingens diakoni är en del av såväl Svenska kyrkans som den världsvida Kristi kyrkas diakoni. Lokalt synliggörs detta genom opinionsbildning och medvetandegörande om utsatta grupper som hemlösa och flyktingar samt att kollekt regelbundet tas upp med diakonal inriktning lokalt och globalt.

Motion 2013:4, av Berth Löndahl m.fl., Kyrkans grundläggande uppgift – mission

Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen infoga en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift, mission, enligt följande lydelse:

Mission

Missionen växer som en konsekvens ur församlingens gudstjänst. Från mässan sänds var och en till att vara en Kristi missionär i sitt sammanhang. Liksom församlingen har att samlas till gudstjänst inför Guds ansikte, så har hon att på Hans uppdrag gå ut i världen för att där visa på sin Herre.

Därför är församlingens mission dels uppdraget att lokalt vittna om den kristna bekännelsen till Jesus Kristus som Guds Son, dels vara en del i Kristi kyrkas mission i världen. Hon har att i missionen vara tydlig och öppen om sin bekännelse, trogen det uppdrag som Herren Jesus Kristus har gett henne i missionsbefallningen.

Även om församlingens ämbetsbärare har ett ansvar också för missionen är det lekmännens kallelse att vittna om Jesus Kristus. Förtroendevalda, anställda, andra

medarbetare och allt kyrkfolk har att i sina dagliga miljöer i tro och liv visa på den kristna trons livsavgörande innebörd.

O 2013:3

Mål för församlingens mission är därför

- att i trohet mot Jesu kallelse i missionsbefallningen och i respekt för den enskilda människan vara en miljö för möten med människor så att samtal uppstår där alla, oavsett ålder, kön, ras, språk eller religion ges möjlighet att finna en väg till kristen tro
- att uppmuntra var och en som samlas till gudstjänst att i sina egna sammanhang såsom hem, arbete eller boendemiljö med sitt liv och sin bekännelse visa på kristen tro
- att arbeta för att i möjligaste mån finnas där människor möts, som t ex skola, föreningsliv och andra sammanhang
- att fira evangeliserande gudstjänster öppna för dem som söker
- att ta del i missionen i världen och erinra om att missionsuppdraget gäller lokalt och globalt. Till detta hör att medverka till att möten sker med kristna från församlingar i andra delar av världen.

Detta betyder

Om missionen och gudstjänsten

Församlingens gudstjänster ska vara sändande så att var och en som samlas erinras om missionsansvaret i sitt dagliga sammanhang. Likaväl som församlingen samlas till gudstjänst har hon att gå ut därifrån för att leva i sin kallelse i världen.

Om det öppna samtalet

Församlingen har att medverka till att öppna och förutsättningslösa möten sker och samtal kan föras. Detta kan göras genom att församlingen finns närvarande i den lokala miljön där samtal förs.

Om att uppmuntra lekmän till mission

Gudstjänster och undervisning ska stärka lekmännens identitet som Kristi vittnen och ge mod till att vara tydliga och öppna om kristen tro. Den avgörande missionen lokalt sker inte genom att församlingen inbjuder och samlar människor utan genom att den är närvarande varhelst människor kommer samman.

Om kyrkomusiken i missionen

Kyrkomusiken har del i missionsansvaret och ska med sin mångfald i stil och uttryck öppna för sökande och långtande människor.

Om information och mission

Församlingen ska ha en genomtänkt informationsstrategi, vilken regelbundet ska revideras och analyseras för bästa möjliga genomslag.

Om församlingens öppna kyrkor som mission

Församlingens kyrkor är i den lokala miljön viktiga tecken på att Gud i varje ögonblick söker varje människa och att alla kallas att söka Gud. Dessa ska därför i största möjliga utsträckning hållas öppna.

Om delaktighet i missionen i världen

Församlingen har del i Kristi kyrkas världsvida missionsansvar. Den delaktigheten kan synliggöras genom exempelvis kollekt, vänförsamlingar och möten med andra kyrkor i världen.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna i Ln 2013:4y, bilaga 1.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motionerna i Kr 2013:4y, *bilaga 2*.

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över motionerna i G 2013:1y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Regleringen av den grundläggande uppgiften

I såväl 4 § i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan som 2 kap. 1 § och inledningstexten till andra avdelningen i kyrkoordningen anges att församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Formuleringen om församlingens grundläggande uppgift infördes med kyrkoordningen. I kyrkolagen fanns förvisso en bestämmelse som, såvitt det här är av betydelse, angav att "... främjande av kyrkans gudstjänstliv och undervisning samt diakoni och evangelisation" var en församlingsangelägenhet. Regeln syftade dels till att ange en begränsning av vad de utdebiterade skattededlen fick användas till och dels till att klargöra avgränsningen mellan församlingens och den borgerliga kommunens kompetens. Nuvarande beskrivning har en helt annan utgångspunkt och beskriver på ett mer aktivt sätt församlingens uppgift vilket innebär att församlingen har en uttrycklig skyldighet att utföra det som anges i bestämmelsen. Ambitionsnivån och hur uppgifterna ska utföras bestämmer dock församlingen i hög grad själv.

Att kyrkoordningens formulering av den grundläggande uppgiften också återfinns i lagen om Svenska kyrkan hindrar i sig inte att man i kyrkoordningen ytterligare preciserar eller exemplifierar den grundläggande uppgiften. Under utarbetandet av kyrkoordningen ansåg också flera remissinstanser att t.ex. bönen, den sakramentala gemenskapen och själavården borde lyftas fram i beskrivningen. Centralstyrelsen anförde mot detta att, även om det var möjligt att i kyrkoordningen konkretisera beskrivningen fanns det goda skäl att försöka begränsa reglerna till det som är just grundläggande och som särskiljer församlingen från övriga nivåer i Svenska kyrkan. Ett sådant skäl var enligt Centralstyrelsen att det knappast gick att göra en uppräkningslista av alla församlingens angelägenheter som kunde göra anspråk på att vara fullständig och heltäckande. Ett annat var att de mer preciserade angelägenheterna kunde behöva beskrivas på olika sätt allt eftersom samhället och Svenska kyrkans arbetsformer utvecklades, medan den grundläggande uppgiften fick förutsättas vara mer beständig över tiden.

Den grundläggande uppgiften är skriven i singularis vilket tydliggör att det handlar om en uppgift som i sig består av fyra huvuddelar. Den teologiska expertgruppen anförde under utredningsarbetet att det vare sig praktiskt eller teoretiskt gick att dra några skarpa gränser mellan uppgifterna utan att det var fråga om olika överlappande aspekter på kyrkans liv och uppdrag.

Med kyrkoordningen tillkom också bestämmelser om församlingsinstruktion. Enligt 57 kap. 5 § ska det för varje församling finnas en församlingsinstruktion som bland annat ska innehålla ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift. Vid 2006 års kyrkomöte uttalade Tillsyns- och uppdragsutskottet att församlingsinstruktionen bör ha karaktären av ett identitets- och grunddokument byggt på teologiska reflektioner om församlingens uppdrag i det sammanhang där den är satt att verka (TU 2006:4).

Genom kyrkomötets beslut 2012 om strukturförändringar kommer, fr.o.m. den 1 januari 2014, de i en samfällighet (pastorat) ingående församlingarna att samverka även om den grundläggande uppgiften. Pastoratet kommer att ha det övergripande lokala ansvaret för att församlingarna fullgör sin grundläggande

uppgift. Vad som ligger i att pastoratet ska ha det övergripande ansvaret är inte närmare angivet i kyrkoordningen utan i stället ska i en gemensam församlingsinstruktion också redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Även pastoratet kan direkt svara för sådan verksamhet som är ett utflöde av den grundläggande uppgiften.

Inledningstexterna i kyrkoordningen

Kyrkoordningen innehåller två typer av texter. Förutom renodlade rättsregler eller bestämmelser finns det, till kyrkoordningen som helhet, till dess olika avdelningar och till varje kapitel i femte avdelningen; *Gudstjänst*, korta teologiska inledningstexter i syfte att ge ett sammanhang och en bakgrund till de efterföljande bestämmelserna. Inledningstexterna tillkom med kyrkoordningen. I sin kyrkoordningskrivelse (CsSkr 1999:3) framhöll Centralstyrelsen att kyrkoordningen borde utformas och tillämpas på ett sätt som överensstämmer med vad som gällde i samhället i övrigt. Allmänna principer för en demokratiskt uppbyggd rättslig reglering utifrån den givna grunden skulle därför gälla när kyrkoordningen utarbetades. Samtidigt borde, menade man, kyrkoordningen som helhet kunna byggas upp på ett sätt som något skiljde sig från statliga författningar. Centralstyrelsen menade vidare att det var av värde att det framgick direkt av kyrkoordningens utformning att kyrkorätten kombinerade teologi och juridik. Förslaget med inledningstexter avsåg att tydliggöra den teologiska reflektionens primära betydelse för kyrkoordningens innehåll och utformning. I inledningstexten till kyrkoordningen som helhet anges att när bestämmelserna tillämpas ska inledningarna fungera som teologiska motiveringar till bestämmelserna och de kan därmed bli av betydelse för tolkningen. Det är dock inte möjligt att enbart på grundval av vad som står i en inledningstext avgöra vad som gäller rättsligt eller pröva om någon har brutit mot kyrkans ordning. Den gällande ordningen finns i bestämmelserna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4.

Som anförts i bakgrundstexten består kyrkoordningen av bestämmelser och inledningstexter. Utskottet kan i likhet med Läronämnden och Kyrkorättsutskottet konstatera att motionärerna inte tydligt anger i vilken av dessa de föreslagna texterna avses ingå. Det ligger dock, med hänsyn till hur motionärerna beskriver motiven till sina förslag, närmast till hands att betrakta texterna som förslag till inledningstexter.

I likhet med vad Läronämnden anför i sitt yttrande konstaterar utskottet att kyrkoordningens reglering av den grundläggande uppgiften medvetet är utformad för att ge tolkningsutrymme för lokal och regional tillämpning. Motionernas detaljerade beskrivning av de olika aspekterna på den grundläggande uppgiften riskerar att omöjliggöra mångfalden av lokala gestaltningar och står därför i strid med regleringens syfte och funktion.

Enligt utskottets mening är det en styrka att det i vår kyrka finns utrymme för mer än en kyrkosyn vilket i sin tur skapar utrymme för en variation av människosyn och kunskapssyn. Att infoga de av motionärerna föreslagna texterna i kyrkoordningen skulle enligt utskottets mening riskera att allvarligt undergräva denna mångfald.

Som påpekas i Kyrkorättsutskottets yttrande är det viktigt att det tydligt framgår även av kyrkoordningen att den grundläggande uppgiften är en sammanhållen uppgift med fyra aspekter på kyrkans liv och uppdrag och att det inte går, vare sig praktiskt eller teoretiskt, att dra några skarpa gränser mellan dessa. Om de föreslagna texterna infördes i kyrkoordningen skulle detta enligt utskottet kunna ge intryck av att den grundläggande uppgiften är fyra klart särskiljbara uppgifter.

Utskottet vill slutligen framhålla att inledningstexterna i kyrkoordningen tillkom genom ett gediget arbete i den teologiska expertgruppen och efter omfattande remittering och noggranna överväganden i kyrkostyrelsen och kyrkomötet. Att anta de i motionerna framlagda textförslagen utan motsvarande beredning och förankringsprocess är enligt utskottets mening uteslutet. För att understryka problematiken i detta kan pekas på att Läronämnden i sitt yttrande anför att man funnit att de föreslagna texterna i sak rymmer oklarheter när det gäller bland annat diakonatets inriktning, gudstjänstens ställning, missionsteologi och traditionsförståelse och att de även riskerar att motsäga dokument som tidigare har antagits av Svenska kyrkan.

Mot bakgrund av det anförda och med hänvisning till vad Läronämnden och Kyrkorättsutskottet i övrigt anför i sina yttranden föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionerna.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkans grundläggande uppgift

Läronämndens yttrande över motion 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4

Kyrkoordningen består av två typer av texter: inledningstexter och bestämmelser. Av motionerna framgår inte i vilken av dessa de i motionerna föreslagna texterna skulle ingå.

Kyrkoordningens inledningstexter ger sammanhang åt, och teologisk och läromässig bakgrund till, kyrkoordningens bestämmelser. Om dessa inledningstexter har läronämnden i yttrande Ln 1999:3 sagt att

Kyrkoordningsförslagets inledningstexter skall uppfattas som en teologisk och läromässig bakgrund till Kyrkoordningens bestämmelser i respektive avdelning. De kastar ljus över det sammanhang i vilket de konkreta bestämmelserna är insatta och de ger relief åt bestämmelsernas utformning och är därmed viktiga bidrag till förståelsen av Kyrkoordningens regler. ... Dessa inledningstexter utgör däremot inte någon heltäckande beskrivning av vad kyrkan har att säga om de ämnesområden som regleras i Kyrkoordningen och är inte heller någon kortfattad utläggning av kristen tro. (...)

Inledningstexternas variation i uttryckssätt gör dem öppna för förståelse på flera plan, vilket hindrar en tolkning som skulle innebära att deras formuleringar är absoluta. Gudshemligheten kan inte skildras endast i ett perspektiv och de många uttrycksmedel som behövs för att ana Guds nåd kan här skönjas. Varje kristen har inom den gemensamma trons ram ofta en stor bredd i uttryck för och bilder av tron och dess innehåll ...

När det gäller kyrkoordningens reglering av den grundläggande uppgiften är den medvetet utformad för att ge tolkningsutrymme för lokal och regional tillämpning på de två pastorala nivåerna stift och församling.

Läronämnden finner därför att motionärernas förslag står i strid med kyrkoordningens syfte och funktion. Motionernas detaljerade beskrivning av gudstjänst, diakoni, undervisning och mission riskerar att omöjliggöra den mångfald av lokala gestaltningar som är ett uttryck för vår kyrkas tro, bekännelse och lära. Denna lokala rikedom av uttryck är väsentlig för luthersk kyrkoidentitet. I den Augsburgska bekännelsen sägs:

Och för kyrkans sanna enhet är det tillräckligt att evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangeliets lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika. (Artikel VII)

Även om motionerna i sina detaljer rymmer mycket som speglar Svenska kyrkans tradition såsom den redan uttrycks i kyrkoordningen finner Läronämnden den föreslagna förslagsform av uttryck för den grundläggande uppgiften problematisk.

På några punkter finner Läronämnden dessutom att de föreslagna texterna riskerar att motsäga dokument tidigare antagna av Svenska kyrkan på nationell nivå. Det finns i motionerna läromässiga oklarheter inom exempelvis följande områden: diakonatets inriktning, gudstjänstens ställning, missionsteologi och traditionsförståelse.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Församlingens grundläggande uppgift

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motionerna 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4

I motionerna föreslås att i kyrkoordningen införs en förklaring av kyrkans grundläggande uppgift. Förslagen innebär att varje del av den grundläggande uppgiften, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission ska definieras i kyrkoordningen.

Det framgår inte av motionerna om avsikten är att de föreslagna texterna ska utgöra en del av inledningstexterna eller ingå som renodlade rättsregler eller bestämmelser i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet förutsätter dock att avsikten är att förklaringarna ska utgöra inledningstexter till avdelningen Gudstjänst eftersom det inte i någon av motionerna finns förslag till kyrkoordningstext med kapitel- och paragraf-numreringar.

Kyrkorättsutskottet erinrar om att församlingens grundläggande uppgift är en sammanhållen uppgift som innefattar att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Någon uppdelning av dessa i olika delar ska därför inte göras.

Inledningstexterna är till för att tydliggöra den teologiska reflektionens betydelse för kyrkoordningens innehåll och utformning. Avsikten är inte att de ska ha formen av detaljerade förklaringar.

De förslag till texter som finns i motionerna 2013:1–4 är omfattande och skulle, om de antogs, innebära att kyrkoordningen tyngdes med en stor mängd text. Det skulle göra den mer svårläst vare sig texten skulle ha karaktär av bestämmelser eller inledningstexter.

Under åberopande av vad ovan anförts avstyrker Kyrkorättsutskottet förslagen i motionerna 2013:1–4.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att det i samtliga motioner saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2013:1y

Församlingens grundläggande uppgift

Till Organisationsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över motionerna 2013:1, 2013:2, 2013:3 och 2013:4.

Gudstjänstutskottet har ombetts att yttra sig över de fyra motionerna 2013:1–4.

Gudstjänstutskottet ansluter sig till Läronämndens yttrande. Utskottet menar att motionerna ska avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Gudstjänstutskottets vägnar

Christina Eriksson, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Christina Eriksson, ordförande, Sofija Pedersen Videke, Nanna Tranströmer, Johan Blix, Maria Johansson Berg, Hans Ulfvebrand, Johan Lothigius, Anna-Sara Walldén, Sonja Grunselius, Fredrik Nilsson, Ola Isacsson, Alve Svensson, Torbjörn Arvidsson, Christina Holmgren och Ylva Wahlström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna-Karin Stråle Börjesson, Marie Nielsén, Arne Närström, Britt-Marie Danestig, Ingegerd Flock Andersson, Katarina Ramnerö Ödestad, Astor Karlsson, Birgit Ahlström, Mikael Mogren, Torvald Johansson, Margareta Viklund, Gerd Gabrielsson, Bengt Inghammar och Dag Sandahl.

Biskop Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:4

Valfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas sex motioner som behandlar valfrågor.

Utskottet föreslår bifall till motion 2013:40 med innebörden att möjligheten till inskränkt valbarhet vid valen till stiftsfullmäktige avskaffas. Vidare föreslås avslag på motionerna 2013:8, 2013:48, och 2013:82, om samlingslista i val till kyrkofullmäktige, gemensamma valsedlar i kyrkovalen samt samlingslista i lokala val.

En motion 2013:81 om möjlighet till ökade personvalsinslag i de kyrkliga valen avstyrks. Slutligen avstyrks motion 2013:99 om förlängning av mandatperioderna från fyra till fem år.

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:40.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:8.
2. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:40.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:48 punkt 1.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:48 punkt 2.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:81.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:82.
7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:99.

Motionernas förslag

Motion 2013:8 av Karl-Gunnar Svensson, Samlingslista i val till kyrkofullmäktige

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samlingslistor ska användas i val till kyrkofullmäktige.

Motion 2013:40 av Tomas Jansson m.fl., Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

1. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar att denna ändring träder i kraft den 1 januari 2014.

Motion 2013:48 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström, Gemensamma valsedlar i kyrkovalen

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen om att ändra det kyrkliga

valsystemet så att samtliga nominerade kandidater vid val till kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomöte förs upp på en gemensam valsedel.

2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att Svenska kyrkan ansvarar för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokalerna.

Motion 2013:81 av Bertil Olsson, Fler kryss på valsedlarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva frågan om fler kryss på valsedlarna.

Motion 2013:82 av Bertil Olsson, Samlingslista i lokala val

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för obligatoriska samlingslistor i valen till kyrkofullmäktige.

Motion 2013:99 av Georg Lagerberg och Anna Ekström, Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 förlängs mandatperioden till fem år.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:40 i Kr 2013:7y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Om de direkta valen i Svenska kyrkan och personvalsinslag

De direkta valen i Svenska kyrkan är baserade på registrering av nomineringsgrupper samt registrering av kandidater och kandidatförsäkrar.

Sedan kyrkovalet 2001 har det varit möjligt att personrösta i kyrkovalet och genom kyrkmötets beslut 2007 möjliggjordes från och med kyrkovalet 2009 att personrösta på upp till tre kandidater på samma lista. Proceduren för personröstning är att väljaren på valsedeln markerar (kryssar) den eller de, maximalt tre personer, som hon eller han helst ville se valda. Kryssen ökar kandidaternas möjlighet att bli valda. Den som röstar med hjälp av en blank valsedel personröstar genom att förutom namnet på nomineringsgruppen skriva namnet på den eller de kandidater som han eller hon vill ska få en personröst (även i detta fall kan personröst tillfalla högst tre kandidater). Vid 2005 års kyrkoval sänktes kravet på antal personröster vid de lokala valen. I Organisationsutskottet betänkande O 2004:4 Valfrågor konstaterades att erfarenheterna från 2001 års val visat att personrösterna fick en relativt marginell betydelse. Utskottet menade då att spärren på minst 30 röster vid lokala val för att personröster skall tillgodoräknas en kandidat var alltför hög i förhållande till det totala antalet röstande i de flesta församlingar och samfälligheter. Vidare anförde utskottet bl.a. följande:

Utskottet ser det som angeläget bl.a. med hänsyn till möjligheterna att behålla och helst höja valdeltagandet att personvalsinslaget upplevs som en verklig möjlighet att påverka vilka personer som får uppdrag i

de beslutande organen. Därför behöver det göras en justering av bestämmelserna i kyrkoordningen. Det är enligt utskottets mening inte rimligt att ha som enda spärr att en person skall ha fått 5 % av nomineringsgruppens röster för att personrösterna skall få genomslag. I ett antal fall skulle en sådan ordning kunna medföra att endast kandidaten själv och närmast anhöriga behövde markera en personröst för att personröstningen skulle få effekt. Exakt var gränsen skall ligga för hur många personröster i absoluta tal som bör krävas är till stor del en bedömningsfråga.

Gränsen för när personröster skulle få genomslag vid lokala val blev att det skulle krävas minst fem procent av nomineringsgruppens röstetal, dock lägst 20 röster.

Demokratiutredningen föreslog i sitt betänkande Välja med förtroende (SKU 2006:2) att bestämmelserna om personvalsinslag vid direkta val skulle ändras så att varje väljare fick lämna högst tre personröster. Spärrarna för när personröster skulle få betydelse och ett personligt röstetal skulle fastställs för en kandidat ansåg man borde bibehålls oförändrade såväl i absoluta tal som i fråga om kravet på viss andel av nomineringsgruppens röster i valkretsen vid val till församling och stiftsfullmäktige. Denna ordning tillämpades första gången vid 2009 års kyrkoval.

I Organisationsutskottets betänkande 2009:2, Valfrågor föreslogs avslag på en motion om ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram förslag till valsystem som möjliggör renodlade personval i de kyrkliga valen 2013. Utskottet ansåg att det nuvarande valsystemet som beslutats för bara två år tidigare bord bestå. Man noterade också att personvalsinslaget stärkts genom sänkning av spärren för personliga röstetal samt möjligheten att avge särskilda personröster på högst tre kandidater.

I kyrkovalet är det inte möjligt att stryka en kandidat.

Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

I 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen anges att stiftsfullmäktige får besluta att valbarheten ska vara inskränkt till valkretsen. Sådant beslut ska, för att gälla vid det kommande valet, vara anmält till kyrkostyrelsen senast den 1 mars under valåret.

Valbarheten är ett villkor såväl för att kunna väljas till ett visst uppdrag som för att ha kvar uppdraget. I 33 kap. 10 § sägs nämligen att om en förtroendevald upphör att vara valbar upphör också uppdraget genast. Det finns ett par undantag från denna regel. Ett undantag infördes när 2007 års kyrkomöte beslutade att valbarheten vid val till kyrkomötet ska vara inskränkt till valkretsen. I sammanhanget är det dock angeläget att notera, när det gäller kyrkomötet, att om valbarheten upphör bara därför att någon flyttar från stiftet får han eller hon ändå behålla sitt uppdrag som ledamot eller ersättare i kyrkomötet under resterande del av mandatperioden.

I Organisationsutskottets betänkande 2008:9, med anledning av en motion (Mot. 2008:72) om inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige, uttalade utskottet att man delade motionärens uppfattning att inskränkt valbarhet, som innebär att endast den som är folkbokförd inom valkretsen kan väljas till stiftsfullmäktige, är ett sätt att stärka och hålla samman sambandet mellan kontrakts- och stiftsnivån.

2008 års kyrkomöte uppdrog åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2009 lägga fram förslag om ändring i kyrkoordningen så att valbarheten skulle vara inskränkt till valkretsen vid val till stiftsfullmäktige. Detta skedde. Kyrkorättsutskottet noterade dock under beredningen 2009 att det under remissbehandlingen och i

kyrkostyrelsens skrivelse hade framförts att det kunde finnas skäl för en lösning där det kunde lämnas till stiftens att göra egna bedömningar om man önskar införa inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige. 2009 års kyrkomöte gav mot denna bakgrund ett uppdrag till kyrkostyrelsen att på nytt bereda frågan om inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige. Kyrkostyrelsen återkom i kyrkomötet 2009 vilket beslutade i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

Vid 2013 års kyrkovalet är det endast Härnösands stift som beslutat om inskränkt valbarhet till valkrets.

Gemensam valsedel

2007 års kyrkomöte behandlade två motioner om valsedlar där det föreslogs system där samtliga kandidater skulle tas upp på en lista. Motionerna avslogs och Organisationsutskottet (O 2007:5) uttalade att Demokratiutredningen i sitt betänkande "Välja med förtroende" haft som en utgångspunkt att pröva denna typ av valfrågor utifrån att det finns ett stort värde att de kyrkotillhöriga känner igen sig från de borgerliga valen.

Kostnader för de kyrkliga valen

I Kyrkostyrelsens skrivelse 2002:8, Utvärdering av kyrkovalet 2001 noterade Kyrkostyrelsen att kostnaderna för genomförandet av valet hade blivit väsentligt högre än vad som förutsågs i beslutsunderlaget inför fastställande av kyrkoordningen. Om man tog med de externa informationsinsatserna på lokal nivå men inte i stiftens och på nationell nivå samt därtill inte heller gjorde någon beräkning av kostnaderna för fast anställda låg kostnaden för 2001 års kyrkovalet på ca 156 miljoner kronor. Därefter har kostnaderna minskat i kommande val. I Demokratiutredningens betänkande, Välja med förtroende (SKU 2006:2), uttalades att det måste prövas om det går att minska kostnaderna ytterligare. Utredningen konstaterade avslutningsvis att det naturligtvis är önskvärt att hålla nere kostnaderna så långt det är möjligt men att detta dock inte får ske till priset av att inte alla som tillhör kyrkan erhåller information om valet eller att inte alla ges samma möjlighet att rösta.

Kostnaderna för 2009 års kyrkovalet har uppskattats till mellan 143 och 148 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Samlingslistor i val till kyrkofullmäktige

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2013:8 och 2013:82.

I motion 2013:8 föreslås ett uppdrag med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samlingslistor ska användas vid val till kyrkofullmäktige. Motionären menar att möjligheten att kryssa tre kandidater i ett sådant system skulle nå ett högre demokratiskt värde. Även i motion 2013:82 argumenteras för obligatoriska samlingslistor i kyrkofullmäktigevalen. Motionären menar att ett system där samtliga anmälda kandidater förs upp på en samlingslista kombinerat med möjlighet till utökad antal kryssmarkeringar skulle minska risken för att grupper tilldelas fler mandat än vad man har kandidater till – tomma stolar.

Utskottet anser att motionerna bör avslås. Det nuvarande valsystemet är i grunden ett valsystem som är baserat på proportionalitet mellan grupper. Utskottet menar också att det skulle uppstå komplikationer och svårigheter för väljarna om valen till kyrkofullmäktige skiljde sig från hur valen till stift och kyrkomöte går till.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:40 innebärande att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla från och med den 1 januari 2014.

Utskottet konstaterar att regeln som möjliggör inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige endast använts i Härnösands stift. Flera stift har aktualiserat frågan om inskränkt valbarhet inför 2013 års kyrkoval men slutligt valt att inte införa denna ordning.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det finns principiella invändningar mot en ordning med inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige. Dessa invändningar överväger de motiv som angetts för inskränkt valbarhet; det vill säga att en ordning där endast den som är folkbokförd inom valkretsen kan väljas till stiftsfullmäktige är ett sätt att stärka och hålla samman sambandet mellan kontrakts- och stiftsnivån. Det faktum att endast ett stift beslutat om inskränkt valbarhet talar även för att återgå till den ordning som tidigare gällt det vill säga att valbarheten ska kopplas till att man är folkbokförd i stiftet.

Kyrkorättsutskottet har i sitt yttrande Kr 2013:7y antecknat att man ur kyrkorättslig synpunkt inte har något att erinra mot den föreslagna ändringen.

Utskottet föreslår mot bakgrund av ovanstående och med anledning av motion 2013:40 att kyrkomötet ska besluta att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla från och med den 1 januari 2014.

Gemensamma valsedlar i i kyrkovalen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2013:48.

I motion 2013:48, punkt 1, framförs att det borde införas ett valsysteem där samtliga kandidater vid val till kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomöte förs upp på en gemensam valsedel.

Utskottet menar att motionen bör avslås i denna del med samma motivering som kyrkomötet angett 2007. Organisationsutskottet (O 2007:5) konstaterade då att Demokratiutredningen i sitt betänkande Välja med förtroende (SKU 2006:2) haft som utgångspunkt att pröva denna typ av valfrågor utifrån att det finns ett stort värde i att de kyrkotillhöriga känner igen sig från de borgerliga valen.

Motionären vill även (motion 2013:48, punkt 2) att Trossamfundet Svenska kyrkan ska ansvara för att de gemensamma valsedlarna trycks och distribueras till vallokaler.

Utskottet har i sitt betänkande O 2013:14, bland annat med anledning av en motion rörande valsedelsdistribution, föreslagit ett uppdrag till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration. Med hänvisning härtill bör motion 48 avslås även i denna del.

Ökade personvalsinslag

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:81.

I motion 2013:81 framför motionären att möjligheten att kryssa fler personer vid valen än nuvarande ordning med högst tre personer skulle ge väljarna större möjlighet att påverka vilka som blir valda.

Utskottet konstaterar att det vid kyrkovalet 2005 genomfördes en förändring där spärren för antal personröster för att tillgodoräknas mandat sänktes. Systemet att personrösta på upp till tre ledamöter genomfördes i och med kyrkovalet 2009.

Utskottet anser att motion 2013:81 bör avslås utifrån att förutsättningarna för personval redan stärkts vid de två föregående valen 2005 och 2009.

Minskade kostnader för kyrkovalet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:99.

I motion 2013:99 föreslås ett uppdrag som innebär att mandatperioden ska förlängas till fem år från och med kyrkovalet 2017. Motionärerna menar att en förlängd mandatperiod skulle innebära betydande besparingar och möjliggöra goda arbetsförhållanden och förutsättningar för det kyrkopolitiska arbetet.

Utskottet menar att motion 2013:99 bör avslås. Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att en förlängd mandatperiod är rätt väg att göra besparingar. Utskottet noterar att motionen utgår från förhållandena i kyrkomötet. Det är då värt att notera att en förlängd mandatperiod för många skulle kunna upplevas som en negativ utveckling. Så torde vara fallet för många yngre som går in i rollen som förtroendevald på församlings-, pastorats- och stiftsnivå.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Ingela Arheden, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Sofia Särdaqvist, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:40

I motionen föreslås att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot den föreslagna ändringen.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:5

Kyrkliga begravningsbyråer

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motionerna 2013:16 och 2013:86, vilka handlar om att reglera och på andra sätt klargöra vissa frågor som har samband med kyrkliga begravningsbyråer. Utskottet konstaterar att det på grund av omfattande frågeställningar kring kyrkliga begravningsbyråer inte finns förutsättningar att reglera frågan om kyrkliga begravningsbyråer på det sätt som önskas i motion 2013:16. Det finns av samma skäl inte förutsättningar att gå motionärerna till mötes på det sätt som önskas i motion 2013:86 punkterna 2-3. Utskottet föreslår dock, med anledning av motion 2013:86 punkten 1, att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen föreslås analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.

Utskottet anser att intentionerna i motion 2013:86 punkten 4 är goda, men att frågan kräver ett bredare grepp. Utskottet avstyrker därför denna punkt i nämnda motion, men föreslår med anledning av den samma att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:16.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 3.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkt 4.
6. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 1, att uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.
7. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 4, att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Motionernas förslag

Motion 2013:16 av Sten Elmberg, Möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändring i kyrkoordningen som tydliggör att pastorat/församlingar kan bedriva begravningsbyrå.

Motion 2013:86 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson, Begravningsbyrå i församling

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till definition som tydliggör gränsdragning mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet med begravningsbyråverksamhet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till kvalitetssystem för församlingsdriven begravningsbyrå avseende bland annat struktur, arbetsprocess, resultat och kompetensutveckling.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till modell för Svenska kyrkans tillsyn över församlingsdriven begravningsbyråverksamhet.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förmedla inspirerande exempel på hur församlingarna inom ramen för sina grundläggande uppgifter kan stärka och utveckla Svenska kyrkans tillgänglighet för, bemötande av och medverkan bland människor som drabbas av sorg genom dödsfall.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna i Ln 2013:5y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Allmänna utgångspunkter

Beträffande näringsverksamhet gäller sedan den 1 januari 2012 en ny bestämmelse i 2 kap. 1 § femte stycket i kyrkoordningen. Bestämmelsen lyder:

Församlingen får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift.

Tidigare var frågan om näringsverksamhet inom Svenska kyrkan oreglerad.

Idag drivs begravningsbyråer, så vitt Organisationsutskottet känner till, i kyrklig regi på åtta orter, under det gemensamma namnet *Kyrkans begravningsbyrå*. Dessutom finns *Toarps begravningsstjänst* i Toarp. Frågan om begravningsbyråer i kyrklig regi har emellertid varit ett återkommande ämne för diskussion, åtminstone sedan kyrkomötet 2004 avslog motion 2004:22 om rikstäckande kyrklig begravningsbyrå och särskilt mot bakgrund av ett beslut i Överklagandenämnden 2007, i vilket nämnden slog fast att en församlings bedrivande av begravningsbyråverksamhet var i strid med kyrkoordningen; se närmare nedan.

Den första begravningsbyrån i kyrklig regi, Kyrkans Begravningsbyrå, öppnades i januari 2005 av Västanfors-Västervåla församling, med en filial i Kungsörs församling i april 2006. Kungsörs församlings beslut om samarbete med Kyrkans begravningsbyrå överklagades av en församlingsmedlem till domkapitlet i

Med hänsyn till det anförda finner Överklagandenämnden att det inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet, vare sig självständigt eller tillsammans med en annan, och att det klandrade beslutet således är oförenligt med regleringen i kyrkoordningen.

Utredningen *Arbetsformer i förändring*

Med anledning av motion 2007:17 vid 2007 års kyrkomöte, föreslog Organisationsutskottet att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda församlingarnas förhållningssätt och arbetssätt när det gäller olika former av verksamheter som inte självklart ligger inom ramen för församlingens grundläggande uppgift, till exempel begravningsbyråer; se betänkande O 2007:4. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Kyrkostyrelsen tillsatte en utredning som antog namnet *Arbetsformer i förändring – församlingens uppgift och förutsättningar*. Utredningen överlämnade sitt betänkande till kyrkostyrelsen den 1 oktober 2009. Utredaren ansåg att det inte förelåg några lagliga hinder, t.ex. mot bakgrund av konkurrens- eller skattelagstiftning, för begravningsbyråer i kyrklig regi. Han ansåg vidare att det finns en naturlig anknytning mellan begravningsbyråverksamhetens innehåll och församlingens grundläggande uppgift, vilket han ansåg borde skrivas in i den föreslagna bestämmelsen om näringsverksamhet i kyrkoordningens 2 kap. 1 § femte stycket. Vidare ansåg utredaren att kyrkostyrelsen genom en ny bestämmelse i kyrkoordningen skulle ges bemyndigande att fastställa en ordning för medgivande som krävs innan en församling startar begravningsbyråverksamhet.

I sin skrivelse KsSkr 2010:7 till kyrkomötet 2010 gav emellertid kyrkostyrelsen, i likhet med en del remissinstanser, uttryck för en viss oro för en tillåtande reglering av begravningsbyråer. Styrelsen menade att det finns en risk för att församlingar som bedriver begravningsbyråverksamhet inte förmår hålla isär sådan verksamhet från såväl den grundläggande uppgiften som uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen ansåg att det behövdes djupare reflektion i fråga om begravningsbyråer och avstod därför från att lägga fram något förslag vad gäller begravningsbyråverksamhet till 2010 års kyrkomöte. Samtidigt poängterades att Överklagandenämndens beslut fortfarande ägde giltighet. I skrivelsen pekade kyrkostyrelsen även på de möjligheter som finns inom ramen för såväl huvudmannaskapet som uppdraget som församling i Svenska kyrkan, att på olika sätt förbättra sin service mot allmänheten utan att det för den skull blir att betrakta som begravningsbyrå.

I sitt betänkande O 2010:1 delade Organisationsutskottet kyrkostyrelsens uppfattning angående begravningsbyråer. Utskottet framhöll de särskilda problem som föranleds av att församlingarna också bär huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Mot denna bakgrund ansåg även utskottet att det behövdes en djupare reflektion kring den komplexa frågan. Utskottet underströk också vikten av det kyrkostyrelsen framfört i skrivelsen, om församlingarnas möjligheter att förbättra sin service gentemot allmänheten.

Kyrkostyrelsens beslut att inte tillåta kyrkliga begravningsbyråer

Vid sammanträdet i april 2012 behandlade kyrkostyrelsen frågan om begravningsbyråer i kyrklig regi och beslöt då att sådana inte heller i fortsättningen ska vara tillåtna.

I sin skrivelse KsSkr 2012:2, bilaga 2, angav kyrkostyrelsen att det fortsatta förbudet främst motiveras utifrån omsorg om huvudmannaskapet för begravningsverksamheten. Även om utredningen *Arbetsformer i förändring* visade att konkurrenslagstiftningen inte formellt hindrar att en församling driver en begravningsbyrå, kan det enligt kyrkostyrelsen upplevas som alltför känsligt på grund av församlingens uppdrag att samtidigt vara huvudman för begravningsverksamheten. Det kan enligt kyrkostyrelsen vara svårt att uppfatta skillnaderna mellan de olika verksamheterna och människors bild av trossamfundet Svenska kyrkan, med sitt uppdrag att ansvara för begravningsverksamheten, kan riskera att förändras. Kyrkostyrelsen menar att det handlar om kyrkans trovärdighet, något som inte får sättas på spel.

Kyrkostyrelsen anförde vidare i ovan nämnda skrivelse att det finns många möjligheter för en församling att förbättra sina kontakter med anhöriga och erbjuda ett stöd för dem som söker ett alternativ till de traditionella begravningsbyråerna. Mot denna bakgrund ansåg kyrkostyrelsen att det inte fanns skäl att ändra den gällande ordningen. Kyrkostyrelsen noterade också att Överklagandenämnden i sitt beslut 9/2012 har vidhållit sitt tidigare ställningstagande från 2007, innebärande att det även enligt den ändrade lydelsen av kyrkoordningen inte kan anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyrå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:16.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:86 punkterna 1-4.
3. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 1, att uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.
4. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:86 punkt 4, att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Utskottet konstaterar som utgångspunkt för sin diskussion att det å ena sidan bedrivs flertalet begravningsbyråer i kyrklig regi och att det å andra sidan föreligger tillsynsärenden beträffande sådan verksamhet i ett par stift. Det kan vidare konstateras att det inom Svenska kyrkan pågår ett samtal kring hur man ska se på frågan om kyrkliga begravningsbyråer. I många delar, som var och en för sig skulle kunna sägas vara avgörande för frågan om Svenska kyrkan bör bedriva begravningsbyråverksamhet, är frågetecknen omfattande. Bland de frågor som ställs hörs exempelvis följande. På vilken formell grund driver de kyrkliga begravningsbyråer som finns sin verksamhet? Vilka tjänster ska anses inbegripas i begravningsbyråverksamhet och vilka tjänster ingår i sådant som Svenska kyrkan kan erbjuda på andra grunder, närmare bestämt som en del i anordnandet av

begravningsgudstjänst, diakoni samt inom ramen för huvudmannaskapet för begravningsverksamheten? Är det lämpligt att Svenska kyrkan bedriver näringsverksamhet på detta område? Lämplighetsaspekterna kan i sig delas in i flera frågeställningar och berör dels förenligheten med det uppdrag som Svenska kyrkan fått från staten rörande begravningsverksamheten, dels frågor om hur trovärdigheten för Svenska kyrkan kan påverkas av att bedriva näringsverksamhet på detta område. Till de sistnämnda aspekterna hör bland annat frågor om konkurrenspåverkan och samarbete med andra aktörer. Det kan konstateras att såväl frågeställningar som svar skiftar beroende på de unika förhållanden som råder för varje enskild församling/pastorat.

Utifrån de frågeställningar som framkommit ovan menar utskottet att det inte föreligger förutsättningar att reglera frågan om kyrkliga begravningsbyråer i enlighet med de önskemål som förs fram i motion 2013:16, varför denna bör avslås. Av samma anledning finns inte heller beträffande motion 2013:86 punkterna 2–3 förutsättningar att gå motionärerna till mötes, varför motionen avseende dessa punkter bör avslås. Utskottet anser dock utskottet att åtgärder behöver vidtas i syfte att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer. Ett lämpligt sätt kan enligt utskottets mening vara att kyrkostyrelsen, med anledning av motion 2013:86 punkt 1 ges i uppdrag att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.

Beträffande motion 2013:86 punkt 4 konstaterar utskottet att motionärerna i denna del uppmärksammar en viktig dimension beträffande frågan om begravningsbyråer inom Svenska kyrkan, nämligen att diskussionen inte enbart rör förutsättningarna för bedrivandet av kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning, utan i mångt och mycket handlar om i vilken utsträckning och under vilka former som Svenska kyrkan kan verka för omsorgen kring människor som drabbats av sorg. Utskottet menar att motionärernas intentioner i denna del är goda, men menar att frågorna kräver ett bredare grepp. Utskottet föreslår därför att motion 2013:86 punkt 4 avslås, men föreslår samtidigt med anledning av nyss nämnda punkt i motionen, att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med det tidigare fokuset på barn och unga. Utskottet ser framför sig att ett konkret sätt att arbeta med dessa frågor kan vara att inbjuda till samtal om begravningspastoralens innehåll, utformning och användning, allt med utgångspunkt i ovan nämnda biskopsbrev om begravning.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Under utskottets överläggningar har det framkommit att det finns problem i de två stift där tillsynsärende pågår gällande kyrkliga begravningsbyråer. Vi anser att det måste framkomma klargörande som tydliggör gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamhet och kyrklig näringsverksamhet med begravningsbyråverksamhet.

Därför bör kyrkostyrelsen särskilt analysera denna fråga och föreslå eventuella förändringar i kyrkoordningen.

Conny Tyrberg och Camilla W Heurén

Begravningsbyrå i pastorat och församlingar

Läronämndens yttrande över motionerna 2013:16 och 2013:86

I Läronämndens yttrande Ln 2010:11y om näringsverksamhet i församlingens regi anges att sådan näringsverksamhet som har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift inte står i strid med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Läronämnden konstaterade också att komplikationer kan uppstå för den kyrkliga tillsynen vare sig kyrkoherden leder näringsverksamheten eller inte.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:6

Kyrkofullmäktiges storlek

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:28 om uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige.

Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:28, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat. Kyrkomötet föreslås avslå motion 2013:28.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:28 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:28 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:28, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat.

Motionens förslag

Motion 2013:28 av Inger Gustafsson m.fl.

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att följa upp hur församlingar med högst 5 000 röstberättigade har kunnat tillsätta ledamöter och ersättare till kyrkofullmäktige efter valet 2013.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med rapport till kyrkomötet 2014.

Bakgrund

Enligt 3 kap 5 § i kyrkoordningen gäller från och med den 1 januari 2014 att kyrkofullmäktige ska fastställa antalet ledamöter i fullmäktige till ett udda tal och till minst 15 ledamöter i församlingar med högst 5 000 röstberättigade, minst 25 ledamöter i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade samt 35 ledamöter i församlingar med över 20 000 röstberättigade.

Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i fullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

Tidigare har gällt att det ska vara 15 ledamöter i församlingar med högst 5 000 röstberättigade, 19 ledamöter i församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade samt 25 ledamöter i församlingar med över 10 000 röst-

berättigade. I samfälllda kyrkofullmäktige har gällt att det ska vara 15 ledamöter i samfälligheter med högst 5 000 röstberättigade, 25 ledamöter i samfälligheter med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade,

35 ledamöter i samfälligheter med över 20 000 till och med 40 000 röstberättigade samt 45 ledamöter i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade.

I specialmotiveringen till de föreslagna bestämmelserna i kyrkostyrelsens skrivelse (KsSKr 2012:5, Strukturfrågor, sid. 131) konstaterades att de minimala för antalet ledamöter som gällt för kyrkofullmäktige respektive samfälllda kyrkofullmäktige skiljt sig åt. Kyrkostyrelsen konstaterade att det enligt de gällande bestämmelserna skulle finnas minst 45 ledamöter i samfälllda kyrkofullmäktige i samfälligheter med över 40 000 röstberättigade. Enligt den föreslagna bestämmelsen skulle det minsta antalet ledamöter i de största församlingarna och pastoraten bli 35 ledamöter. Kyrkostyrelsen uttalade att minimiantalet justerades nedåt bl.a. med hänsyn till att det inte skulle finnas någon valkretsindelning vid framtida val till kyrkofullmäktige. När det finns en uppdelning på flera valkretsar krävs det, menade kyrkostyrelsen fler mandat för att även mindre nomineringsgrupper ska bli representerade och för att nå en rättvis fördelning av mandaten mellan nomineringsgrupperna när man ser på valresultatet i en samfällighet som helhet.

Någon särskild motivering till förändringen när det gäller församlingar med över 5 000 till och med 10 000 röstberättigade har inte getts vare sig i kyrkostyrelsens skrivelse (KsSKr 2012:5) eller i Strukturutredningens slutbetänkande Närhet och samverkan, SKU 2011:2.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:28, att uppdraga till kyrkomötet att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:28.

Utskottet konstaterar att det i församlingar med över 5 000 till och med 20 000 röstberättigade ska finnas minst 25 ledamöter i kyrkofullmäktige. Detta har inneburit en höjning av minimiantalet i förhållande till vad som tidigare gällde församlingar, det vill säga minst 19 ledamöter. I samfälllda kyrkofullmäktige gällde dock redan tidigare att dessa samfälligheters kyrkofullmäktige skulle ha minst 25 ledamöter. Detta motiverades med att det skulle finnas tillräckligt med ledamöter för att garantera en representativitet från de församlingar som ingick i samfälligheten. Med nuvarande bestämmelser gäller samma regler om minimiantal ledamöter i församlingars såväl som pastorats kyrkofullmäktige.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att utfall och erfarenheter av de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat bör analyseras. Motionärerna har exempelvis pekat på behovet att kartlägga om platser i kyrkofullmäktige eventuellt inte kunnat tillsättas. Kyrkostyrelsen bör även ges i uppdrag att eventuellt föreslå ändringar i kyrkoordningen som bedöms lämpliga.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqust, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

O 2013:6

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:7

Begravnings-samfälligheter

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motion 2013:35 i vilken föreslås att kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen införa de bestämmelser som framgår av bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2), samt vidare att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att hos regeringen initiera erforderliga ändringar i begravningslagen. Utskottets förslag till avstyrkande har sin grund i det yttrande som Kyrkorättsutskottet lämnat över motionen. Kyrkorättsutskottet har bland annat konstaterat att det är uppenbart att förslaget inte beretts på det sätt som får anses krävas och att förslaget saknar förutsättningar att stå sig över tid.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:35.

Motionens förslag

Motion 2013:35 av Staffan Holmgren, Möjlighet att bilda begravnings-samfällighet inom en kommun

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningen införa de bestämmelser som framgår av bilaga 5 till utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2).
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att hos regeringen initiera erforderliga ändringar i begravningslagen.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:35, Kr 2013:6y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Utredning om samverkansformer för begravningsverksamhet

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) till 2012 års kyrkomöte angav kyrkostyrelsen att den avsåg att utreda frågan om olika samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten och att återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte.

Utredningen gavs en mycket kort utredningstid för att det skulle vara möjligt för kyrkostyrelsen att, efter remissbehandling, återkomma i frågan till årets kyrkomöte. Ett av skälen till att saken kunde anses brådska var att flerpastorats-samfälligheter som eventuellt skulle vilja dela upp sig i flera pastorat den 1 januari

2014 kunde få svårigheter att göra det om inte begravningsverksamheten fortsatt kunde samordnas. Särskilt uppmärksammades situationen för Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Utredningen överlämnades till kyrkostyrelsen i mitten av februari 2013. I betänkandet *Samverkansformer för begravningsverksamheten*, SKU 2013:2, föreslår utredaren att en obligatorisk partiell flerpastoratssamfällighet ska bildas av begravningshuvudmännen för varje kommun (eller ett par kommuner). Ett av huvudskälen till valet av just denna samverkansform är enligt utredaren att den kan åstadkomma en utjämning av begravningsavgiften. Med hänsyn till att det krävs vissa ändringar i den kyrkliga indelningen och möjligen också kommer att krävas vissa lagändringar och kontakter med berörda myndigheter för att förslagen ska kunna genomföras, föreslår utredaren att förslaget ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Beslut om en enhetlig begravningsavgift

Den 29 maj 2013 beslutade riksdagen att bifalla propositionen *Folkbokföringen i framtiden* (prop. 2012/13:120), vilket bl.a. innebär att folkbokföring inte längre ska ske inom en territoriell församling i Svenska kyrkan och att en enhetlig begravningsavgift kommer att gälla för landets samtliga kyrkliga begravningshuvudmän från och med den 1 januari 2016. Dagens kommunala huvudmän, Stockholms och Tranås kommuner, kommer inte att ingå i systemet med gemensam avgift. Regeringen har dock initierat en utredning om hur dessa kommuner kan inlemmas i systemet med en enhetlig begravningsavgiftssats. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2013; se kommittédirektiv 2013:2013:67. Riksdagens beslut att bifalla ovan nämnda proposition föregicks av lagrådsremissen *Folkbokföringen i framtiden*, som beslutats av regeringen kort tid efter att den ovan nämnda utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten* lämnats till kyrkostyrelsen.

Kyrkostyrelsens handläggning

Med anledning av den ovan nämnda propositionen betonade kyrkostyrelsen, i ett brev till Socialdepartementet, att det bör vara en förutsättning för genomförandet av den föreslagna nya hanteringen av begravningsavgifterna, att även de kommunala huvudmännen omfattas av utjämningen. Kyrkostyrelsen framförde också att en alternativ lösning bör tas fram, om det visar sig omöjligt att inlemma de kommunala huvudmännen i det föreslagna systemet. Som exempel nämnde kyrkostyrelsen att en genomsnittlig avgift i stället skulle kunna räknas fram per kommun av Kammarkollegiet.

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin skrivelse till årets kyrkomöte KsSkr 2013:2 bilaga 3 att förutsättningarna för förslagen i utredningen om samverkansformer för begravningsverksamheten ändrats i och med de beslutade bestämmelserna om enhetlig begravningsavgift. Även gällande det inomkyrkliga perspektivet anges att förutsättningarna ändrats. Efter de indelningsbeslut som har fattats står det klart att det inte kommer att ske några sådana ändringar som redan 2014 omedelbart påverkar begravningsverksamhetens organisering när den nya lokala strukturen träder i kraft. Mot denna bakgrund har kyrkostyrelsen beslutat att inte remittera utredningen om samverkansformer, utan i stället ska beredningen av ärendet fortsätta.

Kyrkostyrelsens arbetsutskott har den 30 augusti 2013 beslutat att uppdra till generalsekreteraren att ta fram en uppdragsbeskrivning till en utredning om begravningsfrågorna. Utredningsarbetet ska beakta dels riksdagens beslut gällande

Tidigare initiativ vid kyrkomötet rörande partiella samfälligheter

I och med kyrkoordningens tillkomst upphörde möjligheten att bilda s.k. partiella flerpastoratssamfälligheter. Det enda undantag som tilläts var den som sedan länge funnits i Visby stift, Samfälligheten Gotlands kyrkor, som har till uppgift att ansvara för underhållsåtgärder på kyrkorna i Visby stift.

Med anledning av bifall till en motion (Mot 2003:36, O 2003:3) till 2003 års kyrkomöte, om att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om samfällighetsbildning för underhåll av kyrkobyggnader, fattade kyrkostyrelsen beslut om att utvidga utredningsuppdraget. Utöver behovet av partiella samfälligheter för kyrkunderhåll skulle utredningen även se över behovet av partiella samfälligheter inom andra områden som t.ex. begravningsverksamheten.

En promemoria utarbetades kring förutsättningarna för och konsekvenserna av bildande av partiella samfälligheter, men sedan promemorian remitterats beslutade kyrkostyrelsen att inte lägga fram något förslag till kyrkomötet. Detta eftersom kyrkostyrelsen i likhet med de flesta remissinstanserna konstaterat att promemorians förslag ytterligare skulle komplicera kyrkoordningen och den kyrkliga organisationen; se KsSkr 2005:3.

Frågan om partiella samfälligheter har därefter väckts flertalet gånger. Såväl vid 2008 som 2011 års kyrkomöten har motionerna avslagits mot bakgrund av att frågan varit under utredning inom ramen för den s.k. Strukturutredningen; se Mot 2008:88, O 2008:5, Mot 2011:65, O 2011:4. Även 2012 motionerades kring samverkansformer på lokal nivå, bl.a. avseende begravningsverksamheten. Motionerna 2012:21, 2012:34, 2012:36, 2012:41, 2012:47 och 2012:56 avslogs med hänvisning till att kyrkostyrelsen i september 2012 tillsatt den ovan nämnda utredningen *Samverkansformer för begravningsverksamheten*; se även O 2012:2.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:35.

Utskottet konstaterar att Kyrkorättsutskottet avstyrker det förslag som lämnas i motionen. Kyrkorättsutskottet framhåller att de i motionen föreslagna ändringarna till sin karaktär är mycket omfattande och att det är uppenbart att förslaget inte beretts på det sätt som får anses krävas. Förslaget saknar också enligt Kyrkorättsutskottets mening förutsättningar att stå sig över tid. Kyrkorättsutskottet anser att förslaget bör avstyrkas redan på dessa grunder, men lämnar därutöver också exempel på ett antal brister gällande den föreslagna kyrkoordningstexten i sak. Kyrkorättsutskottet menar att den föreslagna kyrkoordningstexten behöver en genomgripande bearbetning och att det inte utan en omfattande granskning är möjligt att överblicka förslagets konsekvenser.

Organisationsutskottet instämmer i den kritik mot förslaget som Kyrkorättsutskottet fört fram och föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2013:35.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

O 2013:7

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqust, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Möjlighet att bilda begravnings-samfällighet inom en kommun

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:35

I motionen föreslås att det i kyrkoordningen ska införas en möjlighet att bilda partiella samfälligheter för begravningsverksamheten inom en kommun.

Kyrkorättsutskottet noterar att den kyrkoordningstext som föreslagits i motionen är en bilaga till betänkandet *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2) från februari år 2013. Betänkandet kom av de skäl som framgår av KsSkr 2013:2, bilaga 3, inte att remitteras. Bland dessa skäl kan särskilt nämnas riksdagens beslut att införa en för Svenska kyrkans huvudmän enhetlig begravningsavgift för hela riket. Riksdagens beslut träder i kraft den 1 januari 2016. Regeringen har därutöver tillsatt en kompletterande utredning avseende de kommunala huvudmännen och kyrkostyrelsen har därefter beslutat att utforma direktiv för en fortsatt utredning angående begravningsverksamheten.

En utgångspunkt för Kyrkorättsutskottets bedömningar är att en ändring i kyrkoordningen ska vara så beredd som dess beskaffenhet kräver. En annan är att en ändring ska ha möjlighet att stå sig över tid för att ge en kontinuitet i regelverket.

Kyrkorättsutskottet konstaterar följande. De i motionen föreslagna ändringarna är till sin karaktär mycket omfattande och innebär i huvudsak införande av en helt ny form av organisatorisk enhet inom Svenska kyrkan som inte tidigare förekommit i kyrkoordningen. Förslaget har inte varit föremål för varken remissbehandling eller annan granskning. Det har inte heller utarbetats med grund i den ändrade lagstiftningen, vilket innebär att förslaget i vissa delar skulle behöva omarbetas redan innan den första begravnings-samfälligheten skulle kunna träda i kraft. Det pågår därutöver ytterligare utredningar. Det råder därmed osäkerhet både gällande lagstiftningens slutliga utformning och vilka ändringar som kan komma att föreslås av den utredning kyrkostyrelsen initierat.

Kyrkorättsutskottet menar att det mot bakgrund av vad som nu anförts är uppenbart att förslaget inte har beretts på det sätt som får anses krävas och att förslaget saknar förutsättningar att stå sig över tid. Enligt Kyrkorättsutskottets mening bör förslaget redan på dessa grunder avstyrkas.

Vad därefter gäller den föreslagna kyrkoordningstexten i sak kan Kyrkorättsutskottet redan vid en översiktlig granskning uppmärksamma ett antal brister i bl.a. den begreppsapparat som används, formerna för val samt i vissa av de hänvisningsbestämmelser som föreslagits. Den föreslagna kyrkoordningstexten behöver enligt utskottets mening omfattande bearbetning för att vara kyrkorättsligt möjlig. Med hänsyn till förslagets omfattning är det inte heller möjligt att utan en omfattande granskning överblicka konsekvenserna av förslaget. Med hänsyn till vad som nu anförts saknas anledning för Kyrkorättsutskottet att i detalj föreslå ändringar. Förslaget bör därför även på denna grund avstyrkas.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrker Kyrkorättsutskottet förslaget i dess helhet.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:8

Tyska Christinae församling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:36 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att lägga fram förslag om en sådan ändring i kyrkoordningen att Tyska Christinae församling ska kunna ingå i ett pastorat. Utskottet konstaterar att det ännu inte är klart hur den framtida indelningen i Göteborg kommer att se ut. Mot bakgrund härav och då utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen kommer att fortsätta följa frågan uppmärksam och vidta behövliga åtgärder föreslår utskottet att motionen avslås. Utskottet pekar också på att det, med hänsyn till utredningsdirektiven, ter sig naturligt att utredningen om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem även kommer att beakta de utmaningar som kyrkans nya organisationsstruktur medför för de icke-territoriella församlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:36.

Motionens förslag

Motion 2013:36 av Bo Hanson m.fl., Tyska Christinae församlings ställning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet lägga förslag om sådan ändring av kyrkoordningen, att Tyska Christinae församling kan ingå i ett pastorat, om församlingen inte längre tillhör samfällighet.

Bakgrund

Tyska Christinae församling bildades 1623 och är en av fem icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan. En person har enligt 35 kap. 3 § i kyrkoordningen rätt att tillhöra Tyska Christinae församling om han eller hon tillhör Svenska kyrkan, är folkbokförd i en församling i Göteborgs, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Mölndals, Partille eller Öckerö kommuner, och dessutom är medborgare i Tyskland, är född i ett tyskspråkigt land, är barn till någon som är född i ett tyskspråkigt land, är make eller barn till någon som tillhör församlingen enligt ovan eller är efterlevande make eller barn till någon som tillhört församlingen enligt ovan.

Bestämmelser om församlingen finns, utöver i kyrkoordningen, i Drottning Christinas stadgar och i ett avtal mellan Svenska kyrkan och Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD). Församlingen är den enda av de icke-territoriella församlingarna som idag ingår i en samfällighet (Göteborgs kyrkliga samfällighet). Församlingen har betraktats som ingående i samfälligheten alltsedan samfällighetens tillkomst. Knytningen har emellertid varit svag och det är den 1882 bildade gemensamma nämnden mellan samfälligheten och församlingen som har ansetts

ge rätt för samfälligheten att fastställa budget och utdebitera medel för församlingens verksamhet.

Kyrkomötet beslöt 2012 om strukturförändringar inom Svenska kyrkan vilka träder i kraft den 1 januari 2014. Ändringarna berör den lokala nivåns organisation och innebär i här aktuellt avseende bl.a. att det på den lokala nivån ska finnas församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Alternativt kan församlingar tillsammans bilda ett pastorat som då har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ. Vidare innebär ändringarna att en församling som ingår i ett pastorat har som styrelse ett församlingsråd som utses av kyrkofullmäktige. Valbarheten till församlingsrådet gäller hela pastoratet. Ändringarna innebär också att det inte längre ska finnas några flerpastoratssamfälligheter. Enligt övergångsbestämmelserna blir pastoratssamfälligheter och flerpastoratssamfälligheter den 1 januari 2014 med automatik pastorat. Göteborgs kyrkliga samfällighet får dock finnas kvar fram till och med den 31 december 2017. Kyrkostyrelsen får utfärda bestämmelser gällande Göteborgs kyrkliga samfällighet och dess församlingar under övergångstiden. Några sådana bestämmelser har ännu inte utfärdats. Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift har inte heller slutligt beslutat hur den vill att den lokala nivån i Göteborg ska organiseras i framtiden.

På grund av den särskilda regleringen av Tyska Christinae församling i Drottning Christinas stadgar och avtalet mellan Svenska kyrkan och EKD kan församlingen inte omedelbart ingå i ett pastorat enligt den lydelse av kyrkoordningen som gäller efter den 1 januari 2014. Om församlingen ska ingå i ett pastorat behöver specialreglering ske beträffande församlingsrådets uppgifter och hur det ska utses, församlingsinstruktionen samt formerna för tillsättning av präst i församlingen.

Kyrkostyrelsen uppmärksammade i sin skrivelse om strukturförändringar till 2012 års kyrkomöte (KsSkr 2012:5) särskilt Tyska Christinae församlings situation och konstaterade då att det faktum att församlingen ingår i Göteborgs kyrkliga samfällighet hade inneburit fördelar för församlingen i form av den gemensamma ekonomin, fastighetsskötseln, administrationen och begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen anförde att man avsåg att följa upp frågan eftersom den behövde en särskild lösning. Mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelsen i Göteborgs stift förekommer därför kontakter i frågan på handläggarnivå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:36.

Utskottet delar motionärernas bedömning att Tyska Christinae församling skulle riskera att hamna i en mycket svår ekonomisk situation om församlingen för sin budget endast skulle ha tillgång till de fåtaliga medlemmarnas kyrkoavgifter, det allmänna utjämnningssystemets bidrag samt vad Deutsche Stiftung och andra enskilda ger som stöd. Det står därför klart att någon form av särlösning behöver komma till stånd. Stiftsstyrelsen har emellertid ännu inte fattat något giltigt beslut angående den framtida indelningen i Göteborg. Att initiera ett utredningsarbete och lägga fram förslag i enlighet med motionen innan fullständig klarhet råder i denna fråga synes utskottet mindre lämpligt.

Som framgått av bakgrundsbeskrivningen har kyrkostyrelsen i sin skrivelse om strukturförändringar till 2012 års kyrkomöte (KsSkr 2012:5) särskilt uppmärksammat Tyska Christinae församlings situation och anförde att man har för avsikt att följa upp frågan eftersom den kan komma att behöva en särskild lösning.

Kontakter mellan kyrkostyrelsen och stiftsstyrelsen i Göteborgs stift förekommer också på handläggarnivå i frågan.

O 2013:8

Utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen uppmärksammat följer frågan och vidtar behövliga åtgärder i god tid före det att övergångsbestämmelserna rörande Göteborgs kyrkliga samfällighet upphör att gälla eller stiftsstyrelsen i Göteborgs stift dessförinnan beslutar om en ändring i indelningen av Göteborgs kyrkliga samfällighet.

Mot bakgrund av vad som anförts föreslår utskottet att motion 2013:36 avslås.

Utskottet vill avslutningsvis också peka på att kyrkostyrelsen i december 2012 fastställde direktiv till en utredning om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem. Utredningen ska lägga fram sina förslag till kyrkostyrelsen senast den 15 april 2015. Enligt direktiven ska utredningen bland annat utvärdera och föreslå alternativa former för ansvarsfördelning med avseende på förvaltning och finansiering av kyrkobyggnader. Vidare ska man, vad gäller utjämnings-systemet, bland annat utvärdera utjämningsystemets måluppfyllelse och utformning och föreslå förändringar av utjämnings i Svenska kyrkan samt belysa konsekvenser för församlingar i både storstad och landsbygd och deras möjligheter att fullgöra den grundläggande uppgiften. Mot bakgrund av hur direktiven är utformade ter det sig enligt utskottet naturligt att denna utredning även kommer att beakta de utmaningar som kyrkans nya organisationsstruktur medför för de icke-territoriella församlingarna.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:9

Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:38 om framtagande av en policy för nomineringsgruppernas möjlighet till deltagande vid kyrkliga arrangemang.

Utskottet föreslår kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift. Utskottet delar motionärens uppfattning att det kan uppfattas som ett demokratiskt problem om nomineringsgrupper inte ges möjlighet att medverka vid Svenska kyrkans egna arrangemang.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:38.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2013:38 att uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift.

Motionens förslag

Motion 2013:38 av Carina Etander Rimborg, Policy för nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en policy för nomineringsgruppernas möjlighet till deltagande vid kyrkliga arrangemang (riks och stift).

Bakgrund

I Svenska kyrkan anordnas kontinuerligt en mängd mötesplatser och kyrkliga arrangemang på församlings- som stiftsnivå. Även den nationella nivån anordnar sådana aktiviteter. Ansvarig för former och ordning under arrangemangen är i normalfallet den person, grupp eller motsvarande som fått uppdraget att genomföra aktiviteten.

Det finns idag 1009 registrerade nomineringsgrupper på enheter som existerar 2014. 797 av dessa har anmält kandidater till kyrkovalet 2013. Av de 1009 grupperna är 21 registrerade på kyrkomötesnivå. I kyrkomötesvalet 2013 finns 14 nomineringsgrupper som anmält kandidater.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:38.
2. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motion 2013:38, att uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift.

Utskottet konstaterar att Svenska kyrkans demokratiska beslutsstruktur är baserad på nomineringsgrupper som uppträder i valen. Det är rimligt att detta demokratiska system bejakas och synliggörs i de sammanhang där nationell nivå, men också stiftens genomför större möten och samlingar. Utskottet delar motionärens uppfattning att det kan uppfattas som ett demokratiskt problem om nomineringsgrupper inte ges möjlighet att medverka vid Svenska kyrkans egna arrangemang. Samtidigt är utskottet medvetet om att det kan möta svårigheter att ta fram detaljerade regler som generellt kan tillämpas vid kyrkliga möten och andra större samlingar. Utskottet menar dock att det kan vara lämpligt att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att belysa behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgrupperna deltagande vid kyrkliga arrangemang. En eventuell policy skulle kunna användas av nationell nivå och erbjudas stiftens.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:10

Valfri församling

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motion 2013:41, i vilken föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om utjämningsystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013 innebärande att man inom utredningens ram också ska undersöka möjligheterna till en friare församlingstillhörighet. Utskottet framhåller i sina överväganden att det är viktigt att Svenska kyrkan står fast vid den uppgörelse som träffades med staten vid relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten. Utskottet finner vidare att det inte kan anses lämpligt att, på det sätt motionärerna föreslår, utforma ett tilläggsdirektiv till den nämnda utredningen.

I betänkandet finns en reservation och en särskild mening till förmån för bifall till motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:41.

Motionens förslag

Motion 2013:41 av Britt Louise Agrell m.fl., Möjlighet att välja församling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om utjämningsystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013 innebärande att man inom utredningens ram också ska undersöka möjligheterna till en friare församlingstillhörighet.

Bakgrund

Församlingstillhörighet

I 4 § första stycket lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan finns bestämmelser om församlingens organisatoriska uppbyggnad. Församlingen är enligt första stycket lokal enhet inom Svenska kyrkan och omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område. Av tredje stycket samma paragraf framgår att det också kan finnas icke-territoriella församlingar.

Att församlingen omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område innebär att den så kallade territorialprincipen tillämpas. Begreppet bosatt är enligt förarbetena något vidare än begreppet folkbokförd och den närmare innebörden bör regleras inomkyrkligt (prop. 1997/98:116 s. 51).

Den som tillhör Svenska kyrkan ska enligt 35 kap. 1 § i kyrkoordningen tillhöra den församling där han eller hon är folkbokförd utom i vissa fall då man har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling.

Enligt bestämmelser beslutade av kyrkomötet 2012, som kommer att träda ikraft den 1 januari 2014, kan den som är folkbokförd i en församling som ingår i ett pastorat, väljas till förtroendeuppdrag i även annan församling inom pastoratet; jämför 33 kap. 4 § första stycket andra punkten i kyrkoordningen, i dess lydelse från och med den 1 januari 2014. Enligt dagens bestämmelser kan man inte väljas till förtroendeuppdrag till annan församling än den i vilken man är folkbokförd.

Tidigare behandling vid kyrkomötet

Fri/friare församlingstillhörighet har behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. För en utförlig beskrivning av frågans tidigare behandling fram till 2009 hänvisas till Organisationsutskottets betänkande *Församlingstillhörighet* (O 2009:3).

Även under 2010 och 2011 års kyrkomöten behandlades frågor om friare församlingstillhörighet. Motionerna avslogs med hänvisning till att frågan låg inom ramen för vad den s.k. strukturutredningen hade att behandla.

I strukturutredningens betänkande *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) konstaterades att frågan om att kunna ha uppdrag som förtroendevald i en annan församling än den i vilken man är bosatt, är en av de centrala frågorna i diskussionerna gällande friare församlingstillhörighet. Denna uppfattning underströks av Organisationsutskottet under kyrkomötet 2011, då utskottet i sitt betänkande *Friare församlingstillhörighet* (O 2011:8) uttalade följande gällande strukturutredningens förslag om utökad valbarhet:

Enligt utskottets uppfattning innebär utredningens förslag att många av de problem som förknippats med den nuvarande ordningen kommer att få sin lösning.

Strukturutredningen framhöll också att det inte finns några restriktioner mot att fira gudstjänst och vara engagerad i församlingsverksamhet i vilken församling som helst. Vidare anfördes att utredningen inte såg några skäl till att ta initiativ till ändringar i lagen om Svenska kyrkan.

Riksdagsbehandling

Frågan om fri församlingstillhörighet har även varit föremål för riksdagsbehandling. Den 15 mars 2012 beslutade riksdagen att bifalla konstitutionsutskottets förslag om avslag på motioner rörande bl.a. fri församlingstillhörighet. Motionären yrkade i första hand ett tillkännagivande om fri församlingstillhörighet inom Svenska kyrkan och i andra hand ett tillkännagivande om översyn av lagen om Svenska kyrkan. I sitt betänkande *Trossamfund m.m.* (2011/12:KU12) anförde konstitutionsutskottet att det inte fann skäl att förorda en förändring eller omprövning av tidigare beslut rörande relationerna mellan staten och Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:41.

Utskottet konstaterar att frågan om en fri eller friare församlingstillhörighet varit en återkommande fråga i kyrkomötet.

Utskottet har i sina tidigare överväganden i denna fråga bland annat hänvisat till att det är viktigt att Svenska kyrkan står fast vid den uppgörelse som träffades med staten vid relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten.

Bestämmelserna i lagen om Svenska kyrkan var en del av denna uppgörelse. Enligt utskottets mening har inget nytt framkommit som nu motiverar ett annat ställningstagande. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att Svenska kyrkan, enligt lagen om Svenska kyrkan, ska bedriva en rikstäckande verksamhet. Utskottet menar att förutsättningarna för att lyckas med detta uppdrag riskerar att försämrats vid en uppluckring av den nu gällande territorialprincipen.

Beträffande motionärernas önskemål om att utforma ett tilläggsdirektiv till den utredning om utjämnningssystemet, kyrkans fastigheter och clearingfrågor som tillsatts den 5 mars 2013, menar utskottet att det, under alla omständigheter, vore en mindre lämplig ordning. Av utredningsdirektiven (Ks 2012:1012) framgår att utredningen redan har ett mycket omfattande uppdrag som ska redovisas inom en inte alltför avlägsen framtid. Utskottet menar att det är angeläget att undvika omfattande tilläggsdirektiv och därtill hörande förlängningar av utredningsuppdraget.

Mot bakgrund av de argument som nu lyfts fram föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2013:41.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särddquist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

I och med kyrkomötets beslut 2012 har det blivit möjligt att delta i en annan församlings församlingsråd inom pastoratet. Därmed har ett steg tagits mot friare församlingstillhörighet.

Om du flyttar tvärs över gatan i Storstaden eller på ålderns höst flyttar in till Centralorten får du lämna din församling där du varit medlem hela livet.

Vi reserverar oss mot beslutet om avslag på motionen 2013:41 angående friare församlingstillhörighet.

Christer Kax Sundberg, Peder Fohlin, Anders Björkman, Olle Reichenberg och Ann-Britt Åsebol

Särskild mening

I och med kyrkomötets beslut 2012 har det blivit möjligt att delta i en annan församlings församlingsråd inom pastoratet. Därmed har ett steg tagits mot friare församlingstillhörighet.

Om du flyttar tvärs över gatan i Storstaden eller på ålderns höst flyttar in på ett äldreboende i Centralorten kan du tvingas lämna din gamla församling.

Jag önskar större valfrihet i kyrkan!

Rolf Persson

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:11

Kyrkomötets storlek och sammansättning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas tre motioner som berör kyrkomötets arbete. Motionerna 2013:53 och 2013:69 berör frågan om en minskning av antalet ledamöter i kyrkomötet och i motion 2013:57 föreslås att det ska uppdras till kyrkostyrelsen att återkomma med ett förslag som gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet. Utskottet föreslår avslag på motionerna.

När det gäller antalet ledamöter i kyrkomötet anser utskottet att 2009 års kyrkomötesbeslut fattades i bred enighet och att det inte finns skäl att nu åter lägga tid och resurser på en sådan kartläggning som efterfrågas i motion 2013:53. Vidare anser utskottet att de överväganden som kyrkomötet gjorde 2009 alltför äger giltighet varför kyrkomötet föreslås avslå även motion 2013:69.

Beträffande frågan om biskoparnas ställning i kyrkomötet konstaterar utskottet att biskoparnas ställning successivt har stärkts alltsedan kyrkomötesreformen 1983. Inte heller beträffande denna fråga anser utskottet att det finns skäl att nu göra någon annan bedömning än den som kyrkomötet gjorde 2009. Vidare ser utskottet att det, om biskoparna ges rösträtt, finns en risk att det på sikt kan komma att resas krav på att biskoparnas då mycket starka ställning på annat sätt ska begränsas. Utskottet anser också att det finns en risk att biskoparna kan komma att bli förbundna med olika nomineringsgrupper om de ges rösträtt i kyrkomötet. Utskottet föreslår därför avslag på motion 2013:57.

Till betänkandet fogas två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:53.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:57.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:69.

Motionernas förslag

Motion 2013:53 av Hans-Olof Andrén, Antalet ledamöter i kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga konsekvenserna av en minskning av antalet kyrkomötesledamöter till 201.

Motion 2013:57 av Gunvor Torstensson m.fl., Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till nästa kyrkomöte återkomma med ett förslag som gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet.

Motion 2013:69 av Arnold Boström, Minska antalet ledamöter i kyrkomötet

1. Kyrkomötet beslutar att 11 kap. 1 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

Kyrkomötet består av tvåhundraen valda ledamöter.

2. Kyrkomötet beslutar att 11 kap. 2 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

Etthundranittionio av kyrkomötets ledamöter väljs av de röstberättigade i hela landet.

3. Kyrkomötet beslutar att 38 kap. 17 § första meningen i kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

De direkta valen till kyrkomötet avser 180 fasta valkretsmandat och 19 utjämningsmandat.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:57 i Ln 2013:6y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:69 i Kr 2013:9y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Antalet ledamöter

Kyrkomötet består av 251 ledamöter varav 249 väljs i direkta val av kyrkans röstberättigade medlemmar och två väljs av utlandsförsamlingarna.

I det utredningsförslag som låg till grund för kyrkoordningen föreslogs att antalet ledamöter i kyrkomötet oförändrat skulle vara 251 (SKU 1998:1). Under remissförfarandet anförde en del remissinstanser som sin mening att antalet ledamöter i kyrkomötet borde minskas. Svenska kyrkans centralstyrelse gick på deras linje och föreslog i sin kyrkoordningsskrivelse (CsSkr 1999:3) att antalet ledamöter i kyrkomötet skulle vara 201.

Andra kyrkolagsutskottet anförde i sitt betänkande över Centralstyrelsens förslag (2KL 1999:1) att en minskning till 201 ledamöter skulle reducera kyrkomötets representativitet. Utskottet befarade att redueringen främst skulle drabba glesbygden och olika fromhetsriktningar. De små nomineringsgrupperna skulle enligt utskottet också få svårare att hävda sig. Andra kyrkolagsutskottet föreslog därför att antalet ledamöter fortsatt skulle vara 251. Kyrkomötet beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Även vid kyrkomötena 2001 och 2002 avslogs motioner som rörde en minskning av antalet ledamöter i kyrkomötet.

2008 prövade Utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan (Demokratiutredningen) om det borde göras någon förändring av antalet ledamöter i kyrkomötet. I betänkandet *Styra och leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1) anförde man att det sedan kyrkoordningen beslutades inte hade tillkommit något nytt som gav anledning till en omprövning av de ställningstaganden som då hade gjorts. Utredningen menade att förlusten i representativitet var större än de vinster som kunde göras genom att minska antalet ledamöter. Kyrkostyrelsen anförde i sin skrivelse till 2009 års

Biskoparnas ställning i kyrkomötet

Gällande bestämmelser

I 11 kap. 1 § anges att kyrkomötet består av 251 valda ledamöter samt att stiftens biskopar också deltar i kyrkomötets arbete. I 11 kap. 9 § regleras att biskoparna får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag. I 11kap. 16–18 §§ finns bestämmelser om beredningen av lärofrågor. Av dessa paragrafer framgår att det ska finnas en läronämnd som ska bestå av stiftens biskopar samt åtta av kyrkomötet valda ledamöter med ärkebiskopen som ordförande. Vidare framgår att Läronämnden ska yttra sig innan kyrkomötet fattar beslut i ärenden som gäller

1. grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkan tro, bekännelse och lära,
2. att anta eller ändra Svenska kyrkans böcker,
3. bestämmelser om gudstjänster, sakrament och övriga handlingar,
4. bestämmelser om kyrkans vigningstjänst, och
5. ekumeniska överenskommelser.

I ovan uppräknade ärenden är yttrande från Läronämnden obligatoriskt. Läronämnden ska emellertid också beredas tillfälle att yttra sig i övriga lärofrågor. Läronämnden ska då i sitt yttrande ange om det gäller en sådan lärofråga där den särskilda beslutsordningen kan bli tillämplig.

För beslut i de ovan uppräknade ärenden där Läronämnden obligatoriskt ska yttra sig samt i de övriga lärofrågor där Läronämnden i sitt yttrande angivit att den särskilda beslutsordningen kan bli tillämplig gäller följande. När de slutliga beslutsförslagen föreligger och innan kyrkomötet fattar några beslut ska biskoparna besluta om den särskilda beslutsordningen ska gälla om kyrkomötet bifaller ett visst förslag. Biskoparna får fatta ett sådant beslut om de finner att ett förslag inte bör genomföras därför att det strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Om kyrkomötet ändå beslutar att bifalla ett sådant förslag, ska det slutliga avgörandet skjutas upp till det andra sammanträdet året efter det att val har hållits. Läronämnden ska då åter yttra sig och ärendet på nytt beredas i utskott innan kyrkomötet fattar ett slutligt beslut. För att förslaget ska genomföras måste minst 3/4 av de röstande bifalla det i den slutliga omröstningen.

Frågans tidigare behandling

Biskoparna var fram till år 1983 självskrivna ledamöter i kyrkomötet. Som en del av 1982 års kyrkomötesreform beslutades att biskoparnas självskrivenhet skulle upphöra. Beslutet om ett reformerat kyrkomöte innebar också att oavsett om de valdes till ledamöter eller ej skulle biskoparna ha närvaroplikt vid kyrkomötets sammanträden och de skulle också ha yttranderätt. Samtidigt inrättades Svenska kyrkans läronämnd.

Efter genomförandet av 1982 års kyrkomötesreform har frågan om biskoparnas ställning varit föremål för diskussion vid ett antal kyrkomöten och biskoparnas ställning i kyrkomötet har över åren successivt stärkts. Redan 1990 kom den första ändringen till stånd som innebar att biskoparna utöver yttranderätt också gavs förslags- och motionsrätt.

Kyrkoordningens tillkomst innebar inga större förändringar av biskoparnas ställning. Den ändring som gjordes innebar att biskoparna inte längre skulle vara valbara som ledamöter i kyrkomötet. Under utredningsarbetet hade visserligen föreslagits att kyrkomötet skulle bestå av 265 ledamöter med de 14 biskoparna som självskrivna ledamöter (SKU 1998:2). Svenska kyrkans centralstyrelse gick

emellertid inte på utredningens linje utan menade att det inte skulle stå i överensstämmelse med grundläggande demokratiska principer att i ett organ av kyrkomötets karaktär ha självskrivna ledamöter. Andra kyrkolagsutskottet tillstyrkte centralstyrelsens förslag och kyrkomötet beslöt i enlighet därmed.

Frågan om biskoparnas självskrivna ledamotskap har också behandlats vid kyrkomötena 2000, 2001 och 2002. Kyrkomötet har då inte funnit skäl att göra någon förändring. Vid 2002 års kyrkomöte beslöt emellertid kyrkomötet att, med anledning av sex motioner i ämnet, uppdra åt kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som förutsättningslöst skulle utreda biskoparnas ställning i kyrkomötet. Uppdraget kom att behandlas inom ramen för den 2003 tillsatta Demokratiutredningen.

Inte heller Demokratiutredningen föreslog någon ändring beträffande biskoparnas självskrivna ledamotskap i kyrkomötet. Man konstaterade i utredningsbetänkandet *Styra och leda – Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan* (SKU 2008:1), att vad gällde biskoparnas möjlighet att påverka och ha inflytande över kyrkomötets beslut utifrån deras särskilda uppdrag och ansvar torde inte frågan om rösträtt spela någon avgörande roll då 14 av 251 röster inte i sig ger något större inflytande när besluten fattas. Man framhöll att det var viktigare i det sammanhanget att biskoparna hade samma yttranderätt och samma möjligheter att lämna förslag som kyrkomötets ledamöter. Man konstaterade vidare att Läronämnden, där de 14 biskoparna utgör majoriteten av de 22 ledamöterna hade en, både formellt och reellt, mycket stark ställning i kyrkomötet. Vidare förde man ett resonemang kring det faktum att Läronämnden tillkom samtidigt som biskoparnas självskrivna ledamotskap i kyrkomötet avskaffades och att det därför i diskussionerna om biskoparnas ställning i kyrkomötet framförts att Läronämnden borde avskaffas om biskoparna skulle bli självskrivna ledamöter. Detta skulle, menade man, innebära en påtaglig försvagning av biskoparnas ställning och av beredningen av lärofrågor. Utredningen framhöll att i ett val mellan att biskoparna ska vara självskrivna ledamöter och ett bibehållande av Läronämnden rådde det ingen tvekan om att det viktigaste var att ha kvar Läronämnden. Genom de förslag som Demokratiutredningen presenterade och som sedan föreslogs av kyrkostyrelsen och beslöts av kyrkomötet stärktes ändå biskoparnas ställning ytterligare genom bland annat en större tydlighet beträffande Läronämndens uppdrag och en förstärkning av biskoparnas inflytande över beslut i lärofrågor.

Utskottets överväganden

Antalet ledamöter i kyrkomötet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:53 och motion 2013:69.

Frågan om en minskning av antalet ledamöter i kyrkomötet har, som framgått ovan, varit föremål för diskussioner i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. Senast var frågan uppe inom ramen för det förslag som presenterades av utredningen om demokrati och delaktighet och som kyrkomötet fattade beslut om 2009. 2009 års kyrkomötesbeslut fattades i bred enighet och det finns enligt utskottet inte skäl att nu åter lägga tid och resurser på en sådan kartläggning som efterfrågas i motion 2013:53.

Enligt utskottets mening äger de överväganden som gjordes 2009 alltså giltighet. Även de konsekvenser beträffande proportionerligt ökat inflytande för

de ledamöter som väljs av utlandsförsamlingarna och beträffande utskottsarbetet som kyrkorättsutskottet uppmärksammat talar för ett avslag av motion 2013:69.

O 2013:11

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2013:53 och motion 2013:69 avslås.

Biskoparnas ställning i kyrkomötet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:57.

Utskottet konstaterar att biskoparnas ställning successivt har stärkts genom åren alltsedan kyrkomötesreformen 1983. Av Läronämndens yttrande framgår också att biskoparna mot denna bakgrund själva anser att en förändring av biskoparnas ställning är av underordnad betydelse ur läromässig synvinkel.

Visserligen kan hävdas att det vore värdefullt om biskoparna också fick rösträtt så att de fick vara med och fullt ut ta ansvar för de beslut som kyrkomötet fattar och det blev tydligt hur biskoparna ställer sig även i frågor som inte är av lärokaraktär. Mot detta måste dock ställas risken för att biskoparna kan komma att bli förbundna med olika nomineringsgrupper om de ges rösträtt i kyrkomötet.

Det går enligt utskottet inte heller att bortse från risken att om biskoparna ges rösträtt, kan det på sikt komma att resas krav på att biskoparnas då mycket starka ställning på annat sätt ska begränsas, t.ex. genom inskränkningar i biskoparnas rätt att besluta att om den särskilda beslutsordningen ska tillämpas.

Vidare konstaterar utskottet att även frågan om biskoparnas ställning i kyrkomötet var föremål för en omfattande genomlysning i samband med kyrkomötets beslut rörande demokrati och delaktighet 2009. Enligt utskottet finns det inte skäl att nu göra någon annan bedömning av frågan än den som kyrkomötet då gjorde.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2013:57 avslås.

Utskottet har uppmärksammat att Svenska Kyrkans Unga genom *De ungas kyrkomöte* har svarat på motion 2013:57 och önskat att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Sten-Arne Burman, Kjerstin Sörngård Thulin, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2013:57.

Det är betydelsefullt att tillvarata biskoparnas hela ledarskap, inte bara i frågor som behandlas i Läronämnden. Att ta ställning är att fullt ut utöva sitt ledarskap.

Per Ingvarsson, Sofia Särdaqvist, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Peder Foblin och Carin Åblad Lundström

Reservation 2

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2013:53.

Per Ingvarsson, Sofia Särdaqvist, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol och Anders Björkman

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:6y

Biskoparna i kyrkomötet

Läronämndens yttrande över motion 2013:57

Läronämnden har tidigare yttrat sig i frågan om biskoparnas ställning i kyrkomötet (Ln 1999:3, Ln 2000:2y, Ln 2002:6y samt Ln 2009:2y).

Biskopen har ansvar för att evangelium förkunnas rent och klart och för att sakramenten förvaltas i enlighet med kyrkans bekännelse och ordning. Biskopen ska också vårda och värna kyrkans enhet. Uppdraget fullgörs såväl i ett stift som i kyrkan som helhet.

Det är därmed följdriktigt i en kyrka med episkopal ordning att biskoparna är med och tar ansvar för alla de frågor som kyrkomötet behandlar. Detta sker bland annat genom Läronämnd och biskoparnas deltagande i kyrkomötets arbete. De förändringar som genomfördes vid 2009 års kyrkomöte innebar ett tydliggörande av Läronämndens uppdrag när det gäller att yttra sig i lärofrågor och när det gäller att avgöra i vilka frågor en särskild beslutsordning är tillämplig.

Biskoparnas inflytande stärktes genom att de numera i kyrkomötet avgör när en viss lärofråga ska behandlas med en särskild beslutsordning. Efter dessa och tidigare gjorda ändringar är en förändring av biskoparnas rösträtt av underordnad betydelse ur läromässig synvinkel.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:9y

Minska antalet ledamöter i kyrkomötet

Till Organisationsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:69.

I motionen föreslås att antalet ledamöter i kyrkomötet ska vara 201 valda ledamöter, varav 199 ska väljas av de röstberättigade i hela landet. Vidare föreslås att de direkta valen till kyrkomötet ska avse 180 fasta valkretsmandat och 19 utjämningsmandat. Såsom det får förstås förelås ingen ändring av de två mandat som ska väljas av utlandsförsamlingarna. Detta framgår dock inte uttryckligen av motionens förslag.

Kyrkorättsutskottet konstaterar att en effekt av en förändring i enlighet med motionens förslag är att de två indirekt valda mandaten proportionerligt sett får ökat inflytande. Vidare noterar Kyrkorättsutskottet att en förändring av antalet ledamöter i kyrkomötet även får konsekvenser för arbetet i kyrkomötets utskott. Enligt 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet består utskotten av femton ledamöter och lika många ersättare. I kyrkomötet finns för närvarande åtta utskott. Sammantaget skulle detta innebära 240 utskottsuppdrag att fördela på 201 ledamöter, vilket medför behov att överväga ändringar även beträffande kyrkomötets utskott. Därutöver kan förslaget medföra effekter angående kyrkomötets representativitet som är svåra att överblicka, i enlighet med vad bl.a. Andra kyrkolagutskottet tidigare uttalat (jfr 2KL 1999:1).

Kyrkorättsutskottet avstyrker av ovan angivna skäl den föreslagna förändringen.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att det i förslaget saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:12

Direkta eller indirekta val

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas två motioner. I motion 2013:58 föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att ta fram former för indirekt val till stiftsfullmäktige i valet 2017. I motion 2013:65 föreslås ett uppdrag som innebär förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att val till församlingsråd ändras från nuvarande indirekta val till direkta val. Utskottet föreslår att motionerna avslås.

Till betänkandet är fogat två yttranden från Läronämnden, ett om indirekta val till stiftsfullmäktige och ett om direkta val till församlingsråd.

I betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:58.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:65.

Motionernas förslag

Motion 2013:58 av Gunvor Torstensson och Gustaf Bengtsson, Indirekta val till stiftsfullmäktige

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram former för indirekt val till stiftsfullmäktige för tillämpning i valet 2017.

Motion 2013:65 av Claes Björndahl, Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att val till församlingsråd ändras från nuvarande indirekta val till att istället vara direkta.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:58 i Ln 2013:7y, *bilaga 1* och motion 2013:65 i Ln 2013:8y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Kyrkomötet avsåg 2008 motion 2008:76 i vilken föreslogs att de gällande reglerna om direkta val till stiftsfullmäktige och kyrkomöte skulle ändras till förmån för indirekta val. Utskottet anförde att motion skulle avslås utifrån det ställningstagande och med den motivering som utskottet tidigare formulerat i sitt betänkande

(O 2007:5). I det betänkande fördes ett allmänt resonemang om direkta och indirekta val framförallt utifrån en motion om direkta val till kyrkomötet.

I betänkandet O 2007:5 noterades i bakgrundstexterna att en av de mest omdiskuterade frågorna vid utarbetandet av kyrkoordningen gällde i vilken utsträckning olika beslutande organ skulle väljas genom direkta eller indirekta val. Denna fråga hade också varit mycket debatterad alltsedan dess. Utredningen *Välja med förtroende*, Svenska kyrkans utredningar 2006:2, konstaterade i sitt betänkande (sid. 125) att man i argumentationen för och mot direkta och indirekta val kan se två huvudlinjer. Den ena utgår, enligt utredningen, från att i en demokratiskt uppbyggd organisation bör de enskilda medlemmarna ha ett direkt inflytande över vilka personer som ges förtroendet att representera dem och fatta beslut.

Detta, menade man, är ett huvudargument för direkta val. Den andra argumentationslinjen utgår från vilka uppgifter, vilken ställning och inte minst vilka relationer de olika nivåerna har. Argumenten för indirekta val hämtas, enligt utredningen, från den argumentationslinjen och kan sägas framhålla församlingen som en grund för övriga (organisatoriska) nivåer. De långvariga, återkommande och omfattande diskussionerna visar, anförde utredningen, att båda typerna av argument har skäl för sig.

Utredningen föreslog att det, för att alla församlingsmedlemmar skall kunna vara med och utse de förtroendevalda i församlingen, ska finnas ett genom direkta val utsett beslutande organ i alla församlingar. Valen till samfällighet föreslogs till skillnad mot vad som nu gäller bli indirekta medan valen till stiftsfullmäktige och Kyrkomötet även fortsättningsvis skulle vara direkta. I båda dessa avseenden fanns reservationer till betänkandet.

Remissinstanserna framförde i stor utsträckning kommentarer och synpunkter i frågorna om direkta eller indirekta val till stiftsfullmäktige och kyrkomötet i ett sammanhang.

Också i en av reservationerna och i ett särskilt yttrande behandlades dessa frågor gemensamt.

När det gäller valen till stiftsfullmäktige ansåg utredningen att dessa skulle vara direkta för att markera stiftets karaktär och självständighet samt för att värna kyrkomedlemmarnas demokratiska inflytande. Vad slutligen avsåg valet till kyrkomötet ansåg utredningen att dessa skulle vara direkta då man ansåg det angeläget att bibehålla de enskilda kyrkomedlemmarnas delaktighet och demokratiska inflytande på kyrkomötets sammansättning. Man ansåg också att valbarheten skulle vara inskränkt till valkretsen.

Direkta val till församlingsråd

Organisationsutskottet behandlade i sitt betänkande 2012:2, Strukturfrågor, två motioner om direkta val till församlingsråd. I motion 2012:16 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att från och med kyrkovalet 2017 återinföra ordningen med direktval till församlingen. I motion 2012:52 föreslogs ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till reglering i kyrkoordningen som innebär att det är församlingens medlemmar som väljer församlingsråd.

Organisationsutskottet föreslog att de båda motionerna skulle avslås vilket även blev kyrkomötets beslut. Organisationsutskottet anförde:

Läronämnden konstaterar i sitt yttrande Ln 2012:3y att församlingen är den grundläggande enheten i Svenska kyrkan. Här samlas människor kring ordet och sakramenten. Det är primärt i församlingen som kyrkan blir synlig. I vår kyrkotradition möts ämbetslinjen och former för lokalt självstyre. Det lokala självstyret har utformats på

flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt, avslutar Läronämnden.

I motion 2012:16 och motion 2012:52 föreslås uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag om direktval till församlingen/församlingsråd.

Utskottet menar att kyrkostyrelsens förslag på ett bra sätt ger förutsättningar för församlingarna att under eget ansvar och med eget inflytande påverka församlingens verksamhet i ett pastorat. Utskottet vill peka på att den gemensamma församlingsinstruktionen i pastoratet är en god grund för att beskriva förutsättningar, förväntningar och ansvar för den lokala församlingens arbete. Det är tillfredsställande att den föreslagna kyrkoordningsregleringen innebär att pastoratets kyrkofullmäktige ska ha en skyldighet att genomföra ett församlingsmöte eller någon annan form av nomineringsmöte för att säkerställa församlingens inflytande över vilka som väljs till församlingsråden. Det förutsätts att nomineringarna tillmäts stor betydelse när kyrkofullmäktige väljer församlingsråd och det måste uppfattas som positivt att valbarheten inte inskränks till den enskilda församlingen utan är utvidgad till hela pastoratet. Det råder också stor frihet att finna lämpliga former för nomineringsmöten och dessa kan ses som en naturlig del i församlingens egen verksamhet. Möten kan förläggas i samband med gudstjänster och andra sammankomster i församlingen. Utskottet förutser att avsaknaden av detaljreglering kommer att bidra till att en mångfald av mötesformer utvecklas. En ordning med nomineringsmöten visar tydligt på församlingens inflytande och delaktighet då dessa föreslår personer till uppdragen. Utskottet noterar slutligen att den föreslagna formuleringen i 4 kap. 23 § möjliggör att de genomförs flera möten i samband med nomineringarna.

Utskottet menar sammantaget att det förslag som lagts fram om indirekta val till församlingsråden väl uppfyller demokratiska kriterier och skapar förutsättningar för lokalt inflytande. Motionerna 2012:16 och 2012:52 bör därför avslås.

Utskottets överväganden

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:58.

Utskottet noterar att frågan om direkta eller indirekta val till stift och kyrkomöte diskuterats grundligt och behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. Utskottet anser att motion 2013:58 om indirekta val till stiftsfullmäktige bör avslås utifrån de ställningstaganden som tidigare gjorts 2007 i betänkandet O 2007:5. Utskottet vill särskilt anteckna att utskottet menar att valen till stiftsfullmäktige bör vara direkta för att markera stiftets karaktär och självständighet samt för att värna kyrkomedlemmarnas demokratiska inflytande. Med detta ställningstagande upprätthålls, enligt utskottet, den syn på stiftet som regionalt pastoralt område som läronämnden betonat i sitt yttrande Ln 2013:7y.

Direkta val till församlingsråd

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:65.

I betänkandet O 2012:2, *Strukturfrågor*, uttalade utskottet att de indirekta valen till församlingsråd på ett bra sätt ger förutsättningar för församlingarna i pastorat att under eget ansvar och med eget inflytande påverka församlingens verksamhet i ett pastorat. Utskottet uttalade bland annat att en ordning med nomineringsmöten visar på församlingens inflytande och delaktighet då dessa föreslår personer till uppdragen. Utskottet menade sammantaget att förslaget om de indirekta valen till församlingsråden väl uppfyller demokratiska kriterier och skapar förutsättningar för lokalt inflytande.

Utskottet menar att kyrkomötet bör avslå motion 2013:65 utifrån tidigare överväganden och ställningstaganden samt det faktum att den nuvarande ordningen ännu inte tillämpats i praktiken.

Uppsala den 27 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Olle Reichenberg, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi reserverar oss till förmån för bifall till motion 2013:58.

Kyrkan framträder som församlingar och stift och den kyrkosyn som kommer till uttryck i kyrkoordning är att församling/pastorat är kyrkans grundläggande enheter. Det demokratiska i ett direktvalt stiftsfullmäktige kan ifrågasättas eftersom det ger möjligheter för grupper utan församlingsförankring att ta plats, att det saknas partiskiljande frågor som väljarna kan ta ställning till och därför att stiftens uppgifter handlar om att främja och ha tillsyn över församlingarna och inte att besluta om frågor som rör enskilda medlemmar. Valet kräver också stora resurser, och det finns stora möjligheter att reducera dessa om vi återgår till ett indirekta val. Förutsättningarna för ett indirekt val i stiftsfullmäktige är också bättre idag än före år 2000 eftersom strukturförändringar har gjort antalet kyrkofullmäktige mycket färre. Kyrkostyrelsen bör därför få i uppdrag att ta fram former för hur ett sådant val skulle kunna gå till för att möjliggöra tillämpning i kyrkovalet 2017.

Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Conny Tyrberg och Camilla Widepalm Heurén

Reservation 2

O 2013:12

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2013:65.

Carin Åblad Lundström

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:7y

Indirekta val till stiftsfullmäktige

Läronämndens yttrande över motion 2013:58

I yttrande Ln 1999:3 konstaterade läronämnden att

... stiftet är Svenska kyrkan på den regionala nivån, inte en sammanlutning av de församlingar som ligger inom stiftets område. Stiftets uppgift är att ha tillsyn så att församlingar och de som står i vagnstjänsten i ord och handling gestaltar det kristna budskapet. Stiftet har, liksom församlingen, men till skillnad från den nationella nivån, karaktäriserats som ett pastoralt område.

Under förutsättning att denna syn på stiftet upprätthålls kan val till dess organ utformas på olika sätt.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Val till församlingsråd

Läronämndens yttrande över motion 2013:65

Motionen aktualiserar frågan om formerna för församlingens lokala självstyre.

Läronämnden framhåller i yttrande Ln 2012:3y att ”det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt”.

Ur läromässig synvinkel är bibehållandet av det lokala självstyret en del av vår kyrkas tradition och formerna för detta kan variera.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:13

Medlemsförslag

Sammanfattning

Utskottet avstyrker motion 2013:79 i vilken föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att medlemmar i en församling ska kunna väcka förslag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag) under en mandatperiod. Utskottet anser att motionärernas intention rörande medlemsförslag i kyrkofullmäktige är god, men att något verkligt behov av en kyrkoordningsreglering av frågan saknas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:79.

Motionens förslag

Motion 2013:79 av Anna Ekström m.fl., Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att medlemmar i en församling ska kunna väcka förslag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag) under en mandatperiod.

Bakgrund

Relevanta bestämmelser

Lydelsen av bestämmelserna i det följande stycket träder i kraft den 1 januari 2014.

Enligt 2 kap. 7 § i kyrkoordningen utövas beslutanderätten i en församling av kyrkofullmäktige eller, när flera församlingar bildar ett pastorat, i pastoratet. Av 3 kap. 1 § i kyrkoordningen framgår att kyrkofullmäktige är högsta beslutande organ i en församling som inte ingår i ett pastorat och vidare att om flera församlingar samverkar i ett pastorat är kyrkofullmäktige pastoratets högsta beslutande organ. Enligt 3 kap. 21 § ska kyrkofullmäktige besluta i ärenden som har väckts av kyrkorådet, en ledamot genom en motion, kyrkostyrelsen, stiftsstyrelsen eller domkapitlet, eller av revisorerna, om det gäller ett ärende som har samband med deras uppdrag.

Enligt de motsvarande bestämmelser som gäller i kyrkoordningen idag, råder i princip motsvarande ordning. (2 kap. 4 §, 3 kap. 1 och 24 §§).

Kommuner och landsting har sedan ett tiotal år tillbaka, med stöd av 5 kap. 23 § första stycket p. 5 kommunallagen (1991:900), rätt att införa institutet medborgarförslag, vilket innebär en möjlighet att låta i kommunen folkbokförda medlemmar få väcka ärenden i fullmäktige.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om medlemsförslag i kyrkofullmäktige har behandlats av kyrkomötet 2011 (Mot 2011:24), som avslog motionen på Organisationsutskottets förslag. I sitt betänkande *Medlemsförslag* (O 2011:5) anförde utskottet:

Utskottet menar att medlemsförslag kan vara ett sätt att vitalisera församlingslivet och öka intresset för och uppmärksamheten på församlingens angelägenheter. Det sätt som motionen föreslår känns dock onödigt byråkratiskt.

Församlingarna har redan idag förutsättningar för att stimulera till dialog och ökad kommunikation med medlemmarna. Att till exempel införa en "förslagslåda" på hemsidan kräver inget kyrkomötesbeslut.

Om motionens förslag skulle genomföras finns snarare en risk för att de som lämnar medlemsförslag blir besvikna och frustrerade. Detta eftersom de skulle få vänta ganska länge på svar, med tanke på att kyrkofullmäktige endast sammanträder två till tre gånger per år.

I bakgrunden till det ovan nämnda betänkandet finns en redogörelse för i vilken utsträckning kommuner och landsting använder sig av medlemsförslag. I betänkandet anges:

I dag har en majoritet av kommunerna och en betydande andel av landstingen infört denna förslagsrätt. Förslagsrätten tillkommer de som är folkbokförda i kommunen och gäller även barn och ungdomar liksom utländska medborgare utan lokal rösträtt.

2006 genomfördes en undersökning av de kommuner och landsting som infört systemet med medborgarförslag. Resultaten visade att kommunerna i genomsnitt fått 26 förslag och landstingen 17 stycken under 2004 och 2005. En mindre andel av kommunerna (16 procent) hade fått fler än 51 förslag. Inget landsting hade fått fler än 20 förslag. Möjligheten att lämna medborgarförslag utnyttjades således i högre grad i kommunerna än i landstingen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:79.

Utskottet anser att motionärernas intention rörande medlemsförslag i kyrkofullmäktige är god och noterar även att Svenska Kyrkans Unga genom De Ungas Kyrkomöte stödjer motionen. Dock anser utskottet att en kyrkoordningsreglering av frågan är fel väg att gå. Det skulle visserligen kunna hävdas att vägarna till delaktighet i församlingens angelägenheter aldrig kan bli för många. Enligt utskottets mening finns det dock redan idag goda kontaktytor mellan förtroendevalda och medlemmar. Med hjälp av den tekniska utvecklingen kan dessa kontakter ske allt enklare och snabbare. Kyrkoordningen ska inte tyngas av ytterligare bestämmelser annat än när det finns ett verkligt behov. Eftersom utskottet anser att ett sådant behov saknas, föreslås avslag av motionen.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqust, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström

O 2013:13

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2013:14

Vissa frågor om de kyrkliga valens administration

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45 som behandlar vissa valfrågor.

Utskottet föreslår med avslag på motionerna men med anledning av dem att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av frågor om nomineringsgruppernas logotyp på valsedlar, förutsättningar för elektronisk kandidatregistrering samt distribution av valsedlar direkt till valnämnderna samt återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar som berör dessa och eventuella andra frågor om de kyrkliga valens administration.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:11.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:39.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:45.
4. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration.

Motionernas förslag

Motion 2013:11 av Karl-Gunnar Svensson och Irene Oskarsson, Logotyp på valsedlarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med ett förslag till tillägg eller ändring i kyrkoordningen som gör det möjligt för nomineringsgrupper i kyrkoval att ha med en logotyp på valsedlarna i likhet med det förslag som föreligger beträffande de allmänna valen.

Motion 2013:39 av Hans-Olof Andrén och Carina Etander Rimborg, Elektronisk kandidatregistrering

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda införandet av elektronisk hantering av kandidatförteckningar och kandidatförsäkran vid de kyrkliga valen.

Motion 2013:45 av Bertil Murray, Distribution av valsedlar till valnämnderna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att från och med kyrkovalet 2017 låta distribuera alla valsedlar från tryckeriet direkt till respektive valnämnd.

Bakgrund

Valsedlarnas utformning

Reglerna om valsedlarnas utformning återfinns i 38 kap. 34 och 35 §§ kyrkoordningen. Bland annat anges det att valsedlarna ska åsättas gruppbezeichnung. Kompletterande bestämmelser har även utfärdats av kyrkostyrelsen genom Kyrkostyrelsens beslut om valsedlars utseende vid direkta val (SvKB 2012:19).

2011 års vallagskommitté har i sitt delbetänkande (SOU 2012:94) föreslagit att valsedlarna vid de allmänna valen ska kunna förse med partisymboler. Enligt förslaget ska partierna själva kunna bestämma såväl grafisk utformning som färg på både namn och symbol.

Frågan om valsedlarna ska få innehålla partisymboler har tidigare övervägts av bl.a. 1993 års vallagskommitté (Vallagen, SOU 1994:30), Nomineringsrätts- och valkretskommittén (Vissa valfrågor, SOU 1995:143) och 2003 års vallagskommitté (Ny vallag, SOU 2004:111). Samtliga dessa kommittéer har anfört en rad, främst principiella, skäl mot att införa en möjlighet att ange partisymboler på valsedlarna. 2011 års vallagskommitté föreslår nu, som konstaterats ovan, att partisymboler på valsedlar ska tillåtas. Kommittén uttalar det ska slås i vallagen fast att en partibeteckning får innehålla en partisymbol. Prövningen av risken för att en partibeteckning kan förväxlas med en annan beteckning som registrerats ska även, menar kommittén, omfatta risken för förväxling av partisymboler. Om ett partinamn eller en partisymbol kan förväxlas med ett partinamn eller en symbol som redan är registrerad, ska registrering vägras. Kommittén anför vidare att registrering av en anmälan om deltagande i val ska vägras om ett parti anmäler en partibeteckning (partinamn och partisymbol) som är förväxlingsbar med någon annan beteckning som redan är registrerad i valet, som han anmälts för registrering i valet eller som annars har anmälts för deltagande i det val som anmälan avser. Förslaget är slutligen att det i förordning ska slås fast att en partibeteckning, dvs. partinamnet och i förekommande fall partisymbolen, får tryckas i färg om partiet begär det. Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2015 och tillämpas första gången vid de allmänna valen 2018.

Registrering av kandidater vid de kyrkliga valen

I 38 kap. i kyrkoordningen finns bestämmelser om registrering av nomineringsgrupper och kandidater. Genom kyrkostyrelsens beslut med närmare bestämmelser om direkta val (SvKB 2012:1) har kyrkostyrelsen med stöd av 38 kap. 89 § i kyrkoordningen utfärdat kompletterande bestämmelser om registrering av gruppbezeichnungen och anmälan av kandidater.

Registrering av gruppbezeichnungen och anmälan av kandidater vid de kyrkliga valen är formellt en uppgift för stiftens. Hanteringen baseras på egenhändigt undertecknade kandidatförteckningar och kandidatförsäkran som sänds med post eller lämnas till stiftskanslierna. Stiftet registrerar uppgifterna i det elektroniska valsystemet manuellt. Det finns även rutiner för valsedelskorrektur.

E-legitimation är en elektronisk legitimation för användning på internet. Med hjälp av en e-legitimation kan en fysisk eller juridiskperson legitimera sig och skriva under avtal och transaktioner hos olika myndigheters och företags webbplatser. Exempel på myndigheter som accepterar e-legitimationer är Skatteverket, Försäkringskassan och CSN. Elektroniska underskrifter som skapas med en e-legitimation är likvärdiga med vanliga underskrifter på papper i de flesta sammanhang. En e-legitimation kan lagras på olika medier, vanligtvis i en fil i datorn eller mobiltelefonen, eller ett fysiskt smartkort. I Sverige utfärdas e-legitimationer till privatpersoner av bland andra av flera svenska banker.

Systemet med elektroniska signaturer regleras i lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer. Syftet med lagen är att underlätta användningen av elektroniska signaturer, genom bestämmelser om säkra anordningar för signaturframställning, om kvalificerade certifikat för elektroniska signaturer och om utfärdande av sådana certifikat. Lagen gäller sådana certifikatutfärdare som är etablerade i Sverige och som utfärdar kvalificerade certifikat till allmänheten.

Distribution av valsedlar

Enligt 38 kap. 32 § första stycket i kyrkoordningen tillhandhåller kyrkostyrelsen på beställning av en nomineringsgrupp de valsedlar som ska användas vid valen.

Utskottets överväganden**Utskottets förslag:**

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:11.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:39.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:45.
4. Kyrkomötet beslutar, med anledning av motionerna 2013:11, 2013:39 och 2013:45, att uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration.

I likhet med motionärerna i motion 2013:11 anser utskottet att det finns skäl som talar för att det ska vara möjligt för nomineringsgrupper att på valsedlarna ha med en eventuell logotyp. Likaså anser utskottet att det finns skäl att, såsom föreslås i motion 2013:39, utreda om hantering av kandidatförteckningar och kandidatförsäkran kan ske elektroniskt redan vid 2017 års kyrkoval. En sådan möjlighet skulle kunna effektivisera och underlätta för såväl kandidater på valsedlar som nomineringsgrupper och stiften. Slutligen instämmer utskottet i intentionerna i motion 2013:45 att det kan vara lämpligt att skapa ett system där nationell nivå låter distribuera valsedlar från tryckeri till respektive valnämnd. Utskottet är medvetet om att ett sådant system kan vara resurskrävande för nationell nivå men anser att det är viktigt att frågeställningarna belyses.

Utskottet har även diskuterat andra frågor som berör valens genomförande som till exempel en redovisning som särskiljer blanka valsedlar och ogiltiga valsedlar.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsen liksom tidigare kommer att göra en utvärdering av 2013 års val. Utskottet anser att kyrkomötet bör uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för utvärderingen av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört samt återkomma till

O 2013:14 kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar som kan vara lämpliga och som berör de kyrkliga valens administration.

Uppsala den 26 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Per Westberg, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Ingela Arheden, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Peder Fohlin, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Thulin, Ingela Arheden, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Tillsyns- och uppdragsutskottets
betänkanden
TU 2013:1–15

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkanden

- TU 2013:1 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan
- TU 2013:2 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning
- TU 2013:3 Församlingsinstruktionen m.m.
- TU 2013:4 Evangelister
- TU 2013:5 Kontaktuppgifter till medlemmar
- TU 2013:6 Valperiod för förtroendevalda
- TU 2013:7 Behörighet som arbetsledare
- TU 2013:8 Benämning på befattningar som präst
- TU 2013:9 Demokratifrågor
- TU 2013:10 Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan
- TU 2013:11 Antal diakoner i pastoraten
- TU 2013:12 Följder av lokal anställning av präster
- TU 2013:13 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd
- TU 2013:14 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
- TU 2013:15 Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:1

Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3 avsnitt 2, Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan. Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen har tagit fram den nödvändiga reglering som förra årets kyrkomöte på Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag har begärt. Utskottet noterar Kyrkorättsutskottets påpekanden i yttrande Kr 2013:1y och menar att kyrkostyrelsen har goda möjligheter att hantera de frågeställningar som Kyrkorättsutskottet lyfter fram. Vidare förutsätter utskottet att kyrkostyrelsen ger de anvisningar som behövs. Utskottet tillstyrker förslagen med den justering som Kyrkorättsutskottet föreslår av den föreslagna lydelsen av 29 kap. 6 § i kyrkoordningen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med den av utskottet föreslagna justeringen enligt *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3, avsnitt 2, Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 29 kap. 6 § ska ha följande lydelse.¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap. Kyrkotillhörighet

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill och har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling prövas sådana frågor av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden för den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor om upptagande i kyrkan av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i församlingen eller pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen. Även kyrkoherden för en utlandsförsamling får pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan för den som inte är folkbokförd i Sverige men är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen. Kyrkoherden får utse en annan präst som är verksam inom kyrkoherdens ansvarsområde att pröva sådana frågor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse i Kr 2013:1y, bilaga 2.

Bakgrund

2012 års kyrkomöte beslutade med anledning av motion 2012:35, på förslag av Tillsyns- och uppdragsutskottet i betänkandet TU 2012:4 *Beslut om kyrkotillhörighet för medlem i utlandsförsamling*, att uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet. En promemoria med förslag i enlighet med kyrkomötesuppdraget upprättades och remitterades. Samtliga remissinstanser som yttrade sig över promemorian tillstyrkte dess förslag.

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2013:3 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* behandlas i avsnitt 2 kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan. Skrivelsens förslag överensstämmer med den remitterade promemorians förslag. Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen att kyrkoherden i en församling i Svenska kyrkan i utlandet ges rätt att parallellt med kyrkostyrelsen fatta beslut om inträde i och utträde ur Svenska kyrkan för personer som inte är folkbokförda i Sverige, förutsatt att det är fråga om personer som är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Enligt 2 kap. 16 § i kyrkoordningen omfattar Svenska kyrkan i utlandet utlandsförsamlingar och övriga utlandsverksamheter. Kyrkostyrelsen beslutar vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlands-

verksamheter som ska finnas. Inom Svenska kyrkan i utlandet gäller kyrkoordningens bestämmelser bara om det är särskilt angivet.

Enligt 29 kap. 1 § i kyrkoordningen får en person som är svensk medborgare, eller utländsk medborgare bosatt i Sverige, tillhöra Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen får besluta att även någon annan person får tillhöra Svenska kyrkan. Den prövning som kyrkostyrelsen gör i dispensfrågor är inte endast en formell prövning mot fastställda kriterier, utan en lämplighetsbedömning som avser personer som av släktskap, delaktighet i en utlandsförsamlings arbete eller på någon annan grund vill tillhöra Svenska kyrkan. Eftersom det saknas bestämmelser mot vilka ett beslut i ett ärende om dispens från bosättnings- eller medborgarskapskravet kan prövas kan det inte heller överklagas. Kyrkostyrelsen anför i sin skrivelse att det av dessa skäl är viktigt att prövningen sker på ett och samma ställe för samtliga sökande i syfte att upprätthålla en enhetlig praxis. Mot denna bakgrund, och då inte kyrkoherdar i församlingar i Sverige har rätt att ge dispens, bör inte heller kyrkoherdar i utlandsförsamlingarna ges en sådan befogenhet, menar kyrkostyrelsen. För personer som uppfyller de grundläggande villkor som krävs men som inte är folkbokförda i Sverige bör kyrkoherdar i utlandsförsamlingar kunna ges rätt att besluta i frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar den prövning en kyrkoherde i en församling i Sverige kan göra, menar kyrkostyrelsen.

Kyrkostyrelsen anför vidare att utlandskyrkoherdarnas befogenhet, i likhet med kyrkoherdar i församlingar i Sverige, rimligen bör avgränsas till respektive utlandskyrkoherdes "område" för beslut. Det är dock inte möjligt att i utlandsverksamheten avgränsa vad som är det "egna" området på samma sätt som för den verksamheten i Sverige. Kyrkostyrelsen anser att det är lämpligt att göra en liknande avgränsning för utlandskyrkoherdarna som görs i de icke-territoriella församlingarna. Utlandskyrkoherdarnas befogenhet i de aktuella frågorna föreslås därför vara begränsad på så sätt att rätten att pröva frågor ska gälla den som är eller får vara medlem i den eller de utlandsförsamlingar som kyrkoherden ansvarar för.

Kyrkostyrelsen föreslår också att kyrkoherden i en utlandsförsamling, på samma sätt som kyrkoherden i en församling i Sverige, ska kunna delegera uppgiften att besluta om tillhörighet till en annan präst inom utlandsförsamlingen eller inom det område för vilket kyrkoherden ansvarar.

Som redan nämnts ovan är det kyrkostyrelsen som enligt 2 kap. 16 § i kyrkoordningen beslutar om vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas. Det finns länder där Svenska kyrkan i utlandet inte har någon egen församling, men väl en verksamhetsort i en samarbetsförsamling, vilket innebär att det finns utsända komministrar men ingen svensk kyrkoherde. Det finns också exempel på länder där Svenska kyrkan i utlandet har en kyrkoherde, men ingen församling eftersom det inte är tillåtet i landet i fråga. I sådana länder kommer kyrkoherdar eller komministrar i Svenska kyrkan i utlandet inte att få några beslutsbefogenheter i tillhörighetsfrågor genom de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen. Enligt kyrkostyrelsens förslag kommer kyrkostyrelsen, parallellt med utlandsförsamlingarnas kyrkoherdar, att behålla rätten att pröva frågor om tillhörighet enligt 29 kap. 6 § i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen kommer också, som idag, att kunna delegera sin beslutsbefogenhet. För närvarande har kyrkostyrelsen, via generalsekreteraren, delegerat befogenheten att fatta sådana beslut om vilka här är fråga till en tjänsteman på kyrkokansliet: enhetschefen på organisationsenheten. Enligt 34 kap. 3 a § i kyrkoordningen är Svenska kyrkan på nationell nivå arbetsgivare för all utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet. Dit hör med några få undantag

samtliga präster i Svenska kyrkan i utlandet. Av 34 kap. 12 a § i kyrkoordningen följer att det är kyrkostyrelsen som tillsätter befattningar som präst i Svenska kyrkan i utlandet med anställning på nationell nivå. Detta innebär sammantaget att det är möjligt för kyrkostyrelsen att delegera beslutsbefogenheten i tillhörighetsfrågor till de kyrkoherdar eller komministrar som är verksamma i utlandet men som inte omfattas av de föreslagna ändringarna i 29 kap. 6 § i kyrkoordningen.²

Förslaget innebär inte att personer som är bosatta utomlands, men som inte är eller får vara medlem i en utlandsförsamling eller personer som vistas i Sverige utan att kunna anses bosatta här kommer att kunna få sin behörighet prövad av en utlandskyrkoherde. För dessa grupper innebär kyrkostyrelsens förslag således ingen förändring jämfört med vad som gäller idag och prövning av tillhörighetsfrågor i sådana fall ska således göras av kyrkostyrelsen.

Kyrkostyrelsen anför i skrivelsen att om förslagen antas av kyrkomötet så bör följdändringar göras i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2010:1) med närmare bestämmelser om församlingsordning för utlandsförsamlingar. Exempel på sådana följdändringar framgår av den remitterade promemorian. Det kan enligt kyrkostyrelsen också behöva göras en översyn av den administrativa hanteringen och de rutiner som finns, bl.a. när det gäller hur utlandskyrkoherdarnas beslut i tillhörighetsfrågor ska meddelas kyrkostyrelsen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen har tagit fram den nödvändiga reglering gällande kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet i Svenska kyrkan som förra årets kyrkomöte på Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag har begärt.

Utskottet noterar de påpekanden som gjorts av Kyrkorättsutskottet i yttrande Kr 2013:1y (se *bilaga 2*) om att de föreslagna bestämmelserna kan leda till att en viss rättsosäkerhet uppstår vid beslut om in- och utträde i utlandsförsamlingarna. Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen har goda möjligheter att hantera de frågeställningar som Kyrkorättsutskottet för fram i sitt yttrande. Utskottet förutsätter vidare att kyrkostyrelsen ger de anvisningar som behövs för att i möjligaste mån stärka rättssäkerheten vid utlandsförsamlingarnas hantering av dessa frågor.

Med hänvisning till det ovanstående, och med den justering som Kyrkorättsutskottet föreslår och som framgår av *bilaga 1*, tillstyrker utskottet kyrkostyrelsens förslag till ändringar i 29 kap. 6 § i kyrkoordningen.

² Som framgår ovan kommer 29 kap. 6 § andra meningen i kyrkoordningen ha följande lydelse fr.o.m. den 1 januari 2014 (se SvKB 2012:14): ”För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor om upptagande i kyrkan av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.”. Orden ”och har rätt” tas således bort.

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 29 kap. 6 § ska ha följande lydelse.³

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap. Kyrkotillhörighet

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill och har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling prövas sådana frågor av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen.

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden för den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor om upptagande i kyrkan av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden för den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i församlingen eller pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen. Även kyrkoherden för en utlandsförsamling får pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan för den som inte är folkbokförd i Sverige men är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen. Kyrkoherden får utse en annan präst som är verksam inom kyrkoherdens ansvarsområde att pröva sådana frågor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

3 Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:1y

**Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor
om tillhörighet till Svenska kyrkan**

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2013:3, avsnitt två.

I skrivelsen föreslås att kyrkoherdar i utlandet ges befogenhet att jämte kyrkostyrelsen pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan för personer som inte är folkbokförda i Sverige, men som är eller får vara medlemmar i en utlandsförsamling.

Kyrkorättsutskottet noterar att den föreslagna ändringen i 29 kap. 6 § i kyrkoordningen kan medföra vissa svårigheter för andra än den enskilda utlandsförsamlingen att överblicka när en kyrkoherde i en specifik utlandsförsamling får besluta i frågor om in- och utträde. Detta med anledning av att förutsättningarna för medlemskap varierar beroende på den enskilda utlandsförsamlingens egna bestämmelser för medlemskap. Kyrkorättsutskottet noterar vidare att förslaget innebär att frågor om in- eller utträde kan bli föremål för olika överklagandevägar genom att beslut av en kyrkoherde i en utlandsförsamling överklagas till Domkapitlet i Visby stift medan ett beslut av kyrkostyrelsen överklagas hos Överklagandenämnden. Det kan dessutom noteras att 55 kap. i kyrkoordningen angående diarier och arkiv inte gäller för utlandsförsamlingarna, vilket innebär att det saknas närmare bestämmelser om hur handlingar ska bevaras i samband med en kyrkoherdes beslut om in- eller utträde.

Dessa omständigheter medför att en viss rättsosäkerhet kan uppstå i hanteringen.

Utskottet noterar slutligen att det i den återgivna föreslagna lydelsen av 29 kap. 6 § andra stycket i kyrkoordningen felaktigt anges att beslutad, men inte ännu ikraftträd, lydelse är ”i den församling”. Rätt lydelse i enlighet med SvKB 2012:14 ska vara ”för den församling”.

Utöver vad som anförts ovan har Kyrkorättsutskottet inget att erinra mot de föreslagna ändringarna.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:2

Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas avsnitt 4 om domprostens ställning, uppdrag och tillsättning i kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3. Förslaget i skrivelsen, som tillstyrks av utskottet, innebär att det ska ske samråd mellan kyrkorådet som arbetsgivare och stiftsstyrelsen vid beslut om tillsättning av ett längre vikariat på en befattning som domprost och före en eventuell begäran om befogenhetsprövning avseende en domprost.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 4 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 5 kap. 4 § och 34 kap. 12 § samt rubriken närmast före 34 kap. 12 § ska ha följande lydelse. (Se *bilaga 1*)

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över KsSkr 2013:3 i Ln 2013:9y, *bilaga 2*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över KsSkr 2013:3 i Kr 2013:3y, *bilaga 3* och Kr 2013:12y, *bilaga 4*.

Bakgrund

Utredning

Kyrkostyrelsen konstaterade i sin skrivelse 2012:5 *Strukturfrågor* att förslag i skrivelsen skulle kunna komma att påverka domprostens ställning och uppgifter, särskilt i de fall domkyrkoförsamlingar ingår i flerpastoratssamfälligheter. Mot den bakgrunden tillsatte kyrkostyrelsen i september 2012 en utredning med uppgift att bl.a. göra en översyn av vissa frågor rörande befattningen som domprost. Utredningens förslag angående domprosten lades fram i betänkandet (Svenska kyrkans utredningar 2013:1) *Domprostens ställning, uppgifter och tillsättning*.

Efter remissbehandling av utredningen har kyrkostyrelsen i sin skrivelse 2013:2 lagt fram de förslag angående domprosten som tas upp i detta betänkande.

Bestämmelser om domprost i kyrkoordningen

I 5 kap. 2 § i kyrkoordningen sägs att domprosten är kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Vad gäller uppgifterna som kyrkoherde finns ingen skillnad mellan en domprost och andra kyrkoherdar. Samma gäller beträffande behörighetsbestämmelserna i 34 kap. 9 §. Ifråga om tillsättningsförfarandet gäller dock särskilda förhållanden som innebär att domprosten tillsätts av en tillsättningsnämnd där såväl den lokala arbetsgivaren – församlingen eller pastoratet – som stiftet genom stiftsstyrelsen utser ledamöterna, 34 kap. 12 §. Vid tillsättning på ett vikariat är det dock stiftsstyrelsen som beslutar vem som ska utses, 5 kap. 3 §. Stiftets direkta delaktighet i tillsättningen hör samman med att domprosten utöver att vara kyrkoherde har vissa stiftsuppgifter. Det som är kyrkoordningsreglerat är i första hand domprostens uppgift att vara vice ordförande i domkapitlet, 9 kap. 1–2 a §§, och att vara biskopens ersättare som ledamot i stiftsstyrelsen, 7 kap. 12 §.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsen, liksom utredningen, diskuterar på ett övergripande plan ordningen med att i befattningen som domprost förena uppgiften som kyrkoherde och vissa stiftsuppgifter. Man menar, med stöd från remissinstanserna, att denna ordning bör bestå.

I kyrkostyrelsens skrivelse finns i huvudsak två konkreta förslag. De avser dels tillsättning av vikarierande domprost, dels befogenhetsprövning. Kyrkostyrelsens förslag beträffande tillsättning av domprost innebär att stiftsstyrelsen får en kyrkoordningsreglerad skyldighet att samråda med kyrkorådet innan man utser en vikarierande domprost. Ett motiv för detta förslag är att det markerar, att domprosten är av stor betydelse både för stift och för församling. Detsamma sägs om det ytterligare förslag som läggs fram i skrivelsen.

Skrivelsens andra förslag innebär att ett kyrkoråd före en ansökan hos domkapitlet om befogenhetsprövning avseende en domprost ska samråda med stiftsstyrelsen. Befogenhetsprövningen, som regleras i 31 kap. 14 § i kyrkoordningen, innebär att kyrkorådet innan man fattar ett beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering av en präst eller beslut om disciplinär åtgärd mot en präst, ska ha en prövning från domkapitlet av att beslutet inte strider mot kyrkoordningens regler om tillsyn från biskop och domkapitel vad gäller lära, utövande av vinningstjänsten och efterlevnad av vinningslöften. I kyrkoordningskommentaren avseende befogenhetsprövning i kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte noterades, att det med hänsyn till de tidsgränser som enligt lag och avtal finns för att vidta åtgärder av uppräknat slag blir nödvändigt med en skyndsam handläggning i alla instanser. Som motiv för förslaget i årets skrivelse anför kyrkostyrelsen, utöver den tidigare nämnda markeringen av domprostens betydelse för såväl stift som församling, att det är rimligt att samråd ska ske när eventuella arbetsrättsliga åtgärder är aktuella eftersom tillsättning av domprost sker i samverkan mellan stift och församling.

Övriga utredningsförslag har inte lett till några förslag från kyrkostyrelsens sida. Det gäller bl.a. utredningens förslag om en kyrkoordningsreglering av befattningar som biträdande kyrkoherde och som domkyrkokaplan. Kyrkostyrelsen menar att detta är frågor som kan hanteras lokalt utan närmare reglering i kyrkoordningen.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsen förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt *bilaga 1*.

Kyrkostyrelsen föreslår i den del av skrivelsen 2013:3 som behandlas i detta betänkande två mindre ändringar i kyrkoordningens bestämmelser om domprost. Båda ändringarna avser samverkan mellan stiftet och domprostens församling eller pastorat. Ordningen med en särskild tillsättningsnämnd med ledamöter utsedda av stiftsstyrelse och kyrkoråd samt med biskopen som ordförande är ett påtagligt uttryck för denna samverkan.

Det första förslaget i skrivelsen innebär att det i kyrkoordningen ska införas bestämmelser om samråd mellan stiftsstyrelse och kyrkoråd när ett vikariat som varar längre än tre månader ska tillsättas. Det är stiftsstyrelsen som har beslutanderätten och som åläggs en samrådsskyldighet med kyrkorådet som är domprostens arbetsgivare. Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 2013:9y att det är konsekvent utifrån domprostens särskilda ställning att tillsättning av ett längre vikariat sker genom ett samspel mellan stift och församling. Vi delar den bedömningen och föreslår därmed att kyrkostyrelsens förslag ska genomföras.

Det andra förslaget gäller en samrådsskyldighet från kyrkorådets sida om den situationen skulle uppstå att man avser att begära en befogenhetsprövning hos domkapitlet. En sådan prövning ska domkapitlet göra före ett beslut från kyrkorådets sida om uppsägning, avskedande, omplacering eller beslut om disciplinär åtgärd. På ett motsvarande sätt som ifråga om en tillsättning tills vidare eller vid ett längre vikariat finns goda skäl för samråd beträffande en så ingripande åtgärd som en befogenhetsprövning. En komplicerande faktor i detta sammanhang, som också Kyrkorättsutskottet pekar på i sitt yttrande Kr 2013:3y, är den förlängning av handläggningstiden som därmed kan uppstå. Det finns arbetsrättsligt betingade tidsgränser som kan vara nödvändiga att följa. En uppsägning på grund av personliga skäl får inte enbart ske av orsaker som arbetsgivaren har känt till mer än två månader före underrättelsen om uppsägningen som lämnades till arbetstagaren. Vid sidan av tidsgränser gäller också att det kan medföra stora påfrestningar på förtroendet som domprost och ställningen som arbetsledare om det blir en långt utdragen tid mellan ett första beslut om samråd om befogenhetsprövning och ett slutligt beslut om den åtgärd som befogenhetsprövningen avser.

Vi har prövat möjligheten till en alternativ formulering av de föreslagna bestämmelserna om samråd i 34 kap. 12 § sista stycket. Det skulle innebära att kyrkorådet ska samråda med stiftsstyrelsen inför en begäran om befogenhetsprövning om inte särskilda skäl talar däremot. Huvudbestämmelsen skulle innebära att man ska genomföra ett samråd. Skulle det av tidsskäl bedömas att det inte var möjligt att genomföra skulle samrådsförfarandet kunna utgå. Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över detta i Kr 2013:13y, *bilaga 4*. Trots att Kyrkorättsutskottet inte direkt har avstyrkt vår alternativa formulering har våra förnyade överväganden lett fram till att vi inte föreslår någon ändring i den av kyrkostyrelsen föreslagna texten. Motiv för detta är följande.

Det är främst vid uppsägning av personliga skäl som det finns risk för att gällande tidsfrister blir svåra att hantera. Även när man ser det som en ren undantagssituation bör man så långt möjligt utforma bestämmelserna så att de är tillämpliga också i ett sådant fall. Om det blir fråga om befogenhetsprövning avseende en uppsägning av personliga skäl kan förutsättas att situationen är sådan, att det är känt sedan en längre tid att problem föreligger. I regel har man före en så drastisk åtgärd prövat andra tänkbara lösningar. Biskop och stifts-

styrelse torde känna till situationen och därmed kan man ha beredskap att snabbt agera. Härtill kommer att man i regel behöver ha bestämmelser i en delegationsordning eller på annat sätt ha kommit överens om hur man hanterar brådskande ärenden som måste hanteras trots att det inte är möjligt att sammankalla stiftsstyrelsen i dess helhet.

Uppsala den 26 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andréén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Rune Wallmyr, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 5 kap. 4 § och 34 kap. 12 § samt rubriken närmast före 34 kap. 12 § ska ha följande lydelse.¹

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***5 kap. Kyrkoherden**

3 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning församlingens övriga präster ska träda in som vikarie-
rande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster som enligt kyrkorådets, kyrkonämndens eller pastoratsnämndens beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.

Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet, kyrkonämnden eller pastoratsnämnden vikarie.

För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet, kyrkonämnden eller pastoratsnämnden vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen.

4 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning övriga präster i församlingen eller pastoratet ska träda in som vikarierande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster, som enligt kyrkorådets beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.

Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet vikarie.

För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen *efter samråd med kyrkorådet*.

34 kap. Kyrkans anställda**Tillsättning av domprost**

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett flerförsamlingspastorat utser i stället

Tillsättning av domprost *m.m.*

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat utser i stället pastoratets kyrko-

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

kyrkonämnden eller, om en sådan finns, pastoratsnämnden tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet i en församling ska tillämpas på tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 20 § om beslutsföret,
- 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv, och
- 4 kap. 23 § om ärendenas avgörande och protokoll.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på pastoratets anslagstavla.

råd tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet ska i tillämpliga delar gälla för tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 15 § om beslutsföret,
- 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, och
- 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på domkyrkoförsamlingens eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets anslagstavla.

Inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost ska, innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 §, kyrkorådet samråda med stiftsstyrelsen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Tillsättning av domprostvikarie

Läronämndens yttrande över KsSkr 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Tillsättningen av domprost sker genom en tillsättningsnämnd gemensam för församling och stift. Det är konsekvent utifrån domprostens särskilda ställning att tillsättning av ett längre vikariat också sker genom ett samspel mellan stift och församling. Läronämnden hänvisar till sitt tidigare yttrande Ln 2001:17y:

Läronämnden vill framhålla att formerna för tillsättning av domprost måste bestämmas av domprostens i kyrkoordningen och traditionen bestämda uppdrag att vara domkapitlets vice ordförande och biskopens ersättare som ledamot i stiftsstyrelsen med den teologiska och pastorala kompetens och det förtroende i stiftet som detta förutsätter. Domkyrkan är ett historiskt och aktuellt tecken för Svenska kyrkans episkopala struktur och har i stiftet en betydande roll i mötet med samhälle och kultur och i den liturgiska och pastorala utvecklingen i stiftet. Också detta måste vägas in vid val av former för tillsättning av domprost.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:3y

Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över skrivelse 2013:3, avsnitt tre.

I skrivelsen föreslås att det införs ett uttryckligt krav på samråd när domprost-vikarie ska utses för tid längre än tre månader samt innan ansökan om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § i kyrkoordningen görs inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost.

Kyrkorättsutskottet har ur kyrkorättslig synpunkt inget att erinra mot den föreslagna ändringen. Kyrkorättsutskottet noterar dock att bestämmelsen om samråd vid befogenhetsprövning kan medföra vissa praktiska problem med hänsyn till de arbetsrättsliga tidsfrister som en arbetsgivare har att förhålla sig till.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:12y

Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets kompletterande yttrande till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag till ändrad lydelse av skrivelse 2013:3, avsnitt tre.

Kyrkorättsutskottet har tidigare yttrat sig över kyrkostyrelsens förslag (Kr 2013:3y) och då noterat att den av kyrkostyrelsen föreslagna bestämmelsen om samråd vid befogenhetsprövning kan medföra praktiska problem med hänsyn till de arbetsrättsliga tidsfrister som en arbetsgivare har att förhålla sig till.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har därefter begärt yttrande över ett förslag till justerad lydelse i 34 kap. 12 § sjunde stycket, enligt följande (föreslagen justering kursiverad).

Inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost ska kyrkorådet, *om inte särskilda skäl talar däremot*, innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § samråda med stiftsstyrelsen.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har i huvudsak anfört följande skäl till den föreslagna justeringen. Syftet med tillägget om särskilda skäl är att öppna en möjlighet att hantera en situation där tidsfrister i det arbetsrättsliga regelsystemet medför att det inte finns tidsutrymme för ett formellt samrådsförfarande. Det skulle kunna vara fråga om uppsägning av personliga skäl som inte får ske enbart av orsaker som arbetsgivaren har känt till mer än två månader före underrättelsen om uppsägningen lämnas till arbetstagaren. Med särskilda skäl avses alltså bara sådana undantagssituationer där ett formellt samrådsförfarande inte är möjligt på grund av sådana praktiska problem som Kyrkorättsutskottet har pekat på i sitt yttrande.

Kyrkorättsutskottet ifrågasätter behovet av den föreslagna ändringen av bestämmelsen. Befogenhetsprövning för att pröva en uppsägning av personliga skäl är en så ingripande åtgärd att man om ett sådant fall uppkommer borde kunna kalla stiftsstyrelsen till ett extra sammanträde.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:3

Församlingsinstruktionen m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas fem motioner som på olika sätt är kopplade till församlingsinstruktionen. Tre motioner, 2013:12, 2013:15 och 2013:72, gäller i första hand de nationella minoritetsspråken. Utskottet konstaterar att gällande skrivning om att församlingsinstruktionen ska behandla församlingens verksamhet på de språk som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift infördes för ett par år sedan. Utskottet ser inga skäl att ompröva detta beslut och föreslår att motionernas förslag till ändringar i bestämmelserna om församlingsinstruktionen ska avslås. I motionerna 2013:12 och 72 föreslås därtill att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att ta fram ändringar i kyrkoordningen med hänsyn till de inhemska minoriteternas rättigheter. Även i detta fall föreslår utskottet avslag på motionerna. I motion 2013:29 finns förslag om att frivilligarbetet obligatoriskt ska behandlas i församlingsinstruktionen och att det ska finnas gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan. Utskottet föreslår, bl. a. mot bakgrund av att likartade förslag för två sedan har behandlats av kyrkomötet, att motionen avslås. Likaså föreslår utskottet avslag på motion 2013:95 med förslag om ändringar i bestämmelser som ska träda i kraft kommande årsskifte och som behandlar ansvarsfördelningen för församlingens grundläggande uppgift i de framtida pastoraten.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:12 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:12 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:15.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:29 punkt 1.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:29 punkt 2.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:72 punkt 1.
7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:72 punkt 2.
8. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:95.

Motionernas förslag

Motion 2013:12 av Soili Brunberg, Stärk minoriteternas rättigheter

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 57 kap. 5 § lägga till ”nationella minoritetsspråk” före ”andra språk” så att lydelsen blir följande:
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoral programmet ska särskilt behandlas dels församlingens verksamhet på nationella minoritetsspråk och andra språk än svenska

som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. (SvKB 2009:4, 2010:6, 2012:5)

2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att 2014 återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att det tydligare framgår hur de historiskt inhemska minoriteternas rättigheter beaktas på alla kyrkans nivåer, med särskilt beaktande av villkor och omständigheter i de språkliga förvaltningsområden som inrättats.

Motion 2013:15 av Ylva Wahlström och Anki Erdmann, Stärk de olika språken i Svenska kyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 57 kap, 5 § lägga till ordet "nationella minoritetsspråk", "svenskt teckenspråk" innan "andra språk" så att lydelsen blir följande:
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska särskilt behandlas dels församlingens verksamhet på nationella minoritetsspråk, svenskt teckenspråk och andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. (SvKB 2009:4, 2010:6, 2012:5)

Motion 2013:29 av Vivianne Wetterling m.fl., Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med ett förslag till kyrkoordningsändring om en obligatorisk uppgift i varje församlingsinstruktion om församlingens/pastoratets frivilligarbete.
2. Kyrkomötet beslutar att det ska finnas gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan ungefär som riktlinjer för konfirmandarbetet.

Motion 2013:72 av Maria Lagerman och Lena Lindström, Stärk minoritetsspråkens rättigheter

1. Kyrkomötet beslutar att i kyrkoordningens 57 kap, 5 § lägga till "nationella minoritetsspråk och" före "de andra språk" så att lydelsen blir följande:
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastorala programmet ska särskilt behandlas dels församlingens verksamhet på nationella minoritetsspråk och de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. (SvKB 2009:4, 2010:6, 2012:5)
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att det tydligare framgår hur de nationella minoriteternas rättigheter ska beaktas i församlingar, stift och på nationellt plan, med särskilt tanke på villkor och omständigheter i de språkliga förvaltningsområden som inrättats för finska, meänkieli eller samiska.

Kyrkomötet beslutar att 57 kap. 5 § i kyrkoordningen ändras enligt följande.

Nuvarande lydelse

... ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingar i pastorat även redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 19 § i huvudsak disponeras.

Förslag till ny lydelse

... ska i en gemensam församlingsinstruktion för församlingar i pastorat även redovisas hur *man i pastoratet samarbetar om verksamheten utifrån församlingens grundläggande uppgift*. Där ska också redovisas hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade enligt 37 kap. 19 § i huvudsak disponeras.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motionerna 2013:12, 2013:15 och 2013:72 i Kr 2013:5y, *bilaga 1* och över motion 2013:95 i Kr 2013:11y, *bilaga 2*.

Bakgrund**Allmänt om församlingsinstruktionen**

Bestämmelser om församlingsinstruktionen finns i kyrkoordningens kapitel 57 om tillsyn. Församlingsinstruktionen var en nyhet som infördes genom kyrkoordningen. I betänkande *Personal, tillsyn, överklagande* (Svenska kyrkans utredningar 1998:6), där församlingsinstruktionen introducerades, ses denna som ett instrument för tillsyn över församlingar och ämbetsbärare. Vid 1999 års kyrkomöte behandlade Andra kyrkolagsutskottet i sitt betänkande om kyrkoordningen (2 KL 1999:1) vissa frågor om församlingsinstruktionen. Utskottet konstaterade att församlingsinstruktionens innehåll var av betydelse för domkapitlets tillsyn. Kopplat till detta noterade utskottet att församlingsinstruktionen bara ska innehålla det som anges i kyrkoordningen.

Det har efter det första beslutet vid 1999 år kyrkomöte skett vissa förändringar i bestämmelserna om församlingsinstruktionen. Det gäller såväl vad den ska innehålla som ifråga om den lokala beslutsordningen beträffande församlingsinstruktionen. 2012 års kyrkomötes beslut om den lokala strukturen innebär att det kommer att ske förändringar i bestämmelserna om församlingsinstruktionen från den 1 januari 2014. Från denna tidpunkt gäller i huvudsak följande.

För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i samråd med domkapitlet. När det gäller en gemensam församlingsinstruktion för församlingarna i ett pastorat ska kyrkorådet vid utarbetandet av instruktionen samråda med församlingsråden. Instruktionen ska innehålla sådana regler för församlingen och dess verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i kyrkoordningen. Det centrala i församlingsinstruktionen får sägas vara ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift. I detta program ska även behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift. Det

ska också finnas en barnkonsekvensanalys. Härtill ska i en för församlingarna i ett pastorat gemensam församlingsinstruktion redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet. Vidare ska anges hur de befattningar som präst som ska finnas inrättade i huvudsak disponeras. Det ska ske en översyn av församlingsinstruktionen minst vart fjärde år. Beträffande den lokala ansvarsfördelningen framhöll kyrkostyrelsen i strukturskrivelsen till 2012 års kyrkomöte, KsSkr 2012:5, att församlingsinstruktionen får en central roll när det gäller relationerna och arbetsfördelningen mellan pastoratet och församlingarna. I skrivelsen sades därtill följande:

Av församlingsinstruktionen framgår de uppgifter som församlingarna samverkar kring och som pastoratet i så fall har ett ansvar för. Det ska också framgå vilka uppgifter de enskilda församlingarna har ansvar för, inte bara i relation till pastoratet utan även i relation till varandra. Det är ju möjligt för en församling att svara för en viss uppgift för hela pastoratet eller en del av pastoratet, det vill säga för några av församlingarna.

I betänkandet *Närhet och samverkan* angav strukturutredningen att den uppfattat att det har skett en viss förändring i synen på församlingsinstruktionen.

Tillsynsaspekten har tonats ned och församlingsinstruktionen har fått ett mer övergripande innehåll än vad man vanligen tänker sig utifrån begreppet "instruktion". När vi lägger fram förslag om en för församlingarna i ett pastorat gemensam församlingsinstruktion utgår vi från att församlingsinstruktionen, på ett tydligare sätt än som ofta torde vara fallet, ska få mera av en direkt styrande funktion.

Andra språk än svenska

Fram t.o.m. år 2010 angavs i bestämmelserna om församlingsinstruktionen att i det pastorala programmet skulle särskilt behandlas församlingens verksamhet på teckenspråk samt på samiska, finska och andra språk.

I en motion till 2009 års kyrkomöte, motion 2009:13, föreslogs att bestämmelserna om församlingsinstruktionen skulle ändras så att där skulle finnas en redogörelse för församlingens verksamhet på de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib och samiska samt på teckenspråk och andra språk. I motionens motiveringar pekades också särskilt på den förstärkta ställning som de nationella minoritetsspråken har fått i det svenska samhället.

I Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2009:1 *Nationella minoriteter* föreslog utskottet att motionen skulle avslås men även att kyrkomötet skulle uppdraga åt kyrkostyrelsen att utreda möjligheterna till en ändring av 57 kap. 5 § punkt 3 i enlighet med utskottets överväganden. Detta blev också kyrkomötets beslut.

I sina överväganden framhöll utskottet att församlingsinstruktionen ska vara ett levande dokument. Utskottet såg det viktigt att den inte blir ett dokument innehållande en rad punkter som är obligatoriska att ha med enligt kyrkoordningen men som saknar förankring i församlingens verklighet. Utskottet menade att situationen vad gäller de nationella minoritetsspråken och andra språk skiljer sig mycket åt mellan olika församlingar. Samiska, finska och meänkieli talas av många, inte bara i Luleå stift, medan det på andra ställen kan vara t.ex. arabiska, spanska eller danska som är det största språket efter svenskan. Kyrkoordningens bestämmelser om redovisning av verksamhet på andra språk än svenska bör utformas så att de passar varje församling utan att skapa onödiga

krav. Utskottet framförde att domkapitlet utifrån sin kunskap om förhållandena i stiftet kan se till att varje församling har verksamhet på de språk som är relevanta. Utskottet menade att församlingsinstruktionen borde innehålla en redogörelse för församlingens verksamhet på de språk utöver svenska som är vanliga i den församlingen som församlingsinstruktionen gäller.

Mot bakgrund av bl.a. kyrkomötets beslut utarbetades en promemoria om församlingens verksamhet på andra språk än svenska och rätten att i vissa fall använda nationella minoritetsspråk. Efter remissbehandling låg förslagen i promemorian till grund för förslag i kyrkostyrelsens skrivelse 2009:3 *Ändringar i kyrkoordningen*. Av de 21 remissinstanser som hade yttrat sig över promemorians förslag hade 18 tillstyrkt dessa. Förslagen i promemorian och senare i kyrkostyrelsens skrivelse innebar att bestämmelserna om församlingsinstruktionen i här behandlat avseende skulle få nu gällande lydelse. I församlingsinstruktionens pastoralprogram skulle alltså behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

Vidare föreslogs en ny 7 § i 36 kap. om skyldigheten för vissa kyrkliga organ att ta emot och besvara skriftliga handlingar på tre av de i det svenska samhället särskilt erkända nationella minoritetsspråken nämligen finska, meänkieli och samiska. Därmed skulle för kyrkliga organ till en del gälla detsamma som gäller för förvaltningsmyndigheter, men alltså inte för några kyrkliga organ, enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Till skillnad från vad som gäller för förvaltningsmyndigheter föreslogs att bestämmelserna i kyrkoordningen bara skulle avse skriftliga framställningar. Skyldigheten gäller bara inom de i 6 § i lagen genom uppräknade av ett antal kommuner definierade förvaltningsområdena. Myndigheternas skyldigheter gäller även de kommuner som enligt bestämmelser i lagens 7 § frivilligt ingår i förvaltningsområdena efter anmälan till och beslut av regeringen. Kyrkostyrelsen framhöll i skrivelsen att den ordning som föreslogs är en miniminivå där bestämmelserna i kyrkoordningen är tvingande. Inget hindrar att församlingar utsträcker sin service därutöver men detta behövde inte regleras i kyrkoordningen.

Kyrkomötet beslutade att bifalla kyrkostyrelsens förslag i skrivelsen 2009:3.

Bestämmelser och riktlinjer för frivilligarbete

I betänkandet TU 2011:14 *Församlingsinstruktionen* behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet en motion (2011:9) med förslag om att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda om det ska finnas en pastoral för volontärer i församlingsinstruktionen. Utskottet framhöll i sina överväganden betydelsen av att ge goda förutsättningar för ett ideellt engagemang. Utskottet menade att det ändå inte borde införas ytterligare bestämmelser om församlingsinstruktionens innehåll.

Volontärskap och frivilliginsatser gäller primärt sådan verksamhet som är ett utflöde av den grundläggande uppgiften. En särskild pastoral för volontärer ser vi därför inte som nödvändig och inte heller som den bästa vägen för att åstadkomma det som vi ser som motionens intention. I det pastoralprogrammet för den grundläggande uppgiften finns det goda skäl att ta med frågor om hur det ideella engagemanget tas till vara och bereds plats i församlingens arbete. Därmed kan tydliggöras att församlingens medlemmar inte har sin primära uppgift som konsumenter av viss verksamhet utan med dopet som den grundläggande vigningen har del i ansvaret för att församlingen fullgör sin grundläggande uppgift.

I enlighet med utskottets förslag beslutade kyrkomötet att avslå motionen.

Det som kallas *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* utkom första gången 1978 och har därefter bearbetats flera gånger. De första riktlinjerna ersatte en tidigare läroplan för konfirmandarbetet. Riktlinjerna blir formellt gällande för församlingen om domkapitlet med stöd av bestämmelserna i 22 kap. 5 § och 57 kap. 5 § i kyrkoordningen anger i församlingsinstruktionen att riktlinjerna ska tillämpas. I 22 kap. 5 § sägs att domkapitlet får utfärda bestämmelser för den dopundervisning som ska föregå gudstjänsten. I 57 kap. 5 § sägs att församlingsinstruktionen bl.a. ska innehålla de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i kyrkoordningen. Några motsvarande bestämmelser om riktlinjer för någon del av församlingens arbete finns inte i kyrkoordningen. Det finns inte heller riktlinjer för andra områden inom församlingsarbetet på motsvarande sätt som för konfirmandarbetet. Det finns biskopsbrev som till en del har en riktlinjekaraktär. Det kan t.ex. gälla avsnitten om pastoralala frågor biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext*.

Ideellt forum i Svenska kyrkan är ett samarbete mellan olika inomkyrkliga organisationer. Tillsammans vill man skapa ett nätverk kring delaktighet och engagemang i det lokala församlingslivet och lyfta fram idealitetens betydelse. Målsättningen är att synliggöra församlingens medlemmar som bärare av kyrkans uppdrag. Ideellt forum vill också vara en mötesplats där man byter erfarenheter och inspirerar varandra kring hur man kan underlätta och ge plats för personligt engagemang i det lokala församlingsarbetet.

Ideellt forum ansvarar för Volontärbyrån i Svenska kyrkan. Denna ger möjlighet för den som vill engagera sig ideellt att hitta aktuella uppdrag inom Svenska kyrkan. Volontärbyrån i Svenska kyrkan samverkar med Volontärbyrån, som är en ideell verksamhet med syftet att göra det enkelt för volontärer och ideella organisationer att hitta varandra. Utöver att förmedla volontäruppdrag utbildar man också frivilligorganisationer i volontärsamordning. Volontärbyrån har en skriftserie som behandlar olika frågor som avser volontärer och via Volontärbyråns kunskaps bank på internet, www.volontarbyran.org, kan man också ladda hem ett antal praktiska mallar.

Vid 2011 års kyrkomöte behandlade Kyrkolivsutskottet i sitt betänkande 2011:18 Nationell strategi för ökat ideellt engagemang en motion med förslag om att kyrkostyrelsen skulle få uppdraget ”att utarbeta en nationell strategi för hur Svenska kyrkans församlingar ska ges stöd att utvecklas som forum för ideellt engagemang inom kyrkan och i det svenska samhället”. Kyrkolivsutskottet delade motionärernas uppfattning att ideellt engagemang är en viktig del i Svenska kyrkan och en framtidsfråga. Man såg det som relevant att en nationell strategi för att ytterligare stärka det arbete som redan sker. Kyrkolivsutskottet uttryckte Förhoppningen är att en sådan strategi leder till att stöd kommer församlingar och stift till del och underlättar för det ideella engagemanget att växa och utvecklas ytterligare. Utskottet föreslog att motionen skulle bifallas och detta blev också kyrkomötets beslut, KmSkr 2011:8.

I KsSkr 2012:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2011 redovisade kyrkostyrelsen sina åtgärder med anledning av uppdraget från 2011 års kyrkomöte. En förstudie genomfördes under våren 2012. I förstudien pekades på olika åtgärder som behövs för att stift och församlingar ska få ett relevant stöd för det arbete kring det ideella engagemanget som redan pågår. Flera stift hade uttryckt att en nationell strategi skulle ha föga betydelse om den inte anknyter till redan befintliga arbetsformer och de nätverk som finns och verkar genom Ideellt forum. Man såg ett nationellt stöd till det strategiska arbete som redan pågår är

viktigt. Kyrkostyrelsen menade vidare att de behov som redovisades i förstudien anknyter till de fokusområden som styrelsen beslutat om för den nationella nivåns stöd och därför också kan hanteras inom ramen för den nationella nivåns verksamhet. Kyrkostyrelsen angav som sin avsikt att stärka engagemanget i Ideellt Forum. Skrivelsen var slutbehandlad genom de redovisade åtgärderna.

Utskottets överväganden

Minoritetsspråk och minoriteters rättigheter

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2013:12, 2013:15 och 2013:72.

Motionerna 2013:12, 15 och 72 tar upp frågor om i första hand de nationella minoritetsspråken. I motionerna finns likartade förslag till ändring av kyrkoordningens bestämmelser om församlingsinstruktionens pastorala program. Gemensamt är förslaget att det ska anges att församlingens verksamhet på nationella minoritetsspråk ska behandlas i det pastorala programmet. I motion 2013:15 föreslås därtill att även svenskt teckenspråk ska finnas med i bestämmelserna.

I 57 kap. 5 § i kyrkoordningen sägs att i församlingsinstruktionens pastorala program ska behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift. Den lydelsen av bestämmelserna beslutades av 2010 års kyrkomöte och har gällt sedan den 1 januari 2011. Bestämmelsen fick sin utformning efter att ett utredningsförslag av motsvarande slag hade tagits fram på initiativ av 2009 års kyrkomöte. Utredningsförslaget fick ett mycket starkt stöd vid remissbehandlingen.

Vi menar i enlighet med vad Kyrkorättsutskottet anfört i sitt yttrande Kr 2013:5y att man inte alltför ofta bör göra ändringar i kyrkoordningen. För att ändra bestämmelser som fick sin nuvarande utformning för bara ett par år sedan måste det klart visas att de inte fyller sin uppgift. Vi har inte uppfattat att detta är fallet med de här behandlade bestämmelserna. Det har naturligtvis inte funnits någon som helst avsikt att försämra de nationella minoritetsspråkens eller teckenspråkets plats i kyrkans verksamhet. Det framgår inte heller av motionerna att detta har blivit fallet. När Tillsyns- och uppdragsutskottet vid 2009 års kyrkomöte lade fram det förslag som har lett fram till gällande bestämmelser om språk i församlingsinstruktionen pekade utskottet på domkapitlets uppgifter i sammanhanget. Domkapitlet måste utifrån sitt tillsynsuppdrag och sin kunskap om förhållandena i stiftet se till att varje församling har verksamhet på de språk som är relevanta.

Mot bakgrund av det som vi här har anfört menar vi att kyrkomötet ska avslå punkten 1 i motionerna 2013:12 och 72 samt motion 2013:15.

I punkten 2 i motionerna 2013:12 och 72 föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att återkomma med förslag till sådan ändring av kyrkoordningen att det tydligare framgår hur de nationella minoriteternas rättigheter beaktas i församlingar, stift och på nationellt plan, särskilt med tanke på villkor och omständigheter i de språkliga förvaltningsområdena.

Motionärerna i motion 2013:72 synes mena att det förhållandet att viss myndighetsutövning har delegerats till Svenska kyrkan i sig medför särskilda skyldigheter av det slag som regleras i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Detta är dock inte fallet då den lagen bara avser myndigheters verksamhet. Att det inte finns några legala föreskrifter som riktar sig till kyrkliga

organ hindrar naturligtvis inte att Svenska kyrkan så långt det är möjligt ska tillgodose t.ex. att kyrkliga handlingar kan ske på det egna språket. I kyrkoordningen har också, vilket även noteras i motion 2013:72, införts bestämmelser om skyldighet för kyrkliga organ ta emot och besvara skriftliga framställningar på finska, meänkieli respektive samiska, 36 kap. 7 §. Skyldigheten gäller de direkt i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk definierade förvaltningsområdena.

Vi menar att det är tveksamt att ytterligare söka reglera dessa frågor i kyrkoordningen. Även utan bestämmelser i kyrkoordningen måste naturligtvis behoven hos olika språkliga minoriteter uppmärksammas och tillgodoses. Som ett exempel kan noteras att inför det nyligen genomförda kyrkovalet togs fram valinformation på bl.a. Davvisáme – nordsamiska, Julevsámegiellaj – lulesamiska, Meänkieli – tornedalsfinska, Romanes – romani, Suomeksi – finska och Åarjelsaemien – sydsamiska.

Vi menar mot den bakgrunden att det inte bör ges något uppdrag till kyrkostyrelsen av det slag som föreslås i punkten 2 i motionerna 2013:12 och 72 och föreslår alltså att även dessa båda punkter avslås.

Frivilligarbete

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:29.

Vi är helt eniga med motionärerna bakom motion 2013:29 om frivilligarbetets betydelse. Att det finns engagerade församlingsmedlemmar som på frivilligbasis gör insatser på olika områden är av grundläggande betydelse för Svenska kyrkans identitet. Vi är däremot betydligt mer tveksamma till värdet av sådant som kan få karaktär av påbud uppifrån när det gäller det som uppenbart måste växa fram och få sin näring i det egna lokala sammanhanget. Stöd, hjälpmedel och inspiration kan vara av stor betydelse men vi menar att det saknas anledning för kyrkomötet att fatta beslut om att det ska finnas gemensamma riktlinjer. Det är också oklart vilken ställning sådana riktlinjer skulle ha till skillnad från det även på annat sätt reglerade konfirmandarbetet och konfirmationen.

Av bakgrundsteckningen framgår också att kyrkomötet så sent som för två sedan fattade beslut avseende en nationell strategi för ökat ideellt engagemang. Resultatet av det beslutet redovisades vid förra årets kyrkomöte. Det hade bl.a. visat sig att en nationell strategi bedömdes vara av föga betydelse.

Vid 2011 års kyrkomöte behandlades också frågan om en pastoral för volontärer i församlingsinstruktionen. I betänkandet TU 2011:14 *Församlingsinstruktionen* avvisade Tillsyns- och uppdragsutskottet för sin del tanken att det borde införas ytterligare bestämmelser om församlingsinstruktionens innehåll. Detta godtogs också av kyrkomötet. Det som då sades om att ta upp frågor om det ideella engagemanget och därmed om frivilligarbetet i det pastoralprogrammet för den grundläggande uppgiften menar vi fortfarande gäller.

Mot bakgrund av det som vi här har anfört menar vi att motion 2013:29 bör avslås.

Samverkan och ansvarsfördelning i pastoratet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:95.

I motion 2013:95 föreslås en ändring i den av förra årets kyrkomöte beslutade men ännu inte ikraftträdde lydelsen av 57 kap. 5 § i kyrkoordningen. Förslaget innebär att bestämmelserna om vad som ska finnas med i en gemensam försam-

lingsinstruktion ändras. I en för församlingarna i ett pastorat gemensam församlingsinstruktion skulle då inte redovisas hur ansvaret för den grundläggande uppgiften är fördelat utan bara hur man samarbetar. Vi delar bedömningen i Kyrkorättsutskottets yttrande Kr 2013:11y att motionsförslaget skulle innebära oklarhet och brist på tydlighet i den ansvarsfördelning som är avsedd.

Det måste naturligtvis finnas samarbete mellan församlingar och inte minst mellan församlingar i ett pastorat. Församlingsinstruktionen har en funktion som instrument för domkapitlets tillsyn. Genom att ansvarsfördelningen behandlas i församlingsinstruktionen istället för som tidigare i kyrkoordningen finns nya möjligheter att ta hänsyn till skiftande lokala förutsättningar. Församlingen är fortfarande ”den grundläggande enheten inom Svenska kyrkan, eftersom det är där människor lever, evangelium förkunnas och sakramenten delas ut.” (Från inledningen till åttonde avdelningen i kyrkoordningen.) En funktion som den gemensamma församlingsinstruktionen får är att tydliggöra församlingens ställning inom ramen för en ny lokal struktur. Som Kyrkorättsutskottet poängterar är det i det sammanhanget också avgörande hur samverkan sker när församlingsinstruktionen utarbetas.

Mot bakgrund av det som vi här anförut föreslår vi att kyrkomötet avslår motion 2013:95.

Uppsala den 26 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahm, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:5y

Minoritetsspråken

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motionerna 2013:12, 2013:15 och 2013:72.

Kyrkorättsutskottet vill erinra om vikten av att inte alltför ofta göra ändringar i kyrkoordningen. Nuvarande formulering ”andra språk än svenska” antogs så sent som 2010.

I samtliga motioner föreslås att 57 kap. 5 § punkten 2 i kyrkoordningen ändras så att orden ”nationellt minoritetsspråk” läggs till före ”andra språk”. I motionen 2013:15 föreslås även att ”svenskt teckenspråk” läggs till.

Förslaget att tillföra bestämmelsen de i motionerna föreslagna ändringarna dvs. ”nationellt minoritetsspråk” och ”svenskt teckenspråk” utgör ur de aspekter Kyrkorättsutskottet har att beakta i sig inget hinder. Det behöver dock tillföras ordet ”och” före ”de andra språk...” vilket endast tydliggörs i motionen 2013:72.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att samtliga motioner saknar datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsutskottets yttrande 2013:11y

Församlingsinstruktionernas innehåll

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:95

I motionen föreslås att det i 57 kap. 5 § i kyrkoordningen i dess lydelse från och med 1 januari 2014 görs en ändring så att det i stället för att som i nuvarande formulering ange hur församlingens grundläggande uppgift är *fördelat* mellan församlingarna och pastoraten ska uttryckas hur man i pastoratet *samarbetar* om verksamheten utifrån den grundläggande uppgiften.

Den föreslagna ändringen innebär att ansvarsfördelningen mellan pastorat och församlingar skulle bli annorlunda än vad som avsetts. I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor*, KsSkr 2012:5, till 2012 års kyrkomöte, uttalas att församlingsinstruktionen får en central roll när det gäller relationerna och arbetsfördelningen mellan pastoratet och församlingarna.

Vidare sägs att det av församlingsinstruktionen framgår de uppgifter som församlingarna samverkar kring och som pastoratet i så fall har ett ansvar för.

Det ska också framgå vilka uppgifter de enskilda församlingarna har ansvar för, inte bara i relation till pastoratet utan även i relation till varandra. Det är möjligt för en församling att svara för en viss uppgift för hela pastoratet eller en del av pastoratet, det vill säga för några av församlingarna.

I skrivelsen understryks att samråd ska ske med pastoratets församlingar i beredningsarbetet. Det kan möjligen uppfattas som vagt. Församlingsrådets medverkan är en förutsättning för att det överhuvudtaget ska vara möjligt att formulera en församlingsinstruktion som tydligt anger vars och ens uppgifter. Kyrkorådet ska samarbeta med församlingsråden i beredningsarbetet. Det är inte minst genom ett reflekterat arbete med församlingsinstruktionen som den blir ett levande dokument. Att varje församling är synlig i instruktionen i ett eget avsnitt, ett kapitel eller en bilaga borde också vara självklart.

Den föreslagna ändringen skulle innebära oklarhet och brist på tydlighet i den ansvarsfördelning som är avsedd.

Kyrkorättsutskottet avstyrker av ovan angivna skäl den föreslagna förändringen.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att det saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:4

Evangelister

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:19 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda behovet av evangelister. Utskottet pekar på att kallelsen att föra ut evangelium är given åt hela Guds folk och finner inte skäl för någon mer generell ordning med särskilda tjänster eller befattningar som evangelister. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:19.

Motionens förslag

Motion 2013:19 av av Marianne Kronbäck, Evangelister

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda behovet av evangelister.

Bakgrund

Vid det första allmänna kyrkomötet, vilket ägde rum 1868, föreslogs i en motion inrättande av evangelistämbete som en form för ”den s.k. lekmannaverksamhetens inordnande i kyrkan”. I den delen ledde motionen, som också innehöll förslag om diakon- och diakonissämbete, inte till något resultat.

Går man en bra bit längre fram i tiden kom det vid sidan av prästtjänsterna att inrättas tjänster av olika slag utifrån de behov som man i församlingarna fann mest angelägna att möta. Den lokala tjänstestrukturen har påverkats av och även fått stöd av utbildningsinsatser på nationell nivå, men vilka tjänster som inrättas beror enbart på lokala beslut. Tjänsterna inom församlingsarbetet har främst varit inriktade på barn- och ungdomsarbete, undervisning och diakoni. Det ligger väl i linje med det som i lagstiftningen före år 2000 angavs höra till församlingens kompetens. Begreppet evangelisation fördes in i kompetensbestämmelsen fr.o.m. 1989. Evangelisation torde ha setts som ett moment inom församlingsarbetet och församlinglivet som helhet men i mycket begränsad utsträckning ha medfört inrättande av särskilda tjänster. I kyrkoordningen talas inte om evangelisation som en del av församlingens grundläggande uppgift. När begreppet mission istället infördes angavs att i detta innefattas också evangelisation.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:19.

I inledningstexten till kyrkoordningens andra avdelning om församlingarna anges vad som är syftet med församlingens grundläggande uppgift. Det är "att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas". Det som lyfts fram i motionen som en mycket stor utmaning, "att möjliggöra för människor att komma till en levande tro", är direkt förbundet med församlingens grundläggande uppgift.

I en annan inledningstext står som ett första övergripande konstaterande att "kallelsen att föra ut evangelium är given åt hela Guds folk". ((Inledningstexten till sjunde avdelningen om kyrkliga uppdrag och befattningar.) Med denna utgångspunkt kan hävdas att uppgiften att vara evangelist inte kan begränsas till enbart vissa personer utan är ett uppdrag som i den s.k. dop- eller missionsbefallningen är givet till alla kristna. Detta hindrar inte att det finns de som kan ha särskilda gåvor och en särskild kallelse på de områden som motionären lyfter fram. Vi ser dock inget behov av att på det sätt som föreslås i motionen uppdras till kyrkostyrelsen att utreda behovet av evangelister. Det finns enligt vår uppfattning inte skäl för någon mer generell ordning med särskilda tjänster eller befattningar som evangelister. Utmaningen är att var och en i "hela Guds folk" ska finna hur han eller hon ska fullfölja "kallelsen att föra ut evangelium".

Mot bakgrund av det som vi här har anfört föreslår vi att kyrkomötet avslår motion 2013:19.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Rune Wallmyr, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:5

Kontaktuppgifter till medlemmar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:24 med förslag att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att ta fram ett system för lättare hantering av kontaktuppgifter till medlemmar utifrån motionens intentioner. Utskottet konstaterar att det pågår ett arbete inom kyrkokansliet där möjligheten till att registrera dopfaddrars personnummer i kyrkobokföringen ses över. Utskottet ser inte något behov av ett sådant uppdrag som motionären föreslår. Motionen ska därför avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:24.

Motionens förslag

Motion 2013:24 av Margareta Larsson, Kontaktuppgifter till medlemmar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett system för lättare hantering av kontaktuppgifter till medlemmar utifrån motionens intentioner.

Bakgrund

Svenska kyrkan har sedan århundraden tillbaka fört register av olika slag och för olika ändamål. I 56 kap. i kyrkoordningen återfinns bestämmelser om ändamålen med kyrkobokföringen och med övriga register samt att kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser, bl.a. om registrens ändamål och vad registren ska innehålla.

Enligt kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2009:9) med närmare bestämmelser om kyrkobokföring i Svenska kyrkan omfattar kyrkobokföringen tillhörighetsregister och för varje församling förd ministerialbok. I ett församlingsregister ska för varje församling finnas registrerade bl.a. namn, personnummer, adress, civilstånd m.m. om var och en som tillhör församlingen (se 2 kap. 1 § i SvKB 2009:9). Det är kyrkoherden som ansvarar för den registrering av dessa uppgifter som görs av församlingen. Vidare ska enligt 2 kap. 5 § i samma bestämmelser dessa och vissa andra uppgifter finnas registrerade i det centrala tillhörighetsregistret. Kyrkostyrelsen ansvarar för registreringen i det centrala tillhörighetsregistret (se 2 kap. 6 § i SvKB 2009:9).

De uppgifter som finns i Svenska kyrkans register är således bl.a. namn, personnummer, adress, civilstånd beträffande församlingsmedlemmar. Uppgifter om kyrkotillhörigas telefonnummer finns inte registrerade vare sig på församlings- eller nationell nivå och inte heller i Skatteverkets folkbokföringsregister. Vad gäller närmast anhöriga finns inte uppgifter om dessa i kyrkans register om det inte är så

att de närmast anhöriga är medlemmar i Svenska kyrkan. Det finns dock vissa undantag beträffande barn under 18 år och vårdnadshavare (se 2 kap. 2–3 §§ i SvKB 2009:9).

Tillhörighetsregistren i Svenska kyrkan uppdateras via Skatteverkets folkbokföring varje natt.

Ofta framgår det av församlingarnas pastorala program (exempelvis dop- eller begravningspastoralen) hur kontakt tas med dopfamiljer, sorgehus m.fl.

2012 års kyrkomöte beslöt med anledning av motion 2012:2 att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet. Arbetet har påbörjats inom kyrkokansliet och ärendet återkommer till 2014 års kyrkomöte, antingen med förslag till ändring i kyrkoordningen eller som en återrapportering tillsammans med årsredovisningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:24.

Svenska kyrkans olika register innehåller idag en mängd personuppgifter. Vad gäller dopfaddrar så registreras idag enbart faddrarnas namn, i enlighet med 3 kap. 1 § punkten 7 i Kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2009:9) med närmare bestämmelser om kyrkobokföring i Svenska kyrkan, men frågan om möjligheten att även registrera faddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet ses för närvarande över inom kyrkokansliet. Som framgår i bakgrundsbeskrivningen ovan kommer ärendet att återkomma under nästa års kyrkomöte. Utskottet avvaktar det arbete som nu har påbörjats.

I övrigt finner utskottet inte något behov i dagsläget av en utökning av antalet uppgifter som finns i Svenska kyrkans register. Uppgifterna uppdateras ofta och är också tillgängliga för församlingarna i den utsträckning som kan anses behövas. Vidare anser utskottet att det måste vara upp till församlingarna att själva bedöma hur man lämpligen tar kontakt med medlemmar och andra.

Mot bakgrund av vad som här anförts anser utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:6

Valperiod för förtroendevalda

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:33 om att kyrkostyrelsen ska återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen så att nomineringsgrupperna kan ompröva ett uppdrag efter halva mandatperioden. Utskottet menar att principen att endast det beslutande organ som har valt en förtroendevald kan återkalla uppdraget måste upprätthållas. Nomineringsgrupperna har aldrig haft möjlighet att ompröva och återkalla förtroendevaldas uppdrag och ska, enligt utskottet, inte heller få en sådan möjlighet. Vidare skulle en sådan omprövning under pågående mandatperiod som motionären föreslår riskera att drabba sådana förtroendevalda som anses ha obekväma åsikter och på så vis påtagligt minska de förtroendevaldas frihet i uppdraget. Motionen ska således avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:33.

Motionens förslag

Motion 2013:33 av Ylva Wahlström, Valperiod för förtroendevalda

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen så att nomineringsgrupperna kan ompröva ett uppdrag vid halvtid på mandatperioderna.

Bakgrund

Allmänt om mandatperioder

Enligt 38 kap. 6 § andra stycket i kyrkoordningen ska ordinarie kyrkoval hållas vart fjärde år.

Enligt 11 kap. 4 § i kyrkoordningen ska ledamöter och ersättare i kyrkomötet väljas för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum. Vid kyrkoordningens tillkomst motiverades bestämmelsen med att det för kyrkomötet bör gälla samma mandatperiod som för de beslutande församlingar som väljs genom direkta val, vilket innebär fyra år (se CsSkr 1999:3 s. 2–379).

Frågan om flexibel mandattid för kyrkoråd och nämnder behandlades i samband med en motion till kyrkomötet 2009 (Mot 2009:23). Organisationsutskottet anförde i sitt betänkande O 2009:5 *Flexibel mandattid för kyrkoråd och nämnder* bl.a. följande: ”Även om mer flexibla mandattider skulle kunna underlätta rekryteringen av yngre personer anser utskottet att det är viktigt för arbetet i kyrkoråd, kyrkonämnd och valnämnd att det där finns viss kontinuitet.” I betän-

kandet framhölls också att kyrkofullmäktige själv får bestämma vilken mandattid som ska gälla för ledamöter i icke obligatoriska nämnder (se 4 kap. 25 § i kyrkoordningen). För den obligatoriska valnämnden är dock mandattiden fyra år (se 38 kap. 4 § i kyrkoordningen).

Från och med den 1 januari 2014 ska det i församlingar som ingår i pastorat väljas ett församlingsråd. Församlingsråden väljs genom indirekta val. Enligt den nya lydelsen av 4 kap. 25 § i kyrkoordningen som träder i kraft den 1 januari 2014 beslutar kyrkofullmäktige för vilken tid ledamöter och ersättare ska väljas i församlingsråden. Valet får inte avse längre tid än fyra år och ett nytt församlingsråd ska alltid väljas från och med den 1 januari året efter valåret.

Utredningen *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) hänvisade med anledning av förslaget om flexibel mandattid för församlingsråden till Organisationsutskottets ovan nämnda betänkande, där man bl.a. framhöll att medelåldern hos Svenska kyrkans förtroendevalda generellt sett är hög och att det behövs en föryngring. Vidare hänvisade utredningen till utskottets skrivning om att den förändring som sker i vårt samhälle ställer krav på större flexibilitet med ökade möjligheter att inte behöva binda sig för uppdrag som varar under längre tider.

I kyrkostyrelsens skrivelse med anledning av strukturutredningens förslag (KsSkr 2012:5 *Strukturfrågor*) anförde kyrkostyrelsen bl.a. följande vad gäller den föreslagna flexibla mandattiden i församlingsråden: "Kyrkostyrelsen menar att huvudregeln bör vara att församlingsrådets ledamöter utses för fyra år, men att kortare mandatperioder också ska kunna tillämpas."

Om återkallande av uppdrag för en förtroendevald

Enligt 33 kap. 11 § i kyrkoordningen, lydelsen som träder i kraft den 1 januari 2014, får kyrkofullmäktige återkalla uppdraget för en förtroendevald som har valts av fullmäktige om han eller hon har vägrats ansvarsfrihet, eller genom en dom som vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer. Detta ska, enligt paragrafens andra stycke, på motsvarande sätt tillämpas på stiftsfullmäktige och kyrkomötet.

Förutsättningar för att ett uppdrag ska kunna återkallas är att det gäller ett uppdrag som förtroendevald och att uppdraget har getts genom ett indirekt val som har förrättats av ett beslutande organ (se även Överklagandenämndens beslut 6/2005).

Det är endast det beslutande organ som har valt en förtroendevald som kan återkalla hans eller hennes uppdrag, vilket följer av samma princip som att endast väljarna avgör vem som ska vara förtroendevald i ett direktvalt organ. En nomineringsgrupp kan inte återkalla ett uppdrag därför att gruppen är missnöjd med hur en förtroendevald sköter sitt uppdrag. Detta gäller även om en förtroendevald har lämnat en nomineringsgrupp och eventuellt anslutit sig till en annan.

Tillämpningen av bestämmelserna om återkallande av ett uppdrag förutsätter att det objektivt sett finns ett skäl för entledigande, och skälen är endast de som anges i 11 §, nämligen vägrad ansvarsfrihet eller brottslig handling av relativt allvarlig art.

En liknande bestämmelse infördes på den borgerligt kommunala sidan i samband med tillkomsten av 1991 års kommunallag och togs in som 12 kap. 9 a § i kyrkolagen (1992:300) vid den kommunallagsanpassning som trädde i kraft den 1 april 1995. Motivet till bestämmelsen var att det var viktigt för allmänhetens förtroende för den kommunala och kyrkokommunala förvaltningen att det fanns en möjlighet att under löpande mandatperiod kunna frånta en förtroendevald uppdraget mot dennes vilja.

Vid införandet av bestämmelsen i kyrkoordningen yttrade Centralstyrelsen i specialmotiveringen att ”(e)n förtroendevald i kyrkoråd, nämnd eller församlingsdelegerade har fått sitt uppdrag därför att han eller hon har de väljandes förtroende” (CsSkr 1999:3 s. 2–404).

TU 2013:6

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:33.

Utskottet delar inte motionärens slutsats att det vore en lämplig ordning att ge nomineringsgrupperna möjligheten att ompröva en förtroendevalds uppdrag efter halva mandatperioden.

Det bör först sägas att de möjligheter som idag finns att återkalla uppdrag för förtroendevalda gäller förtroendevalda som har valts av beslutande organ. Det finns ingen möjlighet att återkalla uppdrag för förtroendevalda i direktvalda organ. Motionen får således förstås gälla förtroendevalda i indirekt valda organ och återkallande av sådana förtroendevaldas uppdrag.

Det är, som nämnts ovan, endast det beslutande organ som har valt en förtroendevald som kan återkalla hans eller hennes uppdrag. Detta följer av samma princip som att endast väljarna avgör vem som ska vara förtroendevald i ett direktvalt organ. Utskottet menar att denna viktiga princip måste upprätthållas. Nomineringsgrupperna har aldrig haft möjlighet att ompröva och återkalla förtroendevaldas uppdrag och ska, enligt utskottet, inte heller få en sådan möjlighet. Inte heller de beslutande organen ska ges möjlighet att ompröva förtroendevaldas uppdrag under pågående mandatperiod. En sådan ordning skulle riskera att drabba sådana förtroendevalda som anses ha obekväma åsikter och på så vis påtagligt minska de förtroendevaldas frihet i uppdraget.

Mot bakgrund av vad som här anförts anser utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:7

Behörighet som arbetsledare

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:37 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att återkomma med förslag till sådan ändring i kyrkoordningen att de som är komministrar och diakoner med arbetsledande uppgifter ska ha ”förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst oavsett deras kön”. Utskottet menar att det som i detta fall gäller för kyrkoherdar även bör gälla komministrar och diakoner med arbetsledande uppgifter. Därför föreslår utskottet att motion 2013:37 ska bifallas.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:37.

Motionens förslag

Motion 2013:37 av Bo Hanson, Behörighet som arbetsledare

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag till kyrkomötet om sådan ändring i kyrkoordningen att till de befattningsinnehavare, som ska ha ”förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst oavsett deras kön” (34 kap. 9 § i kyrkoordningen), även ska höra arbetsledande komministrar och arbetsledande diakoner.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:37 i Ln 2013:10y, *bilaga 1*.

Bakgrund

I 34 kap. 9 § i kyrkoordningen finns i fjärde punkten bestämmelser om behörighet för att anställas som domprost eller kyrkoherde eller på ett längre vikariat än tre månader på en sådan befattning. Till de angivna behörighetsvillkoren hör att ha ”förklarat sig beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst oavsett deras kön”.

I Centralstyrelsens kyrkoordningsskrivelse till 1999 års kyrkomöte konstaterades att bestämmelsen om fjärde punkten är formulerad på samma sätt som i 24 kap. 2 § 3 som avser vem som kan vigas till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst. Vidare sades, att det i sak var fråga om samma behörighetskrav som från och med den 1 januari 1998 gällde enligt 3 § 3 förordningen (1992:997)

om biskops- och prästtjänster. (CsSkr 1999:3 sid. 2–407). Föreskrifterna i den förordningen hade sin bakgrund i att 1997 års kyrkomöte hos regeringen begärde en sådan ändring i förordningen (1992:997) om biskops- och prästtjänster ”att endast den som är beredd att samverka i alla med tjänsten förenade uppgifter är behörig till en tjänst som kyrkoherde” (2 KL 1997:6, kskr 1997:9).

I de överväganden som låg till grund för begäran om en ändring förordningen om biskops- och prästtjänster anförde Andra kyrkolagsutskottet följande:

Alla präster måste kunna samverka med varandra. ”För kyrkans enhet är det viktigt att alla ämbetsbärare skall kunna tjänstgöra tillsammans i gudstjänsten och på så sätt manifesteras och få näring för den gemensamma bekännelsen. Det står inte den enskilde ämbetsbäraren fritt att själv välja konsekvenser av sin uppfattning för utövandet av ett uppdrag i kyrkan. Kyrkans gemensamma ordning är överordnad ämbetsbäraren”. Det som läronämnden säger på denna punkt avser alla präster i Svenska kyrkan. Den som innehar en arbetsledande befattning har emellertid ett särskilt ansvar. En kyrkoherde måste själv fullt ut samverka med övriga präster i pastoratet och befrämja en sådan samverkan mellan alla präster. Detta behöver tillmätas en avgörande betydelse vid anställning av en kyrkoherde.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:37.

I motionen pekas på att de strukturförändringar som har skett påverkar den lokala tjänsteorganisationen. Redan före den förändring som träder i kraft den 1 januari 2014 hade antalet pastorat och därmed antalet kyrkoherdar minskat med omkring 200 under 2000-talet. Vid kommande årsskifte sker en påtaglig minskning av antalet befattningar som kyrkoherde. Som också konstateras i motionen har som en följd av de angivna förändringarna antalet andra befattningar med arbetsledande uppgifter ökat. Inte minst kommer det att vara många komministrar som får arbetsledaruppgifter av samma omfattning som en stor del av kyrkoherdarna i Svenska kyrkan som helhet.

I 34 kap. 9 § i kyrkoordningen anges som en förutsättning för att kunna bli kyrkoherde att man har avgett en förklaring om att vara beredd att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön. Läronämnden lyfter i sitt yttrande Ln 2013:10y fram det som nämnden framförde när den bestämmelsen togs in i kyrkoordningen. Bl.a. framhölls då att det för kyrkans enhet är ”viktigt att alla ämbetsbärare skall kunna tjänstgöra tillsammans i gudstjänsten och på så sätt manifesteras och få näring för den gemensamma bekännelsen”. Läronämnden anger också i sitt yttrande att det som sades när kyrkoordningen beslutades äger tillämplighet även i de frågor som motion 2013:37 aktualiserar.

I linje med vad som sägs i motionen och i Läronämndens yttrande menar vi att samma krav på att kunna samverka fullt ut och bejaka såväl kvinnors som mäns olika uppdrag inom kyrkans vigningstjänst måste gälla komministrar och diakoner som har arbetsledande befattningar.

Förslaget i motionen innebär att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet med ett förslag till ändring i kyrkoordningen. Det finns frågor som behöver klargöras i det sammanhanget och som hör samman med förändringar i Svenska kyrkans lednings- och ämbetsstruktur. Här finns också kopplingar till det som tas upp i vårt betänkande TU 2013:8 *Benämningar på befattningar som präst*.

Vi menar mot bakgrund av det som vi här har anfört att kyrkomötet bör bifalla förslaget i motion 2013:37.

TU 2013:7

Uppsala den 26 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå kyrkomötet att bifalla motion 2013:37.

Jag föreslår att motion 2013:37 Behörighet som arbetsledare skall avslås.

I kyrkoordningen finns specialregler bara för kyrkoherdar. Övriga församlingspräster är komministrar. Att ställa specifika krav på vissa typer av komministertjänster, skulle innebära att det också regleras i kyrkoordningen med olika typer av komministrar, som ju föreslås i flera andra motioner, där utskottets förslag är att de ska avslås (TU 2013:8). Självklart kommer det att framgå när tjänster annonseras ut externt om det ingår arbetsledarskap i tjänsten. Men många gånger kommer det ske att en redan anställd komminister "befordras" till arbetsledare. Då sker ingen prövning av behörigheten i domkapitlet.

År 1998 infördes en bestämmelse i Kyrkolagen (som överflyttades till kyrkoordningen) att det för prästvigning och för sökande till kyrkoherdetjänster krävdes den försäkran som motionen föreslår. Under de 15 år som gått sedan dess har en stor andel av prästerna i aktiv tjänst redan avgett denna försäkran, antingen vid sin prästvigning eller då de sökt kyrkoherdetjänst.

Bertil Olsson

Särskild mening

Redan den regel som nu finns i kyrkoordningen att det för behörighet till kyrkoherdetjänst krävs att de sökande ska ha "förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vigningstjänst oavsett deras kön" är ur principiell synvinkel tveksam. Vad en person förklarar sig beredd att göra hör snarare hemma under kategorin lämplighet än under kategorin behörighet, vilket annars handlar om objektiva faktorer som av utomstående kan kontrolleras såsom ålder, dop, vigning, utbildning mm.

Snarare än att utvidgas till ytterligare sammanhang, borde det nuvarande regelsystemet i detta avseende sättas under principiell debatt.

Vi förvånas över den snabbhet med vilken utskottet rekommenderar utvidgning av detta behörighetskrav utan att på ett ordentligt sätt visa vilka konkreta problem som därmed anses få sin lösning och hur detta förväntas ske.

De kvardröjande problem i de yrkesmässiga relationerna som i vår kyrka kan finnas mellan prästvigda kvinnor och dem som principiellt ifrågasätter ordningen med kvinnor som präster löses enligt vår mening betydligt bättre på andra sätt än genom lagar och regler. Det finns många exempel i vår kyrka där dylika situationer har kunnat hanteras på ett positivt och konstruktivt sätt. Vi beklagar att utskottet inte velat diskutera i den typen av termer för att locka fram de resurser av respekt och omsorg som finns inom oss alla, utan snarast på ett reflexartat sätt sökt sin trygghet i lagar och förordningar.

Vi menar också till sist att det i nuvarande situation blir oerhört svårt att nå ett konkret resultat i det uppdrag som utskottet föreslår kyrkomötet att ge kyrkostyrelsen eftersom frågorna om den prästerliga titulaturen ännu inte fått en sådan lösning att man med säkerhet kan säga exakt vilka befattningar som kommer att avses.

Torbjörn Lindahl och Bertil Murray

Behörighet som arbetsledare

Läronämndens yttrande över motion 2013:37

I Läronämndens yttrande Ln 1999:3 med anledning av kyrkoordningsförslaget anføres med hänvisning till tidigare yttrande Ln 1997:3:

Enligt Svenska kyrkans bekännelse och lära är det kännetecknande för kyrkan att det finns ett ämbete. Detta behövs för att evangeliet skall förkunnas och sakramenten utdelas så att människor får den rättfärdiggörande tron (Augsburgska bekännelsen, artikel V).

Utformningen av ämbetet kan dock skifta och är i den meningen en ordningsfråga. Men bakom beslutet att även kvinnor får vigas till präster i Svenska kyrkan låg ett ställningstagande i fråga om kyrkans bekännelse och lära, nämligen att det är förenligt med den evangelisk-lutherska bekännelsen att införa en sådan ordning. Det är teologiskt och pastoralt grundläggande att kvinnor och män vigs och tjänstgör som ämbetsbärare.

Olika uppfattningar om utformningen av ämbetet ryms inom Svenska kyrkan. Samtidigt är det klart att Svenska kyrkan har endast en gällande ordning. Till denna hör att kvinnor och män kan och får utföra alla de uppgifter som ligger i uppdraget att vara präst. Vigningslöftet innebär ett löfte att följa denna ordning.

Ordningsfrågan blir en bekännelsefråga, om giltigheten i vigning och sakramentsförvaltning görs beroende av prästens person. Svenska kyrkan godtar i fråga om giltigheten inte två uppfattningar som förenliga med sin bekännelse. Det är därför ur läromässig synpunkt riktigt att endast de personer som bejakar giltigheten i såväl kvinnors som mäns vigning och sakramentsförvaltning får prästvigas. Det innebär att en prästkandidat skall vara beredd att fullt ut tjänstgöra med andra präster i gudstjänster och andra sammanhang.

Svenska kyrkan vill bevara enheten i sin bekännelse och i sitt gudstjänstfirande. Kyrkans enighet på denna vitala punkt är viktig för hennes trovärdighet och mission. Läronämnden vill till dessa slutsatser i tidigare yttranden även framhålla följande. Det som sagts ovan är relevant också för alla präster i tjänst, särskilt för präster i arbetsledande befattningar. För kyrkans enhet är det viktigt att alla ämbetsbärare skall kunna tjänstgöra tillsammans i gudstjänsten och på så sätt manifesteras och få näring för den gemensamma bekännelsen. Det står inte den enskilde ämbetsbäraren fritt att själv välja konsekvenser av sin uppfattning för utövandet av ett uppdrag i kyrkan. Kyrkans gemensamma ordning är överordnad ämbetsbäraren.

Det som Läronämnden här har anfört äger tillämplighet även i de frågor som motionen aktualiserar. Samtidigt vill Läronämnden framhålla att det finns ett behov av en teologisk och pastoral bearbetning av Svenska kyrkans ämbets- och ledningsstruktur med anledning av den organisationsutveckling som pågår. I en

sådan bearbetning är det nödvändigt att analysera hur tillsynen ska ske i en kyrka med en episkopal struktur och att behandla konsekvenserna när arbetsledaren inte är präst eller diakon.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:8

Benämning på befattningar som präst

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas fyra motioner, 2013:42, 63, 91 och 97, med förslag avseende benämningen på befattningar som komminister med arbetsledande uppgifter. Utskottet föreslår att motion 2013:63 ska bifallas och att kyrkostyrelsen därigenom ska få i uppdrag att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas. Utskottet föreslår därmed att de övriga tre motionerna ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:42.
2. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:63.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:91.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:97.

Motionernas förslag

Motion 2013:42 av Britt Louise Agrell m.fl., Församlingsherde

Kyrkomötet beslutar att 5 kap. 6 § 1 st kyrkoordningen ska ha följande lydelse:

Kyrkoherden får utse en präst som arbetar i en församling att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen. Denne/denna ska benämnas församlingsherde. Förordnandet ska avse den tid för vilken övriga ledamöter har valts. Kyrkoherden ska underrätta församlingsrådets ordförande om förordnandet.

Motion 2013:63 av Kjell Petersson och Leif Nordlander, Den prästerliga titulaturen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas.

Motion 2013:91 av Per Ingvarsson, Församlingsherde

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändring i kyrkoordningen som innebär att begreppet församlingsherde införs som titel på den komminister som på kyrkoherdens uppdrag sitter i församlingsrådet.

Motion 2013:97 av Agneta Hyllstam, Enhetlig nomenklatur

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en översyn av behovet av nya titlar för arbetsledande komministrar så att det förblir en enhetlig nomenklatur i Svenska kyrkan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna 2013:42, 63, 91 och 97 i Ln 2013:11y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Kyrkorättsutskottet har yttrat sig över motion 2013:42 i Kr 2013:8y, *bilaga 2*.

Bakgrund**Allmänt om regleringen av befattningar som präst**

I kyrkoordningen finns i 34 kap. 1 § och 4 § bestämmelser om vilka befattningar som präst som ska eller kan finnas för en församling respektive för ett stift. Minsta antal befattningar som komminister som obligatoriskt ska vara inrättade beslutar stiftsstyrelsen när den med stöd av bestämmelserna i 37 kap. 26 § (efter den 1 jan. 2014 i 37 kap. 19 §) beslutar hur stor prästorganisationen ska vara i ett pastorat eller en församling. I 34 kap. 1 och 4 §§ anges också benämningar på olika befattningar som präst. De befattningar som tas upp där är på lokal nivå kyrkoherde och komminister samt för stift stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastoratsadjunkt. Det framgår av bl.a. 5 kap. 2 § att det på lokal nivå också finns domprostar. I den nämnda paragrafen sägs att domprosten är kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Beträffande befattningen som domprost finns ytterligare ett antal bestämmelser i kyrkoordningen som ger en innehållsbestämning av just den befattningen. Detsamma gäller ifråga om befattningen som kyrkoherde där det finns en relativt omfattande reglering av olika uppgifter och befogenheter. Motsvarande gäller inte för de övriga befattningarna som präst. Det finns dock för dessa befattningar, liksom för domprost och kyrkoherde, vissa behörighetsbestämmelser för att kunna anställas. Vad gäller komministrar.

Det finns bestämmelser i 8 och 9 kap. i kyrkoordningen om att de som är anställda som präster i stiftet eller någon av dess församlingar har rösträtt vid biskopsval respektive vid val av präst- och/eller diakonledamot i domkapitlet. Att i denna mening vara ”anställd som präst” torde innebära att man ska inneha någon av de befattningar som anges i kyrkoordningen.

Det finns även bestämmelser i kyrkoordningen om befattningar som präst på nationell nivå. Dels anges i 34 kap. 3 a § att det för församlingar och övriga verksamheter i Svenska kyrkan i utlandet ska finnas anställda minst det antal präster som kyrkostyrelsen bestämmer, dels sägs i 5 § i samma kapitel att det på kyrkokansliet ska finnas minst en person som är präst och har avlagt teologie doktorsexamen samt det antal präster som behövs för verksamheten. Det finns inga direkta bestämmelser om benämningar på befattningar som präst på nationell nivå. Det framgår dock av bestämmelser om församlingsinstruktioner för utlandskyrkan, 5 kap. 7 a §, liksom av kyrkostyrelsens förslag i KsSkr 2013:3 om kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan, att det förutsätts att det finns kyrkoherdar för utlandsförsamlingarna.

Det torde kunna hävdas att det som är reglerat i kyrkoordningen är vilken typ av prästbefattningar som ska finnas inrättade, men inte nödvändigtvis hur en viss befattning ska benämnas. Det torde ligga i sakens natur att befattningar av det slag som domprost och kyrkoherde utgör - befattningar med speciell ställning och som bara finns en för varje församling – inte benämns på annat sätt än befattningen. Vad gäller komministrar och stiftsadjunkter finns dock i vissa fall benämningar som är kopplade till att man arbetar med vissa speciella uppgifter. Exempel avseende befattningar som komminister kan vara domkyrkokaplan och sjukhuspräst. En stiftsadjunkt som arbetar på en stiftsgård kan benämnas kaplan.

De motioner som behandlas i detta betänkande avser primärt komministrar med arbetsledande uppgifter. I den lönestatistik som sammanställs av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation finns som en särskild kategori ”komminister/arbetsledare”. Det finns i lönestatistiken för år 2012 totalt 229 ”komministrar/arbetsledare”. Det framgår i det sammanhanget inte vilka benämningar dessa befattningar har eller om de fanns i enförsamlings- eller flerförsamlingspastorat. Det finns dock ett antal exempel på olika benämningar i motionerna. Det torde röra sig om benämningar i såväl enförsamlings- som flerförsamlingspastorat. Arbetsledande komministrar kan finnas såväl i pastorat med flera församlingar som i stora församlingar med distriktsindelning. Det behöver inte alltid gälla arbetsledarskap för anställda inom ett visst område, församling eller distrikt. Det kan, främst i större enförsamlingspastorat, gälla anställda som arbetar med vissa uppgifter.

Präst som ledamot i församlingsråd

Kyrkoherden är enligt gällande ordning ledamot i kyrkorådet. Detta gäller enligt huvudregeln i kyrkoordningen varje församling – även i ett flerförsamlingspastorat, 4 kap. 9 §. Enligt 5 kap. 4 § får kyrkoherden dock utse en präst som tjänstgör i pastoratet att i kyrkoherdens ställe vara kyrkorådsledamot i någon annan församling än den där han eller hon själv är ledamot. Motsvarande bestämmelser kommer att finnas efter den 1 januari 2014 men då anpassat till den nya strukturen för samfälligheter/pastorat. Det innebär att kyrkoherden alltid ska vara ledamot i ett kyrkoråd som styrelse för en församling eller ett pastorat. När det gäller församlingsrådet, styrelsen i församlingar i ett pastorat, kan kyrkoherden sätta in en annan präst som arbetar i församlingen som ledamot i sitt ställe, nya 5 kap. 6 §. Det är kyrkoherden som själv beslutar om en annan präst ska vara ledamot i ett församlingsråd och vilken präst det i så fall ska gälla. När det gäller tillsättning av en befattning som arbetsledare ligger ett sådant beslut primärt hos kyrkorådet och det finns i ett sådant fall också krav på att beslutet ska föregås av en MBL-förhandling.

När en annan präst i pastoratet förordnas som ledamot i ett församlingsråd ska detta förordnande gälla för samma tid som övriga ledamöter har valts för. Enligt nya 4 kap. 25 § beslutar kyrkofullmäktige om mandatperiod för församlingsrådet. Om mandatperioden är fyra år så ska alltså den komminister som går in som ledamot också vara ledamot i fyra år om han eller hon utses från mandatperiodens början. Kyrkoherden kan inte under den tiden återkalla förordnandet. Ett återkallande kan bara göras om det sker ett skifte på befattningen som kyrkoherde.

Strukturförändringar och prästorganisation

Det har skett omfattande strukturförändringar på Svenska kyrkans lokala nivå under de senaste drygt tio åren och det kommer att ske betydande förändringar vid årsskiftet 2013/14. Antalet församlingar har minskat mycket kraftigt men det har också skett en minskning av antalet pastorat och därmed antalet befattningar som kyrkoherde. Antalet kyrkoherdar har från år 2000 minskat från 1 081 till 884 år 2013, alltså en minskning med 197 befattningar som kyrkoherde. Som resultat av beslutade indelningsändringar och att det inte längre ska finnas flerpastoratssamfälligheter minskar antalet kyrkoherdar med ytterligare 180 stycken vid kommande årskifte så att det den 1 januari 2014 återstår 704 kyrkoherdar. Då har hänsyn tagits till att Göteborgs kyrkliga samfällighet består som en flerpastoratssamfällighet med 28 pastorat.

Strukturförändringarna påverkar den lokala organisationens närmare utgestaltung. Det finns ingen sammanställning där man kan se t.ex. i vilken utsträckning det kan ha kommit till flera andra befattningar med arbetsledande uppgifter än som kyrkoherde. Det är inte heller möjligt att ge någon samlad bild av om man organiserar sig på andra sätt än genom att dela upp befattningar och arbetsledarskap efter församlings- eller distriktsindelning. Ett exempel kan dock ges från en annons som avser en flerförsamlingssamfällighet som övergår till att bli ett relativt stort pastorat. Till pastoratet söker man tre pastoralchefer för tre områden bestående av två eller flera församlingar. Pastoralchefen ska vara en arbetsledande komminister och ingå i pastoratets ledningsgrupp. Pastoralchefen ska leda arbetet med den grundläggande uppgiften i sitt område. Det framgår av annonsen att det inom områdena också ska finnas församlingsherdar och verksamhetsansvariga. Detta exempel pekar på att man kan välja att organisera arbetet på olika sätt och därigenom också behöva ha en uppsättning befattningar av olika slag.

I avsnitt 4.2.2 om biträdande kyrkoherde i kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3 *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* sägs att några remissinstanser menar att det finns behov av att utreda möjligheter till en differentiering av tjänster och ansvar med särskild hänsyn till stora pastorat. Kyrkostyrelsen anger att den har för avsikt att följa utvecklingen på området och att vid behov återkomma till den frågan. Det som tas upp i de nämnda remissvaren ligger i linje med det som Läronämnden lyfter fram i sitt yttrande Ln 2013:11y.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar bifalla motion 2013:63 och att avslå motionerna 2013:42, 2013:91 och 2013:97.

I tre av de motioner som behandlas i detta betänkande, motionerna 2013:63, 2013:91 och 2013:97, pekar motionärerna på att det förekommer en stor och ökande mängd olika tjänstetitlar på de befattningar som med kyrkoordningens terminologi är befattningar som komminister. Det är framförallt fråga om olika benämningar på komministrar som har arbetsledaruppgifter. Man noterar att de omstruktureringar som sker på lokal nivå inom Svenska kyrkan medför att andra präster än kyrkoherdar i större utsträckning får uppdrag att vara arbetsledare.

I motion 2013:42 tas utgångspunkten i de strukturförändringar som kommer att träda i kraft den 1 januari 2014. Det medför att ett relativt stort antal flerpastoratssamfälligheter med många befattningar som kyrkoherde blir pastorat med enbart var sin kyrkoherde. Detta leder i sin tur till att kyrkoherdebefattningar i stor utsträckning ersätts av befattningar som komminister med arbetsledande uppgifter och särskilt pastoralt ansvar för en församling. I motionen föreslås att

sådana befattningar ska ges benämningen församlingsherde. Ett motsvarande förslag finns även i motion 2013:91.

TU 2013:8

Det konkreta förslag som läggs fram i motion 2013:42 innebär att en komminister som av kyrkoherden har utsetts att vara ledamot i ett församlingsråd ska benämnas församlingsherde och att detta ska regleras i kyrkoordningen. Kyrkorättsutskottet har i sitt yttrande Kr 2013:8y, *bilaga 2*, avstyrkt förslaget i motion 2013:42. Kyrkorättsutskottet ser frågan om benämning av andra befattningar än kyrkoherde och komminister på församlingsnivå som så komplex att man i nuläget inte ska särreglera uppdraget när annan präst än kyrkoherden är ledamot i ett församlingsråd. Härtill framhåller Kyrkorättsutskottet att en reglering i kyrkoordningen av olika befattningar på församlingsnivån ska finnas i 34 kap. 1 §. Vi instämmer i Kyrkorättsutskottets bedömning av förslaget i motion 2013:42 och föreslår därmed att kyrkomötet beslutar att avslå den motionen. Förslaget i motion 2013:91 har samma inriktning som i motion 2013:42 men skiljer sig på det sättet att det i motion 2013:91 inte finns ett konkret förslag till ändring i kyrkoordningen. Istället föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att återkomma med ett förslag till ändring i kyrkoordningen som innebär att begreppet församlingsherde införs som titel på den komminister som på kyrkoherdens uppdrag sitter i församlingsrådet. Med hänvisning till det som vi anfört beträffande motion 2013:42 och till det förslag vi nedan lägger fram menar vi att även motion 2013:91 ska avslås.

Förslagen i motionerna 2013:63 och 2013:97 är av likartad karaktär. I motion 2013:63 föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas. I motion 2013:97 finns också förslag om ett uppdrag till kyrkostyrelsen. I det fallet gäller uppdraget att göra en översyn av behovet av nya titlar för arbetsledande komministrar så att det förblir en enhetlig nomenklatur i Svenska kyrkan. I motionen sägs inget närmare om hur beslut i frågan om titulatur bör fattas. Kyrkorättsutskottet noterar att det finns ett behov av enhetliga benämningar för befattningar inom kyrkan. Vi instämmer i den bedömningen men ser inte behov av att reglera den saken i kyrkoordningen. Istället menar vi att det förslag som finns i motion 2013:63 bör bifallas och att kyrkostyrelsen alltså får i uppdrag att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas. Med detta förslag blir som vi ser det även intentionen med motion 2013:97 tillgodosedd. Den motionen bör därmed avslås som en följd av vårt förslag om bifall till motion 2013:63.

Uppsala den 26 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:11y

Tjänstebeteckningar och kyrkans ledningsstruktur

Läronämndens yttrande över motionerna 2013:42, 2013:63, 2013:91 och 2013:97

Motionerna aktualiserar frågor om kyrkosyn jämte ledningsansvar och organisatorisk tydlighet. Det är möjligt från lärosynpunkt att välja olika tjänstebeteckningar så länge som de ger uttryck åt Svenska kyrkans självförståelse.

Hur en församling styrs och leds har läromässiga implikationer. När dessa frågor ska bearbetas är det principiellt viktigt att göra det utifrån ett församlingsperspektiv.

Läronämnden vill framhålla att det finns ett behov av en teologisk och pastoral bearbetning av Svenska kyrkans ämbets- och ledningsstruktur med anledning av den organisationsutveckling som pågår. I en sådan bearbetning är det nödvändigt att analysera hur tillsynen ska ske i en kyrka med en episkopal struktur och att behandla konsekvenserna när arbetsledaren inte är präst eller diakon.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Församlingsherde

Till Tillsyns- och uppdragsutskottet

Kyrkorättsutskottets yttrande över motion 2013:42

I motionen föreslås att det i 5 kap. 6 § 1 st. i kyrkoordningen i dess lydelse från och med den 1 januari 2014 tillförs en mening avseende präst som arbetar i en församling och ska vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen. Bestämmelsen föreslås ha följande lydelse: *Denne/denna ska benämnas församlingsherde.*

Bestämmelser om vilka befattningar som ska eller kan finnas för en församling respektive för ett stift finns i kyrkoordningen i 34 kap. 1 § för en församling och 4 § för ett stift.

För domprost finns en bestämmelse i 5 kap. 2 § att domprosten är kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Samma bestämmelse återfinns i kyrkoordningen i 5 kap. 3 § i dess lydelse från och med den 1 januari 2014.

Kyrkorättsutskottet noterar att det finns ett behov av enhetliga benämningar för befattningar inom kyrkan. Detta behov tydliggörs med de större enheter på lokal nivå som kommer att bildas från och med 1 januari 2014.

De benämningar som tillkommer för befattningar på församlingsnivå ska enligt utskottets mening införas i 34 kap. 1 § i kyrkoordningen för att en enhetlighet ska uppnås. Om det införs en ordning där ett uppdrag ska medföra en annan benämning än komminister ska den återfinnas i ovan nämnda bestämmelse.

Frågan om benämning av andra befattningar än kyrkoherde och komminister på församlingsnivå är så komplex att Kyrkorättsutskottet avstyrker förslaget att i nuläget särreglera uppdraget när annan präst än kyrkoherden är ledamot i ett församlingsråd.

Slutligen konstaterar Kyrkorättsutskottet att det i motionen saknas datum för ikraftträdande.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Gunnar Bredin, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Lena Lindström, Anneli Rosén, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:9

Demokratifrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas två motioner, 2013:44 och 2013:70, som båda om än på olika sätt tar upp frågor om formerna för demokratin i Svenska kyrkan. Utskottet finner dessa frågor vara så angelägna att kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att i samverkan med stiftet initiera samtal om demokratin i Svenska kyrkan i enlighet med vad föreslås i motion 2013:70. Det innebär att utskottet föreslår att den motionen ska bifallas medan förslaget beträffande motion 2013:44 är att den ska avslås, samtidigt som intentionerna bakom den motionen ändå till viss del tillgodoses.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:44 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:44 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:70.

Motionernas förslag

Motion 2013:44 av Bertil Murray och Håkan Sunnliden, Folkets röst Guds Röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera ett fördjupat samtal kring de utmaningar som Svenska kyrkan ställs inför när hon som en kristen kyrka ska finna goda former för demokrati och delaktighet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med konkreta förslag på en för Svenska kyrkan förändrad beslutsstruktur som bättre kan möta bland annat de utmaningar som motionen tecknar.

Motion 2013:70 av Sven Kragh, Projekt om samtal om samverkan mellan demokrati och ämbete

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med stiftet initiera ett fördjupat samtal om demokratin i kyrkan mellan företrädare för kyrkans demokratiska organisation och kyrkans ämbete på lokal nivå.

Bakgrund

I lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan sägs i 2 § att "Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka, som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet". Det förhållandet att denna beskrivning av Svenska kyrkan finns i en lag innebär inte att det är fråga om

något som staten har ålagt kyrkan. Vid remissbehandlingen, där bl.a. alla församlingar och samfälligheter kunde avge sina svar, var 98 procent positiva till bestämmelserna och 1 procent negativa. Därtill fanns 1 procent av remissinstanserna som inte tog ställning. Att det ska finnas en demokratisk organisation är i det närmaste oomtvistat. Däremot har det funnits diskussioner som har gällt den demokratiska organisationens närmare utformning och funktionssätt. Det har också diskuterats hur "samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete" ska vara utformad.

Det som föranlett de mest omfattande diskussionerna rörande den demokratiska utformningen har varit frågor kring de kyrkliga valen. Det gällde såväl när kyrkoordningen utarbetades och beslutades som i tiden därefter. Valen behandlades också i ett betänkande från den s.k. demokratiutredningen, *Välja med förtroende* (Svenska kyrkans utredningar 2006:2). Demokratiutredningens arbete inleddes med att tre forskare, två teologer och en statsvetare, behandlade frågor om Svenska kyrkan och demokratin i betänkandet *Demokratin är en successiv uppenbarelse* (Svenska kyrkans utredningar 2005:2). Det var inte fråga om en utredning som skulle leda fram till konkreta beslutsförslag utan det gällde en bearbetning och belysning av vissa principiella frågor. Där togs valfrågorna också upp men även frågor om Svenska kyrkans demokratiska identitet och om demokrati och läroansvar. Demokratiutredningens betänkande om valfrågor ledde inte fram till annat än några mindre justeringar i kyrkoordningens valbestämmelser. Den ordning som gäller vid kyrkovalet bygger i stor utsträckning på hur de allmänna valen i Sverige är utformade. Detta är inte något unikt. Man kan på motsvarande sätt se hur de allmänna valens utformning påverkar formerna för kyrkliga val även i andra nordiska folkkyrkor. Till det som skiljer de allmänna valen i Sverige och kyrkovalet hör att det i kyrkoval kan lämnas personröst för tre personer mot bara för en vid de allmänna valen. Rösträttsåldern är också lägre vid kyrkovalet, 16 istället för 18 år. Valfrågorna har fortsatt att återkomma genom motioner i kyrkomötet med förslag bl.a. att införa indirekta val till stiftsfullmäktige och kyrkomötet. Det har dock inte gjorts några förändringar av det slaget.

I ett andra betänkande från demokratiutredningen, *Styra och leda* (Svenska kyrkans utredningar 2008:1), stod frågorna om "samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete" mer i fokus. Kyrkostyrelsen lade efter remissbehandling av utredningen fram sina förslag för kyrkomötet genom skrivelsen KsSkr 009:5 *Styrning och ledning m.m.* Kyrkomötet fattade på grundval av kyrkostyrelsens förslag beslut om relativt omfattande ändringar i kyrkoordningen. Det gällde bl.a. kyrkoherdens ledningsansvar för all verksamhet i församlingar och pastorat, införande av ett särskilt valsammanträde för kyrkomötet i närmare anslutning till kyrkovalet, att biskoparnas ställning i kyrkomötet och vid lärofrågornas behandling förtydligades och en skärpning av den särskilda beslutsordningen för vissa andra frågor än lärofrågor.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:44 och att bifalla motion 2013:70.

I inledningstexten till kyrkoordningens andra avdelning om församlingarna sägs följande.

Kyrkans verksamhet bärs således organisatoriskt upp såväl av alla kyrkotillhörigas, och särskilt de förtroendevaldas, ansvarstagande inom den demokratiska organisationen som av ansvarstagandet hos dem som är vigda till uppdragen inom kyrkans vinningstjänst. Det är inte två helt skilda former av ansvar. De förtroendevalda och andra som tillhör kyrkan har tillsammans med dem som innehar vinningstjänsten del i det gemensamma uppdraget att förkunna det kristna budskapet. Tillsammans har de också ansvar för det demokratiska beslutsfattandet och för besluten.

Här talas om hur det är tänkt och borde vara. De båda motioner som vi behandlar i detta betänkande pekar med lite olika utgångspunkter på att det inte alltid är som det bör vara. Det är en välkänd sanning att demokratin inte är för alltid given utan hela tiden måste återerövas. Demokratin inom kyrkan skiljer sig inte på denna punkt och ska inte heller i övrigt skilja sig från vad som allmänt gäller för en levande och väl fungerande demokrati. Ett specifikt drag i vår kyrkas tradition och organisation är samverkan och ansvarsfördelning mellan dem som har sitt mandat grundat på val där alla kyrkans medlemmar har möjlighet att rösta och dem som efter kallelse och genom vinning fått ett särskilt uppdrag inom kyrkans vinningstjänst. Uppdraget är gemensamt men det finns skillnader i hur ansvaret är fördelat och i hur ansvar utkrävs.

Till demokratins livsluft hör debatt och ett fritt meningsutbyte men även respektfulla samtal. Det krävs också en gemensam uppfattning om vilka spelregler som gäller.

Under våra samtal om de båda motionerna har vi konstaterat att det finns ett samband mellan frågorna om ledning och styrning och demokratifrågorna. I båda fallen rör det roll- och ansvarsfördelning mellan i första hand kyrkoherden och de förtroendevalda. Grundläggande för att kunna hantera detta är ömsesidig kunskap om varandras uppdrag. Utbildning har därför en avgörande betydelse för en väl fungerande demokrati. I stiftet ligger man i startgroparna för att sätta igång med utbildning för nya och gamla förtroendevalda. Strukturförändringarna ger i många fall nya förutsättningar för såväl förtroendevalda som anställda. Det är inte bara i samband med utbildningen inför en ny mandatperiod utan också i övrigt som behovet av stöd för att kunna hantera styrnings- och ledningsfrågor varit ett prioriterat område i många stift. Även nomineringsgrupperna har ett ansvar för att de egna förtroendevalda ges förutsättningar att klara sina uppdrag.

I båda motionerna talas om behovet av fördjupade samtal för att utveckla och hålla liv i den demokratiska processen och i den nödvändiga samverkan i det gemensamma uppdraget mellan förtroendevalda och dem med uppdrag i kyrkans vinningstjänst. I båda motionerna finns förslag om uppdrag till kyrkostyrelsen. Vi ser det som mycket angeläget att finna former för en fördjupad dialog i syfte att utveckla de demokratiska arbetsformerna, att öka förståelsen mellan dem som i olika funktioner arbetar med ledning och styrning samt att söka överbrygga de motsättningar som ibland kan finnas. Därför menar vi att kyrkostyrelsen bör få i uppdrag att ta ett initiativ på detta område.

I punkt 1 i motion 2013:44 talas mer allmänt om att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera samtal kring de utmaningar Svenska kyrkan ställs inför i strävan mot goda former för demokrati och delaktighet. Motion 2013:70 lyfter tydligare fram stiftens roll och samtal på lokal nivå mellan företrädare för kyrkans demokratiska organisation och kyrkans ämbete eller vigningstjänst. Vi ser det som viktigt att framhålla stiftens roll i detta sammanhang och även en lokal förankring. Det medför att vi menar att motion 2013:70 bör bifallas och punkten 1 i motion 2013:44 avslås. Trots avslaget menar vi att mycket av det som är intentionen med motion 2013:44 i detta avseende ändå tillgodoses.

Det särskilda yrkandet i punkten 2 i motion 2013:44 innebär enligt vår uppfattning, oavsett hur man ser på innehållet i detta, att man före de nödvändiga samtalen föregriper det som kan komma ut av dessa. Motion 2013:44 punkten 2 bör därför avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Staffan Holmgren, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Staffan Holmgren, ordförande, Sven Kragh, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Rune Wallmyr, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:10

Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2013:61 där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att utreda hur kyrkomedlemmars och anställdas inflytande kan ökas i rättssäkerhetens intresse. Utskottet finner att de rättssäkerhetsgarantier som finns idag inom kyrkan är tillfyllest och anser att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:61.

Motionens förslag

Motion 2013:61 av Lars Gunnlev, Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkomedlemmars och anställdas inflytande kan ökas i rättssäkerhetens intresse.

Bakgrund

Av 6 § i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan framgår att kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i. Detta framgår också av 10 kap. 1 § andra stycket i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 2 § i kyrkoordningen ska kyrkomötet utfärda bestämmelser om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, Svenska kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar, tillhörighet till Svenska kyrkan, kyrkans vigningstjänst, den kyrkliga organisationen, och de regler efter vilka församlingarna och stiftet samt organen på den nationella nivån ska fullgöra sina uppgifter. Det finns särskilda bestämmelser om beredning av lärofrågor (se 11 kap. 11 § andra stycket och 16–18 §§ i kyrkoordningen) samt särskild beslutsordning för vissa bestämmelser (se 11 kap. 19 § i kyrkoordningen).

I 13 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan finns bestämmelser om överprövning av beslut. Bestämmelserna gäller främst beslut som innebär att någon inte får ta del av Svenska kyrkans handlingar, men lagstiftaren har förutsatt att Svenska kyrkan även vill ge möjlighet till överprövning av andra beslut. I propositionen *Staten och trossamfundet – bestämmelser om Svenska kyrkan och andra trossamfund* (prop. 1997/98:116) sägs bl.a. följande om överprövning:

Möjligheten att kunna få beslut överprövade är en förutsättning för att grundläggande demokratiska värderingar skall få genomslag inom Svenska kyrkan även i framtiden. Det är därför av betydelse att också

andra beslut inom kyrkan än de som avser handlingsoffentlighet kan överprövas. Mot bakgrund av att en av reformens utgångspunkter är att Svenska kyrkan själv skall få reglera sina angelägenheter, bör det dock vara kyrkan som bestämmer i vilken utsträckning som detta skall vara möjligt. Av samma skäl måste det också vara kyrkan själv som utformar det inomkyrkliga överprövningssystemet.

Av samma lagrum framgår att det ska inrättas ett särskilt organ inom Svenska kyrkan för att ytterst pröva frågor om handlingsoffentlighet och andra beslut som Svenska kyrkan beslutar. Ordföranden i detta organ ska enligt paragrafen vara eller ha varit ordinarie domare. I ovan angivna proposition anförde regeringen bl.a. att genom att förekomsten av ett organ för överprövning anges i lagen om Svenska kyrkan "markeras dess oberoende ställning" samt att "kravet på juridisk kompetens bör komma till uttryck i lagen".

Enligt 10 kap. 10 § i kyrkoordningen är Svenska kyrkans överklagandenämnd det särskilda organ som ytterst ska överpröva beslut inom Svenska kyrkan. Det finns således organ som prövar beslut innan de ytterst hamnar hos Överklagandenämnden. Domkapitlet har beträffande vissa beslut den uppgiften.

Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ får inte ange hur de enskilda ärendena ska hanteras i nämnden.

I 16 kap. i kyrkoordningen finns de närmare bestämmelserna om Överklagandenämnden, såsom sammansättning, val till nämnden, beslutsföret och omröstningsregler.

I 57 och 58 kap. i kyrkoordningen finns tillsyn, beslutsprövning och överklagande reglerade. Där finns bl.a. en bestämmelse om att ett ärende får prövas på nytt om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl för det (se 58 kap. 18 § i kyrkoordningen).

I sammanhanget bör också den meddelarrätt som finns enligt Svenska kyrkans kollektivavtal nämnas. Den av kyrkan självpåtagna meddelarrätten motsvarar den grundlagsskyddade yttrande-, tryck- och meddelarfrihet som offentliganställda har.

Vidare kan tilläggas att kyrkostyrelsen har övertagit den tidigare ordningen med domkapitelskonferenser. Vid dessa överläggningar tas bl.a. handläggningsfrågor i domkapitlet upp, men också aktuella frågor av olika slag. Ett exempel är domkapitelsöverläggningarna år 2011 då en inventering av domkapitlets beslut och åtgärder avseende olika former av sexuella övergrepp behandlades och diskuterades. Slutligen kan nämnas att nationell nivå genomfört överläggningar med enbart domarledamöter och sekreterare i domkapitlet.

Kyrkomötets behandling av vissa rättssäkerhetsfrågor

2001 års kyrkomöte behandlade en motion (Mot 2001:16) om inrättande av en tjänst som kyrkoombudsman. På förslag av Tillsyns- och uppdragsutskottet avslög kyrkomötet motionen. Utskottet motiverade sitt förslag med att det inomkyrkliga regelverket anvisar möjligheter att på formell väg lösa eventuella konflikter. Vidare menade utskottet att det ligger ett värde i att kyrkans organisation är så enkel som möjligt och att inrättandet av det organ som motionären föreslog inte med säkerhet leder till att problem och oroshärdar minskar. Gällande bestämmelser gav enligt utskottet den enskilde kyrkotillhörige de möjligheter hon eller han behövde för att nå rättelse då felaktigheter förekommit (se TU 2001:5 *Inrättande av tjänst som kyrkoombudsman*).

Vid 2007 års kyrkomöte behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet i betänkande TU 2007:4 *Vissa frågor om kyrkoordningens ställning och efterlevnad*

motioner (Mot 2007:21, 2007:25 och 2007:50) som bl.a. föreslog att kyrkostyrelsen skulle utvärdera den kyrkliga rättsordningen, att det bör inrättas en kyrklig justitieombudsman och att kyrkostyrelsen skulle utreda Överklagandenämndens ställning och sätt att fungera. Motionerna avslogs av kyrkomötet på förslag av utskottet, bl.a. med följande motivering:

Vi menar att det finns möjlighet till systemkritik genom rätten att motionera till kyrkomötet om ändringar i kyrkoordningen. Dessutom finns det i kyrkoordningen regler om såväl tillsyn som möjligheten att få beslut överprövade. Genom kyrkoordningens bestämmelser om Överklagandenämndens ställning och sammansättning har Kyrkomötet velat betona nämndens självständiga ställning. Samtidigt finns det anledning att påpeka att kyrkoordningen föreskriver att det i domkapitlen och i Överklagandenämnden skall ingå ledamöter som är eller har varit ordinarie domare. Detta utgör ett systemtranscendent (systemöverskridande) inslag i kyrkoordningen. Vi vill dessutom framhålla att inrättandet av en kyrklig justitieombudsman ytterligare skulle komplicera den kyrkliga organisationen.

Även vid 2008 års kyrkomöte behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet liknande frågor i betänkandet TU 2008:7 *Den kyrkliga rättsordningen*. Även här avslog kyrkomötet motionen (Mot 2008:42) på förslag av utskottet. I betänkandet anförde utskottet bl.a. att regler om beslutsprövning och överklagande finns i 57 och 58 kap. i kyrkoordningen och att kyrkoordningen tillgodoser i nu aktuella delar ett rimligt krav på rättssäkerhet och objektivitet vid handläggningen av sådana ärenden. Vidare anförde utskottet att Överklagandenämndens oberoende och i förhållande till kyrkomötet och kyrkostyrelsen självständiga ställning är av grundläggande betydelse för en rättssäker behandling av nämndens ärenden.

År 2011 föreslog Tillsyns- och uppdragsutskottet avslag på en motion (Mot 2011:16) med innebörden att den som beslutet angår om det har gått honom emot får rätt att överklaga domkapitelsbeslut i behörighetsärenden (se TU 2011:3 *Rätt att överklaga beslut om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst*). Utskottet framhöll bl.a. att domkapitlets prövning inte rör relationen mellan prästen/diakonen och någon enskild, utan relationen mellan vigningstjänsten och kyrkan, varpå någon rätt att överklaga inte bör tillkomma enskilda. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vidare behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet samma år i sitt betänkande TU 2011:9 *Domkapitlens uppgift vid anmälan om brott* bl.a. frågan om rättssäkert förfarande vid anmälan om brott begångna av kyrkans anställda. Utskottet anförde bl.a. att rättssäkerheten i sådana fall ska garanteras dels genom de handlägningsprinciper som Överklagandenämnden slagit fast och dels genom domkapitlet domarledamöters och sekreterares juridiska kompetens. Vidare menade utskottet att det i domkapitlets uppgifter inte ligger att agera domstol i brottmål utan att det är självklart att brott ska prövas i allmän domstol. Utskottet betonade att Svenska kyrkan ständigt ska sträva efter högsta möjliga rättssäkerhet. Kyrkomötet avslog motionen (Mot 2011:55) på förslag av utskottet.

Vid 2012 års kyrkomöte behandlade Organisationsutskottet frågan om domkapitlens avskaffande (se O 2012:3 *Domkapitlen och stiftsstyrelserna*). Tillsyns- och uppdragsutskottet yttrade sig i ärendet (se Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande 2012:1y) och anförde bl.a. följande:

Vi delar inte motionärens uppfattning om att det finns generella problem med rättssäkerheten i domkapitlen. /.../ Vi vill framhålla Svenska kyrkans överklagandenämnds överprövande och praxis-

bildande funktion. Vi kan konstatera att Överklagandenämnden vid några tillfällen kritiserat enskilda domkapitels handläggning och gjort vägledande uttalanden om processuella frågor och rättssäkerhet. Vi förutsätter att dessa beslut gör avtryck i domkapitlens handläggnings- och utredningsrutiner.

Organisationsutskottet ställde sig bakom Tillsyns- och uppdragsutskottets uttalande om att det inte finns några generella problem med rättssäkerheten i domkapitlen. Kyrkomötet avlog motionen i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:61.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen ovan så har rättssäkerhetsfrågor behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen, senast vid förra årets kyrkomöte.

Svenska kyrkan strävar ständigt efter högsta möjliga rättssäkerhet. Tillsynen och möjligheten att få beslut överprövade finns reglerade i kyrkoordningen. Överklagandenämndens ställning och sammansättning betonar nämndens självständighet i förhållande till kyrkomöte och kyrkostyrelse. Rättssäkerheten i domkapitlen garanteras både av de av Överklagandenämnden fastslagna handläggningsrutinerna och den juridiska kompetens som domarledamoten och sekreteraren besitter men även av domkapitlens självständiga roll. Motionsinstitutet i kyrkomötet ger möjlighet till systemkritik medan de anställdas kollektivavtalsreglerade meddelarrätt ger samma rätt som för offentliganställda att kritisera den organisation för vilken man arbetar.

Utskottet finner att de rättssäkerhetsgarantier som finns idag inom Svenska kyrkan är tillfyllest och anser att motionen ska avslås.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:11

Antal diakoner i pastoraten

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:71 med förslag att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att föreslå en kyrkoordningsändring som innebär att varje pastorat ska ha minst en diakon anställd. Utskottet menar, i likhet med läronämnden, att frågan hur den diakonala uppgiften ska fullgöras inte enbart är en fråga om antalet tjänster utan även handlar om ett vidgat gemensamt ansvar. Motionen ska därför avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:71.

Motionens förslag

Motion 2013:71 av Irene Gustafsson och Lena Lindström, Antal diakoner i de nya pastoraten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att föreslå ändring i kyrkoordningen som innebär att varje pastorat ska ha minst en diakon anställd.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:71 i Ln 2013:12y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Genom 1999 års kyrkomötes kyrkoordningsbeslut blev diakonatet kyrkorättsligt reglerat. Uppdraget som diakon är ett av de tre uppdragen inom kyrkans vagnings-tjänst. I frågor om antagning, vagning, behörighet och tillsyn finns så gott som helt likalydande bestämmelser för uppdragen som präst och som diakon. Detsamma gäller i stor utsträckning val till domkapitlet och domkapitlets ställning samt delaktigheten i val av biskop. Det finns också i huvudsak likartade, grundläggande bestämmelser om behörighet för att kunna ha en anställning.

Däremot finns det skillnader beträffande regleringen av tjänsteorganisation, befattningar och innehåll för de tre uppdragen inom vagnings-tjänsten. En sådan skillnad är att det för präster finns bestämmelser om en differentierad tjänsteorganisation och om befattningar som ska finnas inrättade i församlingarna. I 34 kap. 1 § i kyrkoordningen regleras befattningarna för en församling. Enligt bestämmelsen ska det för varje församling finnas anställd en kyrkoherde, minst det antal övriga präster (komministrar) som stiftsstyrelsen bestämmer, minst en kyrkomusiker som ska vara organist eller kantor, samt det antal diakoner och den

personal i övrigt som behövs för verksamheten. Av 34 kap. 2 § första stycket i kyrkoordningen framgår att församlingar som ingår i ett flerförsamlingspastorat har gemensam kyrkoherde och annan personal. Fr.o.m. den 1 januari 2014 kommer nämnda bestämmelse i stället att ha lydelsen ”(f)församlingar som ingår i ett pastorat har gemensam kyrkoherde och annan personal”.

I betänkandet *Personal, tillsyn och överklagande* (Svenska kyrkans utredningar 1998:6) angavs att det givetvis ingår i domkapitlets tillsyn över församlingen att bevaka att inte diakonin – som ett för hela kyrkan och för den enskilda församlingen outhärligt uttryck för kyrkans grundläggande identitet och för sambandet mellan ord och handling – sätts på undantag. Utredningen anförde vidare att den däremot inte funnit skäl att lägga på stiftsstyrelsen att besluta om den diakonala verksamhetens minimidimensionering i en församling på det sätt som föreslogs att prästorganisationen skulle regleras. Centralstyrelsen konstaterade i kyrkoordningsskrivelsen att bestämmelserna om andra befattningar för församlingar än som präster och kyrkomusiker inte innebar någon egentlig förändring i förhållande till vad som tidigare gällt. Styrelsen var inte beredd att lägga fram några förslag som skulle minska det lokala självbestämmandet.

En annan skillnad är att det finns vissa uppgifter som är givna särskilt till präster men inga konkreta uppgifter som specifikt är förbehållna diakoner. Detta förhållande gäller både beträffande vissa ledningsfunktioner, där det i första hand är frågan om kyrkoherden, och uppgifter avseende gudstjänstlivet, där präster har kyrkoordningsreglerade uppgifter och ansvar. Något motsvarande finns inte vad gäller diakoner. Det kan bl.a. kopplas till att gudstjänstlivet, till skillnad mot övriga delar av församlingens grundläggande uppgift, är föremål för relativt omfattande kyrkorättslig reglering.

Frågan om reglering av diakontjänster har varit föremål för kyrkomötets behandling vid ett flertal tillfällen (se bl.a. betänkandena U 2007:5 *Diakoner i församling*, TU 2008:10 *Stärk diakonernas ställning i församlingarna* samt TU 2011:10 *Diakonernas ställning och uppgifter*). Motioner om obligatoriska diakontjänster har tidigare avslagits av kyrkomötet med hänvisning till att församlingarna själva måste få avgöra hur den diakonala verksamheten ska bedrivas. Vad gäller diakonin i församlingen yttrade sig Läronämnden i Ln 2007:2y enligt följande:

Diakonin är en konstitutiv dimension av församlingens grundläggande uppgift och en kallelse för alla som tillhör församlingen. Samtidigt har diakoner genom sin vigning ett särskilt uppdrag att rusta församlingar för deras diakonala ansvarstagande. I varje församling behövs en ständigt pågående reflektion samt ett långsiktigt arbete med frågan hur den diakonala uppgiften skall fullgöras. Detta är inte enbart en fråga om antalet tjänster utan handlar även om ett vidgat gemensamt ansvarstagande.

Läronämnden hänvisade till detta yttrande i ett yttrande ett år senare, i Ln 2008:9y.

Samtidigt har utskottet i sitt betänkande TU 2011:10 uttalat att det finns viktiga och obesvarade frågor rörande diakonernas identitet och diakonatets ställning som behöver bearbetas vidare, dock utan att tillsätta en ny utredning och att införa nya bestämmelser. Kyrkostyrelsen fick i uppdrag att i sina överläggningar med stifteten aktualisera behovet att på det sätt utskottet angivit bearbeta frågor om diakonatets ställning.

I sammanhanget kan tilläggas att två biskopsbrev, ett om att bli präst och diakon i Svenska kyrkan och ett om diakoni, är under framtagande av biskopsmötet.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:71.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att diakonin är en omistlig del av kyrkan. Utskottet menar dock, i likhet med läronämnden, att frågan hur den diakonala uppgiften ska fullgöras inte enbart är en fråga om antalet diakontjänster utan även handlar om ett vidgat gemensamt ansvar. Kyrkans diakonala arbete utförs inte enbart av diakoner. Vidare skulle ett kyrkoordningsreglerat krav på ett minimiantal diakontjänster i pastoraten riskera att slå hårt mot de små enheterna som då tvingas att anställa en diakon även om församlingen av resurs- eller andra skäl egentligen skulle vilja ha lagt upp det diakonala arbetet i församlingen på ett annat sätt. Utskottet förutsätter att pastoraten anställer diakoner i den utsträckning som behövs och som de har möjlighet till.

Utskottet vill även lyfta stiftens möjlighet och ansvar att vid framtagandet av församlingsinstruktioner bevaka frågan om hur församlingens grundläggande uppgift fullgörs och där utövandet av diakonin ingår. Här kommer även bedömningen av det antal diakoner som behövs för verksamheten in (se 34 kap. 1–2 § i kyrkoordningen).

Mot bakgrund av det anförda föreslås att motionen avslås.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2013:71.

Irene Gustafsson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:12y

Antal diakoner i de nya pastoraten

Läronämndens yttrande över motion 2013:71

I överensstämmelse med yttrande Ln 2007:2y anför Läronämnden:

I varje församling behövs en ständigt pågående reflektion samt ett långsiktigt arbete med frågan hur den diakonala uppgiften skall fullgöras. Detta är inte enbart en fråga om antalet tjänster utan handlar även om ett vidgat gemensamt ansvarstagande.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:12

Följder av lokal anställning av präster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:85 med förslag om ett uppdrag till kyrkostyrelsen om att utreda följderna av prästernas lokalanställning. Då någon återgång till de delade arbetsgivarfunktioner som gällde före år 2000 enligt utskottet inte är aktuell finns det ingen anledning att ompröva dagens system. Utskottet anser inte att någon utredning om följderna av prästernas lokalanställning bör tillsättas. Utskottet föreslår således att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:85.

Motionens förslag

Motion 2013:85 av Dan Sarkar, Utred lokalanställningens följder

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda följderna av prästernas lokalanställning.

Bakgrund

Före relationsändringen var regleringen av biskops- och prästtjänster i kyrkolagen relativt omfattande. Då kyrkomötet inte har kompetens att besluta om sådant som är reglerat i den arbetsrättsliga lagstiftningen och i kollektivavtal är antalet bestämmelser om kyrkans anställda förhållandevis begränsat.

Före år 2000 var det domkapitlet som statlig myndighet som svarade för ett antal arbetsgivarfunktioner avseende prästerna. Även om församlingar och samfälligheter kunde ses som församlingsprästernas egentliga arbetsgivare skedde en tydlig förändring när de lokala arbetsgivarna fullt ut blev arbetsgivare för all sin personal – inklusive prästerna – vid relationsändringen. I kyrkoordningen infördes nya bestämmelser om bl.a. kyrkoherdens ställning och uppgifter för att inom ramen för det gemensamma uppdraget upprätthålla en ansvarsfördelning mellan den förtroendevalda organisationen och ämbetslinjen.

Det bör här noteras att frågor om arbetsmiljö och Svenska kyrkan som arbetsplats har behandlats vid en rad tillfällen före år 2000. Ett exempel på detta är när 1998 års ombudsmöte behandlade en motion gällande hanteringen av de psykosociala problemen inom Svenska kyrkan. Församlingsutskottet gav i sitt betänkande 1998:511 en utförlig redogörelse för de frågor som Svenska kyrkans Arbetslivscentrum arbetade med och informerade om att ett projekt benämnt *Kyrkan som arbetsplats* startade år 1997.

Vid kyrkoordningens utarbetande var ett viktigt motiv för att skilja arbetsgivarskap och tillsyn åt att så långt möjligt skapa en situation där biskopens och

domkapitlets tillsyn och lära och efterlevnad av vigningslöftena inte skulle bli frågor som ytterst skulle avgöras i arbetsrättslig ordning. Om tillsyn och arbetsgivarskap låg hos samma organ bedömdes detta omöjliggöra en självständig kyrklig ämbets tillsyn (se den s.k. personalutredningen i betänkandet *Personal, tillsyn, överklagande* SKU 1998:6 s. 67 ff.). Vidare framhöll personalutredningen att:

från arbetsmiljösynpunkt måste alternativet med stiftsanställning av pastoratspräster ses som en klar nackdel; för prästerna, eftersom deras arbetsgivare inte förfogar över arbetsplatsen och således inte kan ta sitt arbetsgivaransvar, och för övriga anställda, eftersom deras arbetsledare inte är underställd arbetsgivaren och arbetsgivaren därför inte fullt ut kan ta ansvar för arbetsmiljön. (se ovan nämnda utredning s. 41)

I kyrkoordningsskrivelsen konstaterade Centralstyrelsen att det vid en lokal anställning av församlingspräster följer av arbetsrättsliga regler att beslut om uppsägning, avsked, disciplinära åtgärder och omplacering fattas av den lokala arbetsgivaren, alltså församlingen eller samfälligheten. Vidare följde Centralstyrelsen de åtskilliga remissyttranden som påpekat behovet av inflytande för domkapitlet inför beslut om uppsägning och disciplinär åtgärd och föreslog en bestämmelse om befogenhetsprövning inför sådana beslut. Kyrkomötet anslöt sig till Centralstyrelsens överväganden och bestämmelsen om befogenhetsprövning återfinns idag i 31 kap. 14 § vad gäller uppdraget som präst.

Tillsyns- och uppdragsutskottet har tidigare uttalat följande vad gäller arbetsgivaransvaret (se TU 2007:7 *Ansvarsfrågan i pastoraten*):

Ett helt och odelat arbetsgivaransvar hos församlingar och samfälligheter ger de bästa förutsättningarna för en samlad arbetsgivarpolicy gentemot alla anställda på en arbetsplats. Ansvarsfördelningen mellan stiftet och den lokala nivån blir tydligare när arbetsgivar- och tillsynsfunktionerna hålls isär. Med detta har vi inte sagt att allt fungerar väl.

När prästansättningen behandlades i kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte (se CsSkr 1999:3) var en utgångspunkt ett yttrande från Läronämnden (Ln 1995:8) vilket 1995 års kyrkomöte hade anslutit sig till. I yttrandet underströks att biskop och domkapitel måste ha "reella möjligheter att utöva tillsyn och vidta disciplinära åtgärder där innehavare av kyrkans ämbete handlat på sådant sätt att vår kyrkas identitet kan påverkas eller ifrågasättas. Om det inte är någon skillnad i den rättsliga praktiken mellan att ha avgivit vigningslöften och inte ha gjort det, ifrågasätts hela den nuvarande vigningsordningen". Enligt Centralstyrelsens förslag, som kyrkomötet beslutade i enlighet med, skulle biskop och domkapitel även fortsatt ha tillsyn över utövandet av kyrkans vinningstjänst och efterlevnaden av vigningslöftena. Vidare skulle domkapitlet även framgent kunna skilja präst från behörigheten att utöva vinningstjänsten.

Genom beslut av 2003 års kyrkomöte utökades domkapitlets möjliga åtgärder gällande en präst som visat sin olämplighet på något sätt. Tidigare hade enbart obehörigförklaring stått till buds, medan kyrkomötet 2003 beslutade att införa skriftlig erinran och treårig provotid som möjliga åtgärder utöver obehörigförklaring. Reglerna återfinns idag i 31 kap. 11–12 §§ i kyrkoordningen.

I sammanhanget bör också poängteras att stiftens tillsyn över församlingarna förtydligas ytterligare vid årsskiftet i samband med de så kallade strukturförändringarna (SvKB 2012:14). 6 kap. 4 § första stycket i kyrkoordningen kommer då att ha följande lydelse: "Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Stiftet ska också främja en god förvaltning i stiftets församlingar och pastorat och ha tillsyn över förvaltningen.”

Det har under 2000-talet genomförts en rad nationella satsningar och granskningar av arbetsmiljön, liksom styrning och ledning, i Svenska kyrkan berörs. Bland annat genomförde kyrkokansliet och dåvarande Församlingsförbundet (nu Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation) ett projekt 2006–2009 som syftade till en bra arbetsmiljö i Svenska kyrkan. Huvudmålet för projektet var att arbetsmiljöarbetet år 2009 skulle ske i samverkan mellan nationell nivå och dåvarande Församlingsförbundet liksom mellan stiftet och den nationella nivån. Projektet resulterade bl.a. i konkret stöd för arbetsplatser tillgängliga på webbplatsen www.svenskakyrkan.se/arbetsmiljo, fler resurser till Arbetsgivarorganisationen för konsultativt råd och stöd och ökat samarbete och samordning mellan Arbetsgivarorganisationen och stiftet i arbetsmiljöfrågor.

I *Styra och leda* (SKU 2008:1) togs bl.a. arbetsmiljöproblem i Svenska kyrkan upp. Med grund i undersökningar som har gjorts lyfte utredningen bl.a. att en del av kritiken mot Svenska kyrkans arbetsmiljö har pekat ut oklarheter beträffande ansvarsfördelningen som en orsak till problem. Utredningen föreslog vissa omredigeringar och justeringar av kyrkoordningens bestämmelser om kyrkorådets och kyrkoherdens ställning och uppgifter som har lett till förtydliganden av ansvarsfördelningen i församlingar och samfälligheter.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:85.

I motionen presenteras en rad problem som rör den ordning med lokalanställning för församlingspräster som gäller i Svenska kyrkan sedan relationsändringen år 2000. Motionären efterfrågar en utredning av följderna av att prästerna sedan kyrkoordningens tillkomst varit lokalanställda.

Utskottet anser, i likhet med motionären, att lokalanställningen inte är problemfri. Det innebär dock inte att utskottet anser att kyrkan bör överväga en återgång till den ordning med delade arbetsgivarfunktioner som före år 2000 gällde för församlingsprästerna. Det var bland annat på grund av de arbetsmiljöproblem som den tidigare ordningen i vissa fall ledde till samt stiftens dubbla roll som både utövare av tillsyn och vissa arbetsgivarfunktioner som ordningen med delade arbetsgivarfunktioner övergavs och lokalanställning infördes. Utskottet anser därför inte att det finns någon anledning att ompröva den ordning som gäller idag. Någon utredning om följderna av prästernas lokalanställning bör inte tillsättas, i synnerhet inte i dagsläget med tanke på dels att det vid årsskiftet kommer att genomföras stora organisatoriska förändringar i Svenska kyrkan, dels den kontraktsutredning som nu pågår. Mot denna bakgrund föreslås att motionen ska avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Christina Blomqvist, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andréén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahm, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:13

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas Överklagandenämndens verksamhetsberättelse för år 2012. Utskottet föreslår att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen

Svenska kyrkans överklagandenämnd har den 24 juni 2013 beslutat om verksamhetsberättelse för år 2012. Överklagandenämnden har överlämnat verksamhetsberättelsen till kyrkomötet.

Bakgrund

I 4 kap. 8 § i kyrkomötets arbetsordning anges att Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder bl.a. till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse från Svenska kyrkans överklagandenämnd. Det finns ingen bestämmelse om att Överklagandenämnden ska avge en verksamhetsberättelse. Överklagandenämnden har dock gjort detta alltsedan sin tillkomst och även beträffande verksamheten år 2012. Syftet med bestämmelsen i arbetsordningen är att det ska finnas en ordning för att ta emot och behandla verksamhetsberättelsen om en sådan överlämnas till kyrkomötet.

Överklagandenämnden ska självständigt fullgöra den uppgift som anges i 10 kap. 10 § i kyrkoordningen, nämligen att ytterst överpröva beslut inom Svenska kyrkan. När kyrkoordningen tillkom framhölls att Överklagandenämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i nämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av nämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen (CsSkr 1999:3 sid. 2–378). Någon granskning av hur Överklagandenämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I verksamhetsberättelsen för år 2012 redovisar Överklagandenämnden sina uppgifter och sin sammansättning. Nämnden anger att dess verksamhet liksom tidigare varit inriktad utifrån ett mål som kan preciseras till att ärenden ska avgöras på ett rättssäkert och effektivt sätt och effektmålet att medianåldern för

ärenden som avgörs genom nämndbeslut inte bör överstiga tre månader. Överklagandenämnden anser att nämnda mål väsentligen har uppfyllts under år 2012.

Vidare redovisas i verksamhetsberättelsen antalet inkomna ärenden åren 2009–2012 och varifrån de kommit. För samma tidsperiod redovisar Överklagandenämnden antalet avgjorda ärenden efter ärendetyp och för 2012 i vilken utsträckning utgången i besluten innefattat att det hos nämnden klandrade beslutet undanröjts, upphävts eller helt eller delvis ändrats eller att det beslutats att ärendet ska prövas på nytt. Beslut av dessa slag fattades beträffande sju ärenden år 2012 vilket var en minskning från åtta ärenden 2011.

Antalet ärenden som underställdes Överklagandenämndens prövning under år 2012 ökade marginellt i förhållande till föregående år, från 50 till 52. Nämnden förväntar sig inte någon större förändring av antalet ärenden under år 2013 jämfört med år 2012.

Överklagandenämnden anger vidare att den utifrån sitt perspektiv för närvarande inte ser behov av ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av Överklagandenämndens verksamhetsberättelse är inte att det ska ske någon prövning av verksamheten. Kyrkomötet har inte att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten bedrivits. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån Överklagandenämndens verksamhetsberättelse för år 2012.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahns, Lars Haraldsson, Rune Wallmyr, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:14

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelsen för år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar. Utskottet föreslår att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen för år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Verksamhetsberättelsen

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar har den 12 juni 2013 beslutat om verksamhetsberättelse för år 2012. Ansvarsnämnden har överlämnat verksamhetsberättelsen till kyrkomötet.

Bakgrund

I 4 kap. 8 § i kyrkomötets arbetsordning anges att Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder bl.a. till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse från Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar. Det finns ingen bestämmelse om att Ansvarsnämnden ska avge en verksamhetsberättelse. Syftet med bestämmelsen i arbetsordningen är att det ska finnas en ordning för att ta emot och behandla verksamhetsberättelsen om en sådan överlämnas till kyrkomötet.

Ansvarsnämnden för biskopar ska självständigt fullgöra den uppgift som anges i 10 kap. 8 § i kyrkoordningen, nämligen att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Härtill ska nämnden enligt bestämmelserna i 8 kap. 8 § i kyrkoordningen pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhåller röster i nomineringsval. När kyrkoordningen tillkom framhölls att Ansvarsnämndens självständiga ställning innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur de enskilda ärendena ska hanteras i nämnden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av nämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen (CsSkr 1999:3 sid. 2–378). Någon granskning av hur Ansvarsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I verksamhetsberättelsen för år 2012 redovisas Ansvarsnämndens sammansättning, sammanträden och arbete. Under året inkom 13 ärenden som samtliga avgjordes av nämnden. Sex av de under året inkomna ärendena avsåg anmälningar mot biskopar. Ett ärende avsåg behörighetsprövning inför biskopsval. Sex ärenden var av administrativ karaktär.

Ansvarsnämnden anger att den utifrån sitt perspektiv för närvarande inte ser behov av ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen för år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Avsikten med behandlingen av verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Ansvarsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att sköta sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har vi inte heller att göra någon värdering, vare sig positiv eller negativ, i fråga om hur verksamheten har bedrivits.

Vi finner inga skäl att ta upp någon fråga utifrån Ansvarsnämndens verksamhetsberättelse för år 2012.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Anna Sundelius, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Mattias Rosenquist, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2013:15

Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:98 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda möjligheten för diakon att förrätta begravningsgudstjänst. Utskottet pekar på att kyrkomötet vid flera tillfällen de senaste åren avslagit motioner med likartade förslag. Utskottet framhåller att diakonen har ett karitativt uppdrag och att det inte bör ske någon utveckling i riktning mot ett liturgiskt diakonat. Därför föreslås att kyrkomötet kvarstår vid sina tidigare ställningstaganden och avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:98.

Motionens förslag

Motion 2013:98 av Sigvard Olsson, Diakons möjlighet att förrätta begravningsgudstjänst

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten för diakon att förrätta begravningsgudstjänst.

Bakgrund

När kyrkoordningen beslutades av 1999 års kyrkomöte var ett av de förhållanden som förändrades, att diakonatet efter mångåriga diskussioner för första gången blev kyrkorättsligt reglerat som ett av uppdragen inom kyrkans vigningstjänst. En av de frågor som hade funnits med i tidigare diskussioner och som också fanns med när 1999 år kyrkomöte fattade sitt beslut var om diakoner skulle ha några särskilda liturgiska uppgifter. I Andra kyrkolagsutskottets betänkande 1999:1 *Kyrkoordning för Svenska kyrkan*, vilket låg till grund för kyrkomötets beslut, konstaterades att det fanns en mycket stark uppslutning kring ett karitativt präglat diakonat. Utskottet framhöll att det i kyrkoordningens texter saknas varje antydning om ett diakonat med särskilda liturgiska uppgifter. Det finns inga specifika liturgiska uppgifter som en diakon måste utföra.

Efter kyrkoordningens tillkomst har vid flera kyrkomöten väckts motioner om att ge diakoner möjlighet att leda begravningsgudstjänster men även vigselgudstjänster. Dessa motioner har alla avslagits.

Vid 2003 års kyrkomöte behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet en motion 2003:12 med förslag att ge diakoner rätt att leda begravnings- och dopgudstjänster. I betänkandet TU 2003:2 *Diakoners rätt att utföra vissa förrättningar* anförde utskottet följande:

Av bakgrundstexten framgår att Kyrkomötet när kyrkoordningen beslutades slog fast att diakonatet i Svenska kyrkan har en socialt karitativ inriktning. Det saknas enligt utskottets mening skäl att göra en omprövning av detta ställningstagande. Utskottet ansluter sig till det som Läronämnden anför om att de gudstjänster som de kyrkliga handlingarna utgör är knutna till det särskilda förkunnelseansvar, som i Svenska kyrkan av tradition vilar på prästerna. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

I Gudstjänstutskottets betänkande 2008:3 *Diakoners rätt att leda vigsel- och begravningsgudstjänst* behandlades två motioner 2008:28 och 82 med förslag om diakoners rätt eller möjlighet att leda bl.a. begravningsgudstjänster. Vi detta tillfälle uppfattade Gudstjänstutskottet att en motivering för motionärernas förslag var att säkra behovet av diakoner i församlingarna. När det gällde behovet av diakoner delade utskottet motionärernas bedömning. Man menade samtidigt, att den väg på vilken man bäst försvarar behovet av diakoner knappast är att dessa går in i de uppgifter som idag ligger på prästerna.

Vid 2009 års kyrkomöte återkom frågor om diakonerna och begravningsgudstjänsten i två motioner 2009:4 och 64. I den ena motionen återkom förslag om att diakoner skulle ges rätt att leda begravningsgudstjänster. I den andra motionen föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda och lämna förslag till anvisningar om hur diakoner kan medverka vid begravnings- och vigselgudstjänster. Även dessa motioner bereddes av Gudstjänstutskottet. I betänkandet G 2009:3 *Diakoners medverkan vid vigsel- och begravningsgudstjänster* framförde utskottet att det inte behövs några ytterligare anvisningar för diakoners medverkan i begravningsgudstjänster.

Sådan medverkan förekommer redan på många håll. Formen för och omfattningen av diakonens ansvar i en sådan gudstjänst måste med nödvändighet relatera till den specifika situationen och lösas pastoralt inom församlingen och arbetslaget.

Utskottet pekade också på att en begravningsgudstjänst inte är en enskild arbetsinsats, utan ett tillfälle som är en del i en längre process. ”Det finns alltid ett före och ett efter. I många faser under processens gång är diakonen den mest självklara länken till församlingen.”

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:98.

Det framgår av bakgrundsteckningen att den i motion 2013:98 aktualiserade frågan om möjlighet för diakoner att leda begravningsgudstjänster har behandlats av kyrkomötet vid flera tillfällen. Kyrkomötet har i samtliga fall avslagit förslag motsvarande dem i årets motion. Vi ser ingen anledning att nu föreslå något annat ställningstagande än tidigare från kyrkomötets sida. Motiven för detta är inte nya utan sammanfaller med det som tidigare har framförts. Det innebär i huvudsak följande.

Uppdraget som diakon har i vår kyrka en karitativ inriktning. Det betyder att diakonen ska vara ”ett barmhärtighetens tecken i både församlingen och samhället. Diakonen har ett ansvar att göra kärlekens gärningar, särskilt mot utsatta människor.” (Inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning.)

Uppdragen inom kyrkans vinningstjänst har vart och ett sin specifika karaktär och särskilda uppgifter. Det hör till prästens uppdrag att leda församlingens guds-

tjänster. Det är viktigt att slå vakt om diakonatets karitativa karaktär och inte tillföra uppgifter som pekar i riktning mot ett liturgiskt diakonat.

I motionen pekas på att det utifrån diakonens särskilda uppdrag kan ha funnits särskilda relationer mellan församlingens diakon och en avliden församlingsbo. Vi vill i det sammanhanget lyfta fram det som Gudstjänstutskottet framförde vid 2009 års kyrkomöte om möjligheten för diakonen att medverka i begravningsgudstjänsten. I sådana situationer som tas upp i motionen är det naturligt att diakonen utifrån sitt särskilda uppdrag också har uppgifter i begravningsgudstjänsten.

I motionen pekas också på att det har skett förändringar i såväl begravningslagen som begravningsleden under senare år. En sådan ändring är att den längsta tillåtna tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering har förkortats från två månader till en månad. Om detta i något fall skulle medföra svårigheter för församlingens präster att hinna med begravningsgudstjänster inom föreskriven tid måste detta kunna ordnas på annat sätt än genom att ändra diakonatets karaktär. Dessutom är det möjligt att om det finns särskilda skäl efter beslut av Skatteverket få anstånd med kremering eller gravsättning.

Vi menar alltså att det som redovisats i bakgrundsteckningen och det som vi här har anfört leder till slutsatsen att diakoner inte ska ha uppdraget att leda begravningsgudstjänster. Därmed finns inte anledning att ge kyrkostyrelsen något utredningsuppdrag och motion 2013:98 bör därför avslås.

Uppsala den 25 september 2013

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Ronny Hansson, Roine Olsson, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars-Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Karin Långström Vinge och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sture Köhler, Jons Ingemar Larsson, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Lars Haraldsson, Rune Wallmyr, Lars Edstav, Torbjörn Lindahl och Bertil Murray.

Biskoparna Tuulikki Koivunen Bylund och Esbjörn Hagberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Ekonomi- och egendomsutskottets
betänkanden
EE 2013:1–7

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkanden

- EE 2013:1 Den inomkyrkliga clearingen
- EE 2013:2 Verksamhetsindelningen i redovisningen
- EE 2013:3 Ljud i kyrkan
- EE 2013:4 Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav
- EE 2013:5 Hantering av att ta kyrkor ur bruk
- EE 2013:6 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdpastorat
- EE 2013:7 Utveckling av finansiella tjänster

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:1

Den inomkyrkliga clearingen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:7 som föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att aktualisera och utveckla anvisningarna för clearingsystemets tillämpning till domkapitlen för deras vidare information till församlingarna. Utskottet konstaterar att det finns information på Svenska kyrkans intranät om hur bestämmelserna om clearing vid kyrkliga handlingar ska tillämpas. Denna information torde motsvara det motionären efterfrågar. Utskottet anser att motionen därför bör avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:7.

Motionens förslag

Motion 2013:7 av Anders Novak, Den inomkyrkliga clearingen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att aktualisera och utveckla anvisningarna för clearingsystemets tillämpning till domkapitlen för deras vidare information i Svenska kyrkans församlingar.

Bakgrund

Kyrkomötet har under senare år behandlat ett flertal motioner om clearing för kyrkliga handlingar. Vid förra årets kyrkomöte behandlade detta utskott i betänkande EE 2012:2 en motion 2012:32 med förslag om att ersättning för kyrkliga handlingar skulle utredas och att ett heltäckande förslag till reglering skulle överlämnas till årets kyrkomöte. Utskottet föreslog avslag på motion och framhöll bl.a. följande:

Utskottet noterar att dessa frågor behandlades av förra årets kyrkomöte och att en enkätundersökning har genomförts under innevarande år i enlighet med kyrkomötets beslut. Förutom oklarheterna i samband med ersättning för resor, gav enkätresultatet inte stöd för några akuta behov av förändringar av nuvarande reglering. Som en följd av enkätsvaren beslutade kyrkostyrelsen att förrättningsförsamlingen kan debitera enskilda för resekostnader för förordnade präster. Utskottet välkomnar beslutet och klargörandet om ersättning för resor.

Utskottet välkomnade även det faktum att en utvärdering av clearingsystemet i dess helhet ska genomföras till år 2016 som en del i översynen av utjämningsystemet. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

På Svenska kyrkans intranät under Verksamhetsstöd/Juridik och kyrkorätt finns information om hur bestämmelserna om clearing vid kyrkliga handlingar ska tillämpas. Här finns förklarat, med exempel, vad som gäller när prästen är eller blir anställd i en församling och när prästen inte är anställd i en församling. Det finns även ett särskilt avsnitt om reskostnader, där olika tänkbara fall beskrivs. Av informationen framgår att enskilda i vissa fall kan få betala prästens reskostnader. Detta motiveras med att dessa kostnader kan ses som en tillkommande kostnad som den enskilde får betala, på motsvarande sätt som ifråga om vissa ersättningar till kyrkomusiker. Det framgår dock att huvudinriktningen bör vara en generös hållning och att kostnaderna för resor i de flesta fall bör bäras av en församling. Även de av kyrkostyrelsen årligen beslutade clearingbeloppen återfinns på intranätet.

Nationell nivå erbjuder även rådgivning i frågor om clearing via juridiska enheten och kanslistöd. Även enheten för kyrklig ekonomi ger råd i clearingfrågor till församlingar och samfälligheter samtidigt som dessa frågor behandlas i den kursverksamhet som enheten bedriver.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:7.

Utskottet konstaterar att det på Svenska kyrkans intranät finns information om hur bestämmelserna om clearing vid kyrkliga handlingar ska tillämpas. Här finns förklarat, med exempel, vad som gäller i olika situationer. Utskottet menar att denna information torde ge svar på flertalet frågor som det enligt motionären råder stor osäkerhet om bland kyrkotillhöriga och präster.

Utskottet noterar samtidigt att informationen på intranätet kan vara i behov av viss uppdatering och ytterligare klargörande exempel, i den mån sådana går att finna. Utskottet utgår dock från att detta kan åstadkommas utan att något uttryckligt uppdrag ges till kyrkostyrelsen.

Med anledning härav föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Uhlf Skoglund, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:2

Verksamhetsindelningen i redovisningen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas två motioner om verksamhetsindelningen i redovisningen.

I motion 2013:52 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en redovisningsmodell för församlingar och pastorat som överensstämmer med Svenska kyrkans förståelse av den grundläggande uppgiften. Utskottet delar motionärens uppfattning att kyrkostyrelsen bör ges i uppdrag att utarbeta en redovisningsmodell för församlingar och pastorat. Utskottet anser dock att uppdraget till kyrkostyrelsen bör formuleras så att den ska utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

I motion 2013:13 föreslås att kyrkostyrelsen inför kulturuppdrag som en del av verksamhetsindelningen. Utskottet föreslår ovan att kyrkomötet beslutar att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell. Utskottet är inte villigt att föreslå kyrkomötet att ge kyrkostyrelsen specifika instruktioner om redovisningsmodellens innehåll. Utskottet förordar därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:52.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:52 uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:13.

Motionernas förslag

Motion 2013:52 av Hans-Olof Andrén, Redovisningens verksamhetsindelning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en redovisningsmodell för församlingar och pastorat som överensstämmer med Svenska kyrkans förståelse av den grundläggande uppgiften.

Motion 2013:13 av Ylva Wahlström, Kulturen som en grundläggande uppgift i kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta in ett kulturuppdrag, för kulturen med självständigt budgetområde, i samband med den stora budgetregleringen till stift och församlingar, som träder i kraft 2014.

Bakgrund

Bestämmelser om bokföring finns i bokföringslagen (1999:1078). Utöver lag finns även bestämmelser om ekonomisk redovisning i kyrkoordningen, bl.a. krav på att alla församlingar och samfälligheter ska upprätta årsredovisning oavsett storlek (47 kap. 9 §).

För att bistå församlingar, samfälligheter och stift med vägledning och rekommendationer inom redovisningsområdet finns *Svenska kyrkans redovisningskommitté* (KRED).

KRED bildades av Pastoratsförbundet (namnändrat till Svenska kyrkans församlingsförbund, numera Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation) för att hantera redovisningsfrågor. I samband med relationsändringen delades huvudmannaskapet för KRED så att även nationell nivå blev huvudman vid sidan av församlingsförbundet.

Församlingsförbundet hade fram till 31 december 2007 ansvar för rådgivning och rekommendationer inom ekonomiområdet. Från och med 1 januari 2008 övertogs detta ansvar av nationell nivå. Kyrkostyrelsens arbetsutskott beslutade i oktober 2007 att även huvudmannaskapet för KRED skulle övergå till nationell nivå. Beslutet innebar en verksamhetsövergång med bibehållen inriktning och mandat. Nationell nivå är således idag ensam huvudman för KRED.

KRED har till uppgift att informera om hur god redovisningssed ska tillämpas inom Svenska kyrkan. Kommitténs verksamhetsområde är redovisningsfrågor som är av allmänt intresse för Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar. Målsättningen är en enhetlig redovisning som beaktar ett brett intressentperspektiv. För att uppnå målsättningen samverkar kommittén med normgivare inom redovisningsområdet (t.ex. bokföringsnämnden och FAR). KRED ger bl.a. årligen ut de rekommendationer (så kallad branschanpassning) som styr årsredovisningarnas innehåll i Svenska kyrkans församlingar, samfälligheter, stift. KRED lämnar även en särskild årsredovisningsrekommendation för prästlönетillgångarna. Enligt KRED:s arbetsordning består kommittén av experter inom relevanta områden. Ordförande är Anita Österholm, expert inom redovisnings- och revisionsområdet och med långvarig erfarenhet från revision inom Svenska kyrkan. Föredragande är tjänstemän från den nationella nivån. Den nationella nivån är tillika kansli för KRED.

KRED:s arbete har även uppmärksamats av kyrkomötet i olika sammanhang. Till exempel noterade Ekonomi- och egendomsutskottet i betänkande EE 2003:6, som behandlar två motioner (Mot 2003:47 och 69) om bokföring av gåvor, att "Utskottet föreslår avslag på motionerna då Kyrkostyrelsen genom Svenska kyrkans redovisningskommitté redan aktivt arbetar med de berörda [redovisnings]frågorna".

Kyrkostyrelsen har en i kyrkoordningen reglerad rätt (47 kap. 11 §) att utfärda rekommendationer inom redovisningsområdet. Mot bakgrund av KRED:s arbete har dock behovet av att utfärda redovisningsrekommendationer i form av Svenska kyrkans bestämmelser varit mycket litet. Kyrkostyrelsen har hittills aldrig utnyttjat denna möjlighet.

Vid sidan av upprättande av årsredovisningen lämnar församlingar och samfälligheter årligen en ekonomisk redogörelse till den nationella nivån. Redogörelsen utgör dels underlag till den ekonomiska utjämningen (regleras i 44 kap. 21 § i kyrkoordningen), dels ger den underlag för olika typer av ekonomisk analys på lokal, region och nationell nivå, dels statistikunderlag som Svenska kyrkan enligt lag är skyldig att lämna till de nationalräkenskaper som SCB sammanställer.

Vid sidan av den externa redovisningen som styrs av lag finns behov av intern redovisning. Den interna redovisningen syftar till att skapa en redovisning som på ett tydligt sätt visar till vilka verksamheter som intäkter och kostnader är knutna. Internredovisningen är således viktig för att säkerställa bra beslutsunderlag vid uppföljning och styrning av verksamheten. Internredovisningen syftar även till att underlätta lämnande av statistikuppgifter och upprätta skattedeklarationer.

Internredovisningens viktigaste beståndsdel är verksamhetsindelningen. Inom Svenska kyrkan har det sedan länge funnits en ”mall” för verksamhetsindelning. Med mall menas här ett normalförslag till hur olika verksamheter och ”kostnadsställen” ska kodas (bokföras) för att underlätta uppföljning. Denna mall har bl.a. använts vid insamling av den årliga ekonomiska redogörelsen.

Sedan slutet av 1990-talet har församlingar och samfälligheter efterfrågat en ny mall för verksamhetsindelning. Den tidigare gällande mallen var hämtad från den kommunala redovisningen och hade sina rötter i redovisningsrekommendationer som lämnades av dåvarande Kommunförbundet på 1950-talet.

Efter att den nationella nivån övertog ansvaret för rådgivning inom ekonomirådet från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation initierades ett arbete med att utveckla en ny mall för verksamhetsindelning. Utgångspunkten med arbetet var att den nya mallen på ett tydligt sätt skulle sätta den kyrkliga verksamheten i fokus. Den skulle även underlätta upprättande av skattedeklarationer och framtagning av statistik. Man ville även med den nya verksamhetsindelningen beakta den förändring som skett i samhället när det gäller t.ex. IT. Verksamhetsområden som t.ex. närradio plockades bort då denna verksamhet inte längre har samma omfattning som under 1970- och 80-talet. Utvecklingen av den nya mallen skedde i samverkan mellan ekonomerna på nationell nivå och verksamhetskunnig personal samt genom olika typer av workshops.

Eftersom den tidigare mallen aldrig formellt fastställdes av någon kyrklig instans uppstod frågan om vem som skulle stå bakom den nya mallen. Mot bakgrund av att KRED är känd bland kyrkans ekonomer och har en tradition av att upprätta och underhålla redovisningsrekommendationer beslutades att KRED skulle förvalta mallen. KRED utfärdade således 2011 *Modell för verksamhetsindelning i Svenska kyrkan*. Modellen användes första gången i samband med 2013 års insamling av ekonomisk redogörelse för verksamhetsåret 2012.

Införandet föregicks av en omfattande kursverksamhet. Kursverksamheten avsåg både förvaltningsanpassade kurser för en specifik församling eller samfällighet där all personal inbjöds att delta och mer traditionella kurser av ”föreläsningstyp”. Inom ramen för kursverksamheten inhämtades feedback på den nya modellen. En mycket tydlig majoritet var positiv till förändringarna. Man upplever att många av de förtydliganden som skett inom ramen för modellen, t.ex. en tydligare rekommendation att även arbetskostnader bör fördelas till de olika verksamhetsområdena, har förbättrat kvalitén i internredovisningen. Kritik har emellertid framförts mot att den grundläggande uppgiften har delats upp i de fyra beståndsdelarna gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. De delverksamheter som hör till området mission har varit särskilt ifrågasatta. Kritiken har bl.a. framförts av biskoparna. För att samla in synpunkter på modellen har en bred rikstäckande enkätundersökning genomförts till församlingar och samfälligheter. Enkäten visar att användarna ser stora vinster med den nya modellen, men att det finns teologiska och även praktiska problem med en allt för ”fyrkantig” uppdelning av den grundläggande uppgiften. Man ser även risker med att det finns en konflikt mellan den enskilda församlingens valfrihet och möjligheten till jämförelser mellan olika församlingar.

KRED arbetar tillsammans med tjänstemän på nationell nivå med att revidera modellen för att åtgärda de brister och förbättringsområden som har identifierats. Som en del i processen har bl.a. en referensgrupp inrättats. Referensgruppen består av en biskop, kyrkoherdar, ekonomer och annan verksamhetspersonal. Planeringen bygger på att en reviderad modell kommer att publiceras under 2014. Behov av förenklingar i verksamhetsindelningen har även identifierats inom ramen för GAS (Gemensamma administrativa system). Syftet med GAS är att underlätta effektiva och enhetliga arbetsprocesser.

Utskottets överväganden

Motion 2013:52

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motionen.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motionen uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat.

En redovisningsmodell som innehåller en ändamålsenlig verksamhetsindelning är av stort värde för styrning och uppföljning av verksamheten i Svenska kyrkans församlingar. En sådan modell skapar förutsättningar för bra beslutsunderlag och en enkel administration. Att redovisningsmodellen ska innehålla de uppgifter som krävs för ett väl fungerande utjämningsystem och kyrkans behov av statistik är också viktigt.

En bred anslutning till en ändamålsenlig redovisningsmodell skapar även goda förutsättningar för jämförelser och analys av kostnader och intäkter mellan församlingar. Idag är verksamhetsindelningen frivillig. Utskottet anser att målet bör vara att verksamhetsindelningen ska ge varje församling ett sådant mervärde att man frivilligt väljer att ansluta sig till modellen. En bred anslutning är även en framgångsfaktor för det arbete som pågår inom ramen för GAS-projektet i syfte att skapa enkla och enhetliga rutiner för ekonomiadministrationen.

Utskottet delar motionärens uppfattning att den redovisningsmodell som presenterades år 2011 inte är ändamålsenlig i alla delar. Det är viktigt att konstatera att modellen innebär ett antal väsentliga förbättringar i förhållande till den tidigare modellen, t.ex. tydligare krav på att personalkostnader ska ses som verksamhetskostnader som ska knytas till respektive verksamhet, att en modernisering skett av begrepp och verksamhetsområden samt att modellen underlättar upprättandet av skattedeklarationer.

Det finns dock viktiga problemområden som måste åtgärdas. Utskottet ställer sig bakom den kritik som riktats mot uppdelningen av den grundläggande uppgiften. Utskottet anser även att modellen i vissa delar blivit överarbetad då den synes främja en så detaljerad kostnadsfördelning som möjligt snarare än en fördelning som är motiverad av den specifika församlingens behov. Modellen försvårar även jämförelser mellan församlingar, då syftet med verksamheten, snarare än verksamhetens innehåll, är styrande för fördelningen av kostnader och intäkter.

Av bakgrundstexten kan utläsas hur ansvaret för Svenska kyrkans normgivning inom redovisningsområdet har förändrats över tid. Varje steg i förändringen har varit logisk. De successiva förändringarna har dock över tid skapat en otydlighet i ansvarsfrågan. Detta har sannolikt i sin tur bidragit till att analys och förankring inför 2011 års beslut om verksamhetsindelning inte varit tillfredsställande i alla delar. Utskottet välkomnar det arbete som redan har

initierats på nationell nivå. Utskottet delar dock motionärens uppfattning att kyrkostyrelsen bör ges ett uttalat ansvar för redovisningsmodellen. Utskottet ser emellertid vissa potentiella problem med formuleringen att redovisningsmodellen ska bygga på en ”förståelse av den grundläggande uppgiften”. En sådan instruktion till kyrkostyrelsen ger utrymme för olika tolkningar av vilka förväntningar som finns på redovisningsmodellen. Nuvarande modell visar även att det kan uppstå problem med en allt för direkt koppling mellan den grundläggande uppgiften och redovisningen. Utskottet anser därför att uppdraget till kyrkostyrelsen istället bör formuleras så att redovisningsmodellen ska vara ändamålsenlig. En ändamålsenlig redovisningsmodell uppfyller de övergripande mål och syften som utskottet angivit ovan.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår utskottet att motionen avslås. Med anledning av motionen föreslår utskottet att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat.

Motion 2013:13

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionen.

Utskottet föreslår ovan att kyrkomötet beslutar att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat. Utskottet är inte villigt att föreslå kyrkomötet att ge kyrkostyrelsen specifika instruktioner om redovisningsmodellens innehåll. Utskottet förordar därför att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Ulf Skoglund, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:3

Ljud i kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:10 som föreslår att det i kyrkoordningen ska säkerställas att det i varje pastorat ska finnas minst en person som har utbildning för att klara avancerade ljudanläggningar, att varje lokal i svenska kyrkan ska ha ljudanläggningar av god kvalitet och att ljudanläggningarnas kvalitet och anställdas kunskande ska ingå i stiftens tillsyn. I likhet med motionären anser utskottet att tillgänglighetsfrågorna är viktiga, men att detta är frågor som församlingarna och samfälligheterna själva bör avgöra och som därför inte ska regleras i kyrkoordningen. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:10.

Motionens förslag

Motion 2013:10 av Karl-Gunnar Svensson, Ljud i kyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkomötet som innebär att det i kyrkoordningen säkerställs att det i varje pastorat ska finnas minst en i personalstyrkan som har tillräckligt god utbildning för att kunna klara av avancerade inställningar för ljudanläggningar och högtalarsystem.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkomötet som innebär att det i kyrkoordningen säkerställs att varje lokal i Svenska kyrkan, där behov av ljudanläggning finns, ska ha en ljudanläggning av tillräckligt god kvalitet.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till kyrkomötet som innebär att det i kyrkoordningen skrivs in att ljudanläggningarnas kvalitet och de anställda i pastoratet som använder ljudanläggningar och mikrofoner ska ingå i stiftets tillsyn.

Bakgrund

Kyrkor och domkyrkor ägs enligt lag (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan av den församling där kyrkan är belägen. Om församlingen ingår i en samfällighet stadgar kyrkoordningen att det är samfälligheten som har det grundläggande ansvaret för den fasta egendomen. Församlingen/samfälligheten har att följa de lagar och föreskrifter som reglerar att kyrkobyggnader och andra lokaler görs tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning.

I utredningen *Arbetet på olika kyrkliga nivåer* (SKU 1998:3) i avsnittet om församlingens grundläggande uppgift betonades att det är församlingens uppgift att så långt möjligt göra sin verksamhet tillgänglig för alla församlingsbor, också dem som p.g.a. handikapp har fysiska eller andra svårigheter att tillgodogöra sig utbudet.

Kyrkostyrelsen yttrade sig den 7 oktober 2007 över departementspromemorian *Bortom fagert tal – Om bristande tillgänglighet som diskriminering*. Styrelsen skrev bl.a. följande:

Utredaren har noterat att ecklesiastikbyggnader, framför allt kyrkor och församlingshem, inte sällan har anpassats, åtminstone till personer med nedsatt rörlighet, på grund av att man har många äldre besökare. Församlingarna har naturligtvis ett intresse av att se till att lokalerna på alla sätt är så tillgängliga som möjligt. Tillgänglighet gynnar inte bara äldre utan är en självklar förutsättning för den öppenhet som ska präglade kyrkans verksamhet, såväl innehållsligt som praktiskt.

I 34 kap. i kyrkoordningen regleras vilka befattningar som ska finnas på den lokala nivån. Enligt bestämmelserna ska det finnas anställd en kyrkoherde, minst det antal övriga präster som stiftsstyrelsen bestämmer, minst en kyrkomusiker som ska vara organist eller kantor, samt det antal diakoner och den personal i övrigt som behövs för verksamheten.

Centralstyrelsen framhöll i kyrkoordningsskrivelsen (CsSkr 1999:3 sid. 2– 234) att styrelsen inte var beredd att lägga fram några förslag om andra befattningar för församlingar än präster och kyrkomusiker, eftersom det skulle minska det lokala självbestämmandet.

Frågan om reglering i kyrkoordningen av att det exempelvis ska finnas obligatoriska diakontjänster har varit föremål för kyrkomötets behandling vid ett flertal tillfällen. Motionerna har avslagits av kyrkomötet med hänvisning till att församlingarna själva måste få avgöra hur den diakonala verksamheten ska bedrivas.

Vissa stift erbjuder kurser i ljudteknik, t.ex. erbjöd Härnösands och Västerås stift under år 2012 sådana kurser.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:10.

Utskottet anser i likhet med motionären att tillgänglighetsfrågorna är mycket viktiga och att verksamheten i församlingarna så långt som möjligt ska vara tillgänglig för alla. Utskottet ser därför positivt på syftet med motionen, men menar att en reglering i kyrkoordningen inte är rätt väg att gå för att uppnå detta.

Utöver präster och kyrkomusiker ska församlingarna och samfälligheterna själva bestämma vilka befattningar som ska inrättas och hur kyrkorna och församlingslokalerna ska vara utformade. Detta är frågor som inte bör regleras i kyrkoordningen.

Som utskottet har erfarit bedriver stift idag omfattande kurs- och informationsverksamhet för att förbättra tillgängligheten i kyrkor och övriga församlingslokaler.

Med denna bakgrund föreslår utskottet att motionen ska avslås.

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:4

Miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motionerna 2013:32, 2013:76 och 2013:78. Motionerna behandlar miljöfrågor kopplade till kyrkans markinnehav.

I motion 2013:32 föreslås att Svenska kyrkan ska skapa skogsreservat samt att det inom dessa reservat erbjuds jordbegravning med kista. Utskottet konstaterar att stiftet inom ramen för förvaltningen av prästlönetillgångarna har avsatt cirka 6 000 hektar till olika typer av reservat. Utskottet anser att frågan om markanvändning fortsatt bör hanteras av stiftet och föreslår därför att motionen avslås.

I motion 2013:76 föreslås att kyrkostyrelsen tillsammans med Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ska bidra till enklare möjligheter att starta projekt för ökad biologisk mångfald på bl.a. kyrkogårdsjordar. Utskottet delar motionärernas uppfattning att frågan är viktig. Mot bakgrund av att Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation redan idag bedriver omfattande verksamhet inom området föreslår utskottet att motionen avslås.

I motion 2013:78 lämnas förslaget att kyrkostyrelsen ska stödja stiftet i förvaltningen av prästlönetillgångarna genom ökad kursverksamhet inom området ekologiskt jordbruk. Utskottet kan konstatera att kyrkostyrelsen uppmärksammat behovet av information inom detta område. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Till betänkandet har anmälts en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:32 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:32 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:78.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:76.

Motionernas förslag

Motion 2013:32 av Ylva Wahlström, Skogsreservat

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan skapar några skogsreservat, där olika svenska skogstyper kan räddas.
2. Kyrkomötet beslutar att i de kommande reservatens utkanter kan ordnas miljönära jordbegravning med kistor.

Motion 2013:78 av Jan Friheden, Ekologisk odling

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att stödja stiftet i deras förvaltning av skapelsen på ett hållbart och resursbevarande sätt genom att öka kunskapen om ekologiskt jordbruk, genom ökad kursverksamhet.

Motion 2013:76 av Maria Lagerman m.fl., Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med arbetsgivarorganisationen bidra till enklare möjligheter att starta projekt för ökad biologisk mångfald på kyrkogårdsjordarna vid kyrkor, församlingshem och begravningsplatser.

Bakgrund

Prästlönetillgångarna; skogs- och jordbruk

Merparten av Svenska kyrkans skogs- och jordbruksmark utgör prästlönefastigheter. Svenska kyrkan är genom prästlönetillgångarna en av Sveriges största förvaltare av jordbruksmark och den femte största skogsförvaltaren.

I 46 kap. i kyrkoordningen finns kompletterande inomkyrkliga bestämmelser om prästlönetillgångarna. Enligt 2 § ska stiftens förvalta prästlönetillgångarna. Vidare anges i 3 § att prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska även förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. I 8 § anges att "Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning".

<i>Prästlönetillgångar vid utgången av år 2012 (2011 års värden inom parentes)</i>		
<i>Tusentals hektar</i>		
Areal produktiv skogsmark	396	(396)
Areal skogsimpediment	67	(67)
Areal jordbruksmark	46	(47)
Areal övrigt	<u>23</u>	<u>(23)</u>
Totalt	531	(532)
<i>Miljarder kronor</i>		
Marknadsvärde skogsfastigheter	23,4	(23,5)
Marknadsvärde jordbruksfastigheter	7,0	(6,9)
Marknadsvärde prästlönefonder	<u>2,6</u>	<u>(2,5)</u>
Summa	33,0	(32,9)
Antal prästlönefastigheter	2 785	(2 813)

Kyrkostyrelsen har sedan år 2010 ett tillsynsansvar över prästlönetillgångarna. Bestämmelserna som finns i kyrkoordningens 46 kap. innebär bl.a. att kyrkostyrelsen ska lämna råd och stöd i frågor som rör förvaltningen och minst en gång per år kalla företrädare för stiftens till samråd om förvaltningen av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår även att följa vilka tillgångsslag som förvaltas, hur de förvaltas och att natur- och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning. Detta sker bl.a. genom omvärldsbevakning (t.ex. forskning och myndighetsprojekt inom området) insamling och analys av protokoll, årsredovisningar och revisionsberättelser från prästlönetillgångarna. Som bakgrund till beslutet att tilldela kyrkostyrelsen tillsynsansvar över prästlönetillgångarna, se Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2009:1.

Vid 2012 års kyrkomöte behandlades motion 2012:9. Motionären föreslog kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att:

- ◆ verka för att 20 procent av Svenska kyrkans skogar avsätts för fri utveckling så att ekologisk hållbar utveckling kan uppnås i Svenska kyrkans skogar.
- ◆ upprätta en plan för bevarandet av den biologiska mångfalden i Svenska kyrkans skog och mark.
- ◆ upprätta en plan för kontinuerlig fortbildning för personal på alla nivåer som arbetar med skog-, jord- och markfrågor gällande långsiktigt hållbar utveckling.

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade motionen i betänkande EE 2012:4. Utskottet förordade avslag på motionen med följande motivering:

Ekonomi- och egendomsutskottet delar motionärens uppfattning att Svenska kyrkans skogar ska hanteras med hög ambitionsnivå när det gäller miljöansvar. Att denna ambition redan idag finns framgår t.ex. av att samtliga prästlönetillgångar är anslutna till minst ett miljöcertifieringssystem... Utskottet har stor tilltro till den kompetens som finns inom stiftet i detta avseende och förordar därför att frågor om avsättning av mark till olika ändamål även fortsättningsvis ska hanteras av respektive stift. ... Mot bakgrund av att det redan idag bedrivs ett omfattande arbete inom de områden som motionären belyser, samt att utskottet anser att frågan om markavsättning ska hanteras av stiftet, föreslår utskottet avslag på motionen.

Detta blev även kyrkomötets beslut.

För ytterligare beskrivning av miljöarbete, kyrkoreservat samt certifiering av de kyrkliga skogarna hänvisas till Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2012:4. Se även webbplatsen www.skyddadskog.se där kartor över olika typer av reservat finns tillgängliga.

Jordbruk

Som framgår ovan uppgår värdet på prästlönetillgångarnas jordbruksmark till cirka 7 miljarder kronor (31 december 2012). Storleken på markinnehav för jordbruksändamål varierar stort mellan stiftet. I tabellen nedan framgår innehav i hektar per stift vid utgången av 2012.

Egendomsnämndernas samarbetsorganisation (ENSO) har en särskild samrådsgrupp för frågor som rör jordbruksmark. I gruppen ingår även företrädare för andra stora förvaltare av jordbruksmark.

Nationell nivå har identifierat behovet av att få en samlad bild av hur frågan om ekologiskt jordbruk hanteras inom prästlönetillgångarna. Som en del av tillsynen har kyrkostyrelsen, inom ramen för 2012 års ekonomiska redogörelse från stiftet (som lämnats under 2013), därför ställt en fråga om ekologiskt jordbruk. I tabellen nedan framgår svaren.

Stift	Jordbruks- mark (hektar)	Ekologiskt jordbruk
Göteborg	2 192	Stiftet brukar ingen mark utan all mark är utarrenderad. Det finns ingen samlad bild över arrendatorernas inriktning avseende jordbruket.
Härnösand	726	Ej svarat på frågan.
Karlstad	394	Arrendejordbruken har under en längre tid minskat, idag återstår endast ett vilket brukas extensivt av ett dödsbo. Därför ingen prioritering att utveckla den verksamheten. Jordbruket är ej ekologiskt.
Linköping	4 100	Ej svarat på frågan.
Luleå	219	Ej svarat på frågan.
Lund	12 350	Ett fåtal arrendatorer bedriver ekologiskt jordbruk.
Skara	9 654	Nej.
Stockholm	755	Ej svarat på frågan.
Strängnäs	2 830	Inte aktuellt.
Uppsala	5 451	Ett 10-tal ekologiska jordbruk.
Visby	1 770	Ej svarat på frågan.
Västerås	365	Ej svarat på frågan.
Växjö	5 544	Tre gårdsarrenden med KRAV-certifierad mjölkproduktion. Investeringar i miljögodkända avloppssystem.
Summa	46 350	

För att fördjupa diskussionen om ekologiskt jordbruk kommer frågan att vara ett fokusområde vid det årliga "Samråd om förvaltning av prästlönetillgångar" mellan kyrkostyrelsen och stiftet. Mötet kommer att hållas den 17 oktober 2013 i Uppsala. Vid samrådet kommer bl.a. Hushållningssällskapet att hålla ett föredrag om ekologiskt jordbruk. En ledamot av den statliga Miljömålsberedningen kommer även att hålla ett föredrag. Miljömålsberedningen har regeringens uppdrag att ta fram en strategi för en långsiktigt hållbar markanvändning (dir. 2011:91). Strategin ska innehålla förslag på etappmål, styrmedel och åtgärder för att uppnå en långsiktigt hållbar markanvändning. I en första delrapport (SOU 2012:15) presenteras fyra utredningsfrågor som ska behandlas i det kommande arbetet:

- ◆ Hur arbetar vi med skydd och skötsel av landområden?
- ◆ Hur kan miljöhänsynen i skogsbruket utvecklas?
- ◆ Hur kan en hållbar användning av jordbruksmark åstadkommas?
- ◆ Hur kan styrningen av markanvändningen utvecklas för ökat helhetsperspektiv?

Delrapporten innehåller även en tidsplan för kommande rapporteringar. De första två frågorna ska delrapporteras den 15 juni 2013.

Allmänt om begravningsplatser

Svenska kyrkans församlingar och samfälligheter är huvudmän för begravningsverksamheten (förutom i Stockholm och Tranås där kommunen är huvudman).

Begravningsverksamheten regleras i begravningslagen (1990:1144). I begravningslagen 2 kap. 1 § framgår att ”Allmänna begravningsplatser med ett tillräckligt antal gravplatser och andra gravanläggningar av allmänt förekommande slag skall anordnas och hållas av de territoriella församlingarna inom Svenska kyrkan.” I begravningslagen finns även bestämmelser om enskild begravningsplats. I 2 kap. § 6 stadgas: ”Enskilda begravningsplatser får anordnas och hållas bara av trossamfund eller stiftelser som har fått tillstånd till det.” Avsikten med bestämmelsen är, enligt lagens förarbete (prop. 1990/91:10) att andra trossamfund än Svenska kyrkan ska kunna anlägga begravningsplatser.

I begravningslagen 5 kap. 5 § framgår att ”Stoft eller aska får gravsättas bara på allmän eller enskild begravningsplats. Regeringen får dock meddela föreskrifter om att med askan får förfaras på något annat sätt. Beslut i sådana ärenden meddelas av länsstyrelsen.” Regeringen har utfärdat begravningsförordningen (1990:1147). I 30 § framgår att ”Askas efter en avliden får strös ut på någon annan plats än en begravningsplats, om länsstyrelsen ger tillstånd till det. Ett sådant tillstånd får ges endast om den plats där askan ska strös ut är lämplig för ändamålet och om det är uppenbart att man kommer att hantera askan på ett pietetsfullt sätt.” Praxisen är enligt Länsstyrelsen i Stockholm mycket restriktiv och medger i princip att aska sprids över hav eller annat större vattenområde, med minst 1 000 meter till närmaste land.

Kyrkogårdsmark och biologisk mångfald

Svenska kyrkan har drygt 3 200 kyrkogårdar fördelade över hela landet. Enligt SCB:s flygfotostatistik upptar kyrkogårdsmarken 12 600 hektar.

Sveriges riksdag antog 2005 miljömålet, *Ett rikt växt och djurliv*. Där anges att arternas livsmiljö och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Naturvårdsverket har bl.a. i sitt *Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd* pekat ut kyrkogårdarna som en av fem särskilt viktiga miljöer för sådana träd.

Kyrkogårdarna och kyrkotomterna, med sin långa obrutna hävd, utgör en viktig biotop för många arter som minskat eller försvunnit i det moderna jordbrukslandskapet. Kyrkogårdarna har också av tradition och då de fortfarande huvudsakligen sköts i pastoratens regi haft en mer extensiv skötsel med mindre kemisk bekämpning och mindre maskinanvändning. I boken *Kyrkogården – en Noas ark*, utgiven 2007 med stöd av Naturvårdsverket och Svenska kyrkan, skriver författarna att kyrkogårdarna har några av de mest skyddsvärda resterna av det gamla kulturlandskapet. De menar att det största hotet mot dessa skyddsvärda miljöer är bristande kunskap hos anställda och hos förtroendevalda.

Internationellt finns ett flertal projekt för att bevara och gynna mångfalden på kyrkogårdar. *The Living Churchyard and Cemetery Project* (LCCP) i Storbritannien initierades av Arthur Rank Center (ARC), en ekumenisk organisation för att bistå kyrkor på landsbygden. Projektet syftar till att ta fram och lära ut metoder att förvalta begravningsplatser, på ett sätt som gynnar såväl samhälle som natur. Från att ha varit inriktat på landsortskyrkogårdar har projektet nu även fokus på kyrkogårdar och begravningsplatser i städerna. ARC gav 1989 ut ett informationspaket, *The Living Churchyard*, som fick stor spridning och idag har projektet utvidgats och leds av Urban Wildlife Trust, en stiftelse med ansvar för naturreservaten i Storbritannien. I USA har Oregon State University kurser och

forskning i hållbar kyrkogårdsförvaltning. Inriktningen är att bevara och utveckla de unika habitaterna (livsmiljöerna) på kyrkogårdar och begravningsplatser i USA.

Miljöledningssystem och andra åtgärdsprogram för hållbar kyrkogårdsförvaltning

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation utredde 2011 vilka miljöledningssystem som är lämpliga för en kyrkogårdsförvaltning och hur arbetsgivarorganisationen kan stödja de medlemmar som vill införa sådana. Det var två miljöledningssystem som var aktuella. Dels kyrkans miljödiplomering som bl.a. Kalmar kyrkogårdsförvaltning använder sig av dels Svensk Miljöbas ofta kallad Göteborgsmodellen. Den används bl.a. av Örebro kyrkogårdsförvaltning. Arbetsgivarorganisationen beslöt att gå vidare med fortsatt stöd genom:

- ◆ att bilda ett nätverk för intresserade förvaltningar
- ◆ bevaka och informera om ny miljölagstiftning
- ◆ samarbeta kring begravnings- och kyrkogårdsfrågor med stiftens miljösamordnare
- ◆ ta fram ekologiska checklistor
- ◆ ta fram ekologiska nyckeltal
- ◆ informera och på hemsidan länka till de aktuella miljöcertifieringsprogrammen
- ◆ erbjuda utbildning kring kyrkogårdens ekologi

Sedan 2012 erbjuder arbetsgivarorganisationen därför en kurs, *Kyrkogårdens flora och fauna*, med syfte att ge kunskap om hur den biologiska mångfalden på en kyrkogård kan inventeras och gynnas. Kursen vänder sig till kyrkogårdspersonal och förtroendevalda. Utbildningen hålls vid någon av Sveriges botaniska trädgårdar. Den har hittills hållits fyra gånger och varit fulltecknad.

Tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet och Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning har arbetsgivarorganisationen ett projekt, *Miljöaspekter på kyrkogårdsverksamhet*, där studenter vid SLU kan välja att göra sina examensarbeten. Över 40 examensarbeten med den inriktningen har gjorts. Bl.a. *Särskilt skyddsvärda träd på kyrkogårdar*, *Energianalys av gravstens-tillverkning*, *Betesdjur på kyrkogård*, *Ängen och kyrkogården* och *Kyrkogårdens trädkrans*.

Arbetsgivarorganisationen har handläggare på begravningsenheten som kontinuerligt ger råd och svarar på frågor kring biotopskydd och biologisk inventering av kyrkogårdar och begravningsplatser.

Utskottets överväganden

Motion 2013:32

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:32.

Motionären anger i sin motion att "Vi måste våga värna delar av skogen så att den bevaras till kommande generationer och för skogens alla arter, skapelsens mångfald." Utskottet delar denna inställning.

I Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande EE 2012:4 framgår att samtliga stift har såväl natur- som kyrkoreservat. Totalt uppgår reservaten till nästan 6 000 hektar. Utskottet konstaterar, i likhet med 2012 års behandling av en motion om avsättning av mark till reservat, att tilltron till den kompetens som finns inom stiftet när det gäller markanvändning är hög. Frågor om avsättning av mark till olika ändamål bör även fortsättningsvis hanteras av respektive stift. Motionens punkt 1 bör därför avslås.

Motionären föreslår i punkt 2 att "Kyrkomötet beslutar att i de kommande reservatens utkanter kan ordnas miljö nära jordbegravning med kistor." Som

framgår ovan anser utskottet att markanvändning är en fråga för stiftet. Motionen bör därför avslås även i denna del.

EE 2013:4

Motion 2013:78

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:78.

Många stift förvaltar betydande arealer av jordbruksmark inom ramen för prästlönstillgångarna. Frågan om användningen av jordbruksmarken ur ett ekologiskt perspektiv är en viktig förvaltarfråga för stiftet. En fråga som utskottet erfar att stiftet tar på stort allvar.

Stiftet arrenderar regelmässigt ut jordbruksmarken. Arrendeavtalen gäller i normalfallet under ett stort antal år. Genom att marken brukas av en arrendator är stiftets möjlighet att påverka inriktningen på arrendatorns verksamhet mycket begränsade. En förändrad inriktning av markanvändningen kan därför i normalfallet ske först vid byte av arrendator. Frågan om ekologiskt jordbruk är även intimt förknippad med den specifika fastighetens förutsättningar. Även ekonomiska aspekter kan vara avgörande vid valet av inriktning på det specifika jordbruket.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det är viktigt att stiftet har god kunskap om ekologiskt jordbruk och har strategier för användningen av jordbruksmarken. Kyrkostyrelsen initiativ till diskussion och kunskapsfördjupning inom området välkomnas av utskottet. Utskottet noterar även att ett av deluppdragen inom ramen för den statliga Miljömålsberedningen är att besvara frågan hur en hållbar användning av jordbruksmark kan åstadkommas. Denna frågeställning är central för varje jordbruksförvaltare. Utskottet förutsätter att såväl stiftet som kyrkostyrelsen bevakar Miljömålsberedningens arbete och slutsatser.

Kyrkostyrelsen har enligt kyrkoordningen i uppgift att stödja stiftet i frågor som rör förvaltningen av prästlönstillgångarna. Mot bakgrund av att kyrkostyrelsen redan uppmärksammat frågan om ekologiskt jordbruk anser utskottet att motionen bör avslås.

Motion 2013:76

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:76.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att frågan om biologisk mångfald på Svenska kyrkans kyrkogårdar är viktig. En utveckling där kyrkogården blir en "välansad golfgreen" är inte önskvärd. Utskottet delar dock inte motionärernas bedömning att utvecklingen går i denna riktning. Tvärtom finns ett växande antal exempel på en ökad medvetenhet i församlingar och samfälligheter om värdet av strategier för biologisk mångfald. En viktig förutsättning för detta är dock att församlingar och samfälligheter, i egenskap av huvudmän för begravningsverksamheten, har kunskap inom området. Utan kunskap finns en uppenbar risk att utvecklingen går i fel riktning. Utskottet konstaterar att Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (SKAO), som av tradition ansvarar för rådgivning och information inom begravningsområdet, har en omfattande kurs- och informationsverksamhet inom området. Som exempel kan konstateras att SKAO, så sent som i augusti 2013, utgav nyhetsbrevet Observera med titeln "Generella biotopskyddsområden på begravningsplatser".

När det gäller möjligheten att söka projektfinansiering kan noteras att det i nu gällande "Villkor för kyrkoantikvarisk ersättning" framgår att vissa typer av åtgärder som rör "växtlighet med mycket högt kulturhistoriskt värde" kan

berättiga till kyrkoantikvarisk ersättning. Detta gäller både på begravningsplats och kyrkotomt.

Mot bakgrund av det omfattande arbete som redan pågår inom ramen för SKAO:s verksamhet förordar utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Uhlf Skoglund, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Jag anmäler avvikande mening i Ekonomi- och egendomsutskottets beslut att avslå motion 2013:78.

Det är bra att frågan om ekologiskt jordbruk uppmärksammas, men det är viktigt för kommande generationer att en kursverksamhet initieras. Motion 2013:78 bör därför tillstyrkas.

Jan Friheden

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:5

Hantering av att ta kyrkor ur bruk

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:17 som föreslår att kyrkostyrelsen ska vara erfarenhetsbank och rådgivare till församlingar och stift i frågor som rör avsakralisering och försäljning av kyrkor. Utskottet föreslår att motionen ska avslås då den nationella nivån och stiftet redan ger råd och stöd i de aktuella frågorna samtidigt som den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem behandlar det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:17.

Motionens förslag

Motion 2013:17 av Sten Elmberg, Hantering av att ta kyrkor ur bruk

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att vara erfarenhetsbank och rådgivare till församling/stift i frågor som rör avsakralisering och försäljning av kyrkor.

Bakgrund

En församling får enligt 40 kap. 7 § i kyrkoordningen besluta att en kyrkobyggnad inom församlingen ska tas ur bruk. Om församlingen ingår i en samfällighet ska beslutet fattas av samfälligheten. Om den aktuella församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får samfälligheten besluta detta endast om det finns särskilda skäl. Vilka dessa skäl kan vara har inte närmare angetts i förarbetena. Svenska kyrkans överklagandenämnd har i beslut 27/2008 prövat frågan och angav följande:

Församlingen har inte ett absolut veto för det fall man motsätter sig att kyrkobyggnaden tas ur bruk, men i sådana fall måste det föreligga särskilda skäl för att samfälligheten ska kunna besluta om detta. Enligt Överklagandenämnden bör det av samfällighetens beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk uttryckligen framgå om den berörda församlingen har godkänt detta och, om så inte är fallet, vilka särskilda skäl som samfälligheten anser föreligga för att ändå fatta ett sådant beslut. – Av det aktuella beslutet framgår inte den berörda församlingens inställning i frågan och inte heller vilka särskilda skäl för beslutet som samfälligheten anser föreligga. Samfällighetens beslut strider således mot 40 kap. 7 § kyrkoordningen och ska undanröjas.

Enligt 8 § i samma kapitel ska samfällighetens beslut prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig. Stiftsstyrelsen ska fastställa ett beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Under åren 2006–2008 pågick inom kyrkokansliet projektet *DAK – Differentierad användning och förvaltning av kyrkobyggnader*. Projektet lämnade sin slutrapport år 2008. Rapporten behandlade bl.a. hur kyrkobyggnaderna kan användas på ett differentierat sätt och hur kyrkobyggnader tas ur bruk.

Inom kyrkokansliet pågår projektet *Gamla kyrkor nya värden*, som ska vara klart 2015. Syftet med projektet är att öka kunskapen om nya och utvidgade bruk och nya ägande- och förvaltningsformer som utvecklas i en pastoral och ekonomisk övertalighetssituation, att öka kunskapen om hur de värden som kyrkorna tillerkänns förhandlas, gestaltas och påverkas i konkreta fall av avyttring, omvandling, mångbruk med mera, att genom att analysera omvandlingsprocesser inklusive hanteringar av värden ur olika aktörers perspektiv öka kunskapen om de problem och konflikter som kan uppstå, och att genom uppbyggande av nationell och internationell exempel-/erfarenhetsbank tillhandahålla såväl ”goda” som ”problematiskska” exempel på nya och utvidgade bruk och alternativa förvaltningsformer.

Ytterligare ett projekt pågår inom kyrkokansliet som även det ska vara klart till år 2015, *Identifiering och förvaltning av kyrkliga kulturvärden för Svenska kyrkan*. Syftet med projektet är att öka professionellas och allmänhetens kunskap och engagemang i förvaltningen av kyrkliga kulturvärden, att öka användningen av bedömningarna i förvaltningen av kyrkliga kulturvärden inom Svenska kyrkan, och att öka allmänhetens delaktighet i utförande och användning av bedömningar av kyrkliga kulturvärden.

År 2007 utkom boken *Levande arv* på uppdrag av Svenska kyrkan. Boken vänder sig i första hand till församlingar och förtroendevalda. Den har ett teologiskt perspektiv som kan tillämpas i ett förändringsarbete av kyrkorummet och den belyser principiella frågor som måste ställas inför en större eller mindre förändring av kyrkorummet.

Utredningen *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) föreslog att stiftet skulle överta ansvaret för vård och underhåll av de kyrkobyggnader inom stiftet som ägs av församlingarna. Remissinstanserna var inte beredda att tillstyrka förslaget utifrån det befintliga underlaget och kyrkostyrelsen gick inte vidare till kyrkomötet med förslaget. Kyrkostyrelsen ansåg dock att den lösning som utredningen hade presenterat var värd att pröva och föreslog i skrivelsen *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) att en utredning skulle tillsättas om det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna. Kyrkomötet ställde sig bakom förslaget.

Kyrkostyrelsen fastställde i december 2012 *Direktiv till utredning om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem*. Utredningen ska vara klar till 15 april 2015.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:17.

Utskottet konstaterar att det pågår ett omfattande arbete när det gäller användning och förvaltning av kyrkobyggnader utifrån motionärens önskemål och att den nationella nivån redan ger råd och stöd till stift och församlingar i dessa frågor. Även stiftet har upparbetat stor kompetens på området och stöder församlingarna och samfälligheterna i förvaltningen av kyrkobyggnaderna.

Utskottet konstaterar vidare att den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem behandlar det framtida ansvaret för vård och underhåll av kyrkobyggnaderna och hur detta ansvar lämpligen bör fördelas mellan stiftet och församlingarna.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 25 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Lena Källgren Rommel, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:6

Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:96 om de speciella förutsättningar som finns för församlingar som angränsar till andra nordiska länder när det gäller intäkterna från kyrkoavgiften. Utskottet delar motionärens uppfattning att den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem bör ges i uppdrag att särskilt granska denna fråga. Utskottet anser samtidigt, till skillnad från motionären, att begravningsavgiften inte kan komma i fråga för en sådan granskning. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen avslås, samtidigt som kyrkostyrelsen med anledning av motionen får i uppdrag att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:96 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:96 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:96 uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem, innebärande att man inom utredningens ram också ska utreda möjlighet till ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder till följd av bortfall av kyrkoavgifter.

Motionens förslag

Motion 2013:96 av Rune Wallmyr, Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den utredning om kyrkans fastighetshantering och utjämningsystem, som tillsatts den 5 mars 2013, innebärande att man inom utredningens ram också ska utreda möjlighet till ekonomisk kompensation till pastorat i nordiska gränsbygder för bortfall av begravnings- och kyrkoavgifter.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan om ekonomisk kompensation till pastorat i nordiska gränsbygder, vilka drabbas av begravnings- och kyrkoavgiftsbortfall.

Bakgrund

De grundläggande bestämmelserna om kyrkoavgiften finns i 7–8 §§ i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan där det framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala kyrkoavgift och vem som beslutar om avgiften, 16 § i lagen (1998:1593) om trossamfund innehåller bestämmelser om den statliga uppbörds-hjälpen, 4 § i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund där det framgår att kyrkoavgiften beräknas på medlemmarnas kommunalt beskattnings-bara inkomster och 42 kap. 1-5 §§ i kyrkoordningen.

Bestämmelserna om ekonomisk utjämning inom Svenska kyrkan finns i 44 kap. 1–21 §§ i kyrkoordningen. Den *generella utjämningen* (där avräkning görs vid varje månadsutbetalning av kyrkoavgiften) består av allmän utjämnings-avgift, inkomstutjämning och kostnadsutjämning. Den allmänna utjämningsavgiften betalas med sju öre per etthundra kronor av avgiftsunderlaget till den nationella nivån. Inkomstutjämningen är totalt sett ett nollsummespel, där församlingar vars medlemmar har relativt låga inkomster får inkomstutjämningsbidrag. Kostnadsutjämningen är likaså ett nollsummespel och är inriktad på dels kyrkunderhåll, dels kostnader för verksamhet riktad mot personer inom församlingen som inte är medlemmar i Svenska kyrkan. Den *individuella utjämningen* består av stiftsbidrag. Detta bidrag, som stiftet får från den nationella nivån, får stiftet fritt fördela mellan församlingarna inom stiftet och stiftet självt. Vanliga ändamål vid stiftens bidragsgivning till församlingarna är verksamhet på institutioner som sjukhus, fängelser och högskolor. Bidrag ges även till åtgärder på kyrkobyggnader och glesbygdsproblematik.

I december 2012 fastställde kyrkostyrelsen *Direktiv till utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem*. Utredningen ska lägga fram sina förslag till kyrkostyrelsen senast den 15 april 2015.

Utredningen ska enligt direktiven vad gäller utjämningsystemet:

- ◆ Utvärdera systemets måluppfyllelse och utformning och föreslå förändringar av utjämningen i Svenska kyrkan. I utredningen inkluderas inkomst- och kostnadsutjämning, stiftsbidrag och särskild utjämningsavgift, men inte den allmänna utjämningsavgiften. Realism och relevans hos syftet med utjämningen ska övervägas och mål eventuellt omformuleras. Utformningens ändamålsenlighet ska prövas mot målsättning och framtida behov. Begriplighet, genomskinlighet och förutsägbarhet ska eftersträvas i utformningen av ett nytt system. Förslag ska vara robusta nog för att kunna fungera under en längre tidsperiod. Problemen kring övergången till ett nytt system behöver ges en lösning och relevanta erfarenheter hos andra kyrkor bör hämtas
- ◆ Belysa konsekvenser för församlingar i både storstad och landsbygd och deras möjligheter att fullgöra den grundläggande uppgiften
- ◆ Beakta följdkonsekvenser med anledning av utredningens förslag beträffande fastighetshantering
- ◆ Beskriva och beakta eventuella styrningseffekter
- ◆ Lämna förslag på rollfördelning mellan kyrkomötet och kyrkostyrelsen vid tillämpning av utjämningsystemet

Kyrkomötet har behandlat ett antal olika frågeställningar kopplade till kyrkoavgiften och utjämningsystemet. 2010 års kyrkomöte behandlade även en motion som, mot bakgrund av Borgåöverenskommelsen, föreslog att det skapas en clearingöverenskommelse mellan Svenska kyrkan och Den danske folkekirke. Motionen avsågs av kyrkomötet med motiveringen att förslaget inte bedömdes som möjligt att genomföra. Just denna fråga som föreliggande motion tar upp har dock inte behandlats i något tidigare kyrkomöte.

För den som bor i Sverige och arbetar i ett annat nordiskt land gäller enligt Skatteverket huvudregeln att man betalar inkomstskatt i det land man arbetar från första dagen. Personen i fråga betalar då ingen kyrkoavgift till Svenska kyrkan, eftersom avgiften baserar sig på svensk kommunalt beskattningsbar inkomst. Enligt Nordisk gränsregional statistikdatabas (StatNord) ökade antalet svenska jobbpendlare till Norge och Danmark från 33 000 personer år 2006 till 52 000 personer år 2009. Av dessa var 31 000 personer norska jobbpendlare år 2009. Församlingar i Värmland och Dalarna som ligger i närheten av norska gränsen är särskilt drabbade av inkomstbortfall för medlemmar i församlingen som jobbpendlar till Norge. Enligt statistiken har jobbpendlingen till Danmark (över Öresundsbron) accelererat under perioden 2006–2009.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:96 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:96 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:96 uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsssystem, innebärande att man inom utredningens ram också ska utreda möjlighet till ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder till följd av bortfall av kyrkoavgifter.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det är angeläget att frågan om ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder till följd av bortfall av intäkter från *kyrkoavgiften* utreds. För vissa av gränsbygdspastoraten rör det sig om betydande belopp i kyrkoavgift som inte betalas av pastoratens medlemmar på grund av att dessa medlemmar arbetar i andra nordiska länder. Utskottet föreslår därför att kyrkostyrelsen får i uppdrag att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsssystem. Direktivet anvisar att man inom utredningens ram prövar möjligheten till ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder till följd av bortfall av kyrkoavgifter.

När det gäller *begravningsavgiften* kan man inledningsvis konstatera att det ankommer på staten, inte Svenska kyrkan, att åstadkomma en ekonomisk utjämnning inom ramen för begravningsverksamheten. Vidare kan noteras att en ny lagstadgad ordning för hantering av begravningsavgifterna kommer att gälla från och med 2017 års intäkter. En och samma begravningsavgiftssats kommer då att gälla för alla invånare där Svenska kyrkan är begravningshuvudman. Begravningsavgiftssatsen räknas fram av Kammarkollegiet genom att det totala kostnadsunderlaget för begravningsverksamheten divideras med det totala skatteunderlaget. Begravningshuvudmännen får sedan begravningsavgift från Skatteverket efter den budget för begravningsverksamheten som de har levererat till Kammarkollegiet. Begravningshuvudmän i gränsbygder kommer därför inte att drabbas av bortfall av begravningsavgift till följd av jobbpendling utomlands i framtiden. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motionens förslag enligt punkterna 1 och 2 avslås.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet *dels* att motionen avslås, *dels* att kyrkostyrelsen med anledning av motionen får i uppdrag att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsssystem, där direktivet särskilt beaktar att vissa församlingar och pastorat i gränsbygder drabbas av inkomstbortfall.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Uhlf Skoglund, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Linn Berglin, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2013:7

Utveckling av finansiella tjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:27 om utveckling av finansiella tjänster inom Svenska kyrkan. Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att den nationella nivån över tid erbjuder församlingar, samfälligheter och stift relevanta finansiella tjänster. Utskottet konstaterar att den nationella nivån redan idag erbjuder finansiella tjänster. Mot bakgrund av att kyrkostyrelsen redan idag har mandat att arbeta med finansiella tjänster på ett proaktivt sätt föreslås att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:27.

Motionens förslag

Motion 2013:27 av Bertil Persson m.fl., Utveckling av finansiella tjänster

Kyrkomötet beslutar att kyrkostyrelsen ska redovisa hur finansiella tjänster kan utvecklas för att bättre svara mot församlingars och pastorats behov.

Bakgrund

Kyrkokansliet gjorde under 2003 en upphandling av det gemensamma bankkontosystemet (Kyrkkontot) för hela Svenska kyrkan. Upphandlingen resulterade i att Swedbank från den 1 januari 2004 ersatte Nordea som Svenska kyrkans "husbank". Kyrkkontot syftar till att möjliggöra en snabb vidareförmedling av kyrkoavgiften från den nationella nivån till övriga ekonomiska enheter inom Svenska kyrkan. Vid denna vidareförmedling sker samtidigt en avräkning mot det ekonomiska utjämnningssystemet och inomkyrkliga fordringar och skulder, till exempel clearing av kyrkliga handlingar. Inom ramen för bankupphandlingen med Swedbank ryms även en rad andra tjänster som erbjuds Svenska kyrkans olika delar. Dessa tjänster är t.ex. fri internetbank och betaltjänster via filöverföring. Det finns också möjlighet att ansöka om kredit inom ramen för Kyrkkontot. Krediten innebär i praktiken en möjlighet att låna ur andra enheters överskottslikviditet utan behov av externa krediter. Krediten är i dagsläget begränsad till en tolfedel av respektive enhets årliga kyrkoavgift.

Den samlade likviditetsförvaltningen inom kyrkkontot på kyrkokansliet uppgår till mellan 2,5 och 3 miljarder kronor och förvaltas av den nationella nivån som sedan fördelar överskottet till kontohavarna i form av ränta. Medlen placeras till stor del på den svenska räntemarknaden men de skulle till viss del

kunna användas för utlåning till Svenska kyrkans enheter. Ett regelverk som inkluderar kreditpolicy skulle då behöva upprättas.

Den nationella nivån har även i samarbete med Skandinaviska Enskilda Banken (SEB) tagit fram ett erbjudande om kapitalförvaltning i Ethos fonder. Ethos erbjuder tre olika alternativ; en räntefond, en fond med svenska aktier och en fond med utländska (globala) aktier. Tjänsten riktar sig till samtliga enheter inom Svenska kyrkan, men har också några externa investerare. Fonderna är ett alternativ för kyrklig kapitalförvaltning, de förvaltas i enlighet med de etiska krav som fastställts i finanspolicyen för Svenska kyrkan på nationell nivå. Handläggare på den nationella nivån bistår slutligen med viss rådgivning till församlingar och stift i etiska och finansiella frågor rörande kapitalförvaltning.

År 2005 behandlade kyrkomötet en motion 2005:32 om inrättande av Svenska kyrkans bank. Motionen föreslog att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda möjligheten att Svenska kyrkan inrättar en egen bankrörelse, Svenska kyrkans bank, för församlingar, samfälligheter, stift och andra enheter som har nära anknytning till Svenska kyrkan. En egen bankrörelse skulle enligt motionärerna kunna erbjuda in- och utlåning till förmånliga villkor för församlingar och stift. Ett exempel är lån till större kyrkoreoveringar. Ekonomi- och egendomsutskottet tillstyrkte motionen i betänkande EE 2005:6. Kyrkomötet avslag dock motionen till förmån för de sex reservanterna i Ekonomi- och egendomsutskottet. Reservanterna menade att det arbete som då pågick med utvecklingen av Kyrkkontot inte skulle bromsas.

Föreliggande motion innefattar inte bankverksamhet riktad till allmänheten utan riktar sig endast internt mot Svenska kyrkans enheter. Lagen om bank och finansieringsrörelse torde därför inte vara tillämplig i detta fall. I början av 2000-talet togs frågan upp med företrädare för Finansinspektionen. Finansinspektionens inställning vid den tidpunkten var att man kunde jämföra kyrkointerna krediter med motsvarande transaktioner mellan olika bolag inom en koncern. Sedan dess har lagstiftningen skärpts och det måste därför undersökas om det skulle vara möjligt då Trossamfundet Svenska kyrkan organisationsmässigt inte är att betrakta som en koncern.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:27.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att den nationella nivån erbjuder relevanta finansiella tjänster. Utskottet konstaterar att församlingar, samfälligheter och stift redan idag erbjuds olika typer av finansiella tjänster. Valfungerande tjänster i sammanhanget förutsätter att den nationella nivåns utbud ständigt utvecklas så att det motsvarar de behov som finns inom Svenska kyrkan. Detta gäller inte minst frågan om kyrkointern finansiering och kontanthantering. Det är även viktigt att den nationella nivån på ett tydligt sätt kommunicerar vilka finansiella tjänster som finns.

Utskottet menar dock att detta, åtminstone i nuläget, inte är en fråga för kyrkomötet att besluta om. Kyrkostyrelsen har redan idag mandat att arbeta med de finansiella tjänsterna på ovan beskrivna sätt.

Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motionen avslås.

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Uhlf Skoglund, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Ekumenikuskottets betänkanden
Eu 2013:1–4

Ekumenikutskottets betänkanden

- Eu 2013:1 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet
- Eu 2013:2 Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift
- Eu 2013:3 Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet
- Eu 2013:4 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:1

Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:20 Arbetsgrupp för förföljda kristna och motion 2013:67 Religions- och övertygelsefrihet. Eftersom utskottet menar att motionsönskemålen i huvudsak är uppfyllda förslår utskottet att motionerna avslås. Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:20.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 3.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 4.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 5.

Motionernas förslag

Motion 2013:20 av Margareta Viklund, Arbetsgrupp för förföljda kristna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att undersöka och föreslå hur Svenska kyrkan kan agera för att direkt stödja dem som förföljs för sin kristna tro, framförallt i Mellanöstern men även i andra delar av världen.

Motion 2013:67 av Britt-Marie Danestig, Religions- och övertygelsefrihet

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att konstruktivt och kraftfullt arbeta för religions- och övertygelsefrihet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på olika sätt synliggöra våldet och trakasserierna mot religiösa grupper och oliktankande.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att använda sitt kontaktnät med andra kyrkor, både nationellt och internationellt, i syfte att motverka våld och förföljelse av religiösa grupper.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge aktivt stöd och hjälp till personer som utsätts för diskriminering, trakasserier och våld på grund av sin kristna tro.
5. Kyrkomötet beslutar att regelbundet ta upp förföljda kristna i förbönen.

Bakgrund

Förföljda kristna

Svenska kyrkans breda arbete med stöd till förföljda kristna finns redovisade i Eu 2012:3, Eu 2011:4 och Eu 2010:1.

De senaste åren har frågan om svenska migrationsmyndigheters bedömning av konvertiters trovärdighet blivit en central fråga. Hösten 2012 gjorde en lång rad kyrkoledare ett uttalande om religion och asyl. Uttalandet skickades bl.a. till Migrationsverkets generaldirektör, migrationsministern och civilministern. Bakgrunden var att allt fler konvertiter bedömdes som icke trovärdiga och därför nekades asyl i Sverige. Kyrkoledarna i Sveriges Kristna Råd (SKR) krävde att Migrationsverket och migrationsdomstolarna skulle satsa på fortbildning kring frågekomplexet religion och asyl. Uttalandet finns i sin helhet på www.svenskakyrkan.se/migration samt www.skr.org/nyheter/sveriges-kyrkoledare-kraver-att-svenska-myndigheterutbildas-i-religion/. Uttalandet följdes upp med möten med Migrationsverket. Dessa har bl.a. resulterat i en utbildningssatsning under 2013. Ett första seminarium för Migrationsverkets anställda hölls i juni och ytterligare fyra seminarier kommer att genomföras under hösten 2013. Vid seminarierna presenterar företrädare för olika medlemskyrkor i SKR, t.ex. från Svenska kyrkan, fakta om religion och kristen tro och deltagarna i seminarierna får även göra fallstudier.

En uppmaning, bland annat från irakiska kyrkoledare, har framförts till KV:s medlemskyrkor att inte endast sätta fokus på de kristnas situation då risken skulle öka för att grupper ställs mot varandra. Att olika religiösa grupper ställs mot varandra sker idag både i Syrien och Egypten med förödande lidande och död som följd för alla inblandande oavsett religiös tillhörighet.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om förföljda kristna samt förslag på hur Svenska kyrkan kan arbeta med frågan har behandlats i Ekumenikutskottet de senaste tre åren (Mot 2010:7, Eu 2010:01, Mot 2011:9, Eu 2011:4, Mot 2012:6 och 28, Eu 2012:03).

Vid samtliga tillfällen har utskottet betonat att frågan om förföljda kristna är viktig och hänvisat till det arbete som Svenska kyrkan bedriver dels i egen regi och dels genom olika ekumeniska organisationer, nationellt, europeiskt och internationellt. Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut vid kyrkomötena 2010, 2011 och 2012 har varit att avslå motionerna. Kyrkomötet har beslutat i enlighet med utskottets förslag.

Religions- och övertygelsefrihet

Frågan om förföljelse för sin tro berör i hög grad rätten till religions- och övertygelsefrihet. Även i den frågan bedrivs arbetet ekumeniskt, både på nationell och på internationell nivå. På ärkebiskop Anders Wejryds initiativ möttes religiösa ledare för olika trossamfund i Sverige i maj 2010. Vid mötet konstituerades ett nationellt interreligiöst råd; Sveriges interreligiösa råd (SIR). I rådet ingår företrädare från olika kristna trossamfund, muslimer från sunni och shia, judar, buddhister, bahá'í, sikher och hinduer. Rådet vill verka som nationell mötesplats för religiösa ledare i Sverige och antog vid etablerandet fem särskilda syften:

- Främja och skapa förutsättningar för interreligiöst samarbete i Sverige.
- Lyfta fram religionens roll för att skapa fred och samförstånd i samhället.
- Vara en röst i det offentliga samtalet om etik och andlighet.

- Utgöra en enad röst gentemot antisemitism, islamofobi och annan religionsfientlighet.
- Stärka friheten till religiös tro och utövning i gemenskap och individuellt.

SIR har efter det konstituerande mötet träffats regelbundet några gånger per år. Det har även medverkat i den av FN utlysta Interfaith Harmony Week, som äger rum första veckan i februari sedan år 2011. Vid den första Interfaith Harmony Week antog och undertecknade rådet ett uttalande angående religions- och övertygelsefrihet som bl.a. slår fast att det finns en etisk kärna som i all väsentlighet är gemensam för mänsklighetens religiösa traditioner. Genom dialoger och samtal baserade på en helhetsförståelse av människolivets okränkbara värdighet vill rådet främja samförstånd. Femton religiösa företrädare och ledare i Sverige har undertecknat uttalandet.

Inom Svenska missionsrådet (SMR) utförs ständigt ett arbete med frågor som berör mänskliga rättigheter och där frågan om religions- och övertygelsefrihet är en viktig beståndsdel. En del av detta arbete handlar om att försöka påverka svensk utrikespolitik, hur den ska utformas med hänsyn också till religions- och övertygelsefrihet. SMR har även erhållit Sidafinansiering för ett treårigt projekt som ska stödja samarbetsorganisationers kapacitet vad gäller att främja religions- och övertygelsefrihet i sin egen kontext. I projektet kommer SMR att samarbeta med organisationer i Indien och Egypten. Svenska kyrkan deltar i arbetsgruppen för projektet.

I SKR arbetar man också med integrations- och migrationsfrågor på olika sätt. Ett sätt är att stödja människor som söker asyl i Sverige på grund av religiös förföljelse i hemlandet. Ett exempel på detta är beslutet från SKR:s årsmöte 2007 där texten *Detta vill vi* antogs. Texten behandlar mänskliga rättigheter och är baserad både på bibeln och på FN:s förklaringar, artikel 2. Delar av texten berör direkt religionsfrihet. Även i betänkandet Eu 2012:3 nämndes det arbete som Svenska kyrkan bedriver som medlem i SMR. I sina kontinuerliga samtal med Utrikesdepartementet och SIDA driver SMR frågor om religionsfrihet som en av de mänskliga rättigheterna, inkluderat religionens roll i utvecklingssamarbetet.

SMR och SKR förebereder en gemensam konferens under hösten som har som målsättning att stärka religionsfrihetens ställning i Sverige.

Frågan om religions- och övertygelsefrihet uppmärksammas även de i internationella ekumeniska organisationer som Kyrkornas världsråd, (KV). Här hanteras även frågor som berör migration, förföljelse på grund av tro, rätten att bygga gudstjänstlokaler m.m. Inom Konferensen för europeiska kyrkor, (KEK), är Church & Society Commission, (CSC) verksam med att arbeta praktiskt och interreligiöst med religions- och övertygelsefrihetsfrågor. För att få EU att agera i frågan försöker CSC även driva på den att arbeta med frågan om religiös förföljelse i Europa.

Manifest för en ny tidsanda

Under Almedalsveckan i år lanserades *Manifest för en ny tidsanda i migrationens, medmänsklighetens och mångfaldens tecken*:

<http://www.skr.org/nyheter/kyrkoledare-lanserade-manifest-i-almedalen-om-en-humanare-migrationspolitik/> Manifestet är startskottet för kyrkorna inom SKR att inför valet 2014 fokusera på integrations- och migrationsfrågor. Manifestet berör i hög grad rätten till religions- och övertygelsefrihet och rätten att slippa förföljelse på grund av sin tro.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:20.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 i sin helhet.

Ekumenikutskottet finner att båda motionerna, 2013:20 och 2013:67, berör flera för Svenska kyrkan viktiga frågor – frågan om arbetet med förföljda kristna och frågan om religions- och övertygelsefrihet. Utskottet finner även att frågorna har med varandra att göra.

Utskottet betonar vikten av fortsatt uthållig bön för dem som förföljs för sin tro.

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och känner smärta och stor solidaritet med sina trossyskon som förföljs för sin kristna tros skull. Därför vill utskottet framhäva vikten av Svenska kyrkans arbete för kristna såväl som för icke kristna globalt, idag inte minst i Mellanöstern. Svenska kyrkans stöd till förföljda gäller även arbete i Sverige. Religionsfriheten måste hela tiden försvaras överallt.

Utskottet understryker att det engagemang som Svenska kyrkan visar och det arbete hon utför kan ökas men det bör främst ske i och genom de ekumeniska och interreligiösa organisationer som Svenska kyrkan är medlem av och aktiv i. Svenska kyrkan är en viktig del av det arbete som bedrivs exempelvis genom Kyrkornas världsråd och Sveriges kristna råd men även i Sveriges interreligiösa råd.

Människors rätt att utöva sin religion är en del av de mänskliga rättigheterna. Detta oavsett vilken tro individen har. Just nu förföljs och lider många kristna i världen och inte minst i Mellanöstern. Vi möts av bilder och rapporter i media som är oerhört svåra att förstå vidden av. Detta lidande drabbar inte endast kristna utan även muslimer. I andra delar av världen attackeras kristna och troende av andra religioner.

Svenska kyrkan arbetar ekumeniskt och interreligiöst, som åskådliggörs i bakgrundstexten. Utskottet vill även poängtera ärkebiskopens arbete genom hans internationella och nationella engagemang. Utskottet vill dessutom hänvisa till det omfattande och viktiga arbete som bedrivs i Svenska kyrkans stift och församlingar.

Utskottet anser att andemeningen i båda motionerna är tillgodosedd och föreslår att båda motionerna avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Eva-Maria Munck, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Eva-Maria Munck, ordförande, Britas Lennart Eriksson, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Göran Karlsson och Ida Netzel.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Eu 2013:1

Vi reserverar oss mot utskottets förslag att avslå Margareta Viklunds motion 2013:20, som vi anser borde bifallas. En arbetsgrupp skulle ytterligare intensifiera arbetet med förföljda kristna.

Anders Novak och Margit Borgström

Särskild mening

Jag stöder ej utskottets förslag att avslå motionerna 2013:20 och 2013:67.

PO Flodström

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:2

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:46. Med hänvisning till att en beredning pågår föreslår utskottet att motionen avslås. Organisationsutskottet har yttrat sig med anledning av motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2013:46 av Bertil Murray, Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som säkrar möjligheten för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land att under sin utlandstjänstgöring i förekommande fall rösta i de kyrkliga valen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheten till en ny reglering som möjliggör för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land, och som då inte kommer att tillhöra en svensk-kyrklig församling att under sin utlandstjänstgöring betala kyrkoavgift i den församling från vilken de sänts ut.

Yttrande från andra utskott

Organisationsutskottet har yttrat sig över motion 2013:46, i O 2013:1y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Förändringen i relationen mellan Svenska kyrkan och staten ägde rum den 1 januari 2000. Innan dess var personalen anställd i olika stiftelser fram till 1997, utlandspersonalen var anställd bl.a. i Stiftelsen Svenska kyrkans mission och Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet. Någon nationell nivå med rättskapacitet fanns inte. Både dåvarande Riksförsäkringsverket och skattemyndigheterna gjorde bedömningen att dessa stiftelser hade sådana offentligrättsliga drag att det var befogat, både i socialförsäkrings- och i skattehänseende, att låta den utlandsanställda personalen behandlas som om de var kvar i Sverige. Huvudsakligen beskattades därmed inkomsten i Sverige, även om undantag fanns. Den 1 januari

1997 övergick anställningarna till Stiftelsen för rikskyrklig verksamhet, SFRV. Samma bedömning gjordes när det gällde denna stiftelse.

En konsekvens av relationsförändringen 2000 var att den juridiska personen Trossamfundet Svenska kyrkan bildades. Registrerat trossamfund är en ny associationsform som kom till vid sekelskiftet 2000. Trossamfundet Svenska kyrkan saknar de offentligrättsliga drag som stiftelserna hade och är i stället av en privaträttslig natur, vilket innebär att den tidigare tolkningen inte kan göras.

Som utsänd av Svenska kyrkan under mer än ett år avregistreras man från folkbokföringen men behåller sin tillhörighet till Svenska kyrkan. Den som bor utomlands mer än sex månader blir, i normalfallet, inte heller beskattad för sin förvärvsinkomst i Sverige utan det görs i det land där vederbörande är bosatt.

Vem som är tillhörig Svenska kyrkan beskrivs i sjätte avdelningen 29 kap. *Kyrkotillhörighet* i kyrkoordningen. I elfte avdelning 42 kap. *Avgifter och uppbörd* i kyrkoordningen fastställs vem som betalar kyrkoavgift i Svenska kyrkan. Den som får rösta i de olika valen ska vara 16 år, tillhöra Svenska kyrkan och vara folkbokförd i Sverige den dag röstlängden fastställs. Detta gäller de direkta valen. De som tillhör Svenska kyrkan och sitter i kyrkoråd i Svenska kyrkan i utlandet är inte folkbokförda i Sverige men deltar i de indirekta valen av två ledamöter i kyrkomötet.

Vidare valde Svenska kyrkan vid relationsförändringen ett system för kyrkoavgiften, i överenskommelse med staten, som innebär att skatteuppbörden i Sverige ska användas för att uppta kyrkoavgift. Den som inte har beskattningsbar förvärvsinkomst i Sverige kan därmed inte heller betala kyrkoavgift till Svenska kyrkan i Sverige. Då kyrkoavgiften är en viss procent av den taxeringsbara inkomsten betalar endast personer med taxeringsbar inkomst denna. Personer som inte har någon taxeringsbar inkomst, t.ex. studenter, betalar inte någon kyrkoavgift men är ändå röstberättigade.

Medarbetare utsända av Svenska kyrkan tillhör ofta en utlandsförsamling och kan då betala en medlemsavgift till denna. Vissa som är utsända av Svenska kyrkan arbetar där det inte finns någon svenskkyrklig utlandsförsamling och saknar därmed den möjligheten.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46.

Ekumenikutskottet konstaterar att medlemskap i Svenska kyrkan huvudsakligen följer territorialprincipen och det får följder för utsända av Svenska kyrkan, och för andra utlandssvenskar som är medlemmar i Svenska kyrkan. Vidare att rättigheten att få rösta i kyrkovalen är en demokratisk rättighet som borde tillkomma alla kyrkotillhöriga oavsett om man är folkbokförd i Sverige eller inte.

Men med hänvisning till Organisationsutskottets yttrande, 2013:1y, föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Göran Karlsson och Ida Netzel.

Eu 2013:2

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets yttrande 2013:1y

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Till Ekumenikutskottet

Organisationsutskottets yttrande över motion 2013:46

När det gäller punkten 1 i motionen konstaterar utskottet att kyrkomötet 2011 gav kyrkostyrelsen i uppgift att så snart som möjligt återkomma med förslag om rättssäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet (KmSkr 2011:20). Kyrkostyrelsen anför i bilaga 2 till sin årsredovisning för 2013 (KsSkr 2013:2) att beredningen av denna fråga har påbörjats och att en återsrapportering kommer att ske till 2014 års kyrkomöte. Enligt utskottet bör resultatet av denna beredning avvaktas innan man fattar beslut om ytterligare utredning av möjlighet till röstning för utomlands bosatta.

När det gäller punkten 2 konstaterar utskottet inledningsvis att lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan endast säger att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala en lokal och regional kyrkoavgift vilket kan sägas innebära en generell förpliktelse för alla tillhöriga att betala kyrkoavgift. Avgiftsskyldigheten är dock praktiskt kopplad till den statliga uppbördshjälpen vilket medför att det idag krävs att den kyrkotillhörige har en i Sverige beskattningsbar inkomst för att kyrkoavgift ska tas ut. Om även utsända medarbetare ska kunna betala kyrkoavgift torde därför krävas att Svenska kyrkan själv hanterar administrationen av detta. Det antal personer som skulle beröras av en eventuell möjlighet i enlighet med motionärens intentioner är mycket begränsat. Bara av detta skäl kan det ifrågasättas om man bör tillsätta en utredning för att arbeta fram en särskild reglering, och i förlängningen, bygga upp en särskild administration av ett sådant system.

Enligt utskottet kan det också ifrågasättas om det finns några bärande skäl att, såväl i fråga om rösträtt som i fråga om möjlighet till kyrkoavgiftsbetalning, göra skillnad på utsända medarbetare och andra kyrkotillhöriga som är bosatta utomlands.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Sårdquist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:3

Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:49. I den föreslås att kyrkostyrelsen ska redovisa vilka konsekvenser beslutet om samkönade äktenskap fått för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning internationellt. Utskottet uppfattar att beslutet orsakat reaktioner – både positiva och negativa – i den världsvida kyrkan, men menar att det är för tidigt att genomföra en redovisning av beslutets konsekvenser. Utskottet föreslår därför att motion 2013:49 avslås. Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:49.

Motionens förslag

Motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson, Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att redovisa vad 2009 års kyrkomötesbeslut i äktenskapsfrågan lett till för konsekvenser för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning nationellt och internationellt, inklusive den splittring den medfört inom Lutherska världsförbundet.

Bakgrund

I samband med att Svenska kyrkan 2006 införde en välsignelseakt över borgerligt ingånget partnerskap mellan par av samma kön kritiserade Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien beslutet och tog avstånd från synen på homosexualitet i Svenska kyrkan. Denna oenighet kom också till uttryck i arbetet med *Letter of understanding* mellan kyrkorna. Arbetet fick avbrytas när man inte kunde komma överens om hur man skulle uttrycka sig kring denna fråga. Trots detta fortsatte det nära samarbetet i olika projekt. När sedan beslutet om att vidga äktenskap till att omfatta par av samma kön fattades av riksdagen, och kyrkomötet tog beslutet 2009 att införa könsneutral vigsel, blev reaktionen från Mekane Yesus-kyrkan negativ. Dess råd (council) beslutade i juli 2010 att skicka ett brev till Svenska kyrkan (och till Evangelisk lutherska kyrkan i Amerika som hade beslutat att homosexuella som levde i stadigvarande relationer kunde prästvigas) vilket betecknade beslutet som obibliskt och felaktigt. Brevet uppmanade till att ändra beslutet med en tidsfrist på ett år, annars skulle relationen mellan kyrkorna påverkas. Svenska kyrkan fick brevet först i januari 2011. Ärkebiskopen skickade

ett svar som betonade hur viktig relationen till Mekane Yesus-kyrkan är historiskt och idag, men klargjorde att beslutet inte skulle ändras. I svaret uttrycktes en önskan om fortsatt samtal.

Konsekvenser av beslut

I ljuset av detta svar fattade Mekane Yesus-kyrkans råd i juli 2012 ett beslut om vilka konsekvenser detta skulle få för Svenska kyrkan (och Evangeliska lutherska kyrkan i Amerika som inte heller ändrade sitt beslut). Under denna period fanns täta kontakter mellan Svenska kyrkan och olika delar av Mekane Yesus-kyrkan, både genom utsänd personal och genom handläggare i Sverige, även om man avböjde officiella kontakter på ledningsnivån. I januari 2013 bekräftade Mekane Yesus-kyrkans generalförsamling (som träffas vart fjärde år och är dess högsta beslutande organ) det beslut som rådet hade fattat. Beslutet innebär att Mekane Yesus bryter nattvards- och predikstolsgemenskap med de två kyrkorna och säger upp partneravtalen. Projektsamarbetet kan komma att fasas ut.

Tre av de största medlemskyrkorna i Lutherska världsförbundet (LVF) har nu inte längre kyrkogemenskap med varandra, vilket är besvärligt för LVF eftersom en av de fem aspekter som enligt konstitutionen karaktäriserar LVF är just nattvards- och predikstolsgemenskap. Vid LVF:s rådsmöte i Colombia i juli 2012 bekräftades dessutom av medlemskyrkorna att oenighet i frågor om sexualitet inte ska vara grund för splittring inom förbundet. Svenska kyrkan har uttryckt förhoppningar om att relationen till Mekane Yesus-kyrkan kan förnyas i framtiden, om förutsättningar finns.

Under LVF:s rådsmöte i juni 2013 diskuterades förhållningssätt och konsekvenser av denna splittring inom gemenskapen. Rådet kom enhälligt fram till följande:

Vi är fast beslutna att vara en kyrkogemenskap som LVF:s 143 medlemskyrkor har kallats till genom Guds nåd.

Vi fortsätter att fira den glädje, de välsignelser och den gåva som är en följd av att vi är en kyrkogemenskap. Vi gläds över gemenskapens vitalitet som kommer till uttryck i fortsatt arbete för en rättvis, fredlig och försonad värld.

Vi är oroade över brytningen av gemenskapsrelationer bland tre av våra medlemskyrkor vilken vi uppmärksammas på. Vi vill hantera den smärta denna brytning vållar.

Därför:

Vi uppmanar alla LVF: medlemskyrkor att be för dessa tre kyrkor och för hela kyrkogemenskapen så att relationer blir helade. Vi bejakar den process av "accompaniment" (medföljarskap) som LVF:s kansli har erbjudit dessa tre kyrkor. Som en kyrkogemenskap är vi fast beslutna att arbeta tillsammans. Därför har vi begärt följande:

Att generalsekreteraren fortsätter att sörja för nära kontakt med de tre medlemskyrkorna och fortsätter att erbjuda rum och processer för vidare samtal mellan dem.

Att generalsekreteraren engagerar medlemskyrkorna i fortsatta teologiska reflektioner om hur autonomi i LVF-medlemskyrkornas beslut ska respekteras och uttryckas samt hur de resulterande skillnaderna ska hanteras, samtidigt som medlemskyrkornas åtagande att leva och arbeta tillsammans som en kyrkogemenskap upprätthålls.

Beslutet om vigslar för par av samma kön har inte – med undantag av ovan – haft några konkreta konsekvenser för de officiella partnerrelationer Svenska kyrkan har med andra kyrkor. De *Letter of understanding*, överenskommelser, gemen-

skaper och konkordat Svenska kyrkan upprättat med andra kyrkor löper på enligt plan.

Eu 2013:3

Från ett internationellt perspektiv kan man se att vissa kyrkor planerar för att fatta liknande beslut som Svenska kyrkan vad gäller synen på äktenskapet, samtidigt som andra kyrkor väljer att inte att göra det.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:49.

Utskottet konstaterar att någon faktisk splittring inom Lutherska Världsförbundet inte föreligger samt att LVF inlett en process med fördjupade samtal mellan Mekane Yesus-kyrkan, Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) och Svenska kyrkan. Utskottet konstaterar vidare att beslutet om samkönade äktenskap inte fått konsekvensen av brutna officiella relationer – förutom i fallet Mekane Yesus-kyrkan. Beslutet har dock väckt reaktioner – både negativa och positiva – inom den världsvida kyrkan. Utskottet anser att det är för tidigt att redan nu göra en analys av vilka konsekvenser beslutet om samkönade äktenskap fått för Svenska kyrkans ekumeniska relationer och föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Lina Larhult, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Ida Netzel

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Göran Karlsson, Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot beslutet i Ekumenikutskottet att föreslå kyrkomötet att avslå motion 2013:49.

Kyrkomötet fattade sitt beslut om vigsel av samkönade par trots invändningar som pekade på att ett sådant beslut skulle vålla splittring inom den världsvida kristenheten på en punkt där det dittills rått enhet. Reaktionerna lät inte vänta på sig. Tydligast har reaktionen kommit från den etiopiska Mekane Yesus-kyrkan till vilken Svenska kyrkan länge haft en särskild relation. En av världens största lutherska kyrkor har därmed sagt upp altar- och predikstolsgemenskapen med vår kyrka. Motionärerna bakom motion 2013:49 yrkar på att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att skaffa sig överblick och ge kyrkomötet en bild av hur kyrkans

Eu 2013:3

ändrade syn på äktenskapet påverkar Svenska kyrkans möjligheter att fortsätta att vara en trovärdig och viktig aktör i arbetet på kristen enhet. Vi finner att det levande intresse och den lyhördhet för våra medkristnas reaktioner runt om i världen, inte minst i Afrika, som en sådan i motionen efterfrågad redovisning skulle vara ett uttryck för, är just det förhållningssätt som just nu krävs av vår kyrka för att den inte ytterligare ska bidra till splittring i kristenheten.

Anders Novak och Margit Borgström

Särskild mening

Vi instämmer i reservation av Anders Novak och Margit Borgström.

Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson och Lilian Nilsson

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:4

Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:75. I punkt 1 föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de ekumeniska dokumenten *The Church* och *Mission and Evangelism*. Utskottet understryker vikten av dessa dokument för Svenska kyrkans reflektion över identitet och uppdrag. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att bifalla punkt 1 i motionen. Då denna punkt innefattar spridning av och utbildning utifrån dokumenten, på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan, menar utskottet att punkt 2 och 3 i motionen är tillgodosedda och föreslår därför kyrkomötet att avslå dem.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:75 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:75 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:75 punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2013:75 av Eva-Maria Munck m.fl., Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de nya dokumenten *Mission och evangelism* och *The Church* från Kyrkornas världsråd.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta samtalsunderlag kring dokumenten som underlättar diskussion i församlingar och stift.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkomötets presidium att förmedla dokumenten till kyrkomötets ledamöter.

Bakgrund

Inför Kyrkornas världsråds (KV) 10:e generalförsamling i november 2013 har de två kommissionerna inom KV – *Commission for World Mission and Evangelism* (CWME) och *Commission for Faith and Order* – arbetat fram två ekumeniska grunddokument om kyrkans identitet och uppdrag.

Kommissionerna består av representanter från ortodoxa, anglikanska, protestantiska, katolska och pentekostala kyrkor – en bred ekumenisk sammansättning.

Dokumentet från Faith & Order är ett s.k. konvergensdokument – vilket innebär att det har mycket hög ekumenisk status. Det har tidigare endast kommit ett konvergensdokument, det s.k. Lima-dokumentet (BEM) 1982. Dokumentet

från CWME är inte ett konvergensdokument och är betydligt kortare än Faith & Order-dokumentet. Samma ekumeniska breda representation ligger dock bakom båda dokumenten. Dokumenten finns tillgängliga på engelska på www.svenska-kyrkan.se/ekumenik. Översättning av dokumenten till svenska är genomförd men ännu inte publicerad.

Dokumentet har tillkommit genom en mångårig process där medlemskyrkor fått tillfälle att respondera vid ett flertal tillfällen. Missionsdokumentet *Together Towards Life: Mission and Evangelism in Changing Landscapes* formulerar nya teologiska perspektiv på mission, t ex "mission from the margins". Med detta menar man att evangeliet tydligast bärs av de som befinner sig i marginaliserade situationer samt för en diskussion om vilka konsekvenser det kan få för kyrkan. I dokumentet *The Church* formuleras vad den världsvida kyrkan idag kan säga om vad det är att vara kyrka, samt vad detta kan betyda för kyrkans uppdrag.

Processen kring *Baptism Eucharist Ministry*

Det ekumeniska dokumentet *Dop Nattvard Ämbete* utarbetades av Faith & Order-kommissionen inom KV och fastställdes vid kommissionens möte i Lima i januari 1982. KV:s generalförsamling i Vancouver 1983 beslöt begära svar från medlemskyrkorna med ställningstagande till dokumentet. Frågan om ett officiellt svar från Svenska kyrkan aktualiserades vid kyrkomötet 1984 genom ett par motioner. Läronämnden, som yttrade sig över motionerna, hade förutsatt att det var kyrkomötets uppgift att avge Svenska kyrkans officiella svar och hade därför, för att underlätta kyrkomötets arbete, börjat att förbereda ärendet. I sitt yttrande 1984:23 anförde Läronämnden bl.a. att Svenska kyrkans slutgiltiga officiella svar på Limadokumentet borde avges av 1985 års kyrkomöte och att kyrkomötet 1984 borde uppdraga åt Läronämnden att utarbeta förslag till slutligt svar. Läronämnden föreslog dessutom, liksom den ena motionen, att ett omfattande studiearbete skulle genomföras under 1984 på riks-, stifts-, kontrakts- och församlingsplan innebärande möjlighet att till nämnden insända synpunkter. Detta blev också kyrkomötets beslut med det tillägget att kyrkomötet även beslöt att Läronämndens förslag till yttrande skulle översändas till kyrkomötets ledamöter före motionstidens utgång 1985. Remisser från församlingar och stift samt synpunkter från institutioner och enskilda låg till grund för Läronämndens arbete och ledde till det svarsförslag som presenterades kyrkomötets ledamöter 1985. Sex motioner med förändringsförslag på Läronämndens text inkom. Kyrkomötet avgav Svenska kyrkans officiella svar på *Dop Nattvard Ämbete* vid sitt möte 1985.

Exempel från planerade processer i relation till *The Church*-dokumentet i två av våra grannkyrkor

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har valt att genomföra receptionsprocessen genom att översätta dokumenten till finska, anordna workshops om dokumentens innehåll i varje stift, sända ut dem till samtliga församlingar samt dela ut dem till medlemmarna i kyrkomötet. Biskopsmötet och Finska kyrkans råd för internationella relationer kommer att avge officiella responser på dokumenten.

Church of England inleder sin process med att låta biskopsmötet kommentera dokumenten. Dessa behandlas och godkänns sedan av kyrkomötet och skickas vidare på remiss – tillsammans med en studievägledning – till stift och kontrakt. Stift och kontrakt behandlar dokumenten ger respons tillbaka till biskopsmöte och kyrkomöte varvid debatt i kyrkomötet följer och slutgiltig formulering av Church of Englands svar på *The Church* fastställs.

Vad gäller missionsdokumentet har Kyrkornas världsråd inte begärt ett officiellt svar på detta utan överlämnar dokumentet till medlemskyrkorna med uppmaningen att initiera en s.k. receptionsprocess – en process där dokumentens innehåll får påverka Svenska kyrkans syn på sin identitet och sitt uppdrag. Sveriges kristna råd arbetar – tillsammans med studieförbundet Sensus – med att producera en studievägledning för missionsdokumentet, lämplig att använda i församlingar. Det finns inga bestämda ordningar för hur en receptionsprocess av ekumeniska dokument ska genomföras inom Svenska kyrkan. Metoderna har skiftat beroende på dokumentens karaktär och i vilken tid de presenterats.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:75 punkt 1 samt att avslå punkterna 2 och 3.

Utskottet menar att Svenska kyrkan kontinuerligt behöver reflektera över sin identitet och sitt uppdrag, inte minst i vår tid. Utskottet understryker därför betydelsen av dokumenten *The Church* och *Mission and Evangelism* för Svenska kyrkan. Utskottet menar att ett officiellt svar på dokumentet *The Church* förutsätter en väl genomarbetad text, formulerad utifrån samtal och reflektion på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan.

Utskottet uttrycker oro över en försvagad förståelse av mission inom Svenska kyrkan och menar att missionsdokumentet *Mission and Evangelism* erbjuder nya sätt att tänka kring mission och kyrkans uppdrag. Utskottet anser att detta missionsdokument ska göras tillgängligt för samtal och reflektion på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan. Därför föreslår utskottet kyrkomötet bifalla punkt 1 i motion 2013:75. Då denna punkt innefattar spridning av och utbildning utifrån dokumenten, på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan, menar utskottet att övriga punkter i motionen är tillgodosedda och föreslår därför kyrkomötet att avslå punkterna 2 och 3.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Lina Larhult, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Ida Netzel

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Göran Karlsson, Karin Perjus, Måns Gustafsson Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkolivsutskottets betänkanden
K1 2013:1–17

Kyrkolivsutskottets betänkanden

- Kl 2013:1 Kyrkans sociala roll
- Kl 2013:2 Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar
- Kl 2013:3 Svenska kyrkans utbildning
- Kl 2013:4 Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland
- Kl 2013:5 Konfirmation
- Kl 2013:6 Öka den vegetariska kosten
- Kl 2013:7 Material om samlingar i kyrkan
- Kl 2013:8 Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse
- Kl 2013:9 HBT-certifikat
- Kl 2013:10 Svenska kyrkan på internet
- Kl 2013:11 Eget produktionsbolag
- Kl 2013:12 Framtidskommission
- Kl 2013:13 Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater
- Kl 2013:14 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet
- Kl 2013:15 Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ
- Kl 2013:16 Arbete mot prostitution och trafficking
- Kl 2013:17 Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:1

Kyrkans sociala roll

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:25 Nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll och motion 2013:26 Aktiviteter för fattigdomsbekämpning. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår båda motionerna eftersom den nationella nivån inte ska finansiera det sociala arbetet som utförs på lokal nivå. Utskottet menar också att den av kyrkostyrelsen nyss antagna plattformen för Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden utgör en grund för kyrkans sociala roll.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:25.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:26.

Motionernas förslag

Motion 2013:25 av Margareta Larsson, Nationell handlingsplan för kyrkans sociala roll

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en nationell handlingsplan och nya budgetriktlinjer för att utöka Svenska kyrkans sociala roll i det svenska samhället.

Motion 2013:26 av Margareta Larsson, Aktiviteter för fattigdomsbekämpning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjlighet att frigöra medel till församlingar för aktiviteter för fattigdomsbekämpning.

Bakgrund

Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden

Svenska kyrkans roll som aktör i välfärden har bearbetats under flera år och på olika sätt. Genom beslut i 2007 års kyrkomöte fick kyrkostyrelsen i uppdrag att planlägga och påbörja processen för en långsiktig inomkyrklig diskussion och reflektion om kyrkans socialpolitiska roll och ansvar i samhället, KI 2007:2. Bakgrunden till beslutet handlade både om de förändringar som sker inom den svenska välfärden och den nya situationen med nya möjligheter för Svenska kyrkan att gå in som välfärdsaktör efter relationsförändringen till staten. Genom kyrkokansliet och Sensus studieförbund erbjuds resurspersoner och verktyg för de reflektionsprocesser om kyrkans socialpolitiska roll som genomförs i stiftet. Bland annat har boken *Nya möjligheter – Svenska kyrkans sociala roll i 2000-talets*

Sverige och uppföljningsmaterialet *Svenska kyrkans sociala roll i samhället, erfarenheter från några stift och församlingar* tagits fram.

Våren 2013 antog kyrkostyrelsen plattformen *Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden*. Den tecknar generella grundläggande principer för Svenska kyrkan som aktör i välfärden. Syftet är att beskriva motiv, principer och värden som ska vara vägledande när Svenska kyrkan på nationell nivå har att förhålla sig till olika frågor och konkreta sammanhang i den svenska välfärden. Plattformen kan också inspirera församlingar och stift. Den förhåller sig till tre möjliga roller för Svenska kyrkan idag. Svenska kyrkan som röstbärare och påverkansaktör, Svenska kyrkan som samverkanspart och Svenska kyrkan som utförare av välfärdstjänster.

Av plattformen framgår att Svenska kyrkan vill ha ett samhälle med fortsatt ansvar för en offentligt finansierad välfärd. Svenska kyrkan har en vision om ett välfärdssamhälle som i sin helhet strävar efter långsiktighet och präglas av en tydlig rollfördelning. Tillsammans med andra samhällsaktörer vill Svenska kyrkan ta ett delat ansvar för samhällsutvecklingen.

Den av kyrkostyrelsen tillsatta välfärdsutredningen kommer att presenteras under hösten 2013. Uppgiften har varit att undersöka om Svenska kyrkan bör inrätta en särskild utförarorganisation för välfärdsuppgifter och hur den i så fall ska vara konstruerad.

Ett rättighetsbaserat arbete

FN:s deklaration för mänskliga rättigheter motiverar både ett politiskt arbete och ett arbete för att stärka individen att ta aktiv del i processen med att förbättra sina livsvillkor. En utgångspunkt för Svenska kyrkans diakonala arbete, både i Sverige och internationellt, är tilltron till individens förmåga och hennes mänskliga rättigheter. Inom det diakonala arbetet pågår utvecklingsarbeten där man alltmer strävar efter att stärka människans egenmakt genom att erbjuda relationer och nätverk, *Ett rättighetsbaserat arbete*. Det innebär inte bara att följa internationella konventioner om mänskliga rättigheter, utan också att upprätthålla de värderingar som ligger till grund för de mänskliga rättigheterna. Med ett rättighetsbaserat synsätt förvandlas människor från att vara utsatta offer, ett objekt för välgörenhet, till att vara subjekt som bär rättigheter och makt för att själva förändra sin situation. Det rättighetsbaserade arbetssättet omfattar ett särskilt förhållningsätt, metoder och verktyg för att påverka de strukturer i samhället som orsakar orättvisor.

Kyrkan, vars karaktär är gemenskap och delaktighet, har förutsättningar att återupprätta människors värdighet genom att i högre grad fokusera på att frigöra människors egna resurser samt ha öppna gemenskaper i församlingens liv. Om Svenska kyrkan därtill samverkar med andra aktörer i samhället kan det ha avgörande betydelse för människor. Församlingar tar på många platser ett allt större ansvar genom att erbjuda arbetstillfällen och praktikplatser för människor som har svårt att hitta arbete.

Svenska kyrkans officiella hållning är att i första hand hjälpa människor att få den hjälp som de har rätt till enligt svensk lag samt att förmedla kontakt till rätt instans i samhället. Detta framkommer inte minst i det remissvar som kyrkostyrelsen lämnade över förslaget till överenskommelse mellan regeringen och de ideella organisationerna inom det sociala området. Kyrkostyrelsen menade att när den ideella sektorn samverkar med det offentliga, måste den noga skilja mellan den verksamhet som bedrivs med egna resurser och den verksamhet som ska vara skattefinansierad. Staten har ansvar för den gemensamma välfärden och den ideella sektorn har en roll att värna solidarisk skattefinansierad välfärd som

alla har tillgång till. Svenska kyrkan menar att samverkan inte får leda till nedmontering av det offentliga ansvar. Detta framgår också av den slutliga överenskommelse som Svenska kyrkan år 2009 ställde sig bakom tillsammans med flera andra ideella organisationer, SKL (Sveriges kommuner och landsting) och regeringen.

I kyrkolivsutskottets betänkande KI 2007:2 skriver utskottet i sina överväganden att det finns anledning att samarbeta med andra aktörer som bidrar med reflektion så att inte Svenska kyrkan bidrar till en nedmontering av välfärds-samhället eller inte utför arbetet tillräckligt professionellt.

Ekonomiskt bistånd i Svenska kyrkan

Ett ekonomiskt bistånd, oavsett om stödet utgår ifrån det offentliga eller från Svenska kyrkan kan riskera att leda till att individen görs beroende och utlämnad till omgivningens fortsatta välvilja. Samtidigt kan en avgränsad och kortsiktig ekonomisk insats vara en nödvändig eller avgörande insats för en person i ett akut skede.

Kyrkokansliet har genomfört en enkätundersökning vars resultat presenterades i juni 2010 i rapporten *Församlingsdiakoni i förändring? Svenska kyrkans sociala arbete så som det utförs av församlingsdiakonerna*. Svenska kyrkans församlingar delar enligt undersökningen ut cirka 60 miljoner kronor i ekonomiskt bistånd per år till enskilda människor. Det handlar om medel ur fonder och stiftelser som församlingar och stift förvaltar, kollekter eller medel som församlingen avsätter i sin budget för ändamålet. Uträkningen i undersökningen omfattar även de matkassar, kläder, mediciner och annat som i bedömningen värderats i pengar.

Svenska kyrkan på nationell nivå ansvarar för utdelningen av medel från 24 olika fonder och stiftelser genom anslag och stipendier. Det är äldre fonder, ofta donationer med otidsenliga urkunder och syften, ibland men inte alltid, möjliga att tolka och använda. Organisationer, föreningar och enskilda personer som fyller stiftelsernas ändamålskrav kan ansöka om ekonomiska medel. Årligen hanteras mellan 200-900 ansökningar, beroende på vilket år det är möjligt även för privatpersoner att söka medel. Utdelningen varierar mellan 2 och 3 miljoner kronor per år. Det kommer allt fler ansökningar från människor i behov av ekonomiskt stöd.

Det ekonomiska bistånd som förmedlas av Svenska kyrkan är oftast av komplementär art. Det kan handla om ekonomiskt stöd till sådant som ingen offentlig instans i samhället är skyldig att tillgodose. Den professionalitet som finns bland tjänstemän i samhällets socialtjänst gör dem oftast mest lämpade att se och bedöma behovet av ekonomiska insatser för enskilda. Många församlingar samverkar därför med kommunens socialtjänst för en ömsesidig förståelse av de hjälpsökandes villkor och behov. I många församlingar finns inga genomarbetade riktlinjer för hur församlingens diakonala medel ska fördelas.

Olika arbetsätt tillämpas, i Göteborg har församlingar valt att låta Göteborgs kyrkliga stadsmission ansvara för att dela ut församlingarnas fonder och stiftelse-medel, eftersom man tycker att det är svårt för dem att själva hantera ekonomiskt bistånd. Man vill inte heller ha rollen av att vara den som ger pengar utan ser att man i stället kan bidra med annat stöd. Genom stadsmissionen kommer dessa medel också människor från de mest utsatta stadsdelarna och de med sämst socioekonomisk situation till del.

I en nyss utkommen bok på Verbum förlag av diakonen Magnus Bodin, *Ekonomiskt stöd i församlingen*, framgår det att det är viktigt att församlingen utformar en medmänsklig och professionell strategi för hur det ekonomiska stödet ska fördelas. Att man tillsammans i arbetslaget och med församlingens förtroende-

valda reflekterar över vilka aktiva välfärdsaktörer som finns och utformar en strategi för hur kyrkan tillsammans med dessa organisationer kan möta samhällets sociala utmaningar. Boken innehåller exempel och handfasta råd.

Arbete för barn och unga

I december 2010 gjorde ärkebiskoparna i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och Svenska kyrkan ett gemensamt uttalande till beslutsfattare i Sverige, Finland och EU om barnfattigdom och social utestängning, efter ett seminarium i Helsingfors. Uttalandet går i korthet ut på att bekämpningen av fattigdom och social utestängning bör prioriteras på lokal, nationell och europeisk nivå genom att som exempel införa barnkonsekvensanalyser före alla beslut som fattas.

Sedan hösten 2012 finns en nationell arbetsgrupp för barnfattigdomsfrågor initierad av den nationella nivån för att fånga in kunskap och erfarenhet från stift och församlingar. Göteborg, Stockholm och Strängnäs stift har hittills varit drivande. För närvarande utarbetas en handlingsplan för fortsatt arbete i nätverksform.

Frågor om barnfattigdom har även lyfts under seminarier anordnade av Svenska kyrkan under politikerveckan i Almedalen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:25 och motion 2013:26.

Kyrkan utgår ifrån att alla människor är skapade till Guds avbild. Att värna och försvara människors värde och värdighet tillhör därför kyrkans uppdrag. Profeternas maning till omsorg om fattiga, faderslösa, änkor och främlingar gäller även idag. Jesu exempel i ord och handling motiverar både påverkansarbete och fattigdomsbekämpning. Inom ramen för ett rättighetsbaserat arbete betyder det att i hög grad fokusera på att frigöra människors egna resurser.

Utskottet delar motionärens vilja att bekämpa fattigdom och menar liksom motionären att Svenska kyrkan har en social roll i samhället. Det är angelägna frågor som lyfts i båda motionerna. Dock delar inte utskottet motionärens resonemang.

Svenska kyrkan verkar alltmer för att frigöra människors egna resurser och i det diakonala arbetet strävar man efter att arbeta rättighetsbaserat. Utskottet anser att den av kyrkostyrelsen nyss antagna plattformen för Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden anger motiv, principer och värden som utgör en grund för kyrkans sociala roll. Utskottet anser inte heller att den nationella nivån ska finansiera det sociala arbete som utförs på lokal nivå. Av dessa anledningar föreslår utskottet att motionerna avslås.

Däremot anser utskottet att den nationella nivån ska ge stöd till församlingar så att det bidrar till ett utvecklingsarbete lokalt. Som exempel nämndes under utskottets överläggning *Diakonins månad*, där den nationella nivån genom Sveriges kristna råd, bidrar med inspirationsmaterial, seminarier och resurspersoner. Inte minst under *Diakonins söndag* som inleder den diakonala månaden uppmärksammas kyrkans sociala roll och uppgift.

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:2

Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:66 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska initiera en inventering av församlingars arbete med papperslösa flyktingar. Utskottet som noterar att det kommer att finnas större resurser för flyktingarbete på den nationella nivån fr.o.m. år 2014, vill lämna prioriteringen av åtgärder till dem som ansvarar för arbetet. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:66.

Motionens förslag

Motion 2013:66 av Claes Björndahl, Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till en inventering av det arbete som bedrivs av Svenska kyrkans församlingar för och bland papperslösa flyktingar.

Bakgrund

I kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet KsSkr 2013:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* nämns papperslösa som en av utmaningarna som Svenska kyrkan ställs inför. Där ges också en förklaring till vilka personer benämningen ”papperslösa” kan omfatta:

Vi ser även en växande grupp av ”papperslösa” i Sverige, varav en del är tidigare asylsökande, andra offer för människohandel, andra har kommit hit – kanske med tillstånd – för jobb eller för en relation som sedan tagit slut. Fler papperslösa betyder större grupper med ohälsa och situationer där särskilt barn riskerar att fara illa. Många gömda familjer och individer söker sig till församlingar för stöd och hjälp vilket ökar trycket på församlingar och enskilda medarbetare i Svenska kyrkan.

Kyrkomötet har behandlat motioner rörande papperslösa flyktingar åren 2010, 2011 och 2012. Vid kyrkomötet 2010 behandlades motionen *Stöd till förföljda kristna* (Mot 2010:7), och 2011 *Förföljda kristna och gömda flyktingar* (Mot 2011:9). Båda motionerna innehöll förslag om att Svenska kyrkan skulle intensifiera arbetet med gömda flyktingar i Sverige och behandlades av Ekumenikutskottet (Eu 2010:1 och Eu 2011:4). Utskottet ansåg att motionärens intentioner

redan var tillgodosedda genom det arbete som bedrivs i Svenska kyrkans församlingar, stift och på den nationella nivån. Kyrkomötet avsåg motionerna.

I Ekumenikutskottets betänkande *Gömda och glömda flyktingar i Sverige* (Eu 2012:5) beskrivs Svenska kyrkans eget arbete på olika nivåer för dessa grupper och vidare det arbete som bedrivs inom Rådgivningsbyråns ram samt det ekumeniska arbetet inom Sveriges Kristna Råd. I betänkandet nämns det år 2012 reviderade vägledningsdokumentet *Vägledning i flykting-, migrations- och integrationsfrågor för dig som arbetar i en församling i Svenska kyrkan* och antologin *Där främlingskapet bryts kan en ny värld börja* från 2010. Vidare nämns att ekumeniska nätverksmöten arrangeras varje år av Svenska kyrkan och att Sveriges Kristna Råd ibland håller kurser i flyktingfrågor och närliggande ämnen. Det finns handläggare på den nationella nivån i Svenska kyrkan och i stiftet som man kan vända sig till. Däremot har det inte gjorts någon inventering eller sammanställning av det arbete som bedrivs.

2012 års kyrkomöte beslutade enligt Ekumenikutskottets förslag att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda och till nästföljande år komma med förslag på resursförstärkning till Svenska kyrkans arbete med flyktingar och asylsökande. Uppdraget redovisas i kyrkostyrelsens skrivelse 2013:2. Där står avslutningsvis:

I den föreslagna ramen i *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkan på nationell nivå 2014–2016* (KsSkr 2013:1) finns utrymme för en resursförstärkning inom detta område som kommer att preciseras i verksamhetsplanen för 2014.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:66.

Kyrkolivsutskottet välkomnar den resursförstärkning som aviseras i kyrkostyrelsens budgetförslag. Vad denna förstärkning kommer att innebära är ännu inte bestämt utan kommer att framgå i verksamhetsplanen för år 2014.

Utskottet är tveksamt till att enbart rikta åtgärder till papperslösa flyktingar med tanke på det varierande arbete med asylsökande och flyktingar som bedrivs i församlingarna. Vidare kan de kostnader i form av arbete och medel som den föreslagna inventeringen befaras innebära ifrågasättas. Visserligen kan man genom en inventering få fram erfarenheter som församlingar kan dela med varandra och som kan underlätta det tunga och ofta ensamma arbetet med papperslösa personer. Utskottet menar dock att prioriteringen bör ske i samband med att resursförstärkningen kommer till stånd på kansliet där man då kan bedöma vad som är möjligt och mest angeläget att ta itu med. Därför föreslås att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Linn Berglin, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Elisabeth Rydström, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

KI 2013:2

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Berit Simonsson och Berth Löndahl

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:3

Svenska kyrkans utbildning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:18 om Prästernas utbildning, motion 2013:22 om Kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar och motion 2013:93 om Diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning.

Med anledning av att arbetet med att fastställa nya utbildningsplaner pågår och att fortbildningsfrågor inte är ett ansvar för den nationella nivån föreslår utskottet att motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:18.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:22.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:93.

Motionernas förslag

Motion 2013:18 av Ulla Rickardsson, Prästernas utbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i den nya kyrkliga utbildningen beakta vad som anförs i motionen.

Motion 2013:22 av Margareta Larsson, Kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för en kompletterande prästutbildning.

Motion 2013:93 av Per Ingvarsson, Diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att möjliggöra för kyrkligt anställda att komplettera sin utbildning så att de också kan bli församlingsassistenter eller diakoniassistenter.

Bakgrund

Tre av årets motioner tar upp frågor som rör kyrklig utbildning. Motion 2013:18 föreslår att samspelet mellan förtroendevalda och vinningstjänsten får en tydligare plats i prästutbildningen. I motion 2013:22 tar motionären upp behovet av en kompletterande prästutbildning där ledarskap, gruppdynamik och konflikthantering tränas under utbildningen för att motverka sjukskrivningar. I den tredje motionen

2013:93 önskar motionären att kyrkligt anställda ska få möjlighet att komplettera sin utbildning så att de också kan bli församlingsassistenter eller diakoniassistenter.

Innehåll i utbildningarna

I motionen *Prästernas utbildning*, 2013:18 menar motionären att det är viktigt att den nya kyrkliga utbildningen på ett tydligt sätt bereder plats för undervisning om vad det innebär att församlingens grundläggande uppgift är ett gemensamt ansvar för alla kyrkotillhöriga och vad detta betyder för samspelet mellan förtroendevalda och vigda.

Beslut kommer att tas under hösten om nya utbildningsplaner, för blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster, där övergripande mål för de kyrkliga utbildningarna kommer att beskrivas. Fastställda utbildningsplaner kommer sedan att konkretiseras i lokal kursplan innan terminsaktuellt schema fastställs av kursansvariga. När utbildningsplaner formuleras, kursplaner tas fram och scheman läggs för den nya pastoraltologiska utbildningen är skrivelsen *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden* (KsSkr 2012:2, bilaga 3), en riktningsgivare. Skrivelsen lyfter fram att de nya utbildningarna, till innehåll och organisation, ska visa på att församlingens uppgift är ett gemensamt uppdrag:

Diakonens, församlingspedagogens, kyrkomusikerns och prästens uppdrag utgår från församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt att utöva diakoni och mission. Uppdraget är gemensamt med alla kyrkotillhöriga men betoningen i uppdragen är olika. (s.88)

Med ett nytt utbildningsinstitut finns också ökade möjligheter för blivande församlingspedagoger, diakoner, kyrkomusiker och präster att ha gemensamma utbildningsdelar om Svenska kyrkans organisation och tillsammans förstå betydelsen av samspelet mellan ideella, förtroendevalda och anställda.

När det gäller dagens prästutbildning finns olika utbildningsmoment som ger tillfällen att reflektera över den gemensamma ansvarslinjen. Ledarskap är ett eget ämne i prästutbildningen och förutom moment om organisation, samspelet mellan vinningstjänst och förtroendevalda finns schematid där arbetsmiljö, stress och arbetssituationen bearbetas. Varje blivande präst läser pastortaleologisk kurs A, Teologisk tolkning och ledarskap i Svenska kyrkan, motsvarande 15 högskolepoäng i sin grundutbildning. Under kursen får de studerande tillfälle att reflektera kring förhållandet mellan präst och församling.

Konflikt- och ledarskapsutbildning

Under 2000-talet har flera rapporter aktualiserat arbetsmiljön i Svenska kyrkan. Den senaste rapporten presenterades av Försäkringskassan 2011 (Socialförsäkringsrapport 2011:179). Rapporten pekar på, precis som motionären i motion 2013:22 skriver, att präster är den yrkesgrupp som toppar sjukskrivningsstatistiken. Motionären menar att frånvaro av konflikt- och ledarskapsutbildning under yrkesutbildningen kan vara en bidragande orsak till de höga sjukskrivningstalen.

Förutom de utbildningsmoment i ledarskap som finns i prästutbildningen finns ett utbud av olika ledarskapsutbildningar, möjliga att söka efter avslutad yrkesutbildning. *Behörighetsgivande utbildning för blivande kyrkoherdar i Svenska kyrkan* är obligatorisk från och med 2013 för den som söker anställning som domprost och kyrkoherde. Under kursen studeras bland annat arbetsrätt, arbetsmiljö, kommunikation, grupprocesser och konflikthantering. På kyrkokansliet pågår också ett projekt, *Kyrkoherde nu*, där Luleå, Uppsala och Skara

stift, samt Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ingår. Projektet startades efter initiativ från nämnda stift och har till uppgift att utarbeta en utbildning för kyrkoherdar som är nya i tjänst eller som önskar fylla på sina kunskaper. I projektets ram kommer en pilotomgång av utbildningen genomföras med start hösten 2013. Projektmålet är att ge deltagande kyrkoherdar

- ♦ kunskap om rollfördelning och en förståelse av sin egen roll
- ♦ kunskap om ett ledarskap i Svenska kyrkan
- ♦ relevanta verktyg för sitt uppdrag

En gång per år bjuder kyrkokansliet till *Ledarforum*. Ledarforum är en mötesplats för dem som ansvarar för chefs- och ledarskapsutveckling i Svenska kyrkan och hos Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation. Syftet med Ledarforum är att hitta konkreta former för hur man kan arbeta med chefs- och ledarskapsutveckling tillsammans inom Svenska kyrkan.

Personligt stöd

Ansvaret för att prästerna och andra anställda har en god arbetsmiljö ligger lokalt på arbetsgivaren i församlingen. I sin uppgift att främja och utöva tillsyn över församlingarna ger också stiftet ett stöd till anställda och förtroendevalda när det gäller arbetsmiljörelaterad verksamhet. De erbjuder personligt stöd, självvårdande samtal och arbetshandledning. Arbetshandledning bidrar till att utveckla yrkesidentiteten och ger möjlighet till ökad självkännedom, säkrar kvaliteten samt bidrar till lärande och verksamhetsutveckling. Arbetshandledning kan ske enskilt eller i grupp och erbjuder alla yrkesgrupper, även kyrkoherdar och chefer.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation erbjuder kontinuerligt råd, service och utbildning till församlingarna i frågor som handlar om arbetsmiljö, arbetsrätt och ledarskap. De erbjuder ett ledarskapsprogram med utbildningar som riktar sig till olika kategorier bland annat anställda inom barn- och ungdomsverksamheten men också till ekonomer, kyrko- och kyrkogårdsvaktmästare. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation erbjuder också utbildningen *Chefs- och ledarskapsutveckling i Svenska kyrkan*. Utbildningen pågår sedan flera år tillbaka med fokus att arbeta i dialog med anställda, förtroendevalda och dem församlingen är till för. Kursen innehåller moment som, medarbetarskap och grupputveckling samt konfliktens dynamik.

Kyrkans Akademikerförbund (KyrkA) tillhandahåller särskilt ledarskapsstöd, tillgängligt på internet, för kyrkoherdar och chefer i Svenska kyrkan. Stödet rör centrala områden inom arbetsmiljölagstiftningen och är framtaget med hänsyn till Arbetsmiljöverkets rapport 2007.

Kompletterande utbildning för anställda

Svenska kyrkans nya utbildningsinstitut tar emot sina första studenter hösten 2014. Institutet har i uppgift att ansvara för utbildning av blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster på grundnivå. Uppdraget att bedriva fortbildning ligger inom stiftens ansvarsområde och för närvarande finns inget mandat att utveckla utbildningsinstitutets verksamhet till att även omfatta påbyggnadsutbildning.

Nämnden för utbildning forskning och kultur har dock konstaterat att påbyggnadsutbildning för de fyra yrkesgrupperna är viktigt för att i framtiden generellt stärka Svenska kyrkans arbete och specifikt dessa nyckelgrupper. Utbildningsskrivelsen (KsSkr 2012:2, bilaga3) pekar också på vikten av att få till stånd en påbyggnadsutbildning.

Den nationella nivån har idag ansvar för *Behörighetsgivande utbildning för blivande kyrkoherdar i Svenska kyrkan* som liknar den fortbildning som skulle kunna vara möjlig att utveckla i framtiden. Samtal med stiftens har förts vid två tillfällen, dels under hösten 2011 dels under våren 2013, om möjligheten att tillsammans utveckla kvalificerade kurser utifrån den pastoralteologiska grundkursen.

Svenska Kyrkans Unga har genom De Ungas Kyrkomöte tillstyrkt motion 2013:93 med hänvisning till att den typ av kortare utbildning som motionären efterfrågar finns idag, fast under andra namn, exempelvis fritidsledare med social inriktning. De tror mer på att lyfta fram nuvarande utbildningar och fortbildningar som redan finns för kyrkligt anställda än att skapa nya.

Stöd och handledning i församlingarna av såväl unga som äldre, ideella och anställda menar de är viktigt och det vill de uppmuntra. Att få möjligheten att fortbilda sig och/eller via exempelvis folkhögskola, universitet eller högskola anser de är viktigt.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2013:18, 2013:22 och 2013:93.

Kyrkolivsutskottet menar i likhet med en av motionärerna att samspelet mellan förtroendevalda och anställda och förståelsen för varandras roller bör ha en tydlig plats i de kyrkliga utbildningarna. Samtidigt påminner utskottet om att arbetet med att fastställa nya utbildningsplaner för de kyrkliga utbildningarna pågår. Utbildningsplanerna tar sin utgångspunkt i att församlingen fullgör sitt uppdrag med stöd av förtroendevalda, ideella medarbetare och anställd personal, där församlingspedagoger, diakoner, kyrkomusiker och präster ingår. Utskottet har också tagit del av information om att utbildningarna kommer ge möjlighet till bearbetning av förhållandet mellan förtroendevalda och anställda.

Kyrkolivsutskottet ser ledarskapsfrågor och konflikthantering som viktiga ämnen för de blivande kyrkoarbetarna men menar att redovisningen i bakgrundstexten visar att detta redan finns i utbildningarna på flera sätt. De kyrkliga utbildningarna vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut kommer också i framtiden att skapa möjlighet för de studerande att utveckla och fördjupa förmågan att leda och samarbeta.

Utformningen av de kyrkliga utbildningarna tar bland annat sin utgångspunkt i att de anställda i pastoraten genom strukturförändringar kommer att bli färre. De kommer att ställas inför mer mångfasetterade uppgifter och utmaningar. Som en följd av detta formulerades utbildningskraven utifrån att församlingspedagoger, diakoner, kyrkomusiker och präster behöver vara välutbildade. Utskottet befarar att motionärens förslag skulle kunna medföra att kompetensnivån sänks främst av ekonomiska skäl. Den typen av yrkesutbildningar som motionären föreslår finns inte och förslaget skulle motverka utbildningsreformens ambitioner att förse Svenska kyrkan med välutbildad personal.

I två av motionerna efterfrågas kompletterande utbildning och fortbildning. Kyrkolivsutskottet menar också att det kommer att bli viktigt att utveckla kontinuerlig fördjupad fortbildning för Svenska kyrkans anställda för att de ska kunna möta de utmaningar församlingarna står inför. Kyrkolivsutskottet konstaterar dock att Svenska kyrkan på nationell nivå inte hanterar fortbildningsfrågor utan att det ansvaret vilar på stiftens.

Med anledning av att arbete med att fastställa nya utbildningsplaner pågår och att fortbildningsfrågor inte är ett ansvar för den nationella nivån föreslår utskottet att motionerna avslås.

KI 2013:3

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Åke Bonnier och Antje Jackelén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:4

Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:31 Tillgänglighet enligt Evangeliska lutherska kyrkan i Finland. Utskottet föreslår avslag på motionen eftersom det redan finns ett motsvarande ekumeniskt dokument i Sverige och att det finns tillräckligt med stöd att få när man samverkar med andra organisationer med kunskap inom området.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:31.

Motionens förslag

Motion 2013:31 av Ylva Wahlström, Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en plan hur vi i Svenska kyrkan ska arbeta med ökad tillgänglighet, enligt den Finska kyrkans modell och återkomma till kyrkomötet 2014.

Bakgrund

Definitioner och lagstiftning

Enligt Världshälsoorganisationens riktlinjer definieras funktionsnedsättning som något som till följd av sjukdom eller skada gett en bestående funktionsnedsättning. Detta medför en begränsning som gör att den enskilde kan möta hinder i sin dagliga livsföring. Hindren finns i den miljö man befinner sig i. En välanpassad och fungerande miljö är inte handikappande. Definitionen inkluderar fysiska, psykiska, intellektuella och medicinska funktionsnedsättningar. Det miljörelaterade begreppet handikapp är inte kopplat till individen utan är en konsekvens av omgivningen. Funktionshindrad blir man först när miljön inte är anpassad efter människor. En person med funktionsnedsättning behöver därför inte vara funktionshindrad om alla hinder runt omkring elimineras. *Tillgänglighet*, *bemötande* och *inkludering* är viktiga begrepp som samarbetsorganisationen *Handikappförbunden*, som består av ett stort antal funktionshindersförbund, sedan många år tillbaka använder.

För några år sedan antogs en nationell handlingsplan av Sveriges riksdag, *Från patient till medborgare*, som ligger till grund för nuvarande funktionshinderpolitik i Sverige. Målet är ett samhälle som gör det möjligt för människor med funktionsnedsättning att bli fullt delaktiga i samhällslivet. I det utvecklingsarbete som

hittills gjorts på den nationella nivån i Svenska kyrkan, främst inom konfirmandarbetet, har man på liknande sätt strävat efter att se människor som aktiva församlingsmedlemmar och inte som diakonala objekt.

I Artikel 9 om tillgänglighet i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som Sverige ratificerat, finns flera utmaningar för stat och kommun. Frågan om huruvida bristande tillgänglighet ska vara en diskrimineringsgrund har utretts av två statliga utredningar och frågan bereds nu på Arbetsmarknadsdepartementet.

Sedan 2010 ska enligt plan- och bygglagen alla lokaler dit allmänheten har tillträde vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse eller orienteringsförmåga. Ansvar för att hinder i lokaler undanröjs ligger på fastighetsägaren. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ger råd och service inom arbetsgivar- och fastighetsfrågor och frågorna lyfts i de utbildningar som erbjuds.

Aktuellt arbete i Svenska kyrkan

Svenska kyrkans centrum för handikappfrågor drevs av Diakonistiftelsen Samariterhemmet på uppdrag av Svenska kyrkan på nationell nivå under åren 1997–2009. Centrets uppdrag var att arbeta strategiskt för att Svenska kyrkan skulle bli en öppen och tillgänglig kyrka även för den med funktionsnedsättning. Verksamheten styrdes av kyrkostyrelsen. Sedan centrets nedläggning i december 2009, sker inte något specifikt arbete inom detta område och det finns inte heller någon anställd på den nationella nivån som stödjer tillgänglighetsarbete ur detta perspektiv. Däremot är frågor om tillgänglighet och bemötande aktuella ur ett mer allmänt kommunikationsperspektiv, t.ex. frågor om hur man snabbt och enkelt ska få information om Svenska kyrkan under fler av dygnets timmar eller hur man blir bemött när man kommer till en församlings vallokal för att rösta i kyrkovalet. Ur dessa aspekter sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete på samtliga nivåer.

Flera stift har medarbetare med särskilt ansvar för frågor om tillgänglighet, om än bara med några procentenheter av en heltidstjänst. Inom konfirmandarbetet, där ett särskilt utvecklingsarbete gjorts de senaste tio åren, för att kunna erbjuda ungdomar med funktionsnedsättning en meningsfull konfirmandtid, finns ambitionen att ha en person i varje stift med särskilt ansvar för dessa frågor. Till den ska föräldrar och presumtiva konfirmander kunna vända sig till för hänvisning till lämplig konfirmandgrupp samt ledare för att få rådgivning. Det erbjuds kontinuerligt fortbildningar för konfirmandledare i stiftet, främst inriktat på neuropsykiatriska funktionshinder. Stor vikt läggs på förhållningssätt, konkreta arbetsmetoder och arbetssätt som inte stänger ute de tonåringar som är i behov av särskilt stöd.

De aktörer som Svenska kyrkan samverkar med inom fortbildningsområdet är oftast *Handikappförbunden*, *Föreningen Furuboda*, *Ågrenska stiftelsen*, *Bräcke diakoni* och *Sensus studieförbund*.

En kartläggning av stiftens behov av stöd i Svenska kyrkans arbete på teckenspråk redovisas i en rapport som presenterades i januari 2013 och som finns tillgänglig på Svenska kyrkans intranät. I rapporten har behov och utmaningar identifierats och kyrkokansliet överväger nu vilka insatser som ska prioriteras.

En kyrka för alla – ett policydokument

Sveriges Kristna Råd, SKR, har utarbetat ett policydokument kring kyrkornas arbete med frågor om funktionshinder, *En kyrka för alla*. Dokumentet antogs av SKR:s styrelse i mars 2008 och har till syfte att förmå kyrkor och samfund att genomföra en självkritisk granskning utifrån detta perspektiv. Policydokumentet

innehåller teologiska utgångspunkter och flera praktiska utmaningar till kyrkorna. Det innehåller sju formulerade mål som kyrkorna bakom dokumentet förbundit sig att sträva efter. Det handlar bland annat om att sträva efter att olika uttrycksformer ska vara tillgängliga, att verka för att personer med funktionsnedsättning ska finnas i ledande ställning i kyrkor och samfund, att erövra kunskap om hjälpmedel och pedagogik samt att verka för ökad kunskap genom att inspirera till och genomföra seminarier och utbildningar. Även detta dokument finns tillgängligt på Svenska kyrkans intranät.

KOM, kyrkans tillgänglighetsprogram, www.evl.fi/tillganglighet, kunde presenteras i slutet på 2012, några år efter att kyrkomötet i Evangeliska lutherska kyrkan i Finland gett sin kyrkostyrelse i uppdrag att utarbeta ett tillgänglighetsprogram. Programmet som riktar sig till både kyrkans anställda och förtroendevalda samt medlemmar, utgår främst från perspektivet funktionshinder och teckenspråk. Det lyfter fram den teologiska grunden för tillgänglighet, men ger också konkreta förslag till åtgärder i församlingarna, i stift och på den nationella nivån.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:31.

Frågor som handlar om tillgänglighet, bemötande och inkludering är mycket viktiga för Svenska kyrkan som folkkyrka. Det är viktigt att fortsätta strävandena för att människor ska bli aktiva församlingsmedlemmar och inte ses som diakonala objekt. Utskottet ser gärna att tillgänglighetsarbetet intensifieras på samtliga nivåer och delar motionärens intention.

Det är en angelägenhet för församlingen att ingen ställs utanför utan är tillgänglig för alla. För detta finns stöd att få av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och i en samverkan med *Handikappförbunden*.

I flera församlingar finns ett engagemang i dessa frågor och många har kommit långt inom tillgänglighetsområdet. Det finns en lagstiftning att luta sig emot och i stiftet finns det medarbetare med särskilt uppdrag att främja arbetet för en tillgänglig kyrka, både på fastighetssidan och för frågor som rör kyrkolivet.

Det svenska ekumeniska policydokumentet *En kyrka för alla* som innehåller utmaningar till kyrkorna kring arbetet med frågor om funktionshinder motsvarar finska kyrkans program för tillgänglighet i sin ansats, och är meningsfullt att använda. Det viktiga är vad som görs lokalt. Trots att Svenska kyrkan har en del att lära av Evangeliska lutherska kyrkan i Finland inom detta område och att deras tillgänglighetsprogram är intressant. Det är tveksamt om det är meningsfullt att för Svenska kyrkan nationellt utarbeta ytterligare ett dokument inom tillgänglighetsområdet. Av dessa anledningar föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:5

Konfirmation

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas två motioner om konfirmation dels 2013:30 om Nationell samordning dels motion 2013:43 om Konfirmationens betydelse. Utskottet menar att det är viktigt att öka kunskapen och förstärka informationen om konfirmationen för att ge fler unga människor möjlighet till kontakt med kyrkan och kännedom om kristen tro. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet bifaller motion 2013:30 och motion 2013:43.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:30.
2. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:43.

Motionens förslag

Motion 2013:30 av Sofija Pedersen Videke, Nationell samordning kring konfirmation

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur nationell nivå kan stötta församlingarna kring information om konfirmation.

Motion 2013:43 av Britt Louise Agrell m.fl. Konfirmationens betydelse

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med stiftens göra en särskild satsning för att uppmärksamma konfirmationens betydelse.

Bakgrund

Under senare år har flera motioner aktualiserat konfirmationen. I motion 2012:18, *Svenska kyrkans konfirmandarbete och undervisning i alla åldrar*, föreslogs att kyrkostyrelsen som en del i strategin för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar skulle förstärka arbetet med och samordning av Svenska kyrkans konfirmandarbete. Mot bakgrund av en planerad treårig projektjänst på kyrkokansliet med inriktning mot unga och konfirmander beslöt kyrkomötet avslå motionen. I motion 2012:1 *Flerårskonfirmation*, föreslogs att kyrkostyrelsen skulle undersöka möjligheten att införa flerårskonfirmationen som ett komplement till nuvarande konfirmationsmodeller. Motionen avslogs med motiveringen att flerårskonfirmation redan är fullt möjlig.

Konfirmandriktlinjer och forskningsrapport

Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete understryker att dopundervisningen och mötet med barn och unga är en av de viktigaste uppgifterna som kyrkan har. I en tid när dop- och konfirmationsseden inte längre är självklar behöver församlingen samtidigt finna andra former för dopundervisning som ger barn och unga möjlighet att växa i sin tro. Riktlinjerna sätter ramarna för konfirmandarbetet i församlingarna och som stöd i arbetet med att ta fram handlingsplaner har kyrkokansliet utarbetat ett reflektionsunderlag, *Dela mera*. I materialet delas goda erfarenheter och reflektioner med syfte att stärka och bevara konfirmationsseden.

Forskningsrapporten *En tid fylld av mening* visar genom studier att konfirmationstiden är en viktig mötesplats för unga människor och att den generellt upplevs som en meningsfull tid. Konfirmanderna har särskilt uppskattat samtalen om vänskap och relationer, om Gud, om livets mening, vad det innebär att vara döpt och livet efter döden. Konfirmationstiden har varit meningsfull och kanske är också konfirmationen den enskilt viktigaste faktorn när man vill bygga längre relationer med Svenska kyrkan.

Dela tro – dela liv

Svenska kyrkan genomför en särskild satsning, på en strategi för kyrkans undervisning och mission, som kallas *Dela tro – dela liv*. Satsningen kommer att ske i samverkan med stift och församlingar under 2013-2018.

Målet för *Dela tro – och dela liv* är:

- ◆ att det i Svenska kyrkans församlingar kontinuerligt erbjuds arenor för undervisning och lärande där människor i alla åldrar får utveckla sin förmåga att samtala om, och leva i tro.
- ◆ att Svenska kyrkans församlingar har medarbetare (anställda och ideella) med kompetens att erbjuda sådan undervisning i stimulerande lärandemiljöer.
- ◆ att Svenska kyrkans förtroendevalda får möjlighet att stärkas i sin kallelse och sändning som bärare av tro.

Satsningen innebär att medel tillförs specifika aktiviteter som identifieras under arbetets gång. För att nå bästa möjliga effekt kommer dessutom näraliggande befintlig verksamhet att kunna präglas av satsningen. I uppgiften ingår att ta fram en gemensam analys av de utmaningar som kyrkans undervisning och lärande står i. Utgångspunkten ska tas i redan framtagna riktlinjer och genomförda studier, till exempel befintliga konfirmandriktlinjer och forskningsrapporten *En tid fylld av mening*.

Konfirmandfrågor på kyrkokansliet

I *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* sätts konfirmandarbetet in i församlingens totala undervisningsansvar, särskilt det som handlar om barn och unga 0–18 år. För att kunna identifiera vad som utförs inom området konfirmand behöver man ta med sig det perspektivet och se vad som sammantaget sker inom hela området 0–18 år. Fram till slutet av 2012 har det på kyrkokansliet funnits en handläggare med 20 procent av en heltid för att stödja arbetet med konfirmation. Handläggarens uppgift har varit att vara sakkunnig på området, samordna arbetet tillsammans med stiftens konfirmandkonsulenter och ansvara för nätverksmöten med dessa.

Kyrkokansliet har idag två handläggare på heltid inom området barn- och unga 0–18 år. Deras arbetsuppgifter är inriktade på skolfrågor, barnkonsekvens-

analys, barn och familjearbete och frågor kring den unga människans utsatthet det vill säga ungdomsdiakonala frågor. Till detta kommer verksamhet och satsningar i olika delar av kansliet som handlar om analys och kommunikation med inriktning på konfirmandarbetet.

KI 2013:5

Projekt 13+

Under hösten 2013 startar det treåriga projektet *Projekt 13+* med en projektledare på 100 procent. Uppgiften är att förstärka det kontinuerliga och långsiktiga utvecklingsarbetet som gäller mötet med konfirmanden men även tonåringen som väljer att inte konfirmeras. I uppdraget ingår att samordna och stödja stiftens i arbetet med konfirmandfrågor, utveckla metoder och arbetssätt samt fördjupa reflektionen kring kyrkans dialog och möte med tonåringen i allmänhet och ungdomar som inte väljer att konfirmeras i synnerhet. Projektet kan komma att ske i samverkan med andra pågående projekt inom näraliggande områden som rör barn och unga.

Konfirmationstiden är en viktig mötesplats med tonåringar. Andra viktiga mötesplatser med tonåringar som projektet kommer att uppmärksamma är de ledarutbildningar och ledaruppdrag, som följer efter avslutad konfirmandtid för dem som väljer att stanna kvar i församlingens liv. Den tid man stannar som ung ledare i församlingen kan variera, men det finns tecken som tyder på att församlingarna inte alltid förmår att "slussa" unga ledare vidare till andra uppdrag i församlingen utöver detta att vara ung konfirmandledare. I Härnösands stift startar ett fyraårigt forskningsprojekt för att utvärdera och analysera verksamheten kring unga konfirmandledare. Projektet har betydelse för Svenska kyrkan i stort och kommer att vara ett viktigt bidrag till stiftens erfarenhetsutbyte, utvärdering och utveckling av konfirmandfrågorna. När *Projektet 13+* avslutas 31 augusti 2016 finns ingen permanent lösning av hur det kontinuerliga och långsiktiga arbetet med konfirmandfrågorna ska se ut på nationell nivå.

Kommunikationssatsningar

Många stift och församlingar har kommit långt i rekryteringsarbetet. Men konkurrensen om ungdomarnas uppmärksamhet är samtidigt stor. Skola, kompisar, internet, sociala medier samt möjligheten att välja mellan en mängd aktiviteter präglar ungas tillvaro. Idag är det en minoritet, drygt 30 procent, av ungdomarna som väljer konfirmation. Det kan vara ett svårt beslut att gå emot strömmen och välja en mötesplats som så många andra väljer bort. Att kunna argumentera och kommunicera varför konfirmation är en möjlighet blir en stor utmaning i rekryteringen.

Olika kommunikationssatsningar på konfirmation har genomförts av kyrkokansliet bland annat *Konfirmandpocketen* som är ett rekryteringsverktyg i Svenska kyrkans möte med unga människor på till exempel skolor och fritidsgårdar. Innehållet och tilltalet i pocketen var målgruppsanpassat och riktar sig till 14-åringar. Boken beskriver vad konfirmation är och tar upp frågeställningar om exempelvis identitet och relationer, sådant som många tonåringar brottas med. År 2011 reviderades samtliga nationellt gemensamma teologiska texter på Svenska kyrkans webbplats och en satsning för att lyfta fram stiftens konfirmandlägeralternativ gjordes under www.svenskakyrkan.se/konfirmation. Samordningen var avhängig av att stiftens sammanställde sina församlingars alternativ på sina webbplatser. Merparten av stiftens genomförde detta, men några avstod.

Under 2011/12 togs även en facebookapplikation fram under namnet *Ska du med?* Syftet med appen var att ungdomarna själva på ett lekfullt sätt skulle kunna

uppmåna sina kompisar att delta i konfirmation och att den som blir intresserad av erbjudandet får kontakt med församlingen via appen och Facebook. *Ska du med?* har uppdaterats under 2013. Vidare kommer under 2013 en fråga – svar-funktion för unga på www.svenskakyrkan.se under namnet OMG (Oh my God). Tjänsten är en slags Svenska kyrkans motsvarighet till Wikipedia och riktar sig till unga i konfirmandåldern.

Ansvariga för konfirmandfrågor på stiftet

Arbetet i stift och församlingar med konfirmandfrågorna är både omfattande och intensivt. Alla stift har medarbetare med ansvar och uppgift att utveckla konfirmandarbetet även om det sker på lite olika sätt och med olika fokus. Några stift har tagit fram, egna strategiska modeller för information på nätet, på bussar, i tunnelbanan, via trycksaker och så vidare. Två av stiftet har också utvecklat sökmotorer med möjlighet att ta reda på vilka konfirmationsalternativ som finns inom stiftet som idrott, musik, äventyr och läger och vilken konfirmandverksamhet respektive församling har att erbjuda. Då arbetet med konfirmationsfrågorna på stiftet skiljer sig åt ser deras behov av kommunikationsstöd olika ut. Behovet av kommunikationsstöd skiftar även från församling till församling.

Verksamhet med inriktning mot konfirmandfrågor sker som tidigare nämnts på flera olika håll på kyrkokansliet och förutsätter en samverkan inom kansliet för att kunna hålla ihop samtalen och samråden med stiftet. Stiftets *konfirmandkonsulenter* utgör ett etablerat nätverk med regelbundna rådslag som samordnats av handläggaren för konfirmandfrågor. Nätverksträffarna är framför allt en mötesplats för informationsutbyte, erfarenhetsdelning, gemensam fortbildning men också gemensamt utvecklingsarbete. Nätverket ger möjlighet att träffas och tala med varandra om vilka satsningar/strategier som finns regionalt, identifiera samverkansmöjligheter och planera för framtida samverkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motionerna 2013:30 och 2013:43.

Kyrkolivsutskottet fick under överläggningen ta del av information och samtala om *Projekt 13+* med enhetschefen för konfirmandfrågor. Utskottet gläds åt den nationella nivåns satsning på *Projekt 13+* under de kommande åren. En satsning som både gäller mötet med konfirmanden men även tonåringen som väljer att inte konfirmeras. Utskottet anser att utöver detta projekt behöver en särskild satsning genomföras för att uppmärksamma konfirmationens betydelse. Detta för att ge fler unga människor möjlighet till kontakt med kyrkan och kännedom om kristen tro. Det handlar inte om att församlingarna ska få extra ekonomiska resurser för sin verksamhet utan att den nationella nivån i samråd med stiftet på olika sätt ska bidra till att konfirmationen blir väl känd och ett självklart val för den unga människan.

Konfirmationen är en viktig mötesplats för unga människor. Samtidigt står församlingarna inför stora utmaningar när det gäller rekryteringen. Det finns för närvarande ingen samordning av allmän information om konfirmationen i Svenska kyrkan. Utskottet menar därför att det är viktigt att tillsammans med stiftet finna lämpliga former för hur informationen kring konfirmationen kan bli lättillgänglig och vara ett stöd för församlingarna i arbetet med konfirmation. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet bifaller motionerna 2013:30 och 2013:43.

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Rimborg Etander, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi yrkar avslag på motion 2013:43 där motionärerna vill uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med stiftens göra en särskild satsning för att uppmärksamma konfirmationens betydelse. Vår motivering till avslag är följande:

Den 1 oktober 2013 startar *Projekt 13+* med uppdrag att förstärka det kontinuerliga och långsiktiga utvecklingsarbetet som gäller mötet med konfirmanden, men även tonåringen som väljer att inte konfirmeras. Projektet ska samordna och stödja stiftens i utvecklandet av metoder och arbetssätt, fördjupad reflektion kring kyrkans dialog och möte med tonåringar i allmänhet och ungdomar som väljer att konfirmeras i synnerhet.

En långsiktig, strukturerad och sammanhållen satsning på konfirmandarbetet är att föredra framför en särskild satsning för en kort tid.

Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Mary Österström, Christina Meltin Westerlund och Erik Jonsson

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:6

Öka den vegetariska kosten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:56, Öka den vegetariska kosten. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionens båda punkter och menar att kyrkomötet inte ska uppmana församlingar till en vegetarisk kost och att frågan är mer komplicerad än vad som framgår av motionärerna resonemang och förslag till beslut.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:56 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:56 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2013:56, av Ylva Wahlström m.fl., Öka den vegetariska kosten

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att det vid Svenska kyrkans riksarrangemang i första hand serveras vegetarisk mat, annan kost kan anmälas vid behov.
2. Kyrkomötet beslutar att inför fastan 2014 uppdra till kyrkostyrelsen att uppmana alla församlingar att välja vegetariskt alternativ, som den allmänna hållningen för det man serverar, främst under fastan.

Bakgrund

Utredningen om handlingsplan för hållbar konsumtion för hushållen, SOU 2005:51, *Bilen, biffen, bostaden, Hållbara laster – smartare konsumtion*, bedöms enligt sakkunniga på kyrkokansliet fortfarande vara aktuell. Den ger förslag till en handlingsplan med åtgärder för hur en ekologisk, social och ekonomisk hållbar konsumtion kan uppnås där stat, kommun, producenter och handel spelar en avgörande roll.

I kapitlet som handlar om hållbar mat finns förslag på åtgärder i jordbruks-, handels- och konsumentledet, som bland annat bygger på strategier om att stärka marknaden för svenskproducerade baslivsmedel, satsning på extensiv svensk nötköttsproduktion, att öka andelen ekologiskt certifierade livsmedel samt öka andelen rättvisemärkta produkter.

Nötkött är det kött som har störst negativ påverkan på klimatet genom nötdjurets utsläpp av metangaser. Det foder nötdjuret äter är ofta sojabaserat vilket innebär transporter och negativ påverkan på regnskogen i Sydamerika där den mesta sojan importeras ifrån. Däremot kan en extensiv nötdjurskonsumtion ha positiva följder i form av öppna landskap och den bidrar till biologisk mångfald.

Djuren behövs i landskapet men en alltför stor koncentration medför ett större negativt tryck på jorden.

Fläsk- och fågelproduktion innebär till skillnad från nötproduktion en lägre klimatpåverkan men denna produktion omfattar istället ofta en sämre djurhållning. Det blir lättare att uppfylla kravet på god djurhållning om konsumenter är villiga att betala lite mer och handla ekologiskt och lokalt från producenter där det finns möjlighet till närhet och insyn. Om vi betalar lite mer för köttet skapas också förutsättningar för den som producerar köttet att få lönsamhet i verksamheten.

Vegetarisk mat är bättre för miljön och hälsosamt, men det finns också sämre vegetarisk mat. Grönsaker, rotfrukter och annat som ingår i vegetariska maträtter kan vara besprutade med gifter eller innehålla ohälsosamma tillsatser. Likaså kan produkterna i den vegetariska maten ha transporterats långt. Allt fler människor väljer medvetet livsmedel som är bättre för klimatet och hälsan, även om det kostar mer.

Konferenser med vegetarisk kost

Vid *Barn och unga – ärkebiskopens möte 2012* var vegetarisk mat norm, delvis initierat av Svenska Kyrkans Unga. Den som ville äta kött, fisk eller annan specialkost fick göra ett aktivt val vid anmälan. Drygt 60 procent av deltagarna valde att äta vegetariskt vilket kan jämföras med 10-20 procent vid konferenser där vegetariskt är det aktiva tillvalet. Enligt kyrkokansliets ansvariga för konferensen fanns enbart positiva kommentarer om den vegetariska normen på mötet i den skriftliga utvärderingen.

Svenska Kyrkans Ungas Stora årsmöte antog 2011 en motion om att vid nationella arrangemang erbjuda minst en vegetarisk måltid per dag. Sedan dess görs detta under nationella samlingar som årsmöten, rikshelger, förbundsstyrelsemöten, nationella arbetsgruppsmöten och konferenser, dock med möjlighet att beställa specialkost, inklusive kött, för den som önskar detta. Några distrikt har följt efter modellen och gör på liknande sätt i sina distrikt. Beslutet har dock varit kontroversiellt.

Det finns också erfarenheter inom andra organisationer och vid större nationella arrangemang. Vid den stora musikfestivalen *Way Out West* i Göteborg i augusti i år serverades inget kött, enbart vegetarisk mat. Detta uppskattades av både publik och artister enligt uppgift i den utvärdering som gjorts efter evenemanget.

Lutheran Restoring Creation är ett nätverk inom Evangelical Lutheran Church in America, ELCA, som initierades i slutet på 1990-talet. De främjar klimatarbete på samtliga nivåer inom kyrkan och har bland annat producerat material och recept för vegetarisk kost, och uppmuntrar medlemmarna att äta vegetarisk mat, speciellt under fastan.

Deutscher Evangelischer Kirchentag som samlar cirka 100 000 deltagare vid varje tillfälle har utvecklat en policy som gäller för matservering. Idag är dessa kyrkodagar certifierade genom EMAS, Eco Management and Audit Scheme, EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning. Vid senaste kyrkodagarna som genomfördes i år serverades ekologiska, lokalt producerade och rättvisemärkta produkter och det finns en strävan att inför kommande år successivt införa enbart ekologiskt odlad mat och inget kött under kyrkodagarna.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:56 punkt 1 och 2.

Varje människa har ett ansvar för att i vardagen reflektera över sin konsumtion och val av livsmedel. Det handlar både om att slå vakt om skapelsen och om att fördela jordens resurser så det räcker åt alla. Likaså bör vi ansvarsfullt ta hand om den egna hälsan genom att äta mat som är bra för kroppen. Kosten är således både en global och en individuell fråga.

Det finns flera aspekter att ta hänsyn till när vi väljer mat. Det handlar inte bara om vegetarisk mat eller animalisk mat. Det finns vegetarisk mat som är ohälsosam för både miljön och kroppen, genom att den transporterats långt eller besprutats med giftiga kemikalier. Det finns också bra kött, såsom viltkött eller småskaligt, närproducerat och ekologiskt kött. Därtill finns det andra aspekter som påverkar bedömningen av om inköp av en vara är en solidarisk handling, t.ex. om den är rättvisemärkt eller stödjer det lokala samhället. Kvaliteten på livsmedel är alltså en minst lika viktig fråga som frågan om vegetarisk mat eller inte. Dessutom är det individuellt vilken kost en enskild människa mår bra av.

Utskottet delar motionärernas strävan att värna skapelsen och vår miljö. Däremot anser utskottet att frågan är mer komplicerad än vad som framgår av motionärernas motivering och deras förslag till kyrkomötesbeslut i första punkten. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå första punkten i motionen.

Utskottet menar vidare att det inte är kyrkomötets uppdrag att uppmana församlingar att servera vegetarisk mat utan det måste lokala arrangörer bestämma själva. Därför föreslår utskottet avslag även på motionens andra punkt. Utskottet vill dock framhålla att en kristen livstolkning utmanar oss att gestalta fastan i det egna livet såväl som att uppmärksamma fastan i ett vidare sammanhang och ta vara på den tradition som finns i den världsvida kyrkan.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Kjerstin Sörngård Thulin, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Elisabeth Rydström, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christer Björk, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:7

Material om samlingar i kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:23 Material om samlingar i kyrkan. Utskottet anser att samverkan uppstår när det finns förtroende och respekt för varandras uppdrag som kyrka och skola. Den dialog som finns mellan Sveriges Kristna Råd och Skolverket samt utbildningsdepartementet inger förtroende. Utskottet finner det problematiskt att inspirera till sådan opinionsbildning som motionären föreslår. Det finns också samtalsmaterial som hjälper församlingar lokalt att fundera över sina möten med skolan. Utskottet föreslår avslag av motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:23.

Motionens förslag

Motion 2013:23 av Margareta Larsson, Material om samlingar i kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till att skapa inspirations- och vägledningsmaterial för att underlätta opinionsbildning för samlingar i kyrkan.

Bakgrund

Svenska kyrkans arbete med skolfrågor sker ekumeniskt och samordnas nationellt inom Sveriges Kristna Råd (SKR), genom programmet för Kyrka – skola. Programmets skolpolitiska arbete innebär bland annat att följa och bevaka förändringar inom utbildningsområdet, ta fram underlag och samordna gemensamma yttranden från SKR kring skolpolitiska beslut samt aktivt påverka och delta i skolpolitiska beslutsprocesser. Programmet bidrar också till utåtriktat arbete för att väcka opinion och deltar i debatter kring skolpolitiska frågor. I ansvaret för kyrkornas gemensamma skolarbete ligger bland annat uppgiften att föra dialog med Skolverket och stödja och inspirera de medarbetare som finns involverade lokalt inom kyrkorna i mötet med skolan. Programmet har genom åren haft kontakt med utbildningsdepartementet i framtagandet av de nya kursplanerna för religionsämnet och har bidragit med synpunkter som handlar om kunskapssyn och religion som en samhällsbyggande kraft. SKR:s programråd har inte bedrivit något påverkansarbete gällande specifikt skolavslutningar, då det främst är en fråga som berör Svenska kyrkan.

Att stärka Svenska kyrkans möjlighet att bli tydligare med sin konfessionella identitet i samband med skolavslutningar är problematiskt. Religionsutövning och deltagande i religiösa riter och ceremonier måste alltid vara frivilligt utifrån de

konventioner som Sverige beslutat om. Samtidigt har vi ett religiöst kulturarv som är viktigt att alla barn och unga känner till, då det genomsyrar samhället. Skolverket har efter uppdrag från regeringen utarbetat en juridisk vägledning för skolavslutningar i religiösa lokaler och byggnader. Hösten 2012 initierade utbildningsministern ett arbete med att förtydliga denna juridiska vägledning.

År 2012 framställde kyrkokansliet ett eget samtalsmaterial om skolavslutningar till stöd för församlingar. Detta skedde efter att kyrkomötet behandlat skolavslutningar i kyrkan under 2011 års kyrkomöte, KI 2011:9, och beslutat bifalla motion 2011:26. Kyrkomötet uppdrog till kyrkostyrelsen att komma med ett diskussionsunderlag eller likvärdigt material när det gäller skolavslutningar i kyrkan till stöd för församlingarna i arbetet med skolan.

Materialet heter *Svenska kyrkan och skolavslutningar* och finns tillgängligt på Svenska kyrkans intranät. Under tiden när detta material utarbetats har det visat sig att det inte finns en gemensam syn inom Svenska kyrkan när det gäller vilket förhållningssätt kyrkan ska ha i mötet med skolan. Syftet med samtalsmaterialet är att hjälpa församlingar att själva fundera över sina möten med skolan i allmänhet och i samband med skolavslutningar i synnerhet och koppla arbetet till församlingens övergripande pastoralteologiska strategier.

SKR har tidigare tagit fram ett grundmaterial med redskap för reflektion och samtal om förhållningssätt i skolan för kyrkans medarbetare. Det heter *Den blomstertid nu kommer, ett ekumeniskt utbildningsmaterial om mötet kyrka – skola*. Det har därefter följts upp av en antologi med texter som på olika sätt reflekterar över mötet kyrka – skola, som heter *Den blomstertid nu kommer, fördjupande texter*. Verbums förlag har också publicerat material, bland annat boken *Skola och kyrka möts*. I den framgår hur ett samarbete mellan kyrkan och den icke-konfessionella skolan kan se ut både vad gäller konkreta förslag och olika arbetssätt.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:23.

Samarbetet mellan kyrkan och skolan är värdefullt. Det innebär en möjlighet för kyrkan att etablera en kontakt med barn och unga och bidra med ett kristet kulturarv i skolans undervisning. Att kyrkan samarbetar med skolan i andra situationer än vid olyckor och dödsfall är viktigt. I denna del är utskottet och motionären överens.

Motionären önskar att det ska produceras inspirations- och vägledningsmaterial till stöd för påverkansarbete gentemot kommunernas förvaltningschefer och Skolverket. Utskottet anser att det är problematiskt att verka för sådan opinionsbildning som motionären föreslår. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottet noterar att det ekumeniska arbete och den samordning som utförs genom SKR inom området kyrka – skola inger förtroende. Inom detta program finns en etablerad dialog med utbildningsdepartementet och Skolverket som bör fortsätta.

Vad gäller inspirationsmaterial för samtal om kyrkans relation till skolan gör utskottet bedömningen att det finns tillräckligt med stöd inom detta område. Utskottet vill särskilt nämna det samtalsmaterial om skolavslutningar till stöd för församlingar som framställdes förra året efter ett beslut i kyrkomötet. Ett nära samarbete uppstår när det finns förtroende och respekt för varandras uppdrag och ett samtalsklimat som gör det möjligt att finna former för samverkan. Utskottet

menar att detta arbete i första hand ska ske lokalt. I många församlingar finns också ett redan upparbetat samarbete med skolan genom att församlingen bland annat inbjuder till vandringar i kyrkorummet och att ta del av bibelns berättelser genom t.ex. *Bibeläventyret*.

KI 2013:7

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Bo Lindell, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:8

Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:80 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse. Utskottet anser att det arbete som bedrivs kring diskriminerings- och arbetsmiljöfrågor Svenska kyrkan är viktigt.

Utskottet befarar att en mångfaldsskrivelse utan ytterligare beredning kan bli en sammanställning eller uppräknings dokument och aktiviteter utan att den förmår visa hur effektiva planerna är eller hur människor verklighet ser ut. Med denna motivering föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2013:80.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:80.

Motionens förslag

Motion 2013:80 av Anna Ekström m.fl., Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse.

Bakgrund

Diskrimineringslag

I den aktuella motionen hänvisas inledningsvis till den nya sammanhållna diskrimineringslagen (Diskrimineringslag 2008:567). Denna lag innehåller, så som det står i motionen, sju diskrimineringsgrunder, nämligen kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett de nämnda diskrimineringsgrunderna. Dessa grunder berörs dock inte på samma sätt av bestämmelserna i den aktuella lagen. Förtroendemannaorganisationen inom Svenska kyrkan berörs inte av diskrimineringslagen.

1995 års jämställdhetsskrivelse

I den första jämställdhetsskrivelsen (StSkr 1995:509) beskrivs bakgrunden till dess tillkomst:

I diskussionerna kring Svenska kyrkan och jämställdhetsarbetet har intresset i stor utsträckning koncentrerats kring de kvinnliga prästernas situation.

Till 1988 års kyrkomöte fanns en motion (KMot 1988:37) av Karl-Gustav Lindelöw som uppmanade till samordnade insatser för att öka jämställdheten mellan manliga och kvinnliga präster. Motionärens krav mottogs positivt av kyrkomötet (KI 1988:16, KSkv 1988:21).

Som en följd av kyrkomötets beslut tillsatte Svenska kyrkans centralstyrelse 1988 en arbetsgrupp med uppgift att vara ett stödjande och rådgivande organ i förhållande till de kyrkliga organen på riks- och stiftsnivå, i frågor om jämställdhet mellan män och kvinnor som arbetar inom Svenska kyrkan.

Centralstyrelsen beslöt vidare att arbetsgruppen skulle belysa jämställdhetssituationen och jämställdhetsarbetet i övrigt inom kyrkliga organ på riks- och stiftsnivå.

Frågan om kvinnliga och manliga präster undantogs från gruppens arbete. Skrivelsen behandlade förtroendevalda och anställda utom präster. I skrivelsen föreslogs bland annat att ombudsmötet skulle uppdra till styrelsen att i början av varje mandatperiod i en skrivelse redovisa jämställdhetssituationen och jämställdhetsarbetet i Svenska kyrkan.

1995 års ombudsmöte beslutade med anledning av skrivelsen

1. att begära att styrelsen i början av varje mandatperiod skall för ombudsmötet redovisa jämställdhetssituationen och jämställdhetsarbetet i Svenska kyrkan,
2. att begära att styrelsen skulle återkomma med förslag till kompletterande bestämmelser om beaktande av jämställdhetsaspekter i instruktionerna för styrelsen samt nämnderna för Svenska kyrkans mission, internationell diakoni/Lutherhjälpen och Svenska kyrkan i utlandet,
3. att fastlägga att målet skall vara att förtroendeuppdrag inom Svenska kyrkan och även ordförandeposter i den rikskyrkliga organisationen skall fördelas jämnt mellan könen; det minst representerade könet skall dock inneha minst 40 procent av platserna i alla valda organ i Svenska kyrkans riksorganisation,
4. att som sin mening ge styrelsen till känna att särskilda satsningar bör göras för att fördjupa kyrkliga förtroendevaldas kunskaper i manligt och kvinnligt språk, varvid grundläggande kunskap om hur det sociala könet påverkar individens livssituation bör ingå,
5. att begära att styrelsen tar initiativ till åtgärder som förbättrar möjligheterna till yrkesmässig utveckling i kyrkliga tjänster,
6. att begära att styrelsen vid överläggningar med Pastoratsförbundet och andra berörda organisationer tar upp jämställdhetsfrågor, t.ex. med avseende på kyrkans personal samt
7. att godta de riktlinjer för jämställdhetsarbetet i den kyrkliga riksorganisationen som togs upp i skrivelsen, med beaktande bl.a. av behovet av teologisk reflektion.

Senare skrivelser

1995 års beslut har visat riktningen för senare skrivelser. Dessa har sedan 1995 innehållit uppgifter om könsfördelningen bland förtroendevalda och anställda och uppgifter om anställdas lönenivåer. Information om fördelningen av hel- och

deltidsarbete har också funnits med. Vid behandlingen av 2000 års jämställdhets-skrivelse uttalade Kyrkolivsutskottet (KI 2000:2) att det skulle vara värdefullt om det i skrivelsen hade funnits en redovisning av genomsnittsåldern för kvinnor och män som är förtroendevalda på nationell nivå. Önskemålet motiverades med en ambition att uppnå en föryngring bland de nominerade till förtroendeuppdrag. Sedan år 2004 har skrivelserna innehållit sådana uppgifter. Dessutom har det ingått information om andra aktiviteter av främjandekaraktär, till exempel jämställdhetsarbetet inom den internationella verksamheten.

Bortsett från 1995 års jämställdhetsskrivelse har den gällande lagstiftningen i fråga om diskriminering inte återgivits i skrivelserna. Därför framgår det inte tydligt vad som är frivilligt från kyrkans sida och vad som är lagstadgat. Bland annat jämställdhetsplaner och rutiner mot kränkande särbehandling samt sexuella trakasserier ingår i den senare kategorin.

Redovisningen bygger i hög grad på statistiska uppgifter. Med modern statistik är det förhållandevis enkelt att ta fram sådana uppgifter om kön och ålder.

Det kan noteras att jämställdhetsarbetet inom Svenska kyrkan enligt 2012 års jämställdhetsskrivelse (KsSkr 2012:4) i praktiken inte bedrivs helt isolerat:

Den kartläggning som genomförts av stiftens jämställdhetsarbete visar att jämställdhetsarbetet länkas allt mer samman med arbetsmiljöarbetet. Den nationella nivån och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation bedriver sedan flera år tillbaka ett gemensamt arbete kring arbetsmiljö- och diskrimineringsfrågor. Detta arbete har fördjupats sedan vår förra redovisning.

Kyrkolivsutskottet behandlade vid 2012 års kyrkomöte även en motion *Säkra mångfalden i våra vigningstjänster* (Mot 2012:10) där diskrimineringslagen och mångfaldsfrågan togs upp. Utskottet lyfte i sitt betänkande fram Läronämndens yttrande (2012:09y) där nämnden underströk ”att en konsekvens av evangeliet är att varje människa utifrån sina förutsättningar får möjlighet att bidra till evangeliets förkunnelse i ord och handling”. Kyrkomötet avslog motionen då antagningsförfarandet till vigningstjänsten är ett stiftsansvar.

Handlingsplaner

Det finns ett antal bestämmelser i diskrimineringslagen som kräver åtgärder av arbetsgivaren med syfte att främja likabehandling och hindra särbehandling som har sin grund i någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna. Ett exempel är kravet på jämställdhetsplan. En del arbetsgivare följer Diskrimineringsombudsmannens rekommendation att samla allt främjandearbete i en gemensam plan (se www.do.se). T.ex. Stockholms stift har *Policy och handlingsplan för mångfald och jämställdhet* för stiftsorganisationen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:80.

Jämställdhetsskrivelsen är ett sätt att följa upp hur jämställdheten mellan kvinnor och män bland anställda och förtroendevalda inom Svenska kyrkan ser ut och hur den utvecklas över tid. Samtidigt är den ett verktyg för att skynda på utvecklingen. Statistik är en viktig informationskälla vid framtagningen av underlaget.

Utskottet noterar att inkluderingen av de övriga diskrimineringsgrunderna skulle innebära en viss förändring i skrivelsens innehåll. Möjligheten att använda statistiskt underlag rörande berörda personer saknas vad gäller de övriga diskri-

mineringsgrunderna, bortsett från ålder som i viss mån redan tagits med i skrivelsen. En mångfaldsskrivelse skulle kunna innehålla även uppföljning av arbetsgivarnas arbete med de åtgärder och planer som diskrimineringslagen kräver.

Motionen uppfattas som intressant och tankeväckande. Svenska kyrkan har till exempel fortfarande mycket låg andel anställda med annan bakgrund än svensk. Det är viktigt att hitta vägar för integration i många avseenden.

Både diskrimineringslagen och arbetsmiljölagen ställer krav på arbetsgivaren och de anställda vad gäller diskriminering, trakasserier m.m. Det framgick i den senaste jämställdhetsskrivelsen att Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation arbetar tillsammans med den nationella nivån med dessa frågor. Det är viktigt att detta arbete fortsätter.

Utskottet befarar att en mångfaldsskrivelse utan ytterligare beredning kan bli en sammanställning eller uppräknings dokument och aktiviteter utan att den förmår visa hur effektiva planerna är eller hur människor verklighet ser ut.

Med denna motivering föreslår utskottet att motion 2013:80 avslås.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Bo Lindell, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Med anledning av motionens intention att utöka jämställdhetsskrivelse till en mångfaldsskrivelse önskar jag att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att omforma jämställdhetsplanen till en mångfaldsplan. Stockholms stift har exempelvis antagit en "Policy och handlingsplan för mångfald och jämställdhet", som kan användas som förebild för den nationella nivån.

Att arbeta med mångfald är viktigt eftersom vi är en organisation som vill välkomna människors olikheter samt värdera dessa positivt. Ytterst handlar mångfald om mänskliga rättigheter. Mångfald innebär att människors lika värde och olikheter respekteras oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Anna Ekström

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:9

HBT-certifikat

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:54 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska uppmuntra stiftens att genomföra HBT-certifikat på Svenska kyrkans arbetsplatser. Utskottet menar att det kan behövas uppmuntran för att arbetet ska fortsätta och tillstyrker därför motionen.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:54.

Motionens förslag

Motion 2013:54 av Irene Gustafsson, HBT-certifikat

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra HBT-certifikat på arbetsplatser i Svenska kyrkan.

Bakgrund

Inledningsvis kan noteras att begreppet hbt, homo- och bisexuella samt transpersoner, numera inte sällan ersätts med hbtq, så till exempel i kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet KsSkr 2013:2 som refereras längre fram i betänkandet. Q står för begreppet queer. Queer beskrivs som ett begrepp som vill visa ett kritiskt förhållningssätt till normer och kan handla om både kön och sexuell läggning. Queer används av en del som en identitet och uttrycker då en önskan att slippa identifiera sig.

Frågans tidigare behandling

Efter det omfattande arbete som skedde med anledning av skriften *Homosexuella i kyrkan – ett Svenska kyrkans samtalsdokument* kring 2002 har en del utbildningsinsatser genomförts inom Svenska kyrkan. Några sådana beskrivs i Kyrkolivsutskottets betänkande *Utbildning i HBT-frågor* (KI 2009:9), bland annat samarbetsprojektet *Normgivande mångfald* som Svenska kyrkans Församlingsförbund deltog i.

I kyrkomötet har motioner om utbildningsinsatser inom hbt-området behandlats både 2009 och 2010. År 2009 föreslogs i en motion (Mot 2009:5) att kyrkomötet skulle besluta att kyrkomötesledamöterna ska utbildas i hbt-frågorna och att kyrkostyrelsen skulle uppmuntra stiftens att starta utbildningar för anställda och förtroendevalda. Kyrkolivsutskottet, som föreslog avslag till motionen,

uttalade att församlingar bör uppmuntras till kontinuerlig utbildning i mångfaldsfrågor men menade samtidigt att all utbildning ska vara frivillig. Utskottet förordade vidare ett vidgat perspektiv på samlevnadsfrågan där människosyn och etik får genomsyra samtalet, och föreslog att ett seminarium om samlevnadsfrågorna skulle anordnas vid nästföljande kyrkomöte (KI 2009:9). Motionen avslogs av kyrkomötet.

Vid 2010 års kyrkomöte väcktes en liknande motion (Mot 2010:44) med två förslag till uppdrag till kyrkostyrelsen, dels att utreda om en hbt-utbildning skulle kunna genomföras för kyrkomötets ledamöter, dels att uppmuntra stiften att starta utbildningar i hbt-frågor för anställda, ideella och förtroendevalda. Kyrkolivsutskottet menade att utbildning i seminarieform under kyrkomötes-sessionen inte krävde en utredning. Med hänvisning till resonemanget i det föregående årets betänkande om frivillighet föreslog utskottet avslag till motionens förslag (KI 2010:2). Kyrkomötet beslutade dock att, med anledning av punkt 2 i motionen, uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra stiften att starta utbildningar i hbt-frågor för anställda, ideella och förtroendevalda.

Enligt kyrkostyrelsens rapport till årets kyrkomöte (KsSkr 2013:2) har kyrkokansliet inventerat det befintliga utbildnings- och informationsmaterialet som finns inom hbtq-området samt de utbildningar som stiften genomför. En nationell tredagars pilotutbildning med plats för två representanter från varje stift genomfördes i oktober 2012. Därefter har stiften rapporterat sitt utvecklingsarbete och de utbildningar som har genomförts och som planeras efter att pilotutbildningen genomfördes.

HBT-certifiering

Sedan 2008 erbjuder RFSL, Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter, hbt-certifiering, ”som innebär ett synliggörande av att en organisation arbetar strategiskt i syfte att erbjuda en god arbetsmiljö för anställda och ett respektfullt bemötande av patienter/klienter/brukare utifrån ett hbt-perspektiv”. Certifieringsarbetet innebär ett åtagande där en överenskommen genomförandeplan, innefattande utbildningsinsatser och annat internt utvecklingsarbete, ska följas. Genomförandet beräknas ta 6–8 månader och för certifikatets utfärdande krävs att ett antal kriterier uppfylls. På internet har RFSL lagt ut en lista på verksamheter som har genomfört ett sådant certifieringsarbete.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:54.

I sitt yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2013:2 uttryckte utskottet oro över att det tar lång tid för vissa frågor att få genomslag lokalt i församlingarna. Som exempel nämndes frågor om hbt där utvecklingsarbetet enligt utskottet på sina håll går mycket långsamt.

Uppenbarligen varierar öppenheten gentemot hbtq-personer inom Svenska kyrkan trots utbildningsinsatser. Några ledamöter menar att motionens förslag slår in öppna dörrar, andra att det finns mycket kvar att göra. Utskottet framhåller att alla människor, oavsett sexuell identitet, ska kunna känna sig hemma i Svenska kyrkans församlingar. Motionsyrkandet är förhållandevis försiktigt formulerat men den föreslagna åtgärden anses ändå kunna fungera just som uppmuntran att gå vidare med arbetet och även genomföra certifiering. Därför tillstyrker utskottet motion 2013:54.

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Mot bakgrund av den nationella pilotutbildningen som genomfördes i varje stift 2012 med efterföljande avrapportering av hur vidare utbildning planerats i stiftet, dvs på församlingsnivå, menar vi att arbetet till största delen redan genomförts eller pågår på många håll i landet inom Svenska kyrkan. Utöver detta finns sedan 2008 möjligheten till HBT-certifiering genom RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter).

Med stöd av ovanstående reserverar vi oss mot beslutet.

Helena Nordvall, Hans G Erikson och Kristina Sandström

Reservation 2

Jag ansluter mig till reservation nr 1.

Marianne Kronbäck

Särskild mening

HBT-certifiering erbjuds av RFSL. Vid genomgång av deras hemsida framgår att RFSL på många punkter har en syn på sex och samlevnad, som undertecknade inte kan dela, varför vi menar att motionen bör avslås.

Ett par korta exempel hämtade från hemsidan RFSL Ungdom, vars uppfattningar vi inte kan dela:

Normer kring sex säger förstås ingenting om hur människor verkligen har sex. Folk har sex med flera samtidigt, med personer de just träffat, har sex genom smekningar eller väljer att inte ha sex överhuvudtaget. Inget av det här är något fel eller konstigt – tvärtom är allt sex som känns bra för alla inblandade något bra som man ska njuta av!

Det är viktigt att komma ihåg att när två eller fler personer har sex är det alla inblandades ansvar att sexet är ömsesidigt.

Berit Simonsson och Berth Löndahl

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:10

Svenska kyrkan på internet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:55 Vem är Svenska kyrkan? och motion 2013:60 Ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens frågor om kyrkans tro, religion och livsåskådning. Utskottet anser att behovet av policyer för digital kommunikation är tillgodosett och föreslår därför att motion 2013:55 avslås. Webbtjänsten *Fråga prästen* motsvarar det som efterfrågas i motion 2013:60 varför utskottet föreslår avslag även på denna motion.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:55.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:60.

Motionernas förslag

Motion 2013:55 av Anna-Sara Walldén, Vem är Svenska kyrkan?

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån motionens frågeställningar formulera en policy, gällande nationell nivå, för hur Svenska kyrkans namn används på nätet.

Motion 2013:60 av Lars Gunnlev, Ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens frågor om kyrkans tro, religion och livsåskådning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en instans för besvarande av frågor från allmänheten inom kyrkans kompetensområde.

Bakgrund

Det finns flera riktlinjer och strategier för gemensam kommunikation i Svenska kyrkan. Dokumenten är bindande för den nationella nivån och erbjuds övriga nivåer. Dessa styrdokument utgår ifrån Svenska kyrkans kärnvärden närvaro, öppenhet och hopp som fastställts i *Svenska kyrkans kommunikationsplattform* av kyrkostyrelsen år 2004.

Kommunikationsstrategi med ansvarsfördelning för Svenska kyrkan

Kommunikationsstrategi med ansvarsfördelning för Svenska kyrkan fastställdes av kyrkostyrelsen i oktober 2011 med syfte att stärka människors bild av Svenska kyrkan och bidra till större effektivitet och minskade kostnader genom planerad och samordnad information. Det är en övergripande strategi för intern, inomkyrklig och extern kommunikation. Ansvarsfördelningen utgår från kyrkoord-

ningens skrivningar om de olika nivåernas uppdrag. Utifrån kyrkoordningens fjärde avdelning har Svenska kyrkan på nationell nivå ansvar för gemensam information och att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt.

Kommunikationsstrategin beskriver kyrkostyrelsens önskade målbild av hur ansvarsfördelningen mellan nivåerna bör vara inom kommunikationsområdet. Den nationella nivån har ett övergripande ansvar för närvaro i rikstäckande medier, på www.svenskakyrkan.se och i sociala medier där Svenska kyrkan är avsändare. Av kommunikationsstrategin framgår det att alla medlemmar är företrädare för Svenska kyrkan och en kommunikationsresurs men att förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare har ett särskilt ansvar.

Svenska kyrkans strategi för digital kommunikation och närvaro

De digitala plattformarna är centrala för Svenska kyrkans kommunikation och arbetet där har blivit en naturlig del av Svenska kyrkans verksamhet. Den digitala närvaron av Svenska kyrkan bärs av medlemmarna enligt visionen i *Svenska kyrkans strategi för digital kommunikation och närvaro*. De digitala rummen är ytterligare en arena för människors samtal om Gud. Digital kommunikation och närvaro är verktyg för Svenska kyrkans arbete där de kommunicerande bemyndigas i sitt deltagande och ger Svenska kyrkan en röst i enlighet med den lutherska traditionen där varje kristen är en myndig uttolkare av tron. Den digitala närvaron ska bidra till att väcka engagemang och erbjuda besökaren möjlighet till andlig utveckling.

De vägval som finns för sociala medier i denna strategi innebär att Svenska kyrkan ska finnas på plattformar där människor redan finns och att sådana etablerade platser ska prioriteras framför egna lösningar. Strategin för digital kommunikation kompletterar och förtydligar kommunikationsstrategin och följer därmed den ansvarsfördelning som gäller.

Andra styrdokument

Trossamfundet Svenska kyrkan äger och förvaltar varumärket Svenska kyrkan med logotyp. För att få en enhetlig tillämpning har det skapats riktlinjer, *Riktlinjer för användning av Svenska kyrkans varumärke*. Församlingar, samfälligheter, stift och den nationella nivån inom Svenska kyrkan äger rätten att använda Svenska kyrkans varumärke. Med rätten att använda varumärket följer också förpliktelsen att följa de riktlinjer som fastställts för respektive användningsområde.

Svenska kyrkans gemensamma webbplats, www.svenskakyrkan.se är Svenska kyrkans bredaste kommunikationskanal, systemägare och ansvarig utgivare är kyrkokansliets kommunikationschef. På webbplatsen ryms och samverkar Svenska kyrkans tre nivåer vilket ger förutsättningar för att skapa en bra kommunikation som ger en bild av hela kyrkans verksamhet både med medlemmar och med den stora allmänheten. Det finns *Redaktionella riktlinjer för Svenska kyrkans publika webbplats*.

Svenska kyrkans bloggplattform erbjuder en offentlig plats att uttrycka sig på för dem som har ett särskilt uppdrag i kyrkan. För detta finns *Riktlinjer för Svenska kyrkans bloggplattform*.

Många av Svenska kyrkans anställda i församlingar, på stiftskanslier och på den nationella nivån använder dagligen sociala medier för att kommunicera i sina nätverk, både privat och yrkesmässigt. Verktygen ger möjlighet för Svenska

kyrkan till dialog med medlemmar, kollegor och allmänheten. Det finns även en *Policy för användning av sociala medier i tjänsten*.

KI 2013:10

Samtliga styrdokument finns tillgängliga på Svenska kyrkans intranät.

Informationsservice och Fråga prästen

Inom kyrkokansliet finns en enhet, *Informationsservice*, som varje år svarar på tusentals frågor om Svenska kyrkan i telefon, genom mejl och i sociala medier. Det handlar om allt från kyrkoordningen och insamlingsaktiviteter till kyrkliga handlingar. Det totalt anställda som ryms i enheten kommunicerar dagligen med medlemmar, anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade i Svenska kyrkan. Även skolor, andra organisationer, myndigheter, företag och enskilda människor kontakter dem. Många ungdomar vänder sig till Informationsservice. En del skolor och församlingar kommer till Uppsala på studiebesök genom Informationsservice och kan få en särskilt anpassad genomgång i frågor som intresserar. Det finns en bred och samlad kunskap om kyrkans verksamhet och det ingår i servicen att snabbt få fram information och tillhandahålla underlag om olika områden och situationer, inte minst vid händelser som uppmärksammas i media.

Frågorna som *Informationsservice* får sammanställs och analyseras kontinuerligt och bidrar till prioritering av det material och texter som publiceras på Svenska kyrkans webbplats och intranät.

Fråga prästen är en funktion på Svenska kyrkans webbplats sedan 2002, dit människor kan vända sig med frågor av mer existentiell natur, frågor som handlar om tro, teologi och livet. I regel publiceras de frågor och svar som är av allmänt intresse kategorivis på webbsidan om den som frågat inte önskar något annat. Detta sker med signatur som inte går att identifiera.

Tjänsten *Fråga prästen* har ett tillfälligt uppehåll och är nu stängd efter tekniska fel och problem med bemanning. Konceptet ses nu över och planen är att tjänsten ska öppnas på nytt i förändrad form i slutet av 2013.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2013:55 och 2013:60.

Enligt visionen i *Svenska kyrkans strategi för digital kommunikation och närvaro* bärs Svenska kyrkans närvaro på nätet av dess medlemmar och kommunikationen ägs av medlemmarna. Det framgår vidare i *Kommunikationsstrategi med ansvarsfördelning för Svenska kyrkan* att alla medlemmar är företrädare för Svenska kyrkan och en kommunikationsresurs men att anställda, förtroendevalda och ideellt engagerade har ett särskilt uppdrag, vilket också omfattar ett uppdrag på nätet. Här finns en utmaning och ett nytt sätt att tänka och motionären lyfter en viktig fråga i sin motion. Många medarbetare i Svenska kyrkan behöver uppmuntras till att även verka på nätet.

Enligt utskottet är behovet av policyer vad gäller digital kommunikation för nationell nivå tillgodosett. Utskottet anser att de riktlinjer och strategier som finns är bra men att de kontinuerligt behöver uppdateras och omarbetas, så att de täcker de behov som uppstår, vilket också görs, enligt chefen för kyrkokansliets informationsavdelning. Av denna anledning föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2013:55.

Personliga möten i Svenska kyrkan sker i första hand på församlingsnivå. Både i de miljöer som församlingen inbjuder till men också på andra arenor i samhället. *Informationsservice* på kyrkokansliet som hanterar tusentals frågor om Svenska

kyrkan i telefon, genom mejl och på sociala medier hänvisar därför till lokal nivå om den som ringer har frågor av mer personlig karaktär. För den som väljer att ställa frågor av mer existentiell karaktär på nätet finns normalt möjlighet att göra det på Svenska kyrkans webbplats, i funktionen *Fråga prästen*. Detta är en värdefull tjänst på nätet och utskottet vill uttrycka vikten av att skyndsamt åtgärda de tekniska och personella bekymmer som för tillfället finns och snarast öppna tjänsten på nytt. Utskottet delar motionärens önskan om att det ska erbjudas platser där människor kan få ställa sina existentiella frågor men webbtjänsten *Fråga prästen* motsvarar det som efterfrågas i motion 2013:60, varför utskottet föreslår avslag även på denna motion.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:11

Eget produktionsbolag

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:73. I motionen föreslås att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att starta ett eget produktionsbolag. Med hänvisning till pågående samtal med Berling Media om fördjupat samarbete förelår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:73.

Motionens förslag

Motion 2013:73 av Anna-Karin Westerlund, Eget produktionsbolag

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten att inrätta ett eget produktionsbolag.

Bakgrund

Svenska kyrkans medieutredning

Inledningsvis bör nämnas Svenska kyrkans medieutredning som resulterade i rapporten *Kommunicera mera – med flera!* (SKU 2000:7). Utredningens sammanfattning inleds enligt följande:

Utredningen har av skäl som framgår längre fram i denna rapport ansett att kyrkans kommunikation med medlemmarna och med samhället i stort i görligaste mån bör ske genom de allmänna medier som står till buds. Därför gäller utredningens viktigaste förslag frågorna hur Svenska kyrkans samverkan med de allmänna medierna skall förbättras samt hur kyrkans kommunikation med alla dem som tillhör henne skall möjliggöras.

Tidigare kyrkomötesbehandling

Frågan om Svenska kyrkans närvaro på internet har från olika aspekter behandlats vid flera tillfällen på kyrkomötet och i kyrkostyrelsen under de senaste åren. I den aktuella motionen föreslås en utredning om ett eget produktionsbolag men i texten berörs också frågan om religionsprogram på TV.

2008 års kyrkomöte

Vid 2008 års kyrkomöte behandlades en motion (Mot 2008:44) med förslag att kyrkostyrelsen skulle utreda hur Svenska kyrkan kan starta och sända regelbundna

webb-tv-gudstjänster. Kyrkolivsutskottet menade att området borde breddas till att omfatta webb-tv i hela sin bredd och föreslog ett uppdrag till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan kan starta och sända regelbunden webb-tv (KI 2008:15). Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

Vid samma kyrkomöte behandlades även en motion (Mot 2008:77) om en Svenska kyrkans medieutredning. Kyrkolivsutskottet berörde i sitt betänkande KI 2008:17 frågan om public service kontra egen TV-kanal:

Svenska kyrkan bör självklart ha plats i public service. Därför är det viktigt att Svenska kyrkan regelbundet för samtal med företrädare för public service, för att befästa närvaron där. Att exempelvis starta en egen kvalitativ tv-kanal kostar mycket stora summor, och utskottet menar att Svenska kyrkan inte bör ge sig in i kostsamma projekt av den typen. Däremot kan det vara intressant att se vad exempelvis webb-tv har att erbjuda. Utskottet konstaterar också att vissa kanaler kommer och går, där närradion är ett exempel.

Motionen avslogs med hänvisning till pågående arbete på den nationella nivån.

2009 års kyrkomöte

År 2009 väcktes en motion (Mot 2009:78) om att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer, alternativt policy, för att utveckla, stimulera och öka Svenska kyrkans närvaro online. Kyrkolivsutskottet framhöll i sina överväganden vikten av att möjligheterna på internet skulle tas till vara och att arbetet skulle ske skyndsamt:

Utvecklingsmöjligheterna på nätet är många och stora. All utveckling ska inte ske på den nationella nivån, men samordningen bör ske där, så att innehållet på Svenska kyrkans webbplats växer och man på sikt kan hitta psalmer att lyssna på, se webb-tv-sända gudstjänster, göra anmälan om inträde i Svenska kyrkan eller ställa frågor on-line.

Utskottet vill att Svenska kyrkan ser de möjligheter som nätet erbjuder och är närvarande och aktiv på internet. Utskottet vill på detta område se en snabb handläggning av den nationella nivån så att inte utvecklingen på nätet hinner springa ifrån kyrkan.

Svenska kyrkan Play

Kyrkostyrelsen hanterade de två kyrkomötesuppdragen från 2008 och 2009 tillsammans och uppdraget redovisas i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2013:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012* till årets kyrkomöte. I rapporten framgår det att kyrkokansliet har genomfört ett tidsbegränsat försök kallat *Svenska kyrkan Play*. Syftet har varit att pröva möjligheterna för kyrkan att producera och sända rörliga bilder på internet. En av frågorna som man sökte svar på var om Svenska kyrkan skulle producera egna program på nationell nivå eller om Svenska kyrkan Play skulle bara vara "ett YouTube för kyrkteve". För produktionen av material inom projektet ansvarade kyrkokansliet, stift och församlingar, externa leverantörer och Berling Press.

Slutsatsen är:

att Svenska kyrkan bör arbeta med rörlig bild som en del av verksamheten och öka närvaron på internet. Webb-tv är ett sätt att synliggöra Svenska kyrkans identitet och verksamhet för den breda allmänheten genom rörlig bild. Ansvarfördelningen mellan de olika nivåerna bör följa den antagna kommunikationsstrategin. Den nationella nivån erbjuder en teknisk plattform, ger stöd till stift och producerar

övergripande material samt sänder från till exempel bokmässan, forskardagar och Årkebiskopens möte. Stift och församlingar producerar det de behöver.

KI 2013:11

I projektrapporten påpekas att utvärderingen visat att pilotperioden varit alltför kort för att man skulle kunnat involvera många stift och församlingar och att de ekonomiska resurserna var begränsade med tanke på att omfattande satsningar på rörlig bild är mycket resurskrävande.

Avslutningsvis nämner kyrkostyrelsen i skrivelsen aktiviteter som ingick i verksamhetsplanen för 2013 och hänvisar till verktygslådan på intranätet med tips för produktioner utifrån ett kommunikativt, tekniskt och juridiskt perspektiv.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:73.
--

Utskottet hade före överläggningen tillfälle att samtala med chefen för Informationsavdelningen vid kyrkokansliet. Det framgick då att samtal har inletts med Berling Media AB om fördjupat samarbete.

Utskottet menar att det inte är aktuellt att starta ett eget Svenska kyrkans produktionsbolag för webbaserat material. Numera är det vanligare att man köper produktioner av specialiserade företag. Berling Media AB kan ses som ett sådant produktionsbolag som motionären syftar på. Då Svenska kyrkan är en majoritetsägare i Berling Media AB är det naturligt att utveckla samverkan med detta företag.

Motionären tar i sin motivering upp Svenska kyrkans relation till SVT. Med anledning av det vill utskottet påminna om sitt uttalande år 2008 angående relationen till public service, nämligen att det är viktigt att Svenska kyrkan regelbundet för samtal med företrädare för public service för att befästa närvaron där. Vidare berördes behovet av webbsända gudstjänster som än så länge bara förekommer i vissa församlingar t.ex. i Sollentuna. Inom detta område behöver församlingar stöd.

Med hänvisning till pågående samtal med Berling Media AB föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:12

Framtidskommission

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:5 om en framtidskommission. I motionen föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en framtidskommission. Utskottet menar att det är viktigt att diskutera framtidsfrågorna för att se vilka strategiska vägval Svenska kyrkan ska göra. Det arbete som motionären efterfrågar pågår dock redan på den nationella nivån och därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:5.

Motionens förslag

Motion 2013:5 av Lars-Ivar Ericson, Framtidskommission

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en framtidskommission.

Bakgrund

I motion 2013:5, *Framtidskommission*, beskrivs de utmaningar Svenska kyrkan står inför bland annat, sjunkande medlemstal, försämrad ekonomi, en åldrad befolkning och folkomflyttning från land till stad. Motionären önskar att Svenska kyrkan initierar förändrings- och förnyelsearbete i form av en framtidskommission.

Skrivelsen *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* (KsSkr 2013:01) redogör för kyrkostyrelsens kommande arbete med framtidsfrågorna. Skrivelsen ser att utmaningarna i framtiden är mångdimensionella – teologiska, organisatoriska, ekonomiska, politiska och pedagogiska.

I arbetet med att göra strategiska vägval utifrån de utmaningar som Svenska kyrkan möter har kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna sedan 2011 en pågående samtalsprocess. Samtalen har inför 2014–2016 resulterat i ett antal prioriterade områden för kyrkokansliet: analys/omvärld/forskning, administrativa stödfunktioner, stöd till församlingens grundläggande uppgift, kommunikation och barn och unga.

Analys/omvärld/forskning

Det första prioriterade området är analys/omvärld/forskning. Kyrkokansliet bedriver kontinuerligt forsknings- och analysarbete, som ger underlag till Svenska kyrkans teologiska och strategiska reflektion över sin identitet och sin nationella

och internationella omvärld. Analysarbetet handlar bland annat om att iakttaga samhällsförändringar inom områden som medlemsutveckling, ekonomi, demografi och värderingar. Särskilda utredningar och revideringsarbeten med sikte på framtiden har också genomförts under senare år bl.a. *Närhet och samverkan* och *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden*. Nu pågår arbete för att bearbeta och sjösätta de beslut som tagits med anledning av utredningarna. *Den svenska kyrkohandboken* genomgår en genomgripande revision med syfte att främja ett väl fungerande gudstjänstfirande i vår tid.

Kyrkokansliet tillhandahåller redskap till stöd för arbetet med omvärldsanalys. *Statistikdatabasen* är ett sådant redskap i analysarbetet. Den är tillgänglig för anställda, förtroendevalda och andra intresserade. Den bidrar med statistiskt material för såväl församlingsnivå som nationell nivå. *Nyckeln till Svenska kyrkan* är ett dokument som kyrkokansliet tar fram varje år där kan man ta del av olika artiklar med sikte på framtiden.

Svenska kyrkans roll i den svenska välfärden

Under senare år har Svenska kyrkans roll som välfärdsaktör i framtiden bearbetats på flera olika sätt. Genom beslut i kyrkomötet fick kyrkostyrelsen i uppdrag att planera och genomföra långsiktiga reflektionsprocesser om *Kyrkans socialpolitik i en ny tid* (Mot 2007:5 och KI 2007:2). Anledningen var dels de förändringar som sker i svensk välfärd, dels de nya möjligheterna Svenska kyrkan står inför när det gäller att gå in som aktör i välfärden efter relationsändringen mellan kyrka-stat år 2000. Idag pågår *reflektionsprocesser* om kyrkans socialpolitiska roll i samtliga stift. Kyrkokansliet och Sensus studieförbund bistår med support i dessa processer när behov finns. Supporten kan handla om konsultativt stöd, medverkan vid seminarier och material. Exempel på material för stöd i samtal om Svenska kyrkans sociala roll är *Nya möjligheter*(2009).

Kyrkostyrelsen har vidare tillsatt en välfärdsutredning med uppgift att undersöka om Svenska kyrkan bör inrätta en särskild utförarorganisation för tyngre välfärdsuppgifter, samt hur en sådan i så fall skulle kunna vara konstruerad. Resultatet av utredningen kommer att presenteras under hösten 2013.

Juni 2013 antog kyrkostyrelsen plattformen *Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden*. Syftet med plattformen är att beskriva motiv, principer och värden som ska vara vägledande för Svenska kyrkan som aktör i välfärden. Plattformen tecknar tre möjliga roller för Svenska kyrkans engagemang i välfärdsfrågor:

- ♦ *Röstbärare och påverkansaktör* – Svenska kyrkan tar ställning i samhällsfrågor på grundval av kyrkans grundläggande värderingar och visioner om det goda livet. Svenska kyrkan har ett bidrag till det politiska samtalet utan att vara partipolitisk.
- ♦ *Utförare av välfärdstjänster* – Svenska kyrkan kan vara utförare av tjänster inom välfärdssamhället. Det kan vara ett uttryck för Svenska kyrkans diakoni- och samhällsansvar.
- ♦ *Samverkanspart* – Svenska kyrkans helhetssyn på människan i ett komplext samhälle inkluderar samverkan i olika former. I samhället finns en förväntan om sådan samverkan och med sin långa erfarenhet förfogar Svenska kyrkan över ett omfattande kontaktnät.

Motionären föreslår att förutom anställda och förtroendevalda kan också representanter för näringsliv ingå i en framtidskommission. Kyrkokansliet har i sin kontinuerliga verksamhet ett stort kontaktnät med olika samhällsaktörer, institutioner, myndigheter, andra kyrkor, frivilligorganisationer och departement där

samtal om nutid och framtid kan föras. Svenska kyrkan är till exempel genom sitt medlemskap i Sveriges Kristna Råd (SKR) del i nätverket *Kyrka – Arbetsliv i Samverkan*. I nätverket möts fackliga organisationer, arbetsgivarorganisationer, kyrkor och samfund till samtal och erfarenhetsutbyte för att tillsammans öka sina kunskaper om människan i arbetslivet.

En annan arena där Svenska kyrkan finns med är den årliga *Almedalsveckan*, tillsammans med politiker, beslutsfattare, opinionsbildare, medlemmar och andra intresserade i frågor som handlar om både nutid och framtid. Ytterligare en arena är *Bok & Bibliotek* med scenen *Se människan*, som är en arena för omvärldsanalys och bearbetning i mötet mellan litteraturen och aktuella existentiella frågor.

Ett av kyrkostyrelsens prioriterade områden är stöd till de administrativa stödfunktionerna. Detta stöd kommer att innebära att gemensamma lösningar utarbetas för att frigöra resurser i församlingarna för att använda till den grundläggande uppgiften. Det skulle kunna innebära mer tid för omvärldsanalys och strategiarbete på lokal nivå. Exempel på administrativt stöd är GIP (gemensam IT-plattform), GTP (gemensam telefoniplattform) och GAS (gemensamt administrativt stöd) – inledningsvis inom ekonomi- och lönehantering.

Frågorna kring framtiden är centrala i Svenska kyrkan. Vid kyrkomötet 2011 behandlades också en motion 2011:67 med förslag om att tillsätta en framtidskommission. Motionen avslogs, samtidigt som Kyrkolivsutskottet delade motionärens uppfattning ”att det är viktigt att diskutera framtidsfrågor för att se vilka strategiska vägval Svenska kyrkan ska göra. Utskottet menar dock att ett sådant arbete redan pågår”. (KI 2011:14)

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:5.

Frågorna kring framtiden är centrala i Svenska kyrkan. Utskottet menar att analys och framtidsspaning behöver genomsyra allt arbete på församlings-, stifts- och nationell nivå för att förändring och förnyelse ska vara möjlig. Med respekt för respektive nivåns roll behöver arbetet, med de utmaningar Svenska kyrkans står inför, ske i en anda av samförstånd. Omvärldsanalys och mod till förändring hör hemma i arbetet med församlingsinstruktionen och ansvaret för församlingens gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. I detta arbete blir stiftens reflektion över både sin egen roll och hur stödet till församlingarna ska utformas viktigt.

Kyrkolivsutskottet menar att arbete med framtidsfrågorna redan pågår på kyrkokansliet och att en framtidskommission inte är den bästa formen för analys av och reflektion om framtidsfrågorna. Andra former av mötesplatser mellan personal, förtroendevalda och företrädare för exempelvis näringslivet där samtal förs om de utmaningar som Svenska kyrkan står inför är att föredra.

I Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016 är framtidsfrågorna ett prioriterat område och under senare år har en rad utredningar och revideringsarbeten med sikte på framtiden genomförts.

Kyrkolivsutskottet behandlade en motion vid 2011 års kyrkomöte (KI 2011:14) med förslag om att tillsätta en framtidskommission. Utskottet föreslog att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut. Utskottet motiverade sitt beslut med ”att det är viktigt att diskutera framtidsfrågor för att se vilka strategiska vägval Svenska kyrkan ska göra. Utskottet menar dock att ett sådant arbete redan pågår”. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen med samma motivering.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:13

Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:68, Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater.

Kyrkolivsutskottet konstaterar i likhet med Läronämnden att ansvaret för antagning till vinningstjänsten ligger på stiftsnivå och fullgörs av biskop och domkapitel. Utskottet föreslår därför att motion 2013:68 avslås i sin helhet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2013: 68 av Helena Klahr Fast, Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera antagningsenheterna i stiftet att minska väntetiden efter avslag till nästa möjlighet att bli antagen som präst- och diakonkandidat från fem till tre år.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera antagningsenheterna i stiftet att meddelandet om avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sammanställa skriftliga instruktioner för hur antagnings- och urvalsprocessen går till, så att både kandidater och kyrkans anställda kan veta vad som gäller.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:68 i Ln 2013:13y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Blivande diakoner och präster genomgår ett antagningsförfarande. I motion 2013:68 vill motionären att antagningsenheterna på stiftet rekommenderas att minska väntetiden till ny prövning för dem som fått avslag från fem till tre år. Antagningsenheterna ska också rekommenderas att besked om avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal. Därutöver ska kyrkostyrelsen sammanställa skriftligt instruktioner för hur antagnings och urvalsprocessen går till.

Det finns grundläggande bestämmelser i kyrkoordningen om hur man får uppdraget som diakon och präst och vem som ansvarar för att pröva diakon- och

prästkandidaternas kunskaper och lämplighet. Uppdraget att vara diakon eller präst gäller för hela Svenska kyrkan men lämplighetsprövning och vigning sker stiftsvis. Enligt 31 kap. 5 § och 32 kap. 5 § i kyrkoordningen får biskopen endast viga dem som domkapitlet godkänt i diakon- respektive prästexamen. Villkoret för att provas i examen är att kandidaterna genomgått utbildning och praktisk tjänstgöring som kyrkostyrelsen fastställt. Det är sedan domkapitlets uppgift att i examen pröva kandidatens kunskaper och lämplighet, 31 kap. 7 § respektive 32 kap. 7 §. Kyrkoordningen fastställer att en lämplighetsprövning ska ske, men ger inga instruktioner om hur prövningen ska gå till. Det är en fråga för varje domkapitel att avgöra hur antagningen ska utformas.

Antagningsförfarandet är en process där lämplighetsbedömningen ingår som en del. Den slutliga prövningen sker inför antagningen till det avslutande profilåret, då intyg från domkapitel och biskop krävs för att vara behörig till diakon- respektive prästutbildning.

Tidigare motioner

Flera motioner har under senare år uppmärksammat lämplighetsprövningen till vigningstjänsten. Under 2007 avslog kyrkomötet två motioner 2007:14 och 48 som båda innehöll förslag om utredningar om frågor angående lämplighetsprövningen till vigningstjänsten.

Några år senare kom ytterligare en motion 2009:17 i ärendet. I den föreslår motionären att antalet kandidater som provas vid varje antagningstillfälle begränsas, att omprövning efter två år blir möjlig för den kandidat som inte bedömts lämplig och att antagningskonferenserna bara ska ha möjlighet att säga ja eller nej till en kandidat. Kyrkomötet avslog också den motionen. Tillsyns- och uppdragsutskottet anförde i sitt övervägande (TU 2009:3) att diakon- och prästkandidater måste känna trygghet i att antagningen sker på ett professionellt och likvärdigt sätt, men att antagningsförfarandet inte ytterligare ska regleras i kyrkoordningen. Utskottet menade att man bör finna en samsyn när det gäller antagnings- och lämplighetsfrågor i Svenska kyrkan, men att det ska ske genom samråd mellan stiftet, framförallt i biskopsmötet.

I en motion till förra årets kyrkomöte, Mot 2012:10 *Säkra mångfalden i våra vigningstjänster*, föreslås att mångfalden i stiftens rekryteringsprocesser ska ses över och att en åtgärdsplan för detta ska upprättas. Även denna motion avslogs av kyrkomötet. Kyrkolivsutskottet (KI 2012:4) delade motionärens syn att mångfald är en tillgång i rekryteringen av blivande diakoner och präster men utskottet avslog motionen med hänvisning till att antagningsförfarandet till vigningstjänsten är ett stiftsansvar.

Biskopsmötet

Det finns ett stiftsgemensamt dokument för antagning till präst, *Att bli präst i Svenska kyrkan* (Biskopsmötet 1994). Dokumentet beskriver kriterier och huvuddrag för antagningsförfarandet för hela kyrkan vid antagning av prästkandidater. Brevet gavs ut i samverkan med Svenska kyrkans utbildningsnämnd och reviderades 1997. Samråden om antagning av både diakon- och prästkandidater har på olika sätt återkommit i biskopsmötet. Under 2007 och 2008 ledde samtalen fram till en gemensam promemoria *Antagning och lämplighetsprövning*. Ambitionen med promemorian har varit att alla som anmält intresse för att bli diakon eller präst i Svenska kyrkan ska tas emot på ett likvärdigt sätt.

Under 2012 påbörjade biskopsmötet formuleringen av ett nytt biskopsbrev. Brevet kommer att färdigställas under 2013 och innehålla beskrivning av kriterier

och en normalmodell för antagning av både diakoner och präster. Stiftsdiakoner och prästrekryterare med särskild kompetens och ansvar för dessa frågor på stiftet har fungerat som referensgrupp i denna process.

Kriterierna fungerar som redskap i det direkta arbetet med antagningen. De har som syfte att finna kandidater som svarar mot församlingarnas behov av lämpliga präster och diakoner. Rekrytering utifrån särskilda kriterier handlar också om en omsorg om de personer som ska tjänstgöra i vinningstjänsten, att de kommer till sin rätt och kan växa i sina uppdrag.

Materialet ska kunna användas för kandidaterna att ta spjörn emot i deras funderingar inför uppgiften som diakon eller präst i Svenska kyrkan. Biskopsbrevet kan användas på olika sätt under utbildningens gång till exempel som disposition av samtal och vid utformning av praktikrapporter.

Stiftens nätverk för stiftsdiakoner och prästrekryterare träffas varje år för gemensam reflektion, seminarier och föreläsningar med anknytning till antagning- och lämplighetsprövning till vinningstjänsten. Under våren sammanstrålade nätverket till gemensam kompetensutveckling i ämnet ”att rekrytera utan att diskriminera” tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen. Vid höstens nätverksmöte i november kommer det nya biskopsbrevet följas upp tillsammans med biskoparna Esbjörn Hagberg och Ragnar Persenius.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 1, 2 och 3.

Motionären menar att väntetiden för den kandidat som har fått avslag ska minska från fem till tre år och att avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal.

Kyrkolivsutskottet fick en inledande beskrivning av hur antagningsförfarandet av blivande diakoner och präster går till av utskottets två biskopar. Informationen gav särskild inblick i de stift biskoparna representerade men också en allmän överblick av vad som gäller för hela Svenska kyrkan. Under samtalets gång delades erfarenheter om lämplighetsprövningen från fler stift. Det framkom att stiftet vinnlägger sig om att ge god information till de studerande och skapa transparens i antagningsförfarandet och på olika sätt ge stöd till kandidaterna bland annat genom stiftens rekryteringsansvariga.

Det finns en normalmodell för antagning som samtliga stift följer samtidigt som tillämpningen tar hänsyn till de förutsättningar som varje stift har. I biskopsmötet sker också samråd för en gemensam hållning när det gäller antagnings- och lämplighetsfrågorna.

Utskottet konstaterar att det är biskopens uppgift att avgöra om en kandidat ska provas på nytt och hur ett besked om avslag ska ges.

Motionären efterfrågar också skriftliga instruktioner för antagnings- och lämplighetsprövningen av blivande diakoner och präster. Biskopsbrevet *Att bli präst i Svenska kyrkan* är ett sådant dokument som anger gemensamma kriterier och en normalmodell för antagning av präster i Svenska kyrkan. Under hösten kommer biskopsmötet presentera ett nytt brev med redogörelse av kriterier och normalmodell att använda som redskap i stiftens arbete med antagning av både diakoner och präster. Biskopsbrevet kommer att vara väl känt bland diakon- och prästkandidaterna då det kan användas på olika sätt under utbildningens gång till exempel som disposition av samtal och vid utformning av praktikrapporter.

Under 2012 behandlade Kyrkolivsutskottet också en motion som handlade om lämplighetsprövning till vigningstjänsten. Utskottet konstaterade även då att antagningsförfarandet är ett stiftsansvar.

Med hänvisning till vad Läronämnden skriver i sitt yttrande att ”hela ansvaret för antagning till vigningstjänsten ligger på stiftsnivå och fullgörs av biskop och domkapitel” föreslår utskottet att motion 2013:68 avslås i sin helhet.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:13y

Antagning av präst- och diakonkandidater

Läronämndens yttrande över motion 2013:68

Antagning av präst- och diakonkandidater har att göra med stiftets identitet och funktion inom Svenska kyrkan. Hela ansvaret för antagning av präst- och diakonkandidater ligger på stiftsnivå och fullgörs av biskop och domkapitel.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:14

Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:89 om Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet. I motionen föreslår motionärerna dels att kyrkostyrelsen ska utreda hur den nationella nivån fortsättningsvis ska ta ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet dels att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

Utskottet menar att Svenska kyrkan på den nationella nivån har ett stort ansvar för att stödja, samordna och utveckla kyrkans musik samt föra dialog med företrädare för myndigheter och kulturlivet kring kyrkomusikens roll i samhället och föreslår därför att motionen ska bifallas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:89 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:89 punkt 2.

Motionens förslag

**Motion 2013:89 av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad Mårtensson,
Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga
kulturarvet**

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur nationell nivå fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

Bakgrund

Utredningen *Kyrkan mitt i musiklivet*

Det har gått tio år sedan utredningen *Kyrkan mitt i musiklivet* (SKU 2003:3) presenterades. Motionärerna konstaterar i likhet med utredningen att "Svenska kyrkan är den största konsertarrangören i landet" och att kyrkan därför har ett stort ansvar för hela samhällets musikliv. Samtidigt betonades i utredningen vikten av att samhället och kyrkan gemensamt tar ansvar för att människor också i fortsättningen ska ha möjlighet att få ta del av musik i kyrkorummet.

Utredningen och dess förslag mottogs väl av remissinstanserna. Bland annat presenterades förslag om att Svenska kyrkan skulle utveckla ett samråd med andra

aktörer inom samhällets musikliv. Något regelbundet formaliserat samråd har dock inte utvecklats.

Svenska kyrkan som kulturaktör

I sitt remissvar till kulturdepartementets betänkande *I samspel med musiklivet - en ny nationell plattform för musiken* (SOU 2010:12) beskriver Svenska kyrkan sin roll som kulturaktör enligt följande:

Svenska kyrkan beskrivs i kulturutredningen (SOU 2009:16) som ”en av landets största aktörer i svenskt kulturliv”. Svenska kyrkan är Sveriges största medlemsorganisation med sina nära sju miljoner medlemmar och bedriver och finansierar en landsomfattande verksamhet och är därmed en naturlig samverkanspartner i regionerna. Det sammanhållna kulturarv som landets kyrkobyggnader utgör är centrala platser för musikens utövande. För Svenska kyrkan är beröringspunkterna mellan kulturarvet och kulturen betydelsefulla. Vikten av att se samman kultur och kulturarv exemplifieras av musiken. Musiken i Svenska kyrkan är ett levande exempel på ett immateriellt (musicerande) och materiellt (orglar m.m.) kulturarv i många kyrkorum. Begreppen berika, utveckla och levandegöra fångar den vitala och nyskapande process som människans förhållande till kulturarv i grunden handlar om.

Prioriteringar på den nationella nivån

Svenska kyrkans nationella nivå ska bland annat stödja stiftens arbete för utveckling av församlinglivet och verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning.

I verksamhetsplanen 2011–2013 tillhörde de kyrkomusikaliska frågorna inte prioriterade områden och resurserna minskade inom området. Idag finns en person anställd med inriktning mot kyrkomusikaliska utbildningsfrågor. Den nationella nivån har därför idag inte resurser att stödja, samordna och säkerställa den musikaliska utvecklingsverksamheten vilket också påverkar möjligheten att ta ett gemensamt ansvar och vara en tydlig samtalspartner med samhällets aktörer.

I kyrkostyrelsens skrivelse *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån 2014–2016* hänvisas till den nationella nivåns uppgift att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen om religion och livstolkning. Där sägs:

En viktig metod är möten och gemensamma processer där stiftsmedarbetare, teologer m.fl. deltar tillsammans med konstnärer, dramatiker, musiker och andra professionella utövare av kultur. Syftet är att fördjupa kontakterna mellan kyrka och kulturliv och bidra till ömsesidigt utbyte av perspektiv och kunskap.

Kostnader och finansiering av kultur ökar jämfört med detaljbudget 2013 och tidigare beslutad rambudget. (KsSkr 2013:1).

KMR:s skrivelse

Kyrkomusikernas riksförbund (KMR) har nyligen skickat in en skrivelse till kyrkostyrelsen där man understryker att musiken har ett omistligt värde i kyrkans uppgift att vara ett ansikte utåt liksom för det dagliga livet i församlingarna. När församlingarna och stift försöker finna en framtidsväg är ofta musiken ett viktigt redskap man använder sig av. Därför vänder sig KMR till kyrkostyrelsen för att

uppmärksamma behovet av kyrkomusikalisk kompetens på den nationella nivån. De områden som KMR ser som särskilt viktiga och där särskild kyrkomusikalisk kompetens krävs på nationell nivå är barn och unga, liturgiska frågor, handboksfrågor, ekumeniskt arbete, större symposier, festivaler och liknande arrangemang – och mycket, mycket mer.

Kulturstipendier och Kyrkomusikersymposiet

Den nationella nivån ansvarar för kulturstipendierna som delas ut varje år till kulturutövare. Stipendierna vill uppmuntra till nyskapande arbeten om tro- och livsfrågor, och till utbyte och dialog mellan kyrka och kulturutövare. Den sammanlagda stipendiesumman uppgår till 500 000 kronor och delades under 2012 mellan fem stipendiater. Två av projekten 2012 var inriktade på musik.

Vart fjärde år ansvarar den nationella nivån tillsammans med Sensus för *Kyrkomusikersymposiet*. Under 2010 samlade symposiet 1 300 deltagare. Nu pågår planering av nästa symposium som har temat *Musiklivet mitt i kyrkan – kyrkan mitt i musiklivet* och äger rum 2014. Symposiet pågår under tre dagar och vill ge både inspiration och möjlighet till kompetensutveckling. Handläggaren med inriktning på utbildningsfrågor finns för närvarande med i planeringsarbetet.

De Ungas Kyrkomöte

Svenska Kyrkans Unga har genom De Ungas Kyrkomöte uppmärksammat den aktuella motionen och ställer sig positiva till en utredning om hur den nationella nivån ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet och tycker att det är bra om det kan ske genom ett brett samråd. De Ungas Kyrkomöte säger också:

Det är viktigt att kyrkomusiken har fortsatt stor betydelse i samhället och vi ser heller inga stora problem med att kyrkomusiken spelas utanför kyrkorummet. Vi tror inte som motionären att man försvagar musikens ställning genom att spela den på flera ställen utan vi tror mer på att vi som använder oss av kyrkomusiken kan influeras av varandra.

Tidigare kyrkomötesbehandling

I kyrkomötet har motioner om musikundervisning och orgelundervisning i församlingen behandlats vid flera tillfällen. 2009 (Mot 2009:56 och 79) i betänkandet *Kyrkans musikundervisning* (KI 2009:5) och 2010 (Mot 2010:3) i betänkandet *Musikundervisning anordnad av Svenska kyrkan* (KI 2010:3). 2010 behandlades även motionen *Det klingande kulturarvet – vem tar ansvar för det?* (Mot 2010:21). I motionen föreslås att kyrkostyrelsen skulle utreda hur en kyrkomusikalisk fond med uppdrag att utveckla och bevara Svenska kyrkans kulturarv ska utformas. Kyrkolivsutskottet menade att Svenska kyrkan har ett stort ansvar för att förvalta och utveckla musiken i kyrkan, men att området bör stödjas på andra sätt än genom en fond. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås. Kyrkomötet följde utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:89 punkt 1 och 2.

Kyrkokansliet har sakkunskap inom olika områden, som syftar till att stödja stift och församlingar med att möta förändrade förutsättningar i samhället, till exempel inom området kultur dock inte med kyrkomusikalisk inriktning. Motionärerna vill att en utredning tillsätts för att ta reda på hur den nationella nivån ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet. Utskottet stödjer tanken på en utredning.

Utskottet menar att kulturarvet inte är något statiskt utan ständigt förändras genom nytolkning och omformulering. Kyrkomusiken som en del av kulturarvet ska ha bredd, djup och kvalitet.

Denna syn står i samklang med målen för arbetet med kulturfrågorna på kyrkokansliet: att verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen mellan religion och livstolkning. Syftet med kulturarbetet på den nationella nivån är också att fördjupa kontakterna mellan kyrka och kulturlivet i övrigt och bidra till ömsesidigt utbyte av perspektiv och kunskap. Utskottet menar att det är viktigt att också musiken i kyrkan får utrymme i dessa mål. Ett brett samråd bör därför etableras för att utveckla kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

Musiken berör människor, oberoende av ålder, bakgrund och kultur och tar vid där orden tystnar. I församlingens mitt, i gudstjänsten och det gemensamma mötet med Gud är musiken, lovsången och bönen lika självklara som det talade ordet och nattvarden. Uppgiften för den nationella nivån och stiftet är att stödja församlingarna i den grundläggande uppgiften att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva mission och diakoni, men också att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt. Utskottet menar att Svenska kyrkan på nationell nivå har ett stort ansvar för att stödja, samordna och utveckla kyrkans musik samt föra dialog med företrädare för myndigheter och kulturliv kring kyrkomusikens roll i samhället och föreslår därför att kyrkomötet bifaller motionen i sin helhet.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Åke Bonnier och Antje Jackelén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:15

Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:47 om solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ. I motionen föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda hur Svenska kyrkan ska ge uttryck för det ofödda barnets rätt till skydd av sitt liv och hur det ska komma till uttryck, i ord och handling, i kyrkans liv och opinionsbildning.

Utskottet hänvisar till sina överväganden vid 2009 års kyrkomöte, bl.a. att det inte finns en enda kristen hållning, att frågan är komplicerad och att det inte är önskvärt att kyrkan utarbetar generella principer. Det viktiga i ett kristet synsätt är att värna livet och ansvarsfulla relationer.

Med denna motivering föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:47.

Motionens förslag

Motion 2013:47 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström, Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning för att ta fram hur Svenska kyrkan ska ge uttryck för det ofödda barnets rätt till skydd av sitt liv och hur det ska komma till uttryck, i ord och handling, i kyrkans liv och opinionsbildning.

Bakgrund

Frågan om Svenska kyrkans inställning till aborter har varit föremål för en lång debatt. Frågan har behandlats, om man ser på de senaste två decennier, flera gånger i Ombudsmötet under 1990-talet och sedan i kyrkomötet (KI 2002:3, 2003:3, 2007:13 och 2009:10).

I bakgrundsbeskrivningen i Kyrkolivsutskottets betänkande *Sexualitet och mänskliga rättigheter* (KI 2007:13) finns bland annat en genomgång av abortlagstiftningen, av Svenska kyrkans stöd till de utsatta och av det resursmaterial som har tagits fram på den nationella nivån i Svenska kyrkan. I Kyrkolivsutskottets betänkande *Aborter* (KI 2009:10) refereras främst häftet *När livet inte blir som vi tänkt oss* som utkom 2005 på uppdrag av kyrkomötet.

Abortlagstiftningen

Den nu gällande abortlagstiftningen i Sverige ger kvinnan rätt att själv bestämma om hon vill göra abort fram till artonde graviditetsveckan. Efter artonde veckan görs abort först efter prövning av Socialstyrelsens rättsliga råd och beviljas bara om synnerliga skäl föreligger, såsom svåra fosterskador, kromosomavvikelser och mycket svåra sociala situationer. Abort kan beviljas längst till och med tjugioandra graviditetsveckan. Tillstånd till abort får inte lämnas om fostret kan antas vara livsdugligt utanför livmodern.

När livet inte blir som vi tänkt oss

När livet inte blir som vi tänkt oss är en vägledning för bemötande av kvinnor som överväger att göra eller har genomgått abort samt berörda män. Enligt baksidesinformationen är broschyren:

... en vägledning för det respektfulla samtalet om abortval. Genom denna vägledning går Svenska kyrkan in i samtalet som en samtalspartner bland många, utan anspråk på att ha tolkningsföreträde och utan anspråk på att alla i Svenska kyrkan tycker likadant.

Av innehållet nämns vidare information om lagstiftning och sjukhuskyrkans arbete samt statistik. Vidare innehåller häftet undersökningar, etiska överväganden och råd inför samtal med berörda i en abortvalsituation. I vägledningen finns också information om fördjupningsmaterial.

Läronämnden

I sitt yttrande *Stärk människovärdet – motverka korrumpning av de mänskliga rättigheterna* (Ln 2007:16y) hänvisade Läronämnden till sina tidigare yttranden från 1994 och 1998.

I yttrandet från 1994 med anledning av en motion om klarare kristet ställningstagande i abortfrågan anförde Läronämnden angående fostret (första avsnittet är ett citat från ett yttrande från 1993):

Kyrkan lär att fostret har integritet och orubbligt värde, och att mänskligt liv startar i konceptionsögonblicket. Kyrkan vill förmedla respekt och ödmjukhet inför livet.

Här finns utrymme för olika ställningstaganden på den angivna grunden, som dock alltid innebär att fostret ses som en människa i vardande.

Allvaret i abortfrågan och dess etiska dilemma för människor som direkt berörs ger kyrkan stort moraliskt ansvar och en grannliga självavårdande uppgift.

Läronämndens yttrande med anledning av en motion om stöd i abortsituationer (Ln 1998:504) lyder:

Läronämnden understryker vikten av att både kvinnan och mannen i en abortsituation ges adekvat stöd och pastoral omsorg, både när abort övervägs och olika alternativ diskuteras och efter det att en abort genomförts.

Den pastorala omsorgen kan ges i samtal och upprättande och stärkande av sociala nätverk, där mannen, familjen, kyrkan och sam-

hället i stort kan bidra på olika sätt. Det är angeläget att de kvinnor som övervägt abort men fullföljt graviditeten får det stöd de behöver.

KI 2013:15

Beträffande det etiska dilemma i en abortsituation hänvisar läronämnden till sitt yttrande Ln 1994:504.

Kyrkolivsutskottet

Kyrkolivsutskottet delade i sitt betänkande år 2009 (KI 2009:10) motionärens oro över det stora antalet aborter men poängterade samtidigt att det inte finns enbart ett enda kristet synsätt på abortfrågan. Utskottet betonade att Svenska kyrkan har en självavärdande uppgift i en abortsituation och att det på grund av frågans komplexitet inte var önskvärt att kyrkan skulle utarbeta generella principer. Det viktiga i ett kristet synsätt var enligt utskottet att värna livet och ansvarsfulla relationer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:47.
--

Kyrkolivsutskottet vill se på den svåra och känsliga frågan om aborter utifrån vad som är kyrkans uppgift vid mötet med personer som på olika sätt är berörda vid en abortsituation. Kyrkan ska erbjuda stöd och bära fram budskap om Guds kärlek.

Kyrkolivsutskottets överväganden i betänkande 2009:10 är fortfarande aktuella. Utskottet avslutade enligt följande.

Det finns inte enbart ett enda kristet synsätt, ---, och inte heller enbart ett kristet synsätt i abortfrågan. Frågan om abort är en mycket komplicerad fråga och det är inte önskvärt att sträva efter att Svenska kyrkan ska utarbeta generella principer. Det viktiga i ett kristet synsätt är att värna livet och ansvarsfulla relationer.

Motionens förslag syftar till att formulera en enda kristen hållning som sedan ska vara rättesnöret ”i kyrkans liv och opinionsbildning”. Detta strider mot utskottets hållning som det uttrycks i det citerade stycket.

Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Elisabeth Rydström, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig i beslutet om avslag på motion 2013:47 av Lennart Sacrédeus och Margit Borgström, Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ, till förmån för bifall till motionen.

Marianne Kronbäck

Särskild mening

Vi menar att utskottet borde föreslå kyrkomötet att bejaka motion nr 2013:47.

Berit Simonsson och Berth Löndahl

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:16

Arbete mot prostitution och trafficking

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:21. I motionen föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att bilda ett samordningsorgan för arbete mot prostitution och trafficking. Utskottet hänvisar till sina tidigare överväganden med anledning av liknande motioner vid de två föregående kyrkomötena. Då motiverade utskottet sina förslag till avslag med att detta arbete ska ske lokalt och att kyrkan borde samarbeta med andra aktörer i befintliga strukturer och inte skapa nya. Med samma motivering föreslås nu avslag till motion 2013:21.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:21.

Motionens förslag

Motion 2013:21 av Margareta Viklund, Arbete mot prostitution och trafficking

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att fatta beslut om att bilda ett organ för att samordna arbetet för församlingar, stift, andra kyrkor samt myndigheter i arbetet mot prostitution och trafficking.

Bakgrund

Motionären hänvisar i sin motivering till sina motioner till 2011 och 2012 års kyrkomöten (Kl 2011:8 och Kl 2012:7) om insatser mot prostitution och trafficking. I Kyrkolivsutskottets betänkanden (Kl 2011:12 och Kl 2012:01) nämns vissa exempel på arbete mot prostitution inom Svenska kyrkan och samarbete med andra aktörer inom dessa områden: verksamheten vid S:ta Clara kyrka i Stockholm, inom stadsmissionerna, Hela människan och även inom Svenska kyrkan i utlandet. Vidare nämns att det förekommer att diakoner arbetar på kvinnojourer. Motionerna avslögs av kyrkomötet med motiveringen att detta arbete sker och ska ske lokalt och att kyrkan borde samarbeta med andra aktörer i befintliga strukturer och inte skapa nya. Kyrkolivsutskottet beskrev arbetet inom Svenska kyrkan som komplement till övriga samhällets insatser. Utskottet hänvisade särskilt till kyrkans självårskompetens och församlingen som läkande miljö.

Årets motion har i viss mån en annan inriktning än de tidigare. Nu föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att bilda ett organ för samordning av arbetet mot prostitution och trafficking inom Svenska kyrkan på olika nivåer men även med andra kyrkor och myndigheter.

I sammanhanget kan nämnas att regeringen i juli 2008 överlämnade en skrivelse (Skr.2007/08:167) till riksdagen innehållande en handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Handlingsplanen riktade sig till ett flertal myndigheter för att dessa var för sig och tillsammans skulle bidra till att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Samarbete med frivilliga organisationer nämns i uppdraget. Brottsförebyggande rådet (Brå) fick i uppdrag av regeringen att följa upp och utvärdera handlingsplanen. Rådets rapport *Prostitution och människohandel för sexuella ändamål, Slutredovisning av regeringens handlingsplan* (Rapport 2011:18) finns på internet. Samverkan med frivilliga organisationer nämns i olika sammanhang men det tycks handla om organisationer som arbetar specifikt med utsatta grupper t.ex. kvinnojourer. Det framgår vidare att regeringen vill stärka arbetet:

Regeringen avser att vidta åtgärder för en fortsatt och utvecklad samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer på nationell nivå i arbetet mot prostitution och människohandel. Regeringen avser att ge Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att fördela medel och samordna arbetet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:21.

Kyrkolivsutskottet poängterade vid sin behandling av de snarlika motionerna år 2011 och 2012 att arbete mot prostitution och trafficking är angeläget och viktigt. Utskottet menade att detta arbete sker och ska ske lokalt och att kyrkan borde samarbeta med andra aktörer i befintliga strukturer och inte skapa nya. Med de motiven föreslog utskottet att motionerna skulle avslås. Kyrkomötet följde utskottets förslag. Kyrkolivsutskottet beskrev vidare arbetet inom Svenska kyrkan som komplement till övriga samhällets insatser. Utskottet hänvisade särskilt till kyrkans självärdskompetens och församlingen som läkande miljö.

I den aktuella motionen föreslås att den nationella nivån ska samordna arbetet inom Svenska kyrkan och med andra kyrkor och myndigheter. Kyrkolivsutskottet håller fast vid sina tidigare bedömningar och föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2013:21.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Leena Björstedt, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

I bakgrundsbeskrivningen i betänkandet hänvisas till att

Regeringen avser att vidta åtgärder för en fortsatt och utvecklad samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer på *nationell* nivå i arbetet mot prostitution och människohandel. Regeringen avser att ge Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att fördela medel och samordna arbetet.

Detta borde innebära att även Svenska kyrkan på *nationell* nivå är att anse som en självklar samarbetspartner.

Frågan är dock inte enbart aktuell för Stockholmsregionen utan för hela landet.

Jag reserverar mig mot beslutet till avslag på motion 2013:21 Arbeta mot prostitution och trafficking.

Marianne Kronbäck

Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:17

Jourhavande präst kvar inom alarmnumret 112

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:51 *Jourhavande präst* inom larmnumret 112. Utskottet anser att det är angeläget att tjänsten *Jourhavande präst* även fortsättningsvis ryms inom samhällets larmtjänst 112. Utskottet uppskattar och instämmer i kyrkostyrelsens remissvar till den utredning som föreslår att möjligheten att nå *Jourhavande präst* via larmnumret 112 tas bort. Eftersom kyrkostyrelsen redan i sitt remissvar uttalat vad Svenska kyrkan anser, föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:51.

Motionens förslag

Motion 2013:51 av Lennart Sacrédeus, Jourhavande präst kvar inom larmnumret 112.

Kyrkomötet beslutar att uttala sitt stöd för att Jourhavande präst ska vara kvar inom larmnumret 112.

Bakgrund

Funktionen *Jourhavande präst* har funnits i snart 60 år inom Svenska kyrkan. Verksamheten är sedan början på 2000-talet organiserad nationellt och sker i samverkan med stiftet. Genom SOS Alarm och nödnumret 112 kan man idag bli kopplad till en präst i Svenska kyrkan varje natt mellan klockan 21.00 och 6.00, en präst med ett särskilt uppdrag och utbildning för att tjänstgöra i jouren. Även den som befinner sig utomlands kan bli kopplad till Jourhavande präst. De som arbetar i jouren har tystnadsplikt och den som ringer kan vara anonym.

Sedan 2008 har antalet samtal till jourhavande präst ökat med drygt 40 procent. Av de samtal som kopplades vidare direkt från SOS Alarm under år 2012 gick 12,5 procent vidare till jourhavande präst. Endast vidarekoppling till polisen rör ett större antal samtal.

Statlig utredning och kyrkostyrelsens remissvar

Den 29 april 2013 presenterades den statliga utredningen *En myndighet för alarmering* (SOU 2013:33). Försvarsdepartementet inbjöd därefter Svenska kyrkan tillsammans med 115 andra organisationer att yttra sig över utredningen senast den 3 september vilket kyrkostyrelsen också har gjort.

I utredningen framgår att den nationella styrningen över alarmeringsförhållanden behöver stärkas. Motivet är att säkerställa en säker, effektiv larmbehandling med likvärdiga förhållanden i hela landet. Utredningen föreslår att en ny myndighet skapas för detta. Den ska enbart arbeta med ambulans och polis. Larmnumret 112 ska renodlas för akuta händelser som bedöms kräva omgående insatser på plats av samhällets hjälporgan och räddningsresurser. Utredningen föreslår vidare att möjligheten att nå Jourhavande präst direkt via larmnumret 112 ska tas bort.

Kyrkostyrelsen bejakar i sitt remissvar behovet att skapa optimala förutsättningar i samhället för att stödja den enskilda medborgaren och att säkerställa god och effektiv larmbehandling. Kyrkostyrelsen anser dock att utredarens definition av vad som ryms i begreppet akuta händelser och nödsituationer är alltför snäv genom att inte omfatta livshotande psykiska kriser. Kyrkostyrelsen konstaterar att jourhavande präst och behovet av akut samtals- och krisstöd saknas i beskrivningen av utredningens arbete. Kyrkostyrelsen menar att det är beklagligt att utredningen inte har ett helhetsperspektiv på akuta livshotande situationer, vilket i övrigt präglar vårdens syn på omhändertagande. Kyrkostyrelsen motsätter sig därför utredarens begränsning av vilka situationer som bedöms kräva omedelbara insatser.

Kyrkostyrelsen konstaterar att exempelvis frågan om akuta suicidala tankar inte fått något genomslag i utredningen. Ambivalensen hos en självmordsbenägen människa är ofta stor och den finns också ofta kvar in i det sista. *Jourhavande präst* vars verksamhet började i suicidpreventivt syfte, hänvisas i utredningens förslag i stället nu till en befintlig marknad med flera privata aktörer.

Kyrkostyrelsen menar dock i sitt remissvar att det inte måste vara just jourhavande präst som nås via larmnumret 112, men hävdar att det är av stor vikt att samhället erbjuder stödsamtal vid akut kris via larmnumret. Att ge brådskande hjälp på plats kan de facto innebära att ge stöd och hjälp via telefon.

Svenska kyrkan erbjuder Jourhavande präst som en samhällstjänst och är enligt kyrkostyrelsen beredd att också fortsättningsvis ta detta ansvar, men påpekar att det via egna kanaler inte går att erbjuda den servicenivå som 112 garanterar och som är helt gratis för den enskilde. Jourhavande präst är idag möjlig att nå också för den som lever i ekonomisk utsatthet eftersom kanalen till räddningsresurserna via 112 är kostnadsfri. Även den som saknar kontantladdning på sin mobil har möjlighet att nå nödnumret. Företrädare för Jourhavande präst menar att Svenska kyrkan skulle kunna starta ett eget 020-nummer för jourssamtal, men att konsekvenserna för den enskilde människan är stor. Risken är att den som ringer till 112 och blir hänvisade till ett annat journummer kanske inte orkar lyfta luren igen.

Svenska kyrkan avstyrker genom sitt remissvar den renodling av larmnumret 112 som utredningen föreslår men bejakar utredningens förslag om att verksamheten ska inriktas på akuta och allvarliga händelser, som kräver omgående insatser. Man betonar att definitionen av dessa akuta tillstånd också måste omfatta livshotande psykiska kriser som människor ofta befinner sig i när de vänder sig till en jourhavande präst.

Det finns stöd bland tyngre remissinstanser för att behålla *Jourhavande präst* inom SOS alarm. Bland andra avstyrker Sveriges kommuner och landsting, SKL utredarens förslag om att renodla nödnumret 112 och att exkludera hänvisningstjänster som *Jourhavande präst*. De menar att det kan finnas anledning att överväga att införa ett separat nummer för *Jourhavande präst*, men att möjligheten att nå funktionen via 112 bör kvarstå, då det är av stor vikt att människor i kris på ett snabbt sätt kan få tillgång till stöd. Dessutom menar SKL att funktionen avlastar övriga funktioner i alarmeringstjänsten, och gör att dessa kan fokusera på sina primära uppdrag. Man menar också att man inte bör överskatta människors

förmåga att i en pressad situation komma ihåg olika telefonnummer och att det därför är viktigt att Jourhavande präst fortsättningsvis kan nås via 112.

KI 2013:17

Om förändringen blir så som utredningen föreslår ska förändringarna börja gälla från den 1 januari 2015.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:51.
--

Varje natt, året runt förs samtal med *Jourhavande präst*. Det handlar om akut samtals- och krisstöd. Ofta förs samtal med människor som saknar mening i sitt liv och inte vill leva längre. Därför kan dessa samtal vara suicidpreventiva.

Utskottet bejakar kyrkostyrelsens remissvar till försvarsdepartementet med anledning av utredningen *En myndighet för alarmering* till fullo och menar att utredarens definition om vilka situationer som är akuta och som alarmeringstjänsten ska omfatta är alltför snäv. Det finns olika nödlägen. Att ge brådskande hjälp på plats kan innebära att ge stöd och hjälp via telefon. Utskottet menar att definitionen av akuta och allvarliga händelser som kräver omgående insatser också måste omfatta livshotande psykiska kriser. Antalet dödsfall i suicid överstiger årligen antalet dödsfall i trafiken. *Jourhavande präst* är både en förebyggande åtgärd och en akut insats.

Risken med utredningens förslag är att väldigt många människors nödsituation inte identifieras som ett allvarligt läge, då det är svårt att bedöma om ett samtal är akut eller inte. Människor riskerar att ställas utanför rätten att få samhällets stöd och hjälp. Svenska kyrkan erbjuder därför samtalsstöd som en samhällstjänst, men kan inte via egna kanaler erbjuda den servicenivå som hänvisning via 112 garanterar. Kanalen till räddningsresurserna via 112 är dessutom kostnadsfri och den som saknar pengar, kontantladdning på sin mobil eller tillgång till ett telefonabonnemang kan också nå nödnumret.

Utskottet vill uttrycka sitt starka stöd för formuleringarna i kyrkostyrelsens remissvar till utredningen *En myndighet för alarmering*, som föreslår att möjligheten att nå *Jourhavande präst* via larmnumret 112 tas bort. Eftersom kyrkostyrelsen som kyrkomötets verkställande organ redat uttalat vad Svenska kyrkan anser föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Budgetutskottets betänkanden
B 2013:1–2

Budgetutskottets betänkanden

B 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016

B 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2013:1

Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2013:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016*.

Utskottets förslag skiljer sig delvis från kyrkostyrelsens.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2014 till 2 747 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 801 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 628 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 87 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att destinera ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor år 2014 via stiftet till pastorat och till församlingar som inte ingår i pastorat, att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar, varvid barn och ungas behov särskilt bör beaktas. Beloppet avsätts proportionerligt, utifrån antalet kyrkotillhöriga per den 1 januari 2013. Bidraget finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.
8. Kyrkomötet beslutar att avsätta 20 miljoner kronor 2014 för att stärka den nationella nivåns kapacitet i arbetet med att öka införandet av gemensam IT-plattform. Detta finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.
9. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att fastställa en plan för införandet av gemensamma systemlösningar i Svenska kyrkan och redovisa den för kyrkomötet senast 2015.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2014 till 2 747 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 801 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 628 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 87 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att, med anledning av att 119 miljoner kronor enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet, ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor år 2014 destinerar via stiftens till pastorat och till församlingar som inte ingår i pastorat, att användas för församlingens grundläggande uppgift med särskilt fokus på barn och unga. Beloppet avsätts proportionerligt, utifrån antalet kyrkotillhöriga per den 1 januari 2013.
8. Kyrkomötet beslutar att, med anledning av att 119 miljoner kronor enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet, avsätta 20 miljoner kronor 2014 för att ytterligare öka införandet av gemensam IT-plattform.

Yttrande från andra utskott

Samtliga utskott har inbjudits att yttra sig över skrivelsen.

Yttrande har inkommit från Kyrkolivsutskottet (Kl 2013:1y, *bilaga 1*).

Bakgrund

Enligt kyrkoordningen 51 kap. 4–5 §§ ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets (STI) fastigheter och lokaler.

Kyrkomötet fastställde 2008 en målnivå för den nationella nivåns eget kapital och beslutade samtidigt att kyrkostyrelsen, om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger 125 procent av den indexuppräknade målnivån, ska lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras.

Mot bakgrund av detta lämnar kyrkostyrelsen i skrivelsen förslag till inriktning för verksamheten, kostnadsram 2014, planeringsramar 2015 och 2016 samt kostnadsramar 2014–2018 för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och STI i Jerusalem. Därutöver lämnas förslag till hantering av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

Skrivelsen är indelad i tre delar.

Uppdrag och utmaningar beskriver Svenska kyrkans och den nationella nivåns uppdrag och innehåller en analys av de yttre förutsättningarna för kyrkans uppdrag i världen samt en övergripande beskrivning av konsekvenser för kyrkostyrelsens verksamhetsplanering.

I *Verksamheten och dess inriktning* redovisas kyrkostyrelsens förslag till inriktning på verksamheten samt förslag till hantering av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

I *Ekonomi* redovisas kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram 2014, planeeringsramar 2015 och 2016 samt kostnadsramar 2014–2018 för lokalförsörjning.

Kyrkostyrelsens förslag till inriktning för verksamheten utgår från och avser den nationella nivåns uppgifter enligt kyrkoordningen samt instruktioner för kyrkostyrelse och nämnder. Av skrivelsen framgår följande inriktning;

- ♦ att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i företräderskapet (*företräderskap*)
- ♦ att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, eller genom särskild ekumenisk överenskommelse, för att konkret gestalta enhet och samverkan (*officiella relationer till andra kyrkor och samfund*)
- ♦ pastoral utveckling, hälsa, genusrättvisa och jämställdhet, hållbar försörjning samt fred och försoning (*internationell mission och diakoni*)
- ♦ att ge stöd inom områdena analys/omvärld/forskning, administrativa stödfunktioner, församlingens grundläggande uppgift samt kommunikation (*stöd till stift och församlingar*)
- ♦ att förbereda och implementera den nya utbildningsorganisation som beslutats (*grundutbildningarna*)
- ♦ att genomföra forskning vars resultat kan utgöra underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas roll i det mångkulturella samhället (*forskning*)
- ♦ att förtydliga Svenska kyrkans röst i kulturdebatten och att möjliggöra ökad religionskompetens i kulturlivet (*kultur*)
- ♦ att genomföra och följa upp diskussionerna med staten om villkor och nivåer på den kyrkoantikvariska ersättningen från 2015 (*de kyrkliga kulturminnena*)
- ♦ att följa upp de förändringar som genomförts, stärka insamlings- och kommunikationsarbetet samt teckna avtal med församlingar och verksamhetsplatser (*arbete bland svenskar i andra länder*)
- ♦ att utveckla färdiga kurspaket samt en samordnande funktion kring kursplanering och marknadsföring (*Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)*)
- ♦ att genomföra drift, förvaltning, utbildning, support och utveckling på ett ändamålsenligt och effektivt sätt (*gemensamma datasystem*)
- ♦ att avsluta arbetet med 2013 års kyrkoval och förbereda valen 2017 (*de direkta valen*)
- ♦ att producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen (*inomkyrklig normgivning*)
- ♦ att förvalta kapitalet effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, sprida risker och uppnå bästa möjliga uthålliga totalavkastning (*förvaltning av nationellt kapital*)
- ♦ att löpande utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning (*ledning och administration*)

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Kostnadsram 2014

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2014 till 2 747 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram för 2014 är 88 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2014 som kyrkomötet beslutade om 2012. Detta beror på en ökad planerad förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning och ökade kostnader för gemensamma datasystem samtidigt som det generella utjämningsbidraget minskar och kostnaderna för stiftsbidrag förväntas bli lägre.

Planeringsram 2015

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2015 till 2 801 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till planeringsram för 2015 är 95 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2015 som kyrkomötet beslutade om 2012. Detta beror, likt 2014, på en planerad ökad förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning och ökade kostnader för gemensamma datasystem samtidigt som det generella utjämningsbidraget minskar och kostnaderna för stiftsbidrag förväntas bli lägre.

Planeringsram 2016

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 628 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till planeringsram för 2016 är 119 respektive 173 miljoner kronor lägre än kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram 2014 och planeringsram 2015. Detta är i huvudsak en konsekvens av en tänkt lägre förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning 2016 i relation till de tidigare åren.

Ram för fastighetskostnader Svenska kyrkan i utlandet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 87 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Kostnaden går utöver förslagen till kostnads- och planeringsramar 2014–2016.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag är 28 miljoner lägre än den ram som kyrkomötet förra året beslutade för perioden 2013 till 2017. Orsaken till detta är den omfattande renoveringen som sker i Paris 2013.

B 2013:1

Ram för fastighetskostnader STI

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2014–2018 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Kostnaden går utöver förslagen till kostnads- och planeringsramar 2014-2016.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag är 1 miljon högre än den ram som kyrkomötet förra året beslutade för perioden 2013 till 2017.

Riktat församlingsbidrag

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att destinera ett riktat församlingsbidrag om 100 miljoner kronor år 2014 via stiftens till pastorat och till församlingar som inte ingår i pastorat, att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar, varvid barn och ungas behov särskilt bör beaktas. Beloppet avsätts proportionerligt, utifrån antalet kyrkotillhöriga per den 1 januari 2013. Bidraget finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

Budgetutskottets förslag överensstämmer i huvudsak med kyrkostyrelsens.

2009 beslutade kyrkomötet, på Budgetutskottets initiativ, om ett riktat församlingsbidrag på 100 miljoner kronor vardera åren 2011 och 2012 att användas till åtgärder som leder till ökad samverkan mellan församlingar i syfte att uppnå bestående förändringar och verksamhetseffektivisering.

Skälet till detta var utskottets konstaterande att Svenska kyrkan under lång tid framöver kommer att få leva under helt andra ekonomiska förutsättningar än tidigare. Det ställer stora krav på insikt och omställning hos såväl församlingar och stift som den nationella nivån. Utskottet betonade då att det riktade församlingsbidraget var en extraordinär åtgärd för 2011 och 2012.

På förslag från kyrkostyrelsen beslutade kyrkomötet även 2012 om ett riktat församlingsbidrag för år 2013 på 100 miljoner kronor med samma ändamål. Utskottets bedömning var då att tidigare beslut om riktat församlingsbidrag för 2011 och 2012 varit en viktig faktor för att få till stånd den samverkan som pågick inom Svenska kyrkan. Samtidigt förväntade sig utskottet att kyrkostyrelsen till kyrkomötet 2013 skulle redovisa ett tydligt underlag om hur kyrkostyrelsen ser på en eventuell förlängning eller förändring av det riktade församlingsbidraget och hur den nationella nivån kan svara upp mot den efterfrågan som skapas.

Som svar på detta har kyrkostyrelsen lämnat en rapport i bilaga 3 till årsredovisningen (KsSkr 2013:2). Av den framgår bland annat att bidraget används till IT, tillgänglighet/telefoni, administrativ samverkan, fastigheter, strukturarbete, medlemskommunikation och den grundläggande uppgiften.

Nu föreslår kyrkostyrelsen ett fortsatt riktat församlingsbidrag men att det enbart ska kunna användas till den grundläggande uppgiften (med särskilt fokus på barn och unga). Kyrkostyrelsen anger att de är medvetna om stiftens uttryckta behov av ytterligare resurser för arbetet med gemensam IT-plattform och administrativa stödfunktioner, men menar att det är rimligt att stiftens själva

skjuter till eventuella återstående medel för att fullfölja intentionerna med det riktade församlingsbidraget.

Budgetutskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det är viktigt att ge barn och unga större plats och inflytande i kyrkan. Utskottet ser också positivt på att kyrkostyrelsen lyfter det starka diakonala behov som är kopplat just till barn och unga. Det gäller till exempel den ökande psykiska ohälsan, "papperslösas" situation och att barn ofta drabbas hårt när familj och samhälle belastas ekonomiskt och socialt.

Därför vill utskottet betona möjligheten att använda det riktade församlingsbidraget för aktiviteter som är direkt kopplade till församlingens grundläggande uppgift med fokus på barn och unga och ser gärna att församlingarna utnyttjar den. I övrigt utgår utskottet från att det riktade församlingsbidraget utbetalas enligt samma regler som kyrkostyrelsen fastställt för det bidrag som hittills utgått.

Samtidigt vill utskottet undvika att snäva in det riktade församlingsbidraget till ett enda ändamål. Arbetet med införandet av gemensam IT-plattform och gemensamma administrativa stödfunktioner är ännu inte avslutat och risken är stor att det tappar fart om inte nationell nivå ytterligare en tid är med och skapar ekonomiska förutsättningar för detta. Utskottet påminner också om att det övergripande syftet med det riktade församlingsbidraget är att uppnå bestående förändringar i Svenska kyrkans arbete i en tid med nya förutsättningar för att vara kyrka.

Ökad införandetakt av gemensam IT-plattform

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avsätta 20 miljoner kronor 2014 för att stärka den nationella nivåns kapacitet i arbetet med att öka införandetakten av gemensam IT-plattform. Detta finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens men är något annorlunda formulerat för tydlighetens skull.

I kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram för 2014 ingår en förstärkning av resurserna för gemensamma datasystem. Därtill föreslår kyrkostyrelsen ytterligare 20 miljoner kronor som finansieras med del av de 119 miljoner kronor som enligt årsbokslutet 2012 överstiger 125 procent av målkapitalet.

Stiftens efterfrågan på hög utbyggnadstakt av gemensamma systemlösningar för hela Svenska kyrkan ställer krav på att den nationella nivån kan möta församlingarnas och stiftens behov. Efterfrågan har inledningsvis varit större än vad kyrkostyrelsen räknat med vilket inneburit att nationell nivå haft svårt att fullt ut svara upp mot detta. Budgetutskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning om vikten av att tillföra dessa resurser.

Plan för införandet av gemensamma systemlösningar i Svenska kyrkan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att fastställa en plan för införandet av gemensamma systemlösningar i Svenska kyrkan och redovisa den för kyrkomötet senast 2015.

Behovet av omställning i Svenska kyrkan är fortsatt stort och kommer att så vara under en följd av år. Införandet av gemensamma systemlösningar är en viktig del, men det är oklart för utskottet hur nationell nivå på bästa sätt kan stödja detta arbete och hur kyrkostyrelsen ser på det.

För att skapa goda förutsättningar för införandet av gemensamma systemlösningar behövs en tydlig och heltäckande plan. I detta ligger bland annat tidplan, kostnadskalkyler, uppskattad besparingspotential och slutsatser kring hur den nationella nivån även fortsättningsvis ska bidra till omställningsarbetet i Svenska kyrkan. Utskottet förväntar sig att kyrkostyrelsen fastställer en sådan plan och redovisar den för kyrkomötet senast 2015 – dels för kännedom, dels som underlag för framtida beslut.

Uppsala den 26 september 2013

På Budgetutskottets vägnar

Ordförande, Sven Esplund

Niclas Renck, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Britt Sandström, Leif Nilsson, Peter Egardt, Birger Wernersson, Solveig Hallin, Key Lundegård, Jan Olov Sundström, Karl-Erik Ivarsson, Carl-Eric Gabrielsson, Gustaf Bengtsson, Marie Wojdkow, Sten Johansson, Inger Gustafsson och Soili Brunberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jean-Pierre Zune, Thore Alm, Ann-Kristin Forsman, Erika Hedblom, Märta Brita Forsberg Svensson, Lars T Gåreberg, Gunvor Thorstensson, Leif Nordlander och Mikael Grenstedt.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2013:1y

**Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren
2014–2016**

Till Budgetutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016.

Kyrkolivsutskottet ser med tillfredsställelse att de frågor utskottet önskar prioritera också finns bland de frågor kyrkostyrelsen vill lyfta fram den närmaste verksamhetsperioden. Det är angeläget att i samverkan med stiftens ge stöd till församlingens grundläggande uppgift och att det även fortsättningsvis ingår i den nationella nivåns prioriteringar. Det är också viktigt att kyrkostyrelsen bidrar till att samtliga nivåer beaktar de nya bestämmelserna i kyrkoordningen om att genomföra barnkonsekvensanalys inför sina beslut.

Utskottet noterar särskilt den pågående bearbetningen av de centrala begreppen *synd*, *skuld*, *försoning* och *förlåtelse* och välkomnar den reflekterande antologin som planeras vara färdig i slutet av 2014. Likaså ser utskottet mycket positivt på den utveckling som pågår för att hitta nya kommunikativa sätt att nå människor där de befinner sig, inte minst på sociala medier. Utskottet delar kyrkostyrelsens syn att kyrkan är kommunikativ till sitt väsen och därför ständigt behöver pröva nya vägar för att delta i samhällssamtalet.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Elisabeth Rydström, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2013:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2013:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012*.

Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorerna tillstyrker detta och föreslår därtill att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Budgetutskottet tillstyrker förslagen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012.
2. Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2012.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012*

Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012.

Yttranden från andra utskott

Budgetutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserat av om respektive sakutskott har synpunkter på kyrkostyrelsens återkoppling gällande de tidigare kyrkomötesärenden som kyrkostyrelsen anser slutbehandlade och som härstammar från utskottet (bilaga 2 i skrivelsen).

Yttranden har inkommit från Ekonomi- och egendomsutskottet (EE 2013:1y, bilaga 1) och Kyrkolivsutskottet (Kl 2013:2y, bilaga 2).

Bakgrund

Kyrkostyrelsens skrivelse består av den tryckta *Årsredovisning 2012 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilagorna 1. *Resultatrapport 2012*, 2. *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden* och 3. *Övrig rapportering från kyrkostyrelsen*.

Arsredovisningen

I *förvaltningsberättelsen* lyfter kyrkostyrelsen fram en rad konkreta exempel på genomförd verksamhet. Här anges att samarbete med och stöd till stiftens är en prioriterad fråga för kyrkostyrelsen. Som en följd av överläggningarna 2011 med stiftens styrelser beslutade kyrkostyrelsen 2012 att följande områden ska vara i fokus för den nationella nivån stöd till stiftens de kommande åren:

- Analys/omvärld/forskning
- Administrativa stödfunktioner
- Församlingens grundläggande uppgift
- Kommunikationsstöd.

Årets resultat är +316 miljoner kronor, främst till följd av positivt resultat i kapitalförvaltningen. Det innebär att eget kapital vid utgången av 2012 har ökat till 5 380 miljoner kronor, vilket är 119 miljoner över den nivå som medför att kyrkostyrelsen ska kommentera det överskjutande beloppet till kyrkomötet. Kyrkostyrelsens kommentarer och förslag framgår av *KsSkr 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016*.

Till årsredovisningen har fogats ett *hållbarhetsbokslut*, som beskriver hur den nationella nivån arbetar för att minimera den egna verksamhetens potentiellt negativa inverkan på en hållbar utveckling.

Bilagorna

I *bilaga 1* redovisar kyrkostyrelsen ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till den nationella nivån uppgifter samt den verksamhetsinriktning som kyrkomötet beslutat om. Kostnader 2012 ställs i relation till utfall 2011 och detaljbudget 2012, samt till delmängder av den av kyrkomötet 2011 beslutade kostnadsramen.

Kostnadsramen 2011 var 2 657 miljoner kronor exklusive separata beslut om kostnader för utlandsfastigheter och premiekapning. Utfallet är cirka 80 miljoner (3 procent) lägre. Avvikelsen förklaras av mindre omfattning på den internationella verksamheten än budgeterat, att reserver för omställning inte har behövt ianspråktagas och att kostnader för IT är lägre än budgeterat.

Av *bilaga 2* framgår att 29 skrivelser från tidigare kyrkomöten har slutbehandlats under året, medan 7 återstår. Kyrkostyrelsen informerar särskilt om att de uppdrag som hanterats i programmet *Barn och unga 0–18 år* är avslutade. Vidare meddelar kyrkostyrelsen att de uppdrag som bereds inom ramen för den pågående satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar (*Dela tro – dela liv*) redovisas som avslutade men att kyrkostyrelsen avser att återkommande rapportera till kyrkomötet om hur processen fortskrider.

I *bilaga 3* lämnas information om ärenden som kyrkostyrelsen särskilt vill redovisa till kyrkomötet. Det gäller relationen mellan Svenska kyrkan och Mekane Yesuskyrkan i Etiopien, samverkansformer för begravningsverksamheten m.m., prästlönetillgångar och riktat församlingsbidrag. Vid tidpunkten för kyrkomötets sammanträde lämnade kyrkostyrelsen kompletterande skriftlig information om prästlönetillgångarna i Västerås stift. I kyrkomötets protokoll kommer denna information formellt att inlemmas i skrivelsens bilaga 3.

Revisorerna

I *revisionsberättelsen* uttalar revisorerna att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans finansiella ställning per den

31 december 2012 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen, samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och koncernredovisningen samt beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

B 2013:2

Utskottets överväganden

Arsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012.

Budgetutskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har inget att invända mot de redovisade skälen till att kostnaderna är lägre än den ram som kyrkomötet beslutade om 2011. Vad beträffar konsekvenserna av att det egna kapitalet vid årsskiftet är 119 miljoner kronor över den nivå som medför att kyrkostyrelsen ska kommentera det överskjutande beloppet till kyrkomötet hänvisar utskottet till sitt betänkande B 2013:1.

Budgetutskottet menar att årsredovisningen ger en tydlig bild av verksamhetens resultat och ställning samtidigt som den visar på verksamhetens komplexitet och rikedom. Utskottet noterar att skrivelsen de senaste åren har förbättrats och förtydligats och ser fram mot en fortsatt utveckling av det arbetet. Det gäller inte minst hur såväl verksamhets- som ekonomiutfall relaterar till tidigare års kyrkomötesbeslut.

Som en del av beredningen har Budgetutskottet haft överläggningar med revisorerna och med kyrkostyrelsens arbetsutskott. Utskottet ser med stor tillförsikt på det arbete revisorerna har utfört och planerar att utföra. Dialogen med revisorerna har utvecklats väl de två senaste åren och ger en bra grund för utskottets bedömning. Detsamma gäller överläggningarna med kyrkostyrelsens arbetsutskott.

I förra årets betänkande efterlyste Budgetutskottet information om hur kyrkostyrelsen arbetar med riskhantering i verksamheten. Utskottet menade att det inte var tillräckligt med den riskhantering som då redovisades och som endast rörde finansförvaltningen. Utskottet noterar nu att kyrkostyrelsen i år har breddat riskanalysen en aning och ser gärna att den breddas ytterligare till kommande år. Det gäller inte minst bedömningen av risker i de alltmer omfattande IT-systemen.

Inget av de övriga utskotten har haft några invändningar mot kyrkostyrelsens återkoppling gällande slutbehandlade kyrkomötesärenden. Däremot reflekterar Kyrkolivsutskottet kring några av de pågående ärendena, bl.a. genom att uppmana kyrkostyrelsen att skyndsamt behandla uppdraget om att föreslå former för ungas ökade delaktighet i Svenska kyrkan på nationell nivå (kyrkomötets skrivelse 2008:27).

Ekonomi- och egendomsutskottet konstaterar för sin del att kyrkostyrelsens arbete med att utöva tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönетillgångarna väl motsvarar utskottets förväntningar. Utskottet förutsätter att kyrkostyrelsen fortsätter bevaka de frågor man informerat årets kyrkomöte om. Budgetutskottet delar denna förväntan.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2012.

Budgetutskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Uppsala den 26 september 2013

På Budgetutskottets vägnar

Sven Esplund, ordförande

Hans Josefsson, sekreterare

Beslutande: Sven Esplund, ordförande, Britt Sandström, Leif Nilsson, Peter Egardt, Birger Wernersson, Solveig Hallin, Key Lundegård, Jan Olov Sundström, Karl-Erik Ivarsson, Carl-Eric Gabrielsson, Gustaf Bengtsson, Marie Wojidkow, Sten Johansson, Inger Gustafsson och Soili Brunberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jean-Pierre Zune, Thore Alm, Ann-Kristin Forsman, Erika Hedblom, Märta Brita Forsberg Svensson, Erik Sjöstrand, Lars T Gåreberg, Gunvor Thorstensson, Leif Nordlander och Mikael Grenstedt.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2013:1y

Stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna

Till Budgetutskottet

Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande över skrivelse 2013:2, bilaga 3 avsnitt ”Prästlönetillgångar”

Kyrkostyrelsen har sedan 2010 ett tillsynsansvar över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. Utskottet konstaterar att det arbete som kyrkostyrelsen utför inom ramen för detta uppdrag väl motsvarar de förväntningar som utskottet hade vid bestämmelsens införande. Detta gäller även den information som kyrkostyrelsen lämnat till kyrkomötet.

Utskottet har med intresse tagit till sig den lämnade informationen och förutsätter att kyrkostyrelsen fortsätter att bevaka de nu aktuella frågorna.

Uppsala den 25 september 2013

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Stefan Caplan, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Uhlf Skoglund, Titti Ådén, Magnus Nilsson, Marcus Bernhardsson, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Bertil Persson, Gunnar Pettersson, Rune Wallmyr, Jan Friheden, Dan Sarkar och Elly Gunnarsson.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2013:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
år 2012**

Till Budgetutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

Kyrkolivsutskottet noterar att kyrkostyrelsen i de flesta fall mycket väl behandlat de kyrkomötesärenden som för utskottet är angelägna, som exempel kan nämnas kommunikation kring dopet och medlemskapet.

Utskottet vill betona vikten av kontinuerlig återrapportering av kyrkostyrelsens uppdrag. Det är särskilt viktigt att rapportera om processen i den pågående satsningen för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar.

Det är glädjande att se hur planeringen av reformationsfirandet pågår och hur firandet kommer att prägla större nationella arrangemang framöver, liksom lokala initiativ. Utskottet betonar vikten av att hålla kontakt med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och följa deras planering, inte minst inom de övriga nordiska folkkyrkorna. Detta för att utbyta idéer och bidra till en gemensam anda i firandet.

Det finns en oro i utskottet över att det tar lång tid för vissa frågor att få genomslag lokalt i församlingarna. Som exempel vill utskottet nämna frågor om hbt där utvecklingsarbetet på sina håll går mycket långsamt. Likaså att kunskapen om det ansvar bestämmelserna i kyrkoordningen innebär om att göra en barnkonsekvensanalys, kan vara bristfällig lokalt. Här vill utskottet passa på att betona stiftens ansvar för utbildning och information men också medarbetarens eget ansvar för att själv söka information.

Till sist vill utskottet framföra vikten av att finna former för ungas delaktighet i Svenska kyrkan på nationell nivå, som finns i intentionen för uppdraget om De ungas kyrkomöte. Frågan är inte enkel då utvecklingen inte får leda till en ålders-segregation genom att unga och äldre möts på olika arenor. Men uppdraget om ungas delaktighet bör skyndsamt behandlas av kyrkostyrelsen. Det finns goda exempel att ta vara på inom t.ex. Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet.

Uppsala den 25 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Elisabeth Rydström, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Berit Simonsson och Berth Löndahl

B 2013:2
Bilaga 2

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkorättsutskottets betänkanden
Kr 2013:1–7

Kyrkorättsutskottets betänkanden

Kr 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kr 2013:2 Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Kr 2013:3 Minska krånglet

Kr 2013:4 Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan

Kr 2013:5 Stärk barnkonsekvensanalysen

Kr 2013:6 Huvudmannaskap för begravningsverksamheten

Kr 2013:7 Lag om Svenska kyrkan

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:1

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse Ändringar i kyrkoordningen KsSkr 2013:3, avsnitt fyra, om övriga ändringar och rättelser i kyrkoordningen, upphävande av 8 § i kyrkomötets beslut om Ersättningsstadga och upphävande av instruktionerna för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och Nämnden för internationell mission och diakoni. Utskottet föreslår att kyrkostyrelsens förslag om ändringar antas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att anta förslag till ändringar i 8, 38, 41 och 46 kap. i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.
2. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra att gälla.
3. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga att 8 § ska upphöra att gälla.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3, Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 5 Övriga ändringar och rättelser

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) *dels* att 8 kap. 23 a § och 41 kap. 3 a och 7 §§ ska ha följande lydelse, *dels* att 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra att gälla.
3. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni ska upphöra att gälla.
4. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga att 8 § ska upphöra att gälla.

Bakgrund

Ändringar i 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen

Vid 2011 års kyrkomöte beslutades att benämningen "utlandskyrkan" skulle ersättas av benämningen "Svenska kyrkan i utlandet". Av förbiseende ändrades dock inte benämningen i alla bestämmelser i kyrkoordningen. I kyrkomötets beslut år 2012 om strukturfrågor rättades benämningen i vissa bestämmelser. I

8 kap. 23 a § står dock fortsatt ”utlandskyrkan”. Kyrkostyrelsen föreslår att benämningen ska rättas.

Ändringar i 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen

Enligt den nuvarande ordningen finns i varje församling ett kyrkoråd. Vid 2012 års kyrkomöte beslutades att det efter den 1 januari 2014 i stället för kyrkoråd ska finnas församlingsråd i församlingar som ingår i pastorat (KsSkr 2012:5). Kyrkoherden kan från och med den 1 januari 2014 inte utse en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet. Kyrkoherden kan dock sätta en annan präst i sitt ställe i ett församlingsråd. I 7 § anges vad som ska ske när kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet. I 3 a § (som träder i kraft den 1 januari 2014) anges att det som gäller i 7 § också gäller församlingsråd. Kyrkostyrelsen föreslår att det i stället för kyrkoråd ska stå församlingsråd i 7 § och att hänvisningen i 3 a § därmed blir överflödig och ska tas bort.

Upphävande av 38 kap. 68 § i kyrkoordningen

Vid 2011 års kyrkomöte beslutades att antalet ersättare i samfällda kyrkofullmäktige ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får. Det beslutades även att bestämmelsen i 38 kap. 68 § i kyrkoordningen, som reglerar hur ersättare utses i samfällda kyrkofullmäktige, skulle återinföras. Beslutet trädde i kraft den 1 januari 2013.

Vid 2012 års kyrkomöte fattades beslut om en större mängd ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2012:5). Ändringarna i 38 kap. i kyrkoordningen trädde i kraft den 1 januari 2013. Bl.a. beslutades att samtliga lokala val ska ske till kyrkofullmäktige och att varje lokalt valområde ska bestå av endast en valkrets. Därmed blev 38 kap. 67 § i kyrkoordningen obsolet och upphävdes. Bestämmelsen i 38 kap. 68 § i kyrkoordningen är alltså fortfarande gällande. Kyrkostyrelsen menar att bestämmelsen är obsolet och föreslår att bestämmelsen ska upphävas.

Upphävande av 46 kap. 14 § i kyrkoordningen

Vid relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan föreskrevs i lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan att biskopsgårdarna skulle ägas av Trossamfundet Svenska kyrkan. Mot denna bakgrund infördes i kyrkoordningen bestämmelsen i 46 kap. 14 § i kyrkoordningen. Trossamfundet Svenska kyrkan har sedan dess överlätit äganderätten av biskopsgårdarna till respektive stift. Bestämmelsen i 46 kap. 14 § i kyrkoordningen reglerar biskopsgårdar som ägs av trossamfundet Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen menar att bestämmelsen är obsolet och föreslår att bestämmelsen ska upphävas.

Upphävande av kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni

Vid 2012 års kyrkomöte beslutades att nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån skulle avskaffas från och med den 1 januari 2014. Något beslut om upphävande av nämndernas instruktioner har inte fattats. Kyrkostyrelsen föreslår att besluten ska upphävas.

Upphävande av 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga

Kr 2013:1

Enligt beslut av 2012 års kyrkomöte ska nämnderna för samordning, planering och utveckling på nationell nivå avskaffas från och med den 1 januari 2014. I 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga finns alltså bestämmelser om ersättning till ordförandena och vice ordförandena i de två nämnderna. Kyrkostyrelsen föreslår därför att bestämmelsen ska upphävas.

Utskottets överväganden

Ändringar i kyrkoordningen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag om ändringar i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet finner att förslagen är nödvändiga konsekvensändringar med anledning av tidigare fattade beslut och därför bör bifallas.

Upphävande av instruktioner

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag om upphävande om instruktionerna för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och Nämnden för internationell mission och diakoni.

Kyrkorättsutskottet finner att förslagen är nödvändiga konsekvensändringar med anledning av tidigare fattade beslut och därför bör bifallas.

Upphävande av bestämmelse i kyrkomötets beslut om Ersättningsstadga

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens förslag om upphävande av 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga.

Kyrkorättsutskottet finner att förslaget är en nödvändig konsekvensändring med anledning av tidigare fattade beslut och därför bör bifallas.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Ändringar i kyrkoordningen

Härigenom föreslås i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) dels att 8 kap. 23 a § och 41 kap. 3 a och 7 §§ ska ha följande lydelse, dels att 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § ska upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. Biskopen

23 a § För varje församling i *utlands-kyrkan* ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektor-er som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

23 a § För varje församling i *Svenska kyrkan i utlandet* ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektorer som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

Vid valet av elektorer gäller bestämmelserna i 18, 19 och 22 §§ samt i 23 § andra stycket.

38 kap. Direkta val

68 § *Om det sedan ersättare har utsetts enligt 67 § visar sig att det för en ledamot eller ledamöter i en nomineringsgrupp som har fått ett eller två mandat bara har utsetts en ersättare ska, i enlighet med 3 kap. 53 §, ytterligare en ersättare utses. I det fall nomineringsgruppen har fått mandat i två valkretsar ska ersättaren i första hand utses för den ledamot som har det största personliga röstetalet och i andra hand för ledamoten i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.*

41 kap. Upplåtelse av kyrka¹

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–9 §§ i stället församlingsrådet.

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–6, 8 och 9 §§ i stället församlingsrådet.

¹ Bestämmelsen i 41 kap. 3 a §, under rubriken nuvarande lydelse, avser den av kyrkomötet beslutade lydelsen som träder ikraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14).

7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i *kyrkorådet*, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen.

7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i *församlingsrådet*, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen.

Kr 2013:1
Bilaga 1

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

14 § *Biskopsgårdar som ägs av trosamfundet Svenska kyrkan ska skötas av det stift där de är belägna.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:2

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas ett antal motioner och utskottet lämnar på eget initiativ förslag om två ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet.

I motion 2013:62 föreslås att ingen kyrkomötesledamot ska kunna väljas till mer än ett utskott. Utskottet finner att en sådan ordning skulle inskränka kyrkomötets demokratiska handlingsfrihet och föreslår därför att motionen avslås.

I motion 2013:64 föreslås att uppdra till kyrkomötets presidium att planera kyrkomötet så att det inte äger rum samtidigt som Bok- & Biblioteksmässan i Göteborg. Utskottet finner att motionen ska avslås därför att det inte är lämpligt att frångå de principer som gäller för beslut om tidpunkten för kyrkomötets sammanträden genom att i detalj inskränka kyrkomötets presidiums beslutsbefogenhet i frågan.

I motion 2013:90 föreslås att uppdra till kyrkomötets presidium att återkomma med förslag till ändringar i arbetsordningen som innebär att det ska införas en allmänkyrklig debatt och frågedebatt. Utskottet finner att den ordning med den tematiska debatten som kyrkomötet beslutade om år 2011 är tillfredställande och att motionen därför ska avslås.

Utskottet föreslår slutligen på eget initiativ två ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet som innebär dels att frågan om ledamöternas placering vid kyrkomötets sammanträden i plenum överlämnas till kyrkomötets presidium att besluta, dels att frågor om beredning av ärenden enligt kyrkoordningens fjortonde avdelning ska hänföras till ekumenikutskottet.

Till betänkandet finns en reservation i den del som avser motion 2013:64.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:62.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:64.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:90.
4. Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändring i 2 och 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt *bilaga 1*.

Motionernas förslag

Motion 2013:62 av Kjell Petersson m.fl., Val till kyrkomötets utskott

Kyrkomötet beslutar att i kyrkomötets arbetsordning införa bestämmelsen att ingen kyrkomötesledamot kan väljas till mer än ett utskott.

Motion 2013:64 av Carina Etander Rimborg m.fl., Kyrkomötet och Bok & Bibliotek

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att planera kyrkomötet så att det inte ska äga rum samtidigt som Bok- & Biblioteksmässan i Göteborg.

Motion 2013:90 av Dag Sandahl, Allmänkyrklig debatt och frågedebatt

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkomötets presidium att återkomma med förslag till ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet som innebär att det vid kyrkomötessessioner ska föras allmänkyrklig debatt och frågedebatt.

Bakgrund

Val till utskott

I 11 kap. 11 § i kyrkoordningen anges att kyrkomötets ärenden ska beredas i ett utskott innan de avgörs eller, om det gäller val, av valberedningen.

I 4 kap. 1–2 §§ i Arbetsordning för kyrkomötet anges bl.a. att det ska finnas åtta fasta utskott och att varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare. Det innebär att sammanlagt väljs 240 ledamöter till uppdrag i utskott. Några särskilda regler om val till kyrkomötets utskott, annat än att valen ska beredas av valberedningen, eller regler om valbarhetshinder finns inte. Val till utskotten sker därmed i enlighet med de allmänna reglerna om indirekta val i 39 kap. i kyrkoordningen. Detta innebär att utgången bestäms genom relativ majoritet (1 §) eller genom proportionellt valsätt (3–17 §§).

2003 års kyrkomöte behandlade med anledning av motion 2003:48 frågan om att uppdra till presidiet att utarbeta förslag till formella riktlinjer för fördelningen av ledamöterna på utskott. Motionen avslogs dock på förslag av Kyrkorättsutskottet, Kr 2003:6, som anförde följande.

För kyrkomötets utskottsarbete finns en sedan länge väl utvecklad praxis att valen till utskotten sker enligt demokratiska principer. Om det dessutom fastställs formella riktlinjer för fördelning av ledamöterna på utskott kan detta föra med sig konsekvenser vid framtida val i kyrkomötet som inte kan överblickas. Den demokratiska ordningen skulle då kunna riskera att naggas i kanten.

Kyrkomöte och Bok & Bibliotek

I 11 kap. 6 § i kyrkoordningen regleras att kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. Under ett valår ska dock även ett sammanträde med det nyvalda kyrkomötet hållas där val förrättas före den 31 december under valåret enligt 11 kap. 6 a §. Vidare regleras i 1 kap. 3 § i Arbetsordning för kyrkomötet att kyrkomötets presidium efter samråd med kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna beslutar om tid, plats och lokaler för kyrkomötets sammanträden.

Bestämmelsen som reglerar tidpunkten för när kyrkomötets sammanträden ska hållas har sett olika ut över tid. Den nu gällande lydelsen om kyrkomötets ordina-

rie sammanträden samt bestämmelsen i 1 kap. 3 § i Arbetsordning för kyrkomötet fick sin utformning genom beslut av 2010 års kyrkomöte och trädde i kraft den 1 januari 2011. I Arbetsordning för kyrkomötet tillades att kyrkomötets presidium beslutar även om tid för kyrkomötets sammanträden. Den dessförinnan gällande ordningen för kyrkomötets sammanträden innebar att det i kyrkoordningen var reglerat att kyrkomötet skulle sammanträda i september och oktober vid två tillfällen varje år.

Att bestämmelsen kom att ändras hade sin grund i att det i olika sammanhang framförts förslag om att permanenta den ordning som övergångsvis gällde för åren 2000 och 2001 då kyrkomötet sammanträdde i maj och september. I kyrkostyrelsens skrivelse, KsSkr 2009:5, angavs till 2009 års kyrkomöte att det fanns goda skäl att på nytt pröva en likartad ordning och att styrelsen hade för avsikt att återkomma i frågan så att det, från och med 2011, skulle bli möjligt att hålla ett första sammanträde med kyrkomötet före maj månads utgång och ett andra sammanträde före oktober månads utgång. Kyrkostyrelsen föreslog, KsSkr 2010:3, 2010 års kyrkomöte att kyrkomötet i stället skulle sammanträda en gång under det första halvåret och en gång under det andra halvåret, för att skapa en mer flexibel ordning. Kyrkostyrelsen underströk att det av förklarliga skäl inte är möjligt att med kort varsel ändra sammanträdestiden och att de formella besluten måste vara brett förankrade.

Kyrkostyrelsens förslag antogs inte fullt ut av kyrkomötet. Bestämmelsen fick istället sin slutliga utformning, den nu gällande lydelsen, efter behandling i Kyrkorättsutskottet. Kyrkorättsutskottet skriver i sitt betänkande Kr 2010:1 att det är tillräckligt att fastlägga att kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. Denna ordning, menade utskottet, ska ge möjlighet till ökad flexibilitet. Även utskottet betonade att det är nödvändigt med lång framförhållning när kyrkomötets sammanträdestider fastställs (se närmare Kr 2010:1).

Allmänkyrklig debatt och frågedebatt

Fram till och med kyrkomötet år 2011 fanns i 6 kap. 1–3 §§ i Arbetsordning för kyrkomötet en bestämmelse om att innan kyrkomötet vid årets andra sammanträde beslutade i något ärende som beretts av ett utskott skulle det hållas en frågedebatt.

Frågedebatten infördes ursprungligen av 1999 års kyrkomöte som en förenklad och samordnad form av den tidigare förekommande allmänkyrkliga debatten och avskaffades genom beslut av 2011 års kyrkomöte.

I Centralstyrelsens skrivelse, CsSkr 1999:4, om införande av frågedebatten, framhöll Centralstyrelsen att den dittillsvarande ordningen med en allmän kyrklig debatt och en frågestund medförde påtagliga risker för att samma frågor skulle komma att tas upp vid flera tillfällen. Dessa båda borde därför föras samman till något som skulle kunna sägas få karaktären av en interpellationsdebatt. Den tidigare begränsningen att enbart den som hade ställt frågan skulle få delta i debatten skulle tas bort. Frågedebatten skulle inte, anförde Centralstyrelsen, ersätta den reguljära granskningen av verksamhetsberättelser och ekonomisk redovisning.

Efter att synpunkter uppkommit i samband med överläggningar med företrädarna för nomineringsgrupperna, att frågedebatten borde förändras eller tas bort, föreslog kyrkomötets presidium till kyrkomötet år 2011 att frågedebatten skulle avskaffas och ersättas med en debatt av tematisk karaktär som kan hållas i plenum när det känns motiverat. Skälen bakom förändringen angavs vara att det med den dåvarande ordningen för frågedebatten fanns en risk för att ett ärende skulle komma att behandlas två gånger, dels i frågedebatten, dels i betänkande-

behandlingen. Inte heller ansågs frågedebatten ha något tydligt fokus eller syfte, varken enligt regelverket eller i praktiken (se närmare Kr 2011:1). Bestämmelsen i 6 kap. 1 § i Arbetsordning för kyrkomötet fick därigenom den nu gällande lydelsen, som innebär att kyrkomötets presidium efter samråd med företrädare för kyrkomötets nomineringsgrupper får besluta att en debatt utan samband med annan handläggning ska äga rum vid kyrkomötets sammanträde och vara begränsad till ett eller flera särskilda ämnen. Såväl presidiet som Kyrkorättsutskottet anförde att debatten ska kunna behandla ett eller flera i förväg definierade områden när så synes motiverat.

Ledamöternas placering i plenum

Enligt den gällande lydelsen av 2 kap. 1 § i Arbetsordning för kyrkomötet ska kyrkomötets ledamöter vid plenum placeras stiftsvis efter ålder. Enligt 11 kap. 2 § tredje stycket i kyrkoordningen ska två av kyrkomötets ledamöter väljas av utlandsförsamlingarna. Detta sker första gången i samband med det extra valsammanträde som det nyvalda kyrkomötet håller under slutet av valåret 2013. De två ledamöterna som valts av utlandsförsamlingarna tillhör inte något stift i den mening som avses i Arbetsordningen. Detta innebär att de, med stöd av den nu gällande bestämmelsen, inte kan placeras i plenum.

Ansvarigt utskott för beredning av frågor rörande kyrkoordningens fjortonde avdelning

Av Arbetsordning för kyrkomötet framgår av 4 kap. bl.a. vilket av kyrkomötets utskott som ansvarar för beredning av ärenden hänförliga till kyrkoordningens olika avdelningar. I samband med att kyrkoordningens fjortonde avdelning, om Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund, infördes ändrades inte kyrkomötets arbetsordning. Detta innebär att alla av kyrkoordningens avdelningar utom fjortonde avdelningen är hänförliga till beredning i något av kyrkomötets utskott.

Utskottets överväganden

Val till utskott

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:62.

Kyrkorättsutskottet konstaterar att en närliggande fråga om formella riktlinjer för fördelning av ledamöter på utskott tidigare har varit föremål för behandling i kyrkomötet. Förslaget avslogs på förslag av Kyrkorättsutskottet (Kr 2003:6) som i huvudsak anförde att en sådan ordning skulle kunna medföra konsekvenser för den demokratiska ordning som enligt praxis gäller i kyrkomötet. Kyrkorättsutskottet vidhåller denna uppfattning och menar att den ordning som föreslagits i motionen skulle innebära en inskränkning av kyrkomötets demokratiska handlingsfrihet. Kyrkorättsutskottet finner därför att motionen ska avslås.

Kyrkomöte och Bok & Bibliotek

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:64.

Kyrkorättsutskottet konstaterar att det i 1 kap. 3 § i Arbetsordning för kyrkomötet föreskrivs att kyrkomötets presidium, efter samråd med kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna, beslutar om tid, plats och lokaler för

kyrkomötets sammanträden. Det finns härigenom, menar Kyrkorättsutskottet, goda möjligheter för nomineringsgruppernas företrädare att framföra synpunkter om tidpunkten för kyrkomötets sammanträden. Kyrkorättsutskottet konstaterar vidare att det med hänsyn till kyrkomötets omfattning är nödvändigt med lång framförhållning när kyrkomötets sammanträdestider fastställs. Enligt Kyrkorättsutskottets mening är det därför nödvändigt att beslut i fråga om tidpunkten för kyrkomötets sammanträden fattas av kyrkomötets presidium i den ordning som gäller idag. Av detta följer att det inte är lämpligt att frångå dessa principer genom att i detalj inskränka presidiets beslutsbefogenhet. Mot bakgrund av vad som nu anförts menar Kyrkorättsutskottet att motionen ska avslås.

Allmänkyrklig debatt och frågedebatt

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:90.

Frågan om formerna för en mer öppen debatt i kyrkomötet behandlades senast vid kyrkomötet år 2011 när den dåvarande frågedebatten ersattes av en möjlighet för presidiet att besluta om att hålla debatter i ett eller flera särskilda ämnen. Frågan om en ändring i frågedebatten initierades i samband med överläggningar mellan presidiet och nomineringsgrupperna. I Kyrkorättsutskottets betänkande (Kr 2011:1) instämde utskottet med presidiets förslag till ändring. Kyrkorättsutskottet vidhåller vad som där anfördes och menar att nu gällande ordning är tillfredställande. Motionen ska därför avslås.

Utskottsinitiativ

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla utskottets förslag till ändringar i arbetsordningen.

Kyrkorättsutskottet har uppmärksammat behov av två ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet, dels frågan om placering vid kyrkomötets sammanträden i plenum av de två ledamöter som valts av utlandsförsamlingarna, dels till vilket utskott frågor om beredning av ärenden enligt kyrkoordningens fjortonde avdelning ska hänföras.

När det gäller ledamöternas placering vid kyrkomötets sammanträde i plenum kan den nuvarande lydelsen inte tillämpas avseende de två ledamöter som valts av utlandsförsamlingarna eftersom dessa inte tillhör något stift i den mening som avses i bestämmelsen. Kyrkorättsutskottet föreslår därför att kyrkomötets presidium istället ska ges rätt att besluta om ledamöternas placering i plenum och att detta ska avse samtliga ledamöter.

När det gäller frågan om beredning av ärenden enligt kyrkoordningens fjortonde kapitel konstaterar Kyrkorättsutskottet att frågan inte reglerats i samband med införandet av avdelningen. Med hänsyn till att övriga avdelningar är hänfödda till ett utskott föreslår Kyrkorättsutskottet att ansvar för beredning av frågor enligt fjortonde avdelningen formellt ska hänföras till Ekumenikutskottet.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Kr 2013:2

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2013:64.

Anki Erdmann

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap. Sammanträden i plenum**

1 § I plenisalen tar ledamöterna plats *stiftsvis enligt den av ålder gällande ordningen.*

Särskilda platser ska finnas för biskoparna samt för de ledamöter i kyrkostyrelsen och de valda ledamöter i Läronämnden som inte är ledamöter av kyrkomötet.

1 § I plenisalen tar ledamöterna plats *i den ordning som kyrkomötets presidium beslutar.*

4 kap. Ärendenas beredning

10 § Ekumenikutskottet bereder ärenden om mellankyrkliga och ekumeniska frågor, om Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder samt om internationell mission och internationell diakoni.

10 § Ekumenikutskottet bereder ärenden om mellankyrkliga och ekumeniska frågor (*kyrkoordningens 14 avdelning*), om Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder samt om internationell mission och internationell diakoni.

Beslutet om ändring i 2 kap. 1 § träder i kraft omedelbart när kyrkomötet fattat sitt beslut. Beslutet om ändring i 4 kap. 10 § träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:3

Minska krånglet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:6 om att uppdra till kyrkostyrelsen att se över kyrkoordningen och andra nationella styrdokument och regelverk i syfte att minska krånglet och förenkla arbetet för den lokala nivån. Kyrkorättsutskottet finner att ett sådant brett uppdrag skulle bli allt för långtgående och föreslår mot den bakgrunden avslag på motionen. Kyrkorättsutskottet föreslår dock, med anledning av motionen, att kyrkomötet ska uppdra åt kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:6.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2013:6 uppdra åt kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits.

Motionens förslag

Motion 2013:6 av Per-Henrik Bodin m.fl., Minska krånglet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över kyrkoordningen och andra nationella styrdokument och regelverk i syfte att minska krånglet och förenkla arbetet för den lokala nivån.

Bakgrund

Regelverket

I 8 kap. 6 § regeringsformen stadgas att föreskrifter om grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund ska regleras i lag. I lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan, som är en del av kyrka-statreformen, finns bestämmelser om grunderna för bl.a. Svenska kyrkans organisation och verksamhet. Lagen ger därmed vissa ramar som det inomkyrkliga regelverket har att förhålla sig till.

Kyrkoordningen är grunden i det inomkyrkliga institutionella regelverket. I 10 kap. 1 a § i kyrkoordningen anges att kyrkomötets bestämmelser ska ingå i kyrkoordningen om inte särskilda skäl talar mot detta. Ändringar i kyrkoordningen, andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet och bestämmelser som meddelas av kyrkostyrelsen ska meddelas i Svenska kyrkans bestämmelser.

Enligt 2 § i samma kapitel anges bl.a. att kyrkostyrelsen i vissa fall får utfärda närmare bestämmelser när det är särskilt angivet i kyrkoordningen.

Utöver det regelverk som återfinns i kyrkoordningen och i förlängningen Svenska kyrkans bestämmelser finns inte något annat inomkyrkligt regelverk eller nationella styrdokument som har formellt bindande karaktär. Det finns dock exempel på andra former av styrande dokument som indirekt kan påverka hela Svenska kyrkan. Som exempel kan nämnas de villkor som kyrkostyrelsen fastställt som reglerar användningen av kyrkoantikvarisk ersättning, villkor för att t.ex. erhålla riktade församlingsstöd och andra frågor kopplade till den budget som kyrkomötet varje år fastställer för nationell nivå. Därutöver finns olika typer av policys, riktlinjer och styrdokument som utarbetas och beslutas av och för nationell nivå, t.ex. Upphandlingspolicy för Svenska kyrkan på nationell nivå. Sådana dokument kan inte formellt ha bindande verkan annat än för den nationella nivån. I sammanhanget bör dock påpekas att det inom Svenska kyrkan – mellan trossamfundet och däri ingående organisatoriska delar och mellan olika organisatoriska delar – träffas avtal där bundenhet kan uppstå på avtalsrättsliga grunder.

Kyrkoordningens tillkomst

Kyrkoordningen beslutades av 1999 års kyrkomöte. I Centralstyrelsens skrivelse 1999:3 konstaterade Centralstyrelsen att det bakomliggande utredningsarbetet med kyrkoordningen haft ett antal givna förutsättningar. En sådan viktig förutsättning var vikten av kontinuitet som hade förts fram av 1995 års kyrkomöte inför de ändrade relationerna mellan kyrkan och staten. Det talades där om att överföra gällande bestämmelser om den lokala organisationen och den kyrkliga indelningen från kyrkolagen till kyrkoordningen. Direktiven för det fortsatta utredningsarbetet kom därför att präglas av kontinuitetsaspekten med utgångspunkten att då gällande föreskrifter om Svenska kyrkan i huvudsak skulle bestå, även om de skulle ges en ny rättslig form. Kyrkoordningen kom därför att omfatta sådant som tidigare fanns reglerat i såväl kyrkolagen och annan lagstiftning, t.ex. lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m. som i ett antal regeringsföordningar samt av kyrkomötet utfärdade kungörelser. Centralstyrelsen betonade dock i ovan nämnd skrivelse bl.a. att kyrkoordningen inte bör ses som ett fastställande av ett regelsystem som är oföränderligt och att det är naturligt att bestämmelserna kontinuerligt ses över, förändras och anpassas till nya förutsättningar, vilket också framgår av kyrkoordningens inledningstext.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har sedan kyrkoordningens tillkomst vid ett antal tillfällen behandlat frågan om översyn av bestämmelser i kyrkoordningen. En del av dessa har berört frågan om förenkling av regelverket i enskilda frågor. Nedan redogörs för kyrkomötets behandling av den övergripande frågan om förenkling av regelverket.

Redan de närmsta åren efter kyrkoordningens tillkomst väcktes motioner om förenklingar och förändringar i kyrkoordningen (bl.a. motion 2000:47, 2001:6, 2002:153). Kyrkorättsutskottet konstaterade i sitt betänkande Kr 2000:1 att kyrkoordningen av historiska skäl kommit att bli tämligen omfattande och avslag 2000 års motion med motiveringen att frågan om en samlad översyn var alltför tidigt väckt. 2001 års motion avslogs med hänvisning till det pågående arbete med frågan (se närmare Kr 2001:4, KsSkr 2001:3 s. 9). Vid kyrkomötet år 2002 behandlades motion 2002:153 med förslag om att besluta att den grundläggande inriktningen för den fortsatta översynen av kyrkoordningen skulle vara ”avreglering

och förenkling av regelverket för Svenska kyrkan inom ramen för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära”. Motionen avslogs på förslag av Kyrkorättsutskottet, Kr 2002:1, som bl.a. menade att kyrkoordningen till sin omfattning i icke ringa grad är en förenkling i förhållande till de regelverk som gällde före år 2000. Utskottet menade att det förutsatte att det synsätt som motionären angett skulle beaktas i det fortsatta arbetet som då var aktuellt hos kyrkostyrelsen. Vid kyrkomötet år 2003 angav kyrkostyrelsen i skrivelsen KsSkr 2003:7 att en översyn av kyrkoordningen skulle ske på längre sikt i avsikt att pröva möjligheterna till förenklingar i regelsystemet, vilket noterades av Kyrkorättsutskottet, Kr 2003:2.

Med anledning av i huvudsak motion 2007:47 beslutade kyrkomötet år 2007, betänkande O 2007:7, att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning med syfte att förenkla och förtydliga kyrkans lokala nivå: pastoralt, administrativt och ekonomiskt (jfr även betänkandena O 2008:5, 2009:6, 2011:4). Utredningens förslag behandlades vid kyrkomötet år 2012 (se vidare KsSkr 2012:5 och O 2012:2) som beslutade om väsentliga förändringar av regelverket kring Svenska kyrkans struktur på lokal nivå. Bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2014.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:6. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits.

I motionen yrkas att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att se över kyrkoordningen och andra nationella styrdokument och regelverk i syfte att minska krånglet och förenkla arbetet för den lokala nivån.

Kyrkomötet har tidigare behandlat frågor om förenkling av Svenska kyrkans regelverk, framför allt avseende kyrkoordningen. Kyrkorättsutskottet har tidigare (Kr 2002:1 och Kr 2003:2) i huvudsak förutsatt att arbetet med regelverket för Svenska kyrkan präglas av en strävan att åstadkomma ett förenklat regelverk. Kyrkorättsutskottet vidhåller alltså den uppfattningen, men konstaterar samtidigt att frågan om vad en förenkling är måste betraktas ur ett vidare perspektiv och att det inte alltid är detsamma som avreglering. Det bör framför allt handla om en kontinuerlig strävan att uppnå ett regelverk som är ändamålsenligt, enkelt att tillämpa för alla Svenska kyrkans nivåer och som syftar till att skapa goda förutsättningar för utförandet av den grundläggande uppgiften. Det är också Kyrkorättsutskottets mening att en sådan strävan i många delar präglar det arbete som bedrivs av kyrkostyrelsen. Kyrkorättsutskottet noterar, dock – såsom tidigare skett (Kr 2003:2) – att kyrkostyrelsen i skrivelsen KsSkr 2003:7 uttalat att en översyn av kyrkoordningen ska ske på längre sikt i avsikt att pröva möjligheterna till förenklingar i regelsystemet.

Kyrkorättsutskottet noterar att motionens syfte är betydligt mer omfattande än att enbart avse en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser. Den tar sikte även på andra typer av nationella styrdokument och regelverk. Det är oklart vilka övriga typer av nationella styrdokument och regelverk som egentligen avses i motionen och därmed får det antas att den översyn som avses syftar generellt till alla former av styrdokument och regelverk. Kyrkorättsutskottet konstaterar att kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser är de enda inomkyrkliga regelverk som har formellt bindande karaktär. Det formellt bindande regelsystemet utgör dock, enligt Kyrkorättsutskottets uppfattning, endast *en* del av

vad som i ett vidare perspektiv kan upplevas förorsaka problem för lokal nivå. Ett uppdrag till kyrkostyrelsen att genomföra en översyn på det sätt som motionen föreslagit skulle enligt Kyrkorättsutskottet mening därför bli ett alltför oklart och omfattande uppdrag. Ett sådant uppdrag skulle dessutom innebära väsentliga problem i såväl utförande som återrapportering. Utskottet finner mot bakgrund av vad som nu anförts inte skäl att bifalla motionen.

Kyrkorättsutskottet anser däremot att det med anledning av motionen är lämpligt att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser. I syfte att löpande hålla kyrkomötet underrättat om hur kyrkostyrelsens arbete i denna del fortskrider ska kyrkostyrelsen årligen lämna en rapport till kyrkomötet med en redogörelse om vilka åtgärder som har vidtagits.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:4

Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:9 om möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan.

Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:9.

Motionens förslag

Motion 2013:9 av Karl-Gunnar Svensson, Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, med hänvisning till lagen om Svenska kyrkan, begära hos regeringen att ta upp frågan om att möjligheten till ledighet för förtroendeuppdrag enligt Kommunallagen också ska gälla förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan.

Bakgrund

Rätt till ledighet för kyrkokommunala förtroendeuppdrag infördes den 1 juli 1983. Rätten gällde uppdrag på lokal och regional nivå men inte på nationell nivå. Förebild för bestämmelserna var den rätt till ledighet som sedan år 1977 funnits för förtroendevalda i kommuner och landsting.

Inför relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten föreslog regeringen i skrivelse till kyrkomötet att rätten till ledighet för förtroendeuppdrag i kyrkan inte skulle finnas kvar. I det slutliga förslaget från regeringen i frågan, som senare också blev riksdagens beslut, infördes en rätt till ledighet från anställningar för förtroendevalda inom samtliga nivåer i kyrkan. För att inte rubba balansen mellan olika trossamfund gjordes rätten tidsbegränsad t.o.m. år 2009. En tioårig övergångsperiod ansågs rimlig för att underlätta för kyrkan att anpassa sig till nya förhållanden. Bestämmelsen infördes i 8 § i Lag (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

Tidigare behandling av motioner i kyrkomötet

Frågan om konsekvenser för Svenska kyrkans demokratiska organisationsuppbyggnad har behandlats vid 2003 års kyrkomöte med anledning av en motion med den huvudsakliga innebörden att utreda konsekvenserna av att rätten att vara tjänstledig för förtroendeuppdrag skulle upphöra med utgången av år 2009 (Mot 2003:55).

Överläggningar ägde rum mellan företrädare för staten och Svenska kyrkan i bland annat denna fråga inför det att bestämmelser i Lag (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan skulle komma att förändras från och med år 2010. Beslutet blev dock att rätten att vara tjänstledig för förtroendeuppdrag inte förlängdes.

Under senaste åren har det väckts motioner i riksdagen om att rätten till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan ska lagregleras. Motionerna har dock avslagits av riksdagen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:4.

Motionen tar upp en viktig fråga nämligen förutsättningarna för kyrkotillhöriga att kunna engagera sig som förtroendevalda i Svenska kyrkan. Utskottet konstaterar att likabehandling av trossamfund och andra organisationer verksamma i landet medfört att tidigare rätt till ledighet från anställningen för förtroendeuppdrag i kyrkan kommit att upphöra från och med 2010. Det har därefter visat sig allt svårare för kyrkotillhöriga att få ledighet för förtroendeuppdrag i kyrkan. Detta har lett till att många tackat nej till att åta sig förtroendeuppdrag inom Svenska kyrkan.

Även om Svenska kyrkan är ett trossamfund bland flera andra har den fortfarande en särställning i relation till andra registrerade trossamfund genom lagreglering om Svenska kyrkans identitet m.m., bl. a. demokratisk organisation med en rikstäckande verksamhet. Dessutom utför Svenska kyrkan delegerade myndighetsuppgifter, främst genom att ansvara för begravningsverksamheten.

Eftersom riksdagen inte förlängde rätten till tjänstledighet för förtroendeuppdrag efter 2009 och därefter ett antal motioner i frågan avslagits i riksdagen finner utskottet dock att det för närvarande inte är meningsfullt att som en enskild fråga begära hos regeringen att ta upp frågan om att återinföra denna rätt. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:5

Stärk barnkonsekvensanalysen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:14 om att stärka barnkonsekvensanalysen.

Då utskottet anser att regler om barnkonsekvensanalys i kyrkomötet inte ska införas på det sätt som föreslås finner utskottet att motionen ska avslås i vad avser punkt 1 och 2.

Beträffande punkt 3 i motionen finns regler om barnkonsekvensanalys redan i kyrkoordningen varför utskottet föreslår avslag av det skälet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:14 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:14 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:14 punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2013:14 av Ylva Wahlström, Stärk barnkonsekvensanalysen

1. Kyrkomötet beslutar att alla motioner ska innehålla något om barnkonsekvensanalys/barnkonventionen.
2. Kyrkomötet beslutar att i varje bearbetning av tjänstemän och utskotten ska även barnkonsekvensanalys/barnkonventionen finnas med.
3. Kyrkomöte beslutar att kyrkostyrelsen ska hantera sina ärenden på liknande sätt.

Bakgrund

Till 2009 års kyrkomöte förelåg två motioner som behandlade frågan om barnkonsekvensanalys. Motionärerna argumenterade för att genomförandet av en barnkonsekvensanalys inför beslut är viktigt, bl.a. för att Svenska kyrkans verksamhet därmed också ska genomsyras av barnkonventionens grundtankar. Vidare framfördes att genomförandet av en barnkonsekvensanalys är angeläget för att Svenska kyrkan ska kunna vara trogen sin uppdragsgivare och trovärdig som folkkyrka.

I betänkandet Kl 2009:6 föreslog Kyrkolivsutskottet kyrkomötet att bifalla motion 2009:55 om införande av en paragraf om barnkonsekvensanalys i kyrkoordningen och motion 2009:9 i den del som den avsåg att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför varje beslut.

Utskottet menade att den skrivning om barnets särställning som finns i kyrkoordningen behövde få stöd genom att konkretiseras. Man pekade på att kyrko-

ordningen är styrdokument för hela kyrkan och menade att om frågan synliggörs i kyrkoordningen, är det en signal till stift och församlingar att frågan om barns rättigheter inte är något som bara kan överlämnas till några eldsjälarna i barn- och ungdomsverksamheten.

Kyrkostyrelsen föreslog i sin skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* (KsSkr 2012:3) att det ska införas krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar och samfälligheter som på stift och nationell nivå. Det ansågs angeläget att barnkonsekvensanalyser blir en naturlig del i beredningen av de ärenden som beslutas inom Svenska kyrkan. För att åstadkomma detta är det viktigt att krav på barnkonsekvensanalys framgår av kyrkoordningen.

För den lokala nivån föreslogs krav på barnkonsekvensanalys inför beslut gälla för såväl fullmäktige/samfälliga fullmäktige som för kyrkorådet/kyrkonämnden. Innebörden i detta var att barnkonsekvensanalys ska göras av kyrkorådet/kyrkonämnden eller den nämnd som bereder ett ärende inför beslut. Kyrkorådet/kyrkonämnden ska också göra en barnkonsekvensanalys i sådana ärenden där kyrkorådet/kyrkonämnden självt beslutar. På samma sätt föreslogs kravet på barnkonsekvensanalys på stiftsnivån gälla såväl inför beslut i stiftsfullmäktige som i ärenden som stiftsstyrelsen själv handlägger.

När det gäller den nationella nivån föreslog kyrkostyrelsen att det införs ett krav på att barnkonsekvensanalys ska göras när kyrkostyrelsen handlägger egna ärenden, på motsvarande sätt som föreslås för kyrkorådet och stiftsstyrelsen.

Kyrkostyrelsen föreslog inte något krav på barnkonsekvensanalys inför de beslut som fattas i kyrkomötet. Skälet till detta var att det på den nationella nivån inte sker någon motsvarande beredning av kyrkostyrelsen inför beslut i kyrkomötet som på den lokala och regionala nivån. För att åstadkomma barnkonsekvensanalyser inför beslut i kyrkomötets alla ärenden skulle det därför behöva införas ett krav när det gäller den beredning som sker i kyrkomötets utskott. Kyrkostyrelsen bedömde detta knappast rimligt eller ens praktiskt genomförbart utifrån de förutsättningar som utskottsarbetet bedrivs idag. Kyrkostyrelsen menade vidare att en barnkonsekvensanalys som tas fram under utskottsberedningen av ett ärende i kyrkomötet torde av praktiska skäl aldrig kunna bli något annat än en ”tom pappersprodukt”. Det skulle snarare göra mer skada än nytta att låta utskotten genomföra barnkonsekvensanalyser som av praktiska skäl inte kan hålla den kvalitet som måste eftersträvas.

Organisationsutskottet tillstyrkte (O 2012:1) kyrkostyrelsens förslag. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2013:14 punkterna 1–3.

Innebörden av det vid 2012 års kyrkomöte fattade beslutet om barnkonsekvensanalys är att en barnkonsekvensanalys ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut på lokal- och regionalplanet och att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastoralprogram. Vidare ska på nationell nivå en barnkonsekvensanalys göras inför beslut i kyrkostyrelsen enligt 12 kap. 3 §

I motionen föreslås att det redan på motionsstadiet ska finnas något om barnkonsekvensanalys/barnkonventionen och att detta sedan ska finnas i den bearbetning som görs av tjänstemän och utskott.

Kyrkorättsutskottet konstaterar att barnkonsekvensanalyser ska göras inför beslut. Den synpunkt som kyrkostyrelsen anförde i skrivelsen till 2012 års kyrkomöte, att barnkonsekvensanalyser under utskottsberedningen av ett ärende i kyrkomötet inte torde bli annat än en pappersprodukt, ser utskottet som realistisk.

Kyrkorättsutskottet föreslår av ovan nämnda skäl att samtliga punkter i motionen ska avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:6

Huvudmannaskap för begravningsverksamheten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:59 om att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av ett förändrat huvudmannaskap. Kyrkorättsutskottet finner, bl.a. mot bakgrund av att de skäl som låg till grund för den nuvarande ordningen med Svenska kyrkan som huvudman för begravningsverksamheten alltså är bärande, att det saknas skäl att utreda eventuella konsekvenser av ett förändrat huvudmannaskap. Kyrkorättsutskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:59.

Motionens förslag

Motion 2013:59 av Ola Isacsson och Anders Roos, Huvudmannaskap för begravningsverksamheten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av ett förändrat huvudmannaskap för begravningsverksamheten.

Bakgrund

Principöverenskommelsen och regelverket

I regeringens proposition (prop. 1995/96:80) om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan, som låg till grund för riksdagens principbeslut om relationsförändringen, föreslogs att huvudmannaskapet för de allmänna begravningsplatserna bör ligga kvar hos Svenska kyrkan. Som motiv angavs bl.a. att kyrkan sköter förvaltningen av sina begravningsplatser på ett föredömligt sätt och att det fanns ett starkt stöd för denna ordning bland remissorganen. I principbeslutet fastslogs även att finansieringen av begravningsverksamheten ska vara lokalt förankrad och vara en del av kyrkoavgiften för dem som är medlemmar i Svenska kyrkan. I nämnda proposition uttalade regeringen bl.a. att det fortsatt är rimligt att staten ställer krav på att Svenska kyrkan ska upprätthålla en demokratiskt uppbyggd rikstäckande verksamhet¹ och att en förutsättning för detta är att förändringarna av relationen mellan staten och kyrkan inte innebär någon drastisk försämring av kyrkans ekonomi. Regeringen konstaterade även att Svenska kyrkan genom församlingarna ska ansvara för det allmänna intresset att

1 Se bl.a. 2 § lag (1998:1591) om Svenska kyrkan.

vårda de kulturhistoriskt intressanta församlingskyrkorna och värdefull kultur-egendom i övrigt. Detta innebar, enligt regeringen, att Svenska kyrkan borde erbjudas kostnadsfri uppbördshjälp av staten, under förutsättning att hjälpen kan inordnas i det gällande uppbördssystemet.²

Alla som är folkbokförda i Sverige är enligt 9 kap. 1 § i begravningslagen (1990:1144) skyldiga att betala en inkomstrelaterad begravningsavgift. Begravningsavgiften ska enligt 9 kap. 2 § nämnda lag betalas till den huvudman inom vars förvaltningsområde den avgiftsskyldige är folkbokförd. För medlemmar i Svenska kyrkan räknades begravningsavgiften fram till den 1 januari 2013 in i kyrkoavgiften. Att begravningsavgiften skulle räknas in i kyrkoavgiften för Svenska kyrkans medlemmar tillkom som ett led i kyrka-statreformen. 2005 års kyrkomöte uttalade dock att en bättre ordning vore att den kyrkotillhörige betalade en kyrkoavgift och en begravningsavgift och gav kyrkostyrelsen i uppdrag att hos regeringen verka för att lagstiftningen skulle ändras i enlighet därmed (se motion 2005:7 och 2005:31 samt betänkande Kr 2005:3). Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2013 är begravningsavgiften fristående från kyrkoavgiften även för dem som är medlemmar i Svenska kyrkan och avgiften fastställs av Kammarkollegiet. Begravningsavgiften är fortsatt beroende av storleken på den enskildes inkomst och huvudmannen har ett avgörande inflytande på avgifterna genom att avgiftssatsen fastställs på förslag av huvudmännen och betalas till den huvudman inom vars förvaltningsområde den avgiftsskyldige är folkbokförd (se vidare prop. 2011/12:51 *Några begravningsfrågor*).

Införandet av enhetlig begravningsavgift och förändrad folkbokföring

I Begravningsutredningen, SOU 2009:79 *Några begravningsfrågor*, som föregick det ovan nämnda lagstiftningsärendet föreslogs även att avgiftssatsen för begravningsavgiften skulle vara enhetlig inom en kommun. Syftet med förslaget var att utgöra ett första steg i en omorganisation inom Svenska kyrkan som skulle resultera i en verksamhet med en begravningshuvudman per kommun. Svenska kyrkan har yttrat sig över betänkandet (se nedan). Regeringen avstod att i prop. 2011/12:51 *Några begravningsfrågor* föreslå någon ändring i denna del. Som skäl angav regeringen bl.a. att Folkbokföringsutredningens förslag var under beredning (se nedan) och att regeringen inte mer än nödvändigt, med respekt för principöverenskommelsen mellan staten och Svenska kyrkan, ville föregripa Svenska kyrkans eget arbete med Strukturutredningen (SKU 2011:2 *Närhet och samverkan*) som då var under remissbehandling.

Den 21 mars 2013 beslutade regeringen propositionen *Folkbokföringen i framtiden* (prop. 2012/13:120). Riksdagen beslutade den 29 maj 2013 att bifalla propositionen. Beslutet föregicks av i huvudsak två utredningar; Folkbokföringsutredningen SOU 2009:75 *Folkbokföringen* och Finansdepartementets promemoria (från den 6 februari 2012) *Ny hantering av begravnings- och kyrkoavgifterna*. Svenska kyrkan har yttrat sig över utredningarna (se nedan). Riksdagens beslut innebär bl.a. att folkbokföring inte längre ska ske i en församling inom Svenska kyrkan samt att en enhetlig begravningsavgift ska införas för de begravningshuvudmän som tillhör Svenska kyrkan. Regeringen konstaterade att förhållandet att folkbokföringen inte längre kommer att ske i en territoriell församling inom Svenska kyrkan främst får konsekvenser för Svenska kyrkan och för hanteringen av begravningsavgifterna. Regeringen konstaterade

² Se även t.ex. prop. 1998/99:38 *Staten och trossamfunden* s. 214 samt 16 § lag (1998:1593) om trossamfund.

även att Begravningsutredningens förslag (SOU 2009:79, om en avgiftssats per kommun) skulle eliminera de problem förknippade med uttaget av begravningsavgift som förslaget om ändrad folkbokföring medför, men att förslaget mot bakgrund av att en församling kan finnas i mer än en kommun skulle innebära ett alltför stort ingrepp i Svenska kyrkans självbestämmande och organisation. Regeringen valde därför i stället att föreslå en enhetlig avgiftssats för den begravningsverksamhet som bedrivs av huvudmännen inom Svenska kyrkan, men däremot inte för de kommunala huvudmännen. Den nya ordningen innebär att avgiftssatsen ska beräknas på motsvarande sätt som i dag men i stället för att detta görs för varje församling för sig ska Kammarkollegiet fastställa en enhetlig avgiftssats med beaktande av samtliga Svenska kyrkans huvudmäns kostnader.

Beslutet att utmönstra församling ur folkbokföringen och förslaget om en enhetlig begravningsavgift träder i kraft den 1 januari 2016.

Regeringen har, vilket aviserades i propositionen, initierat en utredning där frågan om hur även avgifterna för begravningsverksamheten i Stockholms och Tranås kommuner kan inlemmas i systemet med en enhetlig begravningsavgiftssats. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 december 2013 (se vidare kommittédirektiv 2013:2013:67).

Svenska kyrkans inställning till lagstiftningsärendena

Svenska kyrkan har, som tidigare nämnts, yttrat sig i de lagstiftningsärenden som redogjorts för ovan.

Beträffande Begravningsutredningen (SOU 2009:79) avstyrkte Svenska kyrkan de förslag i betänkandet som innebar ingrepp i Svenska kyrkans rätt att bestämma över den egna organisationen, dvs. de förslag som anknöt till målet att det ska finnas högst en begravningshuvudman per kommun. Kyrkostyrelsen betonade bl.a. att utredningens förslag stred mot principöverenskommelsen (se närmare yttrande Ks 2009:851).

Beträffande Folkbokföringsutredningen (SOU 2009:75) avstyrkte Svenska kyrkan i första hand utredningens förslag om att folkbokföring inte längre ska ske i territoriell församling inom Svenska kyrkan. I andra hand anförde kyrkostyrelsen att staten skulle ge stöd till Svenska kyrkan för att minska de för Svenska kyrkan negativa effekterna bl.a. genom att fortsatt ge tillgång till de register och databaser som krävs för att kunna hänföra medlemmar till rätt församling och uppgifter för att begravningshuvudmännen inom Svenska kyrkan ska kunna fullgöra sina skyldigheter (se närmare yttrande Ks 2009:906).

I remissyttrande över Finansdepartementets promemoria *Ny hantering av begravnings- och kyrkoavgifterna* avstyrkte Svenska kyrkan utredningens förslag. Kyrkostyrelsen anförde bl.a. att det även för en enskild individ som inte är medlem i Svenska kyrkan är viktigt att veta till vilken huvudmans förvaltningsområde man hör, eftersom det är i relation till den huvudmannen som man kan göra gällande sina rättigheter enligt begravningslagen. Det betonades även att det för huvudmännen är väsentligt att veta vilken befolkning man har ett ansvar för i sin myndighetsutövning. Vidare angavs att uppgiften behövs för att man som huvudman ska kunna beräkna kostnaderna för begravningsverksamheten och att den clearingmodell som finns bygger på att det går att hänföra en enskild individ till en specifik huvudman. När det gäller den enhetliga begravningsavgiften konstaterade kyrkostyrelsen att den ambition som fanns i den tidigare Begravningsutredningens förslag fullföljs men att ett ytterligare steg tas när förslaget gäller hela riket. Styrelsen underströk att syftet med en enhetlig avgiftssats skulle gå förlorad om inte alla huvudmän är med i systemet. Det betonades slutligen att förslaget också innebär ökade kostnader för Svenska kyrkan genom att de interna datasystemen måste

anpassas och att en del av kyrka-statreformen var att Svenska kyrkan skulle garanteras kostnadsfri uppbördshjälp (se närmare yttrande Ks 2012/115).

Efter att regeringen beslutat om propositionen *Folkbokföringen i framtiden* (prop. 2012/13:120, som redogjorts för ovan) framförde kyrkostyrelsen i en skrivelse till regeringen bl.a. följande. En förutsättning för genomförandet av den föreslagna nya hanteringen av begravningsavgifterna bör vara att även de kommunala huvudmännen omfattas av utjämningen. Om det skulle visa sig att det enligt utredningen inte är möjligt att inlemma de kommunala huvudmännen i systemet bör en annan lösning hittas på hur begravningsavgiften ska hanteras. För att ligga i linje med den föreslagna modellen torde det vara möjligt att Kammarkollegiet i stället beräknar en genomsnittlig avgift för alla huvudmän inom en kommun. Svenska kyrkan är villig att bidra med en konstruktiv lösning i båda dessa frågor.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Vid kyrkomötet år 2003 behandlades motion 2003:20 där Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten berördes. Kyrkomötet avslag motionen på förslag av Kyrkorättsutskottet. Utskottet menade i sitt betänkande Kr 2003:4 att Svenska kyrkan ombesörjer begravningsverksamheten på ett bra sätt, att verksamheten är ett naturligt inslag i kyrkans verksamhet samt att de skäl som låg till grund för beslutet om nuvarande ordning inte har förändrats.

Vid kyrkomötet 2004 behandlades motion 2004:6 med förslag om att driva frågan att förmå regeringen utreda ett annat huvudmannaskap för begravningsverksamheten för icke-kristna trosbekännare. Motionen avslogs på förslag av Kyrkorättsutskottet, betänkande Kr 2004:3, som anförde att Svenska kyrkan har anförtrodd uppgiften av staten, att det inte framförts några önskemål från samhällets sida om en ändring och att det därmed inte är en angelägenhet för Svenska kyrkan att ta initiativ till en förändring.

Behandling i riksdagen

Riksdagen har vid motionsbehandling vid ett antal tillfällen, senast under riksåret 2011/12, behandlat frågan om Svenska kyrkan som huvudman för begravningsverksamheten. Samtliga motioner har på förslag av konstitutionsutskottet avslagits med motiveringen att det saknas skäl att förorda en ändring eller omprövning av relationerna mellan staten och Svenska kyrkan (Riksdagens betänkanden 2011/12:KU12, 2002/03:KU20 och 2008/09:KU7, 2000/01:KU1).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar avslå motion 2013:59.

I motionen föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av ett förändrat huvudmannaskap för begravningsverksamheten.

Frågan har tidigare varit föremål för behandling av såväl kyrkomötet som Sveriges riksdag. Kyrkorättsutskottet konstaterar att riksdagen så sent som under riksåret 2011/12 anförde att det saknas skäl att förorda en ändring eller omprövning av relationerna mellan staten och Svenska kyrkan.

I enlighet med vad Kyrkorättsutskottet uttalade vid kyrkomötet år 2003 när frågan senast behandlades (Kr 2003:4) menar utskottet att Svenska kyrkan alltså ombesörjer begravningsverksamheten på ett bra sätt och att den är en naturlig och viktig del i Svenska kyrkans arbete. De skäl som låg till grund för beslutet om den nuvarande ordningen med Svenska kyrkan som huvudman för begravningsverk-

samheten är alltså bärande. Det saknas därför skäl för Svenska kyrkan att utreda eventuella konsekvenser av ett förändrat huvudmannaskap. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Kr 2013:6

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Migelle Wikström, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Utskottet förslag till beslut i Kr 2013:6 borde ha varit: kyrkomötet beslutar uppdraga åt kyrkostyrelsen att utreda konsekvenserna av ett förändrat huvudmannaskap för begravningsverksamheten.

Vi anser också att utskottets övervägande i tredje stycket borde haft följande lydelse:

I enlighet med vad Kyrkorättsutskottet uttalade vid kyrkomötet år 2003 när frågan senast behandlades (Kr 2003:4) menar utskottet att Svenska kyrkan alltså ombesörjer begravningsverksamheten på ett bra sätt och att den alltså är en naturlig och viktig del i Svenska kyrkans arbete. Genom de förändringar som skett i samhället och i begravningssektorn och de av staten ensidigt fattade besluten om förändringar i folkbokföringen och införandet av en gemensam begravningsavgift det inte längre finns den samsyn som rådde vid relationsförändringen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000.

Av hävd är det visserligen så att kyrklig församling och ansvaret att begrava de döda hört samman under överskådlig tid. Vidare är det närmast universellt att religiös tillhörighet och formerna för begravningsverksamhet hör samman. Utskottet menar dock att detta inte med nödvändighet innebär att Svenska kyrkan även är huvudman för begravningsverksamheten.

Det finns därför skäl för Svenska kyrkan att utreda eventuella konsekvenser av ett förändrat huvudmannaskap.

Anders Roos och Thelma Olsson Bylin

Särskild mening

Jag instämmer i reservationen av Anders Roos och Thelma Olsson Bylin.

Anneli Rosén

Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2013:7

Lag om Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:77 som innefattar förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att lagen om Svenska kyrkan upphör och i tillämpliga delar överflyttas till lagen om trossamfund och till kyrkoordningen.

Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:77.

Motionens förslag

Motion 2013:77 av Birgit Friggebo m.fl., Lag om Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att Lag om Svenska kyrkan (1998:1591) upphör och att tillämpliga delar överflyttas till Lag om trossamfund (1998:1593) och till Svenska kyrkans kyrkoordning.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:77 i Ln 2013:14y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Lagen om Svenska kyrkan trädde i kraft den 1 januari 2000. Förslag om en ramlagstiftning för Svenska kyrkans del framfördes först i den s.k. ERK-utredningens betänkande *Ekonomi och rätt i kyrkan* (SOU 1992:9). Den föreslagna modellen för reglering av förhållandet mellan staten och Svenska kyrkan vid en relationsförändring fördes, efter ett positivt remissutfall, vidare av Kyrkoberedningen i dess betänkande *Staten och trossamfunden* (SOU 1994:42).

I regeringens proposition (Prop. 1995/96:80), som ledde fram till riksdagens principbeslut om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan, togs fasta på den modell för lagstiftning som tidigare presenterats. Som motiv för en särskild lag för Svenska kyrkan åberopades att staten skulle medverka till att Svenska kyrkans karaktär och identitet bevarades. Mot att införa en enda gemensam lag för alla trossamfund anfördes att Svenska kyrkan skulle få en alltför stor tonvikt med en sådan lag i beaktande av de frågor vilka krävde en reglering. När regeringen därefter lade fram propositionen (Prop. 1997/98:116) med förslag till slutlig reglering av förhållandet mellan staten och Svenska kyrkan byggde det på en lag med bestämmelser gemensamma för alla trossamfund och en lag med särskild reglering av Svenska kyrkans förhållanden.

Det nuvarande förhållandet mellan staten och Svenska kyrkan är resultatet av en lång historisk utveckling där skilda principiella utgångspunkter spelat större eller mindre roll för skeendet. Den långa gemensamma historien motiverar att staten genom en särskild lag anger de ramar inom vilka Svenska kyrkan även i fortsättningen skall verka.

Regeringen konstaterade också att 1995 års principbeslut utgör en kompromiss mellan å ena sidan nödvändigheten att ta hänsyn till Svenska kyrkans särställning på grund av den långa historiska utvecklingen och den stora andelen tillhöriga samt å andra sidan önskemålet om att öka jämställdheten mellan trossamfunden.

Tidigare behandling av motioner i kyrkomötet

Kyrkomötet 2001 behandlade en motion med den huvudsakliga innebörden att lagen om Svenska kyrkan skulle upphävas (Mot 2001:30). Kyrkomötet avslag mot motionen på Kyrkorättsutskottets förslag (Kr 2001:1). Utskottet motiverade sitt förslag till avslag med att lagen om Svenska kyrkan skulle ses som en av flera delar i det reformpaket som den förändrade relationen mellan staten och Svenska kyrkan utgjorde och att det inte var möjligt att bryta ut delar ur detta utan att det kunde få återverkningar på andra delar.

Vid kyrkomötet 2009 behandlades en motion (Mot 2009:46) med förslag om att kyrkomötet skulle uppdraga till kyrkostyrelsen att framlägga en utredning om konsekvenserna att lagen om Svenska kyrkan avskaffas och att innehållet i tillämpliga delar flyttas över till lagen (1998:1593) om trossamfund och till kyrkoordningen. Även denna motion avslogs av kyrkomötet på Kyrkorättsutskottets förslag (Kr 2009:5), med samma motivering som motionen från 2001. Kyrkorättsutskottet anförde vidare att då nuvarande reglering inte varit till förfång för kyrkans verksamhet så ska inte kyrkan ta initiativ till någon förändring.

Kyrkomötet behandlade 2012 en motion (Mot 2012:29) om att ersätta lag om Svenska kyrkan med ett ”konkordat”. Kyrkomötet avslag på Kyrkorättsutskottets förslag (Kr 2012:2) motionen med motiveringen att det inte har inträffat något sedan år 2009 som ändrar inställningen i frågan. Motiven till att ha kvar lagen om Svenska kyrkan gäller fortfarande.

Efter relationsändringen har det också väckts motioner i riksdagen med krav om att lagen om Svenska kyrkan ska avskaffas. Samtliga sådana motioner har avslagits av riksdagen på förslag av konstitutionsutskottet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:77.

Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan utgör en del i den överenskommelse som träffades mellan Svenska kyrkan och staten inför de ändrade relationerna. Den innehåller sådant som är väsentligt för att beskriva Svenska kyrkans särskilda karaktär. I den meningen skiljer den sig avsevärt från den mer allmängiltiga reglering som finns i lagen (1998:1593) om trossamfund till vilken lag föreslås att lagen om Svenska kyrkan överförs i tillämpliga delar. Även om vissa bestämmelser skulle kunna uppfattas som krav som staten ställer på Svenska kyrkan, exempelvis att vara en öppen folkkyrka med en demokratisk organisation och bedriva en rikstäckande verksamhet, är de samtidigt ett uttryck för Svenska kyrkans syn på sig själv. I regleringen vid relationsändringen ingick bl.a. prästlönetillgångarnas förvaltning och tillgodogörandet av deras avkastning, huvudmannaskapet för begravningsverksamheten, ersättning för antikvariska kostnader vid vård och underhåll av kyrkliga

kulturminnen och stöd vid uppbörd av kyrkoavgifterna. Enligt utskottets mening är det olämpligt att bryta ut och förändra en fundamental del i denna helhet.

Läronämnden har i yttrande (Ln 2013:14 y) uttalat att kyrkans relation till staten har läromässiga implikationer. Denna relation kan, enligt läronämnden, rättsligt regleras på olika sätt.

Utskottet vill i sammanhanget vidare lyfta fram det faktum att enligt 8 kap. 2 § första stycket fjärde punkten regeringsformen ska föreskrifter om grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund meddelas genom lag. Ändring och upphävande av sådan lag ska enligt 8 kap. 18 § andra stycket regeringsformen ske antingen genom två likalydande beslut med mellanliggande riksdagsval eller genom endast ett beslut om minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av riksdagens ledamöter röstar för beslutet.

Kyrkorättsutskottet anser att motiven till att ha kvar lagen om Svenska kyrkan som uttalats av kyrkomötet vid tidigare behandling av frågan fortfarande gäller. Motionen ska alltså avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Vanja Björsson, Jan-Erik Forsberg, Mari Lönnerblad, Christina Andersson, Anki Erdmann, Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Thelma Olsson Bylin, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Anna Malmqvist.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Carola Björkman, Louise Callenberg, Jörgen Silén, Gunnar Bredin, Lena Lindström, Anneli Rosén, Helena Klahr Fast, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskoparna Thomas Söderberg och Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Vi instämmer i utskottets förslag om avslag på motion 2013:77 på grund av att frågan är av sådan dignitet att den kräver ytterligare beredning. En sådan översyn kan komma att beröra många områden vad gäller Svenska kyrkans relation till staten.

Däremot anser vi att Svenska kyrkan aktivt måste förbereda sig på en utveckling där dess offentlighetsrättsliga ställning blir liknande den som gäller för andra registrerade trossamfund.

Under de år som gått sedan relationerna mellan Svenska kyrkan och staten förändrades har staten ensidigt fattat beslut som i ett längre perspektiv riskerar att göra lagen om Svenska kyrkan obsolet. Exempel på detta är frågorna kring folkbokföring, nationellt enhetlig begravningsavgift och rätten till tjänstledighet i samband med kyrkliga förtroendeuppdrag.

Vidare anser vi att Svenska kyrkan bör välkomna och eftersträva en utveckling där den utan inblandning från staten själv får definiera sig som kyrka och trossamfund. Svenska kyrkan måste få bestämma över sina egna inre angelägenheter och stå på egna ben.

Mikael Härdig, Anna-Karin Westerlund, Johan Carlsson, Anders Roos och Thelma Olsson Bylin

Särskild mening

Vi instämmer i utskottets förslag om avslag på motion 2013:77 på grund av att frågan är av sådan dignitet att den kräver ytterligare beredning. En sådan översyn kan komma att beröra många områden vad gäller Svenska kyrkans relation till staten.

Däremot anser vi att Svenska kyrkan aktivt måste förbereda sig på en utveckling där dess offentlighetsrättsliga ställning blir liknande den som gäller för andra registrerade trossamfund.

Under de år som gått sedan relationerna mellan Svenska kyrkan och staten förändrades har staten ensidigt fattat beslut som i ett längre perspektiv riskerar att göra lagen om Svenska kyrkan obsolet. Exempel på detta är frågorna kring folkbokföring, nationellt enhetlig begravningsavgift och rätten till tjänstledighet i samband med kyrkliga förtroendeuppdrag.

Vidare anser vi att Svenska kyrkan bör välkomna och eftersträva en utveckling där den utan inblandning från staten själv får definiera sig som kyrka och trossamfund. Svenska kyrkan måste få bestämma över sina egna inre angelägenheter och stå på egna ben.

Gunnar Bredin, Anneli Rosén, Georg Lagerberg, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt

Lag om Svenska kyrkan

Läronämndens yttrande över motion 2013:77

I överensstämmelse med yttrande Ln 2012:10y anför Läronämnden: "Läronämnden menar att kyrkans relation till staten har läromässiga implikationer. Denna relation kan rättsligt regleras på olika sätt."

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.

Kyrkomötets skrivelser
KmSkr 2013:1–27

Kyrkomötets skrivelser

- KmSkr 2013:1 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012
- KmSkr 2013:2 Verksamhetsindelningen i redovisningen
- KmSkr 2013:3 Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat
- KmSkr 2013:4 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan
- KmSkr 2013:5 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning
- KmSkr 2013:6 Behörighet som arbetsledare
- KmSkr 2013:7 Benämning på befattningar som präst
- KmSkr 2013:8 Demokratifrågor
- KmSkr 2013:9 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd
- KmSkr 2013:10 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
- KmSkr 2013:11 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
- KmSkr 2013:12 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsnämnd
- KmSkr 2013:13 Valfrågor
- KmSkr 2013:14 Kyrkliga begravningsbyråer
- KmSkr 2013:15 Kyrkofullmäktiges storlek
- KmSkr 2013:16 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang
- KmSkr 2013:17 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration
- KmSkr 2013:18 Konfirmation
- KmSkr 2013:19 HBT-certifikat
- KmSkr 2013:20 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet
- KmSkr 2013:21 Nya sätt att ge kollekt
- KmSkr 2013:22 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet
- KmSkr 2013:23 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission
- KmSkr 2013:24 Ändringar i kyrkoordningen m.m.
- KmSkr 2013:25 Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet
- KmSkr 2013:26 Minska krånglet
- KmSkr 2013:27 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014-2016

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:1

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

Till kyrkostyrelsen

Budgetutskottet 2013:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Budgetutskottets förslag i betänkande B 2013:2 beslutat dels att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2012, dels att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2012.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:2

Verksamhetsindelningen i redovisningen

Till kyrkostyrelsen

Ekonomi- och egendomsutskottet 2013:2 Verksamhetsindelningen i redovisningen

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Ekonomi- och egendomsutskottets förslag i betänkande EE 2013:2 beslutat att med anledning av motion 2013:52 av Hans-Olof Andrén uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en ändamålsenlig redovisningsmodell för församlingar och pastorat.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:3

**Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska
gränsbygdspastorat**

Till kyrkostyrelsen

*Ekonomi- och egendomsutskottet 2013:6 Kompensation för utebliven kyrkoavgift
för nordiska gränsbygdspastorat*

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Ekonomi- och egendomsutskottets förslag i betänkande EE 2013:6 beslutat att med anledning av motion 2013:96 av Rune Wallmyr uppdra till kyrkostyrelsen att utfärda tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem, innebärande att man inom utredningens ram också ska utreda möjlighet till ekonomisk kompensation för församlingar och pastorat i gränsbygder till följd av bortfall av kyrkoavgifter.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:4

**Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor
om tillhörighet till Svenska kyrkan**

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:1 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:1 beslutat att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) med den av utskottet föreslagna justeringen, enligt utskottets bilaga 1.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:5

Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:2 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:2 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) enligt utskottets bilaga 1.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:6

Behörighet som arbetsledare

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:7 Behörighet som arbetsledare

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:7 beslutat att bifalla motion 2013:37 av Bo Hanson att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag till kyrkomötet om sådan ändring i kyrkoordningen att till de befattningsinnehavare, som ska ha ”förklarat sig beredda att i alla uppgifter tjänstgöra tillsammans med andra som vigts till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst oavsett deras kön” (34 kap. 9 § i kyrkoordningen), även ska höra arbetsledande komministrar och arbetsledande diakoner.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:7

Benämning på befattningar som präst

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:8 Benämning på befattningar som präst

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:8 beslutat att bifalla motion 2013:63 av Kjell Petersson och Leif Nordlander att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som bör användas.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:8

Demokratifrågor

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:9 Demokratifrågor

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:9 beslutat att bifalla motion 2013:70 av Sven Kragh att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsammans med stiftens initiera ett fördjupat samtal om demokratin i kyrkan mellan företrädare för kyrkans demokratiska organisation och kyrkans ämbete på lokal nivå.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:9

**Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans
överklagandenämnd**

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:13 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:13 beslutat att lägga verksamhetsberättelsen 2012 för Svenska kyrkans överklagandenämnd till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:10

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Till kyrkostyrelsen

Tillsyns- och uppdragsutskottet 2013:14 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag i betänkande TU 2013:14 beslutat att lägga verksamhetsberättelsen 2012 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:11

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:1 beslutat att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i 11 kap. 6 a §, andra stycket i kyrkoordningen med den justeringen att orden "som ledamöter" utgår samt att anta kyrkostyrelsens förslag till ändring i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3).

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2012

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:12

Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2013:2 Verksamhetsberättelse år 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:2 beslutat att lägga verksamhetsberättelsen 2012 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:13

Valfrågor

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2013:4 Valfrågor

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:4 att med bifall till motion 2013:40 av Tomas Jansson m.fl. besluta att 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen ska upphöra att gälla samt att denna ändring träder i kraft den 1 januari 2014.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:14

Kyrkliga begravningsbyråer

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:5 beslutat

att med anledning av motion 2013:86 punkt 1 av Karin Perers och Anna Lundblad Mårtensson uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra gränsdragningen mellan Svenska kyrkans huvudmannaskap för begravningsverksamheten och kyrklig näringsverksamhet i samband med begravning. Kyrkostyrelsen ska analysera frågan och redovisa sin analys till kyrkomötet.

att med anledning av motion 2013:86 punkt 4 uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg med utgångspunkt i biskopsbrevet om begravning, i likhet med den tidigare nationella kraftsamlingen mot barn och unga.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:15

Kyrkofullmäktiges storlek

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2013:6 Kyrkofullmäktiges storlek

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:6 beslutat att med anledning av motion 2013:28 av Inger Gustafsson uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en analys av och eventuellt föreslå ändringar när det gäller de förändrade kraven på minimiantalet fullmäktigeledamöter i församlingar och pastorat.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:16

**Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga
arrangemang**

Till kyrkostyrelsen

*Organisationsutskottet 2013:9 Nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga
arrangemang*

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:9 beslutat att med anledning av motion 2013:38 av Carina Etander Rimborg uppdra till kyrkostyrelsen att se över behov och förutsättningar för att ta fram en policy om nomineringsgruppernas möjligheter att delta vid kyrkliga arrangemang som anordnas av nationell nivå och stift.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:17

Vissa frågor om de kyrkliga valens administration

Till kyrkostyrelsen

Organisationsutskottet 2013:14 Vissa frågor om de kyrkliga valens administration

Kyrkomötet har den 19 november 2013 enligt Organisationsutskottets förslag i betänkande O 2013:14 beslutat att med anledning av motionerna 2013:11, 39 och 45 uppdra till kyrkostyrelsen att inom ramen för en utvärdering av 2013 års kyrkoval göra en fördjupad analys av de frågeställningar som utskottet berört och eventuellt andra frågor samt återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar som berör de kyrkliga valens administration.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 19 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:18

Konfirmation

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2013:5 Konfirmation

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2013:5 beslutat att bifalla motion 2013:30 av Sofija Pedersen Videke att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur nationell nivå kan stötta församlingarna kring information om konfirmation samt att bifalla motion 2013:43 av Britt Louise Agrell att uppdra till kyrkostyrelsen att i samråd med stiftet göra en särskild satsning för att uppmärksamma konfirmationens betydelse.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:19

HBT-certifikat

Till kyrkostyrelsen

Kyrkolivsutskottet 2013:9 HBT-certifikat

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2013:9 beslutat att bifalla motion 2013:54 av Irene Gustafsson att uppdra till kyrkostyrelsen att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra HBT-certifikat på arbetsplatser i Svenska kyrkan.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:20

**Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del
av det kyrkliga kulturarvet**

Till kyrkostyrelsen

*Kyrkolivsutskottet 2013:14 Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del
av det kyrkliga kulturarvet*

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Kyrkolivsutskottets förslag i betänkande Kl 2013:14 beslutat att bifalla motion 2013:89 punkt 1 av Britt Louise Agrell och Anna Lundblad Mårtensson att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur nationell nivå fortsättningsvis ska ta sitt ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet samt att bifalla motion 2013:89 punkt 2 att uppdra till kyrkostyrelsen att etablera ett brett samråd kring kyrkomusikens framtida roll i samhällets kulturliv.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:21

Nya sätt att ge kollekt

Till kyrkostyrelsen

Gudstjänstutskottet 2013:3 Nya sätt att ge kollekt

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Gudstjänstutskottets förslag i betänkande G 2013:3 beslutat att med anledning av motion 2013:74 av Erik Sjöstrand uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram och erbjuda församlingarna kostnadseffektiva system för kollekthantering, innefattande fler sätt att ge kollekt än genom kontanter.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:22

**Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och
övertygelsefrihet**

Till kyrkostyrelsen

*Ekumenikuskottet 2013:1 Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och
övertygelsefrihet*

Kyrkomötet har den 20 november 2013 beslutat att bifalla ett av Britta Olinder
under överläggningen framlagt förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att
intensifiera det pågående arbetet för förföljda kristna.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:23

**Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn
och mission**

Till kyrkostyrelsen

Ekumenikutskottet 2013:4 Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Ekumenikutskottets förslag i betänkande Eu 2013:4 beslutat att med bifall till motion 2013:75 av Eva-Maria Munck m.fl. uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de nya dokumenten *Mission and evangelism* och *The Church* från Kyrkornas världsråd.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:24

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Till kyrkostyrelsen

Kyrkorättsutskottet 2013:1 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Kyrkorättsutskottets förslag i betänkande Kr 2013:1 beslutat

att anta förslag till ändringar i 8, 38, 41 och 46 kap. i kyrkoordningen enligt utskottets bilaga 1.

att kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra att gälla.

att kyrkomötets beslut (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni ska upphöra att gälla.

i fråga om kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga att 8 § ska upphöra att gälla.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:25

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Till kyrkostyrelsen

Kyrkorättsutskottet 2013:2 Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Kyrkorättsutskottets förslag i betänkande Kr 2013:2 beslutat att anta utskottets förslag till ändringar i 2 och 4 kap. i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) enligt utskottets bilaga 1.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:26

Minska krånglet

Till kyrkostyrelsen

Kyrkorättsutskottet 2013:3 Minska krånglet

Kyrkomötet har den 20 november 2013 enligt Kyrkorättsutskottets förslag i betänkande Kr 2013:3 beslutat att uppdra åt kyrkostyrelsen att påskynda kyrkostyrelsens arbete med en översyn av kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser samt årligen lämna en rapport till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Kyrkomötet
Kyrkomötets skrivelse 2013:27

**Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån
åren 2014-2016**

Till kyrkostyrelsen

Budgetutskottet 2013:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014-2016

Kyrkomötet har den 20 november 2013 beslutat i enlighet med Budgetutskottets förslag i betänkande B 2013:1 punkterna 1-9.

Betänkandet och ärendet överlämnas till kyrkostyrelsen.

Uppsala den 20 november 2013

Gunnar Sibbmark

/Anders Lindberg

Personregister

Personregister över biskopar, ledamöter och tjänstgörande ersättare i kyrkomötet med uppdrag beslutade av kyrkomötet.

Personregistret innehåller följande uppgifter: Namn, födelseår, stift, nomineringsgrupp, stolsnummer, uppdrag, ledighet och ersättare, inlämnade motioner.

Förkortningar:

Km	Kyrkomötet
G	Gudstjänstutskottet
O	Organisationsutskottet
TU	Tillsyns- och uppdragsutskottet
EE	Ekonomi- och egendomsutskottet
Eu	Ekumenikutskottet
Kl	Kyrkolivsutskottet
B	Budgetutskottet
Kr	Kyrkorättutskottet
Ks	Kyrkostyrelsen
AN	Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
VN	Svenska kyrkans valprovsnämnd
ÖN	Svenska kyrkans överklagandenämnd
NIMD	Nämnden för internationell mission och diakoni
U FK	Nämnden för utbildning, forskning och kultur
S	Socialdemokraterna
M	Moderata samlingspartiet
C	Centerpartiet
POSK	Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan
KR	Kristdemokrater i Svenska kyrkan
FiSK	Fria liberaler i Svenska kyrkan
FK	Frimodig kyrka
ÖKA	Öppen kyrka – en kyrka för alla
MPSK	Miljöpartister i Svenska kyrkan
SD	Sverigedemokraterna
ViSK	Vänstern i Svenska kyrkan
KSV	Kyrklig samverkan i Visby stift
SPI	Seniorpartiet

A

Adbo, Jerry , 1978, Stockholms stift, S, 231	Kr ledamot
Ledig september och november ersatt av Jörgen Silén	
Agrell, Britt Louise , 1944, Uppsala stift, FiSK, 10	Kl ledamot,
Motion: 28 (Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige), 29 (Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan), 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen), 41 (Möjlighet att välja församling), 42 (Församlingsherde), 43 (Konfirmationens betydelse), 89 (Svenska kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga kulturarvet)	Valberedningen Ks ersättare
Ahlström, Birgit , 1949, Växjö stift, C, 99	G ersättare

Personregister 2013	Alm, Inga , 1952, Uppsala stift, C, 7 Motion: 6 (Minska krånglet)	Eu ledamot, Valberedningen
	Alm, Thore , 1936, Luleå stift, S, 204 Ersättare september och november för Leif Rönqvist	B ersättare
	Andersson, Aina , 1941, Skara stift, S, 46	O/B ersättare, Valberedningen
	Andersson, Christina , 1959, Härnösands stift, S, 182	Kr ersättare
	Andersson, Margareta , 1948, Växjö stift, C, 93	Kr ledamot, ordf, UFK ersättare
	Andrén, Hans Olof , 1947, Göteborgs stift, POSK, 151 Motion: 27 (Utveckling av finansiella tjänster), 39 (Elektronisk kandidatregistrering), 52 (Redovisningens verksamhets- indelning), 53 (Antalet ledamöter i kyrkomötet)	TU ledamot
	Annér, Evy , 1947, Växjö stift, S, 100	Eu ledamot
	Arheden, Ingela , 1954, Lunds stift, M, 129	O ersättare
	Arvidsson, Torbjörn , 1950, Luleå stift, KR, 197	G ledamot, NIMD ledamot
	Axner, Marta , 1977, Uppsala stift, S, 1	O ledamot, Ks ersättare
	B	
	Backe, Kristina , 1944, Lunds stift, C, 122	Eu ersättare
	Bengtsson, Gustaf , 1981, Strängnäs stift, POSK, 61 Motion: 57 (Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet), 58 (Indirekta val till stiftsfullmäktige)	B ledamot
	Berglin, Linn , 1974, Härnösands stift, S, 179	EE/Kl ersättare
	Berglund, Christina , 1939, Stockholms stift, POSK, 213	
	Bergström, Levi , 1947, Luleå stift, S, 191	Ks ledamot, 1 v ordf
	Bernhardsson, Marcus , 1974, Lunds stift, M, 120	EE ersättare
	Bernövall, Peter , 1946, Västerås stift, POSK, 82 Motion: 27 (Utveckling av finansiella tjänster)	EE ledamot
	Bertius, Ragnhild , 1941, Linköpings stift, POSK, 33 Motion: 27 (Utveckling av finansiella tjänster)	EE ersättare
	Björk, Christer , 1946, Strängnäs stift, M, 60	Kl ersättare, NIMD ersättare
	Björklund, Sven-Erik , 1943, Göteborgs stift, C, 157 Ersättare september och november för Daniel Tisell	O ersättare
	Björkman, Anders , 1948, Linköpings stift, M, 25	Ks ersättare, O ersättare
	Björkman, Carola , 1969, Göteborgs stift, S, 165	O/Kr ersättare

Björndahl, Claes , 1967, Skara stift, ÖKA, 52 Motion: 65 (Förändring av val till församlingsråd från indirekta till direkta val), 66 (Inventering av Svenska kyrkans församlingars arbete för papperslösa flyktingar)	EE ledamot	Personregister 2013
Björsson, Vanja , 1942, Strängnäs stift, S, 57	Kr ledamot, Valberedningen v ordf, UFK ledamot	
Blix, Johan , 1946, Stockholms stift, S, 239	G/Kl ersättare, UFK ersättare	
Blomqvist, Christina , 1945, Linköpings stift, M, 36	TU ersättare	
Bodell, Kerstin , 1951, Uppsala stift, C, 14	Kl ersättare	
Bodin, Per-Henrik , 1952, Härnösands stift, C, 183 Ledig september och november ersatt av Märta Brita Forsberg Svensson Motion: 6 (Minska krånglet)	B ersättare, Ks ersättare	
Bonnier, Åke , 1957, biskop i Skara stift	Kl	
Borgström, Ingrid , 1939, Härnösands stift, M, 184	TU ledamot	
Borgström, Margit , 1948, Uppsala stift, KR, 12 Motion: 47 (Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ), 48 (Gemensamma valsedlar i kyrkovalen)	Eu ledamot	
Boström, Arnold , 1946, Stockholms stift, SD, 215 Motion: 69 (Minska antalet ledamöter i kyrkomötet)		
Brandoné, Anna , 1939, Lunds stift, S, 105	O ledamot	
Bredin, Gunnar , 1941, Linköpings stift, M, 31 Ersättare september och november för Inger Persson	Kr ersättare	
Brendt, Agneta , 1946, Uppsala stift, S, 6	Eu ledamot, NIMD ledamot	
Brinck, Cecilia , 1962, Stockholms stift, M, 223	Ks ledamot	
Broman, Britta , 1943, Göteborgs stift, ÖKA, 147	Kl ledamot, v ordf	
Brunberg, Soili , 1945, Göteborgs stift, MPSK, 159 Motion: 12 (Stärk minoriteternas rättigheter), 36 (Tyska Christinae församlings ställning)	B ledamot, VN ledamot	
Brunne, Eva , 1954, biskop i Stockholms stift	O, NIMD ersättare	
Burell, Olle , 1975, Stockholms stift, S, 212	Ks ledamot	
Burman, Sten-Arne , 1945, Luleå stift, S, 198	O ersättare	

C	
Callenberg, Louise , 1978, Uppsala stift, S, 11 Ersättare september och november för Claes Wallin	Kr ersättare
Caplan, Stefan , 1965, Göteborgs stift, M, 155	EE ledamot
Carlenius, Margareta , 1959, Linköpings stift, S, 34	TU ledamot, NIMD ledamot, 1 v ordf
Carlsson, Gudrun , 1948, Skara stift, C, 50 Ersättare september och november för Birgit Kullingsjö	O ersättare
Carlsson, Johan , 1981, Uppsala stift, M, 5	Kr ersättare
Claeson, Jösta , 1954, Stockholms stift, S, 222 Ledig september och november ersatt av Jean-Pierre Zune	B ledamot, v ordf
D	
Danestig, Britt-Marie , 1940, Stockholms stift, ViSK, 251 Ersättare september och november för Gunilla Lindén Motion: 67 (Religions- och övertygelsefrihet)	G ersättare
Delén, Jenny , 1973, Lunds stift, M, 114	Eu ersättare
Darlén, Teresia , 1975, Luleå stift, POSK, 205 Ersättare september och november för Olof Hasslow	Eu ersättare
E	
Eckerdal, Per , 1951, biskop i Göteborgs stift	EE, U FK ersättare
Edstav, Lars , 1928, Linköpings stift, MPSK, 37 Ersättare september och november för Emma Thorén	TU ersättare
Egardt, Peter , 1958, Västerås stift, S, 75	B ledamot
Egervärn, Erik A , 1937, Härnösands stift, C, 180	Eu ledamot
Ehn, Patrik , 1967, Göteborgs stift, utan grupp, 139 Ledig november, ersatt av Axel W Karlsson	
Ekström, Anna , 1982, Lunds stift, FiSK, 106 Motion: 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen), 41 (Möjlighet att välja församling), 43 (Konfirmationens betydelse), 77 (Lag om Svenska kyrkan), 79 (Inför medlems- förslag i kyrkofullmäktige), 80 (Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse), 99 (Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet)	Kl ersättare
Eldebro, Gunilla , 1948, Stockholms stift, M, 241	Eu ersättare
Elmberg, Sten , 1953, Strängnäs stift, C, 58 Motion: 16 (Möjlighet för pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyrå), 17 (Hantering av att ta kyrkor ur bruk)	KS ledamot
Erdmann, Anki , 1960, Stockholms stift, ViSK, 230 Motion: 15 (Stärk de olika språken i Svenska kyrkan)	Kr ersättare

Ericson, Lars-Ivar , 1948, Lunds stift, C, 108 Motion: 5 (Framtidskommission)	TU ledamot	Personregister 2013
Erikson, Hans G , 1934, Västerås stift, M, 79	KI ledamot	
Eriksson, Britas Lennart , 1952, Västerås stift, S, 80	Eu ledamot, ordf	
Eriksson, Christina , 1959, Göteborgs stift, S, 137	G ledamot, ordf	
Eriksson, Gun , 1948, Uppsala stift, S, 15	EE ledamot, UFK ersättare	
Eriksson, Tommy , 1953, Härnösands stift, S, 181	EE ledamot	
Erlandsson, Svante , 1958, Stockholms stift, M, 228 Ersättare september och november för Bengt Säberg	EE ersättare	
Esplund, Sven , 1939, Stockholms stift, M, 237	B ledamot, ordf	
Etander Rimborg, Carina , 1964, Göteborgs stift, POSK, 158 Motion: 38 (Policy för nomineringsgruppernas deltagande vid kyrkliga arrangemang), 39 (Elektronisk kandidatregistrering), 64 (Kyrkomötet och Bok & Bibliotek)	KI ledamot, ordf	
F		
Falk, Celina , 1986, Luleå stift, MPSK, 207 Motion: 56 (Öka den vegetariska kosten)	O ersättare, Ks ersättare	
Fast, Sven-Bernhard , 1951, biskop i Visby stift	B	
Fjällås, Marie-Helena , 1985, Stockholms stift, utan grupp, 225 Ledig september, ingen ersättare	Kr ledamot	
Flock Andersson, Ingegerd , 1945, Strängnäs stift, M, 66	G ersättare, UFK ersättare	
Flodström, Per-Olof , 1984, Uppsala stift, ViSK, 22	Eu ersättare	
Fohlin, Peder , 1953, Visby stift, KSV, 210	O ersättare	
Forsberg, Jan-Erik , 1943, Växjö stift, S, 87	Kr ledamot	
Forsberg Svensson, Märta Brita , 1950, Härnösands stift, C, 183 Ersättare september och november för Per-Henrik Bodin	B, ersättare	
Forslin, Rolf , 1948, Uppsala stift, S, 4 Ledig september, ingen ersättare Ledig november, ersatt av Marja-Liisa Jernberg	TU ledamot	
Forsman, Ann-Kristin , 1955, Växjö stift, M, 91	B ersättare	
Fransson, Stig-Göran , 1950, Växjö stift, C, 89	Kr ledamot, VN ledamot	
Fredborg, Suzanne , 1953, Stockholms stift, M, 234	TU ledamot	
Friggebo, Birgit , 1941, Stockholms stift, FiSK, 220 Motion: 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen), 41 (Möjlighet att välja församling), 42 (Församlingsherde), 77 (Lag om Svenska kyrkan)	EE ledamot, v ordf, VN ledamot	
Friheden, Jan , 1942, Lunds stift, MPSK, 126 Motion: 78 (Ekologisk odling)	EE ersättare	

G

- Gabrielsson, Carl-Eric**, 1941, Skara stift, C, 43
Motion: 6 (Minska krånglet) B ledamot
- Gabrielsson, Gerd**, 1937, Härnösands stift, FiSK, 188
Motion: 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen) G ersättare
- Grahn, Niklas**, 1969, Karlstads stift, POSK, 173
TU ersättare,
UFK ersättare
- Grenstedt, Mikael**, 1978, Västerås stift, FK, 86
Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst),
2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning),
3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni),
4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission) B ersättare
- Grunselius, Sonja**, 1954, Skara stift, C, 39 G ledamot
- Gullberg Johnson, Gerd**, 1944, Strängnäs stift, C, 63 EE ledamot
- Gunnarsson, Elly**, 1933, Härnösands stift, FK, 189 EE ersättare
- Gunnlev, Lars**, 1935, Strängnäs stift, SD, 67
Motion: 60 (Ett kyrkligt informationsställe för allmänhetens
frågor om kyrkans tro, religion och livsåskådning),
61 (Stärkande av rättssäkerheten inom Svenska kyrkan)
- Gustafsson, Bengt-Åke**, 1944, Uppsala stift, S, 21
Ledig september och november, ersatt av Måns Gustafsson Eu ledamot
- Gustafsson, Inger**, 1948, Växjö stift, FiSK, 88
Motion: 28 (Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter
i kyrkofullmäktige), 41 (Möjlighet att välja församling) B ledamot,
UFK ledamot, ordf
- Gustafsson, Irene**, 1940, Luleå stift, S, 194
Motion: 54 (HBT-certifikat), 71 (Antal diakoner i de nya
pastoraten) TU ledamot,
NIMD ersättare
- Gustafsson, Måns**, 1961. Uppsala stift, S, 21
Ersättare september och november för Bengt-Åke Gustafsson Eu ersättare
- Gustavsson, Bengt A**, 1955, Skara stift, S, 53
Kl ledamot,
UFK ledamot
- Gårder, Nils**, 1951, Lunds stift, POSK, 110
Motion: 34 (Kristen människosyn) Ks ledamot
- Gåreberg, Lars T**, 1948, Göteborgs stift, POSK, 143 B ersättare

H

- Hagberg, Esbjörn**, 1950, biskop i Karlstads stift
TU,
Ks ersättare för
ärkebiskopen
- Hagelin, Mats**, 1960, Lunds stift, M, 111 Ks ledamot
- Hallin, Solveig**, 1961, Göteborgs stift, S, 146 B ersättare,
UFK ersättare
- Halvarsson, Birgitta**, 1957, Karlstads stift, S, 167 Ks ledamot

Hanson, Bo , 1943, Göteborgs stift, ÖKA, 163 Motion: 36 (Tyska Christinae församlings ställning), 37 (Behörighet som arbetsledare)	Ks ledamot	Personregister 2013
Hansson, Ronny , 1957, Lunds stift, S, 125	TU ledamot	
Haraldsson, Lars , 1933, Strängnäs stift, KR, 64	TU ersättare	
Hasslow, Olof , 1959, Luleå stift, POSK, 205 Ledig september och november, ersatt av Teresia Derlén	Eu ersättare	
Hedblom, Erika , 1976, Lunds stift, C, 130	B ersättare	
Hedlundh, Emma , 1978, Uppsala stift, POSK, 8	TU ledamot	
Holmgren, Christina , 1948, Luleå stift, FiSK, 193 Motion: 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen), 42 (Församlingsherde), 43 (Konfirmationens betydelse)	G ledamot	
Holmgren, Staffan , 1948, Göteborgs stift, M, 148 Motion: 35 (Möjlighet att bilda begravningsamfällighet inom en kommun)	TU ledamot, v ordf, Valberedningen ordf, Revisor ordf	
Hyllstam, Agneta , 1962, Lunds stift, ÖKA, 124 Motion: 97 (Enhetlig nomenklatur)	B/Eu ersättare	
Håkansson, Carina , 1953, Karlstads stift, C, 172	EE ersättare	
Härder, Anton , 1966, Växjö stift, S, 98	O ledamot	
Härdig, Mikael , 1976, Lunds stift, M, 123 Ledig november, ingen ersättare	Kr ledamot	
I		
Inghammar, Bengt , 1940, Göteborgs stift, ÖKA, 140 Motion: 36 (Tyska Christinae församlings ställning)	G ersättare	
Ingvarsson, Per , 1953, Linköpings stift, POSK, 35 Motion: 91 (Församlingsherde), 92 (Frossa i frasiga våfflor), 93 (Diakoniassistent- och församlingsassistentutbildning), 94 (Kristus konungens dag), 95 (Församlingsinstruktionens innehåll)	O ersättare	
Isacsson, Ola , 1961, Växjö stift, POSK, 96 Motion: 59 (Huvudmannaskap för begravningsverksamheten), 75 (Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission)	G ledamot	
Ivarsson, Karl-Erik , 1946, Lunds stift, C, 113	B ledamot, Revisor	

J

Jackelén, Antje , 1955, biskop i Lunds stift	Kl
Jansson, Tomas , 1956, Västerås stift, FiSK, 85 Motion: 29 (Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan), 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen)	Eu ledamot
Jernberg, Marja-Liisa , 1950, Uppsala stift, S, 4 Ersättare november för Rolf Forslin	
Johansson, Jan-Olof , 1948, biskop i Växjö stift	O
Johansson, Roland , 1939, Stockholms stift, POSK, 213 Ledig november, ersatt av Christina Berglund	Kl ledamot
Johansson, Sten , 1937, Lunds stift, KR, 131 Motion: 87 (Kyrkohandbokens utveckling: En tvådelad musikdel), 88 (Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag), 100 (Den svenska psalmboken)	B ledamot
Johansson, Torvald , 1955, Strängnäs stift, POSK, 56	G ersättare
Johansson Berg, Maria , 1964, Luleå stift, S, 201 Ledig september och november, ersatt av Sture Köhler	G ersättare
Johansson Flygg, Mats , 1951, Karlstads stift, S, 174	EE ledamot
Johnsson, Lars , 1946, Strängnäs stift, S, 54	Ks ledamot
Jonsson, Erik , 1949, Luleå stift, S, 195	Kl ledamot
Jönsson, Thomas , 1959, Göteborgs stift, M, 141 Ledig september och november, ingen ersättare	B ledamot, NIMD ledamot

K

Karlsson, Astor , 1943, Växjö stift, C, 101	G ersättare
Karlsson, Axel W , 1948, Göteborgs stift, SD, 139 Ersättare november för Patrik Ehn	
Karlsson, Göran , 1945, Göteborgs stift, S, 153 Motion: 76 (Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar)	Eu/G ersättare, NIMD ersättare
Karlsson, Göte , 1939, Strängnäs stift, S, 59	TU ledamot, Revisor v ordf
Karlsson, Ingrid , 1939, Lunds stift, S, 121	EE ledamot
Karlsson, Monica , 1947, Stockholms stift, KR, 227	Kl ersättare
Kerst, Sven , 1941, Strängnäs stift, M, 55	TU ersättare
Kjellberg, Evy , 1940, Stockholms stift, C, 229	
Kjellgren, Bengt , 1969, Göteborgs stift, M, 164 Ersättare september och november för Jonas Ransgård	O ersättare
Kjellgren, Britt , 1946, Lunds stift, SD, 117	
Kjellgren, Kent , 1947, Lunds stift, SD, 136	

Kjellin, Lennart , 1941, Västerås stift, C, 81	TU ersättare, VN ersättare	Personregister 2013
Klahr Fast, Helena , 1963, Skara stift, KR, 48 Motion: 68 (Hanterandet vid avslag av präst- och diakon- kandidater)	Kr ersättare, NIMD ersättare	
Klasson, Håkan , 1958, Växjö stift, SD, 104 Ledig september, ingen ersättare		
Kogler Johnsson, Marija , 1967, Lunds stift, M, 135	Eu ledamot	
Koivunen Bylund, Tuulikki , 1947, biskop i Härnösands stift	TU, UFK ledamot	
Kragh, Sven , 1944, Karlstads stift, C, 168 Motion: 70 (Projekt om samtal om samverkan mellan demokrati och ämbete)	TU ledamot, ordf, Valberedningen	
Kronbäck, Marianne , 1952, Göteborgs stift, KR, 162 Motion: 19 (Evangelister)	KI ledamot	
Kullingsjö, Birgit , 1949, Skara stift, C, 50 Ledig september och november, ersatt av Gudrun Carlsson	O ersättare	
Köhler, Sture , 1939, Luleå stift, S, 200	TU ersättare	
L		
Lagerberg, Georg , 1975, Stockholms stift, FiSK, 246 Motion: 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen), 77 (Lag om Svenska kyrkan), 79 (Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige), 80 (Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse), 99 (Bevara förutsättningarna för det kyrkopolitiska arbetet genom minskade kostnader för kyrkovalet)	B/Kr ersättare, NIMD ersättare	
Lagerman, Maria , 1955, Västerås stift, S, 78 Motion: 72 (Stärk minoritetsspråkens rättigheter), 76 (Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar)	Kr ersättare	
Lago, Monica , 1946, Linköpings stift, S, 27 Ledig september, ingen ersättare Ledig november, ersatt av Mats Ludvigsson	B ledamot	
Larhult, Lina , 1977, Karlstads stift, S, 178	Eu ersättare, NIMD ersättare	
Larsson, Jons Ingemar , 1947, Västerås stift, S, 84	TU ersättare	
Larsson, Margareta , 1964, Uppsala stift, SD, 19 Motion: 22 (Kompletterande prästutbildning för att motverka sjukskrivningar), 23 (Material om samlingar i kyrkan), 24 (Kontaktuppgifter till medlemmar), 25 (Nationell hand- lingsplan för kyrkans sociala roll), 26 (Aktiviteter för fattig- domsbekämpning)		
Larsson, Torgny , 1938, Göteborgs stift, S, 144	O ledamot, ordf	
Leijen, Timmy , 1961, Strängnäs stift, S, 65 Ledig september och november, ersatt av Arne Närström	G ledamot	

Personregister 2013	Lejdström, Kristina , 1938, Stockholms stift, S, 244	O ledamot
	Lif, Inger , 1940, Göteborgs stift, C, 166	TU ersättare
	Lindahl, Torbjörn , 1953, Luleå stift, FK, 206	TU ersättare,
	Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst),	VN ersättare
	2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning),	
	3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni),	
	4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission),	
	62 (Val till kyrkomötets utskott)	
	Lindberg, Per , 1956, Skara stift, POSK, 40	O ledamot,
		Valberedningen,
		VN ersättare
	Lindberg Elmgren, Susanne , 1970, Stockholms stift, S, 242	Eu ersättare
	Ledig september och november, ersatt av Karin Perjus	
	Lindell, Bo , 1965, Linköpings stift, POSK, 28	Kl ersättare
	Lindén, Birgitta , 1948, Växjö stift, S, 92	Kl ledamot
	Lindén, Gunilla , 1969, Stockholms stift, ViSK, 251	G ersättare
	Ledig september och november, ersatt av Britt-Marie Danestig	
	Lindström, Lena , 1957, Luleå stift, C, 202	Kr ersättare
	Motion: 71 (Antal diakoner i de nya pastoraten),	
	72 (Stärk minoritetsspråkens rättigheter)	
	Linger, Anders , 1944, Västerås stift, POSK, 77	Kr ledamot,
	Ledig september och november, ersatt av Anneli Rosén	VN ledamot
	Littgren, Ulla , 1943, Stockholms stift, FiSK, 214	O ersättare
	Motion: 28 (Uppföljning av beslut angående antalet	
	ledamöter i kyrkofullmäktige), 29 (Obligatorisk uppgift i	
	församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för	
	frivilligarbetet i Svenska kyrkan), 40 (Inskränkt valbarhet i	
	stiftsfullmäktigevalen), 41 (Möjlighet att välja församling),	
	43 (Konfirmationens betydelse), 77 (Lag om Svenska kyrkan),	
	79 (Inför medlemsförslag i kyrkofullmäktige),	
	80 (Utöka jämställdhetsskrivelsen till en mångfaldsskrivelse)	
	Lothigius, Johan , 1944, Karlstads stift, M, 175	G ledamot,
		U FK ledamot
	Ludvigsson, Mats , 1946, Linköpings stift, S, 27	
	Ersättare november för Monica Lago	
	Lundblad Mårtensson, Anna , 1950, Linköpings stift, POSK, 24	Valberedningen,
	Motion: 86 (Begravningsbyrå i församling), 89 (Svenska	Ks ledamot
	kyrkans ansvar för kyrkomusiken som en del av det kyrkliga	
	kulturarvet)	
	Lundegård, Key , 1939, Uppsala stift, M, 20	B ledamot,
		VN ersättare
	Lundquist Larsson, Annette , 1962, Stockholms stift, M, 211	Ks ledamot
	Lundström, Solveig , 1954, Strängnäs stift, S, 62	Eu ersättare

Långström, Hakon , 1946, Stockholms stift, M, 221	Eu ledamot, UFK ledamot, 1 v ordf	Personregister 2013
Långström Vinge, Karin , 1975, Skara stift, FiSK, 49 Motion: 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen)	TU ledamot	
Löfstrand, Åke , 1943, Uppsala stift, C, 2	EE ersättare	
Löndahl, Berth , 1950, Lunds stift, FK, 132 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission)	Kl ersättare	
Lönnerblad, Mari , 1944, Skara stift, S, 38	Kr ledamot, UFK ledamot	
M		
Malmqvist, Anna , 1970, Stockholms stift, ÖKA, 245	Kr ersättare	
Markovits, Marika , 1964, Stockholms stift, POSK, 217	O/Kr ersättare	
Meltin Westerlund, Christina , 1945, Härnösands stift, S, 187	Kl ledamot	
Modéus, Martin , 1962, biskop i Linköpings stift	Kr	
Mogren, Mikael , 1969, Uppsala stift, POSK, 3	G ersättare	
Muhl, Eric , 1964, Göteborgs stift, ÖKA, 154 Ledig november, ersatt av Britta Olinder	TU ledamot	
Munck, Eva-Maria , 1984, Stockholms stift, POSK, 247 Motion: 56 (Öka den vegetariska kosten), 75 (Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission)	Eu ledamot, v ordf	
Murray, Bertil , 1950, Uppsala stift, FK, 13 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission), 44 (Folkets röst Guds Röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan), 45 (Distribution av valsedlar till valnämnderna), 46 (Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift)	TU ersättare, Valberedningen adjungerad	
N		
Nelstrand, Ann-Sofie , 1982, Stockholms stift, S, 235 Ledig september, ingen ersättare	Kl ledamot, ÖN ersättare	
Netzel, Ida , 1984, Uppsala stift, MPSK, 17	Eu ledamot	
Nielsén, Marie , 1962, Lunds stift, S, 118 Ersättare september och november för Johan Åkesson	G ersättare	
Nilsson, Fredrik , 1947, Lunds stift, POSK, 127	G ledamot	
Nilsson, Jan G , 1940, Skara stift, M, 45	EE ledamot	

Personregister 2013	Nilsson, Leif , 1944, Härnösands stift, S, 185	B ledamot Valberedningen
	Nilsson, Lilian , 1946, Luleå stift, KR, 203	Eu ersättare
	Nilsson, Magnus , 1964, Göteborgs stift, S, 161	EE/Kr ersättare
	Nisser-Larsson, Margareta , 1954, Karlstads stift, M, 170	EE ledamot, NIMD ledamot, 2 v ordf
	Nordin, Hans-Erik , 1949, biskop i Strängnäs stift	Eu, NIMD ledamot
	Nordlander, Leif , 1953, Skara stift, FK, 47 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission), 62 (Val till kyrkomötets utskott), 63 (Den prästerliga titulaturen)	B ersättare
	Nordvall, Helena , 1950, Luleå stift, M, 199	Kl ledamot, Ks ersättare
	Novak, Anders , 1945, Stockholms stift, KR, 219 Motion: 7 (Den inomkyrkliga clearingen)	Eu ledamot, SKUT ersättare
	Närström, Arne , 1967, Strängnäs stift, S, 65 Ersättare september och november för Timmy Leijen	G ersättare
	O	
	Olinder, Britta , 1932, Göteborgs stift, ÖKA, 154 Ersättare november för Eric Muhl	
	Olsson, Bertil , 1950, Växjö stift, KR, 95 Motion: 81 (Fler kryss på valsedlarna), 82 (Samlingslista i lokala val)	TU ledamot, VN ersättare, U FK ersättare
	Olsson, Roine , 1959, Lunds stift, S, 128	TU ersättare
	Olsson, Sigvard , 1939, Linköpings stift, S, 30 Motion: 98 (Diakons möjlighet att förrätta begravningsguds- tjänst)	EE ledamot, VN ledamot
	Olsson Bylin, Thelma , 1927, Härnösands stift, POSK, 190 Ersättare september och november för Torkel Selin	Kr ersättare
	Oskarsson, Irene , 1965, Linköpings stift, KR, 29 Motion: 11 (Logotyp på valsedlarna)	O ledamot

P

Paulsson, Kekke , 1981, Västerås stift, utan grupp, 72	Kl ersättare
Pedersen Videke, Sofija , 1980, Lunds stift, S, 112 Motion: 30 (Nationell samordning kring konfirmation), 64 (Kyrkomötet och Bok & Bibliotek), 76 (Satsning för biologisk mångfald på kyrkogårdsjorlar)	G ledamot
Perers, Karin , 1955, Västerås stift, C, 76 Motion: 86 (Begravningsbyrå i församling)	1 v ordf Km
Perjus, Karin , 1951, Stockholms stift, S, 242 Ersättare september och november för Susanne Lindberg Elmgren	Eu ersättare
Persenius, Ragnar , 1952, biskop i Uppsala stift	G
Persson, Ann-Sofie , 1978, Stockholms stift, C, 229 Ledig november, ersatt av Evy Kjellberg Motion: 64 (Kyrkomötet och Bok & Bibliotek)	Kl ledamot, UfK ledamot, 2 v ordf
Persson, Bertil , 1940, Stockholms stift, POSK, 233 Motion: 27 (Utveckling av finansiella tjänster)	EE ersättare, Ks ersättare
Persson, Inger , 1936, Linköpings stift, M, 31 Ledig september och november, ersatt av Gunnar Bredin	Kr ledamot, v ordf, Valberedningen
Persson, Rolf , 1936, Lunds stift, SPI, 133 Ledig november, ingen ersättare	O ersättare
Persson, Sten , 1944, Linköpings stift, C, 32	EE ledamot
Petersson, Kjell , 1943, Stockholms stift, FK, 238 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission), 62 (Val till kyrkomötets utskott), 63 (Den prästerliga titulaturen)	Eu ersättare
Pettersson, Gunnar , 1940, Stockholms stift, KR, 236	EE/Kr ersättare
Pierazzi, Irène , 1943, Stockholms stift, S, 218	Ks ledamot
R	
Ramnerö Ödestad, Katarina , 1955, Skara stift, M, 41	G ersättare, UfK ersättare
Ransgård, Jonas , 1971, Göteborgs stift, M, 164 Ledig september och november, ersatt av Bengt Kjellgren	O ersättare
Reichenberg, Olle , 1970, Stockholms stift, M, 216	O ledamot
Rickardsson, Ulla , 1941, Göteborgs stift, C, 142 Motion: 18 (Prästernas utbildning)	Eu ersättare, KS ersättare
Risberg, Lars , 1948, Karlstads stift, S, 169 Ersättare november för Micael Åsman	
Rolandsson, Gusten , 1940, Härnösands stift, KR, 186	EE ledamot, ordf

Personregister 2013	Rosén, Anneli , 1964, Västerås stift, POSK, 77 Ersättare september och november för Anders Linger	Kr ersättare
	Rosenquist, Mattias , 1967, Växjö stift, POSK, 103	TU ersättare
	Rosenquist, Sofia , 1976, Växjö stift, POSK, 90	Eu ersättare
	Roos, Anders , 1947, Stockholms stift, POSK, 224 Motion: 59 (Huvudmannaskap för begravningsverksamheten), 75 (Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission)	Kr ledamot
	Rydje, Lars , 1936, Västerås stift, S, 70	2 v ordf Km
	Rydström, Elisabeth , 1954, Stockholms stift, C, 250	Kl ersättare
	Rönnqvist, Leif , 1940, Luleå stift, S, 204 Ledig september och november, ersatt av Thore Alm	B ersättare
	S	
	Sacrédeus, Lennart , 1957, Västerås stift, KR, 83 Motion: 47 (Solidaritet med det ofödda barnets rätt till liv som en egen skyddsvärd individ), 48 (Gemensamma valsedlar i kyrkovalen), 49 (Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet), 50 (Familjeperspektivet i en folkkyrka med barndop), 51 (Jourhavande präst kvar inom larmnumret 112)	Valberedningen, Ks ledamot
	Sandahl, Dag , 1948, Växjö stift, FK, 94 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission), 90 (Allmänkyrklig debatt och frågedebatt)	G ersättare, Ks ersättare
	Sandström, Britt , 1944, Västerås stift, S, 73 Ledig november, ersatt av Inger Wahlman	B ledamot
	Sandström, Kristina , 1968, Stockholms stift, M, 243	Kl ledamot
	Sarkar, Dan , 1968, Lunds stift, FK, 116 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission), 83 (Inled teologiskt och ekumeniskt arbete om polygami), 84 (Döden), 85 (Utred lokalanställningens följder)	EE ersättare
	Selin, Torkel , 1950, Härnösands stift, POSK, 190 Ledig september och november, ersatt av Thelma Olsson Bylin	Kr ersättare
	Sibbmark, Gunnar , 1946, Växjö stift, M, 97	ordf Km
	Sidenvall, Fredrik , 1962, Göteborgs stift, FK, 160	Eu ersättare
	Silén, Jörgen , 1952, Stockholms stift, S, 231 Ersättare september och november för Jerry Adbo	Kr ersättare

Simonsson, Berit , 1951, Göteborgs stift, FK, 145 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission)	Kl ersättare	Personregister 2013
Sjölund, Lilian , Strängnäs stift, MPSK, 68	Kl ersättare	
Sjöstrand, Erik , 1981, Uppsala stift, POSK, 16 Motion: 34 (Kristen människosyn), 74 (Nya sätt att ge kollekt)	B ersättare, Ks ersättare	
Skoglund, Uhlf , 1954, Skara stift, S, 42	EE ersättare, Ks ersättare	
Smittsarve, Ingrid , 1946, Visby stift, C, 209 Motion: 6 (Minska krånglet)	Ks ledamot, 2 v ordf	
Stiglund, Hans , 1955, biskop i Luleå stift Ledig september		
Stjernkvist, Lars , 1958, Linköpings stift, S, 23	Eu ledamot	
Stråle Börjesson, Anna-Karin , 1962, Karlstads stift, S, 171	G ersättare	
Sundberg, Christer Kax , 1947, Strängnäs stift, FiSK, 69 Motion: 29 (Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan), 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen)	O ledamot	
Sundström, Jan Olov , 1945, Stockholms stift, M, 249	B ersättare, NIMD ersättare	
Sunnliden, Håkan , 1952, Växjö stift, FK, 102 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission), 44 (Folkets röst Guds Röst, en problematisering av demokratifrågan i Svenska kyrkan)	Kr ersättare	
Svensson, Alve , 1951, Lunds stift, KR, 115	G ledamot, v ordf	
Svensson, Karl-Gunnar , 1957, Göteborgs stift, KR, 149 Motion: 8 (Samlingslista i val till kyrkofullmäktige), 9 (Möjlighet till tjänstledighet för förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan), 10 (Ljud i kyrkan), 11 (Logotyp på valsedlarna), 49 (Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet)	Kr ledamot, Ks ersättare	
Säberg, Bengt , 1956, Stockholms stift, M, 228 Ledig september och november, ersatt av Svante Erlandsson	EE ersättare	
Särdquist, Sofia , 1969, Skara stift, POSK, 44	O ledamot	
Söderberg, Thomas , 1948, biskop i Västerås stift	Kr	
Sörngård Thulin, Kjerstin , 1941, Lunds stift, S, 134	Kl/O ersättare	

T

- Thorén, Emma**, 1983, Linköpings stift, MPSK, 37
Ledig september och november, ersatt av Lars Edstav
TU ersättare
- Thorstensson, Gunvor**, 1950, Karlstads stift, KR, 176
Motion: 27 (Utveckling av finansiella tjänster)
B ersättare
- Tisell, Daniel**, 1968, Göteborgs stift, C, 157
Ledig september och november, ersatt av Sven-Erik Björklund
O ledamot
- Torstensson, Gunvor**, 1946, Skara stift, POSK, 51
Motion: 57 (Gör biskoparna till fullvärdiga ledamöter av kyrkomötet), 58 (Indirekta val till stiftsfullmäktige)
EE ledamot
- Tranströmer, Nanna**, 1980, Stockholms stift, S, 226
G ledamot,
Valberedningen
- Tyrberg, Conny**, 1951, Linköpings stift, C, 26
O ledamot, v ordf

U

- Ulfvebrand, Hans**, 1952, Stockholms stift, M, 232
G ledamot

V W

- Wahlman, Inger**, 1951, Västerås stift, S, 73
Ersättare november för Britt Sandström
- Wahlström, Ylva**, 1965, Stockholms stift, MPSK, 240
Motion: 13 (Kulturen som en grundläggande uppgift i kyrkan), 14 (Stärk barnkonsekvensanalysen), 15 (Stärk de olika språken i Svenska kyrkan), 31 (Tillgänglighet enligt Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland), 32 (Skogsreservat), 33 (Valperiod för förtroendevalda), 36 (Tyska Christinae församlings ställning), 56 (Öka den vegetariska kosten)
G ledamot,
Valberedningen
- Walldén, Anna-Sara**, 1982, Luleå stift, C, 196
Motion: 55 (Vem är Svenska kyrkan?)
G ledamot
- Wallin, Claes**, 1960, Uppsala stift, S, 11
Ledig september och november, ersatt av Louise Callenberg
Kr ersättare
- Wallmark, Hans**, 1965, Lunds stift, M, 107
- Wallmyr, Rune**, 1954, Karlstads stift, FiSK, 177
Motion: 28 (Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige), 29 (Obligatorisk uppgift i församlingsinstruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan), 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktigevalen), 96 (Kompensation för utebliven kyrkoavgift för nordiska gränsbygdspastorat)
TU/EE ersättare
- Wedin, Katarina**, 1955, Luleå stift, POSK, 192
Eu ledamot,
NIMD ersättare

Weichbrodt, Hans , 1968, Göteborgs stift, FK, 152 Motion: 1 (Kyrkans grundläggande uppgift – gudstjänst), 2 (Kyrkans grundläggande uppgift – undervisning), 3 (Kyrkans grundläggande uppgift – diakoni), 4 (Kyrkans grundläggande uppgift – mission)	Kr ersättare	Personregister 2013
Wejryd, Anders , 1943, ärkebiskop, Uppsala stift	Ks ordf	
Wernersson, Birger , 1948, Lunds stift, S, 109	B ersättare, Ks ersättare	
Westerlund, Anna-Karin , 1949, Uppsala stift, M, 9 Motion: 73 (Eget produktionsbolag)	Kr ledamot	
Wetterling, Vivianne , 1951, Göteborgs stift, FiSK, 138 Motion: 28 (Uppföljning av beslut angående antalet ledamöter i kyrkofullmäktige), 29 (Obligatorisk uppgift i församlings- instruktionen och gemensamma riktlinjer för frivilligarbetet i Svenska kyrkan), 40 (Inskränkt valbarhet i stiftsfullmäktige- valen), 43 (Konfirmationens betydelse)	Kr ledamot	
Widepalm Heurén, Camilla , 1971, Göteborgs stift, C, 150	O ersättare	
Viklund, Margareta , 1930, Stockholms stift, KR, 248 Motion: 20 (Arbetsgrupp för förföljda kristna), 21 (Arbete mot prostitution och trafficking)	G ersättare, VN ledamot	
Wojdkow, Marie , 1958, Lunds stift, POSK, 119	B ledamot	
Z		
Zune, Jean-Pierre , 1946, Stockholms stift, S, 222 Ersättare september och november för Jösta Claeson	B ersättare	
Å		
Åblad Lundström, Carin , 1964, Uppsala stift, ÖKA, 18	O ledamot	
Ådén, Titti , 1959, Luleå stift, S, 208	EE ersättare	
Åkerlund, Anders , 1940, Västerås stift, C, 71	Kl ledamot, NIMD ledamot, ordf	
Åkesson, Johan , 1962, Lunds stift, S, 118 Ledig september och november, ersatt av Marie Nielsén	G ledamot, Valberedningen, NIMD ledamot	
Åsebol, Ann-Britt , 1947, Västerås stift, M, 74	O ledamot, Valberedningen	
Åsman, Micael , 1966, Karlstads stift, S, 169 Ledig november, ersatt av Lars Risberg	O/TU ersättare	
Ö		
Österström, Mary , 1943, Göteborgs stift, S, 156	Kl ersättare, Ks ersättare	

Sakregister

Sakregister

Sakregister
2013

Förkortningar

KsSkr Kyrkostyrelsens skrivelse till

Kyrkomötet

PSkr Presidiets skrivelse till

kyrkomötet

Ln Kyrkomötets läronämnd

G Gudstjänstutskottet

O Organisationsutskottet

TU Tillsyns- och uppdragsutskottet

EE Ekonomi- och egendomsutskottet

Eu Ekumenikutskottet

Kl Kyrkolivsutskottet

B Budgetutskottet

Kr Kyrkorättsutskottet

M Motion till Kyrkomötet

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
A	Alarmnummer , se jourhavande präst				
	Allmänkyrklig debatt , se arbetsordning				
	Anställning , se lokal anställning				
	Ansvarsnämnden , Svenska kyrkans, verksamhetsberättelse		TU 14	10	46, 84
	Arbetsordning för kyrkomötet , ändringar, val utskott, Bok & Bibliotek, allmänkyrklig debatt, frågedebatt	M 62, 64, 90	Kr 2	25	133, 167
B	Avslag , se präst- och diakonkandidat				
	Barn , se ofödda barnet				
	Barndop , familjeper- spektiv, folkkyrka	M 50	G 2		118, 154
	Barnkonsekvensanalys , kyrkomötet	M 14	Kr 5		170, 173
	Begravningsbyråer , kyrkliga, bedriva, församlingsdriven, huvudmannaskap, näringsverksamhet, nationell kraftsamling	M 16, 86, Ln 5y	O 5	14	52, 90
	Begravningsgudstjänst , se diakoner				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	Begravningsamfällig- heter , ändringar i begravningslagen, samverkansformer, enhetlig begravnings- avgift	M 35	O 7		54, 92
	Begravningsverksamhet , huvudmannaskap	M 59	Kr 6		171, 174
	Behörighet , arbetsledare	M 37, Ln 10y	TU 7	6	38, 77
	Benämning , präst, komminister, försam- lingsherde, titulatur, nomenklatur	M 42, 63, 91, 97, Ln 11y	TU 8	7	39, 78
	Bok & Bibliotek , se arbetsordning				
C	Clearing , inomkyrklig, anvisningar, tillämpning	M 7	EE 1		25, 64
D	Demokratifrågor , samtal, utmaningar, kyrkans ämbete	M 44, 70	TU 9	8	40, 79
	Den svenska psalm- boken , se psalmboken				
	Diakoner , antal, pastoraten	M 71, Ln 12y	TU 11		43, 81
	Diakoner , förrätta begravningsgudstjänst	M 98	TU 15		47, 85
	Diakoni , se Försam- lingens grundläggande uppgift				
	Diakonkandidater , se präst- och diakon- kandidater				
	Dokument , se Kyrkor- nas världsråd				
	Domprosten , ställning, uppdrag, tillsättning, se kyrkoordningen				
	Domsöndagen , se Jungfru Marie bebådelse- dag				
	Döden , pastoral fråga	M 84	G 5		121, 157

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
E	Ekumenik , Lutherska världsförbundet, kyrkomötets ansvar	M 49	Eu 3		130, 164
	Ersättningsstadga , se kyrkoordningen				
	Evangelister	M 19	TU 4		35, 74
F	Fadderskap , lägga till, avsluta uppdrag	M 88, Ln 2y	G 7		123, 159
	Fadderuppdrag , se fadderskap				
	Familjeperspektiv , se barndop				
	Finansiella tjänster , utveckling	M 27	EE 7		31, 70
	Finska evangelisk-lutherska kyrkan , se tillgänglighet				
	Flyktingar , papperslösa, inventering	M 66	Kl 2		101, 137
	Framtidskommission , tillsätta	M 5	Kl 12		111, 147
	Frågedebatt , se arbetsordning				
	Förföljda kristna , religions- och övertygelsefrihet, arbetsgrupp, Mellanöstern	M 20, 67	Eu 1	22	128, 162
	Församlingens grundläggande uppgift , kyrkans, gudstjänst, undervisning, diakoni, mission	M 1-4, Ln 4y	O 3		50, 88
	Församlingsinstruktion , minoriteters ställning, olika språk, riktlinjer för frivilligarbete	M 12, 15, 29, 72, 95	TU 3		34, 73
	Församlingsråd , se val, direkta				
	Församlingstillhörighet , valfri, möjlighet att välja	M 41	O 10		57, 95
	Förtroendeuppdrag , se tjänstledighet				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	Förtroendevalda , se valperiod				
G	Gemensamma valsedlar , se valfrågor				
	Gudstjänst , se Försam- lingens grundläggande uppgift				
H	HBT , certifikat, arbetsplatser, kyrkan	M 54	Kl 9	19	108, 144
I	Inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige , se valfrågor				
	Inspirationsmaterial , vägledning, opinions- bildning	M 23	Kl 7		106, 142
	Instruktioner , se kyrko- ordningen				
	Internet , policy, infor- mationskälla, kyrkans tro, kommunikations- strategi	M 55, 60	Kl 10		109, 145
	Inventering , se flyktingar				
J	Jourhavande präst , alarmnummer 112	M 51	Kl 17		116, 152
	Jungfru Marie bebå- delsdag , fast dag, domsöndagen, Kristus konungens dag, nytt namn	M 92, 94, Ln 3y	G 8		124, 126, 160
	Jämställdheten , utöka, mångfaldsskrivelse	M 80	Kl 8		107, 143
K	Kollekt , sätt att ge	M 74	G 3	21	119, 155
	Kompensation , se kyrkoavgift				
	Konfirmation , nationell samordning, informa- tion, betydelse	M 30, 43	Kl 5	18	104, 140
	Kontaktuppgifter , till medlemmar, system	M 24	TU 5		36, 75
	Kristus Konungens dag , se Jungfru Marie bebå- delsdag				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	Kryss på valsedlar, se valfrågor				
	Kulturarv, se kyrko- musik				
	Kulturstipendier, utdel- ning				125
	Kyrkans vigningstjänst, se behörighet				
	Kyrkoavgift, nordiska gränsbygdspastorat, utebliven kyrkoavgift, kompensation	M 96	EE 6	3	30, 69
	Kyrkoavgift, utsända, se val				
	Kyrkofullmäktige, storlek	M 28	O 6	15	53, 91
	Kyrkomusik, kyrkliga kulturarvet, ansvar	M 89	Kl 14	20	113, 149
	Kyrkomötet, se ekume- nik				
	Kyrkomötet, storlek, sammansättning, minska antalet ledamöter, biskoparnas ställning	M 53, 57, 69, Ln 6y	O 11		58, 96
	Kyrkomötet: - anmälan och bord- läggning av inkomna ärenden och utskottens betänkanden				13, 16
	- anmälan av inkallade ersättare				7, 20
	- anmälan av nya leda- möter				6
	- biskoparnas närvaro i utskotten				11
	- fastställande av debatt- regler				17
	- fyllnadsval till val- beredningen				12
	- fyllnadsval till utskott				10
	- hänvisning av ärenden till utskotten				14

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	- regler för debatt vid procedurfrågor				8
	- utskottsplacering av nya ledamöter och inkallade ersättare				10
	-val av protokolljuste- rare				9
	Kyrkohandboken , utveckling, tvådelad musikdel	M 87, Ln 1y	G 6		122, 158
	Kyrkoherdar , utlandsförsamlingar, se kyrkoordningen				
	Kyrkoordningen , ändringar, kyrkoherdar i utlandsförsamlingar, pröva tillhörighet, domprostvikarie, befogenhetsprövning, samråd, val av utskott, ersättningsstadga, instruktioner	KsSkr 3, Ln 9y	TU 1, TU 2, O 1, Kr 1	4, 5, 11, 24	32, 33, 48, 71, 72, 86, 132, 166
	Kyrkor , ur bruk, avsakralisering, försäljning	M 17	EE 5		29, 68
	Kyrkornas världsråd , nya dokument, kyrko- syn, mission	M 75	Eu 4	23	131, 165
	Kyrkosyn , se Kyrkornas världsråd				
L	Lag om Svenska kyrkan , upphör, delar överflyttas, Lag om trossamfund, Svenska kyrkans kyrkoordning	M 77, Ln 14y	Kr 7		172, 175
	Larmnummer , se jour- havande präst				
	Ljud , ljudanläggningar, i kyrkan	M 10	EE 3		27, 66
	Lokal anställning , präst, följder	M 85	TU 12		44, 82
	Lutherska världs- förbundet , se ekumenik				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
M	Markinnehav , se miljö- frågor				
	Material , se inspira- tionsmaterial				
	Medlemsförslag , kyrko- fullmäktige	M 79	O 13		60, 98
	Miljöfrågor , markinne- hav, skogsreservat, miljönära jordbegrav- ning, ekologisk odling, biologisk mångfald på kyrkogårdsjordar	M 32, 76, 78	EE 4		28, 67
	Minska krånglet , kyrkoordningen, styr- dokument, regelverk, förenkla	M 6	Kr 3	26	134, 168
	Minskade kostnader , se valfrågor				
	Mission , se Församling- ens grundläggande uppgift				
	Musikdel , se kyrko- handbok				
	Mångfaldsskrivelse , se jämfällldheten				
	Människosyn , kristen	M 34	G 1		117, 153
N	Nomenklatur , se benämning				
	Nomineringsgrupper , deltagande, kyrkliga arrangemang	M 38	O 9	16	56, 94
O	Ofödda barnet , rätt till liv, solidaritet, skydds- värd	M 47	Kl 15		114, 150
P	Polygami , teologiskt, ekumeniskt	M 83	G 4		120, 156
	Produktionsbolag , Svenska kyrkan	M 73	Kl 11		110, 146
	Prostitution , trafficking, arbete mot	M 21	Kl 16		115, 151

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
R	Präst- och diakon- kandidater , avslag, hantering, väntetider, samtal, instruktioner	M 68, Ln 13y	Kl 13		112, 148
	Psalmboken , tillgänglig på webben	M 100	G 9		127, 161
	Redovisningsmodell , se verksamhetsindelning				
	Religionsfrihet , se förföljda kristna				
S	Rättssäkerhet , stärk- ande, ökat inflytande, medlemmar, anställda	M 61	TU 10		41, 80
	Samlingslista till kyrko- fullmäktige , se valfrågor				
	Samlingslista i lokala val , se valfrågor				
	Social roll , kyrkan, nationell handlingsplan	M 25, 26	Kl 1		100, 136
T	Solidaritet , se ofödda barnet				
	Stiftsfullmäktige , se val, direkta				
	Svenska kyrkans utsända , se val				
	Tillgänglighet , Finska evangelisk-lutherska kyrkan	M 31	Kl 4		103, 139
U	Tillhörighet till Svenska kyrkan , se kyrko- ordningen				
	Titulatur , se benämning				
	Tjänstledighet , förtroendeuppdrag	M 9	Kr 4		135, 169
	Trafficking , se prostitu- tion,				
U	Tyska Christinae församling , ställning, samfällighet	M 36	O 8		55, 93
	Undervisning , se Församlingens grund- läggande uppgift				

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
V	Utbildning , präster, diakoniassistent, församlingsassistent	M 18, 22, 93	Kl 3		102, 138
	Utsända , rätt delta i val, se val				
	Val , administration, logotyp, elektronisk registrering, distribution	11, 39, 45	O 14	17	61, 99
	Val , direkta, försam- lingsråd, indirekta, stiftsfullmäktige	M 58, 65, Ln 7y, Ln 8y	O 12		59, 97
	Val , rätt att delta, kyrkans utsända, kyrkoavgift	M 46	Eu 2		129, 163
	Val , utskottsval senare- läggs, se arbetsordning				
	Val , utskott, ledamot i flera utskott, se kyrko- oordningen, se Arbets- ordning				
	Valfri församling , se församlingstillhörighet				
	Valfrågor , samlingslista till kyrkofullmäktige, inskränkt valbarhet till stiftsfullmäktige, gemensamma valsedlar, fler kryss, samlingslista, minska kostnaderna	M 8, 40, 48, 81, 82, 99	O 4	13	51, 89
	Valperiod , för förtro- endevalda, ompröva i halvtid	M 33	TU 6		37, 76
	Valprövningsnämnd , Svenska kyrkans, verksamhetsberättelse		O 2	12	49, 87
	Vegetarisk , kost, kyrkliga arrangemang	M 56	Kl 6		105, 141

A- Ö	Sökord	Ärende KsSkr, M, Fr, Ln Numret anges	Betänkande Utskott och num- mer anges	Kyrkomötet	
				Skr Numret anges	Prot. Paragraf
	Verksamhet och ekonomi , för den nationella nivån 2014–2016, finansiering fastigheter Svenska kyrkan i utlandet, finansiering fastigheter Svenska teologiska institutet, IT-plattform, systemlösningar, riktat församlingsbidrag, strategi, satsning undervisning och mission, Dela tro – dela liv	KsSkr 1	B 1	27	23, 176
	Verksamhetsindelning , redovisningsmodell, grundläggande uppgift, kulturuppdrag	M 13, 52	EE 2	2	26, 65
Å	Årsredovisning , Svenska kyrkans nationella nivå 2013, resultatrapport 2012, redogörelse för behandling av kyrkomötets ärenden, Mekane Yesuskyrkan, begravningsverksamheten, prästlönertilgång, riktat församlingsbidrag	KsSkr 2	B 2	1	24, 63
Ä	Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet, se Arbetsordning för kyrkomötet Ändringar i kyrkoordningen , se kyrkoordningen				
Ö	Överklagandenämnd , Svenska kyrkans, verksamhetsberättelse		TU 13	9	45, 83